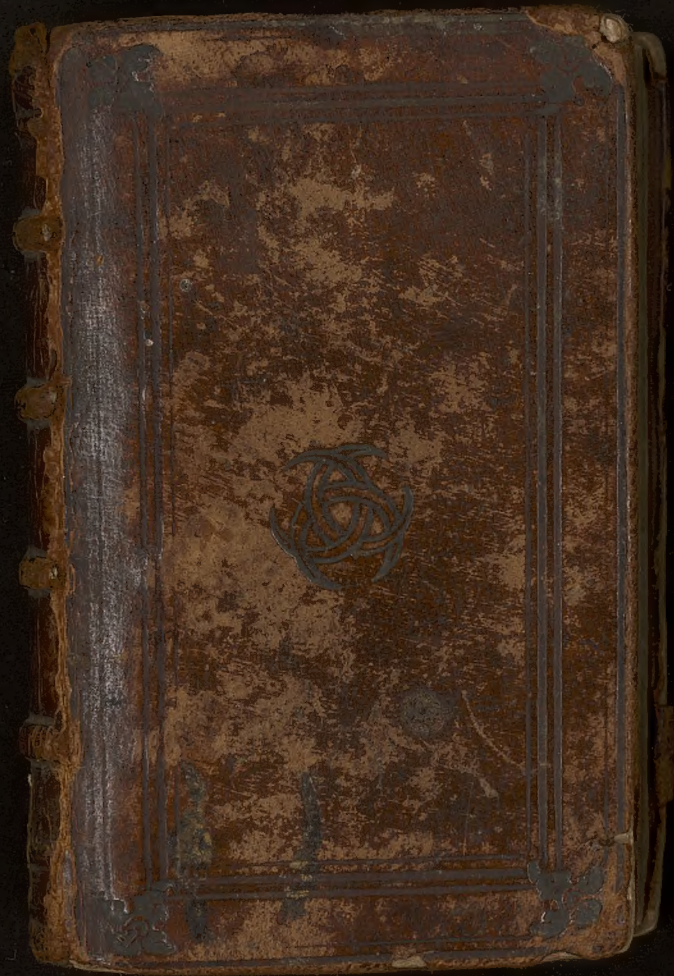

his
ualde
g poti
ciens. in
apud ho
sibile e
oia po

87 — 45

Pierre
Leleuret

hic liber attinet
ad petrum
Leleuret

Hunc librum mihi dedit
franciscus Caillier
chirurgus a [illegible]
[illegible]

G. Vinçau

PEDACII DIOSCORIDIS ANAZARBEI, DE MATERIA MEDICA LIBRI SEX,

Innumeris locis ab ANDREA MATTHIOLO emendati, ac restituti.

Accesserunt tres Indices: vnus propriorum nominum, alter nothorum, Tertius remediorum, Isq; maximi vsus.

LVGDVNI,
Apud Balthazarem Arnolletum.
M. D. LIIII.

Typographus lectori.

Ioscoridem è typographia nostra proficiscentem sine literis ad te uenire noluimus: ne mutus uideretur esse nuntius: Neque rursum eũ literis oneraumus: ne illis legendis grauareris. Tantum sic habeto: Eum, quòd sit materiæ medicinalis autor luculentiss. & cornucopiæ locupletiss. tua de causa, à nobis in hoc paruum uolumen fuisse collatum, & contractum: Vt quocunque terrarũ te conferes, tecũ quasi ἐγχειρίδιον circunferre, & æquè rusticando peregrinandóque iucundo comite, ac domi, & in otio fido familiari uti, & libenter uelis, & cõmodè queas. Adhæc: eũ scalore, næuis, atque maculis, quibus hactenus scatuit innumeris, beneficio Andreæ Matthioli, hominis in hoc genere uersatissimi, & doctorũ approbatione, medici doctissimi, elutis, atque expurgatis,

probè curatum, nitidũ & tersum à nobis emitti. Castigationes præterea quamplurimorum locorum, eiusdem Matthioli solertia, & ingenio elucubratas, & per nos hac nota † signatas, ad calcem capitũ fuisse cusas. Quódque in magno, spero, habebis beneficio: Indicem tertium, præter uulgatos propriorum nominum, & eorũ quæ ut habentur, ita dicuntur notha, fuisse adiunctũ: quo statim, nullóque labore, quæ medicamina, quibus morbis prosint, uel potius, quibus medicaminibus quenque morbum curare poßis, inuenies omnino. Quod nostrum, & illius commune officiũ tibi probari, & uniuersæ reip. usui esse uehementer opto, & à Deo opt. max. toto animo contendo. Vale Lugduni ad 7. calend. Aug. 1554.

INDEX OMNIVM

quæ in Dioscoride continentur.

A

ABrotonũ 242
Abſynthiũ 240
Abſynthiũ marinũ 242
Abſynthium Santonicum ibi.
Acacalis 81
Acacia 90
Acacia altera 91
Acanthus 236
Acanthium ibid.
Acanthus ſylueſtris ibid.
Acetum 430
Acetum è betonica 444
Acetũ mulſum 431
Acetũ ſcillinum 432
Acetum è ſtœchade 443
Achillea 333
Achras 106
Acida muria 431
Acinos 253
Acorum 8
Aconitum 357
Adarces 491
Adeps omnis 145
Adianton 380
Aegilops 381
Aeris ſquãma 458
Aeris flos 457
Aerugo raſa 459
Aerugoſcolecia 460
Aes vſtum 456
Aetiopis 370
Aetites lapis 500
Agalochum 26
Agaricum 224
Ageraton 342
Agnus 91
Aiuga 316
Alabaſtrites 498
Alcea 312
Alcibiadion 330
Alcyonium 490
Aliſma 313

Allium 198
Aloë 239
Alsine 362
Altæa 311
Alumen 481
Alumen scissile ibi.
Alus 323
Alysson 285
Alipon 409
Amaracum 252
Amaranton 341
Ambrosia 296
Amiantus lapis 498
Ammi 265
Ammoniacon 282
Amomis 21
Amomum 20
Ampelitis terra 505
Ampeloprason 197
Amphisbenæ ictus notæ 554. eius curatio ibid.
Amurca 95
Amygdalæ amaræ 108
Amylum 168
Anagallis 218
Anagyris 313
Anchusa 329
Androsaces 304
Androsemon 315
Anemone 217
Anethum 263
Anguiũ senectus 123
Anisum 261
Anonis 237
Anthemis 306
Anthericum 211
Antyllis 305
Antipathes 491
Antirrhinum 379
Antispoda 455
Aparine 284
Aphaca 195
Apiastrum 290
Apios 408
Apium 266
Apocynon 359
Apollinaris 349
Apri iecur 129
Apũ ict⁹ curatio 554
Aqua 428
Aqua frigida 552
Aaqua marina 429
Aqua mulsa 427
Arabicus lapis 497
Araneus 137
Arbutus 108

Arci

Arcion 371
Arction ibid.
Arcturon ibid.
Arena 501
Argemone 218
Argenti recrementum 466
Argenti scoria ibid.
Argenti spuma ibi. & 529
Argētum viuū 473. & 529
Arisarum 210
Aristolochia 228
Armeniaca mala 106
Armenius lapis 471
Armoracia 177
Aron 210
Arrhenogonō 300
Artemisia 295
Arūdo: vide Harundo 79
Asarum 14
Asclepias 285
Aschyron 315
Asininum iecur 129
Asini vngula 130
Asius lapis 493
Aspalathus 25
Asparagus 183
Asplenon 305
Aspidis ict⁹ notę 550
eius curatio 563
Aster Aticus 375
Astragalus 344
Athamanticum 8
Athera 166
Atractylis 285
Atramentum librarium 506
Atramentum sutorium 485
Atriplex 180
Auellana nux 110
Auena 166
Auricula muris 222
Auripigmentū, siue arsenicon 480

B

Baccæ lauri 76
Baccharis 253
Balaustium 102
Ballote 289
Balsamum 23
Barbula hirci 194
Basilisci ict⁹ notę 550
eius curatio 563
Bdellium 58

Beta 182
Betonica 318
Bitumen 71
Blata pistrinaria 128
Bliton 179
Botrys 297
Brassica 180
Brassica marina 182
Brassica syluestris ibid.
Britanica 319
Bromus 381
Brion 25
Bryonia 25
Buccina 118
Buglossum 377
Bulb' esculētus 212
Bulbus vomitorius 213
Bunion 376
Buprestis 135,& 519
Buphthalmos 307
Butyrum 140
Butyri fuligo ibid.
CAcalia 376
Canchrys 273
Cadmia 450
Cæciliæ ictus notæ, curatio eadē quæ viperæ morsus 554
Calam' odorat' 22
Calamintha 249
Caltha 342
Calx 530
Calx viua 89
Cancamum 26
Cancri 121
Canis rubus 83
Canis rabidi iecur 129
Canis rabiosi signa, 544. curatio morsus eius, 545. ab eo morsorum victus ratio 548
Cannabis 312
Cantharides 134
Capnos 372
Capparis 214
Capræ vngula 130
Caprinū iecur ibid.
Cardamomum 10
Cardamina 187
Carduus 235
Carpasi succus 523
Cariotæ 99
Carum 263
Caseus 140

Caſia 17
Caſtanea 97
Caſtorium 125
Catanance 379
Caucalis 192
Cedria 75
Cedrites 76
Cedromela 106
Cedrus 75
Celticū nardum 12
Cencri ictus notæ 554
eius remedia ibi.
Cētauriū magnum 230
Cētauriū minus ibi.
Cæpa 197
Cepæa 313
Cera 160
Ceraſia 104
Ceraſtæ ict' no. 454
eius curatio 563
Ceruigenitale 130
Ceruinū cornu 134
Ceruſſa 469 & 527
Ceſtrum 318
Chalcitis 476
Chamæ 119
Chameacte 406
Chamæciſſos 377
Chamædaphne 385
Chamædris 287
Chamæleo albus 232
Chamæleo niger 233
Chamæleuce 377
Chamæpitys 316
Chamælyce 403
Chamælea 405
Characias tithymalus 397
Chælidonium 220
Chælidoniū minus 221
Chia terra 503
Chondrylla 189
Chryſanthemō 306 & 342
Chryſocolla 471
Chryſocome 341
Chryſogonon ibi.
Cicadæ 132
Cicer ſatiuum 170
Cicer arietinū ibi.
Cicer ſylueſtre ibi.
Cichorion 189
Cici 397

Cicuta 358.& 522
Cimices 128
Cimolia 504
Cinis fermẽtiti⁹ 489
Cinabaris 472
Cinnamomum 18
Cionia 118
Circæa 298
Circium 374
Ciſtus 84
Citria mala 106
Clematis 321
Clinopodion 286
Clymenon 325
Cnicus 474
Coagulum 144
Coccũ gnidion 406
Coccũ infectorium 338
Cochleæ 120
Cœreleus 472
Colcicon 361
Colligendorum ratio 4
Colocaſia 172
Colocynthis 408
Colymbades 94
Communis curatio in omnes ictus virulentos 550
Conyza 298
Corallium 49[illegible]
Coriandrum 265
Coria veteramentaria 110
Coriarius frutex 98
Coris 316
Coronopus 188
Cornu cerui 134
Cornus 107
Corruda 183
Cos Naxia 501
Coſtus 21
Cotonea mala 104
Cotyledon 364
Cratæogonon 300
Crimnon 165
Crithmum ſeu crithamon 187
Crocodilion 233
Crocomagma 29
Crocum ibi.
Croton 397
Cucurbita 190
Cucumis ſatiuus ib.
Cucumis ſylueſtris 389
Cuminũ ſatiuũ 263

Cum

Cuminũ syluestre 264
Cunila 244
Cupressus 73
Curini 164.& 165
Cyclaminus 206
Cyclaminus altera 207
Cydonomeli 435
Cynia 415
Cinocrambe ibid.
Cinoglosson 378
Cynosorchis 301
Cyparisias tithymalus 397
Cyphi thimiama 27
Cyperus 9
Cytinus 102
Cytisus 372

D

DAmascena pruna 118
Damasonium 313
Daphnoides 384
Daucus 270
Delphinium 271
Dendroides tithymalus 400
Deuteria 426
Dictanum 247
DictānũCretēse ibi.
Diphryges 479
Dipsacum 234
Dipsadis morsus notę 550. ei⁹ curatio 559
Dorycniō 354.& 520
Draba 202
Draco marinus 122
Draconis marini ictus remedia 559
Dracunculus 209
Dryini ict⁹ notę 550 eius curatio 554
Dryopteris 413
Dulcis radix 229
EBenus 86
Ebulum 406
Ebur 133
Echinus 117
Echion 330
Elaphoboscon 269
Elaterion 389
Elatine 335
Electrum 78
Elelisphacos 248
Eleomeli 33
Eleoselinum. 266
Elichryson 341

Em

Empetron 409
Ephemerõ 361 & 519
Epimedion 327
Epimelis 107
Epipactis 371
Epirotica mala 105
Epithymum 409
Equisetum 338
Equorũ lichenes 130
Eretria terra 502
Erica 81
Erinei 114
Erinum 331
Eruca 193
Erucæ olerũ 134
Erucæ pignorum 135. & 518
Eruum 174
Eryngium 238
Erysimon 202
Erytrodanon 309
Eupatorium 335
Euphorbium 280

F

Faba 170
Faba Aegyptia 171
Fæx 488
Fagus 69
Farina crascior 165
Fel 153
Ferri rubigo 462
Ferula 274
Festuca 381
Fibrini testes 234
Ficus 113
Filicula 413
Filix 412
Filix fœmina ibid.
Fimum 155
Flos æris 457
Flos salis 486
Flos pu. 101. & 102
Flos sylucstris puni ci ibid.
Fœniculum 269
Fœniculum erraticum 270
Fœnum græcũ 169
Fracinus 77
Fuligo è myrrha, resina, styrace 62
Fuligo liqdę picis 70
Fuligo pictoria 505
Fuligo thuris 62
Fumaria 372
Fungi 360. & 527

G

Agatas lapis 496

Galatictes lapis 497
Galaxias ibid.
Galbanum 281
Galerita 133
Galion 366
Galiopsis ibidem
Galla 97
Gallina 130
Gallinæ cerebellũ ibidem
Garum 127
Genitale cerui 130
Gentiana 227
Geranion 297
Geodes lapis 502
Gingiberis 204
Gingidion 192
Gith 276
Gladiolus 328
Glans 96
Glans Iouis 97
Glãs Sardiana ibi.
Glãs vnguẽtaria 394
Glastũ satiuum 222
Glastũ syluestre ibi.
Glaucium 283
Glaux 382
Gluten pisciũ 284
Glutinum 283
Glycyside 308
Gnaphalium 297
Gnidiũ granũ 405
Gobius 127
Gramen 332
Gramen arundinaceum ibidem
Gramẽ Parnasi ibi.
Grossi 114
Gũmiamygdalę 109
Gummi cerasi 104
Gypsum 489 & 528

H

Haematites 495
Hæmorrhoi ictus notę 550. & 554
Halica 166
Halicacabõ solanũ 353
Halimus 82
Harundo 79
Harũdo Cypria ib.
Harũdo valla ibid.
Hastula regia 211
Hedera 219
Hedysaron 303
Helcysma 466
Helenium 29
Heleniũ alterum 30

Helio

Heliotropium magnum 415
Heliotropiũ paruũ 416
Helleborũ albũ 385
Heleborũ nigrũ 386
Helxine 335. & 362
Hemerocallis 299
Hemionitis 305
Herba Sabina 74
Hieraciũmagnũ 266
Hieraciũ paruũ ibi.
Hippace 140
Hippocampus 118
Hippoglosson 378
Hppolapathon 179
Hippomarathrõ 270
Hippophaës 396
Hippophęston ibid.
Hippopotami testes 124
Hipposelinon 267
Hirci Barbula 194
Hirculus 12
Hirundines 133
Hirudo 531
Holostium 324
Hordeum 163
Horminum 302
Hyacinthus 344
Hydromeli 428
Hydromelon 435
Hydropiper 204
Hyoscyamus 349 & 523
Hypecoon 349
Hypericon 314
Hypocistis 84
Hyssopum 243

I

Iaspis 49[illegible]
Iberis 116
Ibiscum 311
Idæa radix 33[illegible]
Iecur apri 12[illegible]
Iecur asininum ibi.
Iecurcanis rabidi ib.
Iecur caprinum ibi.
Iecur mergi ibi.
Illecebra 364
Ilex 96
Indicum 47[illegible]
Inguinalis 37[illegible]
Intybus 189
Iouis glans 97
Irio 20[illegible]
Iris [illegible]
Isopiron 37[illegible]

Iu[illegible]

Iudaicus lapis 498
Iuglandes nuces 110
Iuncus 340
Iuncus odoratus 22
Iuniperus 74
Ius piscium 127
Ixia 232

L

LAbrum Veneris 234
Labrusca 418
Lac 137
Lac coagulatũ 529
Lac humanum 139
Lac scifton 137
Lactis serum 138
Lacerta 136
Lactuca satiua 191
Lactuca sylueftris ibidem
Ladanum 85
Lagopus 327
Lampsana 179
Lana 142
Lana cremata ibid.
Lanaria herba 205
Lappa 381
Lapathum 178
Lacer 277
Lacerpitium ibi.
Lathyris 401
Lauer 186
Laurus 76
Laurus Alexandrina 384
Lauri baccæ 77
Lemnia terra 474
Lens 172
Lens palustris 363
Lentiscus 65
Lentiscina resina 69
Leontopetalon 287
Leontopodion 378
Lepidium 216
Leptocarya 110
Lepus marinus 127 & 530
Lepus terrestris 123
Leucacantha 237
Leucanthemon 306
Leucas 288
Leucoïon 299
Lichenes equorũ 30
Lichen 340
Lignorum marcor 79
Ligusticum 258

Liguftrum 83
Lilium 288
Liliū fylueftre 299
Limonion 327
Lingua bubula 377
Linozoftis 414
Linum 169
Lithocola 501
Lithofpermon 390
Locuftæ 132
Lolium 167
Lonchitis 310
Lora 422
Lotus arbor 107
Lotus ægyptia 373
Lotus fylueftris 372
Lotus vrbana ibid.
Lupinus 175
Lichnis coronaria 288
Lychnis fylueftris ibid.
Licium 88
Lycopfis 330
Lygos 92
Lyfimachia 329

M

MAcer 78
Mænæ 126
Magnes 497
Malabathrum 16
Malicorium 102
Malua 180
Malum 104
Malum Armeniacū 106
Malū cotoncū 104
Malum dulce 105 & 106
Malū Epiroticū ibi.
Malum Medicū ibi.
Malū orbiculatum ibid.
Malum Perficū ibi.
Malum præcox ibi.
Malum punicū 101
Malū fylueftre ibid.
Mandragoras 355 & 524
Manna thuris 62
Marcor lignorū 79
Marū 253
Marrubium 290
Marrubiū nigrū 289
Mafticħe 66
Meconium 524
Medica 195
Medica mal 1 106

Me

Medion 327
Medulla 152
Mel 159
Mel heraclion 521
Melampſythium 422
Melanteria 477
Melanthium 276
Melia terra 505
Melilotos 252
Melimela 105
Meliſſophyllō 290
Melitites lapis 497
Melomeli 435
Memphites 499
Mentha 248
Menthaſtron ibid.
Meon 8
Mercurialis 414
Mergi iecur 129
Meſpilus 106
Metopiō vnguentū 51
Milium 167
Millefolium 373
Millepedæ 128
Miſy 477
Mituli 119
Moly 256
Molybdæna 465
Molybdoides lapis 464
Morochthus 497
Morus 111
Mullus 124
Mulſum 427
Muralis herba 362
Muria 486
Mures 137
Muris auricula 222
Mus araneus 137
Muris araneus ictus notæ 554
eius curatio 561
Muſcus 25
Muſcus marinus 367
Muſtela 125
Myagron 374
Mioſotis 222
Mirica 80
Myrrha Bœothica 56
Myrrhis 373
Myrtidanum 103
Myrtus ſatiua 102
Myrt⁹ ſylueſtris 383

N

Naphtha 72
Napus 177
Narcaphthon 26
Narcissus 395
Nardi genera 10
Nardum celticũ 12
Nardum montanũ 13
Nardinum vnguentum 53
Nasturtium 200
Natricis ictus notæ 554 eius curatio ibi.
Nepeta 249
Nerion 350
Nitrum 487
Nitri spuma ibid.
Nux auellana 110
Nux iuglans ibid.
Nux pinea 64
Nymphæa 303

O

Ochra 472
Ocymastrum 331
Ocymum 193
Oenãthe 298. & 419
Oesypum 143
Olea syluestris 93
Oleaster ibid.
Oleę æthiopicę lacryma 95
Olei vires 30
Oleũ amygda. 34
Oleũ balaninũ 35
Oleum cicinũ 33
Oleũ cnicinum 35
Oleum è gnidio grano ibidem
Oleum hyoschyaminum ibidem
Oleũ laurinum 36
Oleũ lentiscinũ 37
Oleum mastichinũ ibidem
Oleum melanthinũ 36
Oleũ melinum 105
Oleũ myrteum 36
Oleum oliuæ syluestris 31. & 95
Oleũ õphacinũ 30
Oleum picinũ 70
Oleum raphaninũ 35
Oleum Sicyoninũ 32

Oleũ ſinapinum 35
Oleũ ſtyracinũ 57
Oleũ terebinthi. 37
Oliuæ colymbades 94
Oloſchœnos 348
Oluſatrum 267
Omphacium 420
Omphacomelites 435
Onagra 374
Onitis 245
Onobrychis 314
Ononis 237
Onoſma 303
Onix 119. & 498
Ophioſcorodõ 198
Ophites lapis 500
Opium 346
Opobalſamum 23
Opopanax 257
Orbiculata mala 105
Oreoſelinum 267
Origanum 244
Origanũ ſylueſtre ibidem
Ornithogalum 194
Orobanche ibidem
Oryza 168
Oſsifragus 133
Oſtracites 501
Oſyris 382
Othonna 221
Ouorũ natura 131
Oui candidũ ibidẽ
Oxalme 432
Oxylapathum 178
Oxymyrſine 383

P

Paederota 236
Pæonia 308
Paliurus 82
Palma 99
Palma elate 100
Palmę Thebaicę 99
Panaces Aſclepij 259
Panaces Chironiũ ibidem
Panaces Heracleũ 257
Panchracion 214
Panicum 167
Papauer corniculatum 348. & 525
Papauer erraticum 345

Papauer satiuum ibidem
Papauer spumeũ 349
Pappi 532
Papyrus 80
Paralios 399
Pardalianches 356
Patonychia 341
Parthenium 307
Passum 422
Pastinaca herba 260
Pastinaca marina 123
Pastinacæ marinæ ictus notæ 554 eius curatio ibid.
Pedicularia herba 391
Pelecinon 303
Peplis 412
Peplos ibi.
Pepo 190
Periclymenon 325
Peristereon 343
Persea 116
Persica mala 106
Personata 371
Petasites ibid.
Petroselinum 267
Peucedanum 275
Phalangium 292
Phalangij morsus notæ 554 eius curatio ibidem
Phalaris 309
Pharicon 525
Phasiolus 174
Phænicobalanus 99
Phœnix 337
Phrygius lapis 493
Phu 15
Phycus marin⁹ 367
Phyllitis 291
Phyllirea 84
Phyllon 300
Phyteuma 378
Picea 64
Picis liquidæ fuligo 70
Pineæ nuces 65
Pinorum erucæ 134 & 518
Pinus 64
Piper 202
Piscium ius 127
Pissasphaltos 72
Pisselæon 70
Pistacia 109

Pityuſa 401
Pix liquida 69
Pix arida 71
Plantago 185
Platanus 77
Plumbago 465
Plumbum elotum 462
Plumbum vſtum 463
Plumbi recrementum 466
Pnigitis terra 504
Polemonia 322
Polion 293
Polycnemon 286
Polygala 382
Polygonaton 321
Polygonon 320
Polypodion 413
Pompholyx 452
Populus alba 78
Populus nigra ibi.
Porrum capitatum 196
Portulaca 183
Potamogeton 368
Poterion 235
Propolis 162
Prunus, pruna 108
Pſeudobunion 376
Pſeudocaſia 17
Pſeudocinnamomũ 20
Pſeudodictamnum 247
Pſoricon 476
Pſychotrophon 318
Pſyllion 351
Ptarmica 205
Pulegium 246
Pulegium ſylueſtre ibidem
Pulticula 166
Pulmones animalium 128
Pumex 483
Purpura 118
Pygnocomon 407
Pyraſter 106
Pyrethrum 270
Pyrites 494
Pyrorũ genera 106

Q

Quercus 96
Quinquefolium 336

R

RAdicula 205
Radix 177
Radix dulcis 229
Radix syluestris 178
Rana 126
Rana palustris 131
Ranunculum 216
Rapum 176
Recondendorum ratio 5
Recrementum plũbi 464
Resinæ variæ 67
Resina lentiscina 68
Resina liquida è pinu & picea 67
Rha 226
Rhamnus 81
Rhaphanus 177
Rhaphanus syluestris 177
Rhaponticum 226
Rheon ibidem
Rhodia Radix 338
Rhododendron 360
Rhus 98
Ricinus 397
Rosa 87
Rosei pastilli 88
Rosmarinus 272
Rosmarinum coronarium 273
Rubeta 531
Rubia 309
Rubigo ferri 462
Rubrica fabrilis 474
Rubrica Sinopica ibidem
Rubus canis 83
Rubus 334
Rubus Idæus 335
Rumex 178
Ruscum 383
Ruta 254
Ruta syluestris 256

S

SAbina herba 74
Saccharum 160
Sacra herba 343
Sagapenum 279
Sal 484
Salis flos 486
Salis spuma ibidẽ
Salamãdra 135 et 519
Saliuaris 271
Saliunca 12

Salix 92
Saluia 248
Sambucus 406
Samia terra 503
Samius lapis ibid.
Sampſuchum 251
Sandaracha 480. & 530
Sandix 470
Sanguinaria 320
Sanguinaria fœmina 321
Sanguis 154
Sanguis tauri 528
Sapa 422
Sapphirus 499
Sarcocolla 283
Sardianæ glādes 97
Sardonia 523
Sarmētiti9 cinis 489
Satureia 250
Satyrion 302
Satyrion erythronion ibid.
Scammonia 403
Scandix 192
Schiſthum lac 138
Schiſtos lapis 496
Scilla 213
Scincus 136
Scolopendra 122
Scolopendræ ictus notæ. 554. eius curatio ibidem.
Scolymos 235
Scordion 294
Scorodopraſum 199
Scoria plumbi 464
Scorpioides 416
Scorpius marinus 121
Scorpius terreſtris ibidem
Scorpij ictus notæ 554. eius curatio ibidem.
Securidaca 303
Sedum magnum 363
Selenites lapis 499
Selinuſia terra 504
Semen 165
Semperuiuum 363
Semperuiuum minus 364
Senecio 366
Sepia 124

Seps 136
Seris 189
Serpyllum 251
Sertula campana 252
Serum lactis 238
Sesama 167
Sesamoides 388
Seseli 261
Seseli Aetiopicũ ib.
Seseli Creticũ 262
Seseli Peloponense ibidem
Setanium 107
Sicyonium oleum 32
Sideritis 332
Sidion 101
Siligo 166
Siliquæ 104
Silphium 277
Silurus 126
Silybum 394
Sinapi 199
Sion 186
Siser 178
Sison 262
Sisymbrion vtrunque 186
Sitania 163
Smarides pisces 126
Smilax 195. 359. & 523
Smilax aspera 382
Smilax læuis 383
Smyris lapis 501
Smyrnion 268
Solanum hortense 352
Solanum manicum 355
Solanum somniferum ibidem
Sonclus 188
Sorba 107
Sory 478
Sparganion 328
Spartion 394
Spatha 100
Spondilyon 274
Sphragis ægos 475
Spina acuta 83
Spina alba 234
Spina Arabica 235
Spongiæ 491
Spongiarum lapides 500
Spuma nitri 487

Spum

Spuma salis 485
Spuma argenti 466 & 529
Squáma æris 458
Squamma exacie decussa 459
Stachys 291
Stacte 52
Staphis agria 391
Stercus ferri 462
Stibium 465
Stimmi ibidem
Stœbe 324
Stœchas 244
Stomoma 459
Stratiotes 368
Stratiotes millefolium ibidem
Strigmenta balnearum 32
Struthia cotonea 105
Struthion 205
Stirax 57
Succinum 78
Suillus pulmo 128
Suillus talus 133
Sulphur 482
Sycomorus 112
Symphyton 325

T

Talus suis 133
Tamarix 80
Taxus 359 & 523
Tauri sanguis 520
Telephion 223
Tellinæ 119
Terebinthus 67
Therebinthina ibi.
Terræ 502
Terra fornacũ 504
Testæ ibidem
Testiculus canis 301
Teucrion, Teucris 287
Thalassomeli 429
Thalictron 367
Thapsia 392
Thelygonon 300
Thlaspi 201
Thracias lapis 496
Thunnus 127
Thus 59
Thuris cortex 61
Thuris fuligo 62

Thuris mãna ibid.
Thyites lapis 498
Thymelæa 405
Thymoxalme 432
Thymus 250
Tithymali 397
Tordylion 262
Torpedo piſcis 122
Toxicon 525
Tragacantha 237
Tragium 339
Tragoriganum 245
Tragos 166. & 339
Tribulus 326
Trichomanes 380
Trifolium 293
Trimeſtria 162
Triphyllon 293
Tripolion 379
Triſſago 287
Triticum 162
Tuber 195
Tuſsilago 295
Typha 297

V

Venenata 523
Veneris vmbilicus 364
Veratrũ albũ 365
Veratrũ nigrũ 38[illegible]
Verbaſcum 36[illegible]
Verbenaca 34[illegible]
Vermes terreni 13[illegible]
Veſparum ictus curatio 55[illegible]
Veſicaria 33[illegible]
Vetonica 31[illegible]
Victus ratio in morſu rabioſi canis 548
Vimen 9[illegible]
Vina marina 434
Vina picata 441
Vina reſinata 435
Vini natura 421
Vinum abiegnum 439
Vinum abrotonites 441
Vinum abſynthites 242. & 441
Vinũ acorites 447
Vinum adynamõ 426
Vinũ anethinũ 448
Vinũ apijtes 436
Vinũ aromatit. 441
Vinũ aſarites 447

Vinũ bunites 444
Vinum calaminthites 445
Vinum catorchites 438
Vinũ cedrinũ 440
Vinũ cedrites 441
Vinum ceſtrites 443
Vinum chamædrytes ibidem
Vinũ è camęlea 448
Vinũ chamæpitynum ibidem
Vinũ è coniza 445
Vinũ cupſsinũ 440
Vinũ cydonites 435
Vinũ daucites 447
Vinũ dictãnites 444
Vinũ è dore ſalis 447
Vinũ helleborites 449
Vin. hyſſopites 443
Vinũ ex iride 446
Vin. iuniperinũ 440
Vinũ laurinũ ibidẽ
Vinũ lentiſcinũ 438
Vinum mandragorites 449
Vinum marathrites 448
Vinum è marrubio 444
Vinũ melites 435
Vinũ melitites 427
Vinũ melomeli 446
Vinũ è myrrha ibi.
Vin. myrſinites 437
Vinũ myrtites ibi.
Vinũ à nardo ſyluestri 447
Vinũ nectarites 446
Vinũ œnãthinũ 436
Vinũ õphacites 425
Vinũ palmeum 438
Vin. origanites 445
Vinũ panacites 447
Vinũ phthoriõ 448
Vinum è petroſelino ibidem
Vinũ picatum 441
Vinum pineũ 440
Vinũ è pipere 446
Vinũ è pulegio 445
Vinũ reſinatũ 439
Vinum rhodites 436
Vinum rhœtes ibidem.

Vin

Vinũ ſaluiatũ 447
Vinũ è ſatureia 444
Vinum ſcammonites 450
Vinũ ſcillinum 432
Vinũ ſelinites 447
Vinum ſtœchadites 443
Vinum ſtrobilites 440
Vinum è ſycomoris 439
Vinũ è Syriaca nardo, celtica, malabathro 446
Vinum terebinthinum 457 & 438
Vinũ thymites 444
Vinnũ è thymelæa 448
Vinum tragoriganites 444
Viola alba 299
Viola purpurea 375
Viperę ict⁹ notę 554 eius curatio ibid.
Viperinę carnes 122
Viſcum 284
Vitis alba 410
Vitis nigra 41[illegible]
Vitis ſylueſtris 410
Vitis vinifera 417
Vitex 91
Vlmus 79
Vmbilicus ven. 364
Vnedo 108
Vnguẽtor. ratio 38
Vng. abrotoninũ 43
Vng. amaracinũ 50
Vng. anethinũ 44
Vng. butyrinũ 47
Vng. cĩnamomi 52
Vng. crocinum 46
Vng. cyprinum 47
Vng. elatinum 40
Vng. gleucinum 50
Vng. hedycroon 51
Vng. iaſminum 54
Vnguentum irinũ 48
Vnguẽ. lilinum 44
Vnguentum malabathrinum 54
Vng. megalinũ 51
Vng. melinum 40
Vng. mendeſium 52
Vng. metopion 51
Vng. narciſsinũ 46

Vnguentum nardinum 55
Vnguentum ociminum 43
Vnguentum œnanthinum 41
Vng. onychinũ 47
Vng. rosaceum 39
Vnguentũ sampsuchinum 42
Vng. styracinũ 47
Vng. susinum 44
Vng. telinum 41
Vngula asini 103
Vngula capræ ibid.
Vnguis odoratus 119
Vrina 158
Vrtica 365
Vstio contra venenatos ictus 546
Vua 418
Vua passa 419
Vulpin⁹ pulmo 128

X

XAnthion 381
Xyphion 328
Xylobalsamon 23
Xylocinnamomon 18
Xyris 328

Z

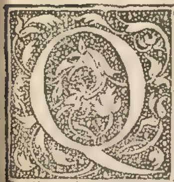
ZEa, seu semẽ 165
Zopissa 71
Zythum 164

FINIS.

PEDACII

DIOSCORIDIS ANAZARBEI, DE Medica materia, libri primi Præfatio.

Vanquam, (amicissime Aree), complures nõ veterum modò, sed recentiorum quoque, de medicamẽtorum compositione, viribus, atque probatione scripserunt: nobis tamen nec vanum, nec à ratione abhorrentem impetum animi ad hoc opus incessisse, tibi ostendere tentabimus. propterea quòd eorum nonnulli absolutũ nihil ediderũt, alij plurima, vt ex narratione acceperant, scriptis tradiderũt. Siquidẽ Bithynus Iolas, *&* Heraclides T*arẽtinus, omissa prorsus herbarũ tractatione, rem ipsam paucis perstrinxerunt. neque uerò omnes illi de metallicis quicquam rebus, aut odoramẽtis memoriæ prodiderunt.* Crateuas *autem herbarius, & Andreas medicus, qui cæteris diligentius hac in parte uersati uidentur, radices multas apprimè vtiles, herbasq́; aliquas haud quaquã adnota-*

 tas

tas reliquerunt. Veruntamen priscorum subscribere oportet sententijs: quos, etsi pauca ipsi referantur accepta, magnam tamen impedisse diligentiam constat. Iunioribus minus assentiendum: è quibus est Iulius Bassus, & Niceratus, & Petronius Niger, & Diodotus, Asclepiadæ omnes, qui medicinalem materiã vernaculam cognitamq́; vulgò, dignam censuerunt, quæ ab ipsis literis exactè mandaretur: & vt medicamentorũ, probationesq́; cursim cõplexi, sic nullo experimento eorum effectus colligentes, inani verò reddendarum causarum studio verba fundentes, alia interdum pro alijs scriptando, rem in aceruum congeriemq́; controuersiarum extulerunt. Siquidem qui inter eos egregius habetur Niger, euphorbium nascẽtẽ in Italia chamelææ succum esse contendit: androsæmonq́; eãdem herbam cum hyperico esse: quinetiã aloën in Iudæa fossibilẽ nasci, & pleraque his similia falsò exponit, quæ prorsus veritati refragantur. Quibus coniectura colligi potest, ea non oculata fide, sed narratione potius ab alijs accepisse. In ordine præterea ijdem ipsi aberrarunt, partim eorũ discrepantes, nullaq́; cognatione coniunctas vires collidentes: partim per elementa literarum scripta in ordinem digerentes, quo facilius memoriæ mandarentur, genera & eorum effectus à sua cognatione disiungentes. Nos verò ab ineunte, vt ita dicã, iuuenta, iugi desiderio cognoscendæ

Dioscoridis cognoscẽdorum simpliciũ studium.

scendæ materiæ allecti, multis regionibus peragratis (nec enim nescis nos militarem vitam exegisse) tuo hortatu commentationem in sex libros cõtulimus. Quod opus tibi dicamus, Aree, animi gratitudine obsequentes, ob eum quo nos prosequeris affectum. Etenim natura cùm in omnes eruditione excultos, tum verò in eos, quibus cum tibi eiusdẽ artis necessitudo intercedit, pronus ad amicitiam esse soles, in nos etiam aliquantò peculiarius. Enimuero non parum præbet tuæ probitatis argumentum, optimi viri Licinij Baßi singularis erga te amicitia: quã vnà nobiscum degẽtes nouimus, cùm mutuam inter vos beneuolentiam æmulatione dignam intueremur. Admonitum autẽ te velim, eosq; qui in hosce commentarios incident, ne in verbis facultatem nostram æstimetis, sed potius adhibitã rebus cum peritia curã. Etenim plurima visu ipsi exactißimè cognouimus, quædam etiam ex ea, de qua inter omnes conuenit, historia, percunctationeq; rerum apud singulos vernacularum, diligenter accepimus. Dabimus igitur operam, vt differenti ab alijs ordine tradito, genera singularum medicinarum: viresq; describatur. Quòd autem necessaria sit medicamẽtorum doctrina, nemo est ferme qui ignoret: quod ea & toti arti coniũcta sit, vniuersisq; eius partibus efficax administret auxilium. Quare per medicamentorum compositiones, atque misturas, & facta

in morbis pericula extendi, & incrementũ capessere potest, plurimùm conferente singulorum medicaminum cognitione. Quinetiam vernaculam, familiaremq; materiam cõplectemur, vt perfecta sit, quæ à nobis relinquetur, doctrina. Verùm in primis curam impendere oportet, vt suis temporibus singula & demetantur, & recondantur. Certè pro horũ ratione medicamẽta aut ualent viribus, aut euanido nulloq; munere funguntur. Serena igitur cæli constitutione demetenda sunt, magni siquidẽ refert inter colligendum, si vel squalores, vel imbres infesti sint: quẽadmodum si loca, in quibus prodeunt, cliuosa, & ventis exposita sint, & perflata, frigidaq;, & aquis carentia, in his enim locis vires eorum longè validiores intelliguntur. Contrà, quæ in campestribus, riguis, & opacis, cæterisq; locis à vento silentibus enascuntur, plerunque degenerant, & minus viribus valent: multoq; magis, si non suo tẽpore, nec opportunè colligantur, aut si per imbecillitatem intabuerint. Neque ignorandum, ea sæpe pro peculiari loci natura, aut anni clementia, maturius, aut serius adolescere. nonnulla propria vi hyeme florent, & folia pariũt: quædã bis anno florifera. Quare cui in animo est horum peritiã assequi, necesse est eum primæ germinatione solo emergentibus, adultis, & senescentibus adesse. Nã qui pullulanti herbæ dũtaxat adstiterit, adultam cognoscere nõ potest: neque*

** Plantæ, vt exactè cognoscantur omni tẽpore inspiciendæ,*

neque qui adultā tantū inspexerit, nuper erumpentē noscet. Quo fit, vt propter mutatā foliorum faciē, caulium proceritates, florū seminisq́; magnitudinem, & id genus alias peculiares notas, nonnulli, qui olim has rerū varietates non perspexerunt, magno in errore versentur. Quæ causa etiam nonnullis scriptoribus imposuit, qui herbas quasdam, verbi gratia, gramē, quinque folium, & tussilaginē emittere florem, fructū, & caulem negant. Ergo *qui sæpius ad visendas herbas, & earum natales se contulerit, earū cognitionem maximè consequetur.* Scire *etiānum conuenit, sola ex herbaceis medicaminibus veratri genera, nigrū inquā, & candidū, multis edurare annis: reliqua à trimatu inutilia. Quæ verò fruticosa sunt, sicut stœchas, trissago, polium, abrotanū, seriphum, absinthium, hyssopum, & alia id genus semine prægnantia demetantur.* Flores *quoque antea, quàm sponte sua decidāt.* Fructus *autem, vt maturi decerpantur, necesse est: & semina, vbi siccari cœperint, priusquàm defluāt.* Herbarum *succus, & foliorum elici debet, germinātibus tum primum cauliculis.* Lac, *& lacrymæ excipiantur, inciso per summū adolescentiæ vigorem caule.* Radices, *& liquamenta, corticésue vt recondantur, eximere conuenit, cùm herbæ suis folijs exuuntur. siccantur etiam expurgatæ inibi, locis asperginem non redolentibus: sed quæ luto, aut puluere sunt obsitæ, aqua*

elui debet. Flores, & omnia, quæ iucundũ odorẽ efflãt, arculis tiliaceis, nullo situ obductis, reponantur. Nonnunquã charta, aut folijs seminis, vt perennent, aptè inuoluuntur. Liquidis medicaminibus densior materia, argẽtea, vitrea, aut cornea cõuenit. Fictilis etiam, si modò rara non sit, accõmodatur: & lignea, præsertim è buxo: sed ænea vasa ocularijs medicamẽtis, liquidisq;, & omnibus ijs, quæ aceto, pice liquida, aut cedria componũtur. Adipem autem, & medullas stagneis vasis recondi conuenit.

Iris. CAP. I

IRis à cœlestis arcus similitudine nomẽ accepit. Folia fert gladiolo, sed maiora, latiora, & pinguiora. Flores † in summitate cuiusque caulis, æqualibus inter se spatijs distant, incurui, varij: siquidem candidi, pallentes, * lutei, purpurei, aut cærulei cõspiciuntur: quæ diuersi coloris specie, quædã cœlestis arcus imago repræsentari videtur. Radices subiacent geniculatæ, * solidæ, odoratæ: quæ frustatim dissectæ, in vmbra siccãtur, & traiectæ lino reconduntur. Melior est Illyrica, & Macedonica: & inter has laudatissima, quæ mutila ferè, & densa cõstat radice, frangẽti contumax, subrufo colore, gustu amaro, odore perquã grato, & syncero, ita vt nullum prorsus sitũ redoleat: quæ dũ tunditur, sternutamenta mouet. Secundũ locum habet

* μήλινα, non μέλανα.

* στερεαὶ id est, solidæ.

* Τῇ γεύσει πυρωτέρα, id est gustu feruentiore.

habet Africana, candicans, gustuq; amara. Teretes *in vetustate sentiunt: tunc tamen odoratiores reddi solent. Vis omnibus excalfactoria, extenuãs, contra tussim efficax, humorum, qui ægrè reijciuntur, crassitiem digerunt: bilem, crassamq; pituitam ex hydromelite drachmis septẽ epotæ purgant: somnũ conciliant, lacrymas ciũt, torminibus medẽtur.* Eædẽ *potæ ex aceto auxiliantur serpẽtiũ ictibus, lienosis, cõuulsis, pfrictionib. horroribus, & quibus genitura effluit, mẽses ex vino potæ pellunt.* Decoctum *earum, fœminarum fotibus vtiliter imponitur, ad emolliendos locos, laxandaq; in eis venarum spiracula: ischiadicis infunditur: fistulas, ac sinus carne explet.* Radices *ex melle glandis modo subditæ, partus extrahunt: quinetiam coctæ & illitæ, strumas, veteresq; duritias emolliũt.* Siccæ *quoque vlcera replent, & cũ melle purgãt: nudata ossa corpore operiunt: doloribus capitis cum aceto, & rosaceo magna vtilitate illinuntur.* Ad*motæ cum albo veratro, & duabus mellis partibus, lentigines & vitia cutis in facie à sole cõtracta emaculat.* Pessis, *malagmatis, & acopis inserũtur.* In *vniuersum magni ad omnia vsus.*

ANNOTATIO.

† Malui hoc in loco Marcelli interpretationẽ sequi, queẽadmõdũ alibi quãdoque facturus sum, quàm Runellij, cui nõ semper addictus ero: quod in aliquot Græcis

legatur ἐπίκαυλα, quæ vox in summitate cuiusque caulis significare videtur, quòdque natura in planta ipsa illud manifestè demonstret. MAT.

* Censetur Galága officinarũ. Nec enim Acori genuinam aut faciem aut naturam obtinet, quam vulgus herbariorum hoc nomine solet indicare.

Acorum. CAP. II.

Acorũ folia iridis habet, angustiora tamẽ: radices non dissimiles, complicatas, non in rectũ, sed obliquum actas, & summo cespite sparsas, geniculis interceptas, albicantes, gustu acres, odore non ingratas. Optimum est densum, candidum, plenum, carie nõ exesum, odoratum: cuius modi Colchidicũ, & Galaticum, quod aspletion dicũt. Radici vis calfactoria. Decoctũ potu vrinam cit: prodest lateris doloribus, & iocineris atque thoracis: itẽ torminibus, vulsis, ruptis. lienem absumit: vrinæ stillicidio, & serpentũ ictibus auxiliatur: insidentibus ad muliebres affectus, iridis modo, vtiliter imponitur. oculorum caligines succo discutit. Antidotis radix magno vsu commiscetur.

Meon. CAP. III.

Meon, quod Athamanticũ vocant, in Macedonia, & Hispania plurimum gignitur, anetho folijs et caule simile, sed eo crassioribus ...

* Plinius a

binum ferme cubitorum altitudine attollitur: sparsis in obliquum, rectumq; radicibus, longis, tenuibus, odoratis, linguam excalfacientibus. Quæ feruefactæ ex aqua, vel tritæ citra coctionem, præclusorum renum, vesicæq; farctæ vitia potu leniunt: vrinæ difficultati medentur: stomachi inflationes discutiũt. Torminibus, affectæ vuluæ, articulorũ doloribus, atque fluxionibus pectoris, tritæ cum melle in eclegmate auxiliantur. Sanguinem per menstrua pellunt, desectionibus feruefactæ: infantibus autem illitæ imo ventri, vrinas mouent. Quòd si plus quàm deceat, ex his bibatur, caput dolore afficiunt.

niso habet ac si etiam Marcello *in commẽta. teste, Græci quidam vetustissimi codices. quæ diuersitas facit vt qualis herba sit* Meõ *non facilè quis conie cerit.*

Cyperus. CAP. IIII.

CYperus, *quẽ aliqui erysisceptrũ.* Et *aspalathum appellãt, folia fert porraceis proxima, sed longiora, & exiliora, caulem odorati iunci, cubitalẽ, aut maiorẽ, angulosum: in cuius cacumine minuta folia cũ semine exoriũtur: radices, quarũ in medicina est vsus, cohærentes inter se, oleis oblongis similes, aut rotundæ, nigro colore, suaui odore, amaro gustu.* In *lacunosis, palustribus, & cultis enascitur. Optima est grauissima, densa, fractu contumax, plena, & aspera, odoris cum quadã acrimonia iucundi: qualis est* Cilicia, Syriaca, *& quæ à* Cycladibus *insulis petitur.* Huic *calida vis inest.* Venarum *spiracula laxat: vrinam ciet: ad calculos, aquamq; subter cutem vtilissimè bibitur: aduersus scorpionum*

ictus remedio est: perfrictionibus vuluæ, & præclusionibus fotu prodest: pellit menses. Contra vlcera oris, etiam si depascant, vorentq́; farina eius efficax est. Malagmatis calfacientibus, & vnguentorũ spissamẽtis benè adijci solet. Aliud Cyperi genus tradunt in India nasci, gingiberis effigie: quod manducatum, croci vim reddit, gustu amaro sentitur, & illitum præsentẽ psilothri vim exhibet.

Cardamomum. CAP. V.

Cardamomum optimum est, quod ex Comagene, Armenia, Bosphoroq́; deuehitur. in India quoque, & Arabia prouenit. Eligi debet plenum, frangenti cõtumax, occlusum farctumq́; (quod enim eiusmodi non est, exoletum iudicatur) & gustu acre, subamarum, & odore caput tentans. Excalfactoriam vim habet: potumq́; ex aqua facit ad comitiales, ischiadicos, tusses, neruorũ resolutionem: item ad rupta, vulsa, tormina: latas vẽtris tineas excutit. Ex vino autẽ potũ, renibus, difficultati vrinæ, à scorpione ictis, neque non omnibus venenum vibrantibus, auxilio est. Cũ cortice radicis lauri epota drachma, calculos comminuit: partus suffitu enecat: scabiem ex aceto illitum adimit. Et ad vnguentorum spissamenta additur.

Nardum. CAP. VI.

Dvo Nardi genera: vnum Indicum, alterum Syriacum appellatur, non quod in Syria

Syria prouematur, sed quòd montis, in quo oritur, pars vna ad Syrios, pars altera ad Indos flectitur. Ex hoc Syriaci genere, præcipuum est recens, & leue, largam gerens comam, flauum colore, perquàm odoratum, ac cyperum redolēs, breui spica, amaro sapore, linguam siccāte, quod diu in sua odoris gratia permaneat. Ex Indico autem Nardo quoddā Gangitis vocatur, à fluuio Gange, apud quem enascitur, montem præterfluente: quod genus ob multam loci, in quo prodit, vliginem, viribus infirmius est, atque procerius adolescit, plures ferens spicas, ab vnica radice comosas, vnaq; conuolutas, ac grauiter olētes. Montanum autem odoratius, spica breui ac mutila, odore cypero vicino, cæteras habens Syriaci dotes. Est & genus quoddam, cui Sampharitico nomen locus indidit, frutice breui, in magnas se spargens spicas, candidiore interim medio caule, hircorum virus supra modum redolente: quod improbatur. Madefactum vendi solet. quod vitium ex eo deprehenditur, quòd candida sit spica, & squalida, suaq; careat lanugine. Adulteratur stibio cum aqua, aut palmeo vino, inspissationis ponderisq; causa inspirato. Intueri autem oportet, si lutum radicibus insideat, & incerniculo puluerem excutere, eluendis manibus vtilem. Vim habent excalfactoriam, & exiccantem. Vrinam mouent: aluum potu sistunt: vuluæ profluuia, saniemq; apposita supprimunt.

primũt. Nauſeæ *ex aqua frigida auxiliãtur,& ſtomachi roſionibus, inflationi, iocinori, regio morbo, renum vitijs.* Aquæ *autem incoctæ fotu ad inſeſſum, vuluæ inflammationibus medentur, ad glabras oculorum genas valẽt: ſiquidem eas ad denſiorem pilum reducunt, perfuſis humore corporibus inſparguntur.* Miſcentur *antidotis & in fictili nouo non picato ad ocularia medicamenta reconduntur, trita in farinam, & cum vino in paſtillos coacta.*

Nardum Celticum. CAP. VII.

CElticum Nardum *naſcitur in* Liguriæ *alpibus, aliungia patrio nomine appellatum: prouenitq́; in* Iſtria. Exiguè *fruticat, & cum radicibus in manuales faſciculos componitur.* Folia *habet oblonga, colore in flauum languido, florem luteum.* Cauliũ, *& radicum duntaxat vſus eſt, & odoris ſuauitas. vnde pridie faciſculos aqua abluere expedit, & exempta terra, pauito ſolo atque humenti, ſubiecta charta reponere: poſtridie repurgare. ſiquidem vtile, cum aceroſo alienoq́; propter humoris vim, non excutitur.* Adulteratur *impoſita herba ſimili, quæ hirculus vocatur. ab odoris grauitate.* Sed *facilis cognitio: nanque herba candidior eſt, ſine caule, minus oblongis folijs, radice neque amara, neque odorata: vti verum* Nardum *eſt.* Itaque *radices. atque cauliculi, abiectis folijs, triti ſecernuntur, vino excipiuntur, digerunturq́; in paſtil*

pastillos, & ita fictili nouo diligenter operto, asseruari debent. Laudatur *maximè, recens, iucundi odoris, radice numerosa cohærēs, plenum, nec fragile.* Ad *eadem, quæ* Syriacum, *pollet: sed vehementius vrinam cit, & stomacho vtilius est. Inflammationibus iocinoris, & felle suffusis auxiliatur.* Contra *stomachi inflationes, cum absinthij decocto bibitur: item aduersus lienem, renum & vesicæ vitia, & venenatos ictus, ex vino.* Additur *in malagmata, potiones, & calfacientia vnguenta.*

Nardum montanum. CAP. VIII.

M*Ontanum* Nardum, *quod ab aliquibus thylacitis, & niris appellatur, in* Cicilia, *&* Syria *nascitur: caule & folijs eryngio simili- bus, minoribus, minimè tamē spinosis, asperisq;.* Radicibus *binis nititur, aut pluribus, nigris, odoratis, ceu hastulæ regiæ, sed longè graciliori- bus, † & longè minoribus, neque caulem, neque fructum, neque florē profert.* Ad *eadem, ad quæ* Celticum *efficax.*

ANNOTATIO.

† In Oribasio, (qui simpliciū descriptiones Dioscoridi acceptas refert), legitur λευκότεραι, hoc est, candidiores. quòd Nardus montana constet radicibus asphodelo non solū minoribus, & gracilioribus, sed etiam candidioribus. MAT.

*minori

* Minoribus.] Fuchſius in opere de Stip. maioribus legendum ſuſpicatur. Plinius, qui hinc omnia mutuatus eſt, mollioribus habet. quod ſane vtrunque herbæ, quàm aptiſsimè quadrat.

† Cytino hyoſcyami.] id eſt, flori hyoſcyami. qui veri cytini, quem domeſticæ punicæ florem eſſe nouimus, aliquam exprimit effigiem, vt in eius deſcriptione author eſt Dioſcorides.

Aſarum. CAP. IX.

Asarum, quod & ipſum aliqui ſylueſtri nardum appellant, hederæ folijs, minoribus multò, rotundioribusq́; floribus cytino hyoſcyami ſimilibus, purpureis, inter folia proximè radicem emicantibus, odoratis: in quibus ſemen acinoſum.† Cauliculos habet anguloſos, aſperos, & molles: radices numeroſas, geniculatas, tenues, obliquas, gramini non diſsimiles, longè tamen graciliores, odoratas, excaſacientes, & quæ linguam vehementer mordent. Excalfactoriam vim habet: vrinam cit: hydropicis, & vetuſto coxendicum dolori prodeſt. Radices ſenis drachmis ex aqua mulſa potæ, menſes trahunt: & veratri albi modo purgant. In vnguenta additur. Vmbroſis montibus prouenit: ſed plurimum in Ponto, Phrygia, Illyrico, & Italiæ Iuſtinienſi agro.

† Hæc verba vt in Ruellio inuenimus, ita reliqui

reliquimus. Sed admonendum esse lectorem duximus, ea non legi in Græcis nostris codicibus, neque à Serapione referri. quod argumẽto est illa Dioscoridi accreuisse. Sunt tamen græcè sic scripta: ἔχουσα καυλία γωνιοειδῆ, ὑποτραχέα, ἀραιά. Id est: Habẽs cauliculos angulosos, subasperos, raros.

ANNOTATIO.

* Maioribus] Rectius fortè minoribus legas, vt Ruellius quoque monuit. Flores siquidem Valerianæ nunc dictæ, quẽ Phu esse omnes ferè suspicantur, Narcissum effigie expreßißime quidem referunt: eo tamen longè sunt minores: ni fortè soli diuersitati id imputandum censeas.

Phu. CAP. X.

*Phu: (quod & aliqui syluestrum nardum appellãt), nascitur in Põto: folio * olusatri, aut elaphobosci: caule cubitali, aut altiore, læui, cauo, molli, in purpuram vergente, geniculis intercepto, floribus narcisso proximis, maioribus, tenerioribus, & ex albicante purpureis, radice superius ad digiti minoris craßitudinem, ex obliquo villosa in nigri veratri, aut iunci odorati modum: capillamentis inuicem contextis, flauescentibus, odoratis, cum quadam odoris grauitate nardum æmulantibus.* Excalfacit: vrinam mouet, si sicca potus detur. *Decoctũ eadem præ-*

* *Hipposelinum.*

stare

ſtare poteſt: ad lateris etiam dolorẽ efficax: menſes cit, antidotis inſeritur. Adulteratur radice ruſci admiſta. Sed maleficium deprehenditur: quoniam hæc dura eſt, & frangenti contumax, ſine vlla odoris gratia.

Malabathrum. CAP. XI.

M*Alabathrum arbitrãtur aliqui eſſe Indici nardi folium, falſi quadam odoris cognatione: permulta enim nardum olent, quemadmodum phu, aſarum, niris. Secus autem res ſe habet: nanque Malabathrum folium ſui generis eſt, quod Indicæ gignunt paludes, lentis paluſtris modo innatãs aquis, ſine radice. Id collectũ ſtatim lino tranſſuitur, & ſiccatum reconditur. Tradunt ſiccatis æſtiuo feruore aquis, humũ aridis fruticibus vri: quod vbi nõ euenerit, ne amplius quidem renaſci. Laudatur recens, ex candido nigricans, integrũ, nec fragile, odore caput feriẽs, quod diu in ſua vi odore pmaneat, & nardum ſapore imitetur, nullo ſalis guſtu. Infirmũ verò, & minutim cõtuſum, pſertim ſi carioſum virus olet, vitioſum eſt. Eaſdem nardo ſortitur vires: ſed efficacius omnia præſtat. Vrinam vehementius ciet, ac ſtomacho magis prodeſt Malabathri vis. Lippitudinibus, inflammatiõibusq; tritum, & in vino feruefactum cõmodè illinitur. ſubditum linguæ, oris halitum, & ſuauitatem commendat. Veſtium quoque odorem interpoſitum ſeruat, & ab eroſione tuetur.*

Officinis

ANNOTATIO.

Officinis falsò Cinnamomũ hodie dicitur. Eſt enim earum Caſsia, nõ quam hic Dioſcorides, cui, ſicut & alijs veteribus, fuit incognita, ſed Actuarius libro de cõpoſit. medic. depinxit.

Caſsia. CAP. XII.

*Caßia, cuius cõplura ſunt genera, iuxta odoriferam Arabiam gignitur, craßi corticis ſarmento: folijs piperis. Eligenda eſt fulueſcens, pulchri coloris, corallij æmula, perquã anguſta, lõga, craſſa, & fiſtuloſa, guſtu mordẽs, & *cum aliquãto feruore adſtringens, aromatica, vinoſo odore: cuiuſmodi eſt, quæ ab incolis achy appellatur, ab Alexandriæ negotiatoribus daphnitis. Huic præfertur craſſa, purpurea, & nigricans, Zigir cognomine, quæ roſam odore imitatur, præcipui in medicina vſus. Secundũ locũ tenet antedicta. Tertia, cui Moſylitico blaſto, id eſt, germini cognomen eſt. Reliquæ viles, vt quæ aſyphemũ dicitur, nigra, inſuauis, cortice tenui, ac rimoſo: & quæ darca. & citto vocitatur barbaro nomine. Similior huic eſt pſeudocaßia, quã vt explicari poßit. quæ guſtu coarguitur, cũ nec acris, nec odorata ſit, hærentemq́; medullæ corticem habeat. Inuenitur etiã lata quædã fiſtula, mollis, leuis, ſurculoſa, quæ antedictæ præfertur. Damnatur candicans, ſcabra, hircinum virus redolẽs, & quæ tenui fiſtula: & ſcabra cute ſit.*

*μετὰ πολλῆς. i. cũ multo.

Vim obtinet calfaciẽdi, vrinã ciẽdi, ſiccandi, & leuiter abſtringẽdi. Cõuenit ad medicamẽta ocu lorũ, quæ præſtãdæ claritatis gratia concinnantur, & ad malagmata: lentigines tollit cũ melle illita: mẽſes trahit: cõtra viuperarũ ictus pota auxiliatur: aduerſus inteſtinas infllãmatiões oẽs, & renũ vitia, pota proficit: fœminis in ſolio deſidẽtibus, aut ſuffimẽtis, prodeſt ad dilatioñẽ vuluæ. Et duplo põdere medicamẽtis mixta, cinnamomi vicẽ ſupplet, ſi ipſum deſit: nam eoſdem effectus præbet. Ad plurima perquàm vtilis eſt.

Cinnamomi. CAP. XIII.

Cinnamomi genera plura, patriũ ſibi nomẽ vẽdicãtia. Præfertur tamẽ Moſyliticũ, quòd caſſiæ, cui moſyliti nomen eſt, aliquã referat effigiẽ: ſed in eo genere recẽs, nigrũ ex vinoſo in cinerẽ vergẽs, læue, tenuibus ramulis, ac frequẽtibus nodis cinctũ, perquã iucũdè olẽs. Optimi ferè indiciũ, iucũdi odoris proprietate cõſtat: inuenitur enim cum optimo, eoq; quod peculiare eſt, odor rutæ, aut cardamomo proximus. Inſuper acre, mordẽs, & cũ calfactione quadãtenus ſalſum. quod nõ citò cõfricanti aſperũ, aut friãti lanuginoſum, læuibus tamen internodijs appareat. Si certior fieri voles, vellito ab radice ſurculum. facilis eſt huiuſmodi probatio: nanque fragmenta miſcellanea quædã eſſe videntur. Quæ autẽ melius ſpirant, ſuo halitu, cũ nares primũ conſuluntur, olfactũ explentia, deterioris digno tionem

tionem impediunt. Est etiã montanũ, crassum, pumilum, fuluescens admodum. Tertium à Mosylitico, perquàm suauiter olet, nigrum, fruticosum, paucis intercedentibus geniculis. Quartum fungosum, candicans, aspectu tuberosum, vile: ac friabile, magnam habẽs radicem, quæ cassiam planè repræsentat. Quintum genus odore nares feriens, subrufum, & cortice fuluæ cassiæ simile, tangẽti firmum, minus neruosum, densa radice firmatum. Iis quæ thuris, cassiæ, myrtiĩ aut amomi odorem spirant, minus suauitatis inest. Deligito scabrum, albũ, rugosum: at læue, & lignosum circa radicem, vt inutile, reiicito. Est etiamnum simile aliud, cui pseudocinnamomo cognomen est, vile, inualidi odoris, solutarumq; viriũ. Vocatur etiam Zingiber, cùm tamẽ sit xylocinnamomum, præbẽs quandã cinnamomi faciem. Est autem lignosum cinnamomũ, sarmenta longa robustaq; ferens, odore longè cinnamomo inferiore. Sunt qui xylocinnamomum à cinnamomo genere differre dicant, quòd à natura eius abhorreat. Cinnamomũ omne excalfacit, emollit, & concoquit: vrinam ciet: tam mẽses, quàm partus potum, aut ex myrrha impositum pellit: contra bestias, quæ virus eiaculantur, venenaq; conuenit: caliginem pupillis oculorum obuersantem discutit: crassitiem extenuat: lentigines, & vitia cutis in facie ex melle illitum detergit: contra tusses, destuxiones, aquam subter cutem

b 2 *fusam*

fusam, renũ vitia, & vrinæ difficultatẽ efficax est. Vnguẽtis pretiosis inseri solet. Et in summa, magni ad omnia vsus. Tritum vino excipitur, vmbraq́; siccatũ, quò diutius eduret, recõditur.

Amomum. CAP. XIIII.

A*Momum exiguè fruticat, ex ligno se conuoluens in racemi modũ, flore, ceu candidæ violæ, paruo: folijs bryoniæ similibus. Laudatur quã maximè* Armeniacum:*colore ad aurũ vergẽs, ligno subrufo, abũde odorato. Medicũ, quoniã in cãpestrib. & aquosis enascitur, infirmius esse constat: est autem magnum, subuiride, tactu tenerum. frutice venoso, odore origani.* Ponticũ *verò subrufum, paruum, fragile, racemosum, fructu turgẽs. & odore nares feriẽs. Deligito recẽs, candidũ: vel subrubrũ, quod nec adstrictũ cohæreat, nec conuoluatur, sed solutum diffundatur: semine plenum, vuis paruis simile, graue, valde odoratũ: modò cariem nõ cõtraxerit, acre, gustu mordẽs. simplici colore nõ euariante. Vim habet calfaciẽdi, astringẽdi, exicãdi. Somnũ allicit: & illitũ fronti, doloris sensum aufert: inflãmatiões, & meliceridas concoquit, discutitq́;: iuuat quos scorpius percußit, ex ocimo illitũ: & podagricis cõfert: inflammationes oculorũ, viscerumq́; lenit ex vua passa: ad vuluarũ vitia in peßis, aut insessionibus vtile est. Decoctũ iocineri, renibus, podagræ, potu conuenit. Antidotis immiscetur, & pretiosßimis vnguentis. Adulteratur Amomum herba.*

herba simili, quæ Amomis vocatur, sed sine odore, sine fructu. Nascitur in Armenia, flore origani. Quare in huiusmodi rerum probationibus fragmenta fugienda sunt: eligenda autem, quæ ab vna radice suos integros surculos emittunt.

Costus. CAP. XV.

PRæcellit Arabicus, candidus, leuis, eximia odoris suauitate, Secundum locum sibi vendicat Indicus, leuis, vber, vt ferula niger. Tertius est Syriacus, grauis, colore buxeus, & odore feriens. Optimus est recens, albus, abũde plenus, densus, aridus: à teredinibus non erosus, sine graueolentia, gustu calidus ac mordens. Vis ei excalfactoria: vrinam ciet: menses pellit: vitijs, quæ vuluam malè habent, tam impositu, quàm fotu, & suffitu auxiliatur. Contra viperarum morsus sextantem bibere prodest: item aduersus pectoris dolores, conuulsa, inflationesq; ex vino & absinthio: venerem ex mulso stimulat: latas ventris tineas ex aqua pellit: horroribus ex oleo ante febrium accessiones, & neruorum resolutionibus oblinitur: vitia cutis in facie, cum aqua, vel melle illitus, emendat. Additur in antidota, & malagmata. Sunt qui, admistis helenij Comageni præduris radicibus, adulterent. Quod deprehensu facile est: siquidem neque gustu feruet helenium, neque validum odorem vibrat, vt caput tentare possit.

Iuncus odoratus. CAP. XVI.

ODoratus Iũcus in Affrica, & Arabia nascitur. Laudatissimus ex Nabathæa: proximus Arabicus, quẽ aliqui Babylonium cognominant, alij teuchitin: pessimus ex Africa. Eligendus est rufus, recẽs, floribus refertus, tenuis, rubentibus fragmẽtis, qui manibus confricando rosæ odorem emittit, igneæ mordacitatis ad linguã. Floris, culmorũ, radicisq; est vsus. Vim vrinæ ciũdæ habet: mẽses pellit, discutit inflatiões, caput aggrauat, modicè astringit, comminuit, excoquit, ac venarum spiracula laxat. Flos eius in potu vtilis sanguinem reijcientibus: doloribus stomachi, pulmonis, iocineris, & renũ. miscetur antidotis, Radix astringentior est: ideo fastidijs stomachi, hydropicis, conuulsis. drachma vná cũ pari pondere piperis, per dies aliquot datur. Decoctum vuluæ inflammationibus, ad desidentiũ fotus. vtile est.

Calamus odoratus. CAP. XVII.

CAlamus odoratus in India nascitur. Melior est fuluus, densè geniculatus, & qui assulosè frangitur, plena araneorum fistula, albicans, lentus in mandendo, & astringens, cum aliquanta acrimonia. Vrinam potu ciet: quare cum graminis, aut apij semine coctus, in aqua subter cutem fusæ morbo, renum vitijs, stillicidio vrinæ, ruptisq;, commodè bibitur: menses &

potu

potu, & appositu pellit: tußi suffitu medetur per se, aut ex rasina terebinthina, hausto per arundinem fumo: ad mulieres insessus decoquitur, & clysteribus imponitur. Malagmatis, & suffitionibus odoris gratia commiscetur.

Balsamum. CAP. XVIII.

B*Alsamum arbor albæ violæ, lycij, siue pyracanthæ magnitudine conspicitur. Folium rutæ proximum, longè candidius, perpetuò virens. In Iudæa solùm quadam valle, & Aegypto nascitur: his differens modis, scabritia, proceritate, gracilitate. Quod igitur tenui, & capillacea coma est: theristum vocant, quasi demeßile: fortaßis quoniam ob gracilitatem facilè demetatur. Aestiuis sub ortu canis ardoribus, arbos vnguibus ferreis inciditur, manatquè è plaga succus, quem Opobalsamũ vocant: sed tam exiguo stillatu, vt annis singulis, ne plures quidem, quàm seni septémue congij cogantur: inibiq; pondus duplo rependitur argento. Succi probatio est, vt sit recens, validi odoris, syncerus, non ad acorem vergens, dilui facilis, læuis, adstringẽs, ac modicè mordens gustu. Sed variè vitiatur, misto ab aliquibus terebinthi, cypri, lentisci: balani vnguento: item susino, metopio, melle, aut Cypria cera liquida. Quod maleficium facilè deprehenditur, nanque merus in laneam vestem fusus, neque maculam facit, neque si eluatur, notã relinquit, vitiatus autem*

inhæret, & lac instillatus coagulat, quod adulteratus nõ efficit. Quinetiam syncerus in aqua aut lacte celerrimè liquatur, coloreq; lactescit: vitiatus verò olei modo innatat, se conuoluẽs, aut in stellæ modũ diffundẽs. Syncerus senescẽs crassescit, deteriorq; redditur. Hallucinãtur, *qui aqua concretum pessum ire, & ad ima sidere arbitrantur: postea dißipatum supernatare.* E ligni *genere, quod* Xylobalsamum *vocant, probatur recens, sarmento tenui, fuluũ, odoratũ, quadantenus opobalsamum spirans.* Necessarius *etiam seminis erumpit vsus: quare eligatur flauũ, plenum, grande, ponderosum, mordens gustu, feruens in ore, modicè opobalsamũ olens.* Adultera*tur semine hyperico simili, quod à* Petra *oppido defertur. Sed coarguitur magnitudine, inanitate, virium ignauia, sapore piperis.* Efficacißima *vis inest succo, & quã maximè calfaciẽs: abstergit quæ tenebras oculorum pupillis offundunt: medetur perfrictionibus vuluæ cum rosaceo cerato appositus: menses quoque, secundas, & partus extrahit: horrores illitu discutit: vlcera sordida expurgat, & cruda concoquit: vrinã potu ciet: ægrè spirantibus prodest: datur in lacte cõtra aconitũ haustũ, aut serpẽtiũ ictus.* Miscetur *acopis, malagmatis, & antidotis.* In *summa præcipua authoritas succo: secunda semini: minima ligno. Semen cõmodè potui datur doloribus lateris, pulmonũm vitijs, tußi, ischiadicis, comitialibus,*

libus, vertiginosis, orthopnoicis, vrinæ difficultati, torminibus, ac serpentium morsibus: ad mulie bres suffitus perquàm vtile est: vuluā aperit in desessionibus balnearum decoctum, & humorē euocat. Lignum easdem habet vires, aliquantò minores. Ex aqua potū cruditatibus, torminosis, vulsis, venenatorum ictibus opitulatur: vrinam cit: ad capitis vulnera cum sicca Iri conuenit: squamas ossium extrahit, & ad vnguentorum spissamenta additur.

Aspalathus. CAP. XIX.

ASpalathus, aliȳs erysisceptron: frutex est surculosus, multis spinis horrens. Nascitur in Istro, Nisyro, Syria, & Rhodiorū insula: quo ad vnguentorū spissamenta pigmentariȳ vtuntur. Optimus est grauis, detracto cortice rubescēs, aut in purpurā vergēs, densus, odoratus, gustatu amarus. Est & alterum eius genus candidum, lignosum, sine odore: quod deterius habetur. Vim calfaciendi cum adstrictione obtinet. Vnde decoctū cum vino ad tetra oris vlcera colluenda cōuenit: ad nomas genitaliū, & sordida vlcera infunditur: subiectū in pesso, partū extrahit. Aluum sistit eius decoctū: & sanguinis reiectionem potu cohibet: vrinæ difficultatem, inflationesq; discutit.

ξυλώδης id est, lignosus.

Muscus. CAP. XX.

BRion, id est, Muscus, à quibusdam splachnō appellatur. In cedro arbore, populo alba,

& quercu inuenitur. Optimum est cedrinum proximum populneū: in quo genere candidum & odoratius præstat: nigricās improbatur. Astringendi vim habet. Decoctum insidentium vuluis vtile. Vnguēto balanino, oleisq; inspissandi gratia inseritur: thymiamatum, acoporum compositionibus conueniens.

Agallochum. CAP. XXI.

AGallocha lignum est, quod ex India atque Arabia deportatur, thuis ligno simile, maculatum, odoratum, gustu astringens cum quadam amaritudine: cute verius quam cortice vestitur, aliquantulum versicolore. Manditur aut decocto os colluitur: commendandi halitus gratia: sudores arcet toto corpori insparsum: pro thure ad suffimenta substituitur. Radix epota drachmæ vnius pondere, humida stomachi vitia, & imbecillitatem, feruoremq; mulcet: si latus, iocinerisue dolor excruciat, si dysenteriæ, aut tormina infestant, ex aqua bibere prodest.

Narcaphthum. CAP. XXII.

NArcaphthum ex India defertur, corticosum, simile sycomori libro: quod suaui odoris gratia suffitur. Miscetur thymiamatum cōpositis. Cōstrictionibus vuluæ suffitu prodest.

Cancamum. CAP. XXIII.

CAncamū Arabici ligni lacryma est, myrrhæ quodammodo similis, virosi gustu quam ad suffimenta vsurpant. Vestes eo, adde

tis styrace, & myrrha, sufficiuntur. Vim proditur obtinere extenuandi obesos, si ternum obolorum pondere ex aqua, aut mulso aceto plusculos dies ebibatur: lienosis datur, comitialibus, & suspiriosis: menses cum aqua mulsa pellit: oculorũ cicatrices cõfestim emendat: vino madefactum medetur eorundẽ hebetudinibus, aduersus gingiuas humore prægnantes, doloresq; dentiũ, nõ aliud efficacius.

Cyphi. CAP. XXIIII.

CYphi odorati suffimẽti cõpositio est, dicta dijs: qua abunde Aegyptij sacerdotes vtũtur. In antidota misceri solet: suspiriosis datur in potu. Permultæ cõponẽdi rationes, quarũ vna hæc est. Sumito cyperi dimidiũ sextariũ, cũ pari baccarũ iuniperi adultæ modo: vuæ passæ pinguis, exẽptis vinaceis, minas duodecim: resina purgata minas quinque: calami, & iũci odoratorũ, & aspalathi, singulorũ minã: myrrhæ duodecim: vini veteris sextarios nouẽ, cum duabus mellis minis. Vuam passam, detractis vinaceis, tusam cũ vino, & myrrha subigito: cætera tusa, & cribrata adijcito: die vno humorem cõbibere sinito. dein mel coquito, dum sibi glutinis asciscat craßitudinem: eliquatam resinam accuratè permisceto cũ reliquis diligenter contritis, & in fictile vas recondito.

Crocum. CAP. XXV.

CRocum optimũ in medendi vsu Coryceũ, recens, & boni coloris, paulum candidi gerens

rens in capreolo, oblongum, omnibus suis partibus constans, non fragile, plenum, à quo detractum est nihil, quod madefactum manus inficit, nec situm redolet, aut cariem sentit, subacre: si huius generis nõ est, aut vetus, aut humore perfusum creditur. Secundus *locus datur* Coryceo, *è tractu* Lyciæ *contermino.* Tertius Lycio, *è monte* Olympo. Dein *ex* Aegibus Aetoliæ. Cyrenai*cum & Cẽturipinum inter* Sicilica *omnia viribus infirmius est. Omniũ natura oleracea.* Itali *tamen ob succi copiam, & coloris venustatem, tingendis mortarijs dicauerunt: quibus de causis magno venditur.* Vtilißimum *in medicina quod antè descripsimus.* Adulteratur *immisto crocomagmate tuso, atque etiam sapæ sublitu contrita, quò pondus adijciatur, simul argenti spuma, aut plumbagine.* Sed *maleficium declarat insidens puluis, præsertim si defrutum in odorando subolet.* Thessalus *ipsum tantùm odoratum esse voluit.* Alij *exitiosum, tribus drachmis ex aqua potis.* Procul *dubio vim coquẽdi, emolliendi, atque substringendi habet: vrinam cit, elegantem colorem præstat: qui ex passo biberint, crapulam non sentient: oculorum fluxiones illitum cum humano lacte cohibet: additur in potiones, quæ interaneorum causa temperantur: ad vuluæ etiam, seduq; cataplasmata, vtiliter inditur: venerem stimulat: vergẽtes ad ignẽ sacrum inflãmationes mulcet: auricularijs collectionib*

lectionibus vtile. Quò facilius conteratur, in calido fictili sole siccari oportet, celeriterq; versari. Vrinam mouet radix ex passo pota.

Crocomagma. CAP. XXVI.

CRocomagma fit expreßis vnguenti crocini odoramentis, & in formas digestis. Optimum est odoratum, modicè myrrham olēs, graue, nigrum, ligni expers, læue, subamarum, quod madefactum croci colorem reddit, gustatumq; vehementer dentes ac linguam inficit, multis durans annis: quale est quod à Syria defertur. Habet suas vires ad delenda, quæ caliginem oculis obuersant: vrinam cit, calfacit, concoquit, & emollit. Vires croci proportione quadamtenus repræsentat: quandoquidem plurimam croci partem sibi Crocomagma vendicat.

Helenium. CAP. XXVII.

HElenium folia habet verbasci angustioris folij, asperiora, oblonga: caulem quibusdam in locis non emittit: radicem subalbidam, interdum subrufam, odoratam, subacrem, vegetam, magnā: ex qua agnatæ propagines liliorum, aut ari modo seruntur. Montanis, vmbrosis, & siccis locis prouenit. Foditur æstate radix, particulatimq; dissecta siccatur. Potum radicis decoctum menses, & vrinas ciet. Ipsaqué in eclegmate ex melle prodest tußi, orthopnϾ, ruptis, conuulsis, inflationibus, & serpentium morsibus. In summa excalfaciens est. Folia eius

ex vino

ex vino cocta vtiliter ischiadicis illinũtur. Heleniј radix & stomacho vtilis est in passo cõdita, si quidem salgamariј paululũ siccatã eam, mox decoctam, & frigida aqua madefactam, in sapa conijciunt, & ad vsus recondunt. Trita, potaq; ad cruentas excreationes efficax est. Alterum Heleniј genus in Aegypto gigni Crateuas tradit. *Herba est cubitalibus ramulis, serpylli modo per humum repentibus: folijs lenticulæ circa ramos, sed longioribus crebrisq;: radice pallida, digiti minoris crassitudine, per ima tenui, superne crassiore, cortice nigro. Nascitur in maritimis collibusq;. Radix vna in vino epota, contra serpentium ictus auxiliatur.*

Omphacinum & omne oleum.
CAP. XXVIII.

OLeum: *quod ex immaturis oliuis exprimitur, ad multos vsus rectè valẽtibus accõmodatissimũ est omphacinũ id appellatur. Præstat recens, odoratũ, quod nõ mordeat. Tale vnguentorũ cõpositionibus idoneũ intelligitur. Stomacho vtile est, quòd astringat: gingiuas cõtrahit, dentes firmat, si contineatur in ore: sudores cohibet, quò autẽ vetustius, ac pinguius, eò ad medicamenta aptius est. Et vt reliqua in cõmune dicantur (omne oleũ calfacit: emollit ventrẽ, à perfectiõibus corpus tuetur, ipsumq; prõptius ad*

ad obeŭda munera reddit, aluŭ emollit, vlcerătiŭ medicamentorŭ vires permistŭ hebetat: contra venena datur assiduè potŭ redditŭq; vomitionibus: soluit aluum heminæ mensura cŭ pari ptisanæ succo aut aqua potum: ad tormina calidŭ simul decocta ruta tribus sextarijs in potu datur: ventris animalia pellit: idẽ maximè ilei intestini morbo laborătibus infunditur. Vetus magis calfacit, & vehemẽtius discutit: oculorŭ claritati sublitŭ confert. Si vetusti nō sit occasio, in vase decoquitur ad mellis crassitudinem, vt vetustatem repræsentet.

Oleum syluestris oliuæ.

CAP. XXIX.

Oleum quod syluestres oliuæ fundŭt, vehemẽter astringit, & ad sanorŭ vsus secundŭ sibi locŭ vendicat. In doloribus capitis vtiliter pro rosaceo substituitur: sudores arcet, defluẽtes capillos inhibet: furfures, vlcera capitis manătia, scabiẽ, leprasq; abstergit: tardius canitiẽ sentiŭt, qui eo quotidie perŭgŭtur. Cădidŭ oleŭ fit hoc modo. Albŭ colore, nec anniculo vetustius, in nouŭ fictile oris patuli funditur, cẽtŭ heminarŭ mẽsura, & sub solẽ media quaque die cōcha refunditur, ex altoq; demittitur, vt assidua deuolutiōe, ictuq; agitatŭ respumet: octaua die fœnŭ græcŭ mŭdŭ quinquaginta denariorŭ pōdere, calida aqua madefactŭ, donec emolescat, in supradi*

prædictũ oleũ deijcitur, ita ne extillet aqua: post ea tedæ præpinguis piceæ, assulatim cæsæ æquale pondus adijcitur, & transactis octo diebus, oleũ concha mouetur. Vbi candorem contraxerit, in vas nouum vetere vino effusum recondi debet, substratis sertulæ Campanæ corollis drachmas vndecim pendentibus, cum pari iridis pondere. sin minus, rursus soli mandandum, & idem munus obeundum, vsque dum inalbescat.

Sicyonium oleum. CAP. XXX.

SIcionij componendi ratio hæc est. In lebetem oris lati, stanno inductum, funditur noui olei albi, quod crudæ oliuæ reddiderunt, congius vnus: aquæ semicongius. Leui id igne coquitur, leniter mouendo: at vbi bis efferbuit, & subtracto igne refrixit, innatans oleum concha decapulatur, & adiecta noua aqua conferuescit, & reliquis, vt diximus, peractis reponitur. In Sicyonia maximè fieri consueuit, Sicyonij inde accepto cognomine. Calfactoriam ad quendã vsque modum vim habet. Febri, ac neruorum vitijs prodest. fœminæ ad cõmendãdũ faciei nitorẽ eo vtuntur.

Strigmentum. CAP. XXXI.

STrigmenta à balneis calfaciunt, molliunt, discutiunt: ad sedis rimas, & condylomata illinũtur. Illa vero, quæ ex palæstris puluerem sibi asciuerunt, in sordis speciem redacta, articulorum modos imposita adiuuant: ischiadicis in

fotu,

fotus aut malagmatis locum, calida commodè sufficiuntur. Deras*æ gymnasiorum parietibus, simulacrisq; sordes, calfaciunt: tubercula, quæ ægrè ad coctionem producuntur, dissipant: desquamatis, & vlceribus antiquis prosunt.*

Eleaomeli. CAP. XXXII.

IN *palmyris Syriæ, quod æleomeli vocant, ex quodam caudicæ manat, oleũ melle crassius, sapore dulci.* Bilem, *cruditatesq; detrahit, sextario cum vna aquæ hemina dato. Sed qui sumpsere, torpescunt, & viribus deficiuntur. quod minimè vereri oportet: verùm crebrò excitare, ne veterno pressi somnos captent.* Fit *& oleum è pinguitudine surculorum.* Optimum *vetus, crassum, pingue, non turbidum.* Calfacit: *priuatim caliginibus oculorum illinitur: lepras neruorumq; dolores illitum emendat.*

Cicinum oleum. CAP. XXXIII.

C*Icinum oleum hocmodo temperatur.* Maturi *ricini quæ voles quantitate torrido sole flaccescunt, & aliorum more cratibus instrati tantisper insolantur, dum vestiens cortex fractus decidat.* Caro *colligitur, & coniecta in pilam diligenter tunditur: postea in lebetem stãno illitum, qui aquam habeat, demittitur, subiectoq; igni feruescunt: & vbi insitum prorsus humorem reddiderunt: sublato ab igni vase, innatãs oleum concha tollitur: & reconditur.* Sed *in Aegypto, vbi largior increbuit vsus, longè*

secus fieri solet. Nam repurgatos ricinos moli-mandant, & accuratè mollitos per sportulã tor-culo exprimunt. Tum quidem ematuruerunt ricini, cùm continentibus orbiculis exuuntur. Ricinum oleum ad psoras, & vlcera capitis manãtia valet: prodest sedis inflammationibus, vuluis conuersis, atque præclusis: item indecoris cicatricibus, & aurium doloribus: emsplastra efficaciora reddit additum: potu aquam aluo extrahit: ventris animalia pellit.

Amygdalinum oleum.

CAP. XXXIIII.

*AMygdalinum oleum, quod aliqui metopiũ vocant, hoc fit modo. Semodius ex amaris nucibus repurgatus, siccatisq;, in pila lignea pistillo leniter tunditur in offas: aquæ, quæ ferbuerit, sextarius adijcitur, & vbi dimidia hora humorem hauserit, vehemẽtius quàm antea tũditur: mox tabellis premitur, et quod digitis hæsit, concha excipitur. Pressis nucibus rursum hemina aquæ inspergitur, & postquam ebiberint idem opus ꝑsequendum. singulas heminas reddũt singuli modij: Cõtra vuluarũ dolores strãgulatus, conuersiones, & eorundem locorũ inflammationes efficax est: vitijs renum, calculosis, difficili vrina, suspiriosis, lienosisq; proficit: dolores capitis, grauitatem auditus, sonos incertos, tinnitusq; discutit: maculas, & vitia cutis tollit è facie, * et eã erugat cum melle, radice lilij, et Cypria*

pria cera, aut rosaceo cerato: & oculorum hebetudines emendat: vlcera capitis manantia, & furfures cum vino abstergit.

Balaninum oleum. CAP. XXXV.

Simili modo fit Balaninum oleum. Quod repurgat maculas, lentigines, varos, & cicatrices nigras: aluum soluit, stomacho aduersatur: contra aurium dolorem, sonos, & tinnitus auxilio est, cum anserino adipe instillatum. Similis sesaminum ex sesamo conficiendi ratio. Fit etiam è nuce iuglande oleum, quod caryinum vocant, eandem vim habet quam balaninum.

Hyoscyaminum oleum. CAP. XXXVI.

Hyoscyaminum sic fit. Semen candidum, recens, ac siccum tunditur, & calida aspergitur aqua, vt in amygdalino diximus: dumq; insolatur, siccatæ, quæ sub manu sunt, partes cũ reliqua massa permisceantur: hoc autem fieri oportet, dum nigrescat, & grauiter oleat: mox pressum, atque excolatum reconditur. Ad auriũ dolores efficax est: pessis miscetur, ad emolliẽdum vtile. Fit & è grano gnidio purgato, et tuso. Vis ei aluum soluere potu. Non secus enicinũ oleum temperatur. cui facultas eadem est, quæ facto è gnidio grano, verùm inualidior. Rhaphanium è rhaphani semine fieri solet, cæterorũ more. Phthiriaces mala valetudine cõtractas tollit: scabritias cutis in facie emẽdat. Ad obso-

nia vtuntur Aegyptij. *Melanthinum idem, quod rhaphanium potest, eodemq; modo paratur. Tritum sinapis semen, & calida aqua ma defactum, adiecto postea oleo exprimitur. Id ad diuturnos dolores efficax est: transfert humore qui in aliqua parte concreuerunt.*

Myrteum oleum. CAP. XXXVII.

M*Yrtei faciundi ratio hæc est. E myrto nigra syluestri, aut satiua, foliorum mollissima quæque tusa premuntur: succo pares omphacini olei portiones adijciuntur, subiectisq; carbonibus inferuescunt, donec cõcoquantur: innatã oleum deraditur. Sed longè facilior hæc compositio. Tenera folia contusa coquuntur in oleo & aqua, & quod innatat, eximitur. Priuatim alij deiecta in oleum folia in sole macerant: alij prius oleum, inspissant malicorio, cupresso, cypero, & iunco odorato. Efficacius est amarum gustu, & oleosum, viride, translucens, & olẽs myrtum. Astringit, & indurat: ideo medicamentis miscetur, quæ cicatricem obducunt: prodest vlceribus in capite manantibus, ambustis igni, & papularum eruptionibus. Facit ad attrita, & furfures, sedis rimas, condylomata, articulos luxatos: corporis sudores compescit: & ad omnia valet, quæ astrictionem, inspissationemq; desiderant.*

Laurinũ oleũ. CAP. XXXVIII.

L*Aurinum fit hoc modo. Lauri baccæ cum*

me-

maturæ sunt, in aqua coquuntur: siquidē ex obducto cortice quandam pinguitudinem reddūt, quæ manibus subacta, concha excipitur. Aliĳ omphacium prius oleum cypero, iunco odorato, & calamo inspissant, deinde tenera lauri folia concoquunt. aliĳ etiam baccas, donec oleum odore contraxerit. aliĳ stiracem, & myrtum addūt. Optima laurus ad id latifolia, & montana. Oleum laurinum vtilius, quò recentius, quoq; viridius colore, amarissimum, & acre. Vis ei excalfactoria, emolliens: venarū spiracula aperit, lassitudines discutit: omnibus neruorum vitĳs, algoribus, destillationibus, aurium dolorbus, malis renū frigore contractis, illitum non aliud iuuantius: attamen potum nauseam parit.

Lentisinum oleum. CAP. XXXIX.

Similis Lētissini ratio. Nā è maturo fructu tēperatur, factis prius spissamentis, vt in laurino diximus. Hoc scabiem iumentorū, canūq; sanat: vtilissimum pessis acopis, & leprarum medicamētis: sudores cohibet. Nec secus Terebinthinum fieri solet, quod † refrigerat, & astringit.

† In his verbis mendum subesse putamus, vt etiam doctissimè adnotauit Manardus Ferrariensis lib. VIII. Epist. prima.. aliàs siquidem sibipsi repugnasset Dioscorides, cùm scripserit in Terebinthi mentione eius fructus excalfacere: hic verò dicatur, oleo ex eisdem parato inesse

refrigerẽdi facultatem. Huic deprauatæ lectioni illud quoque refragatur, quòd sint nobis Græci Dioscoridis codices, in quibus verba illa de Terebinthini olei facultatibus non leguntur, sed de eius tantum conficiendi ratione mentio habetur.

Mastichinum oleum. CAP. XL.

MAstichinum è trita fit mastiche. Quod contra omnia vuluæ mala efficax est: mediocriter calfacit, astringit, & emollit. Aduersus prominentes stomachi duritias, cœliacorum, dysentericorumq́; cruciatus vtile: faciem emaculat, & colorem nitidum facit. optimum in Chio insula componitur.

Vnguentorum compositio. CAP. XLI.

DE ratione vnguentorum consequenter tractandum existimauimus: quandoquidem ea in nonnullis corporum vitijs, aut medicamentis mista, aut corpori perfusa, aut naribus obiecta, plurimùm prosunt. in quorum probationibus consulere nares oportet, an ea oleant, ex quibus temperantur. Optimum huiuscemodi iudicium. quod tamen in quibusdam planè obseruari non potest, propter ea, quæ admiscentur odore cæteris præualentia: vt in amaracino, & crocino, telino, & plerisq́; alijs, quæ crebra circa hæc meditatiõe experiri conueniet.

Rosaceum

Rosaceum. CAP. XLII.

Rosaceum sic fit. Iunci odorati quinque libras & bessem tundito, et subactas aqua in viginti olei libris, & quincunce subinde mouendo, coquito: dumq; percolaueris, in olei libras viginti, & quincuncem, adijcito rosas nō madefactas numero mille, & manibus melle perunctis identidem moueto, interdiu premens, sinito nocte tota macerari, postea exprimito: & vbi recrementum pessum ierit, mutato vase, in craterem melle illitum recondito. Cæterùm rosas, quæ antea pressæ fuerunt, in labellum demittito, & affusis octo libris & quadrante spissati olei, iterum præmito, eritq; secundarium oleum. Quòd si tertias vsque, quartásue perfusiones infundens exprimere voles, secundarium fiet, tertiarium, & quartarium vnguentum. Sed quoties id feceris, vasa melle oblini debent. Si verò secundam infusionem instituere libet, in expressum oleum numero pari recentes rosas, nullo humore imbutas inijcito: manibus melle præmadefactis agitans premito: & iterum tertiò, aut quartò simili modo exprimens facito, totiesq; recentes rosas detractis vnguibus immittito: fiet enim ita oleum multò validius. nam septies oleum rosarum infusionem admittit, nec amplius. Prælum melle perungatur, oleum à succo diligenter secerni oportet: nā si minimū qđ relin-

quatur, vnguentum corrumpet. Alij autem detractis vnguibus, rosas tantúm oleo macerant in sole hoc modo. Rosæ quæ selibram pondere æquant, in sextario olei diebus octo madescunt, et vsque tertiam perfusionem quadraginta diebus insolantur, & sic oleum reconditur. Alij calamo, aut aspalatho prius olei spissamenta faciũt. Alij coloris causa anchusam admiscent, & salẽ quó minus oleat. Vim astringendi, & refrigerandi obtinet fomentis: & cataplasmatibus vtile. Potum soluit aluum: stomachi ardorem restringit: vlcera caua replet, & mulcet quæ cacoëthe vocantur: vlceribus in capite manãtibus: atque feruidis eruptionibus illinitur caput dolens eo perfunditur: dentes inter initia doloris collui prodest: ad genarum duritias illitum efficax est. ad laceßita interanea, & concitatas vuluas vtilißimè subijcitur.

Elatinum. CAP. XLIII.

F*Racta elate, tusa, & sacrificata, in labellũ deijcitur: omphacium oleum triduo infunditur, mox per sportulam exprimitur: verùm pares esse debent vtriusque portiones. dein mundo vase ad vsus reconditur. Viribus rosaceo proportione respondet: aluum tamen non mollit.*

Melinum. CAP. LIIII.

M*Elinum hoc modo temperatur. Olei congius decẽ aquæ sextarijs admiscetur. Adijcitur elatæ palmarum fractæ quadrãs, & iun-*

ci odorati vncia: que die vno macerata coquuntur, mox in vas oris patuli oleum excolatur, & indita arundinacea crate, aut rara tegete, cotonea mala superponuntur, & vestimentis operta tantisper inibi resident, dum malorum vires ad se oleũ alliciat. Aliqui cotonea decem dierum spatio operimentis inuoluunt, vt contineatur odoris suauitas, nec euanescat: postea biduo macerata oleo exprimuntur, oleumq; recõditur. In vim refrigeratoriam, & astringentem habet. Cõtra scabiosa vlcera, & quæ serpunt, ac furfures, perniunculosq; effectum præbet: exulceratis vuluis infunditur: citatam vrinam sistit infusum: sudores cohibet: contra cantharidas, buprestim, pinorum erucas, bibitur. Laudatur maximè quod cotonea mala olet.

Oenanthinum. CAP. XLV.

OEnanthe è labrusca, optimè olẽs postquã emarcuit, deiecta in omphacium oleum mouetur, voluiturq;: & cum biduo manserit, exprimitur, & reconditur. Astringit, proximum rosaceo effectum præbens: sed aluum non resoluit, aut mollit. Probatissimum est, quod odore œnantem refert.

Telinum. CAP. XVLI.

FOeni græci libræ quinque, calami libra vna, cyperi libræ duæ, oleis libris nouem septenis diebus macerantur, quotidie ter mouentur, postea premuntur, & reponuntur. Aliqui pro ca-

lamo cardamomum substituunt, & cyperi loco xylobalsamum macerant. Alij oleo antea his odoribus spissato fœnum græcum macerantes exprimunt, Hoc telinum absessus emollit, & concoquit: omnibus vuluarum duritijs magnopere conuenit, fœminis difficilè parientibus subijcitur, vbi præ excretis humoribus loci siccitatem contraxerunt: sedis inflammationes lenit, tenesmo subditum prodest: vlcera capitis manãtia, furfuresq; expurgat: ambustis, & pernionibus addita cera proficit: vitia cutis in facie emẽdat: pigmẽtis ad conciliandum faciei nitorem inseritur. Eligi oportet recens, quod non vehementer fœni græci odorem præ se ferat, & manus abstergat, sapore ex dulci in amarum inclinato: tale enim optimum iudicatur.

Sampsuchinum. CAP. XLVII.

SErpilli, cassiæ, abrotoni, florum sisymbrij, frondium myrti, sampsuchi singulæ portiones, quadam pro viribus ipsorum coniectatione, vnà tunduntur, atque is omphacini olei modus adijcitur, qui madentium vires nõ euincat: hæc post quatriduum exprimuntur. denuo noua alia simili mensura, & æquali tempore macerata premuntur: ita enim validius reddi solet. Eligi oportet sampsuchum colore ex atro viridi, plurimùm redolens, mediocriter acre. Vim habet acrem, calfactoriam, extenuantem: aduersus vuluæ præclusiones, conuersionesq; efficax

cax est: menses, & secundas, & partus extrahit: vuluæ strangulatus recreat: lumborum, inguinumque dolores lenit: sed cum melle vti eo præstat: quandoquidem vehementi astrictione locos indurat. Laßitudines illitum discutit: in opisthotonicorum, vulsorumq; cataplasmata vtilißimè additur.

Ociminum. CAP. XLVIII.

OCiminum oleum fit vt cyprinum. Ocimi folia decerpta librarum vndecim, et beßis põdo, die noctuq; viginti olei libris macerato, premito, colato: cùmq; exhauseris quallum, rursus parem olei modum fundito, & exprimito. Vocatur autem id secundarium: nam tertiæ perfusionis non est capax. Deinde recens ocimum æquali pondere, vt in rosaceo diximus, rursus maceratur, & cùm tanto temporis spatio maduerit, exprimitur, & oleum reconditur. quòd si in animo fuerit ter, aut quater madefacere, semper ocimum recens addes. Potest ex omphacino cõfici: sed illo modo melius. Idem quod sampsuchinum potest, sed inefficacius.

Abrotoninum. CAP. XLIX.

OLei cyprini odoribus imbuti libris nouem & quincunce, foliorum abrotoni libras octo die noctuq; madefactas, premito. Quod si in longũ tempus oleum velis asseruari, eiectis prioribus folijs, noua appones, et maceratas exprimes. Calfacit; ad vuluæ duritias, preclusionesq; efficax

efficax est: menstrua, & secundas pellit.

Anethinum. CAP. L.

OLei libris octo & dodrante, florum anethi libras vndecim & bessem, maceratas in oleo die vna, manibus premito, et recondito. Quòd si iterum perfundere velis, recentes anethi flores cō similiter madefacito. Vuluarum duritias emollit, venarum spiracula laxat, contra horrores febrium circuitu redeuntes auxiliatur: calfacit enim, & laßitudines discutit: prodest articulorum doloribus.

Susinum. CAP. LI.

SVsinum, quod alij lilinum appellant, sic tēperatur. Olei libræ nouem cum quincunce, calami libræ quinque & quadraus, myrrhæ vnciæ quinque, permixto odorifero vino decoquuntur, & colato oleo, cardamomi tusi & cœlesti aqua madefacti libræ tres & semis macerātur, premunturq́;, tres libræ cum semisse spißati olei assumūtur. mille lilia decerptis folijs, in latum, nō tamen profundum, labellum demituntur: iniectum oleū manibus melle perunctis agitatur: die noctuq́; conquiescunt, & in pixidem matutinis exprimuntur. quod defluet oleum, protinus ab aqua, quæ simul expressa fuerat, colo incerni oportet: non enim, vt rosaceum moram tolerat: nam cum calfactum feruet, & computrescit: quare sæpius decapulandum. Vasa melle illinenda, tenuis sal inspargendus, & si qua sordes

vasis

vasis faucibus hæsit, eximenda. Odoramentis *iam expreßis ex quasillo in labellum transfusis rursum olei prius odoribus imbuendi, quod primũ pondus æquet, & cardamomi tusi drachmæ decem coniiciuntur.* Hæc *manibus scitè pressa, interiecta breui mora exprimuntur : quod profluit, repurgatur.* Tertiò *eadem infunduntur, adiecto cardamomo, & sale, & manibus melle madefactis.* Longè *optimum erit, quod prius exprimitur: secundum, quod sequitur: tertium locum sibi vẽdicat, quod nouißimum prodit.* Denuò *in mile lilia euulsis foliis expressum primo oleum infunditur: tum eadem ratione prosequẽdum, idemq; faciendum, vt prius: addito cardamomo, dein expresso, fac eadem in secundo, & tertio, vt dictum est: & quò frequentius recẽtia lilia maceraueris, eo validius vnguentũ efficies.* Denique *cum factum abundè videbitur, singulis compositionibus miscere conuenit myrrhæ quàm optimæ duas & septuaginta drachmas, & croci decem, cardamomi quinque & septuaginta.* Croci *verò, & cinnamomi pares portiones tunduntur, & cribratæ in lutram cum aqua demittuntur, expressumq; primò vnguentum infunditur, & paulò post excipiũtur vasculis siccis, myrrha, aut gummi antea perfusis, & croco, et melle, & aqua madefactis.* Eadem *fiunt in altera, aut tertia expreßione.* Aliqui *simplex ex balãnino, aliòue oleo, & liliis componũt.* Optimũ *esse*

esse constat in Phœnice, mox Aegypto factũ, sed cum primis laudatur, quod lilia redolet. Excalfacit, emollit: vuluæ præclusiones, & collectiones aperit: vtilißimum ad muliebria mala. vlcera in capite manantia, feruidas eruptiones, varos, furfuresq; emẽdat: vibices, cicatricesq; celerrimè ad colorẽ reducit, ita vt sæpe fallant. In summa extenuat: potum bilem per aluum extrahit, vrinam ciet: sed stomacho alienum est, & nauseam parit.

Narcißinum. CAP. LII.

N*Arcißini spissamenta ita fiunt. Sex libræ aspalathi cum sextante tunduntur: olei eloti libræ septuaginta cum vnciis quinq; assumũtur. Aspalathus aqua madefactus in tertia olei parte coquitur: quo exẽpto, calamus quinq; libris & besse adiicitur, cũ myrrhæ gleba contũditur, cribrataq; ac vino veteri odorato immista, decoquitur: simulac autẽ cũ iis efferbuerit, eximitur. refrigeratum oleum excolatur, cuius portio in labellum mittitur, flores narcißi quãplurimi cõiiciũtur, qui bidui spatio (vt in susino dictum est) permoti exprimuntur. Oleum subinde decapulandum: siquidẽ celerrimè putredinẽ sentit. Valet hoc ad emolliendas vuluæ duritias, præclusionesq;: sed capitis dolores facit.*

Crocinum. CAP. LIII.

C*Vm Crocinũ componere voles, prius olei, vt in susino diximus, spissamenta facies,* eisdem

eisdem ponderibus, & mensuris: cuius olei libras tres & semissem, croci vnciā vnā assumes: identidem quotidie moueto, & sexta die, quàm hoc aßiduo peregeris, oleū à croco colis incernito, eidē croco parem olei modum adijcito: moue triduo, dein contusæ myrrhæ, atque cribratæ drachmas quadraginta permisceto, & in pila agitatū recondito. Aliqui oleo aromatibus ad cyprinū imbuto in crocini compositione vtuntur. Optimum est, quod abunde crocum spirat, in medendi vsu expetitum. Proximum quod myrrham refert. Calfacit, somnum allicit, quare persæpe phreniticis subuenit persusum, aut naribus admotum, aut illitum: pus mouet, vlcera purgat: contra vuluæ duritias, atque præclusiones, & vlcera, quæ cacoëthe vocantur, prodest cum croco, cera, medulla, duplicato olei pondere: cōcoquit enim, emollit, humectat, & permulcet. ad oculorum glaucitates ex aqua illinitur. Huic autem proportione respondent butyrinum, onychinū, & styracinum: quæ etsi nominibus distāt, viribus, & compositione cognata sunt.

Cyprinum. CAP. LIIII.

OLei omphacini eloti pars vna, aqua cœlestis tantundē cū semisse, cuius vna parte oleū diluitur, altera adijciēdis odoramentis admiscetur. Dein aßūptis aspalathi libris quinque & semisse, calami libris sex & semisse, myrrhæ libra vna, cardamomi libris tribus & dodrāte,

olei libris nouem & vncijs quinque, aspalathus tusus, & aqua assusus decoquitur in oleo, donec conseruescat: myrrha autem vino vetere odorifero subacta, contususq; simul calamus, diguntur in offulas, quæ exempto aspalatho immittuntur, & vbi efferbuerint, sublato aheno oleum percolatur. Cardamomum tusum reliqua aqua aspersum infunditur, spatha agitatur, nulla, dum refrixerit, interpellatione. Post hæc colato oleo in viginti octo libras olei, floris ligustri, quod cyprum vocant, sex & quadraginta libræ cum besse instillantur, quæ sufficienter madefactæ per sportulam exprimuntur. Quòd si copiosius desideretur, idem recentium florum pondus iniectum simili modo prematur: & iterum aut tertiò, si quis velit, madefacere poterit, & ita reddetur efficacius. Eligi oportet bonum, quod cum odoris suauitate nares feriat. Aliqui cinnamomum addunt. Calfacit, emollit: ora venarũ adaperit: vuluæ, neruorumq; vitijs conuenit, pleuriticis, fractisq;, per se, vel cerato immistum malagmatis imponi solet, quæ opisthotonicis, angina laborantibus, inflammationiq; inguinum opitulantur: item in acopa adijcitur.

Irinum. CAP. LV.

SPatæ quàm minutissimè contusæ sex libræ cum besse, in tribus & septuaginta libris & quincunce olei, æreo vase, additis decem aqu-

hemin.

*heminis incoquito, quoad odorem acceperit: postea in capulam melle oblitam colato: ex eo aromatibus imbuto oleo, irinum primò temperatur, iride ex oleo inspissato macerata, vt scripsimus. Sed alia est componẽdi ratio. In olei septuaginta libris & quicunce, xylobalsami (vt dictũ est) contusi libras quinque & sextantem excoquito: postea detracto xylobalsamo, tusi odorati calami nouem libras & dextantem adijcito, & mirrhæ glebam vetere vino odorato perfusam, & in olei ita odoribus imbuti quatuordecim libris, totidẽ tusæ iridis: binis diebus ac noctibus madefacito, strenuè, & vehemẽter distringito. Quòd si vis ualidius fieri, par pondus iterum ac tertiò similiter maceratum exprimito. Longè optimum est, quod solam irin olet, quale illud est, quod in Perga Pamphiliæ, & Eliáe Achaiæ cõponitur. Vim habet calfactoriam, atque emollientẽ: crustas adimit, sordida vlcera et putrida purgat: cõfert fœminis vuluæ causarijs: item inflãmationibus eiusdẽ, atque præclusionibus: partus eijcit, hæmorrhoidas recludit: cõtra aurium sonitus ex aceto, ruta, & amaris amygdalis prodest. diuturnis destilationibus, naribus ilitũ, & contra graueolẽtia earum vlcera, quas ozænas vocãt, auxiliatur: aluum purgat cyathus epotus: facit ad ilei cruciatus, vrinã mouet: difficiles vomitiones *adiuuat: perunctis eo digitis, & immissis, vel ijs, quæ ad vomitũ cien-*

dum induuntur: anginæ etiam illinitur, aut ex aqua mulsa gargarizatur: item contra arteriæ scabritiam. datur etiam ijs, qui cicutam, coriandrum, aut venena fungorum hauserunt.

Gleucinum. CAP. LVI.

GLeucinum absolutè constat omphacino oleo, iunco odorato, calamo, Celtica nardo, spatha, aspalatho, sertula Campana, costo, & musto: circundatis interim vinaceis vasi, quod aromata, vinum, & oleum conceperat. Tricenis dieb. bis in die mouetur, postea expressum oleũ reconditur. Calfacit, emollit, remittit: horroribus, & neruorum, vuluæq; vitijs auxiliatur: omni acopo iuuantius: quippe quòd emolliat.

Amaracinum. CAP. LVII.

AMaracinum longè optimum in Cyzico fieri solet ex omphacino oleo, & balanino: spissamentis è xylobalsamo, iunco odorato, & calamo factis: conditisq; amaraci, costi, amomi, nardi, caßiæ, carpobalsami, & myrrhæ odorib. aliqui, quò pretiosius fiat, cinnamomũ addunt. Mel autem, & vinum assumuntur: hoc in vasorum illitionem, illud ad cogendas tusorũ aromatum offas.[a] Amaracinũ calfacit, soporem mouet, venarum spiracula aperit, emollit, feruorẽ excitat, vrinã cit: putrilaginibus, ac fistulis perquã vtile: necnon humentibus hernijs, postquã medica manus operam suam impenderit: crustas, & tetra vlcera, quæ theriomata vocant rumpit:

pit: difficili vrinæ illita sede, & eius inflammationibus auxiliatur: hæmorrhoidas illitus soluit: vuluæ subditum mẽstruos cursus euocat: duritias, ac vuluæ tumores discutit: vulneratis neruis, & musculis confert, laneo centunculo modicè madefactum, & impositum.

Megalinum. CAP. LVIII.

FActitabatur olim Megalinum, sed nunc cõpositio exoleuit, & prorsus obliterata est. Cuius ad historiæ complementum meminisse nõ fuit alienum. Mistura cum amaracino eadem erat, sed resina exuperabat, hac tantùm ratione differens. Quare leuiter emollit. Resina vnguẽtis, neque tutelæ, voluptatis gratia adijcitur, sed coloris, crassamentiq; causa. Ea tantisper coquitur, dum desinat olere: cuius coquendæ ratio declarabitur, cùm de resina disseremus.

Hedichroum. CAP. LIX.

QVod Hedychroon vocant, in Co fieri solet: eisdem præditum viribus. & misturis, quibus amaracinum, sed suauius spirat.

Metopium. CAP. LX.

FIt in Aegypto vnguentum, quod Metopion patrio nomine appellatur, propter galbani mistionem: nam lignum, in quo galbanũ enascitur, metopion vocãt. Cõstat amygdalis amaris, omphacino oleo, cardamomo, odorato iũco, calamo, melle, vino, myrrha, balsami semine, galbano, & resina. Probatur pingue, graui odore, qđ

magis cardamum, & myrrham, quàm galbanum recipiat. Calfacit vehementer, & adurit, atque extrahit: ora venarũ aperit: vlcera purgat, extrahitq́;: ad præcisos neruos, & musculos, ad hernias humore cõtractas, cum erodentibus medicamẽtis efficax est. ceratis, et malagmatis inseritur: horroribus, conuulsisq́;, præsertim quibus ceruix in scapulas deiecta, & retrorsum contracta est, vtile habetur: sudores ciet, vuluæ spiracula recludit, & eiusdẽ duritias laxat. In summa molliendi naturam habet.

Mendecium. CAP. LXI.

MEndecium constat balanino oleo, mirrha, caßia, & resina. Aliqui tamen post singulorum pondera, cinnamomi exiguum addunt, nullo compẽdio: nam quæ simul excocta nõ fuere: vim nullam exhibent. Similem metopio vim obtinet, sed inferiorem multò.

Stactæ. CAP. LXII.

STacte vocatur pinguitudo recẽtis mirrhæ cũ exigua aqua tusæ, & organo expressæ. Ea perquàm odorata, ac preciosa est, atque vnguẽtum per se facit: quod Stacte nominatur. Maximè probatur, quæ nullam olei mistionẽ admisit, cuius minima portio compos est viriũ plurimarum. Vim calfactoriam, myrrhæ, & calidis vnguentis respondentem habet.

Cinnamominum. CAP. LXIII.

CInnamominũ confit è balanino oleo: & exylo

exylo balsami, calami, iunci odorati spissamentis: atq; cinnamomi, & seminis balsami ni suauitate conditur, quadruplaq; myrrhæ ad cinnamomum portione: mel ad cogenda omnia adijcitur. Laudatur *non acre, molli odore, plenè myrrham redolens, crassum, odoratū, gustu perquā amaro.* Id *non à resina, sed myrrha craßitudinē obtinuit: resina enim neque amaritudinem præbet, neque vllam odoris gratiā adijcit.* Vim *habet admodum acrem, amaram, & calfacientē.* Itaque *ora venarū aperit, calfacit discutit, diffundit: humores & spiritus attrahit, caput aggrauat: cōtra vuluæ vitia cum duplo oleo, cera, & medulla efficax est.* Ita *enim ferè multum acrimoniæ exolescit, & quadā emoliendi vis cōtrahitur: alioqui adurit, et præ omnibus craßis vnguentis indurat,* Facit *mirum in modū ad fistulas, & vlcera, quæ putredinis vitiū senserūt: item ad hernias humidiores, carbūculos, gāgrænásque cum cardamomo: quin & ad febriū horrores, & tremores: aduersus serpentium morsus illinitur: scorpionum, & phalágiorum ictibus, cum tritis großis imponitur.*

Nardinum. CAP. LXIIII.

RAtio Nardini *faciendi euariat.* Nam *aut malabathrino folio, aut sine eo fit: plerūque autem balanino oleo, aut omphacino.* Iūcus *odoratus spissamēti gratia adijcitur: sicuti propter odoris suauitatem, costus, amomum, nar-*

 dum,

dum, myrrha, balsamum. Laudatur tenue, non acre nardi aridæ, aut amomi odorem referens. Vis ei extenuans, acris: expurgat, calfacit, absterget humores, rarefacit. Hoc liquidũ est, nec habet strigmenti crassitudinem: nisi resinã recipiat. Fit etiam simplex ex omphacino oleo, iunco, calamo, costo, & nardo.

Malabathrinum. CAP. LXV.

M*Alabathrinũ spissamẽta nardini habet: insuper myrrhæ plusculũ additur. Qua de causa calfacit, crocino, aut amaracino viribus respondens.*

Iasminum. CAP. LXVI.

A*Pud Persas fit, quod Iasminũ cognominatur, ex albis floribus violæ: quorũ sextãs in Italicum sextarium sesamini olei demittitur, violis, vt in lilino diximus, vicissim permutatis. Apud Persas interepulandum vsurpatur odoris causa. Quinetiam toti corpori conuenit: præsertim cùm in balneas descensum est. Sed his opitulatur corporibus, quæ calfactionem, laxationemq; desiderant. grauius tamen spirat, quã vt libenter à plerisque recipiatur.*

Myrrha. CAP. LXVII.

M*Yrrha lachryma est arboris, q̃ in Arabia gignitur, Aegptiæ spinæ non dissimilis: è cuius vulnere defluit lachryma in subiectas tegetes: alia circũ caudicem concrescit. Dicitur ex his aliqua pediasimos præpinguis, quæ exp̃ssa, Sta-*

cté

cte emittitur. Alia gabirea pinguißima, lato et pingui solo nascens: ea copiosam sudat stacten. Omnium prima est, quæ Troglodytica appellatur, accepto cognomine à loco, in quo prouenit, splendens, subuiridis, ac mordẽs. Quinetiã legitur tenuis quædam, quæ à troglodytica secũda est, bdellij modo mollis, verùm odore grauiuscula, apricis nascens. Alia caucalis cognominatur præter modũ exoleta, nigra, & retorrida. Omnium deterrima, quæ ergasima dicitur, pingui carens, cano situ obducta, acris, ad gummi imaginẽ vergẽs, & viribus eius proxima. Improbatur aminea cognomine. Ex ijs pastilli fiunt, sed è pinguibus pingues, & odorati: è siccioribus haudquaquam pingues, & inodorati. Minus odore pollet, quæ oleũ non admisit, cum in pastillos digerebatur. Adulteratur macerato gummi aqua, in qua myrrha maduerit. Eligenda est recens, fragilis, leuis, vndique concolor, quæ cõfracta venas vnguium modo cãdidas & læues ostẽdat, minutis glebis, amara, acris, odorata, calfaciens. superuacua, & inutilis est põderosa, coloris picei. Calfacit, cohibet. soporẽ gignit, glutinat, siccat, astringit, vuluam emollit, & præclusam aperit: mẽses & partus celeriter extrahit cum absinthio, lupinorum cremore, vel succo rutæ admota: tuberculo fabæ deuoratur in vetere tußi, orthopnœa, in laterum pectorũq; doloribus, in alui profluuio, & dysenteria: horrores discutit

duabus horis ante febrium accessiones fabæ magnitudine pota cum pipere, & aqua: subdita linguæ liquataq́; scabritiem arteriæ expolit: obtusam vocem expedit, ventris tineas enecat, contra grauem oris halitum mãditur, & aduersus alarum tædia cũ liquido alumine illinitur: gingiuas, & dentes stabilit colluto cum vino, & oleo ore vulnera capitis illitu glutinat: medetur fractis auribus, ac ossibus nudatis, peruncta cũ cochleæ carnibus: item purulentis auribus, inflammatisq́; cũ meconio, castorio, & glaucio: ad varos autem cum cassia, & melle illinitur: impetigines ex aceto purgat: defluentes capillos cũ ladano, & vino myrteo illita, firmat: diuturnas destilationes lenit, † illitis penna naribus: oculorum vlcera complet, albugines tollit, caligini discutit, scab itiem læuigat. Fit è mirrha, perinde atque thure, fuligo: & vt postea ostẽdemus, ad eadem conueniens. Bœotica *myrrha dissecta radix est arboris cuiusdã in* Bœotia *nascentis.* Melior *est, quæ myrrham odoris suauitate repræsentat.* V*is ei calfactoria inest, emollit, discutitq́;: suffimentis commodissimé inseritur.*

† Exemplaria *Græca typis expressa habent,* διαχριομένη πτερῷ τῶν μυξωτήρων, id est, illita tẽ alæ narium. Que verba inunctionem ad partem nasi referre videtur, non au. ad instrumẽtum, quo debeat fieri inunctio. Siquidem, teste etiã Galeno lib. xj. de vsu

de vſu partiũ, πτερὸν ſeu πτερύγιον pars quædam naſi uocatur.

Styrax. CAP. LXVIII.

STyrax lacrima eſt arboris malo cotoneæ ſimilis. Præfertur pinguis, flauus, reſinoſus, albicantibus grumis, quàm plurimùm in ſua odoris gratia permanens, qui dũ mollitur, melleum liquorem reddit: qualis è Catabalis, Piſsidia, & Cilicia deuehitur. Deterior niger, furfuroſus, friabilis, canóque ſitu obductus. Cæterùm lacrima inuenitur gummium ſimilitudine, perlucida, & myrrhæ æmula, verùm perpauca manat. Adulteratur ligni ſcobe, quam vermiculi erodentes excuſſerunt, melle, & iridis ſedimento, & quibuſdam aliȷs. † Aliȷ cerã, aut adipem odoribus imbutũ, flagrantiſsimis ſolibus cum ſtyrace ſubigunt, & per laxa cribri foramina in frigida aqua veluti vermiculos exprimunt, vænundantq;. Styracem hunc, † quoniam in vermiculorum ſpeciem contrahatur, ſcoleciten cognominant, quem tanquam ſyncerum imperiti approbant, non animaduertentes ad præcipuam odoris fragrantiam: ſiquidem acer admodum eſt, qui adulterationis vitio caret. Styrax calfacit, emollit, & concoquit: medetur tuſsi, deſtillationibus, raucedini, grauedini, & interceptæ voci: vuluæ præcluſæ, duritiáue laboranti conuenit: cit menſes potu, appoſituq;: aluum leuiter mollit, ſi exiguum cum reſina

terebinthina catapotij modo deuoretur. Miſce tur vtiliter diſcutiētibus malagmatis, acopiſq;. Adoletur autem, & igni torretur, vt fiat ex eo, veluti ex thure, fuligo: ad eadem conueniens ad quæ thuris fuligo. Ex eo etiam in Syria ſty racinum oleum componitur, quod calefacit vehe menter, & emollit: verū caput dolore afficit, & grauatq;, & ſoporem adfert.

† Quoniam in vermiculorū ſpeciem contrahatur. Hæc verba nō leguntur in Græcis codicibus. Sed ea (vt arbitror) à Ruellio interprete adiecta ſunt ad maiorem rei declarationem. Quæ hanc ob cauſam, lectore tamē admonito, nobis quoque relinquere placuit.

Bdellium. CAP. LXIX.

Bdellium alij bolchon appellant, alij madel con: lacryma eſt † Saracenicæ arboris: Proba tur guſtu amarum, trāſlucidum, taurini gluti nis in morem, intus pingue, liqueſcens facilè, li gni ac ſordis expers, ſuffitu odoratum, vngui ſi mile. Eſt etiámnum bdellij genus ſordidum, ni grū, vberioribus glebulis in offas conuolutum, aſpalathi odore, ex India aduectum. Defertur etiam à Petra oppido ſiccum, reſinoſum, liueſcēs, ſed facultate ſecundum. Adulteratur gummi, ſed ita uitiatum nō perinde guſtui amaritudi nem repræſentat, nec vſque adeò ſuffitionibus

odora

odoratum. Calfacit, & emollit: duritias, & turgentia guttura, humidasq; hernias discutit cũ ieiuna saliua dilutũ: vuluæ spiracula laxat appositu, & suffitu: & partus, humiditatesq; omnes extrahit: calculos potu comminuit, vrinam mouet: tußientib, & à serpente percußis vtilißimè datur: valet ad rupta, vulsa, laterũ dolores, & discursantes spiritus. Malagmatis inseritur, quæ contra duritias, & neruorum nodos prosunt. Contusum resoluitur affuso vino, aut aqua calida.

† Licet Saracenicæ arboris lectio admitti posſit, quòd Saraca, vnde Saraceni dicti sunt, vrbs sit in Arabia, non tamen improbanda videtur lectio Arabicæ arboris. Quòd non solùm Plinius scribat bdellium in Arabia nasci, & Galenus alterum bdellij genus Arabicũ faciat, sed etiam quòd Oribasius lib. xj. legat *δάκρυον ἐστὶ δένδρου ἀραβικοῦ*, hoc est: lacryma est arboris Arabicæ.

Thus. CAP. LXX.

THus in ea gignitur Arabia, quæ thurifera cognominatur. Primatũ tenet in eo genere masculũ, stagonias appellatũ, suapte natura rotundũ: tale autẽ † indiuiduũ est, candidũ, cũ frangitur, in thus pingue, in suffitu statim ardens. Indicum verò fuluescit, & colore liuet, sed rotundũ industria factitant: nam in quadrangulares

† *ὑπόκιρρος, id est subrufum est.*

gulares formas dissectum fictilibus versant, nec rotunditatem contrahat: verùm huiusm. thus tempore flauescit, quod atomum, aut sy. grum appellant. Secundum locum habet† Ar. bicum, & in Smilo nascens, quod aliqui copi. uocāt, minus multò, & fuluius. Est & genus a. liud, cui amomite cognomē est, alioqui candi. quod dum molitur, mastiches more digitis a. dit. Adulteratur omne thus† in itinere pinin. na, et gūmi. quod facilè deprehēdi potest: siqui. dem suffitum gummi flammam nō eiaculatu. & resina in fumum euanescit, thus verò statu. ardet: idem maleficium ordo prodit. Ad calfac. dum, & astringendum pollet: oculorum calig. nem discutit, caua vlcera complet, & ad cicatri. cem perducit: cruenta vulnera glutinat, infr. natq; cūctas sanguinis eruptiones, etiamsi cere. bri membranis effluat: vlcera, quæ cacoēthe v. cantur, & sedis, & reliquarum partiū permul. cet tritum cum eo & lacte linamentum. Formi. cantes verrucas inter initia, impetiginesq; cu. aceto, & pice illitū tollit: ambusta igni, pernio. nesq; cum suillo adipe, aut ancerino, & vlcera in capite manantia cū nitro, si infricetur, sanat. paronychijs cū melle, auribus fractis cū pice, me. detur: ad reliquos auriū dolores cū dulci vino in. funditur: inflammatæ à partu mammæ cum cimolia, & rosaceo magna vtilitate perungun. tur: additur ad arteriæ, viscerūq; medicamēta.

prodit

prodest sanguinis excreationi potũ. Sed in secũda valetudine haustũ insaniam mouet, & largius cũ vino potũ interficit. In fictili mũdo thus crematur, flagrãte glebula succẽsum à lucerna, donec exuratur: post perfectã vstionẽ operire oportet, vsque dũ restinguatur: sic enim in cineres nõ redigitur. Aliqui ollulam æneo vase cauo circa medium perforato cingunt ad excipiendam fuliginem, vt in eius mentione mox ostẽdemus. Alij crudo fictili luto oblito, & in fornacem indito, cremãt. Fictili etiã nouo viuacibus prunis torretur, dũ non amplius bullet, ãut pinguitudinem, vapo remúe emittat: facilè enim cõminuitur, quod perustum non est.

Cortex thuris. CAP. LXXI.

P*Ræfertur thuris cortex crassus, pinguis, odoratus, recens, leuis, minimè scaber, sine membranis. Adulteratur admisto pini, aut nucis eius cortice. sed horum index ignis est: siquidem reliqui cortice suffiti nequaquam incenduntur, sed sine odore fumum eructant: thuris verò cortex ardet, & cum odoris fragrantia vaporem eiaculatur. Thuris modo vritur: & vis eadem, quæ thuri, sed validior, adstringentiorq́; . Quare potu cruentis excreationibus, vuluis fluxione laborantibus in passo confert: ad cicatrices oculorum, & caua, sordesq́; efficax est. tostus scabris lippitudinibus auxilatur.*

manna

Manna thuris. CAP. LXXII.

MAnna thuris probatur candore, micarum frequentia, & puritate. Vim habet eandem, quā & thus, sed inualidiusculam. Sūt qui cribrata pini resina, ac polline, aut cortice thuris contusi adulterant. Sed hæc igne deprehenduntur: neque enim æquè suffitu aerium vaporem, sed fuliginosum, & impurū expuit, & permistum suaueolentiæ halitus virus habet.

Fuligo thuris. CAP. LXXIII.

FVliginem thuris sic facito. Forcipicula lucernis accensas singulatim thuris glebas in nouam fictilem ollam concauam imponito, & æneo vase in medio perforato, detersa diligēter sorde, obtegito: alteram admoueto, ex altera eius parte, aut vtraque subiectis quaternū digitorum altitudine lapillis, quò facilius perspici queat, si vrātur; & quà locus capax fuerit, glebulas alias supponito, & anteaquā prorsus prior gleba restinguatur, aliam imponito, donec sufficientem fuliginē videaris coēgisse. Continuò tamen externæ æramenti partes spōgia, aqua frigida madefacta, abstergātur: ita enim tēperato æris feruore, fuligo omnis inhærebit, quæ alioqui per leuitatem decidua thuris cineribus admiscetur. Derasa itaque fuligine, cinis cremati thuris seorsum subtrahendus est. Idem opus, quoad satisfactum tibi videbitur, abeundum. Oculorum inflammationes mitigat, fluxiones suspen-

dit

dit, vlcera purgat, caua explet, carcinomata sistit. Simili modo è myrrha, resina, styrace, reliquisq; lacrymis fuligo excipitur ad eadem conueniens.

† ἄτομος. Hæc dictio hic, & paulò post legitur in vulgaribus Græcis codicibus: qua in primo loco thus natura rotũdum insignitur, in secundo verò arte tale factũ cognominatur. Sed quia absurdum videbatur Marcello, Dioscoridem vsum fuisse homonymia, ideo mutauit lectionem, alterum scilicet ἄτομον in εὔτομον, ad rẽ nomen accommodans. Quam tamen lectionis mutationem minimè probat Manardus: qui præterea dubitat, quomodo atomos Latinis sit reddendus. Hæ difficultates mihi quidem vidẽtur ab Oribasio sublatæ lib. xij. vbi primò non ἄτομος, sed ἄτμητος legitur, quæ vox sine controuersia illesum, atque nõ scissum thus facit: secundò verò nihil legitur, quod argumento est atomum secundum accreuisse dioscoridi. Legitur autem σύαγρος, que vox vt est illius factitij thuris cognomentum Oribasio teste, legitimum, ita nõ mutanda videtur.

† Hic vulgaris lectio habet, ὁ ἀραβίας, καὶ ὁ ἐν σμίλῳ, ὃν ἔνιοι κοπίσκον καλοῦσι, i. Arabias, & ĩ Smilo nascẽs, quod aliq copiscũ vocant

vocant. Marcellus nõ ἀραβίας sed ὀρόβια legit. Cui lectioni astipulatur Oribasi. libro xij. vbi ὁ ὀρόβιος tantum, reliqua ve rò vt addititia non leguntur.

† Exemplaria Græca vulgata hoc in loco legunt μεθοδευόμενος: quæ vox, ini: nere, à Ruellio, & artificiosè conformatum, vertitur à marcello. Sed equidem eam aduentitiam putauerim, quòd non legatur ab Oribasio.

Picea, & pinus. CAP. LXXIIII

Pinus, & picea generi eidem ascribuntur. sed quandam flagitant specierum distinctionem, arbores vulgò cognitæ. Quarum cortex astringit: prodest tritus, & illitus intertrigini, vlceribus summũ corpus occupantibus, ambustisq; cũ spuma argẽti, & manna: vlcera delicatulorum acrimoniam recusantium cerato myrtino exceptus ad cicatricem perducit: tritus cum sutorio attramento serpentia cohibet: suffitu partus, & secundas eijcit: potus aluum sistit, vrinam mouet. Folia eorum trita, & illita inflamationes leniunt, vulnera ab inflammatione vindicant: trita autem, & decocta in aceto feruenti collutione dentium dolores mulcent: hepaticis vtilia sunt drachmæ pondere in aqua, aut mulsa pota. Pineæ nucis cortex, & folia potu idem præstant. Teda éarum particulatim secta, si in aceto coquatur, & decocto dens colluatur,

dolores

dolores leuat. Ex his etiam fit spatha acoporũ, pessorũq; compositionbus idonea. Quinetiam earum cremantarum fuligo ad librarij attramenti confectionem excipitur: ea circunlitionibus efficacißimè imponitur, quibus palpebras ornãt, coloremq; mẽtiuntur, calliblephara Græci vocant: arrosis oculorum angulis, callosis, glabrisq; genis, & collacrymationibus opitulatur. Pityides appellantur pinorum, piceæq; fructus, qui in conis inueniuntur. Vim astrictoriam habent, & aliquantulum excalfacientem: tußi, & pectoris vitijs auxiliatur, per se, aut ex melle sumpti. Nuces pineæ cùm repurgatæ mandun tur, aut cum passo, aut cucumeris semine bibuntur, vrinam cient: acrimonias in renibus, & vesica hebetant: stomachi rosiones leniunt. datæ cũ portulacæ succo, virium infirmitatem roborãt, corruptorum quoque humorum labem obtundunt. Pineæ nuces integræ recenter arboribus decerptæ in passo franguntur, & decoctæ, vetustæ tußi, ac tabitudini conferũt, si quotidie ex eo liquore terni cyathi bibantur.

Lenticus. CAP. LXXV.

Lenticus nota arbor est. Cui toti vis inest astringendi: semini enim, folio, ramo, cortici, radicibusq; cognatæ insunt vires. Liquamentum autem ita fieri solet. Folia, cortex, & radix in aqua coquuntur, & vbi abundè cocta, refrigerataq; sunt, folia abijciuntur: aqua de-

nuo coquitur, donec mellis habeat craßitudinem. Lentiscus sua astringendi dote, valet aduersus sanguinis reiectiones, alui profluuia & dysenterias in potu: item contra eruptiones sanguinis è vulua, & eiusdem, aut sedis procidentia. In totum acaciæ, & hypocistidis vicem repræsentat. Idem facit succus è tritis folijs. Decoctum fotu caua explet, & fracta ossa ferruminat, vuluæ fluxiones sistit, nomas arcet, vrinam pellit, motus dentium collutione stabilit. Virentes surculi calamulorum vice dentibus repurgandis affricantur. Fit ex semine oleum σχίνινον *astrictoriam vim habens: quod prodest, cùm quid astringi opus est. Lentiscus resinam gignit, quæ lenticina cognominatur, & ab aliquibus* *mastiche *(*Mastix officinis.). Pota vtilis est sanguinem reijcientibus, & tussi veteri: stomacho auxiliatur, sed ructum mouet. additur in dentifricia, & illitiones faciei ad nitorem cuti conciliandum: palpebras oculis incommodas replicat: manducata halitum oris commendat, gingiuas contrahit. Optima, & copiosißima in insula Chio prouenit. Præfertur, nitedulæ modo, resplendescens, & candore Tyrrhenicæ ceris similis, adulta, retorrida, friabilis, odorata, stridorem edens. Viridis autem inferior est. Adulteratur thuris, resinæque pineæ nucis mistura.*

Te

Terebinthus. CAP. LXXVI.

TErebinthus cognita arbor est, cuius folia, & semen, & cortex astringunt, & ad eadē, ad quæ lentiscus, conueniunt, simili parata modo, sumptaq;. Fructus esui aptus est, sed stomacho aduersatur: excalfacit, vrinam mouet, venerem excitat: cōtra phalangiorum morsus conuenienter in vino bibitur. Resina eius ex Arabia petræa defertur. Prouenit etiam in Iudæa, Syria, Cypro, Aphrica, & Cycladibus insulis. Sed præualet candida, perlucida, vitreo colore, & in cæruleum vergente, terebinthum olēs. Terebinthina resinas omnes antecedit: proxima lenticina, & è pinu, & abiete: has sequitur è picea, & pineis nucibus resina. Natura omnibus calfacere, molire, discutere expurgare. Tussi, ac tabi cōueniunt per se, aut in eclegmate ex melle: vitia pectoris expurgant vrinā cient, cruda cō coquunt, ventrē emolliunt, palpebras commodissimè replicant: lepras tollunt: cum æruine, ac sutorio atramento, nitroq;: auribus saniem emanantibus cum melle & oleo, itē in pruritu genitalium vtiles, malagmatis, acopisq; admiscentur. Laterum doloribus per se illitu & appositu auxilio sunt.

Resinæ aliæ. CAP. LXXVII.

LIquida resina è pinu, & picea, à Gallia, & Hetruria conuehi solet, atque olim à

Colophone petebatur: hinc Colophoniæ sibi cognomentum vendicauit, A Gallia quoque subalpina: quam vernaculo nomine larica, hoc est larignā, appellant incolæ. Ea in linctu, & per se magnopere prodest tußi veteri. Colore inter se distant: siquidem alia candida est, alia oleosa, alia mellei liquoris similitudine, vt larigna. Cupressus etiam liquidam fundit resinam, quæ ad eadem pollet. Quæ verò aridarum generi ascribuntur, quædam ex pineis nucibus, aliæ abietæ, aliæ picea, & pinu exierūt. Eligi debet longè omnium odoratißima, translucens, non retorrida, neque diluta, quandam ceræ faciem præbens, & friabilis. E picea, & abiete resinæ ceteras antecedunt: odoratæ enim sunt, atque thus odore imitantur. Præstantiores à Pityusa insula deferuntur, quæ secundum Hispaniā sita est. Sed quæ è picea, nucibus pineis, & cupresso manarunt, nihil ad illas, nec tantis viribus potiuntur. veruntamen eorundem gratia, quorum & illæ, sumi solent. Lentiscina terebinthinæ respondet. Vritur resina omnis liquida in vase quadruplæ capacitatis ad humorem, qui infunditur. itaque resinæ congius in duobus aquæ pluuiæ coquitur, subiectis leuibus prunis, resina aßiduè mouetur, donec omnis odor aboleatur, & friabilis: & retorrida reddatur, ac digitis cedat. Cæterū vbi refrixit, in fictile non picatum, quod aconitum vocāt, id est, non illitum, recondi.

reconditur. Fiet etiã eximij candoris, si resina omnis eliquata præcoletur, quò fæculenta sordes excernatur. Vrũtur quoque sine aqua, primũ lento igne, & vbi coire cœperũt, maior carbonũ strues supponitur, & triduo citra intermissionẽ discoquuntur, vsque dũ antedictas naturæ suæ notas exuerint: mox, vt dictũ est, reponuntur. Aridas vnius diei spatio decoxisse satis est. Vstæ odoratis malagmatibus, & vnguentorum colorationibus magnopere vtiles sunt. E resina perinde atque thure, fuligo excipitur, ad circunlitiones idonea: quibus palpebras fucant, & colorem mentiuntur. prodest glabris genis, collacrymationibus, erosisq; oculorum angulis. Ex ea fit atramentum scriptorium.

Pix liquida. CAP. LXXVIII.

PIx liquida, quam alij conum vocant, è pinguissimis pini, piceæq; lignis congregatur, Optima est splẽdens, syncera, læuis. Contra venena, phthisim, purulentã excreationẽ, tusses, suspiria, & pectoris humores, qui difficilè extussiũtur, efficax est, eclegmate cyathi mensura cũ melle dato: tonsillarũ & vuæ inflammationes, angineq; vtiliter perungũtur: purulentis auribus infunditur cum rosaceo, & illitur cum trito sale serpentium morsibus: adiecta verò pari cera, scabros vngues extricat, impetiginesq; emẽdat: vuluæ duritias, ac sedis tubercula discutit: cum farinaq; hordeacea, & pueri impubis vrina

decocta, strumas rumpit: cohibet vlcera, quæ serpunt, cum pineo cortice, aut sulphure. aut furfuribus illita. Cæterùm cũ thuris manna, & cerato profundos vlcerum sinus conglutinat: rimis sedis, & pedum magno auxilio illinitur: vlcera replet, & cum melle purgat: quin & cum vua passa, & melle carbunculos, & putrida vlcera emarginat, durumpitq;. Erodentibus medicamentis, quas septas vocant, Probè immiscetur.

Picinum oleum. CAP. LXXIX.

E *Pice fit quod pisselæon appellant, separato liquore aquoso, qui supnatat pici, sicut serum lacti.* Nam *expansa, quandiu pix coquitur, supra cortinam vellera pura madescunt, acceptoq; halitu eius exprimũtur in vas, idq; tãdiu fiat, donec pix coquatur. Quas pix liquida, præbet vtilitates: alopecias capillo replet cum farina hordeacea illitũ: quibus & liquida pix medetur: iumentorũ vlcera, scabiemq; emẽdat.*

Fuligo liquidæ picis. CAP. LXXX.

F*It hoc modo è liquida pice fuligo. In lucerna noua, quæ ellychnium habeat, nonnihil picis incendito, lucernamq; fictili vase in clibani speciem conformato, superius in angustum fornicato, inferius perforato, vt clibani esse solent, operito, & adoleri finito: consumptoq; liquore nouum infundito, quoad sufficientẽ vsui fuliginẽ collegeris. Vis ei astringens, acrisq;. Vsui est ad*

pig

pigmenta, quibus palpebras linunt, & venustant, & ad circumlitiones, Item vbi glabris genis pilos restitui oportet, ad imbecilles, lacrymososq; oculos, insuper ad eorundem vlcera non inutilis est.

Pix arida. CAP. LXXXI.

Liquida pix decocta in spissam coit, quam vocant aliqui palimpissam. quo in genere quædam visci modo lentescit, boscas cognominata: altera sicca est. Probatur pura, pinguis, † odorata, subrufa, resinosa. Talis Brutia, & Lycia, picis, resinæq; simul naturã habentes. Calfactoriam vim habet: dura emollit, pus mouet, tubercula panosq; discutit, vlcera replet: vulnerariis medicaminibus commodè permiscetur.

Zopissa. CAP. LXXXII.

Zopissam aliqui aiunt derasam nauibus resinam cum cera, quam alij apochyma appellant. Ea dißipandi naturam habet: quoniam marino sale macerata sit. Alij pineam resinam hoc nomine uocauerunt.

† Hoc loco non εὐώδης, id est, odorata, vt communis lectio habet, sed ἰξώδης, hoc est, visciosa legitur in Oribasij codice manu scripto, libro xij. simplicium, Harum lectionum quæ sit melior in probatione picis siccæ, aliorum sit iudicium.

Bitumen. CAP. LXXXIII.

Bitumẽ Iudaicũ cæteris anteponitur. Cuius

probatio est, vt purpuræ modo splendeat, sit ponderosum, ac validum odorem vibret. nigrum autem & sordidum, vitiosum est. Adulteratur pice. Gignitur in Phœnice, Babylone, Zacyntho & Sydone. Liquidum inuenitur in Agragantino Siciliæ, fontibus innatans: quo vtuntur ad lucernarum lumina, olei vice. Hallucinantur, qui id Sicilicum oleum nominant: nanque liquidi bituminis genus esse constat.

Pissasphaltum. CAP. LXXXIIII.

NAscitur in Apolloniatarũ agro circa Epidaurum, quæ pissasphaltos appellatur. Ea Cerauniis montibus deuoluta impetu fluminis rapitur, æstuq; in litus expuitur, illic coacta in glebas, mistam bitumini picem redolet.

Naphtha. CAP. LXXXV.

NAphtham vocant Babylonii bituminis colamen, colore candidũ: inuenitur etiam nigrum. Vis ei ignium rapax, ita vt ex spatio protinus in eã transiliat. Ad suffusiones oculorũ & albugines vtilis. Bitumen omne discutit, glutinat, emollit, ab inflammatione tuetur: vuluarũ procidẽtia, strangulationesq; olfactu, suffitu, impositu, emẽdat: comitiales morbos suffitũ deprehendit, gagatæ lapidis more: purgationes mulierum cum vino, & castorio potũ elicit: tussim ueterem, & anhelitum adiuuat: serpentiũ morsibus, coxendicum, laterumq; doloribus auxiliatur: datur cœliacis in catapotio deuorãdũ:

cum

cum aceto potum discutit sanguinem cõcretum: dysentericis cum ptisana liquatum infunditur: destillationibus suffitione medetur : mitigat dentium dolores oblitum. Cæterùm pilos incommodos siccum replicat, specillo impositũ: concalfactum autem, & cũ farina hordeacea, nitro, et cera illitum, podagris, articulorum doloribus, lethargicisq; prodest. Pissasphaltos eadem, quæ pix, & bitumen, si misceatur, potest.

Cupressus. CAP. LXXXVI.

CVpressus refrigerat, & astringit. Cuius folia ex passo, & exiguo myrrhæ pota, vesicæ rheumatismis, & vrinæ difficultati auxiliantur. Pilulæ autẽ ex vino tusæ in dysenteria, alui fluxione, tussi, & orthopnœa, aut si reijciatur sanguis, conuenientissimè bibũtur: earũ decoctum eosdem præbet effectus: tusæ cum fico duritias emolliunt, nariumq; polypo medentur: in aceto coctæ: & cum lupinis detritæ scabros vngues eijciũt: hernias intestinorum prolapsu erũpentes illitu reprimunt. Folia eadem præstant. Pilulæ cum arboris coma suffitæ, culices abigere existimantur. Folia trita, & imposita vulnera conglutinant, sanguinem supprimunt: trita ex aceto capillum tingunt: illinuntur per se, aut cum polenta ignibus sacris, vlceribus quæ serpunt, carbunculis, & oculorum inflammationibus: admota cum cerato stomachum corroborant.

Iuniperus. CAP. LXXXVII.

IVniperi genera duo: altera maior, altera minor. vtraque acris est. Excalfacit, & vrinam mouet: accensa serpentes fugat. Baccarum nonnullæ nucis iuglandis magnitudine nonnunquam grandescere, aliæ nucem * ponticam æquantes inueniuntur, rotundæ, odoratæ, in mandendo dulces, subamaræ: quæ arceuthides etiam, id est, baccæ Iuniperi, nominantur. Modicè calfaciunt, & astringunt, stomacho vtiles: contra pectoris vitia, tußim, inflationes, tormina, & serpentium ictus efficacißimè bibuntur: vrinam cient, vnde ruptis, conuulsis, & vuluæ strangulatui subueniunt. Folia acrimoniam habent: ideo tam ipsam, quàm eorum succum ex vino contra viperarum morsus illini, aut bibi prodest. Corticis cinis cum aqua illitus, lepras eximit.

* Auellanã intellige.

Sabina. CAP. LXXXVIII.

SAbina duorum generum est. Vna folijs cupresso similis, spinis horridior, grauiter olens, acris, & feruens. arbor est coactæ breuitatis, quæ sese magis in latitudinem fundit, huius folijs nonnulli pro suffitu vtuntur. Altera tamarici folio similis est. Vtriusque folia nomas sistunt, collectiones illitu mitigant: quin & cum melle illita nigritias, sordesq; repurgant, & carbunculos rumpunt: cùm vino pota sanguinem per vrinam eliciũt: partus apposita extrahunt, & su-

& suffitu idem prestant. Vnguentis calfacientibus immiscentur, & priuatim gleucino.

Cedrus. CAP. LXXXIX.

CEdrus arbor magna est, ex qua picem colligunt, quæ cedria vocatur. Iuniperi modo baccas parit, baccarum myrti magnitudine, rotundas. Cedria optima est crassa, perlucida, grauis odoris: quæ dum effunditur, guttatim non dissipata coit. Cui ea vis inest, vt defuncta corpora conseruet, & viuentia corrumpat: qua ex causa mortuorum vitam aliqui eam appellauere. Vestimenta quoque, & pelles eximia calfaciendi, & siccandi dote, corrumpit. magni ad ocularia medicamenta vsus: quippe illita oculis claritatem affert, albugines cicatricesq; detergit: instillata autem cum aceto, vermes aurium necat: cum hysopi decocto infusa sonitus, sibilosq; sedat: cauis dentium indita eos frangit, & dolores leuat, idem facit cum ex aceto colluitur: peruncto ante coitum genitali, concipiendi vim adimit: anginæ ea perunguntur, tonsillarum inflammationibus auxilio est: lendes, pediculosq; illitu enecat: cerastæ morsibus cum sale imposita subuenit: contra hausta leporis marini venena, in passo sumpta, auxiliatur: in elephantia aut linctu, aut punctione pficit: pulmonũ vlcera purgat, & si cyathus eius absorbeatur, psanat

Cedrus mortuorũ vita dicta

nat: vermes, et tineas subter indita necat, et partus extrahit. Fit & oleum à cedria separatum dum coquitur, velleribus supra halitum eius expansis, ut in pice. Eiusdem ad omnia usus: priuatim vehementer perunctum, scabiem quadrupedum, canum, boumq; persanat: iisq; inhærentes ricinos enecat, & ulcera, quæ ex tonsura acceperunt, ad cicatrices perducit. Cedrides cedri fructus vocantur. Calfactoriam vim habent: stomacho aduersantur: auxilio sunt tussi, conuulsis, ruptis, stranguriæ: menses ciunt ex polline piperis poti: contra haustum leporem marinum in vino sumuntur: serpentes fugantur, perunctо ex adipe ceruino, aut medulla, corpore. In antidota adduntur.† Fuliginem, quomodo ex pice congeri oportet: quæ eandem, quam piceæ fuligo vim præbet.

† Hic lectorem admonitum volumus illa de fuligine Cedri verba non legi in Græcis tum vulgatis, tum etiam antiquis quibusdam codicibus. Quare cùm neque à Marcello vertantur, qui plura exemplaria Græca habuisse fatetur, ea potius addititia, quàm legitima censenda videntur.

Laurus. CAP. XC.

LAurus quædam tenui folio constat, altera latiore. Vtraque excalfactoriam naturam habet, & emollientem. Vnde decoctum earum

earum in muliebres insessus additum, vuluæ, & vesicæ vitijs conuenit. Virentia folia sensim substringunt: illita quoque, ac trita vesparum apiumq; ictibus opitulantur: eadem cum polenta, & pane illita inflammationem omnem mitigant: sed pota stomachum effundunt, & vomitiones mouent. Lauri baccæ magis, quam folia calfaciunt. ergo in eclegmate tritæ cum melle, vel passo prosunt tali, orthopnœæ, & omnibus thoracis rheumatismis: contra scorpionum ictus ex vino bibuntur: vitiligines emaculant. Succus baccarum vtilißimè aurium dolori, & grauitati instillatur cum vino vetere, & rosaceo. In medicamenta autem adijciuntur, quæ neruorum laßitudines reficiunt, acopa vocant: & ad vnguenta, quæ calfaciunt, & discutiũt. Cortex radicis calculos rumpit, partus necat, hepaticis pdest, tribus obolis in vino odorato potus

Platanus. CAP. XCI.

TEnerrima Platani folia in vino decocta, mox ilita, oculorum fluxiones sistunt: tumores, & inflammationes leuant. Decoctus cortex in aceto, dentes in dolore colutt. Virides pilulæ in vino potæ, serpentium morsibus auxiliantur: exceptæ autem adipe, igni ambusta sanant. Insidens foliorum, pilularumq; lanugo, oculos, & aures offendit.

Fraxinus. CAP. XCII.

FRaxinus arbor nota est. Cuius foliorum succus.

cus,& ipsa ex vino pota, & illita viperarum ictibus auxiliantur. Corticis cinis ex aqua illitus lepras eximit. Ligni ramenta, scobemq; potu perniciem afferre tradunt.

Populus alba, & nigra.

CAP. XCIII.

P*Otus albæ populi cortex unciæ vnius pondere, ischiadicis, ac vrinæ stillicidio prodest. sterilitatem inducere tradunt, si cum mulino renе bibatur, Folia quoque cum vino post purgationes pota idem præstare produntur. Tepens foliorum succus vtiliter aurium dolori instillatur. Pilulæ, quæ primo foliorum partu exiliunt, tritæ & cum melle illitæ, oculorum hebetudini medentur. Memoriæ prodiderunt, corticem albæ populi. & nigræ particulatim cæsum, & sulcis stercoratis mandatum, omni tempore anni edules fongos proferre. Populi nigræ folia cum aceto illita: magna vtilitate podagricis doloribus illinũtur. Resinam populus fundit, q̃ in malagmata additur Semen potum ex aceto comitialibus vtile est. Lachrymam populorum commemorãt, quæ in Padum amnem defluat, durari, ac coire in succinum, quod electrum vocant, alij chrysophorum. Id attritu iucundum odorem spirat, & aurum colore imitatur: tritum, potũq; stomachi, ventrisq; fluxiones sistit.*

Macer. CAP. XCIIII.

M*Acer ex barbaria aduehitur, cortex flauescens*

ſens, craſſus, guſtu perquàm aſtringens, Qui cō tra cruentas excreationes, dyſenterias, & alui fluxiones bibitur. Vlmus. CAP. XCV.

VLmi & folia, & cortex, & rami vim habent ſpiſſandi. Folia trita ex aceto ad lepras efficaciter illinūtur: vulnera glutinant, ſed multò magis corticis tilia, ſi faſciæ loco intorqueatur: nam in lori morē flecti poteſt. Craſsior cortex in vino, aut aqua frigida vnciatim potus pituitas trahit. fracta oſſa celerius ſolideſcunt, ſi decocto foliorum, corticis, aut radicis foueantur. Humor in folliculis enaſcens prima germinis eruptione, cuti illitus nitorē inducit, faciemq; ſplendidiorem præſtat: qui dum ſiccatur, in animalia abit, quæ culicum formam gerunt. Folia cùm tenereſcunt cocta, oleorum more ad obſonia vſurpantur.

Lignorum marcor. CAP XCVI.

EX caudicibus, ligniſq; veteribus caries congeritur. quæ farinæ modo illita vlcera purgat: & ad cicatricem perducit, ſerpentia cohibet, ſi cum pari aniſo & vino ſubacta, linteiſq; impoſita illinatur. Harundo. CAP. XCVII.

IN harūdinū genere quadā naſtos, id eſt, farctior vocatur, ex qua ſagittæ factitari ſolēt. Alia fœmina, quæ tibiarū ligulas efficiūt. alia quę fiſtulis addicta ſit, ſyringias: cui mulū ineſt carnis crebris cincta geniculis, ad librorū cōſcriptionē accōmodata, Alia craſſa, concaua, apud amnes naſcens.

ſcens: quæ à quibusdam cypria, ab alijs donax appellatur. Alia phragmites, ſeu vallatoria, gracilis candicans, vulgò cognita: cuius trita radix per ſe, aut cum bulbis ſuis illita, ſpicula aculeosq́; corpore extrahit: luxata, lumborumq́; dolores cum aceto mulcet. Virentia folia tuſa, & impoſita ignibus ſacris medentur, & cæteris inflammationibus. Corticis cinere perunctæ cum aceto alopeciæ ſanantur, Paniculæ lanugo, ſi aures intrauerit, exurdat. Eundem effectum implet harundo, quæ cypria dicitur.

Papyrus. CAP. XCVIII.

PApirus, qua chartæ fiunt, nullis nõ cognita, præcipuæ in medicina vtilitatis ad laxandas fiſtullas: mad facta lino inuoluitur, vſque dum inaruerit: conſtricta enim, atque, immiſſa in hiatum humore completur, & intumeſcendo fiſtulas aperit. Habet neſcio quid alimenti radix: itaque Aegyptij eam mandunt, ſuccum tãtùm deuorantes, & manſam expuunt. Ipſis radicibus pro ligno vtuntur, Crematæ papyri cinis depaſcentia vlcera cùm omnium partium, tum oris maximè, cohibet: verùm melius id combuſta charta præſtat.

Myrica. CAP. XCIX.

MYrica, ſeu tamarix, arbor vulgo cognita eſt cùm apud pigras, & ſtagnantes aquas enaſcatur, fructum quaſi florem ferens, compage muſcoſum. Aegyptus, Siriaq́; alteram gignunt

mi.

mitiorem, sylueſtri cætera ſimilem. Fructum parit gallæ proximum, inæqualiter aſtringentem guſtu: quo conuenienter vtimur vice gallæ in medicaminibus oculorum, oriſq́;. Datur cruentæ excreationi in potu, & cœliacis, & cõtra profluuia fœminarum, regium morbum, et phalangiorum morſus: illitus tumores inhibet. Cortex in eoſdem vſus adhibetur. Decoctum foliorum cum vino potum, lienem abſumit: ad dolorem dentium in collutionibus ſalutare, & mulieribus fluxione vuluæ opportunis in deceſſionibus: phthiriaſi, lendibuſq́; circumfuſum prodeſt. Abundantiam fœminarum ſiſtit impoſitus arboris cinis. Potorios calices è caudice lienoſis moliuntur, quò datus in his potus proficiat.

Erica. CAP. C.

ERica fructicoſa arbor, myricæ ſimilis, longè minor. cuius flore apes reprobum mel efficiunt. Tam flos, quàm coma ſerpentium ictibus illitu medetur. Plinius fruticẽ dicit.

Acacalis. CAP. CI.

ACacalis fructus eſt naſcentis in Aegypto fructicis, ſeminis myricæ quadantenus ſimilis. Cuius aqua, in qua maduerit, ad collyria additur, quæ ad excitandam oculorum aciem conueniunt.

Rhamnus. CAP. CII.

RHamnus fruticat in ſepibus, ramos ferens rectos, & aculeos in acutæ ſpinæ modum:

*folijs paruis, oblongis, suppinguibus, teneris. Alterum ei genus candidius. Tertium nigrioribus, latioribusq́; folijs constat, & quadātenus rubentibus: cuius rami quinum ferè cubitorum longitudinem implent, spinosiores quidem, sed infirmioribus, minusq́; rigentibus aculeis. Fructum edit latum, candidum, tenuem, folliculari specie, * verticillo similem. Omnium folia igni sacro, & serpentibus vlceribus, efficaciter illinūtur. Fama est ramos huius valuis, fenestrisúe impositos, veneficia depellere.*

λαικὸς ἀσφοδέλῳ, id est, asphodeli fu ctui similē

Halimus. CAP. CII.

HAlimus frutex est sepimentis idoneus, similis rhamno, sine spinis, folijs oleæ, sed latioribus. Nascitur in sepibus, & maritimis. Folia decoquuntur ciborum gratia. Radix conuulsa, rupta, torminaq́; mitigat, drachmæ pondere in aqua mulsa pota: eadem lactis vbertatem facit.

Paliurus. CAP. CIII.

PAliurus frutex cognoscitur, aculeatus, durus: cuius semen, pingue, & fuliginosum inuenitur. Quod potum tussi opitulatur, vesicæ calculos comminuit, serpentium ictibus aduersatur. Folia & radix astrictoriam vim habet: quorum decoctum potu aluum sistit, vrinam trahit: contra venena, & serpentium morsibus auxiliatur. Radix recētia tubercula, tumoresq́; omnes discutit, trita, & imposita,

Acuta

Acuta spina. CAP. CV.

ACuta spina, quam pyrinam, aut pitya nthem aliqui vocant, arbor est pyrastro similis, spinosa valde, & minor: baccas fert myrti, plenas, rubras, fragiles, & intus nucleum: radicem multifidam, altè descendentem. Huius baccæ potu, aut cibo, alui profluuium, & abundantiam fœminarum sistunt. Radix illita aculeos, et spicula extrahit: abortum fieri tradunt, si ter radice venter aut sensim feriatur, aut perungatur.

Rubus canis. CAP. CVI.

FRuctex est arboris instar, rubo longè maior. Folia fert multò latiora myrto, robustis circa ramos spinis, flore candido: fructu oblongo nucleo oliuæ simili, qui per maturitateam fuluescit, & flocculos intus continet. Fructus exemptis interioribus floccis arefactus, aluū sistit, feruefacti enim ij in vino, mox poti, arteriam infestant.

Ligustrū. CAP. CVII.

LIgustrum arbor est oleæ folijs circū ramos similibus, latioribus, mollioribus, & colore viridioribus: flore cādido, muscoso, odorato: semine sabuci, nigro Optimū nascitur in canope, et ascalone. Folia astrictoriā vim habēt: quare commanducata vlceribus oris medētur illita feruidis inflāmationibus, carbūculisq; psunt: decocto eorū de igni ābusta fouētur: capillū rufant trita folia, q in radiculæ succo maduerint, Flos ex aceto,

fronti illitus, capitis dolorem sedat. Cyprinum oleum, quod ex eo fit, odoratum, excalfacit, emollitq́; neruos: si quæ feruenti natura prædita sint, assumat.

Phyllirea. CAP. CVIII.

χείνῳ

PHyllirea arbor est ligustri magnitudine, folijs oleæ nigrioribus, & latioribus: fructu lẽtisci, nigro, subdulci, racematim cohærente. asperis nascitur. Huius folia astringunt: ad eadẽ vtilia, ad quæ oleaster, cùm astrictione est opus: maximè ad oris vlcera commanducata, aut si decocto colluantur: pota vrinam, ac menses cient.

Ciſtus. CAP. CIX.

CIstus, quem aliqui citharon, aut cissaron vocãt, ramosus frutex est, sed improcerus, foliosus: saxosis locis nascens, folijs rotundis, acerbis* hirsutis. flos* masculo vt mali punicæ, fœminæ albet. Vis astringens: vnde flores in vino austero bis in die poti, prosunt dysentericis, & nomas per se illiti cohibent: vetustati vlcerum, & igni ambustis cum cerato medentur. Hypocistis rhobethron, aut cytinus à nõnullis cognominata iuxta cisti radices nascitur, floris punici similitudine. Quædam rufa, †altera herbacea, tertia candida. Liquatur acaciæ modo. Aliqui tamen exiccant, fractamq́; macerant, & incoquunt, reliquaq; vt in lycio prosequuntur. Vires acaciæ habet, verùm aliquantò magis siccat.

* Vox ex Plinio reposita.

ficcat, & astringit. prodest dysentericis, cœliacis, sanguinem excreantibus: fœminarum profluuio & pota, & indita.

† Hæc dictio non legitur in Græcis codicibus. Sed eam huc ad clariorem (vt puto) sensum ex Plinio trāstulit Ruellius: quòd verbum illud à Dioscoride studio fortasse breuitatis omissum, satius addēdum esse duxerit, quàm subintelligendū. quod etiam Hermolaus fecit.

† Nil mirum esse debet, quòd Plinio duo tantùm hypocistidis genera prodantur. coloribus rufo, & candido distincta: quādoquidem ijs dūtaxat Oribasius quoque contentus fuisse videtur libro XII. vbi genus χλωρόν, hoc est, herbaceum, vt vulgati codices habent, non legitur.

Ledum Ladanum. CAP. CX.

E St & alterum cisti genus, Ledon à nonnullis appellatum, frutex simili modo nascēs, longioribus folijs, & nigrioribus, quæ verno tempore quiddam contrahunt pingue. Foliorū *vis astringens, ac eosdē, quos cistus, effectus præbens.* Fit *ex eo quod* Ladanum *dicitur. siquidē cùm cisti frondes pascuntur capræ, hirciq;, pinguitudinem conspicuè barba carpūt, & suo lentore villosis cruribus adhærescentem reportant: quam depectentes incolæ, colantesq; cogunt in offas, & ita recondunt. Alij verò attractis fu-*

niculis, insidentem fruticibus lentorem abstergunt, conglomerantq; in ladanum. Maxime probatur odoratum, subuiride, facilè mollescens, pingue, quod arenas nō collegit, nec squalore obsitū est, resinosum, quale in cypro gignitur. Arabicum verò, Lybicumq; vilius: Natura ei spissandi calfaciendi, molliendi: ora venarum patefacit: capillum fluentem continet, addito vino, myrrha, & myrteo oleo: cicatricibus decorem reddit, cum vino illitum: medètur aurium doloribus, cum hydromelite, aut rosaceo infusum: suffitu secundas eijcit: pessis immistum vulua duritiem sanat. In medicamenta, quæ dolorē tussimq; finiunt, & malagmata vtiliter inseritur: aluum sistit cum vino vetere potum, & vrinam ciet.

Ebenus. CAP. CXI.

EBenus optima habetur Aetiopica, & nigra, nullos habens venarum discursus, factitij cornus læuore: cùm frangitur, densa apparet, mordens gustu, atque astringens. Suffitur iucundo odore supra carbones, sine fumi tædio. Recens autem ad ignem prolata, ob pinguitudinem accenditur, & trita ad cotem russescit. Altera est Indica, internatis segmentis candicantibus, & modicé fuluis, item frequentibus maculis. cæterùm prior bonitate antecedit. Apud quosdam sesamina

mina, aut spinea ligna consimilia pro ebeno veneunt. Quod discernitur ex eo, quòd fungosa sunt, & in purpureas assulas resoluuntur, nihil mordacitatis in gustu, nec redolentiæ in suffitu præferentia. Caliginem oculorum absterget: ad veteres destillationes, pustulasq; mirum in modum pollet: si quispiam facta ex eo coticula collyrijs vtatur, melius proficiet. Ad oculorum medicamenta efficax est, si scobes, ramentáue vino Chio die, noctuq; macerata, in collyria digerantur. Nonnulli præterita ipsa excolant, reliquaq; eundem in modũ peragunt. Alij pro vino aqua vtuntur. Vritur in fictili nouo, donec in carbones redigatur. Lauatur plumbi vsti modo, & ita siccus, scabrusq; lippitudinibus conducit.

Rosa. CAP. CXII.

R*Osa refrigerat, & astringit, sed sicca magis astringit. Succus recentibus folijs exprimitur, desectis forfice vnguibus (sic appellãtur candidæ foliorũ partes) reliquũ in pila premi, & teri debet in vmbra, donec cogatur, & ita ad oculorũ circũlitiones recõdi. Siccãtur etiãnum folia rosarũ, continuò versata, ne muceãt, néue situs in ijs insideat. Aridis rosis, & in vino decoctis expressus liquor, facit ad dolores capitis, auriũ, oculorũ, gingiuarũ, sedis, recti intestini, ac vuluæ pẽna illitus: aut infusus. Eadẽ sine expreßione tusa, præcordiorum inflammationi-*

ribus, humidis stomachi vitijs, igni sacro illitum prodest: siccis ac tritis semina asperguntur. Misceri solent vulnerarijs antidotis, atque compositionibus, quas antheras vocant. Folia vtuntur in callibleph ara. Flos, qui in medijs rosis inuenitur, siccatus, gingiuarum fluxionibus efficaciter inspergitur. Capita pota citam aluum, & cruentas reiectiones sistunt.

Rosei pastilli. CAP. CXIII.

PAstilli, quos rhodides vocant, hac ratione conficiũtur. Rosarum viridium, quæ nullo antea humore madefactæ extabuerint, drachmæ quadraginta, Indicæ nardi drachmæ decẽ, myrrhæ drachmæ sex, tritæ digeruntur in pastillos, qui trium obolorum pondus æquent: siccatiq; in vmbra in fictili non picato, atque obturato reconduntur. Alij adijciunt costi drachmas duas, iridis Illyricij totidem, & vinum Chium cum melle miscẽt. Mulieribus monilium vice collo circundato vsui sunt, ad retundendum graue sudoris virus. Tritis etiam vtuntur ad illitiones, & diapasmata, quæ fiunt ad sudores coërcendos, ita vt à balneis inarescant corpora, dein frigida aqua abluantur.

Lycium. CAP. CXIIII.

LYcium, quod aliqui pyxacãtham vocãt, arbor est spinosa, ramis trium cubitorum, aut longioribus: folijs buxi, densis: fructu piperis

ris,nigro,læui, amaro,densoq́; : cortice pallido, non dißimili lycio madefacto: radicibus multis, obliquis,lignosis. Nascitur plurimum in Cappadocia,Lycia, & plerisque alijs locis. *aspera loca amat. Succi extrahēdi ratio hæc est.* Rami cum *radiculis tusi, & antè per multos dies macerati coquuntur: tum abiectis lignis,itidem liquor coquitur,donec mellis craßitudo fiat.* Adulteratur id lycium, adiecta decoctioni amurca,aut absinthij succo,aut felle bubulo. Innatans spuma inter coquendum exempla, oculorum medicantis additur: reliquo ad alia vtuntur. Simili modo fit lycium semine expresso, & insolato. Optimum, quod vri potest, restinctumq́; rubentem spumam ostendit, glebis intrinsecus nigris, intus, cùm fregeris, rufis, odore minimè virosо, cum amaritudine astringens, crocino colore: cuiusmodi Indicum est, cæteris præstans, & efficacius. Lycium astringit, caliginem oculorū discutit: genarum scabiem, pruritus, veteresq́; fluxiones sanat: facit ad purulentas aures, exulceratas gingiuas, tonsillas, labiorum fissuras, sedis rimas, attritusq́; illitum: cœliacis, dysentericis, potum, inditumq́; conuenit: datur sanguinem excreantibus, & tußi ex aqua. contra rabiosi canis morsus in catapotio deuoratur, aut in aqua bibitur: flauos facit pilos: reduuijs, vlceribus, quæ serpunt, aut putrent, medetur: fœminarum profluuia appositum sistit: rabiosorum

ictibus ex melle potum, aut vice catapotij deuoratum, auxiliatur. Tradunt Indicum fieri Lycium, ex frutice lonchitide appellato. Ea spinarum generi ascribitur, ramos rectos habens, ternum cubitorum longitudine, maioresue, rubi crassiores, à radice numerosos: fractus cortex rubescit: folia oleis similia. Herba in aceto decocta proditur lienij inflammationibus, & regio morbo mederi, & fœminarum purgationes elicere. Asseuerant etiam crudam in potu, eosdem effectus præstare: semen cyatho dimidio potum, pituitam expurgare, venenis quoque auxilio esse.

Acacia. CAP. CXV.

* Non est genuina officinarũ Acacia, quãuis ea dem vi ac natura prædita.

Acacia * in Aegypto nascitur, spina instar arboris, fruticosa, non se in rectum attollens. Florem habet candidum, & semen lupino simile in folliculis: ex quo succus expressus siccatur in vmbra, niger ex maturo semine, subrufus ex viridi. Eligatur modicè rufus, & odoratus, vt in hac arbore esse potest. Aliqui exprimunt ex folijs, & semine succum. Manat & gummi ex ea spina. Vis ei ad spissandum, refrigerandumq; efficax. Succus oculorum medicamentis vtilis: valet ad ignẽ sacrum, vlcera quæ serpunt, perniones, pterygia, & oris vlcera: procidentes oculos reprimit: mensium abũdantiam sistit: prociduam vuluã cohibet: citã aluũ supprimit

mit, aut potus, aut subter inditus: capillos denigrat. Lauatur oculorũ medicamentis, trito in aqua, mox effuso, quod concreuerat, donec pura extet aqua: & ita cogitur in pastillos. Vritur etiam in cruda fidelia, donec fictile fornacibus percoquatur: torretúrque in carbonum halitu perflata. Spinæ decoctum solutos artus fotu cõmittit. Præfertur eius spinæ gũmi, quòd in vermiculorum speciem contrahatur, & vitri modo perluceat, ligni expers: proximum est candidum sordidum verò, ac resinosum inutile. Cutis meatus obstruit, & medicamentorum, quibus admiscetur, acrimoniam hebetat: ambustis ex ouo illitum, pustulas non patitur erumpere. Alterum Acaciæ genus in Cappadocia, Pontoq́; prouenit, Aegyptiæ spinæ similitudine, longè minus, tenerius, humile: aculeorũ vallo munitur, folia habens rutæ: semen lenticula minus fert autumno, in loculis connexis, ternum, quaternumúe capacibus. Succus eius astringit, viribus inferior, & ocularibus medicamentis inutilis.

Vitex. CAP. CXVI.

Vitex, * siue lygos, frutex est in arborem assurgens. Nascitur in fluminum ripis, asperisq́; locis, ac torrentiũ alueis: ramos gerit longos, fructu peruicaces: folia oliuæ, sed molliora. Duo genera eius: vna harũ albũ florem mittit

* Barbaris agnus castus.

cum purpureo:altera tantùm purpureum, & semen, vt piper. Excalfactorias *vires habet, & astrictorias.* Semẽ *eius potum venenatis ictibus aqua quæ cutem subyt, lienosisq; auxiliatur. lac euocat: menses ciet: drachmæ pondere in vino potum: genituram exoluit: caput tentat, & soporem affert.* Decoctum *herbæ, & seminis in de sessione, mulieribus vuluæ malò opportunus opitulatur: item inflammationibus.* Purgationes *mouet semen cum pulegio potum, etiam suffitu, vel appositu: capitis dolorem dissoluit illitum: instillatur cum aceto, & oleo capiti in lethargo, & phrenitide.* Folia *suffitu, aut substratu fugant venenata: illita quoque serpentium morsibus auxiliantur: testium duritias, cum butyro, & folijs vitium emolliunt.* Rimas *sedis semen cum aqua illitum mitigat: & cum folijs medetur luxatis, vulneribusq;.* Virgam *qui manu teneat, dum iter facit, negatur intertriginem sentire.* Agnum, *quasi dicas castum, vocant* Græci, *quoniam matronæ in* Thesmophorijs Atheniensium *castitatem custodientes, folijs huius cubitus sibi sternunt. & lygon, quasi vimen, propter inuictam ferè ramorum flexilitatem.*

Salix. CAP. CXVII.

Salix vulgo nota 'st. Cuius semen, folia, cortex, & succus spissandi vim habent. Trita

folia

folia cum exiguo pipere, & vino pota, ileosis subueniunt: sumpta per se, & cum aqua præstant mulieribus, ne concipiant. Salignum semē in potu sanguinem expuentibus prodest. Cortex eosdem præbet effectus. corticis cinis admisto aceto maceratus, illitu clauos, & callos tollit, Ex folijs, & cortice succus cum resaceo in calyce punici calfactus, aurium doloribus auxiliatur. Decocto eorum podagras foueri vtilissimū: furfures purgat in corpore. Excipitur succus, qui manat ex ea, cùm floret, exciso cortice: in plaga enim concretus humor inuenitur, qui ad purganda, quæ obstant oculis, suā vim præbet.

Siluestris olea. CAP. CXVIII.

SYluestris oleæ, quam aliqui cotinon, id est, oleastrum appellant, alij Aethiopicam oliuā, folia astringunt: trita autem & imposita ignē sacrum, vlcera quæ serpunt, epinyctidas, carbūculos, reduuias, nomasq; cohibent: crustas emarginant cum melle illita: quinetiam sordida vlcera repurgant: inflammationes, panosq; cum melle imposita discutiūt: cutem à capite vulsam conglutinant, oris vlceribus, & priuatim infantium commanducata medentur. Succus, & decoctum eosdem habent effectus: sanguinis eruptiones, ac muliebre profluuium, admotus succus inhibet: vuæ oculorum, pustulisq; prodest: vlcera, & veteres defluxiones sistit: quapropter in col

in collyria additur, ad palpebrarum erosiões perquàm vtilis. Exprimitur succus tusis folijs, affuso vino, aut aqua, siccatusq; sole in pastillos digeritur: sed longè validior ad recondendum succus habetur, qui cum vino, quàm cum aqua expressus est. auribus subuenit, siue vlcerētur, siue pus effluat. Folia conuenienter cœliacis cum farina hordeacea illinuntur. Vruntur cũ floribus folia, vt spodij vicem cinis præstet, in cruda olla, oblito ore luto, vsque dum figlinũ percoquatur: restinctaq; vino, & rursus subacta, eodem modo vruntur: postremo cerusæ modo elota cogũtur in pastillos. Huiusmodi cinerem in medicamentis oculorum, constat spodio non cedere, sed eisdem viribus præditum esse putandum est. Foliorum satiuæ oleæ eadem vis intelligitur, sed aliquanto inferior: vnde ocularibus medicamentis ob suam mitiorē vim conueniētior est. Sudor ligno virenti accenso manans, illitu sanat lichenas, furfures, & scabiem. Oleaginum semen illitũ medetur furfuribus, & vlceribus, quæ depascunt, vorantq; : quod autem intra nucleum est, ex adipe, & farina sabros vngues excutit. Colymbades tritæ, & ambustis illitæ, pustulas gigni prohibent: sordida vlcera purgant. Muriæ succus collutas gingiuas contrahit, & motus dentium firmat. Oliua flaua, & recens stomacho vtilior est, ventri difficilis: nigra autem, & matura corruptioni opportuna est, sto-

macho

macho aduersatur, oculis non conuenit, capitis dolorem mouet: arefacta illitu depascentia vlcera sistit, & carbunculos emarginat. Oleum syluestris oliuæ gingiuis putri vligine laborantibus colluitur, dentium mobilitates stabilit: calfactus fotus gingiuis fluxione laborantibus vtilis est: lanam enim specillo circumligatam oleo madefacere oportet, & gingiuis admouere, donec albæ spectentur.

Lachrima Aethiopicæ oleæ.

CAP. CXIX.

L*Achryma, quam* Aethiopica *olea stillat, scammonio similis quadantenus est, fulua, stillis, exilibus constans, mordax. Quæ autem ammoniaci, aut gummi similitudinē refert, colore nigricās, nec gustu mordens, superuacua est. Nostrates oleæ, oleastriq́; similem lacrymam sudant, quæ commodè ad oculorum hebetudines illinitur: cicatrices, albuginésq́; illitu emendat: vrinam, & menses ciet: cauis dentium impressa ad dolores efficax est. Inter venena scribitur, partus pellit: lepras, & impetigines sanat. Appellatur autem* Aethiopica, *&* agrestis *olea.*

Amurca. CAP. CXX.

A*Murca expressæ oliuæ recrementum est. Decocta in cupreo vase ad crassitudinem mellis astringit, cæteros præbens lycij effectus. Insuper dētium dolori, & vulneribus cū aceto, vino, aut mulso commodè illinitur: additur in medi-*

medicamenta ocularia, & meatus inductu sui obstruentia. Vetustate meliorem fieri constat. Vtiliter infunditur sedis, genitalium, ac vuluæ exulcerationi. Si vero cum omphacino recoquatur ad mellis crassitudinem, cariosos dentes extrahit: iumẽtorum scabiem cum decocto lupini, & chamæleonte illitu sanat. Cruda, & recens amurca podagras, articulariosq; dolores fouens, vtilissimum: peruncta in villosa pelle, & hydropicis imposita, tumoris molem reprimit.

Quercus, Glans, Fagus.
Ilex. CAP. CXXI.

QVercus omnis adstrictoriam vim habet, præsertim liber, qui cortici, & ligno intercedit: quinetiam tunica putamini glandis subiecta. Decoctum *ex ijs datur dysentericis, cœliacis, sanguinem excreantibus. Trita in pessis fœminis fluxione vuluæ laborantibus subijcitur.* Glandes *eosdem effectus exhibent: vrinam ciunt: capitis dolorem, & flatus in cibum sumptæ pariunt: resistũt esitatæ venenatorum ictibus.* Decoctum *earum, & corticis cum lacte vaccino potum, prodest contra toxica. Intritæ crudæ inflammationes illitu leniunt: ad duritias, quas cacoëthe vocant, & malefica vlcera cum salsa axungia conueniunt.* Ilignea *glandes viribus quernas antecellũt.* Fagus, & Ilex *quercus generi assignantur, & consimile munus obeunt.* Ilignea *radicis cortex cum aqua coctus, dum*

dum mollitus intabeſat, & tota nocte illitus, denigrat capillos, prius cimolia terra purgatos. Folia omnium tuſa, & trita tumoribus proſunt, & imbecillas membrorum partes corroborant.

Caſtaneæ. CAP. CXXII.

SArdianæ glandes, quas aliqui Caſtaneas, aut lopima aut glandes Iouis appellant, adſtringũtet ipſæ, ſimilesq; effectus prebent: preſertim tunica, quæ carnẽ, et cortuẽ media intercurſat. caro his, qui ephemerũ biberũt, cõueniẽs eſt.

Galla. CAP. CXXIII.

GAlla fructus eſt quercus. Aliqua omphacitis appellatur, parua quidem, ſed articulorum manus modo rugoſa, ſolida, nullo foramine peruia. Altera plana, leuis, perforata. Eligi debet omphacitis, quæ efficacior eſt. Vtriuſq; vis vehementer aſtringere. tritæ excreſcentia in carne, fluxiones gingiuarum & vuæ, atque oris vlcerationem cohibent. Nucleus dentium cauernis inditus, dolorem ſedat. Crematæ carbonibus, donec igne flagrent, & vino, aut aceto, aut acida muria extinctæ, ſanguinẽ ſuprimũt. Decoctum quibus inſidere expedit, efficax eſt, & contra vuluas procidentes, fluxionesq;. Capillos de nigrant, aceto, aut aqua maceratæ: dyſentericis, cœliacisq; cum vino, aut aqua tritæ cõuenienter illinuntur, aut bibuntur: obſonijs addi debent, aut integræ in aqua præcoqui, in

qua nonnihil excoquendũ est, quod his affectibus cõferatur. In summa his vtendũ ad adstringenda, aut sistenda, aut siccanda, quæ opus sunt.

Rhus. CAP. CXXIIII.

RHus: quæ obsonijs aspergitur, ab aliquibus erythros appellata, semen est coriarij fruticis, sic vocati, quoniã coriorũ infectores eo vtuntur ad inspissandas pelles. Arbuscula est in petris, nascens binum ferè cubitorũ altitudine: folijs oblongijs, subrubentibus, in ambitu serratis † illicis modo: acino vuarum gracilium, denso, magnitudine terebinthi, quadãtenus lato: cuius corticosa tunica perquã vtilis est. Folia vim habent adstringendi, & acaciæ effectus præbent. Decoctum capillos denigrat: dysentericis infunditur, & in potus eorum, insessuq; adijcitur: instillatur auribus purulentis, gangrenas, & pterygia cohibẽt folia ex aceto, aut melle illita. Liquamentum fit ex aridis folijs, ad crassitudinem mellis in aqua decoctis, ad eadẽ, vt lycium, conueniens. Semen eosdẽ effectus exhibet: cœliacorum, dysentericorumq; obsonijs inspergitur: fracta, desquamata, liuidaq; illitũ ax aqua, ab inflãmatione vindicat: linguæ asperitatem cũ melle abstergit: candida fœminarum profluuia sistit: hemorrhoidas sanat, cum querno carbone intrito admotum. Aqua, in qua semẽ maduit, decocta cogitur, coitq;, efficacior quodammodo ipso

ipso semine. Gummi defert, quod dentium cauis imprimitur, ad dolores finiendos.

† In vulgatis Grecis codicibus hic legitur πρινοειδῶς, hoc est, illicis modo. Hæc dictio qua ratione ab interpretibus Ruellio, & Marcello omissa fuerit, certè nescio. Sed mihi quidem visa est non omittenda, quò non modò eam quoque Oribasius legat, sed quòd etiã Rhus folijs pulchrè Ilicem æmuletur.

Palma. CAP. CXXV.

PAlma in Aegypto gignitur. Ea medio maturitatis vigore, autũno decerpi solet, Arabici myrobalani similis, pomatis cognomine, colore viridi, & odore mali cotonei: quòd si ad maturitatem peruenire sinatur, phœnicobalanus fiet. Palma acerba est, & adstringens: contra alui fœminarumq; profluuia, in Vino austero bibitur: hæmorrhoidas sistit: vulnera glutinat illitu. Phœnicobalani recentes plus siccis adstringunt: capitis dolorem afferunt, copiosiores in cibo inebriant. Sicciores sanguinem excreantibus, stomachicis, & dysentericis vtiles in cibo: illinuntur cum cotoneo, & cerato œnanthino vesicæ vitijs. Caryotæ, præsertim esu, faucium asperitati medentur. Thebaicarum decoctum potu æstuationem sedat: vires recreat cum hydromelite veteri sumptum: cibo idem faciunt. Fit ex eis vinum ad eadem conue-

niens. Decoctum per se potu, & gargarizatione magnopere adstringit, & cohibet. Nuclei palmarum, cæterorum more, cremati in crudo fictili, & vino restincti, cinere loto, spodij vicem efficiunt, miscenturq; in callíblephara. quòd si non iustam vstionem acceperint, denuo cremandi. Vim adstringendi habent. & spiracula cutis obductu suo claudunt: contra oculorum vuã, & pustulas, palpebrarum defluuia, cum nardo effectum præbent: corporis excrescentias cum vino reprimunt: vlcera ad cicatricem perducunt. Sed inter primas vtiles ex palmis humilibus Aegyptiæ.

Palma elate. CAP. CXXVI.

PAlma, quã aliqui elatẽ, aut spathã, appellãt fructus palmarũ adhuc florentiũ inuolucrum est: calyxq;: quo in spissamenta vnguentarij vtuntur. Optima habetur odorata, adstringens, ponderosa, præclusa, intus pinguis. Vis ei adstrictoria: sistit vlcera, quæ depascuntur: laxatos artus committit: trita miscetur cataplasmatis, & malagmatis: prodest præcordijs, imbecilli stomacho, & iocineri affecto, mista conferentibus cataplasmatis. Eius decoctum subinde detersum, capillos denigrat, datur bibendum congruè renum, vesicæ, & viscerum vitijs: vuluæ, ac ventris fluxiones sistit: scabiem cum resina, & cera sanat, si viginti diebus recẽs apponatur. Inuolutusq; in ea elate fructus, quẽ suo amplexu

plexu fouet, erate etiam vocari solet, & ab aliquibus borassus. Adstringit, & spathæ effectus præstat, non sic vnguentis expetitus. Alba medula caudicis recens in cibo, aut decocta, eadem facit, quæ borassus.

Malum punicum. CAP. CXXVII.

MAlum punicum omne boni succi est, stomacho vtile, perexiguū sufficies alimentum. Dulcia *stomacho vtiliora habentur, sed aliquantulū in eo calorem gignunt, inflationes pariunt, vnde in febri abdicantur.* Acida *adstringūt, æstuanti stomacho auxiliantur, & multò magis cōtrahūt, ac vrinā cient: ora, gingiuasq́; lædunt.* Vinosa *verò mediam sortiuntur naturam.* Nuclei *acinorum acidi punici in sole siccati & obsonijs inspersi, concoctiue, fluentē aluum, stomachumq́; sistunt: cœlesti aqua madescunt, bibunturq́; commodè sanguinem excreātibus: ad desessus dysentericorum, fœminarumq́; fluxione vuluæ laborantium vtiles sunt.* Expressus *nucleorum succus coquitur cum melle, ad oris virilitatis, & sedis vlcera, nomas, reduuias, & ea, quæ in corpore extuberant, aurium dolores, & narium vitia, præsertim acidorum.* Huius *flores cytini vocantur: qui adstringunt, siccant, cohibent: sanguinolenta glutinant: quas punicū, præstant vtilitates. humida gingiuarum vitia, mobilesq́; dentes decocto colluuntur: herniā*

Vultū malū granatum.

pro lapsu intestini erũpentem: cataplasmate re-pellunt. Memoriæ tradũt, qui tres quã minimos cytinos deuorauit: nullã eo anno lippitudinem passurum. Eliquatur hypocistidis exemplo. Malicorium asperum est mali punici putamẽ, quod aliqui sidion appellant. Id spissandi vim habet, & quos cytini, præbet vsus. Decoctum radicis potu latas ventris tineas pellit, & easdem enecat. Balaustium syluestris punicæ flos est, cytino similis. Cuius complura genera reperiuntur, candidum, fuluum, colore rosaceo. Succus ex eo exprimitur, hypocistidis modo: cui adstrictoria vis inest, eadem faciens, quæ hypocistis, & cytinus.

Myrtus CAP. CXXVIII.

MYrtus satiua nigra vtilior est medicinæ quã candida, & in hoc genere multo magis montana: semẽ tamẽ imbecilius parit. Vis & myrti, & seminis astringit. Semẽ viride, aut aridum in cibo datur sanguinẽ excreãtibus, & vesicæ erosionibus. Succus virentibus baccis expressus, eosdem effectus exhibet: stomacho vtilis, vrinam cit: prodest contra phalangij morsum, & scorpionis ictus in mero. Seminis decoctum capillum tingit. Ius decocti in vino vlcera in extremis membris nata sanat: oculorum inflãmationes illitum cũ polline polentæ lenit: contra ægilopas illinitur: crapulam arcet præsumptum vinum, quod feruefacto aliquantum eius seminis exprimo

exprimatur: aliàs enim acorem contraheret. Pre*stat idem seminis effectus: vtile procidentiæ vuluarum in desessionibus, sedis vitijs, & fœminis fluxione vuluæ laborantibus: purgat furfures, vlcera capitis manantia, atque eruptiones papularum. fluentes capillos cõtinet.* Additur quoque in medicamenta, quas liparas vocant, vti oleũ, quod ex folijs eius factũ est. Decoctũ foliorum ad desessiones balnearum conuenit, & contra laxatos artus, & malè solidescentes: eo fracta ferruminationi repugnãtia vtilissimè fouẽtur: vitiliginem emendat, purulentis auribus infunditur, & capillos denigrat. Succus eorum eadem efficit. Trita folia, & ex aqua illita humidis vlceribus, & partibus omnibus fluxione laborantibus, cœliacisq; prosunt: & admisto omphacino oleo, aut exiguo rosaceo cũ vino, ad vlcera serpentia, ignem sacrum, testium inflammationes, epinyctidas, & condylomata. Arentium foliorũ farina vtiliter inspargitur paronychijs, pterygijs, & contra alarum, fœminumq; perfusiones: cardiacorũ sudores cohibet. Folia cruda, seu cremata cũ cerato, ambustis, paronychijs, pterygijsq; medẽtur. Exprimitur folijs succus, adfuso vtcre vino, aut aqua cœlesti, cuius recẽtis vsus est: nã exiccatus planè cariẽ sentit, et vires amittit. Myrtidanũ dicitur, adnatũ inequabile, verrucosum, intumescensq;, & concolor: quod perinde quasi manus, myrti caudicem am-

 plectitur.

plectitur, coactumq; in pastillos siccatur in vmbra: multò efficacius & folio, & semine, cerat pessis, in sessionibus, cataplasmatis admistum vbi adstringendum aliquid est.

Cerasia. CAP. CXXIX.

CErasia aluo vtilia sunt, si viridia sumantur: eadem siccata illam sistunt. Gummi quod cerasi resudarunt, cum vino diluto, tussi vetustæ medetur: colorem commendat, visum exacuit, appetentiam inuitat: idem ex vino potum calculosis auxilio est.

Siliquæ. CAP. CXXX.

SIliquæ recētes stomacho aduersantur, aluum soluunt eædem siccatæ sistunt, stomachóq; utilioras fiunt: vrinam ciunt, sed præcipuè, quæ uinaceis conduntur.

Mala. CAP. CXXXI.

FOlia, flores & germina cùm omnis mali, tum maximè cotoneæ adstringūt. Pomis acerbis adstringendi vis in est, maturis uerò lònge secus. Ex ijs verna bilem gignunt, neruos omnes lædūt, inflationes pariunt. Cotonea stomacho vtilia, vrinam cient: uerùm tosta mitiora habentur. prosūt cœliacis, dycentericis, purulēta exitussientibus, cholericis, præsertim cruda. Maceratorum liquor commodè in stomachi. aut uentris fluxionibus, potui datur. Succus crudorum assumptus orthepnoicis salutaris est. Decocto fouentur vuluæ, & sedes, si procidāt. Cotonea quæ

quæ melle cõdiuntur, vrinam mouent: mel autẽ sibi constringentem illorum vim, & inspissantem adsciscit. Quæ cum melle coquuntur, stomacho, atque ori gratiora sunt, sed minus inspissant. Cruda *cataplasmatis adijciuntur, ad cohibendum aluum, aut si stomachus æstuet, aut in vomitiones effundatur, ad mammarũ inflãmationes, præduros lienes, & condylomata.* Fit *vinum ex ipsis tusis, expressisq́;: sed quò perduret, quindecim sextarijs succi vnus mellis adiũgitur, alioquin in acorẽ degenerat.* Prodest *ad omnia, quæ dicta sunt,* Fit *& oleũ ex ijs, quod melinum vocauimus: quo vtimur, quoties adstringenti oleo est opus.* Eligi *oportet vera, quæ sanè sunt rotunda, parua, & odorata, quæ verò struthia dicuntur, magna quidem sunt, sed minus vtilia.* Flos *& viridis, & siccus cataplasmatis imponitur: ijs conueniens, quæ adstrictionem desiderant, inflammationibus oculorum, reiectionibusq́; sanguinis: contra citam aluum, & mensium impetus, in vino bibitur.* Melimela *ventrem molliunt, & ab eo animalia expellũt: stomacho negotium exhibent: æstuationem faciunt. ea multis dulcia mala vocantur.* Epirotica *mala, quæ* Latinè *orbiculata dicuntur, stomacho vtilia, sistũt aluum, vrinas euocant: malis tamen cotoneis inualidiora.* Siluestria *mala similia sunt vernis, & adstringunt.* Sanè *in hũc vsum immatura omnia opus sunt.* Persica *poma*

maturatã stomacho, quàm ventri vtilia sunt. acerba aluum cohibent, sed sicca vehementibus. Decoctum è siccis alui, stomachiq; fluxiones sistit. Armeniaca, quæ à Latinis præcocia dicuntur, minora sunt supradictis, & stomacho vtiliora. Medica mala, psicaue, aut cedromela, quæ Latini citria vocant, nemini non cognita. Arbor ipsa omnibus anni temporibus pomifera, alijs deciduus, alijs subnascentibus. Malum oblõgum est, rugosum, colore aurum imitans, cum grauitate odoratum. semen habet pyri. Id in vino potum venenis resistit, aluum mouet: oris suauitatem commendat, decocto eius colluto, aut succo: estur in malatia mulieribus. Vestiarijs impositum ab erosionis vitio vestes vindicare existimatur.

Pyra. CAP. CXXXII.

PYrorũ multa genera. Quæ tamẽ omnia adstringũt: pinde addũtur cõueniẽter in repellẽtia cataplasmata. Decoctũ è siccis, et cruda ipsa aluũ sistũt: ieiunos esitata lædũt. Achras pyrastri genus est, qđ tardißimè maturescit. Vim pyro adstringẽtiorẽ habet, & ad eadẽ cõuenit. stringũt etiã eius folia. Ligni pyrorũ cinis efficaciter his auxiliatur, quos fungi strãgulãt. Aiũt fungos si syluestria pyra cũ eis coquãtur, innoxios fieri.

Mespilus. CAP. CXXXIII.

MEspillus, quæ à nonnullis aronia uocatur, spinosa arbor est, folio pyracanthæ, siue o-

xyacanthæ. Fert pomum suaue, exiguo malo nõ dißimile, tribus intus oßiculis: quæ ex causa id nonnulli tricoccon appellauere. Tarde maturescit, esu adstringit, stomacho gratum est, aluũq; supprimit. Alterum meſpilli genus in Italia naſcitur, quod aliqui ſetanium, alij epimelida vocant. Arbor folijs mali, ſed minoribus. Pomũ fert rotundum, eſui aptum, vmbilico latiore: quod adſtringit, ſeróq; matureſcit.

Lotus arbor. CAP. CXXXIIII.

Lotus arbor eſt valde magnitudinis, ferẽs baccam pipere maiorem, dulcem, cibis gratam, ſtomacho facilem. Aluum ſiſtit baccis. Ramentorum ligni decoctum ſiue potu, ſiue infuſione dyſentericis, ac fœminis fluxione vuluæ laborantibus auxilio eſt: rufat capillos: citam aluum cohibet.

Cornus. CAP. CXXXV.

Cornus dura arbor eſt, baccas ferens oliuæ modo oblongas, quæ primùm virent, dein per maturitatem rubeſcunt, aut ceræ colorem repreſentant. In cibo adſtringunt: profluuio alui, atque dyſenteriæ ſalutares, ſiue in eduliо, ſiue in defructo exibeantur. Muria, vt oliuæ, condiuntur. Sanies, quam virentia folia torrendo reſudarunt, impetigini conuenienter illinuntur. Sorba. CAP. CXXXVI.

Sorba colorem luteum referentia, priusquàm matureſcãt, diſcepta, & ſole ſiccata mãdũtur

vt

vt aluum sistant. Eadem est functio molitorum farinæ, si polente loco sumatur. Quod & decoctum eorum in potu præstat.

Prunus. CAP. CXXXVII.

PRunus arbor est nota. Cuius pomum esitur, sed stomachum malè habet, aluum mollit. Syriaca pruna, & præcipuè quæ Damasci gignũtur, exiccata stomacho vtilia sunt: aluũ adstringunt. Folia pruni in vino decocta collutione, & gargarizatu, vuam, gingiuas, & tonsillas fluxione laborantes reprimunt. Præstant idem sylueſtrium Prunorum baccæ, post maturitatem exiccatæ: cum sapa verò decoctæ stomacho vtiliores redduntur, aluumq; magis adstringunt. Gũmi prunorum agglutinat: potum in vino calculos: comminuit: ex aceto quoque illitum, lichenas infantium sanat.

Arbutus. CAP. CXXXVIII.

*ARbutus siue vnedo, arbor est cotoneæ malo non dissimilis, tenui folio: * cuius fructus pruni magnitudinem implet. nullo intus nucleo huic memæcylo cognomen est. Maturus aut flauet, aut rubescit: in esu acerosus, stomacho aduersatur, capitisq; dolorem mouet.*

** Pruinis magnitudine quidẽ hic fructus nequaquã cedit: cæterũ effigie adeò expressere fert fraga*

Amygdalæ. CAP. CXXXIX.

AMygdalæ amare radicum tritarum decoctum vitia cutis in facie corrigit. Illitæ nuces idem munus præstant: menses admotæ ciunt: capitis dolori auxiliantur, ilitæ frõti, aut tempori

temporibus cum aceto, vel rosaceo: epinyctidas sanant ex vino: item putrescentia vlcera, & quæ serpunt, & morsus canum cum melle. Earum *autem esu dolores finiuntur, aluum emolliunt, somnum faciunt, vrinam cient: contra sanguinis reiectiones cum amylo, & menta assumuntur: renum vitijs, & pulmonum inflammationibus ex aqua in potu, aut eclegmate cum resina, terebinthina dantur: calculosis, difficiliq; vrinæ in passo auxiliantur: & illinctu cum melle, et lacte hepatissis, tussi, & inflationibus coli, nucis auellanæ, magnitudine. quinis, septenisue præsumptis, ebrietatem non sentiunt potores.* V*ulpes si cum quadam esca eas vorauerint, emoriuntur.* G*ummi eius calfacit, & adstringit: reijcientibus sanguinem potum auxilio est: impetigines, quæ summum corpus occuparunt, illitum cum aceto tollit: tussi vetustæ cum diluto vino potum medetur: calculosis cum passo bibere prodest.* E *nucibus* G*ræcis, dulces cibo idoneæ, sed multò minus valent in remedijs, quàm amaræ: attamen extenuant, vrinam ciunt.* Recentium *esu cum suo putamine, humida stomachi vitia emendantur.*

vt nihil queat expreßius.

Pistacia. CAP. CXL.

P*istacia, quæ cōstat in Syria gigni, pineis nucibus similia sunt, & stomacho amica.* T*rita cum vino serpentium ictus prosunt, siue edantur, siue bibantur.*

Nux iuglans. CAP. CLI.

NVces Iuglandes, quas nonnulli Persicas vocant, sunt difficiles concoctu, stomacho inutiles, biliosæ, capitis dolorem inferentes, tussientibus inimicæ: vomituris tamen ieiunis in cibo aptæ. Cum ruptà verò, et caricis præsumptæ, & à summo cibo, venenis resistunt, nec minus si à veneni haustu commedantur, largius esitatæ, tineas latas pellunt: illinuntur mammarum inflammationi, abscessibus, luxatisq;, cum melle exiguo, & ruta, cum cepa autem, sale, & melle, canis, hominumq; morsui proficiunt: tormina, cum calyce suo perustæ, & vmbilico admotæ, sedant. Putamen combustum, tritumq; in oleo, & vino infantium capite peruncto, nutrit capillum, alopecias replet. Sistum menses nuclei vsti, si triti ex vino admoueantur: ijdem è veteribus illiti carbunculis gangrænis, & ægilopijs medentur, alopecijs commanducati, & impositi præsenti sunt remedio. Nucibus tusis oleum exprimitur. Recentes stomacho innocentiores sunt, vtpote suauiores: itaque allio mistæ eximunt acrimoniam. liuores in corpore illitæ tollunt.

Nuces auellanæ. CAP. CXLII.

NVces auellanæ, quas & leptocarya vocant, stomacho infestæ sunt: ipsæ tamen tritæ, & in aqua mulsa potæ tussi veteri medentur: tostæ cum exiguo piperis potæ, destillationem concoquunt. Crematarum cinis cum axungia

xungia, aut adipe vrsi perunctus, alopeciis capillum reddit, Aiunt nonulli vsta earum putamina, & in cineris speciem redacta cum oleo, castorum oculorum pupillas infantibus denigrare, perfuso sincipite,

Morus. CAP. CXLIII.

MOrus arbor nota est. Cuius fructus aluum soluit, stomacho inutilis est, & facilè corruptionem sentit. Hoc idem præstat mori succus decoctus autem, æreo vase, atque insolatus, adstringentior redditur. Facit ad fluxiones, nomas, & tonsillarum inflammationes addito mellis exiguo. Sed inolescit vis eius, adiecto scissili alumine, galla, croco, et myrrha: item myricæ semine, iri, & thure. Immatura mori poma siccantur; tusaq́; acinorum rhois vice, obsoniјs miscentur, vt cœliacos iuuent. Radicis cortex decoctus in aqua, & potus aluum resoluit, latas vẽtris tineas excutit: his quoque auxiliatur, qui aconitum hauxerũt. Folia trita ex aceto illita, ambustis igni medentur, tinguntq́; capillum, vitium, & fici nigræ frondibus simul coctis in aqua cœlesti. Succus foliorum cyati mensura potus contra phalangiorum morsus auxilio est. Fernefacti corticis, et foliorum iure, dentes aptissimè in dolore colluuntur. Radix circiter messe incissa, facto in ãbitu scrobe, succũ emittit, qui postridie cõcretus inueniri solet. Is in dolore dẽtiũ efficax est: tubercula discutit, e t aluum purgat.

Sycomorus. CAP. CXLIIII.

SYcomorum, aliqui etiam sycaminum, id est, morum, vocant, cuius fructus sycomorum etiam, propter inefficacem gustum, appellatur. Arbor est magna, fico similis, frondosa, multo lacte abundans: folijs mori: pomum ter, aut quater anno fert, non ramis, vt fico, sed caudice ipso, caprifico nõ dissimile, dulcius grossis, sine granis interioribus: qđ non maturescit, nisi vnguis aut ferro scalpatur. Nascitur plurimum in Caria, Rhodo, locisq; non multi tritici feracibus: vbi prouentu fœcundo, restibiliq; iuuamentum adfert, cùm annonæ caritas premit. Pomum aluo vtile est, sed perquàm exilem præbet alimoniam: stomacho aduersatur. Succus primo vere tenera arbore antequam fructum ferat, eximitur, lapidis ictu summo cortice desquamato: si enim altiore plaga violetur cortex, nihil effluet. Spongia, aut vellere lacryma excipitur, quæ siccata, et in pastillos coacta, fictili vase reponitur. Vis succi emollit, vulnera conglutinat, discutit collectiones coctioni repugnantes: bibitur etiam aut illinitur contra serpentium morsus, duratos lienes, stomachi dolores, & perfrictiones. celerrimè teredinem sentit. Gignitur & in Cypro arbor genere distans, quæ cum sit vlmus, prædita tamen est folijs sycomori, fructu pruni magnitudine, multo dulciore, supradictis cætera similis.

Caput

Fici. CAP. CXLV.

FIci maturæ recẽtes stomachũ lædunt, aluũ soluũt, sed facilè cõtracta ab eis fluxio sistitur: sudorem euocant papulasq́;, sitim sedant, calorẽ restingunt. Siccis natura excalfaciendi, vires alunt, sed sitim magis stimulant, aluo vtiles, rheumatismis ventris, & stomachi contraria: gutturi autem, arteriæ, renibus, uesicæ, & ijs, quos longa valetudo decolorauit, anhelatoribus, hydropicis, comitialibus aptißimæ. feruefactæ cum hyssopo, & potæ, thoracem purgant: tußi veteri, diuturnisq́; pulmonum vitijs conueniunt. aluum molliunt tussæ cum nitro, & cnico, dein manducatæ. Decoctum *arteriæ, & tonsillarum inflammationibus gargarizatu prodest. cum hordeacea farina cataplasmatis miscentur, & in muliebres fotus cum fœno græco, & ptisana Cæterùm cum ruta coctæ, torminibus infunduntur: coctæ, illitæq́; duritias discutiunt: parotidas, & furunculos emolliunt: panos ad maturationem perducunt, maximè nitro, iri, aut calce addita. Crudæ, si cum antedictis tundantur, eadem efficiunt: cum malicorio, pterygia purgant: cum atramento sutorio, deploratis ferè tibiarum fluxionibus, & cacoëthicis vlceribus medentur: quin & cum vino decoctæ addito absinthio, & hordeacea farina, vtilliſsimè hydropicis illinuntur. Cræmatæ cum cerato sanant perniones: prurigines: sonitusq́;, si crudæ*

terantur, & sinapi, liquoreq́; aliquo excepti auribus instillentur. Tam syluestris, quàm satiuæ fici lacteus succus coaguli modo lac contrahit, concretumq́; dissoluit, vt acetum: exulcerat corpora, meatus aperit. soluit aluum, vuluam recludit cum detrita nuce Græca potus: menstrua ciet cum luteo oui appositus, aut Tyrrhenica cera: podagricorum cataplasmatis cum farina fœni græci, & aceto vtilis: lepras, lichenas, vitiligines. vitia cutis in faciæ, psoras, vlcera in capite manantia, cũ polenta expurgat: instillatus plagæ, percussis à scorpione, venenatorum ictibus, & rabiosi canis morsibus auxiliatur: prodest dentium dolori lana exceptus, & cauis eorum additus: verrucarum infornicationes tollit cum adipe, circumlita in ambitu carne. Hoc idem præstat succus è teneris ramis syluestris fici, qui lacte prægnantes, silentes adhuc oculo, tusi exprimuntur, et siccatus in vmbra reponitur. Et lac, & succus imponuntur exulceratorijs medicamentis. Decocti cum bubulis carnibus ramuli ficulni, facilem afferunt decoctionem. Lac efficiunt, quod magis soluat, si intercoquendum ficulneo surculo, spathæ loco, moueatur. Grossi, quæ erinei nonnullis vocantur, coctæ illitæ, & strumas nodosq́; omnes emolliunt. Crudæ formicas, verrucas, & thymos, nitro, farinaq́; additis, tollunt. Folia eadem possunt. Illita cum sale. & aceto vlcera in capite manantia, epinyctidas, &

surfu-

furfures sanant: ijs ficosæ extuberationes, & palpebrarum scabritiæ perfricantur. Nigræ *ficus folijs, cauliculisq́;, candidæ vitiligines perunguntur: faciunt ad canum morsus, & vlcera, quæ ceria, id est, fauos, vocant. Grossi cum syluestris papaueris folijs ossa extrahunt: furunculos cum cera discutiunt: contra muris aranei morsus, & scolopendræ venena, cum eruo, & vino illitæ, auxiliantur.* Fit *ex cinere ficus tam syluestris, quã satiuæ lixiuium, crematis ramorum cauliculis, quod subinde macerari opus est, & inueterascere: siquidem inter caustica intelligitur. Gangrænis prodest: nanque expurgat, & consumit, quæ excrescunt, eoq́; sic vtendum est: spongia assiduè hoc lixiuio imbuta superponitur.* Interdũ *dysentericis, & influxiones vetustas, & sinus cuniculatim exedentes, magnosq́;, instillari conueniet.* Et *enim purgat, conglutinat, carne replet, & oras committit, non secus atque emplastra, quæ cruentis vulneribus inijciuntur, enæma vocant.* Bibitur *ad discutiendum sanguinẽ concretum, & contra præcipitationes, rupta, cõuulsa, cum cyatho aquæ recenter colatum, addito olei exiguo: cœliacis, dysentericis, per se cyathus datus prodest: neruorum vitijs: conuulsionibus, commodè illinitur ex oleo, vt pote quod sudores moueat: aduersus gypsi potum, & phalangiorum morsus bibitur.* Hæc *eadem præstant reliqua lixiuia, præsertim quernũ: omnia tamẽ*

adstringunt.

Persea. CAP. CXLVI.

PErsea arbor est in Aegypto, fructum ferens cibo idoneum, stomacho vtilem. in quo phalangia cranocolapta nomine inueniuntur, præsertim in Thebaide. Arida folia in farinam redacta, illitu sanguinis eruptiones sistunt. Arborem hanc prodiderunt aliqui in Perside exitiosam esse, translatamq́; in Aegyptum, mutata natura in cibos receptam.

Iberis. CAP. CXLVII.

† Iberis, siue cardamãtica, folia habet nasturtij: vere virentiora: caulem cubitalem, aut minorem. in incultis nascitur. Aestate lacteum florem promit, quo tempore efficacior est. Radices duas nasturtio similes habet, calfacientes, & adurentes. Ipsæ enim ischiadicis cum salsa axungia emplastri modo vtiles, quaternis horis alligatæ, vt dein in balneas descendatur, & postea oleo cum lana locus perungatur.

LIBRI PRIMI
FINIS.

PEDACII

DIOSCORIDIS

ANAZARBEI, DE Medica materia.

LIBER SECVNDVS.

N primo, charißime Areę, libro, quem de medicinali materia condidimus de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus, nascētibus ex eis succis, lacrymis, seminibusq; disseruimus. In hoc autem secundo de animantibus, melle, lacte, adipe, frugibus, atque oleribus explicabimus. subnexis herbaceis, quę acri prędita sunt facultate, vt pote quę cum ipsis cognatione iuncta sint: qualia allium, cepa, sinapi intelligūtur. Idq; ideo, ne cognatorum vires disiunxisse videamur,

Echinus marinus. CAP. I.

M*Arinus* Echinus *stomacho, ventriq; vtilis est, vrinam cit.* Huius *testa cruda inassata commodè medicamentis admiscetur, quę psoras abstergunt, Crematę verò cinis sordida vlce-*

ra expurgat, luxuriantem carnem reprimit.

Echinus terrestris. CAP. II.

TErrestris erinacei corium cõbustum alopeciȷs cum pice liquida aptißimè illinitur. Aßiccatum corpus, & cũ aceto mulsò potum renum vitijs auxilio est: item aquæ cutem subijt, conuulsionibus, elephantiæ, & malè habitis, quos cachectos vocãt: viscerum fluxiones exiccat. Eiusdem iecur fictili solibus excocto arefactum, ad eosdem vsus vtilißimè reconditur.

Hippocampus. CAP. III.

HIppocampus marinum animal est exiguũ. Cuius cremati cinis exceptus cum liquida pice, aut axungia, seu amaracino vnguẽto illitus, alopecias replet.

Purpura, buccina, cionia.
CAP. IIII.

PVrpura vsta exiccat, dentes abstergit, excrescentias in carne cohibet, vlcera purgat, & ad cicatricẽ perducit. Eadem præstãt concrematа Buccina, sed vehementius vrunt. Si quis salis plena fictili crude adurat, dentifricio conueniũt: ambustis vtiliter illinũtur, quibus solui medicamentum non oportet: nam posteaquàm vulnus cicatricẽ duxerit, ipsum in testæ modũ induratum, sponte sua decidet. Fit etiam calx è buccinis, vt in eius mentione demonstrabimus. Cionia vocantur purpurarum, buccinorumq; mediæ partes, circa quas testæ volumen clauicu

latim

latim intorquetur. Cremata *simili modo, maiorem purpuris, buccinisq; facultatem vrẽdi consequuntur, quoniam apprimendi naturam obtinent.* Buccinorũ *carnes ori gratæ sunt, & stomacho vtiles, sed aluum molliunt.*

Mituli. CAP. V.

MItuli *laudatißimi in* Ponto. Cremati *eundem buccinis effectum præbent. priuatim plumbi more eloti, oculorum medicamentis cum melle vtiles habentur: palpebrarum craßitudines absumãt, albugines purgãt, & cætera, quæ oculis caliginem offundunt.* Carnes *eorum ad canis morsus vtiliter imponuntur.*

Tellinæ. CAP. VI.

REcentes Tellinæ *aluo vtiles, sed maximè ius earum. Salitæ vruntur, tritæq; in cinerem, & cum edria instillatæ, auulsos palpebrarum pilos renasci non patiuntur.*

Chamæ. CAP. VII.

CHamarum, *aliarumq; conchularũ in exigua aqua decoctarum ius, aluum ciet. id cum vino assumitur.*

Vnguis odoratus. CAP. VIII.

VNguis, *siue onyx conchylij tegumentum est, ei simile, quo purpura integitur: quod in* Indiæ *nardiferis paludibus inuenitur, suauem ideo spirans odorem, quòd conchylia inibi nardi pabulo nascantur.* Colligitur *posteaquã stagnãtes aquæ æstiuis squaloribus inaruerunt.* Lau-

datißimus qui à rubro mari defertur, candicãs, pinguis. Babylonicus nigrescit, atque minor conspicitur. Ambo odoris gratia suffiuntur, sed aliquátenus castorem olent. Iidem suffitu excitãt fœminas vuluæ strangulatu oppressas, comitialesq́; poti ventrem molliunt. Crematum conchylium eadem efficit, quæ purpura, & bucinum.

Cochleæ. CAP. IX.

TErrestres cochleæ stomacho vtiles sunt, & non facilè corrũpuntur. Optimæ Sardonicæ: Africanæ, Astypaleicæ, & quæ in Sicilia, ac Chio gignũtur, & quæ in Liguriæ alpibus, pomatiæ, id est, operculares, cognominatæ. Marina stomacho idonea. & facilè aluo excernitur. fluuiatilis virus olet. Quæ verò vepribus, frutetisq́; glutinata cohæret, quam vocant nonnulli sesilon, ventrẽ, & stomachum turbat, vomitiones excitat. Crematæ omnium teste excalfaciendi, & vrendi naturam sortiuntur: purgant lepras, vitiligines, dẽtesq́; emẽdãt oculorũ cicatrices, & vitia cutis in facie, albugines, ac visus hebetudines, si cum carne sua vstæ: triteq́; ex melle illinantur. Crudæ cum tegumentis impositæ, aquæ inter cutem tumores exugũt; sed non antè soluentur, quàm omnis hauriatur humor. podagricas inflãmationes leniũt: impactos corpori aculeos illitæ euocant: menses tritæ, & admotæ ciunt. Carnes earũ cum thure, & myrrha illitæ, cùm vulnera aliarum maximè quæ

nerui acceperunt, conglutinant: tritæ in aceto: sanguinẽ naribus erumpentem infrænãt. Viuæ corpus, & præsertim Africanæ, cum aceto deuoratum, stomachi dolores mitigat. trita cũ testa, vino, & myrrha, si exiguum inde bibatur, coli, vesicæq; cruciatus sanat. Terrestris pilos incommodos replicat, si quis abraso acu lentore eius, pilum attingat.

Cancri. CAP. X.

C*Ancrorum fluuiatilium exustorum cinis, qui duo cochlearia expleat, adiecto dimidio radicis gentianæ modo, triduo potus cũ vino, magnopere prodest canis rabiosi morsibus: rimas pedũ sedisq;, perniunculos, & carcinomata, cum decocto melle lenit. Triti crudi, potiq; ex asinino lacte, auxiliantur contra serpentiũ phalangiorumq; morsus, atque scorpionum ictus. Decocti autem, & cum iure esitati, ijs prosunt, qui tabe conficiuntur, aut leporem marinũ hauserunt. Necãt scorpiones triti, & cum ocimo admoti. Possunt eadem marini, verùm inefficacius omnia præstant.*

Scorpio terrestris. CAP. XI.

T*Errestris Scorpio tritus crudus, & impositus, suæ plagæ remediũ est. Quin estur assatus, ad eadem.*

Scorpio marinus. CAP. XII.

M*Arini Scorpionis fel conuenit ad suffusiones oculorum, albugines, & hebetudines.*

Draco marinus. CAP. XIII.

DRaco *marinus dissectus, & apertus, impositusq; ictus spinæ suæ, qua ferit, medela est.*

Scolopendra. CAP. XIIII.

S*Colopendra marina in oleo decocta si illinatur: auellit capillos : sed contactu pruritus facit.*

Torpedo. CAP. XVI.

M*Arina Torpedo diuturnis capitis doloribus admota, cruciatus vehementiã mulcet, eadẽ apposita euersam sedẽ, ꝓciduãq; coërcet.*

Vipera. CAP. XIV.

V*Iperinæ carnes si coctæ edantur, claritatẽ oculis afferũt: neruorũ vitijs auxiliãtur: increscẽtes strumas reprimũt.* Detracta *autẽ cute, caput caudaq;, quoniã carne vacãt, amputari debẽt. quippe cõmentitiũ est quod præcipitur, certã vtrinq; mẽsurã præcidi oportere.* Reliquũ *verò corpus exẽptis interaneis elotũ, dissectumq; discoquitur cũ oleo, vino, salis exiguo, & anetho.* Aiunt *ijs, qui viperas esitẽt, pediculos procreari: quod planè à veritate abhorret.* Adijciũt *aliqui lõgã senectutẽ agere, qui eo cibo vescũtur.* Sal *ex eis ad eadẽ cõficitur, sed inefficacior est.* Viua *autẽ vipera in fictile nouũ demittitur: adijciũtur salis, caricarũq; tritarũ, singulatim quinque sextarij, mellis cyathi sex, mox fictilis operculũ luto oblinitur, et fornacibus inassatur, do-*

nec

net sal in carbones redigatur, qui postea tritus in pulueris faciem, reconditur. Plerunque, *vt ori gratior fiat, immiscetur spica, aut folium nardi, aut malabathri momentum.*

Senecta anguium. CAP. XVII.

SEnectus *anguium in vino decocta dolori au rium, infusu: & dentiū, collutione auxilio est.* Addunt *eam in medicamenta oculorum, sed pracipuè viperinam.*

Lepus mar. & ter. CAP. XVIII.

LEpus *marinus loligini parua similis est: qui per sese tritus, aut cum vrtica marina illitus capillos euellit.* Terrestris *leporis inaßatū cerebrū māditur, iuuādis tremoribus, qui valetudine cōtracti sunt: affrictu, aut cibo facilē infantibus dētitionē praſtat: ex uſtū caput, & cū adipe vrsino, aut aceto illitū, alopeciarū inanitatibus medetur.* Leporinū *coagulū post triduū à concubitu potū, conceptum adimere, partusq; spem intercipere proditur: vulua, & alui fluorem sistit: comitiales iuuat: cōtra venena ex aceto bibitur, praſertim aduersus cōcretū lac, & vi perarū morsus.* Sanguis *eius si calidus illinatur, vitia cutis in facie, vitiliginē, lētiginesq; sanat.*

Pastinaca marina.

CAP. XIX.

MArina Pastinaca *radius, qui eius cauda enatus aduersis squamis reflectitur, dentium dolorē mitigat; nā eos frangit, & euocat.*

S epia

Sepia. CAP. XX.

SEpiæ coctæ dum estur atramentum, ægrè concoquitur: aluũ mollit. Collyrijs è testa fa ctis conuenienter genarum scabritiæ perfricantur. Vstum in sua testa, donec id, quod crustosum est, abscedat, postea tritum, expurgat vitiligines, furfures, dentes, & vitia cutis in facie. elotum in medicamenta oculorũ addi solet: contra albugines, oculis iumentorum efficaciter inspiratur: pterygia oculorum absumit, cum sale tritum, & iniectum.

Mullus piscis. CAP. XXI.

MVllorum aßiduo cibo, aciem oculorũ hebetari constat. Is marini draconis, aranei, ac scorpionis morsibus medetur: si crudus, atque dissectus admoueatur.

Hippopotamus. CAP. XXII.

HIppopotami testes exiccati, ac triti, contra serpentium morsus bibuntur.

Fiber. CAP. XXIII.

FIber ancipitis vitæ animal, plerunque cũ piscibus, & cancris ex aqua victum capeßit. Huius testes serpentium venenis aduersantur, sternutamenta mouẽt, & in vniuersum varios obtinet vsus. Siquidem menses, ac partus ciunt, duabus drachmis cum pulegio poti: partus, secundasq; eijciunt: cõtra inflationes, tormina, singultus, venena, ixiamq; ex aceto bibuntur: lethargicos, & vtcunque veterno obdormiscentes excitant

titant infusi:cum aceto autem, & rosaceo olfa-ctu, & odoris suffitu idem faciunt: poti & illiti prosunt tremulis, conuulsis, & omnibus neruorum vitijs. In *summa calfactoriam vim habent.* El*igi debent testes, qui ex vno ortu connexi sunt (fieri enim non potest, vt gemini folliculi in vna membrana coniuncti reperiantur) liquore intus veluti ceroso, odore graui, & virus redolente, gustu acri, mordente. ac friabili, naturalibus tunicis circundato. Quem fraude aliqui corrumpunt, coniicientes in follem gũmi, aut ammoniacũ cum sanguine, & castorio subactum, & ita exiccantes. Vanum est, quod traditur, testes ab ipsis euelli, & à sese abijci, cũ venatu vrgentur: siquidẽ tãgi nequeũt, ita, vt in sue, substricti. Operæ autẽ pretiũ est, diuisa pelle melleum liquorem cum euestiente tunica assumere, & siccatum potui dare.*

Mustela vulgaris. CAP. XXIIII.

M*Vstela, quæ in domibus nostris oberrat, ambusta exenteratur, & inueterata sale, in vmbra siccatur.* E*a binis drachmis cum vino pota, aduersus omnia serpentiũ venena præsentaneo est remedio: toxico, simili sumpta modo, resistit.* E*ius ventriculus coriãdro fartus, inueteratusq́; percussis à serpente, & comitialibus potu auxiliatur. Cremata in fictili podagricis confert, cinere ex aceto illito. Sanguine perũctæ strumæ iuuantur: comitialibus etiam prodest.*

Ranæ

Ranæ. CAP. XXV.

CONtra omnium ſerpētiū venena pro antid- to ſunt Ranæ, ſi ex ſale & oleo decoctæ ed- tur, iusq; earum itidem ſorbeatur: contra inue- teratos tendinum rigores pollent. Illitus earū cinis, profluentæ ſanguinis impetus ſiſtit: ex pi- dis alopeciarū inanitatibus ex liquida pice i- nitur. Viridium ranarum cruor auulſos ge- pilos renaſci prohibet, in veſtigia euulſorū i- ſtillatus. decoctæ in aceto, & aqua, dentium - lores collutione leniunt.

Silurus. CAP. XXVI.

SIlurus recens in cibo nutrit, & facilem pr- bet aluum: ſale verò conditus, minimum ſup- peditat alimentum. arteriam expurgat, & v- cem expedit. Illita ſaliti caro, aculeos, & infix- corpori ſpicula extrahit. Muria eius incipienti- bus dyſenteriis prodeſt, ſi in deſidentium ſolia adiiciatur: fluxiones ſiquidem ad ſumma co- elicit, iſchiadicis infuſa medetur.

Smarides. CAP. XXVII.

SMaridis piſcis ſaliti caput exuſtum, excre- ſcentes vlcerum oras, puluillosq; reprimit: - mas cohibet: thymos, clauosq; abſumit. Caro - ſecus atque ſalſamentum prodeſt à ſcorpio- percuſſis, aut à cane demorſis.

Mænæ. CAP. XXVIII.

MAenarum ex capitibus cinis, ſi illinatur callosas ſedis rimas abolet. Eius etiā g- ru-

rum oris putrilagines collutione ſedat.

Gobius. CAP. XXIX.

GObius recens in ſuillum ventrem coniectus, ſi conſuta rima in duodecim aquæ ſextarijs, donec duo ſuperſint, decoquatur, excolatus & ſub diuo refrigeratus potui detur, aluus ſine moleſtia deijcitur. Illitus contra ſerpentiũ, canumq; morſus auxilio eſt.

Thunnus. CAP. XXX.

COnditanei thunni caro, quã omotarichon vocant, ſumpta ijs auxiliatur, quos vipera nomine preſter momorderit: ſed oportet vinum quàm plurimùm ſubinde cogantur haurire, ita vt vomitione reddatur. Contra acrimonias eſtatorum maximè valet: canum morſibus vtiliſſimè illinitur.

Garum. CAP. XXXI.

GArum omne, quod ex piſcibus, carnibusq; ſale maceratis liquamen eſt, ſi ex eo fotus fiat, depaſcentia vlcera ſiſtit. Morſis à cane medetur. dyſentericis, atque iſchiadicis infunditur: nonnullis, vt exulcerata adurat: alijs autem ad laceſſenda, quæ vlcera non ſenſerunt.

Ius piſcium. CAP. XXXII.

REcentium piſcium ius, modo per ſe, modò ex vino potum, aluum ſubducit. Priuatim ad hunc vſum conficitur è phycidibus, & ſcorpiõibus, & iulide, è percis, & recẽtibus alijs ſaxatilibus, nec virus reſipientibus, ſimpliciter

cum

cum aqua, oleo, & anetho.

Cimices Lectularij.

CAP. XXXIII

C*Imices, qui in cubilibus enascuntur, cum fabrum inclusi, si ante febrium significationes septem deuorentur, quartanis auxilio sunt: & citra fabras sumpti, percussis ab aspide prosunt: vuluarum examinationes olfactu reuocant. Poti cum vino aut aceto, adhærentes sanguisugas abigunt: triti, & vrinariæ fistulæ impositi, vrinæ angustias leuant.*

Millepedæ. CAP. XXXIIII.

M*Illepedæ, quæ sub aquario vase stabulantur, animalia sunt multis pedibus nitētia, quæ contacta manu contrahuntur in orbem. Hæ ex vino potæ difficili vrinæ, & regio morbo auxiliantur. Millepedæ cum melle anginis vtiliter illinuntur, tritæ, & in cortice mali punici calfactæ. doloribus auriū, addito rosaceo, conuenienter instillantur.*

Blatta. CAP. XXXV.

B*Latta eius, quæ in pistrinis inuenitur, interanea trita, aut cum oleo decocta, aurium dolores instillatu mitigant.*

Pulmo marinus. CAP. XXXVI.

P*Odagas, perniones q; emendat pulmo marinus recens, tritus, & illitus.*

Pulmones. CAP. XXXVII.

S*Villus, et agninus, vrsinus q; pulmo imposi-*

tu,

tu, attritus à calceamentis contractos, ab inflammatione tuetur. Vlpinus verò si arefactus bibatur, suspiriosos adiuuat. Adeps quoque liquefactus, infususq; aurium dolores finit.

Iocinera. CAP. XXXVIII.

ASini iecur inassatum esu comitialibus prodest: veruntamen ieiunis edendũ præcipitur. Capræ verò massati decidua sanie, inungi lusciosos prodest: & dum coquitur, apertos oculos halitu eius vaporari. prodest in cibo tostum ad eadem. Tradunt hircini iocineris cibo comitiales deprehendi. Aprinum recens si arefactũ teneratur, ex vino potum, contra serpentium, †volucrumq; morsus auxilio est. Iecur canis, qui rabie exagitatur, tostũ, & in cibo ab emorsis sumptum, ne tẽtentur metu aquæ tueri creditur. Vtuntur autem ad arcendos aquæ pauores dente eo, qui caninus dicitur. hũc à cane, qui momordit, exemptum, & folliculo inditum, pro amuleto brachio adnectũt. Inueteratum autem sale margi iecur, ex hydromelite binis ligulis potum, secundas pellit.

† Sunt qui hoc loco non πτηνῶν, quod est volucrum, legant: sed κτηνῶν, id est, quadrupedum, priore tantùm mutata litera. Certè facilis hic fuit librariorum lapsus: tamen quæ sit vera Dioscoridis scriptura, non facilè intelligi potest, cùm Plinio aues etiam dentatæ prodantur.

i geni-

Genitale cerui. CAP. XXXIX.

GEnitale cerui tritum, & in vino potum, à vipera demorsis auxiliatur.

Vngulæ asini, & capræ. CAP. XL.

VNgularum asini cinis per dies multos binis cochlearibus potus, proditur comitiales adiuuare. eadem oleo subacta strumas discutiũt: & illitæ pernionibus medẽtur. Caprinarũ cinere perunctæ ex aceto alopeciæ sanantur.

Lichenes equorum. CAP. XLI.

LIchenes sunt in equorum genibus, & super vngulas indurati calli, qui triti, & in aceto poti, comitialibus mederi traduntur.

Coria veteramentaria. CAP. XLII.

VEteris corij cremati illitus cinis ambusta igni, intertrigines, necnon calceamentorũ attritus sanat.

Gallinæ, & galli. CAP. XLIII.

DIssectæ gallinæ, & adhuc calentes appositæ, serpentium morsibus auxiliantur: sed identidem alias sufficere oportet. Earum cerebellum in vino bibendum datur contra serpentiũ morsus: sanguinem à cerebri mẽbrana profluentem sistit. Quæ interiore ventriculi galli sinu residet membrana, secti in laminas cornus specie similis (ea verò inter coquendum abijci solet) siccatur, tritaq; in vino conuenientissimè stomachicis datur in potu. † Ius è vetere gallinaceo aluum deijcit. Abiectis itaque interaneis salem

ſalem conijci opportet, & conſuto ventre decoqui in viginti ſextarijs aquæ, donec ad tres heminas redigantur: totum id refrigeratum ſub diuo, datur. Aliqui incoquunt olus marinum, mercurialem, cnicum, aut ſiliculam. Crudos humores, craſſosq́; , attram bilem, & ſtrigmenta elicit: prodeſt longis febribus, ſuſpirijs, articularijs morbis, & inflationibus ſtomachi.

† Codices Græci typis expreſsi hoc in loco habent. ὁ δὲ ζωμὸς τοῦ νέου ἀλέκτορος μάλιστα δίδοται ἐπικράσεως χάριν φαυλοτήτων, καὶ ἐπὶ τῶν στόμαχον πυρουμένων λιτῶς σκευασθείς. hoc eſt ad ſenſum. Ius galli iunioris maximè datur ad contemperãdos humores vitioſos: & in ardoribus ſtomachi ſimpliciter paratum. Verba illa Ruellius, cuius interpretationem alioquin ſequimur, vel neglexit, vel illegitima iudicauit. Nos verò huc ea afferenda duximus, non ſolùm quòd in vulgatis codicibus, ac antiquiſsimo (teſte Marcello) legantur: ſed quia etiam à Serapione referuntur. Quibus etiã ſubſcribere videtur verborum ſeries, & communis rei vſus.

Ouum. CAP. XLIIII.

OVum molliculum plus alit ſorbili, & durũ plus molli, Luteũ oui cõtra oculorũ do

lores vtile eſt:inaſſatum ſedis inflammationibu
prodeſt,cum croco,& roſaceo:& condylomat
cum meliloto:cū vua autem fruticis eius, qu
rhoa dicunt,aut galla in patinis frigitur,vt o-
*bo aluos ſiſtat:per ſe etiam offerri ſolet.*Cand-
dum oui crudum refrigerat:ſpiramenta cut
cludit:inflamationes oculorum infuſum leni
ambuſta,ſi ſtatim eo perungantur,puſtulas n
ſentiunt:faciem à ſolis aduſtione tuetur:fron
impoſitum cum thure fluxiones arcet,aue
inflammationes oculorum lana exceptum,ad-
dito roſaceo,melle, & vino mitigat.:vtilit
contra hæmorrhoidis ſerpentis morſus crude
ſorbetur:ſummè tepidum prodeſt veſicæ roſ
nibus,renum exulcerationibus,gutturis ſcabri-
tiæ,reiectionibus ſanguinis,deſtillationibus,
thoracis rheumatiſmis.

Cicadæ. CAP. XLV.

C*Icadæ,quæ inaſſatæ manduntur, veſi*
doloribus proſſunt.

Locuſtæ. CAP. XLVI.

L*Ocuſtæ odoris ſuffitu vrinæ difficultat*
adiuuant,præſertim quæ fœminas male
bent.earū carnes nullo ſunt in vſu.Eſt & quo
dam genus locuſtæ,quæ aſiracos,aut onos di-
*tur,ſine pennis,prælongis cruribus.*Exiccata a-
tem ſi ex vino bibatur,contra ſcorpionis mor-
*ſus magnoperè proderit.*Hæc abundè veſcu
Aphri,qui Leptin incolunt.

Oſſifr

Ossifragus CAP. XLVII.

VEnter eius auis, quam Latini ossifragum appellant, particulatim potus, calculos cum lotio pellere proditur.

Galerita. CAP. XLVIII.

GAlerita [a] auicula est parua, apicem in vertice, pauonis modo, gestans. Hæc assa, & in cibo sumpta, cœliacos adiuuat.

Hirundo. CAP. XLIX.

DIssectis crescente luna pullis hirundinis, qui primo partu exclusi sunt, in ventre eorũ lapillos offendes: è quibus duos, vnũ coloro variũ, alterum purũ eximes: ij priusquã terrã attigerint, in iuuencæ corio, aut ceruina pelle brachio: aut collo adalligati, comitialibus proderunt, & sæpe prorsus eos recreabunt. Hirundines, vti ficedulæ, in cibo, aciei visus medicamentum præbent. Tã pullorum, quã matrum in fictili olla crematarum cinis cũ melle oblitus, oculis charitatẽ adfert: anginæ eo commodè perunguntur: vuæ & tonsillarum inflammationibus hoc cinere succuritur. Et ipsæ, & pulli exiccati, si drachmæ pondere ex aqua bibãtur, hos iuuant, qui anginæ morbo conflictantur.

Ebur. CAP. L.

EBoris scobe illito, paronychia sanãtur. Vim adstringendi ebur obtinet.

Suillus talus. CAP. LI.

SVis talus comburitur, dum è nigro albescat:

qui tritus, & potus inflationibus coli, longiq́; torminibus medetur.

Ceruinum cornu. CAP. LII.

CEruini cornu cinis elotus, binu ligulis epotus, prodest dysentericis, excreantibus sanguinem, cœliacis, regio morbo, & vesicæ doloribus cum tragacantha: fœminis fluxione vuluæ laborantibus, cum liquore huic rei acommodato. Cerui cornu contusum, crudo fictili, luto circumlito, & in furnum indito, vritur donec albescat. Id cadmiæ modo elotum, vlceribus oculorum, & defluctionibus salutare est: infrictum dentes expurgat. Crudi cornu suffiti nidore serpentes fugantur: feruefactum in aceto, si eo gingiuæ colluantur, maxillarum à dentione dolorem adimit.

Erucæ. CAP. LIII.

ERucis, quæ in oleribus gignuntur: cum oleo perũcti, à venenatis bestijs feriri negãtur.

Cantharides. CAP. LIIII.

E Frumentis congestæ Cãtharides ad recondendum idoneæ sunt, quæ fictili vase nõ picato cõdũtur, & raro modoq́; linteo obligato ore & deorsum conuerso suspenduntur super aceti feruentis quã acerrimi halitum, donec æstu exanimentur: postea lino transfixæ reponũtur. Potentissimæ omnes variæ, luteis, quas in pẽnis transuersas habent, promissoq́; corpore, crassæ, ac blattarum

tarum modo perpingues: sed inertes, ac imbecilla, quæ vnius sunt coloris.

Bupreſtes, & Pignorũ erucæ. CAP. LV.

Simili modo recõdutur bupreſtes, genera quædam cãtharidũ, & pignorũ erucæ: quæ ſupra cribrũ ſuſpẽſum feruẽti cinere pauliſper intoſtæ, reponũtur. Vis omniũ communis erodere, vlcerare, calorẽ elicere: qua de cauſa admiſcentur medicamẽtis, quæ lepras, feroſq; lichenas, & carcinomata ſanãt. mẽſes ciũt peſſis emolientibus addi- Aliqui cãtharidas antidotis impoſitas, aquæ ſubter cutẽ auxiliari prodiderunt: argumento, quòd vrinã moueãt. Alij pennas, pedeſq; contra potarum veneficia, remedio eſſe tradiderũt.

Salamandra. CAP. LVI.

Salamandra lacertæ genus eſt, iners varium, quod fruſtrà creditum eſt, ignibus non vri. Vim habet erodentem, calfatoriam, exulcerantem. Additur, vt cantharis, in medicamenta, quorũ vis eſt exeſſe, & lepras abolere: ſimiliq; modo reconditur. Liquefacta in oleo pilos euellit. Exenterata, detractis pedibus, & capite, in melle ſeruatur ad eundem vſum.

Araneus. CAP. LVII.

Araneus, quẽ holcum, alij lycon, id eſt lupum vocãt, ſubactus cũ ſplenio, & linteo illitus, prolatuſq; vtriſque tẽporibus, aut fronti, tertianos circuitus perſanat. Tela eius impo-

sita sanguinem sistit: vulnera, quæ summam cutem occuparunt, ab inflammationis iniuria vindicat. Est & alterum aranei genus, qui candidam, tenuẽ, densamq; telam orditur. quẽ in alta ligatum, & lacerto appensum, quartanis circuitibus mederi narrant. Decoctus *ex rosaceo, & infusus, aurium doloribus auxiliatur.*

Lacerta. CAP. LVIII.

LAcertæ caput intritum, & appositum, aculeos, & omnia corpori infixa extrahit: varos, formicantes verrucas, & pensiles quas acrochordonas vocant, tollit. Iecur exesis dentibus coniectum dolores finit, Si diuulsa admoueatur, ictis à scorpione leuamentum præstat.

Seps. CAP. LIX.

SEps, quam aliqui lacertam chalcidicam vocarunt, in vino pota, morsus suos sanat.

Scincus. CAP. LX.

SCincus aut Aegyti, *aut* India, *aut rubri maris alumnus, quamuis inueniatur in* Libia *Mauritaniæ. Est autẽ terrestris crocodilus, sui generis, sale inueteratus cum nasturtio.* Aiunt *carnes, quæ renes amplectantur. id sibi virium vendicasse, aut si drachmæ põdere bibantur, venerem accendant. Verũ decocto lentis cũ melle, aut semine lactucæ cum aqua poto, veneris cupiditates inhibentur. additur in antidota.*

Terreni vermes. CAP. LXI.

TErreni vermes impositi, præcisos neruos gluti

glutinant: tertianas discutiunt. Decocti *cum ancerino adipe, infusi, affectis auribus medentur: cum oleo autẽ decocti, si in contrariam aurẽ instillentur, dentium doloribus prestant auxiliũ. triti in potu ex passo vrinam ciunt.*

Mus araneus. CAP. LXII.

M*Vs araneus dissectus, & impositus, sui morsus veneficia luit.*

Mures. CAP. LXIII.

M*Vres, qui in domibus oberrant, concisos scorpionum plagis vtilißimè imponi, in cõfesso est. Si inassatos infantes ederint, oris saliuam exiccari promittunt.*

Lac. CAP. LXIIII.

L*Ac generatim omne boni succi est, corpus alit, aluum emolit: stomachum, & intestina † inflatione vexat. Vernum tamẽ dilutius æstiuo habetur, & è viridi pabulo aluum magis emollit. Probatur autem candidũ, æquali crassitudine, quod vngui instillatũ cogitur. Aluũ minus tentat caprinũ: quoniã pecus hoc adstringẽtibus pabulis, robore, lentisco, & oleaginis frondibus, & terebintho magna ex parte vescitur: inde stomacho accommodatißimum reddi solet. Ouillũ autem dulce, crassum, & præpingue: nõ autem vsque adeò vtile stomacho. Bubulum tamen, asininũ, & equinum, vẽtri magis idonea: sed ipsum turbãt. Quibus in locis pecora, scammoniam, veratrum, clematidum, aut mercuria-*

lem pascuntur, lac omne ventrem, & stomachũ subuertit: quale in Iustinis mõtibus esse, à nobis proditum est. Siquidem capræ, quibus candidum veratrum pabulo fuerit, primo foliorũ partu euomunt: & eorum lac haustũ nauseã creat, & stomachum in vomitiones effundit. Ventrẽ adstringit lac omne decoctum, præcipueq; candentibus calculis marinis exustum. Et in summa, omnibus auxiliatur internis exulcerationibus, præsertim fauciũ, pulmonis, interaneorũ, vesicæ, & renũ: foris verò contra pruritũ cutis, eruptiones papularum, & vitiatos corporis succos, recẽs cum melle crudo, addito sale, datur exigua aqua dilutũ. Minus inflat quodcũque semel feruefactum. Decoctum cũ calculis marinis ad dimidias, vlcerosas ventris fluxiones adiuuat. Lac quodcunq; serum continet implicitum, quod vbi discesßit à lacte, multò potẽtius ad purgationes redditur. Datur quibus sine acrimonia volumus deiectionẽ moliri, vt melãcholicis, comitialibus, lepris, elephãtijs, & erũpẽtibus toto corpore papulis. Ex omni lacte fit, qđ schiston, id est scißile, appellãt, Lac autem fictili nouo feruet, ramoq; ficulneo recenti mouetur, inspersis, postquã bis, aut ter efferbuerit, totidem acet[illegible] mulsi cyathis, quot sunt heminæ lactis: ita enim serescens liquidũ ab eo diuiditur, quod in caseũ cõcreuit. Sed cũ seruet, ne superfundatur, conueniet spongia ex frigida continuo fictilis la-

brum

brum detergere, sextariumq; argenteum frigidæ aquæ plenum demittere. Bibitur heminis per interualla singulis, vsque ad quinas, ita vt intercedentibus spacijs, potantes ambulent. Lac *autem recens efficax est contra rosiones, vstionesq;, ab exitialibus medicamentis factas: vti à cantharidibus, aut salamandra, bupreste, aut pignorum eruca, hyoscyamo, dorycnio, aconito, aut ephamero: præsertim bubulum ad id eximiè confert. gargarizatur autẽ exulceratis faucibus, tonsillisq;. Asininũ peculiariter collutos dẽtes, gingiuasq; stabilit. Fluxiones alui, si vlcera sentiãtur, tenesmosq;, ouillum, bubulũ, aut caprinum, cum marinis lapillis decoctum sistit, per se autẽ, et cum hordeacea ptisana, aut halicaceo cremore infusum magnoperè intestinorũ rosiones mitigat: exulceratæ vuluæ immittitur.* Hu*manum lac dulcissimum est, & maximè alit: mammis autem exuctum, prodest tabi, & stomachi rosionibus: contra haustum leporem marinum præsidio est: oculis cruore ex ictu suffusis, cum thuris polline instillatu: podagricis vtile est, cum meconio, & cerato illitum.* Lac *omne respuendum splenicis. hepaticis, comitialibus, vertiginosis, & neruorum vitio laborantibus, febriculosis, & capite dolentibus: nisi si quis interdũ purgationis gratia, vt ostendimus, sibi istum præbeat.* Primiparæ *canis lacte perunctos narrant glabrescere: potum contra venena anti*

doti

doti vicem obtinet: abortus mortuos expellit.

Caseus. CAP. LXV.

C*Aseus recens sine sale sumptus alit, stomacho vtilis est, & facilè in membra delegatur: carnem facit, aluum modicè emollit: alius tamen alio præstantior, pro natura lactis, à quo cõficitur.* Decoctus *autẽ, et expressus: deinde inassatus, aluũ sistit. illitus oculorum inflammationibus, & sugillatis prodest. Qui verò recens salitus est, minus alimenti præbet. carnem apti minuit, stomacho aduersatur, negotium ventri, interaneisq́; exhibet.* Vetustiore *sistitur aluus.* Sero, *quod à caseo manauit, quàm optimè canes aluntur. Quod hippacẽ vocant, caseus est equinus: ea virus redolet, magnoperè alit, bubuloq́; proportione respondet.* Nec *desunt, qui hippacẽ equinum coagulum appellant.*

Butyrum & eius fulligo.

CAP. LXVI.

E*Lacte pinguissimo probatum fit butyrũ, quale ouillum est.* Fit *& ex caprino, agitato in vasis lacte, donec pingue separetur.* Butyrũ *natura oleosum est, & emolliens: vnde largius epotum, ventrem resoluit: prodest, vbi oleũ nõ adfuerit, contra venena. Cum melle si infrigetur, dentitiones adiuuat: gingiuarum pruritus, & oris vlcera infantibus emendat.* Illitum *foris capatiora alimentorum facit corpora, & ab albidis pustulis per summa scatentibus assi*

rit.

rit. Contra inflammationes, & duritias vuluæ, quod nec virus resipit, nec vetustatem sentit butyrum efficax est: dysentericis, & coli exulcerationibus infunditur. In medicamenta addi solet, quæ pus mouent: vtile præsertim cũ nerui, aut cerebri membranæ, vesicæ ceruix, & vulnera acceperit. Id autẽ purgat, replet, carnẽ creat, ab aspide percußis vtilißimè imponitur. Recens obsonijs additum olei vicem pensat, & adipis vice fungitur in bellarijs. Colligendæ ex eo fulliginis ratio hæc est. Butyrum in lucernam nouam ingestum accenditur, fictiliq; operculato, quod superne in siphunculi speciem desinat, & in sima parte cuniculos clibani modo habeat, crematur & subinde aliud in absumpti locum sufficitur, dum coaceruetur fuliginis modus, quem facere institueris: penna post deraditur ad vsus. Eius effectus est in medicamentis oculorum, exiccare, & adstringere: fluxiones cohibet, & vlcera celeriter ad cicatricem perducit.

†Illud hoc loco non prætereundum duxi, quòd in Græco codice manu scripto non φυσητικὸν, hoc est, inflationẽ pariẽs, sed φυσικὸν, id est, naturale legatur. quod lac potius stomachum iuuet, quàm inflatione vexet: id enim innuit verbum naturale. Hanc lectionem secutus fuisse videtur Serapio: quippe qui ex Dioscoride ita trãscribat. Et lac confert stomacho. Quin

& facilis potuit esse librariorũ lapsus ob vocum similitudinem.

Lanæ.& œsypus. CAP. LXVII.

Succidæ lanæ molles è collo, fœminibusq; laudatissimæ habentur. Subueniunt inter initia vulneribus, percussis, desquamatis, liuidis, ossibus fractis, aceto, oleo, aut vino imbutæ: siquidem facilè succos combibunt, quibus immergũtur. & ob pecudum sordem (sic enim œsypum vocant) emolliunt. capitis, stomachi, aliarumq; partium doloribus, cum aceto, & rosaceo efficaciter imponuntur. Crematarum lanarum cinis crustas obducit, excrescentias in carne cohibet, & vlcera ad cicatricem perducit. Mundæ autẽ & carptæ, in fictili crudo, cæterorum more, vruntur. Nec secus fimbriati marinarum purpurarum flocculi cremari solent. Aliqui cum sordibus lanas carpunt, & melle irrigant, eodemq; modo vrunt. Alij in fictili oris patuli, verucula inter se distantia componunt, & concerptas carminatasq; lanas, oleo ita suffusas, vt me stillare quidem possint, assulis tedæ subiectis, & eisdem, lanisq; permutatim interstratis, leniter succendũt, & vstas tollunt. Quòd si è teda pix, pinguitudóue vlla profluxit, collecta recõditur. Lauatur ad oculorum medicamenta. cinerem in labellis, aqua addita, manibus confricant, & considere patiuntur: idq; sæpius, mutantes aquam, donec linguam adstringat, nec mordeat.

Oesyp

Oesypũ vocant Græci, succidarũ lanarũ pinguitudinẽ: cuius parandi ratio hæc est. Succidæ molles, radicula non curata, calida aqua lauãtur. & quibuscunque sordibus expræßis, & in labellum oris ampli coniectis, aqua infunditur. magnoq; impetu ligula, vti respumet, agitatur, aut lignea rude validiusculè conturbatur, quò largius sordida spuma colligi poßit: deinde marina respergitur: & considente pingui, quod supernatabat: collectoq; in altero fictili vase, denuò aqua in labellum fusa agitatur: spuma iterum mari perfunditur, & demum eximitur. hoc tantisper fieri solet, dum consumpta pinguitudine, nihil prius spumæ extet. Collectũ œsypũ manibus emollitur, & si qua incedit spurcitia, confestim demitur: exclusaq; sensim omni aqua, recẽtiq; affusa, manibus misceatur, donec admotum linguæ œsypum adstringat leuiter, nec mordeat, atque pingue, candidumq; spectetur: tum in fictili vase conditur. verùm omnia feruido sole fiant, Nonnulli excolatũ pingue frigida aqua eluunt, & manibus, non secus atque ceratã mulieres confricãt: ita enim cãdidius redditur. Alij elotis lanis, & sordibus quibuscũq; exẽptis ac lẽto igni in æneo vase ex aqua decoctis, pingue qđ supernatat, collectum aqua, vt diximus, lauat: colatũq; in fictilẽ patellã, quæ calidã aquã cõtineat, linteo opertũ, atq; soli mãd . t donec cãdidũ fiat & satis crassũ. Al j bid i [illegible] atio a juã essum

effundunt, nouamq; adijciunt. Melius *est laue, radicula non curatum, quod succidarum virus oleat, & si manu in concha fricetur cum aqua frigida, albescat, nihil in se duri, aut concreti habens: veluti quod cerato, aut adipe adulteratur,* Oesypum *excalfacit, explet vlcera, & emollit, præsertim sedis, ac vuluæ, cum meliloto, & butyro. In vellere appositum menses, & partus euocat: vlcera non auriũ modo sanat, sed et genitalium cum anserino adipe: contra erosos angulos oculorum, scabiososq́; genas quæ occalluerunt & ciliorum defluuia, efficax est. In testa noua torretur, donec redactum in cinerem pinguitudinem amittat. Ex eo etiam fuligo colligitur, vti demonstrauimus: quæ in oculorum medicamenta commodè addi solet.*

Coagulum. CAP. LXVIII.

L*Eporis coagulum tribus obolis ex vino, venenatorũ morsibus, cœliacis, dysentericis, & fœminis fluxione vuluæ laborãtibus, ac reiectionibus à pectore, auxiliatur. sãguinẽ in grumos cõcretũ discutit. Post mẽstruas purgationes appositũ vuluæ cũ butyro, præstat mulieribus, vt concipiant: potum verò partus enecat, & à puerperio, pariendi spem adimit.* Equi *coagulum, quã hippacen aliqui vocant, priuatim cœliacis dysentericisq́; conuenit.* Hœdi, agni, hinnuli, capreæ laticornis, & dorci, apri, cerui, vituli, bubalique coagula, *similes naturas sortiun*-

tiuntur: contrà aconiti potum in vino, & concretum lac in aceto conuenienter assumuntur. Hinnuli *priuatim triduo à purgationibus admotum, partus spem intercipit. Vituli marini castorei vires repræsentat: comitialibus, strangulatis vuluis, potu conferre existimatur.* Sed *si sit vituli marini, hoc experimentum est: aqua inspergitur, qua paulisper cùm alterius animantis, tum præcipuè agni coagulum, maduerit: nã si erit sycerum, statim liquescit in aquam: sin minus, consimile permanet.* Excipitur autem *catulis, qui nondum natare possunt.* In *summa, coagulum omne dißipata cogit, & coacta dissoluit.*

Adeps. CAP. LXIX.

A*Deps anserinus, aut gallinaceus recens, & sine sale cõditus, ad vuluæ vitia proficit.* Sa*le inueteratus, & qui temporis spatio acrimoniam concepit, vuluæ inimicus est.* Recens *exemptis membranis in fictilem ollam demissus, quæ altero tantoperè capacior sit, quantus sit modus adipis, quem curare institueris, obstructo diligenter vase, flagrantißimo soli exponitur: eliquescens inde humor in fictile alterum excolatur, donec adeps omnis absumatur: mox loco vehementer frigido reconditur, & ad vsus digeritur.* Aliĳ *fictile fulciunt super aquam calidam, aut tenuem & elanguidam prunam, quæ solis vicem penset.* Est *& alia curandi ratio.* Exẽ*ptis membranis teritur, coniectusq́; in ollam eli-*

k qua

quatur, adiecto minuti salis momento: mox li-
neo colo transfusus reponitur. Vtiliter in medi-
camenta additur, quæ lassitudines, & fatiga-
tiones leuant. Suillus adeps, & vrsinus hoc cu-
rantur modo. Recens, præpinguis, renibus potis-
simùm detractus, in largiore aqua cælesti, &
quàm frigidissima, exemptis tunicis, diligentissi-
mè manibus confricatur, & exprimendo fermè
siccatur, subindeq; noua aqua abluitur: cæterù
fictili capacitatis tunicis duplæ inditus, in aquā
demergitur, & subditis leuibus prunis spatha
mouetur: eliquatusq;, colo transfunditur in a-
quam. Vbi verò refrixit, & guttatim aquam
omnem exclusit, in prælotum fictile demittitur,
& infusa aqua leniter eliquari debet, & manu
deprimi, quò facilius fæculentum virus pessum
eat: postea in pillam spongia madefactam trā-
funditur. Vbi coire cœpit, residens in imo sordes
eximitur. Tertiò citra aquam eliquatur, repur-
gatusq;, fictili bene operculato, perquàm frigi-
dis locis reponitur. Hircinum seuum, ouillum, cer-
uinumq; ita curato. Elotum ex his quodcunque
tunicis (vt in suilli mentione dictum est) exem-
ptis, pila emoriendum tradito, ac manibus frica-
to, affusa paulatim aqua, donec ne amplius qui-
dem cruentum virus excernatur, aut pingue ali-
quod innatet, sed nitida inspectetur. Deinde in
ollam fictilem conijcito, et adiecta aqua, vt su-
pereminneat, leui pruna liquefacito, & moueto
atq;

atque in aquã colato: cumq; refrixerit, iterũ in loto fictili eliquato, & quæ antè diximus, facito. Tertiò sine aqua liquefactum, in perfusam liquore pillam colato, refrigeratumq;, vt in suil lbratione diximus, recondito. Bubulum autem seuum, renibus maximè detractum, exemptis membranis, aqua marina ex alto petita eluendum est: mox in pilla tundendum diligenter, affusa maris aqua. Cùm verò dissolutum fuerit in fictilem ollam conijciendum, & marina aqua, quæ non minus dodrante superemineat, proluendum, decoquẽdum, donec omnis aboleatur odor, additis ad singulas seui Atticas minas, quaternis Tyrrhenicæ ceræ drachmis: excolatumq;, detractis quæ pessum ierãt sordibus, in nouo fictili reponendum, opertumq;, soli interdiu credendũ vt ad cãdorem reducatur, & odoris virus euanescat. Priuatim taurorum pigue sic curari debet. Renibus euulsus pingue profluente amnis aqua abluito. detractisq; tunicis, fictili nouo, post quam exiguũ salẽ inspersseris, liquefacito: deinde nitẽtẽ aquã excolato: et vbi cõcrescere cœpit, manibus iterũ cõfricãdo vehemẽter lauato, aqua sæpius infusa refusaq;, donec quàm optimè elotũ videatur. Rursus in olla cum pari modo vini odorati decoquito, & cùm iterum efferbuerit, dẽpto ab igni vase, ibidẽ finito pernoctare: postri die, si grauiter adhuc oleat, noua olla repetitũ, vino odorato pfundatur, eadẽ q̃ prius fiant dum

omne virus euanescat. Colliquatur et *sine sale, præsertim affectionum earum causa, quibus sal aduersari solet: sed ita paratum non magnopere albescit.* Eodem *modo pardorum, ac leonum pinguia curari oportet.* Taurinum *autem, & vitulinum pingue, necnon ceruinum, atque etiam huius animalis medulla odoramentis imbuitur hac ratione.* Pingue, *quod odoratum reddi debet, demptis, quo diximus modo membranis, elutum, & vino quàm odoratissimo, nulla marina aqua diluto, feruefactum, pernoctare sinitur: alterum id genus vinum eadem mensura infunditur, colliquatur, & exquisitè colatur, nouem eius heminis, iunci Arabici septem drachmæ adijciuntur.* Quòd *si ipsum odoris fragrantioris fieri voles, quadraginta floris eiusdem drachmis cum paribus palmæ, calami, & cassiæ modis adduntur: & xylobalsami, aspalathi singulæ drachmæ: cinnamomi, cardamomi, & nardi, singulæ vnciæ.* Omnia *exactius tunduntur, & assuso vino odorato, in vase operto, quod supra carbones firmiter collocatum sit, ter efferuescunt, & semoto ab igne vase inibi pernoctant: postridie vinum effunditur, aliudq; generis eiusdem adijcitur.* Ter *simili modo bene conferuescat: deinde matutinis excepto adipe vinum effundatur, & abluto vase, si quid imo subsidebat, detergatur.* Postremò *eliquatum pingue, & excolatum, ad vsus reconditur.* Hoc autem

modo

modo odoramentis imbuitur, quod anteà curatum est. Verùm antè dicta prius inspissari solet, quò facilius sibi odoramentorum vires adsciscant. Itaque assumens quodcunque horum voles, cum vino feruefacito, impositis vnà myrthi ramulis, serpyllo, cypero, item aspalatho plenius tuso. Aliqui tamen ad hunc vsum, vno duntaxat horum contenti sunt. Cùm autem ter efferbuerit, exemptum leniter, & linteo colatum, aromatis, vti expositum est, imbuitur. Adipibus spissamenta sic fiunt (quencunque acceperis, oportet, vt recens tundatur.) Syncerus, & sanguinis expers adeps, reliquas habens notas, quas sæpe retulimus, in ollam nouam demittitur, infuso vino albo, vetere, odorato, quod semipedis altitudinem superet: lento igni feruescat, dum uernaculus odor aboleatur, planeq; vinum redoleat. At vbi deposito vase refrixit, duæ adipis minæ in ollam mittuntur, & duo vini eiusdē sextarij, & seminis loti, eius inquam, cuius è ligno ludicræ tibiæ factitantur, tusi minæ quatuor adijciuntur: lento igni subinde miscendo decoquuntur: cūq; odoris virus euanuerit: excolatusq; adeps refrixerit, vnà contusi aspalathi minæ, cum amaracini floris minus quatuor, & vetere vino subigitur. Nocte vna hac odorem rapiunt, combibuntúe: postridie in fictilē ollā tricō gialē ea omnia cū adipe iniecta, additis sextarijs tribus vini, vnà feruescunt, quousque & vim.

& odorẽ ſpiſſamentorũ adeps ipſe contraxerit: qui eliqueſcẽs colatur, et reponitur. Quòd ſi maiorẽ odoris fragrantiã eſflagites, drachmas octo quã pinguiſsimæ myrrhæ vino maceratæ, quod multos in annos aſſeruatũ eſt, miſceto. Gallinaceus, anſerinuſq; ſic odoribus imbui ſolẽt. Cum vis eorũ pcurati ſextarij duo fictili olla excipiũtur: eryſiceptri xylobalſami, palmæ elatæ, et calami planè tontuſi, ſingulorũ ſeſcuncia admiſcetur: vini Leſbij veteris cyathus vnus adijcitur: ea ter efferueſcunt prunis, mox à ſe ſublato ab igne, die, noctuq; refrigerãtur: poſtridie liquata per linteũ craſſum mundũ in vas excolãtur. Vbi verò adeps coierit, concha excipitur, fictiliq; nouo dentius operto perfrigidis locis reponitur. Hyberno tẽpore id inſtituere oportet: æſtate ſiquidẽ pinguia non coguntur. Nec deſunt qui Tyrrhenicæ ceræ momentũ adijciant, quò facilius in vnũ corpus omnia coaleſcant. Eadem ratione ſuillus adeps, & vrſinus, cæteriq; id genus odoramẽtis imbuũtur. Verũ ſampſuchi odorẽ adeps ipſe repſentabit hoc modo. Curati quã optimè adipis, præſertim taurini, mina vna, tẽpeſtiuiq; ſampſuchi exquiſitè confracti ſeſquimina miſcentur, & inſperſo largiore vino digerũtur in offas, quæ in vaſe cooperto nocte quieſcunt. Matutinis in fictili olla leuiuſculo igni affuſa aqua leuiter coquũtur, dũq; ſuũ adeps odorẽ exuerit, defecatus, ac bene optus, nocte tota pmanet.

Po

Postero die detersa sorde, quæ pessum ierat, sampsuchi, vt dictum est, contusi iterum sesquimina priori pastilio adijcitur, eodemq; modo in ossas cogitur: alijs quæ diximus peractis, decoquitur, & colatur, & si qua fundo hæsit spurcitia, deradatur, & frigido loco reconditur. Si quis tamen inuratum adipem anserinũ, gallinaceum, aut vitulinũ à putredine tueri velit, ita faciundum est. Quẽuis adipem diligẽter elotũ, & siccatũ in vmbra super cribrũ, per lintea munda manibus vehemẽter exprimat, linoq; consutum vmbroso in loco suspẽdat, & post multos dies noua charta inuolutũ, frigido loco recondat. Pinguia autẽ indito melle vindicantur à putredinis vitio. Vis omnium est excalfacere, mollire, rarefacere. Taurinus adeps, bubulus, & vitulinus aliquãtum abstringunt. Earundem virium cõpos leoninus: nam resistere eum aiunt ijs, qui insidias moliuntur. Ceruino, elephantinoq; perunctos, serpentes fugiunt. Adstringentior est caprinus: qua ex causa decoctus cum polenta, rhoi, & caseo dysentericis datur, & cũ ptisanæ succo infunditur. Ius decocti phthisicis in sorbitionibus prodest. datur quoque vtiliter ijs, qui cantharidum venena hauserũt. Hircinus, vt qui valdissimè discutiat, podagricis auxiliatur, cũ fimo capræ, & croco impositus, huic proportione respondet ouillus. Suillus verò cõtra vuluæ, & sedis vitia idoneus est: ambustis igni medetur. E sue vetu-

ſtiſsimus quiſque ſale conditus excalfacit, & emollit: elotus vino pleuriticis prodeſt: cinere, aut calce exceptus, inflammationibus, fiſtulis, ac tumoribus ſuccurrit. Aſininum tradunt cicatrices corporis concolores reddere. Anſerinus, gallinaceusq́; cõueniunt muliebribus malis & ad labiorum rimas, ad mangonizandam faciem, & contra aurium dolores. Vrſinum conſtat raptos vitio alopeciæ capillos reſtituere, pernionibus ſubuenire. Vulpinus medetur aurium doloribus. Fluuiatilium piſcium pinguia perunctu oculis claritatem afferũt, ſi in ſole liqueſcant, & melli admiſceãtur. Viperæ adeps contra oculorum hebetudines, ſuffuſiões q́; efficax eſt, addita cedria, melle Attico, & pari oleo vetere: pilos alis euulſos perũctu radicibus recens, & per ſe illitus obliterat, atque renaſci non patitur.

Medulla. CAP. LXX.

L*Audatiſsima eſt ceruina, mox vitulina, poſt hanc taurina, dein caprina, & ouilla. Colliguntur æſtatis exitu, cùm appetit autumnus: quippe cùm aliјs anni temporibus cõcrementũ ſanguinis, & veluti caro friabilis, in oſsibus inueniatur: nec facilè cognoſci poteſt, ni quis eam oſsibus extrahat, & recondat. Omnes medullæ molliunt, calfaciunt, rareſaciunt, vlcera explẽt. Ceruina perunctos venenata fugiunt. Curãtur recentes, adipis modo, aquæ reſperſu ſubacta, ſelectisq́; oſsibus tantiſper elotæ, & in linteum expre*

expressæ, donec aqua syncera emanet: et detersa sorde penna, si qua innatet, liquatæ in duplicato vase in pilam exprimuntur: & vbi coiere, omni fæce, quæ ad ima sidit, derasa, fictili nouo reponuntur. Quòd si libet incuratas reponere, facito omnia, quæ de anserum, & gallinarum adipe demonstrauimus.

Fel. CAP. LXXI.

FEl omne reponitur hoc modo. Recens præligato ore folliculi lino tandiu demissum in feruentẽ aquam, dum quis spatiũ triũ stadiorũ percusaret, mox exẽptũ siccatur vmbroso loco, aspergině nõ redolẽte. Sed q̃d ad oculorũ medicamẽta adijci solet, ligatum lino in vitreum vas, quod mel habeat, immittitur: circũuoluto ad os vasis lini principio, & operto vase reconditur. Est autem omnis fellis vis acris, & excalfaciẽs: intensis tamen, & remissis viribus differũt. Siquidem præstãtius in effectu esse videtur fel marini scorpionis, & piscis qui callionymus appellatur, marinæ testudinis, hyænæq;: item perdicis, aquilæ, gallinæ candidæ, & syluestris capræ, q̃d priuatim prodest cõtra suffusiones incipiẽtes, & oculorum caligines, argemas, & genarũ scabritias. Ouillo, suillo, hircino, atque vrsino, taurinũ multò efficacius. Felle omni perfacilem, præsertim infantibus, detectionem quis molietur, si intinctũ eo tomẽtum, aut fimbriam sedi subijciat. Priuatim taurino ãnginæ cum melle perun

guntur: sedis vlcera sanat, et ad cicatricē vsque perducit. Idem auribus fractis, & purulentis cū muliebri lacte, aut caprino instillatū, medetur: & sibilo earundē ex porri succo. Admisceri insueuit vulnerarijs emplastris, et circūlinitionibus, quæ contra venenata parantur: phagedænicis vlceribus, colis, & scroti doloribus ex melle prodest: lepras, furfures cū nitro, & terra cimolia quàm optimè purgat. Ouillum, & vrsinum contra eadē pollent, verùm inefficacius hæc præstant. Vrsinū eclegmate comitiales adiuuat. Fel *testudinum anginæ, et in ore infantium nomis, prodest: naribus inditum comitiales erigit. Syluestrium caprarum felle peculiariter peruncti lusciosi sanantur.* Hircinum *idem obit munus: thymia abolet, & luxuriantes elephanticorum extuberationes illitu reprimit. Suillum autem contra aurium vlcera, reliquaq; omnia magno vsu assumitur.*

Sanguis. CAP. LXXII.

SAnguis anseris, anatis, & hœdi, vtilißimè in antidota miscentur. Palumbi autem, turturis, & columbæ, necnon perdicis, oculis cruore suffusis, & recentibus eorum vulneribus, lusciosisq; illinuntur. Peculiariter columbæ sanguis, cruorem membranis celebri erumpentem inhibet. Hirci, *capræ, cerui, & leporis sanguis in sartagine frixus, dysenterias, & cœliacorū profluuia sistit; in vino potus cōtra toxica efficax est.*

Lepo

Leporinus sanguis ita vt tepet illitus, vitia cutis in facie, lentiginesq; emaculat. Caninus commodè ab his bibitur, quos efferata in rabiem bestias momorderit: contra epotum toxicum auxilio est. Testudinis terrestris sanguinem epotum tradunt prodesse comitialibus. Marinæ autem testudinis cum vino, & leporis coagulo, cuminoq; contra serpentium morsus, & hausta rubetæ venena conuenienter bibitur. Taurinus cum polenta illitus, duritias discutit, emollitq;. Sanguis equarum, quæ admissuram expertæ sunt, in medicamenta additur, quæ erodunt, septica vocant. Sanguine chamæleonis genarum palpebras euelli creditum est. Hoc idem viridiũ ranarũ sanguine pstatur. Mẽstruus sanguis fœminarũ circũlitu conceptũ inhibere existimatur: aut si omninò mulier mẽstrua supergrediatur, leuat podagræ dolores, & ignẽ sacrũ illitus.

Fimum. CAP. LXXIII.

ARmentariæ bouis fimum, si recens admoueatur, vulnerũ inflamationes mitigat: folijs autem inuoluitur, & calfactum cinere ferventi superponitur. coxendicis cruciatus fotu cõpescit: illitum ex aceto duritias, panos, & strumas discutit. Priuatim suffitu fimi, quod à masculo boue redditũ est, procidẽtes vuluæ reprimũtur: accensi nidore culices abiguntur. Fimum caprarum, præsertim in montibus degentium, potum in vino, regiũ morbum emendat, mẽses cit

cum odoramentis haustum, & partus euocat. Tritum in farinam, & impositum lanis cũ thure, fœminarũ profluuia sistit, cæterosq; sanguinis impetus ex aceto cohibet. Medetur alopeciis exustum, & cum aceto, aut oxymelite illitum: cum axungia verò impositum his, qui podagra tentantur, auxilio est. Caprillum in aceto decoctũ imponitur serpentium morsibus, vlceribus, quæ serpunt, igni sacro, & parotidibus. Vtilẽ ischiadici vstionem hunc in modum accipiunt. In eo interstitio, vbi pollex brachiali cõmittitur, caua veluti lacuna subsidet, in qua lana oleo imbuta substernitur, deinde sigillatim feruẽtes stercoris caprini pillulæ imponuntur, dũ vapor per brachium ad coxam sentiatur peruenire, & coxendicis dolorẽ mitigare. adustio id genus Arabica appellatur. Ouillum ex aceto illitũ sanat epinyctidas, clauos, pensiles verrucas, thymos, & ambusta igni, rosaceo cerato exceptum. Fimum suis syluestris aridum: in aqua, aut vino potum, reiectiones sanguinis sistit: vetustum lateris dolorẽ mulcet: ad rupta, & conuulsa ex aceto bibitur: luxatis cũ cerato rosaceo medetur. Tam asinorum, quàm equorum fimum, siue crudum, siue crematum, addito aceto, sanguinis eruptiones cohibet. Armẽtarij, qui herba pascitur, siccum fimum liquatum in vino, mox potum contra scorpionum ictus magnoperè auxiliatur. Columbinum vehementius & excalfacit, & vrit: cum

hordacea farina mixtum, strumas ex aceto discutit: carbunculos emarginat, tritum cũ melle, lini semine & oleo: ambustis igni medetur. Gallinaceum verò omnia eadem, sed inefficacius præstat: priuatim tamen cõtra venena fungorũ, et coli cruciatus ex aceto, aut vino bibitur. Ciconiæ fimum, si ex aqua hauriatur, comitialibus prodesse credunt. Vulturini fimi nidore partus excuti produntur. Murinum detritum cum aceto, & illitũ, alopecijs medetur: cum thure, & mulso calculos expellit: subditæ infantibus muscerdæ, alui deiectionem promouent. Caninũ, quod flagrantissimo canis sydere fuerit exceptũ, cum vino, aut aqua potum, sistit aluũ. Humanum stercus illitum, vulnera ab inflammatione vindicat, & obiter intumescere non patitur: sed ea statim glutinat. sicco ex melle anginæ perungi cõmodissimè tradũtur. Terrestris crocodili fimũ, crocodileam vocant, quæ mulieribus colorem nutrit in facie, nitoremq; seruat. Optima est candidissima, & friabilis, amyli modo, minimè ponderosa, in humore statim eliquescens: quæ cùm teritur, fermenti acorem quadámtenus refert. Adulterant eam sturnorum fimo, quos captos oryza pascunt, ipsumq; non dissimile vendunt. Alij amylum, aut cimoliam miscent, & adscito anchusæ colore per rarum cribrum paulatim exprimunt, vt se contrahat in vermiculorum speciem: qui siccati pro crocodilea væneunt. Inter omnes

omnes conuenire inuenio, humanum stercus, caninumq́; gutturi impositum, anginis auxiliari.

Vrina. CAP. LXXIIII.

HVmanam vrinam suam cuique bibere, contra viperæ morsus, ac venena, incipientemq́; aquã inter cutem proderit: scorpionis, viperæ marinorum, draconisq́; morsus, ea conuenientissimè fouẽtur. Canina ad perfundẽdos canis morsus idonea est: pruritus, & lepras nitro addito expurgat. Sed vetus vlcera capitis manantia, furfures, psoras, & feruidas eruptiones, multò magis abstergit: nomas, & præcipuè genitalium, cohibet: auribus infusa manans pus supprimit: decoctaq́; in calyce mali punici, earum vermiculos abigit. Pueri impubis resorpta vrina, orthopnoicis auxiliatur: decocta in æreo vase cũ melle emendat cicatrices, argema, caliginesq́;. ex ea et cupro idoneum auri ferrumen conficiunt. Quod in vrina subsidit, illitu ignem sacrum mitigat: feruefactum cum cyprino, inditumq́; vuluæ dolores mulcet, stragulatus leuat, genas deterget, oculorum cicatrices expurgat. Taurina si cum myrrha instilletur, aurium dolores lenit. Aprina viribus eisdem prædita est: priuatim comminuit vesicæ calculos, & potu expellit. Caprina ad aquam quæ cutem subit, cum nardi spica quotidie binis cyathis cũ aqua bibitur, vrinãq́; per aluum extrahit: aurium doloribus instillata medetur. Asinina traditur renum vitijs mederi.

deri. Lyncis vrinam, quam lyncurium appellāt. simulac excernitur, glaciari coireúe in calculi duritiam, vulgò creditū est. quare quod de ea proditum est, vanū esse conuincitur. Est enim quod à nonnullis vocatur succinum pterygophoron, ideo dictum, quod pennas ad se alliciat. Id potum ex aqua stomacho, aluoq; fluxione laboranti conuenit.

Mel. CAP. LXXV.

PRincipem locum obtinet mel, quod Atticæ regionis est, præcipuè ex Hymetto, mox Cycladibus insulis, & è Sicilia, cognomine byblæū. Magis probatur dulcius & acre, odoratius, subflauum, nec humectum, graue, & minimè fluxum, quod ob sequacem lentitiā non facilè abrūpitur, tractumq; resilit in digitos. Mel abstergendi vim habet: ora venarum aperit, humores euocat: qua ratione in sordida vlcera, sinusq; cōmodissimè infunditur. Decoctum, atque impositum, abscedētem carnem glutinat: medetur impetigini coctum cum liquido alumine, & illitum: item aurium sonitui, & dolori cum fossili sale trito, tepidū instillatur: lendes, & fœda capitis animalia illitum necat: nudū glandē recutitis operit, præsertim quæ circuncisione aperta nō est, si melle præputium à balineo triginta diebus emolliatur: oculorum caliginē discutit: faucibus, tōsillis, anginæ collutū, gargarizatúmue medetur: vrinā ciet: auxiliatur tussi, & à ser-

pente percußis contra haustum meconium, cum rosaceo calidũ assumitur: aduersus venena fungorum, & rabiosi canis morsus linctum, aut potum proficit. crudum tamẽ aluum inflat, tußim laceßit, & ea de re despumati vsus aptior est. Primatũ *tenet in mellis genere vernum, deinde æstiuum: hybernum vero, vtpote quod craßius constet, deterrimũ reputatur, ceragini faciundæ idoneum. Quod in* Sardinia *gignitur mel, amarum est: quoniam apes inibi absinthio vescũtur. quo vitia cutis in facie, & maculæ aptißimè perunguntur.* Heracliæ *in* Ponto *quibusdam anni temporibus, propria quorundam florum dote, mel conflatur: quod qui edere, mente abalienantur, ac sudore diffluunt.* Remedio *sunt esitata ruta, & salsamenta, aut epotũ mulsum, resumpta, quoties vomitione reyciuntur.* Acre *autem est, & orfactu sternutamẽta mouet. Quod cum costo illitum, fœminarũ cutem emendat, & cum sale sugillatiões rapit. Est & aliud cõcreti mellis genus, quod saccharon nominatur. In* India *verò, & felici* Arabia *in arundinibus inuenitur. salis modo coactum est, dentibus, vt sal, fragile: aluo idoneum, & stomacho vtile, si aqua dilutum bibatur: vexatæ vesicæ, renibusq; auxiliatur. Illitum ea discutit, quæ tenebras oculorum pupillis offundunt.*

Cera. CAP. LXXVI.

CEra *optima est subfulua, suppinguis, pura, odor*

ra, odorata, & halitũ quadantenus melleum referens, natione Pontica, aut Cretica. Secundum locum obtinet candicans, & suapte naturæ pinguis. Candida fit hoc modo. Ex ea radunt albũ, syncerumq́; atque transfundũt in vas, quod satis habeat marinæ ex alto petitæ, inspersoq́; nitri momento, decoquũt: cumq́; iterum, tertióue inferbuit, separatum vas refrigerãt, ac ceræ pastillũ eximunt, detersa sorde, si qua fortè adhæsit: tũ denuo indita noua maris aqua feruet, vti retulimus: et vase dempto ex igne, fundum ollulæ nouæ aqua frigida madefactum, in cerã summã suspensa manu intingunt, quò celerius cõcrescat, & quã minima portio extrahatur. Suscepto primo ceræ orbiculo, iterũ vasis imum aqua refrigeratum, tãtisper in cerã immitti debet, dũ tota excipiatur. Orbiculi lino cõsuti, interuacante spatio suspẽdũtur, & interdiu cõtinuò sub sole, noctu sub luna asperguntur, vsq; dum perfectè albescãt. Verùm si eximius ille cãdor desideretur, eadẽ factitari, & identidẽ recoqui operæpretium est. Nec desunt, qui pro marina, in muria quã acerrima semel aut iterum excoquant: dein lagunc ula tenui, rotunda, ansam habente extrahunt: postea orbiculos, substrato affatim cespite herboso, insolãt, donec candorẽ summum contraxerint. Præcipiunt hoc obeundum munus vere, cùm sol remissa vehementia humorem pariat, vt non facilè liquetur. Cera omnis mollit,

calfacit modicè explet corpora: datur in sorbitione dysentericis, ac milliÿ magnitudine decem grana ceræ hausta, lac in nutricibus non patiuntur coagulari.

Propolis. CAP. LXXVII.

PRopolis eligi debet flaua, odorata, styracem referens, in vehementi ariditate mollis, & mastiches more ductilis. Magnopere calfacit, & euocat: aculeos, & omnia infixa corpori extrahit: in vetere tussi suffita proficit: impetigines admota tollit. Ea in aluearioru̅ foribus, cerosæ naturæ inuenitur.

Triticum. CAP. LXXVIII.

OPtima è tritici generibus ad secu̅dæ valetudinis vsus habentur, quæ recẽtia, & iam perfectè adulta, colorem luteum referunt. dein sequuntur trimestria, quæ nonnullis sitania nomina̅tur. Itaque cruda in cibis teretes tineas gignunt: canu̅ morsibus prosunt, mansa & imposita. Confectus eoru̅ similagine panis, plus alit, qua̅ cibarius. E trimestriu̅ farina panis leniore̅ cibum præbet, & qui faciliè in me̅bra demandetur. Farina eorum cum hyoscyami succo illinitur aduersus neruoru̅ fluxiones, quas Græci rheuma̅tismos voca̅t: ite̅ co̅tra interaneorum inflationes: lentigines ex aceto mulso tollit. Furfures autem in acri aceto decocti, turgentes ma̅mas sedant: viperaru̅ ictibus auxiliatur: & tormenosis prosunt. Farinaceu̅ fermentum calfa-

calfaciendi, extrahendiq́; vim habet: priuatim callos pedum, clauosq́; extenuat: & cætera tubercula furunculosq́; ex sale concoquit, & aperit. Sitaniorum farina, cõtra venenatos ictus cũ aceto, aut vino commodißimè illinitur: eadẽ si decocta in glutini modũ delingatur, cruentis excreationibus ꝓderit: cõtra tußim, & exasperatas arterias, cum mentha & butyro decocta, efficax est. Tritici pollen si ex aqua mulsa, aut hydrelæo decocatur, omnẽ discutit inflammationem. Panis & crudus, & coctus cum aqua mulsa inflãmationes omnes illitu mulcet, cũ emolliat & quadantenus refrigeret: sed herbis, succisúe huic rei accõmodatis admisceatur. Vetus panis aridus, adiectis cõuenientibus, citam aluum cohibet. Recens muria maceratus, illitu vetustas impetigines sanat. Glutinum ex similagine, & polline, quo chartæ glutinantur, sanguinem excreantibus prodest, si liquidius, ac tepidum cochlearis mensura detur sorbendum.

Hordeum. CAP. LXXIX.

HOrdeum est candidum, purumq́;, Id minus, quàm triticum alit. Ptisana tamen ob cremorem in decoctione redditum, plus alimenti prebet, quàm polenta ex hordeo facta. cõtra acrimonias, atque gutturis scabritias exulcerationesq́; pollet: quibus etiam triticea ptisana præsidio est: sed plus alit, magisq́; vrinam mouet. Lac abũde suppeditat, si cum fœniculi semi-

ne decocta sorbeatur. Hordeum *obsterget, vrinam ciet, inflationem parit, stomacho aduersatur, tumores concoquit.* Farina *hordeacea decoquitur in mulsa aqua cum fico, vt inflammationes, collectionesq; discutiat: duritias cum resina, & fimo columbarum concoquit: cum meliloto autem, & papaueris calyce dolores finit, qui latus excruciant: aduersus intestinorum inflationes cum ligni semine, fœnograeco, & ruta illini iuuat: strumas cum pice liquida, cera, oleo, & impubis pueri vrina, ad concoctionem perducit: & cum myrto, aut vino, aut malicorio, aut syluestribus pyris, aut rubo, alui profluuia sistit: podagricis inflammationibus cum cotoneis, aut aceto prodest: decocta in acri aceto, modo quo hordeaceum cataplasma, & calida imposita, lepris medetur.* Cremor *verò farinæ ex aqua, atque cum pice, & oleo decoctus; puri mouendo est: cũ aceto subactus, itidem & cum pice contra articulorum fluxiones prodest.* Farina *ex his aluum cohibet, inflammationesq; mitigat.*

Zythum. CAP. LXXX.

EX Hordeo *potus fit, cui* Zitha *nomen est. Is vrinam ciet, renes, & neruos tentat: membranis, præsertim cerebrum vestientibus, officit. Inflationem parit, vitiosum succum creat, elephantiasin gignit. Perfusum* Zytho *ebur, obsequiosum, & operi tractabile redditur.*

Curmi CAP. LXXXI.

Fit &

FIt & ex hordeo potus, quem Curmi nominant, eoq́; sæpe potu pro vino vtuntur: verùm dolorē capitis mouet, malum succū gignit, neruis nocet. Consimilia etiam potus genera ex tritico fieri solent in Iberia, quæ occidentem spectat, & Britannia.

Zea. CAP. LXXXII.

ZEA * *duorum generum est, vna simplex: altera in geminis potaminibus grana bina iuncta gerit, ob id dicoccos appellatur. Plus quā hordeum alit, ori grata. digeritur in panificia, minus quàm triticum alens.* *Vulgò spelta.

Crimnon. CAP. LXXXIII.

C*Rimnon crassior est ex Zea, triticoq́; farina, ex qua pultem faciunt. Abundè alit, † sed ægrè conficitur: aluum vehementius adstringit, si zea, ex qua fit, prius torreatur.*

ANOTATIO.

†Neque Ruellium, neque cōmunem, vulgatámque Græcam lectionem hic secuti sumus: sed Marcellum, qui probatissimi codicis testimonio non ἐυκατέργαστον, ꝙ facilè cōficiatur, sed ἀκατέργαστον, quòd ægrè concoquatur, legendum putat.

Olira. CAP. LXXXIIII.

E*Idem zeæ generi † olyra adscribitur, sed minus aliquantò nutrit. In panes, vt zea, cogitur. Fit quoque ex olyra crassior farina, quam Græci crimnon vocitant.*

ADNOTATIO.

† Ne quis frustrà quærat Siliginis caput, lectorem admonitum volumus, hic nos minime secutos esse Ruelliũ, qui ὄλυραν siliginem, vertit, sed Græcam vocem retinuisse quòd olyrã à siligine planè differre cẽseamus, vt in cõmẽtario ostẽdimus.

Athera. CAP. LXXXV.

Athera ex zea fit tenuißimè molita. Est autẽ sorbitio, quasi liquida pulticula, infantibus conueniens, & cataplasmatis efficax.

Tragos CAP. LXXXVI.

Tragos quandam halicæ frugis figuram gerit. Multò minus, quàm Zea nutrit, quod multum aceris habeat: quare ægrius conficitur, aluumq; magis emollit.

Auena. CAP. LXXXVII.

Auena genicula quædã habet: folio, & stipula triticũ imitatur: & in cacuminibus dependentes paruulas veluti locustas bipedes gerit, in quibus semẽ cõtinetur, vtile ad cataplasmata vti ordeum. Pulte huius aluus sistitur. prodest tußientibus in sorbitione succus.

Oryza. CAP. LXXXVIII.

Oryza frugũ generis est, in paluſtribus, riguisq; nascens. Mediocriter alit: sed aluum supprimit.

Halica. CAP. CXXXIX.

Halica fit ex Zea, quã dicoccon appellauimus

mus. Plus alit, quã oryza: aluũ magis cohibet: stomacho lõge vtilior. Decocta in aceto, illitaq; lepras tollit: vnguiũ scabritias extricat: incipiẽtibus hægylopijs medet, Decoctũ dysentericus, quos excruciat dolor, infusum, idoneum est.

Milium. CAP. XC.

M*Ilium in panes coactum, minus cæteris frugibus alit: sistit pulte sua aluum, vrinam cit. Torretur milium, feruensq; in sacco ponitur, vt torminibus, reliquisq; doloribus, si foueatur, auxilio fit.*

Panicum. CAP. XCI.

P*Anicum frumentaceis seminibus annumeratur, milio simile, eodemq; modo in panes subigitur. Eosdem habet vsus, minus tamen & nutrit, & stringit.*

Sesamum. CAP. XCII.

S*Esamon stomacho inutilis cibus. halitus grauitatem facit, quoties inter mãdendũ, comissuris dentium inhæsit: neruorum crassitiem illitu discutit: medetur auribus fractis ambustis, inflammationibus, coli doloribus, & cerastæ morsibus: capitis dolores, qui æstuatione concitãtur, ex rosacea lenit. Eadem efficit herba decocta in vino: præsertim inflãmationibus oculorum, doloribusq; prodest. Ex ea fit oleum, quo Aegyptij vtuntur.*

Lolium. CAP. XCIII.

L*Olium, quod inter segetes nascitur, mo-*

litum, nomas putrescentia vlcera, gangrenasq; compescit cum raphanis, & sale illitum: & ex aceto, & sulphure vino feros lichenas, & lepras sanat: strumas quoque discutit, cum fimo columbino, & ligni semine decoctum in vino; rumpit, quæ ægrius ad coctionem perducuntur. Decoctũ ex aqua mulsa vtilissimè ischiadicis illinitur: si cum polenta, thure, myrrha, aut croco suffiatur, conceptionem adiuuat.

Amylum. CAP. XCIIII.

AMylum ex eo appellatũ est, quòd sine mola fiat. Optimũ ex trimestri, natione Creticum, aut Aegytium. Ratio faciendi amyli hæc est. Purgatũ trimestre triticum madescit quinquies die, &, si fieri potest, nocte: cùm emolitum fuerit, efunditur sensim sine agitatione aqua, quò minus cremor vtilis vnà excludatur. vbi mollissimum esse videtur, mutata aqua pedibus calcari oportet: rursus infusa, teri: tum demum enatantes ibi furfures incerniculo eximendi, reliquumq; quallo sportisq; siccatum tegulis nouis confestim torreatur flagrãtissimo in sole: namque si paulisper vdum maneat, acorem concipit. Contra fluxiones oculorum, pustulas, cauaq; vlcera efficax est, sanguinis reiectiones potu cohibet, exasperatas fauces lenit. lacti, atque obsonijs admiscetur. Fit etiã amylum ex zea, quæ maceratur, ac eluitur vno, aut altero die, & subactæ farinæ modo manibus subigitur: pressaq; feruen-

feruentißimo in sole, vt antè retulimus, exiccatur. Nullus in medicina vsus, ad alia tamen conueniens.

Fœnum græcum. CAP. XCV.

FOeni Græci farina vim habet emolliendi, discutiendiq́; in aqua mulsa decocta aduersus tam internas, quàm externas inflammationes, efficaciter illinitur: lienem cum aceto, & nitro trita extenuat. Succus decocti eius fœminarum malis subuenit: & siue tumor, siue præclusio sit vuluæ, fouetur, & insident. Fœni græci in aqua decocti cremor expressus, capillos, furfures, & manãtia capitis vlcera purgat: locos dilatat, et emollit, si cum anserino adipe poßi vice subijciatur. Viride cum aceto vtilißimum imbecillibus locis, & vlcera sentientibus. Decoctum eius prodest aduersus tenesmos, fœtidamq́; dysentericorum proluuiem. Oleum, quod ex eo exprimitur, & myrto, capillos, & genitalium cicatrices absterget.

Linum CAP. XCVI.

LInum vulgò notum est, cuius semen easdẽ, quas fœnum græcum vires habet. Discutit, & emollit omnem intus, forisq́; inflammationẽ, cum melle, oleo, exiguaq́; aqua decoctum, aut melle cocto exceptũ: vitia cutis in facie, varosq́; crudum tollit: illitũ cũ nitro, & ficulneo cinere, parotidas, duritiasq́; discutit: vlcera, quę serpũt fauosq́; cum vino decoctum expurgat: vngues

scabros eximit, cũ pari modo nasturtij, & mellis: vitia pectoris extrahit, si ex melle in eclegmatis vicem substituatur: tussim lenit: venerem stimulat, si farina piperis, & melle exceptum, pro placenta largius adsumatur. Huius decoctum interraneorum, vuluæq; erosionibus immittitur: alui excrementa euocat, ad vuluæ inflammationes in desessionibus per quàm vtile.

Cicer. CAP. XCVII.

Cicer satiuũ aluo idoneum est, vrinã ciet, inflationem parit: colorem commedat, mẽses ac partus expellit, lac auget. Cum eruo decotum illinitur ad inflammationes testium, verrucosas informicationes, ad scabiem, vlcera capitis manentia, impetiginesq;, item contra carcinomata, & vlcera, quæ cacoëthe vocantur, cum melle, & hordeo prodest. Alterum genus arietinũ nominatur. Vtrunq; ciet vrinas, dato cũ rore marino hydropicis, aut regio morbo laborãtibus, eorũ decocto. Ledũt ea exulceratã vesicam, & renes. In verrucarum formicantium, pensiliumq; genere, prima luna singulis granis singulas tangunt, eaq; grana linteolo deligata abijci post se præcipiũt, ita decidere eas arbitrãtur. Syluestre cicer, folijs satiuo simile est, odore acri, sed semine discrepat. Idem quod satiuum præstat.

Faba. CAP. XCVIII.

Faba inflationem exitat, ægrè concoquitur, tumultuosa somnia facit, tussi confert,

carnem

carnem gignit, media calidi, frigidiq; natura. Decocta in posca, & cum suo cortice esitata, dysenterias, & celiacorum profluuia sistit: contra vomitiones cõuenienter manditur. Inflatio leuior cotrahitur, si aqua prior inter coquendum abijciatur. Viridis plus negotij stomacho exhibet, maioremq; flatũ parit. Lomẽtũ eius et per se, & cũ polẽta illitum, inflãmationes, quas vulnus excitauit, mitigat, cicatrices cõcolores facit: turgentes grumoso lacte mãmas, etiã si inflãmatione tentẽtur, adiuuat: lac restinguit: furunculos sugillata, & parotidasq; cũ fœni graci farina, & melle discutit: cum rosa autẽ, thure, & oui candido, procidentes oculos, tumores, vuasq; reprimit: subactũ vino, suffusiones, & ictus oculorum recreat. Mãducata sine cortice faba, ad auertẽdas fluxiones, frõti illinitur. decocta in vino testiũ collectiones sanat: quò tardius pedes erũpat, pueris imo vẽtri illinitur, vitiligine purgat. Fabarũ cortice illiti capilli, qui post euulsionẽ renascũtur, gracilescũt, et minus alimẽti capessunt: cũ polẽta, scisso alumine, et vetere oleo impositi cortices, strumas discutiũt. Decocto earũ lanæ inficiũtur. Faba dẽpto cortice in illas partes diuisa, in quas suapte natura scinditur, imponi solet sanguinis defluxionibus ab hirũdine cõcitatis: nãq; eas supprimit, si semisecta apprimatur.

Faba ægyptia. CAP. XCIX.

Ægyptia Faba, quam aliqui Ponticam vocant.

πλεῖστος id est, plurima.

vocant, in Aegypto plurima prouenit, in Asia etiam Ciliciaeq; lacubus inuenitur. Folia habet ampla, † etiam si ad arborum frondes comparitur: caulem cubitalem, digiti crassitudine: florẽ roseum, dupla papaueris amplitudine: & vbi flore exuitur, fert folliculos vesparum fauis simi les, in quibus faba supra operculum, bullantis ampullæ modo, prominet. Ciborion, aut Cibotion, id est arculam, ideo nominant, quoniam seratur ipsa humenti glebæ mandata, & ita in aquam demissa. Radice firmatur harundine crassiore, quæ cruda coctáue estur. ei Colocasiæ nomen est. Faba virens manditur, & excicata nigrescit: vulgarem magnitudine superat. Astringendi facultatem obtinet, & stomacho vtilem dysentericis, cœliacisq; prodest, inspar so polentæ vice, lomento: datur quoque in pultæ. Cortices in vino mulso decocti, si terni inde cyathi bibantur, magis proficient. Facit ad aurium dolorem, quod in earum medio viride spectatur, gustu amarum, si tritum, cũ rosaceo coctum instilletur.

†Græci codices hoc loco habent ὡς πίτασον, id est, instar galeri. Quæ autem horum loco affert Ruellius ex Plinio sumpsit loco citato. Vbi verbis, quæ illa sequũtur, rectius fortè hunc Dioscoridis locum interpretari videtur.

Lens. CAP. C.

LEns frequẽti cibo aciem oculorũ obtundit, ægrè

ægrè concoquitur, stomachũ malè habet, eumq; & intestina inflat: sed aluum cum cortice cocta sistit. Præstat in cibo, quæ facillimè coquitur, nihil atri in maceratione reddens. Vim habet adstringẽdi: qua ex causa aluũ cohibet, si detracto antea cortice discoquatur accuratè, primaq; aqua inter coquendũ effundatur (quippe primũ id decoctum ventrem resoluit.) Somnia tumultuosa excitat: capiti, neruis, ac pulmoni inutilis: melius suo fungetur munere contra alui fluxiones, addito cum aceto intybo, aut portulaca, aut beta nigra, aut baccis myrti, aut putamine punici, aut aridis rosis, aut mespilis, sorbisúe, pyris Thebanis, aut malis cotoneis, aut ciborio, aut plantagine, aut gallis integris, quæ post decoctionem abyciuntur, vel rhoe, quæ obsonijs inspargitur: verùm acetum cum ea diligenter percoqui debet, aliàs aluum cõturbat. Contra subuersionem stomachi, triginta grana lentis delibrata deuorari proderit. Decocta cũ polenta, & illita, podagras lenit: sinus cum melle glutinat, crustas rumpit, vlcera purgat. Decocta in aceto duritias, & strumas discutit: cum cotoneo aut meliloto medetur inflammationibus oculorum, sedisq;, addito rosaceo, sed in amplo sinu, aut inflammationibus sedis, quæ maius remedium exigunt, cum putamine punici, ac siccis rosis, adiecto melle, decoquitur: nomis quæ in gangranam euaserunt, adiuncta maris aqua:

pu-

pustullis, & his quæ serpunt, igni sacro, pernionibusq́;, vt antea dictum est: contra mammas in quibus lac in grumos coÿt, & præ nimia sui copia profunditur, cocta in aqua maris, & illita auxiliatur.

Phasioli. CAP. CI.

PHasioli inflant, spiritus cient, ægrè coquuntur. Viridés cibo aluum emolliunt, ad vomitiones idonei.

Eruum. CAP. CII.

ERuũ paruus frutex õnibus cognitus, angusto folio, tenuis, semina in valuulis habẽs: è quibus farina fit, nomine eruina, ad medendi vsus conueniens. Eruum capiti onerosum est: aluum esu turbat: sanguinem per vrinam extrahit: elixo boues saginantur. Parandæ farinæ ratio hæc est. Vberiora grana candidaq́; deliguntur, permiscendoq́; aqua resperguntur, donec sufficienter combibant: postea torrentur, vsque dũ hians cortex disrumpatur: molitaq;, farinario cribro incernũtur: postremò farina reconditur. Hæc aluo vtilis est: vrinam ciet: meliorem colorem efficit: sanguinem per vesicam, aut aluum cum torminibus elicit, si largius in cibo, aut potu assumatur: vlcera cum melle purgat: lentigines, & vitia cutis in facie, & maculas, totumq́; corpus emendat, nomas, gangrænas, duritiasq́;, serpere non patitur: mammarum duritias emol

emollit: atra vlcera, quæ theriomata vocant, fauosq; emarginat: carbunculos rumpit, cum vino subacta illitu morsibus viperarum, canum, hominumq; medetur: vrinæ difficultates tenesmosq; ex aceto mitigat. Eruum tabidis, qui alimentum non sentiunt, tostum, & ad nucis magnitudinem melle exceptum, sumptumq; conuenit. Eius cremor perniones, & pruritus in toto corpore, sanat fouendo.

Lupini. CAP. CLII.

SAtiuus Lupinus notus est. Cuius farina cum melle delinctu, aut potu, ventris animalia expelleit. Ipsi quoque macerati, & cum sua amaritudine esiti, eadem efficiunt. Decoctum *eorum idem munus præstat, cum ruta, & pipere potum: quare lienosis prodest. eodem vlcera tetra, quæ theriomata vocant, gangrænas, incipientem scabiem, eruptiones pustularũ, vlcera in capite manantia, vitiligines, maculasq; fouere vtilißimũ: menses & partus extrahit, cum myrrha, & melle subditum in vellere. Eorum farina cutem liuorésque corrigit: inflammationes cum polenta, & aqua mitigat: tubercula, & coxendicum cruciatus, ex aceto lenit: strumas in aceto cocta, illitaq; dißipat: carbunculos rumpit.* Decocti *cœlesti aqua, donec in cremorem lentescant, faciem abstergũt: medentur pecorũ*

sca

scabiei, cum radice nigri chamæleontis, ita vt repēte decocto abluantur. Cit vrinam radix cum aqua cocta. Lupini triti, vbi maceratu dulcescere cœperint, cū aceto poti, fastidium detrahūt, & cibi auiditatē faciunt. Gignuntur & syluestres Lupini, satiuis similes, sed omninò minores: qui eadem quæ satiui possunt.

Rapum. CAP. CIIII.

D*Ecocta Rapi radix alit, inflationem parit, humentem ac fluxam carnem creat, venerem stimulat. Decocto podagræ, pernionesq; fouentur: contritoq; rapo, atque imposito iuuantur. Si ex cauatæ radici rosaceum, ceratum adigatur, & feruenti cinere eliquescat, exulceratis pernionibus proficiet. Cymæ eius decoctæ mandundur, ac vrinam ciunt. Semen antidotis, et theriacis, præsertim quæ sensum doloris auferunt, anodyna, vocant, idoneum est: potum contra venena salutare est: venerem concitat. Rapū muria conditum, minus alimenti sufficit: sed multò magis appetentiam recreat. Syluestre rapum in aruis nascitur. Frutex est in cubiti altitudinē assurgens, ramosus, læuis in cacumine. Folia fert læuia, digitali latitudine, aut maiora: & fructum in siliquis calyculatis: cumq; eorum inuolucra aperiuntur, alia intus siliqua spectatur, quæ quādā capitis speciē pb; t in qua semina paruula cōcipiūtur, foris nigra, intus alba. Additur in medicamēta, quibus ad detergēdā cutē in fa-*

tie, totoq́; corpore vtimur, præsertim quæ ex lupini, & erui, tritici, aut lolij farina, fieri solent.

Napus. CAP. CV.

COcta Napi radix inflat, modicum alit. Semen eius potum venenorum vires hebetat: antidotis admiscetur. Conditur sale radix.

Raphanus. CAP. CVI.

RAdix, quæ Græcis raphanus dicitur, excalfacit, flatus gignit, ori suauis est: sed stomacho aduersatur, ructus ciet, vrinam pellit, aluo aptior: summo tamen cibo sumi debet, quò magis eius distributionem adiuuet: cùm autem præsumitur, cibum suspendit: quare vomituris commodissimè datur ante cibum: sensum aciem excitat. Decocta contra veterem tussim, & pituitæ crassitiem in pectore efficax est. Cortex ex aceto mulso, celerius vomitiones mouet: hydropicis commodissimè illinitur, lienosis vtilis: sugillata cum melle rapit, & nomas amolitur: contra viperarum ictus auxiliatur: alopecias ad pilum reducit: lentigines cum loliacea farina emendat: his qui fungis strangulantur, tam cibo quàm potu salutaris est. Semẽ vomitiones facit, vrinam mouet, menses cit, lienem extenuat: cum aceto illitum gãgranas validissimè emarginat: coctum cum aceto mulso, anginis perquàm vtiliter gargarizatur: contra cerastis morsus, potũ ex vino, auxilio est. Syluestris raphani, quam Romani armoratiam vocant, folia satiuo simi-

lia, sed magis lampsanam imitātur: radix gracilis, tenera, subacris. Tam folium, quàm radix in olera recipitur: sed hæc excalfacit, vrinam cōcitat, æstuosa est.

Siser. CAP. CVII.

SIser vulgò cognitum. Cuius radix decocta ori grata est, & stomacho vtilis: vrinam ciet, & appetentiam inuitat.

Lapathum siue rumex.

CAP. CVIII.

*EX generibus rumicis, oxylapathū vocant, quod in acutum tendit, dura habens extrema, in palustribus nascens. Alius est satiuus, † illi dissimilis. Tertiū genus syluestre, paruum, plantagini proximum, humile, & molle. Quartum est, quod alij * oxalida, alij anaxyrida, aut lapathon vocant. Folia eius syluestri, ac exiguo rumici similia: caule non magno: semine subacuto, rubente, acri, in caule & agnatis appendicibus, emicante. Omnium decocto olere aluus emollitur. Cruda illitu, melicerides, rosaceo, aut croco adiecto, discutiūtur, Syluestris, et oxylapathi, & eius quā oxalida nominant, semen ex aqua aut vino vtiliter bibitur, contra dysenterias, & cœliacorum affectus, stomachi fastidia, scorpionum ictus. Quòd si quis in potu præsumat, nihil molesti ex ictu patietur. Radices ex aceto coctæ aut illitæ crudæ, lepras, impetigines, & scabrosos vngues persanant: sed antea locus aceto,*

Ac. oxysa. [margin note beside the "Quartum est" line]

&

& nitro in sole persricandus est. Pruritus corporis, decoctum earum sedat, si foueatur, aut in folijs balnearum confricetur. Coctæ in vino, & instillatæ, aurium, dentiumq; dolorem mulcent: strumas, parotidasq; discutiunt: lienem cum aceto extenuant. Aliqui amoliendis strumis radicum gestamine vtuntur, eas collo appendentes. Tritæ, & admotæ fœminarũ profluuia sistunt: cum vino autem potæ regio morbo medentur, calculos vesicæ comminuunt, menses cient, scorpionum ictibus auxiliantur. Hippolapathon olus est magnum, in paludibus nascens. Easdem habet vires, quas supradicta rumicis genera.

ANNOTATIO.

† Nihil fortasse Plinius à Dioscoride dissentiet, si in hoc loco sequamur lectionem Oribasij lib. xj. simplicium: qui habet *οὐ κατὰ πᾶν ὅμοιον τῷ πρώτῳ*, id est, non prorsus simile primo. Nam ex hac patere arbitror, non tantum priora lapathi genera inter se differre, quantum vulgata lectio innuere videtur.

Lampsana. CAP. CIX.

Lampsana syluestre olus est. Plus alit, quàm rumex, & stomacho vtilius. Cuius folia, caulesq; coquuntur in cibo.

Blitum. CAP. CX.

Blitum estur oleris modo, aluo vtile est: nullius in medicina vsus.

Malua. CAP. CXI.

Malua satiua esui longè aptior syluestri. stomacho aduersatur: aluum iuuat, sed multò magis caules: interaneis, & vesicæ vtilis. Cruda folia cum salis exiguo manducata, ægilopas ex melle sanant: verùm cùm cicatricem trahere cœperint, ea demum citra salem vtendum est. Contra aculeatos apium, vesperarumq; ictus, illita efficax est: eadem cruda cum oleo trita perunctì non feriuntur: vlcera manantia in capite, furfuresq; cum vrina sanat. Sacris ignibus, & ambustis decocta folia, tritaq;, vtilissimè ex oleo imponuntur. Eius decoctum vuluas in sessione mollit: prodest erosionibus vesicæ, & intestinorum, vuluæ, sedisq;, clystere infusum. Ius decoctæ cum radice sua cõtra omnia venena auxiliatur, si cõtinuo bibentibus reuomantur, contra phalãgiorum morsus remedio est: lac euocat. Semen in vino potum, addito loti syluestris semine, vesicæ cruciatus lenit.

Atriplex. CAP. CXII.

Atriplicem aliqui chrysolacanon vocant. cognitum olus est. Duo eius genera, syluestre, & satiuum. Coctum estur, vt olus: aluum mollit. Panos discutit, siue crudum, siue coctum illinatur. Semen cum aqua mulsa potum, regiũ morbum sanat.

Brassica. CAP. CXIII.

Brassica satiua aluo idonea est, si modo leuiter

terferuefacta edatur. nam percocta aluum sistit, sed multò magis bis cocta, aut quæ in lixiuio coquitur: stomachū autē malè habet. acrior est æstiua. In Aegypto propter amaritudinē nō estur. Cæcutientibus, & tremulis esse prodest. Summo cibo sumpta crapulam discutit, & vini noxam restringit. Melior stomacho cyma, sed acrior, & ad ciendum vrinam validior, ea condita stomacho inimica est: aluū conturbat. Crudus succus cum nitro, & iri deuoratus, aluum emollit: cum vino quoque epotus, viperarū morsibus auxiliatur: cum fœni græci farina, podagris, & articulorum vitijs illinitur: prodest & sordidis vlceribus, & vetustis illitus: caput purgat naribus infusus: menses extrahit, cum loliacea farina inditus. Folia per se illita, aut cū polenta trita, conferūt inflāmationibus, tumoribusq;: epinyctidas, ignē sacrū, leprasq; sanāt. carbunculos ex sale rūpunt: fluentes capillos retinent. Cocta addito melle aduersus depascentia vlcera, gangrænasq; valent. Lienosisq; ex aceto cruda prosunt. Mansa, deuorato succo, retusam vocem instaurant. Decoctum eius potu, aluum, & menses ciet. Flos post conceptionem in pesso subditus, partū abortu vitiat. Semen eius, præsertim quæ in Aegypto nascitur, potum tineas repellit. In antidota theriaca additur: faciei cutem, lentiginesq; expurgat. Virentes cauliculi cum radice cremati, & adipe porci vetu-

ſto excepti diuturnos laterum dolores mitigant.

Braſsica ſyluestris. CAP. CXIIII.

*SYlueſtris Braßica, maritimis prærupti*sq; *locis magna ex parte gignitur: ſatiuæ ſimilis, ſed candidior, hirſutior*q;, *amara*. *Cuius cyma in lixiuio cocta, ori non inſuauis. Folia illitu vulnera conglutinant, & inflammationes, tumores*q; *diſcutiunt*.

Braſsica marina. CAP. CXV.

MArina Braßica à ſatiua prorſus abhorret, quòd folia ferat rotundæ ariſtolochiæ longa, tenuia: ſingula à ramulis rubētibus exeūt, ſingulari vt hedera, pediculo. Albo ſucco prædita eſt, ſed pauco, ſalſo guſtu, & aliquantum amaro, pingui concretu. Herba in totum ſtomacho inimica, acris: vehementiſsimè aluum ciet in cibo cocta. Coquitur propter acrimoniam cum pingui carne.

Beta. CAP CXVI.

*BEta duorum generum eſt. E quibus nigra coquitur cum lenticula, vt ventrem ſiſtat: q𝑑 magis radice eius præſtatur. Candida aluo vtilis eſt. Vtraque tamē proter nitroſum humorē, quem habet in ſe, noxij ſucci eſt. Vnde ſuccus earum, cum melle naribus inditus, caput purgat: auriū doloribus auxiliatur. Decoctū radicis, & foliorum, furfures lendes*q; *deterget, perniones fotu mitigat. Crudis folijs vitiligines, nitro antea, perfrictas, alopeciarum inanitates*

ſcal

ſcalpello prius exaſperatus:atque depaſcētia vlcera,illini prodeſt. Eruptionibus papularū,igni ſacro,ambuſtisq́; coctа medetur.

Portulaca. CAP. CXVII.

P*Ortulacæ vis adſtringit. Capitis doloribus, inflammationibus oculorum,cæterisq́;,cum polenta imponitur : ardoribus ſtomachi, ſacro igni,veſicæ doloribus, auxilio eſt:cōmanducata dentium ſtupores ſedat:ſtomachi,& inteſtinorum æſtuationem,fluxionesq́; mulcet:renes,& veſicam adiuuat, etiam ſi eroſionem ſentiant: veneris impetus exoluit. Succus epotus ſimili effectu prodeſt,in febribus valens. Contra teretes ventris tineas,cruentem excreationem,dyſenteriam,hæmorrhoidas, & profluuia ſanguinis, percocta efficax eſt : item contra ſepis morſus. Ocularibus medicamentis vtiliſsimè commiſcetur:interaneis fluxione laborantibus,atq; vuluarum eroſionibus,infunditur : contra dolores, quos æſtus excitauit,caput ex roſaceo, & oleo fouetur:eruptiones papularū in capite,cum vino emendat:vulneribus, quæ ad ſyderationem ſpectant,ex polenta illinitur.*

Aſparagus. CAP. CXVIII.

C*Orruda,ſiue ſylueſtris aſparagus,vulgaris eſt notitiæ. Huius cauliculi in cibo cocti ventrem emolliunt, vrinam cient. Radicis decoctum contra vrinæ difficultatem, regium morbum,renū vitia,& coxendicū cruciatus,in*

potu proficit: cum vino autẽ, phalangiorũ morsibus auxiliatur. Si decocti succus super dentes contineatur, eius dolori medetur. Semen potum ad eadem valet. Canes, vt aiũt, si decoctum bibant, emoriũtur. Asparagum etiam nasci prodiderunt, arietis cornibus contusis, atque defossis. quod quantum equidem sentio, planè à veritate abhorret. * † *Altilis autẽ asparagus, multis ramus frutica, folijs fœniculi, longis, numerosis: radice rotunda, grandi, spongiam habẽte. Huius teneri cauliculi triti in vino albo, renum dolores sedant. Assus autem, coctusúe, vrinæ stillicidium, difficultatemq́;, ac dysenterias mitigat. Radix cum vino, aut aceto cocta, luxatos artus mulcet. Decocta cũ ficis, aut ciceribus, sumpta regiũ morbũ sanat: coxẽdicis cruciatus, strãguriãq́; leuat. Alligata radix, aut haustũ eius decoctũ, cõceptũ adimit, & sterilitatem adfert.*

* *In græco Codice hæc ad syluestrem quoq; asparagũ referuntur, nec fit Altilis mentio.*

ANNOTATIO.

† Licet in Græcis non planè cõstet, hic altilis, vel satiui asparagi mentionem fieri: tamen non video, quomodo hæc ad syluestrem quoque referri posſint, vt aliqui referenda censent. Cùm enim hunc notũ esse antea dixisset Dioscorides, nõ aliam, vt solet, eius subiecisset descriptionem. Quo fit, vt hæc potius ad satiuum referẽda putemus, vel saltem mendum subesse suspicemur.

Pla

Plantago. CAP. CXIX.

DVo Plantaginis genera. Minor folia habet angustiora, minora, molliora, læuiora, & tenuiora: cauliculo anguloso, in terrã inclinato: floribus pallidis: semine summis caulibus emicante. Altera maior, lætior, virentiorq́; latis constans folijs, * oleracei generis: cuius caulis cubiti altitudinẽ petit, angulosus, subruber, à medio ad verticem tenui semine circundatus: radicibus nititur teneris, hirsutis, candidis, digitum craßitudine æquantibus. Nascitur in lacunosis, sepibus, & locis humidis. Multò vtilior magna est. Vim habẽt folia exiccatoriã, constringentẽ. quare omnibus malignis vlceribus, et fluxioni opportunis, atque elephanticis, sordidisq́; illita prosunt, profluuia sanguinis, vlcera quæ serpũt, epinyctidas, carbunculos, nomasq́; cohibent: vetera vlcera, & inæqualia cicatrice obducũt, chironia sanãt: sinus conglutinant: morsibus canis, ambustis igni, inflammationibus, panis, parotidibus, strumis, ægilopijs: illita cum sale prosunt. Coctum cum aceto & sale olus, dysentericis, cœliacisq́;, sumptum subuenit. Datur & in locum betæ cum lenticula coctum. & ad aquã intercutem, cui leucophlegmatiæ nomen est, datur & herba decocta post aridas epulas, sic vt media antecedat. comitialibus, & suspiriosis data proficit. Foliorũ succus, colluta subinde oris vlcera, purgat: cũ cimolia, aut cerusa igni sacro mede-

* Olei nomine per Antonomasiam Braßicã intellige. Nec enim simpliciter ad q̃libet olera quorũ diuersa admodũ facies, folia Plantaginis referri poßunt.

tur: fistulis infusus prodest: lippitudinibus, & auriũ doloribus idem succus instillatur. additur quoque in oculorum collyria. Gingiuis cruore suffusis, & sanguinis reiectionibus, potu confert: clystere dysentericis infunditur: contra tabẽ datur in potu: aduersus strangulationes vuluæ, in vellere subijcitur, etiã si vulua fluxione laboret. Semen ex vino potũ alui fluxiones, & sanguinis excreationes sistit. Decocta radix, & manducatu, & collutione, dentiũ dolores sedat: eadẽ cum folijs, vlceribus renũ, & vesicæ in passo datur. Ferunt tres radices, cũ tribus vini cyathis, & pari aqua modo, tertianis auxiliari: & quatuor, quartanis. Sunt qui radicis gestamine, discu tiendis strumis vtantur.

Sium, seu lauer. CAP. CXX.

SIon in aquis inuenitur, frutice pingui, recto, folijs latis: olusatro similibus, sed minoribus, & odoratis. Quæ cruda, coctaq́; esui, calculos rũpunt, atque excernunt: vrinas cient: menses, & partus extrahunt: dysentericis in cibo auxiliantur. De sio Crateuas tradit, herbam esse fruticis specie, pauca folia ferentem, rotunda maiora quàm menthæ, nigra, & ad erucam accedentia.

Sisymbrium. CAP. CXXI.

SIsymbrium (alij serpyllum syluestre vocãt) in solo inculto nascitur, menthæ hortensis simili

militudine, odoratius, latiore folio. Inseritur *coronis* Calfaciendi *vim habet. contra stillicidia vrinæ, calculosq; semen ex vino bibitur: tormina, & singultus sedat. Folia in capitis dolore, fronti, aut temporibus illinuntur: item contra vesparum, apumq; ictus. Vomitiones potu cohibet. Alterum sisymbrij genus, aliqui cardaminã, alij sion appellant. Ea herba riguis gaudet, & eisdẽ in locis, quibus sion, prouenit, quæ ideo nonnullis cardamina nominatur, quod gustu cardamum, id est nasturtium representet. Folia primùm rotunda prodeunt, adulta erucæ modo finduntur. Id excalfacit, vrinas mouet, crudũ estur. Purgat lentigines, cutisq; vitia in facie, noctibus impositum, matutinisq; detractum.*

Cathmum. CAP. CXXII.

C*Athmum, seu, vt aliqui, Crithamon, fruticosa, & vndique foliosa herbula est, cubiti altitudinẽ ferè petẽs. Nascitur in maritimis, & petrosis: folijs pinguibus, numerosis, albicãtibus veluti portulacæ, latioribus, & lõgioribus, salso gustu: flores cãdidi sunt: & semen, ceu rosmarini, odoratum, molle, rotundum, quod siccatum rumpitur: habet intus tritici modo nucleum: radices digiti crassitudine, tres, aut quatuor, grati odoris, & iucũdi. Radix, semen, & folia incocta vino, potu vrinæ difficultati, et regio morbo auxiliantur: menses cient. Estur crudum, coctumúe in olere, seruatur etiam in muria.*

Cor

Coronopus. CAP. CXXIII.

* ἐστρωμένον. id est. strata.

*Coronopus oblonga herbula est, per terram * strata, fissis folijs. Coquitur in olere. Radicem habet tenuem, adstringentem, quæ in cibo cœliacis facit. Prouenit in aggeribus, & locis incultis, & secus vias.*

Sonchus. CAP. CXXIIII.

* Vulgò rostrũ porcinum.

*Sonchi duo genera. Syluestrior quidã est, & magis spinis horret. * Alter teneritate quadam mollescit, cibis expetitus. Caule constat anguloso, † inani, interdũ rubẽte: folijs in ambitu per interualla dissectis. Vtriusq; vis refrigerat, modicè adstringit, vnde æstuãti stomacho, & inflammationibus illiti prosunt. Succus eorũ stomachi rosiones sorbitione mitigat: lac elicit. in vellere appositus, sedis, ac vuluæ collectionibus opitulatur. Tam herba, quã radix illita, vibratis à scorpione ictibus subuenit. Alter sonchus tenerior, arboris instar est, latis constans folijs: caulem in remos exeuntem folia distinguũt, sed ad eadem pollet.*

ANNOTATIO.

† Hæc dictio κενὸς, quæ vacuũ, & inanem significat, hic nõ legitur in vulgatis Græcis. Sed tamen eam habent vetusti codices, quibus etiam adstipulatur Oribasius. Ergo non erit, vt aliqui putant, ex Plinio duntaxat reposita.

Seris siue intybus. CAP. CXXV.

SEris, duum generum est. Altera syluestris, quæ pincris, & cichorion vocatur. Altera satiua latioribus folijs constat, stomacho quàm hortensis vtilior. Quæ iterũ in duas species digeritur. vna folio latiore prodit, lactucarũ simillima: altera angustiore est folio, et gustu amara. Vtraq; refrigerat, & adstringit. stomacho vtilißima: aluũ sistit cocta, si cũ aceto adsumatur. Syluestres stomacho meliores: quandoquidem æstuantem ipsum, & quẽ imbecillitas vexet, cibo leniũt. Cardiacis per se, aut cũ polẽta vtiliter illinuntur: podagris, & oculorũ inflammãtionibus auxilio sunt. Herba cũ radice illita, percußis à scorpione subuenit: igni sacro cum polenta medetur. Succus cum cerusa, & aceto, valet ad illitus eorum, quæ refrigerationẽ desiderant.

Chondrilla. CAP. CXXVI.

CHondrilla, quam aliqui cichorion, alij serin appellãt, caulem, flores, & folia habẽt cichorio similia. qua ex causa nõnulli syluestris intibi speciẽ esse pronunciarunt, verùm tenuior tota est. In cuius ramulis gummi mastiches simillimũ, magnitudine fabæ* inueniri solet: qđ cum myrrha tritum, & linteo appositũ, instar oliuæ, fœminarum menses trahit. Tusa cũ radicibus herba, adiecto melle, diuiditur in pastillos: qui nitro admißi vitiligines emaculant. Gũmi inordinatos pilos replicat. Quod item tenera ra dix

* μεγέθει κυαμιαίῳ. id est, magnitudine fabæ.

dix efficit, si intincta succo acus, pilis admoueatur: contra viperas in vino pota proficit. Succus decoctæ, in vino, aut per sese potus, aluum sistit. Aliud habetur chōdrillæ genus, foliū feris oblongum, circumrosum, humi sparsum: caulem succo madentē lacteo: radice tenui, rotūda, leui, vegeta, flauescente, succosa. Cuius & caulis, & folia concoquēdi vim habēt. Succus incōmodos palpebrarū pilos reflectit. Nascitur in lætis, & cultis.

Cucurbita. CAP. CXXVII.

C*Vcurbita esui apta. Cruda, trita illita tumores, & abscessus mitigat. Ramēta eius infantibus cōtra capitis ardorē, quā syriasin vocant, in sincipite illinuntur: oculorū inflāmationes podagrasq; refrigerāt. Succus è ramētis tusis per se, aut cum rosaceo infusus aurium doloribus auxiliatur: adustiones cutis in ardēti febre illitus adiuuat. Totius feruefactæ, & expressæ succus, cū melle exiguo, & nitro potus, aluū leniter resoluit. Vinū in cucurbitā recētē excauatā, infusū, si mistū sub diuo teneatur, potū aluū læuigabit.*

Cucumer satiuus. CAP. CXXVIII.

S*Atiuus Cucumis aluo, & stomacho perquàm vtilis habetur: refrigerat, qui corruptionem non sentit: vesicæ prodest: olfactu reuocat, quos animus liquerit. Semen modicè vrinam mouet: cū lacte, aut passo, vesicæ exulcerationibus subuenit. Illita cum vino folia, morsus canum sanant: & epinyctidas, cum melle. Peponis caro*

in cibis, vrinam cit: inflammationes oculorum illita sedat. Ramenta eius contra adustionē infantium, quam syriasin vocant, sincipiti imponuntur: frōti admota oculorum fluxiones auertunt. Succus cū semine, adiecta farina, siccatus in sole cogitur in smegmata, quæ faciē repurgāt, & nitorem afferunt. Radix sicca, & ex hydromelite pota, drachmæ pondere, vomitionem mouet. Si quisquam moderatè secūdum cœnā vomere cupiat, geminis obolis sit contentus. Sanat quoque illita cum melle, vlcera concreta in modum faui, quæ ceria vocant.

Lactuca. CAP. CXXIX.

LActucæ satiuæ, quibus natura refrigeratrix inest, stomacho gratæ habentur, somnum conciliant, aluū emolliunt, lac euocant: verùm decoctæ magis alunt. Stomachicis illotas esse prodest. Epotum semē, assiduas libidinum imaginationes in somno compescit, & veneri refragatur. Ipsæ verò frequentiores in cibo, claritati oculorum officiunt: inflammationibus, & ignibus sacris opitulantur. Muria condiuntur. Cùm in caulem exierunt, vim quandam nanciscuntur succo, aut lactis syluestris lactucæ similem.

Lactuca syluestris. CAP. CXXX.

SYluestris Lactuca satiuæ similis est, sed longior caulis, & cādidiora folia, graciliora, & asperiora. Amaro gustu est, & viribus aliquātū papaueri similis: vnde lacteū eius succū ali-

qui meconio permiſcuerũt. Aquam per aluum elicit, potus in aceto mulſo ſuccus ad duos obolos: argema, caliginemq́; repurgat: contra aduſtiones efficaciter illinitur, cum lacte mulierum. in ſumma ſomnum allicit, doloris leuamentum præſtat, menſes trahit: cõtra ſcorpionũ, & phalangiorũ ictus bibitur. Semẽ nõ aliter quã ſatiuæ libidinũ imaginatiões in ſomno amolitur, ac venerẽ arcet. Succus ad eadẽ valet, ſed viribus infirmior. Reponitur in fictili nouo lac eius, antea, vt in aliјs liquaminibus moris eſt, inſolatũ.

Gingidium. CAP. CXXXI.

GIngidium, aliqui lepidion. in Syria, & Cilicia plurimum naſcitur. Herbula eſt ſylueſtri paſtinacæ ſimilis, tenuior, & amarior: radice parua, candicãte, ſubamara. Olus hoc crudũ, coctum, conditúmve eſtur, magna ſtomachi vtilitate: vrinam cit. Decoctum ex vino potum veſicæ prodeſt.

Scandix. CAP. CXXXII.

SCandix, ſylueſtre olus eſt, amarum, ſubacre: quod crudum, coctúmve mãditur: ſtomacho, & ventri vtile. Decoctum in potu, veſicæ, renibus & iecinori confert.

Caucalis. CAP. CXXXIII.

CAucalis, quam aliј ſylueſtre daucum vocãt, cauliculo eſt dodrantali, aut maiore, ſubhirſuto: folijs apio ſimilibus, fœniculi modo per extrema multifidis, hiſpidisq́;: candida in cacumi-

ne vmbella, suauite olente. Crudum, coctuúmve oleru modo estur: vrinam mouet.

Eruca. CAP. CXXXIIII.

CRuda eruca venerē largiore cibo cōcitat. Semen eius idem præstat, vrinam cit. Con coctioni prodest, aluo perquàm accōmodata. Semine ad condimenta vtuntur: quod, vti in longum tempus asseruetur, adiecto lacte, aut aceto, digerunt in pastillos. Gignitur etiámnum syluestris eruca, maximè in Iberia, quæ occidentem spectat. Cuius semine pro sinapi incolæ vtūtur. Vrinam vehementius pellit, & multò satiua acrior.

Ocimum. CAP. CXXXV.

OCimum vulgó cognitum, Id copiosiore cibo oculorum aciem hebetat, aluum mollit, spiritum mouet, vrinam pellit, lac euocat, ægrè tamen conficitur. Illitum cum pollinæ polentæ, aceto, & rosaceo, pulmonum inflammationibus auxilio est. Draconis marini, & scorpionis ictibus per se prodest: & cum vino Chio, oculorū doloribus. Succus visus caliginem abstergit: destillationes exciccat. Semen potum conuenit atram bilem gignentibus, difficili vrinæ, inflatis q́; naribus haustum, subinde mouet sternutamenta, quod idem herba efficit. Sed oculos premi necessum, cùm sternutamentum vrget. Sunt qui in cibis abdicandum censeant: quandoquidem manducatum, & in sole positum vermicu-

los creat. Aphri autem adijciunt, si feriantur à scorpione, qui occimum ederint, nullo conflictari dolore.

Orobanche. CAP. CXXXVI.

O*Robanche cauliculus est sesquipedalis, & interdũ maior, subrubet, hirsutus, tener, sine folio, pinguis: flore subalbido, aut in luteum vergente: radice digiti craßitudine, & cũ ariditate flaccescit caulis, fistulosa. Hanc inter quadã legumina nasci constat, & ea strangulare: vnde orobanche sibi cognomentũ vsurpauit. Estur, vt olus, cruda, & in patinis, asparagi modo, decocta. Legumentis addita, concoctionem accelerare creditur.*

Barbula hirci. CAP. CXXXVII.

B*Arbula hirci, quæ ab alijs come vocatur, breui est caule: folijs croci: radice lõga, dulci: magno super caulem calyce: è cuius summo semẽ nigrum dependet, vnde nomen inditum est. Herba esui apta est.*

Ornithogalum. CAP. CXXXVIII.

O*Rnithogalum cauliculus est tener, candicãs, tenuis, sesquipedalis, aut quatuor in cacumine mollibus adnatis: à quibus flores prodeũt foris herbacei, et cũ hiantes se pandunt, lactei visuntur: inter quos dissectum, cachryos modo, capitulum emicat. Coquitur cum pane, vt melanthium. Radix bulbosa, cruda, & cocta manditur.*

Tubera.

Tubera. CAP. CXXXIX.

TVbera rotundæ radices sunt, sine caule sine folijs, flauescentes: vere fodiuntur. Cruda, & cocta eduntur.

Smilax hortensis. CAP. CXL.

HOrtensis Smilax frutex est, cuius semẽ à nonnullis lobia vocatur. Folia habet hederæ, molliora tamẽ: tenues caules, & capreolos vicinis fruticibus circumuolutos: qui tantũ adolescunt, vt topiarias scenas repræsentare videãtur: siliquas fœni græci profert, longiores, & torosiores: in quibus semina renum similia, sed inæquali colore, recluduntur: quæ quadam ex parte fuluescunt. Siliqua cocta, cum semine in oleribus asparagi modo estur. Vrinã ciet, & tumultuosa somnia facit.

Medica. CAP. CXLI.

MEdica, cùm recenter prodijt, folijs & caule trifolio pratensi similis est: procedens verò folia contrahit, caules edens trifolij, & siliquas cornuculorũ modo intortas, in quibus semen lentis magnitudine dependet. Id siccatum, iucundi saporis gratia, conditaneo sali admiscetur. Viride, quibus refrigeratione opus est, illitu suffragatur. Herba tota pro gramine vtuntur, qui pecora alunt.

Aphaca. CAP. CXLII.

APhaca ĩ aruis nascitur, altior lẽte, tenuib⁹ folijs: siliquas lẽticula maiores fert, in qui

bus terna, quaternáve semina nigra, lente minora, continentur. Quæ adstringendi vim habent. quare torrefacta, stomachi, aluiq; fluxiones sistunt, si fresa lentis more decoquantur.

Porrum capitatum. CAP. CXLII.

C*Apitatum porrum inflationem facit, noxiũ succum creat, tumultuosum somniũ parit, vrinã ciet, aluo accõmodatur, extenuat, oculorum aciem hebetat, menses pellit: sed lædit exulceratam vesicam, renesq;. cum ptisana verò coctum, esu pectoris vitia extrahit.* Coma *eius in aqua maris, & aceto cocta, in desessionibus ad præclusiones vuluæ & duritias, vtilis habetur.* Porrum *bis aqua mutata coctum, tum frigida maceratum, dulcescit, & multò minus inflat.* Semen *acrius est, & quandam adstrictoriã vim habet. quare succus cum aceto, addito thure, aut manna, sanguinis profluuia sistit, maximè si naribus erumpat. Venerem stimulat: contra omnia thoracis vitia, tabémque, pro delinctu efficax est: arteriam esu purgat: sed si assiduè estur, visus obscuritatem inducit: stomacho aduersatur.* Succus *ex male potus, aut illitus, cõtra bestiarum morsus auxilio est. Ipsum quoq; cũ aceto aut thuris polline, lacte aut rosaceo vtiliter auriũ doloribus, et sonitui instillatur. Varos tollunt folia illita cũ rhoë, qua ad obsonia vtũtur: epinyctidi medentur: crustas ex sale illita rumpũt. Veteres sanguinis reiectiones cohibent,*

semi.

seminis drachmæ binæ, cum æquali baccarũ myrti pondere potæ.

Ampeloprasum. CAP. CXLIIII.

Ampeloprasum stomacho magis, quã porrum aduersatur: plus autem excalfacit: vrinam, & menses vehementius ciet. Id contra serpentium morsus esse conuenit.

Cæpa. CAP. CXLV.

Caepa longa acrior est, quàm rotũda, itẽ, flaua quàm candida, & sicca quàm viridis, & cruda quàm viridis, & cruda quàm cocta, aut sale condita. Omnes tamen mordent, flatus gignunt, appetentiam inuitant, sitim mouent, & extenuant, fastidium pariunt, & expurgãt: aluo vtiles sunt. Eæ detractis purgamẽtis in oleũ coniectæ, hæmorrhoidas, reliquósque excretionum exitus reserant, subditæ pro balanis. Succus cum melle illitus, oculorum hebetudinibus, argemis, nubeculis, & incipiẽtibus suffusionibus auxiliatur: anginæ eodem perungũtur: suppressos menses pellit: caput purgat, naribus infusus: canis morsibus cum aceto, ruta, & melle illinitur: cum aceto autem perunctas in sole vitiligines sanat: & cum pari spõdio, scabras lippitudines sedat: varios cũ sale reprimit: contra calceamentorum attritus, cum gallinaceo adipe vtilis est, citæ aluo prodest: in auribus sonitum: ac grauitatem emendat: ad purulẽtas aures,, & eliciendã earũdẽ aquã, valet: alope-

ciæ earum succo perfricantur, qui celerius quã alcyoniũ pilos euocat. Largiore cibo cepa capitis dolores ciet, coctaq; vehementius vrinã pellit: eos lethargioes efficit, qui valetudinibus aduersis, ea et iam cocta, plus æquo vescantur. elixa, & cum passis vuis, & fico illita, tubercula concoquit, & celerrimè rumpit.

Allium. CAP. CXLIII.

ALlium quoddã satiuũ, atque hortẽse habetur. quod in Aegypto, singulari vt porrum, capite constat, dulce, in purpureum vergis, paruũ: reliqua verò magna & candida, ex pluribus coagmentantur nucleis, quos aglitas, id est spicas, Græci nominãt. Aliud est syluestre, qđ ophioscorodõ, id est anguinũ, vocat. Vis alij acris est: excalfacit, mordet, excernit, aluũ turbat, inflatiões facit, stomachũ exiccat, sitim gignit, flatum permouet, summã corporis cutẽ exulcerat: aciẽ oculorum esu hebetat. Eosdẽ effectus præbet anguinũ, qđ & elaphoboscorodõ dicitur: latas ventris tineas in cibo sumptũ abigit, vrinas detrahit: cõtra viperarũ ictus, & priuatim hæmorrhoi, prodest, ita vt nõ aliud magis, si cũ vino ingiter assumatur, aut tritũ in eodẽ ebibatur: cõtra rabiosorum morsus, & illitu, & cibo valet. Magnæ & allio vtilitates cõtra aquarũ mutationes: vocẽ clarificat: veterem tussim crudũ, coctũm ve lenit: potum autẽ cum origani decoctio, pediculos, & lendes enecat: cremati cinis illitus

sugilla

suggillationibus cũ melle, & alopecijs cũ nardino vnguine, medetur: eruptiones papularũ cum oleo, & sale sonat, vitiligines, lichenas, lentigines, vlcera capitis manatia, lepras, & furfures, cum melle eximit: cum thure, & teda decoctum, dentium dolorẽ leuat, si in ore cõtineatur: cõtra venenatos muris aranei morsus, cũ ficulneis fiõdibus, & cumino illinitur. Feruefactæ comæ ius, fœminarum desessionibus additũ, menses, & secundos partus extrahit. Allium eiusdem gratia suffitur. Factum ex eo, & nigra oliua intritũ, quod myttoton vocant, esu cit vrinam, ora venarum patefacit, hydropicis vtile.

Scorodoprasum. CAP. CXLVII.

SCorodoprasum magnitudine porrũ æquat, qualitatum porri, & allij particeps. Vnde promiscuas sibi vires ex vtroque vẽdicauit, effectus allij, & porri præbẽs: inefficacius tamẽ. Coctũ, porri modo, dulcescit, & in olerũ vicẽ trãsit.

Sinapi. CAP. CXLVIII.

SInapi hortense, aliqui napi vocãt. Eligi debet adultum, valdè rufum, non magnopere siccum, sed quod fractum internè virescat, & veluti quodã succo madeat, casium colore: siquidẽ recens id genus, tẽpestiuũ habetur. Ad calfaciẽdum, extenuandũ, extrahendum, efficax est. Ad eliciendam capitis pituitam manditur: contra præduros tonsillarum tumores, ac veterem, callosamqué arteriæ scabritiem, succus ex aqua,

& melle conuenienter gargarizatur: sternutamenta ciet, tritum, & naribus admotum, comitialibus quoq; auxiliatur: fœminas vuluæ strangulatu oppressas excitat: letargicis, deraso capite illinitur. Cum ficis admistum donec rubescat locus, & ad coxendicum cruciatus impositum: ad lienes, & omne genus dolores confert, cũ per mutandæ valetudinis causa ex alto vitia extrahenda sunt: alopecijs illitum medetur: faciẽ purgat: sugillata cũ melle, adipe, aut cerato rapit: feræ impetigines, & lepræ, eo cum aceto perunguntur: contra febrium circuitus aridum bibitur, aut potui, polentæ modo inspargitur: extrahentibus emplastris, scabiemq; extenuantibus: vtiliter admisceri solet: tritum grauitati aurium, & sonitui cum fico impositum prodest. Succus ad hebetudines oculorum, & genarum scabritias magna vtilitate illinitur. Expressus recenti semine succus in sole siccatur.

Nasturtium. CAP. CXLIX.

NAsturtium optimum constat esse Babylonicum. Omnium semen est acre: excalfacit, stomacho aduersatur, aluum turbat, tineas excutit, lienem imminuit, partus exanimat, menses cit, venerem stimulat, sinapis, & erucæ simile intelligitur: lepras, & impetigines absterget. Illitum cum melle lienem extenuat, fauos expurgat, pulmonum vitia extrahit, sorbitionibus incoctum: serpentium venenis potum resistit.

ſtit, atque eas ſuffitu fugat, capillorum defluuia cõhibet: carbunculos ad ſuppurationem perducit, & rumpit: coxendicibus cum polenta cõmodè ex aceto illinitur: tumores, collectionesq; diſcutit: emitit furũculos illitum cum muria. Herba ad omnia eadẽ effectus, licet minor.

Thlaspi. CAP. CL.

*THlaſpi herbula eſt anguſtis folijs, digitalis longitudine, in terrã verſis, ſuppingui bus: binum dodrantum cauliculo, tenui, non ſine ad naſcẽtibus ramis: fructu circa ipſum totũ ab extremo in latius ſe pandẽte: ſemine naſturtij, incluſo vaſis in cacumine diuiſis, † * letẽticulæ effigie, niſi quòd infringitur: vnde nomẽ accepit. flos albicat. Naſcitur in ſemitis, & ſepibus foßisq;. Semen aſperi guſtus excalfaciens: bilem vtrinq; extrahit, potum acetabuli menſura: ꝓdeſt iſchiadicis infuſum: ſanguinẽ potu educit, internas ſuppurationes rumpit: menſes ciet, ſed partus enecat: Alterũ thlaſpi tradit Crateuas, quod aliqui Perſicon ſinapi vocãt, latis folijs radicibus magnis vtile iſchiadicorum infuſioni.*

* *δισκοειδὲς, id eſt diſci figura.*

ANNOTATIO.

†Hoc loco Ruellius legiſſe videtur *φακοειδὲς*, quòd verterit lenticulæ effigie: nec temerè, quòd Thlaſpi ſemen illi pulchrè reſpõdeat. Verùm vulgati Græci codices habent *δισκοειδὲς*, hoc eſt, diſci figura.

Arabis, ſiue draba. CAP. CLI.

DRaba herba ad cubiti altitudinem assurgit: tenues spargens ramos, & ex vtroque latere folia, ceu lepidij, sed molliora, & candidiora. In cacumine verò sambuci vmbellam gerit, candidos flores habentem. Herba hæc cum ptisana coquitur: in Cappadocia maximè. Semē aridum pro pipere obsonijs miscetur.

Irio. CAP. CLII.

ERysimon, Latini Irionē vocāt, iuxta vrbes, rudera, hortosq; nascitur: folijs erucæ syluestris: cauliculis in lori modū lētis, & obsequiosis: floribus luteis: siliquis in cacumine gracilibus, vt fœno greco, corniculatis: semine nasturcij, exiguo, vrentis gustus. Contra thoracis fluxiones efficax est, & si purulenta extußiūtur: regi morbo, & coxendicibus prodest: cōtra venena in delinctu cum melle datur. Illinitur ex aqua, aut melle vtiliter cæcis carcinomatis, parotidibus, duritijs mām̄arum, & testium inflāmationibus. In totū extenuat, & excalfacit. Mitius multò ad clysteres fiet, si aqua madescat, atq; torreatur vel linteo illigatū pinsita farina oblitū perasset.

Piper. CAP. CLIII.

PIper in India nasci, breui arbore traditur: quæ inter initia, pralōgū fructū, veluti siliquā, promit, quod longū piper est: habet intus aliquid tenuis milio simile, quod tandem in perfectum piper euadit. Id autem suis temporibus dehiscens, pandensq; sese, racemos emittit, grana si

na ferentes qualia videmus. Ea *acerba candidũ piper faciunt, aptum ocularibus remedijs, antidotis, & medicaminibus, quæ contra venenata parantur, theriaca vocant.* Longũ *verò vehemẽtius mordet: & quoniã priusquàm ematurescat, decerptum est, subamarũ relinquitur, antidotis, & theriacis medicaminibus expetitũ.* Nigrũ *verò, vtpote quod tẽpestiua maturitate collectu sit, odoratũ esse constat: candido suauius, acrius, & ori gratius, necnon ad condimenta vtilius. sed candidum, & adhuc in acerbũ vergens, antè dictis infirmius est.* Eligi *oportet grauißimũ. plenum, nigrũ, sine multis rugis, recens, ac minimè surfurosũ.* Inueniũtur *etiãmũ in genere nigri semina nutrimento defecta, cassa, inania, minimiq; ponderis, quod vocant brasma.* Vis *omnium excalfacit, vrinam ciet, concoquit, extrahit, discutit, absterget caliginem, quæ oculis obuersatur.* Piper *febriũ horroribus circuitu repetentibus, siue potu, siue illitu subuenit: serpẽtiũ morsibus auxiliatur: partus extrahit: conceptum adimere creditur, statim à concubitu suppositum: tußi, omnibusq; pectoris vitijs, siue ecle mate, siue potu succurrit: ãginæ eo, & melle cõuenienter parguntur: potum cum recentibus lauri folijs, tormina discutit: cum vua passa manducatum, pituitam à capite elicit: valetudinem tuetur, dolores finit, appetentiam mouet, concoctionem adiuuat, ad intinctus escu*

leis

lentorum additum: strumas cum pice discutit: vitiligines ex nitro emaculat. Fictili nouo, vt aiunt, motum torretur. Non est *huius arboris radix gingiber, vt aliqui existimauere, sicuti paulò post ostendemus.* Nanq; *piperis radix costo similis est, ora gustantium accendit, saliuam ciet.* Hæc *lienem reprimit, cum aceto illita, aut pota: caput etiam purgat, manducata cum semine pedicularis herbæ, quam staphidem agriam vocant.*

Gingiber. CAP. CLIIII.

GIngiber *sui generis planta est, in* Troglo*dytica Arabia magna ex parte nascens.* Q*ua virente ad multa, perinde atque nos ruta, vtuntur, & primis potibus, & edulijs admiscent.* H*uius radices, cyperi modo, paruæ sunt, candicãtes, & odoratæ, atque piper sapore imitantur.* E*ligi debet, quæ teredines non nouerũt.* A *multis tamen ob id condiuntur, quòd celeriter cariem sentiant: & fictilibus in* I*taliã asportantur.* G*ingiber cibo conueniens est, & cum cõdimẽto assumitur.* E*xcalfactoriam vim, & excoquentem habet: aluum leniter emollit: stomacho vtilis est: efficax aduersus ea, quæ oculis caliginem offundunt. in antidota addi solet.* In *summa, piperis viribus respondet.*

Hydropiper. CAP. CLX.

HYdropiper *apud aquas nascitur, quę stagnant, aut pigro lapsu repunt.* Cau*lem*

lem edit geniculatum, solidum, multis alis concauum: folia menthæ, maiora, molliora, candidioráq́; gustu piperis, acri, citra tamen vllam odoris gratiam: fructum acrem, in surculis paruis, prope folia racematim cohærentem. Folia *cum semine illita tumores, veteresq́; duritias discutiũt, sugillata delent: quæ postquàm inaruerunt, tusa pro pipere in obsonijs admiscentur.* Radix *parua, nullius in medicina vsus.*

Ptarmica. CAP. CLVI.

PTarmica *exiguus frutex est, surculos habẽs paruos multos, & rotundos, abrotono nõ dissimiles: & circa eos folia oleæ, longa, multa: & in cacumine capitulum, vti anthemidis, paruũ, rotundum. quod suo acri dolore sternutamentũ excitat, vnde nomen accepit.* Folia *cum floribus illita, sugillationes rapiunt.* Flores *sternutamenta efficacissimè mouent.* Nascitur *in montibus & petrosis.*

Radicula, seu lanaria herba. CAP. CVLII.

[a] STruthium *herba vulgò nota: qua purgandis lanis vtuntur, qui eas eluunt.* Huius *radix est acris, vrinam ciet: prodest tussi, iocinerosis, orthopnœæ ex melle sumpta, cochlearis mensura, aluum soluit.* Eadem *cum panace, & capparis radice, calculos frangit, & cum vrina exturbat: duritiam lienis assumit: menses imposita trahit: partus efficaciter enecat. Cum polenta.*

[a] Cẽsetur ea quam vulgò Saponariam dicunt.

ta autem, & aceto illita, lepras tollit: tubercula discutit, cum farina hordeacea, & vino decocta. Miscetur & malagmatis, & ocularibus collyriis, claritatis causa. Sternutamẽta mouet: per os purgat, trita cũ melle, & naribus infusa.

Cyclaminus. CAP. CLVIII.

CYclaminus folia habet hederæ, purpurea varia, in quibus suprà infráq; albicant maculæ: caule nudo, quaternos digitos æquante: floribus in eo purpureis, rosarum effigie: radice nigra, & aliquantum lata, vt rapum videri possit. Quæ cum hydromelite pota, pituitam, aquamq; detrahit: menses potu, appositúve ciet. Tradunt, si prægnans radicem transgrediatur, abortum fieri, partum appensa accelerat: contra venena, præsertim leporis marini, ex vino bibitur: illita contra serpentium ictus remedio est: immista vino inebriat: regium morbum discutit, tribus drachmis pota, cum passo, aut diluto mulso. Sed oportet eum qui ebibit, multis vestibus contectum, loco calido, & à perfrictionibus tuto recumbere, quo facilius exudet: execti autem sudores felles colore inueniuntur. Succus eius ad purgandum caput, naribus infunditur, ad deiiciẽda quoque alui excremẽta, in veiere sedi subiicitur: illito vmbilico, & imo ventre coxarum tenus, aluum emollit, & abortum efficit: suffusionibus, & retusa oculorum aciei, ablitus cum melle succus prodest. medica

medicamentis abortũ inferentibus admiscetur. Succus cum aceto illitus, prociduam sedem restituit. Exprimitur tusa radice succus, & ad mellis crassitudinem decoquitur. Radix cutem purgat, eruptiones papularũ reprimit: vulneribus ex aceto per se, aut cum melle medetur, lienẽ absumit, vitia cutis in facie, et alopecias emendat. Eius decocto luxata, podagras, & capitis vlcusculi, pernionesq́; foueri congruũ est: ipsaq́; in oleo vetere feruefacta, illito oleo vlcera ad cicatricem perducit. Cauata radix oleo expletur, & cinere feruenti imponitur, adiecto interdum Tyrrhenicæ ceræ momẽto, vt strigmenti crassitudinẽ vnguentum contrahat, cũ primis vtile pernionibus. Radix, scillæ modo, concisa reponitur. Narrant, ad amatoria assumi contusam, & in pastillos diuisam. Nascitur in vmbrosis, maximè sub arboribus.

Altera cyclaminus. CAP. CLIX.

Est & altera cyclaminus, quam cissanthemõ aut cissophyllon vocant: folijs hederæ, sed minoribus: geniculatis caulibus, crassisq́;, circa vicinas arbores, capreolorũ modo se voluẽtibus: flore cãdido, odorato: acinis hederæ mollibus, lẽti gustus, aliquantulũ acris: radice superuacua. Nascitur in asperis. Huius acini, drachmæ vnius pondere poti, cũ vini albi cyathis duobus quadraginta diebus, lienẽ p vrinã, et aluũ absumũt: ad orthopnœam bibitur: reliquias à partu purgat.

Dracunculus maior. CAP. CLX.

DRacunculus maior in vmbrosis circum septa, gignitur. Caulem habet rectum, leuem, duum cubitorum, baculi crassitudine, versicoloribus draconum maculis, purpureis tamen euincentibus: folia rumicis, sibi inuicem implicita. Fructum summo caule facit, racemosum, coloris primum cineracei, mox per maturitatem in crocum, & purpuram vergentē: radicem prægrandem, rotundam, candidam, cortice tenui vestitam. Colligitur, dum maturescit & succus exprimitur, siccaturq; in vmbra. Radix quoque messibus effoditur, elotaq; particulatim conciditur, & funiculo transfixa siccatur in vmbra. Vis ei calfaciendi cum diluta vini potione. Crudam, coctámve cum melle delingi prodest contra orthopnœas, rupta, conuulsa, tussim, & destillationes. pota cum vino venerem stimulat: vlcera, quæ cacoethe vocantur, atque apagedenica expurgat, præsertim cum vite alba. ex ea, & melle collyria ad fistulas, & partus euocādos cōponūtur. ad vitiligines cū melle, efficaciter illinitur: polypos, & carcinomata absumit. Succus ad oculorū medicamēta, itē cōtra nubeculas, caligine, albuginesq; effectū pbet. Herbæ, radicisq; odor teneros cōceptus abortu vitiat, itē si triginta grana eius in posca bibātur. Sunt qui eius succū cū oleo, auriū doloribus infūdere: quin etiā folia, vtpote q̄ adstringāt, vulnerib. recētib.

impo

Imposuere. & cocta in vino pernionibus. Qui folia manibus affricuerit, aut radicem exemerit, posse à vipera feriri inficiantur.

Dracunculus minor. CAP. CLXI.

DRacunculus minor folio constat hederaceo, magno, candidis notis insigni: caule recto, bicubitali, versicolore, maculis resperso purpureis, ita vt anguem planè referat, baculi craßitudine: fructus summo caule racematim cohæret, colore primùm herbaceo, & cùm ematuruit,, croceo, gustu feruens, mordaxq́;: radice aliquantulum rotunda, bulbosa, aro non absimili, tenui obducta cortice. Nascitur in sepibus vmbrosis, Seminis succus cum oleo instillatus, aurium dolorem mitigat: naribus etiam ex lana impositus, polypum absumit: carcinomata illitu sistit: triginta eius grana, si in posca bibãtur, abortus inferunt. Odorem aiunt, postea quàm flaccidi flores emarcuerunt, conceptus adhuc teneros enecare. Radix excalfacit: orthopnœis: ruptis, vulsis tußi, destillationibus auxiliatur: humores pectoris excreatu faciles reddit, siue cocta, tostaq́; cum melle, aut per sese edatur, siue vrina eius ex melle delingatur. vrinam pellit, venerem excitat, cum vino pota: phagedænas vlcerum, & quæ cacoethe vocantur, trita cum melle, & bryonia alba expurgat, & ad cicatricem perducit: collyria ex ipsa ad fistulas, & eijciendos partus fieri solent: qui radice suas ma-

nus perfricuerunt, à viperis feriri negãtur: illita ex aceto vitiligines emaculat. Folia recentibus vulneribus linamentorum vice, conuenienter imponuntur: decocta in vino pernionibus apposuisse prodest. Caseus folijs inuolutus, à putredine defenditur. Succus radicis ad nubeculas, albugines, & oculorum caligines conuenit. Radix cocta crudáve, ad sanorum vsus, pro olere recipitur. In Gymnesijs insulis, quæ Baleares vocantur, coctam radicem cum melle multo, in conuiuijs placentarum loco offerunt. Radix messibus effoditur, lotáq; frustatim conciditur, & ligno traiecta, siccatur in vmbra, & ita reconditur.

Arum. CAP. CLXIII.

ARon apud Syros lupha vocitatum, folia emittit dracunculi, sed longiora, & paucioribus distincta maculis: caulem suppurpureũ, dodrantalem, pistilli specie, à quo croceum semen exit: radice dracunculi alba. quæ decocta estur, vt pote cùm minus acris sit. Folia ad esum condiuntur, & arida per se decocta manduntur. Radix, semen, & folia dracunculi vires habẽt. Priuatim radix ex fimo bubulo podagris illinitur. & dracunculi more reponitur. In totum, ob mitiorẽ eius acrimoniam, in cibũ expetitur.

Arisarum. CAP. CLXIII.

ARisarum exigua herbula est: cuius radix oleæ magnitudinem implet, longè maioris quàm aron acrimoniæ. Vnde illitu nomas sistit.

Fiunt

Fiunt collyria ex ea, ad fistulas efficacia. Illitu radicis, genitale animalis cuiuscunque in perniciē agitur.

Hastula regia. CAP. CLXIIII.

HAstula regia vulgaris notitiæ est: folijs maioris porri: caule læui, ferente in cacumine florem, quem anhtoricon appellant: radices subiacent, oblongæ, rotundæ, glandibus similes gustu acres. Quæ excalfaciunt: vrinas, & menses epotæ ciunt: lateris doloribus, ruptis, cōuulsis, & tußibus, drachmæ pondere potæ ex vino medentur. Ea verò vomitiones adiuuat, ludicri tali magnitudine cōmanducata: à serpente demorsis datur aptißimè, triū drachmarum pondere, verùm folijs, floribus, & radice ex vino morsus illinire oportet: item vlcera sordida, & depascentia, mămarū quoque, et testiū inflammationes, tubercula, furūculosq;: decoctis in fæce vini bulbis, recētibus inflāmatiōibus ex polēta auxiliatur. radicis succus adiecto vetere vino dulci, myrrha, et croco decoquitur. fitq; perquā vtile oculis medicamētū: ad purulētas aures per se, et cū thure, melle, vino, et myrrha tritus, pdest: incōtrariā aurē infusus, dentiū dolorē mitigat. Cinis è radice illitus, alopecias ad pilū reducit, oleū in excauatis radicibus igni decoctū, illitu exulceratis pnionibus, et ābustis igni, cōducit: et surditati instillatū in aurē auxiliatur. Candidā vitiliginē, linteo ātea perfrictā in sole illita radix emēdat.

Semen, floresq; in vino poti, scolopendræ, & scorpionum venenis, mirum immodum resistunt: aluum purgant.

Bulbus esculentus.

CAP. CLXV.

Esculentus bulbus vulgò cognitus, à nobis estur. Stomacho, et aluo vtilis rufus, qui ex Aphrica defertur. Amarus verò & scillinus, stomacho aptior est, et concoctionē adiuuat. Bulbi omnes acrimoniam habent, excalfaciunt, venerem stimulant, linguam, tonsillasq; exasperant multum alimenti præbent, carnes creant, inflationem pariunt. luxatis, fractis articulorum doloribus efficaciter illinuntur: spicula extrahūt: gangrænas, & podagras ex melle, aut per sese hydropicorum tumores, & canum morsus cum melle: & piperis polline illiti cohibent: sudores compescunt: stomachi dolores mitigant: furfures, & vlcera, quæ in capite manant, cum tosto nitro abstergunt. sugillata, varosq; per se, aut ex oui luteo, & lentigines cum melle, vel aceto emendant: fractis auriculis, vnguibusq;, ex polenta medentur. Iidem calidis cineribus torrefacti, tollunt ficus: item cum cinere è mænarum capitibus impositi. Cremati verò, & cum alcyonio misti, vitia cutis in facie, atrasq; cicatrices, in sole illiti emaculant. faciunt ad rupta, si cum aceto cocti edantur. Sed copiosiore eorum cibo abstinendum, quoniam nervos tentat.

Bul

Bulbus vomitorius. CAP. CLXVI.

BVlbus, quem vomitorium vocant, folia habet lentiora multò, & longiora quàm bulbus esculentus: radicem similem, cortice nigro. Ea radix mansa, aut decoctum eius potum vesicæ malis medetur: vomitiones mouet.

Scilla. CAP. CLXVII.

SCilla vim acrem, atque feruentem habet. assatam ad multa vtiliorem esse constat. Polline ad crustam subacto, aut luto oblita, in clibanum conijcitur, aut carbonibus obruitur, donec obducens crusta sufficienter intosta fuerit: quæ exempta, si non emolescat, altero polline simili, aut luto circunlinitur, & eadem quæ prius, fiunt: nam quæ ita non assatur, interaneis maximè noxia est. Torretur item in olla, indito operculo, quæ in furnum demittatur. Sumi etiã solet quòd maximè est medium, direptis viuótenus tunicis, quod frustatim cõfectum coquitur, mutata sæpius aqua, donec ipsa nec amaritudinem, nec acrimoniam habeat: traiectaq́; lino frusta siccantur in vmbra, ita vt ne vlla quidem parte se contingãt. His scillæ seminibus ad oleũ vinum aut acetum scillinum vtimur. Ad rimas pedum, interna pars crudæ scillæ in oleo feruefacta, aut cum resina liquefacta, imponitur. decocta in aceto demorsis à vipera, cataplasma est. Ad singulas assæ partes abiectis octonis tosti salis cochlear vnũ, aut alterum damus ieiunis, ad

emolliendam aluum : in potu autem, & odoratis medicaminibus, & quibus vrinam ciere volumus, hydropicisq;, & stomachicis, quibus innatat cibus, regio morbo, torminibus, in tussi vetere, suspiriosis, & ore reijcientibus, tres obolos in delinctu ex melle sumpsisse satis est. Coquitur *cum melle, & estur eorundē gratia, maximè vt concoctionem adiuuet: strigmenta per aluum extrahait. Cocta, & simili sumpta modo, eosdem præbet effectus: sed cauēdus scillæ vsus his, qui intestinū sentiūt vlcus. ad pensiles verrucas, & perniones, tosta efficaciter illinitur.* Tritū *semē, & in carica, aut melle deuoratū, aluum emollit,* Scilla *tota in limine ianuæ suspensa, mali medicamenti noxam arcet.*

Pancratium. CAP. CLXVIII.

P*Ancratiū, quod aliqui scillam appellāt, radice est magni bulbi, subrufo colore, aut sup purpureo, gustu amaro, ac seruēte, folijs lilij, sed lōgioribus. Scillæ vires, & præparationē habet, eodēq; pōdere in morbis efficaciter assumitur: cui tamē mitior, quàm scillæ facultas inest.* Radicis *succus cum erui farina digeritur in pastillos, qui hydropicis, splenicisq; cum hydromelite, commodissimè dantur.*

Capparis. CAP. CLXIX.

C*Apparis auculeatus frutex est, qui in terra stratus magis in orbē euagatur.* Spinas, *vt rubus, habet in hami modū aduncas: folia mali*

cotonea,

cotoneæ, rotũda: fructum oleæ similem, qui cùm dehiscens panditur, florem candidum promit: quo excusso, nonnihil glandis oblongæ figura inuenitur, quod apertum grana acinis punicorum similia ostendit, parua, rubicunda: radices lignosas spargit, grandes, numerosasq́;. Tenui *plerunq; solo, asperisq́; locis, in insulis, & iuxta rudera nascitur.* Caulis, & *fructus, cibi gratia condiuntur. aluum turbat, stomacho aduersatur, sitim gignit: cocta tamen stomacho, quàm cruda vtilior est.* Fructus *drachmis duabus in vino potus, quadraginta diebus, lienem absumit, & urinam, cruentumq́; excrementum emittit: bibitur vtilißimè in coxarum doloribus, & neruorũ resolutione, item ruptis, et conuulsis: menses ciet, caput purgat.* Dentium *dolorem sedat semen ex aceto decoctum, colluto inde ore.* Aridus *radicis cortex ad eadem proficit: vlcera omnia vetera, & sordida, & quæ occalluerunt, expurgat: lienosis cum farina hordei illinitur: dẽte demorsa: dolori eius auxiliatur: cũ aceto trita, vitiligines albas absterget.* Radix, *folia q́; intrita, strumas, ac duritias discutiũt.* Aurium *vermiculos infusus succus enecat.* Aphrica, *et præsertim* Marmarica *capparis, vehementer inflat.* Apula *vomitus facit. & quæ à* Libyco, & *quæ* Rubro *mari, defertur, mirũ in modũ acris est: siquidẽ in ore pustulas excitat, gingiuasq́; ossetenus exest quare in cibis non ab re dãnatur.*

Lepidium. CAP. CLXX.

LEpidium, aliqui gingidium vocant, herbula vulgò nota. muria cum lacte seruatur. Vis foliorum acris, & exulcerans. quapropter ischiadicis trita, præsentißimum est auxilium, si cum helenij radice, quarta parte horæ, illinatur: lienosis simili modo prodest: lepras eximit. Radix appensa collo, dolore dentium liberare existimatur.

Ranunculus. CAP. CLXXI.

COmplura Ranunculi genera. Vis tamen omnibus vna: acris, & vehementer exulcerans. Nam vnum coriandri folijs constat, latioribus, subalbidis, pinguibus: flore luteo, interdum purpureo: caule gracili, cubitum alto: radice alba, exigua, amaraq́;, multis capillamentis, hellebori modo, fibrata. nascitur in limitibus humidis. Alterum lanuginosius, longiori caule, pluribus foliorũ incisuris, plurimũ in Sardinia prouenięs, quàm acerrimũ, quod syluestre apiũ appellãt. Tertium minimum, odore graui, flore aureo. Quartũ huic simile, flore lacteo. Folia, flores, & cauliculi recẽtes, illitu exulcerãt, & crustas nõ sine dolore gignũt. quare vngues scabros extricãt, scabiẽ eximũt, stigmata delẽt: formicãtes verrucas, & pẽsiles, alopeciasq́; paulisper illita tollũt. Tepẽte decocto perniones fouẽtur. Sicca radix, tritaq́; sternutamẽta ciet, naribus admota: dẽtiũ dolorẽ appẽsa leuat, ipsos tamẽ frãgit.

Ane

Anemone. CAP. CLXXII.

DVo Anemones genera, vnũ syluestre, alterũ in cultu nascẽs. Cuius multæ species: vna phœniceũ florẽ profert: altera cãdicãtẽ, aut lacteum, aut purpureum. Harum folia coriandro similia, cæterùm scissa tenuius in terrã inclinãtur: caules lanuginosi, tenues, in quibus flores vt papaueris, & in medio capitula nigra, aut cærulea: radix oleæ magnitudine, aut amplius paulò grãdescit, ac veluti geniculis quibusdã cingitur. Syluestri amplitudo prorsus maior, latioráq; folia, & duriora: oblongius caput: flore puniceo: tenuibus, & multis radicum capillamentis. Acrior est, quæ nigra habet folia. Vis vtriusque acris. ea de causa succus naribus infusus purgat caput. Cõmanducata radix pituitã trahit. decocta in passo, & illita, medetur oculorũ inflammationibus: cicatrices eorundẽ, & hebetudines emẽdat: sordida vlcera abstergit. Folia, & caules, si cum ptisana decocti edantur, copiã lactis præbent: menstrua ciunt, vellere apposita: illita quoque lepras eximũt. Sunt qui errore ducti argemonem nominari eupatorium putent: quoniam à syluestri Anemone, argemonem, & papauer, quod rhœada appellant (de quo inter papaueris genera referemus) propter colorũ cognationẽ in floribus distinguere non possunt. Verùm papauer, & argemone colore minus saturato spectantur, & vtraque tardius florèt.

Quinetiam argemone croceum succum, gustu admodum acrem, reddit: rhœas verò candidiorem, & acrem. Insuper anemone, & rhœadi capitula syluestris papaueris similia insunt, sed in anemone supernè crassiusculum, in rhœade subangustius. Anemones genera succum remittunt, nec calyces habent, sed quasi asparagi cacumen. In aruis illa sæpius enascuntur.

Argemone. CAP. CLXXIII.

ARgemone in totũ syluestri papaueri similis est. Folia habet anemones, diuisa, florem puniceum: caput in cauliculo papaueris rhœadis, oblongius, & summis partibus latum: radicem rotundam: succum croci colore, acrem dimittit. Argema, & nubeculas expurgat. Folia illitu inflammationes compescunt.

Anagallis. CAP. CLXXIIII.

DVo sunt anagallidis genera, quæ tantùm flore distant. nam quæ cæruleo flore est, fœmina dicitur: mas quæ phœniceo. Frutrices sunt parui, in terra iacentes: folijs in quadrangulo cauliculo pusillis, subrotũdis, ad helxinæ folia accedentibus: semine rotũdo. Vtraque mitigandi vim habet, inflãmationem arcet, adactos corpori aculeos extrahit, nomas cohibet. Succus earum gargarizatus, capitis pituitam purgat: & naribus infusus, dolorem dentium lenit, si in aduersam narem inijciatur: argema cum melle Attico emendat: hebetudini oculorum aciei auxilia-

tur: contra viperarum morsus, iecinoris, & renum vitia, si ex vino bibatur prodest. Tradunt eam, quæ cæruleum edit florẽ, prociduam sedem reprimere: quæ uerò phœniceum, illitu euocare.

Hedera. CAP. CLXXV.

HEdera differentias multas in specie sortitur, summas autẽ genere tres. Nam quædam cãdida est, altera nigra, tertia helix. Candida fructum fert cãdidum: nigra nigrum, aut croci æmulum, quam vulgus Dionysiam *vocat.* Helix *fructũ non gignit, sed tenues habet viticulas, & folia parua, angulosa, & rubra. Hedera omnis acris est, & adstringẽs, neruos tentat. Flos trium digitorũ carptu, facit ad dysentericos, in vino bis die potus: ambustis cũ cerato tritus illinitur. Recẽtia folia ex aceto cocta, aut cruda cum pane detrita, lienes sanant. Foliorũ, & corymborũ succus, cũ irino vnguento, melle, aut nitro, naribus infunditur: & cõtra veteres capitis dolores, caput eo cũ aceto, et rosaceo perfundi vtile est, purulẽtis auribus, aut dolẽtibus, cũ oleo medetur.* Nigræ *hederæ succus, aut epoti corymbi, corpus infirmãt, mentemq; turbãt largius sumpti. Acini quinque triti, calfactiq; in punici mali cortice cũ rosaceo, si instillẽtur à contraria aure, dolorẽ dentium mitigãt. Denigrãt capillũ illiti corybi. Folia in vino decocta, illinuntur omnium vlcerum generi, etiam si cacoëthe sint, vitia cutis in facie, & ambusta sanant, vti*

antea diximus, decocta. Mouent menses triti, & subditi corymbi: iidem poti, post purgationes fœminarum, drachmæ pondere, concipiendi spem adimunt. Pediculus foliorum melle irrigatus, ac vuluæ inditus, menstrua, & partus extrahit. Instillatus succus putrida tædia nariũ, graueolentiãq; emendat, & sanitati restituit. Lachryma hederæ psilothrum est: illitu pediculos enecat. Succus radicum in aceto potus, contra phalangia prodest.

Chelidonium Maius. CAP. CLXXVI.

CHelidonium maius, caule est gracili, cubitali, aut altiore. agnatu foliosis: foliis ranũculi, mollioribus tamen, & colore cæsiis: flore violæ albæ, secundũ singula folia prodeunte. In eo succus croci, mordax, acris, & aliquantulum subamarus, grauiter olens. Radix supernè singularis, infernè in multa crocea capillamẽta fibratur. Siliqua, ceu corniculati papaueris; tenuis, in metæ figurã lõga: in qua semẽ papauere maius recluditur. Succus in æreo vase, cũ melle prunis decoctus, oculis claritatẽ adfert. Foliis, caule, radice, succus exprimitur ineunte æstate, & siccatus in vmbra digeritur in pastillos. Radix cũ aniso, & vino albo pota, medetur regio morbo, et vlceribus quæ serpũt: imposita cũ vino, aut mãducata, dentiũ dolorẽ sedat. Hoc nomẽ sibi videtur vendicasse, quòd aduentu hirundinum exoriatur, & discessu emarcescat. Sunt qui nar-

rant

rant, hirundines matres excæcatis pullis, admota herba, visum restituere.

Chelidonium minus.

CAP. CLXXVII.

CHelidonium minus, quod triticum syluestre aliqui nuncuparunt, herbula pediculũ ab radice pendens, sine caule: folijs hederæ, multò rotũdioribus, & minoribus, teneris, & suppinguibus. radices habet ex eodem callo complures, pusillas, in granorum tritici modum aceruatim congestas: quarum tres, aut quatuor in longitudinem exeũt. Iuxta aquas, & lacus nascitur. Vis ei acris, & anemones modo summã cutẽ exulcerat. psoras, & scabros vngues eximit. Succus radicibus expressus ad purgandũ caput, naribus infunditur. Decoctum eius cũ melle gargarizatum, magnificè id præstat: & omnia pectoris vitia extrahit.

Othonna. CAP. CLXXVIII.

OThonnam aliqui maioris chelidoniæ succum esse aiunt: quidam glaucij: alij succum floribus corniculati papaueris expressum. Alij permistos cæruleæ anagallidis, hyoscyami, & papaueris succos esse cõtendunt. Alij Troglodyticæ cuiusdã herbæ succũ, quæ othonna vocatur: nasciq; eam in eo Arabiæ tractu, qui ad Aegyptũ spectat. Othonna folijs erucæ, perforatis cribri modo, & veluti à tinea derosis, squalore obsitis, paucis: flore croci, latifolio: quare quidã anemones

mones speciem esse putauerũt. Extractus succus oculorũ medicamentis adijcitur, ubi expurgare est opus: mordet enim, & absterget omnẽ caliginem, quæ oculis offunditur. Tradunt humorem quendam ex herba emanare, qui elotus, semotis calculis, in pastillos ad eadẽ digeritur. Aliqui tamen affirmãt, lapidẽ esse Aegiptiũ, in Thebaide nascentẽ, exigua magnitudine, æreo colore, gustu cũ feruore quodã, & adstrictione mordaci.

Auricula muris. CAP. CLXXIX.

MVris auricula, quam, myosotida vocãt, herba est caulibus pluribus ab vna radice, aliquatenus ab imo rubẽtibus, & cõcauis: folijs angustis, oblõgis, dorso acuto, elato, nigricãtibus, per interualla aßiduè geminatis, atque in mucronem desinentibus, & tenuibus cauliculis ex alarũ sinu prodeũtibus: flosculo, vt anagallidis cæruleo: radix digitali craßitudine, multis capillamentis fibrata. Radix illita ægylopia sanat. Sunt qui alsinem, muris auriculã vocitant.

Glastum. CAP. CLXXX.

SAtiuũ Glastũ, quo infectores lanarũ vtuntur, foliũ habet plantagini simile, verũ pinguius, nigriusq;, cuius caulis duũ cubitorũ altitudinẽ excedit. Illita folia tumores oẽs discutiunt, cruẽta vulnera glutinant, sanguinis profluuia sistũt: ignẽ sacrũ, phagedænas, putrescentia vlcera, & quæ serpunt, sanant. Syluestre glastũ satiuo simile est, folia fert maiora, lactu-

caceis

caceis proxima: caules tenuiores, multifidos, quadámtenus rubentes: in quorum cacumine folliculi multi dependent, quandam linguarum effigiem referentes, in quibus semen: flore tenui, luteo. Eadem, quæ & suprà dicta, præstat; potu, & illitu lienosis auxiliatur.

Telephium. CAP. CLXXXI.

TElephium herba portulacæ similis, et caula, & folijs: alas binas in singulis foliorum geniculis annectit: ramuli à radice seni, septenúe prodeunt, folijs referti cæruleis, crassis, lentis, cannosis: flore luteo, aut candido. Nascitur in cultis, & maximè inter vites tempore verno. Folia senis horis illita albam vitiliginem sanant, sed postea hordeacea farina illini debet. perunctam ex aceto etiam in sole vtiliginem tollunt: sed vbi inaruerunt, absterguntur.

FINIS.

PEDACII

DIOSCORIDIS

ANAZARBEI, DE

Medica materia,

LIBER TERTIVS.

Vperioribus, chariſsime Aree, commẽtarijs, tradidimus de aromatibus, vnguẽtis, oleis, arboribus earum fructibus, & lachrymis: item de animalibus, cerealibus, oleraceis, & herbis acrimonia præditis. In hoc autem tertio radices, ſuccos, ſemina, herbas, & quæ vernacula, & inter ſe cognata cenſentur, quæq; pluribus ſcatent remedijs, proſequemur.

Agaricum. CAP. I.

AGaricũ radix fertur laſerpitij ſimilis, ſed facie ſumma ſolutior, & rariore, fungoſoq; tota cõtextu. Duo eius genera: fœmina, quæ præfertur, rectis intus venarum diſcurſibus conſtat: mas rotundus eſt, & vndique compactior. Vtrique guſtus in initio dulcis, mox ex

diſtri

distributione in amaritudinem transit. Gignitur in Sarmatiæ regiõe, quæ Agaria dicitur. Sũt qui radicem esse plantæ affirment: alij vt fungos nasci in arborum caudicibus, quadam putredine. Gignitur in Galatia Asiæ, et Cilicia in cedris, sed friabile, & infirmum. Adstringendi, calfaciendiq; naturam habet. Efficax est contra tormina, cruditates, & rupta: prodest itidem cõtusis, & ab alto deuolutis. Datur duobus obolis in vino mulso febrim non sentientibus: febriculosis verò in aqua mulsa: arcatis quoq;, suspiriosis, iocineris, renumq; vitio laborantibus, dysentericis. Item si vrina ægrè reddatur, si vuluæ strangulatus vrgeat, si pallor membra decoloret, drachma vna dari solet: si tabes infestat, ex passo: si lien negotium exhibet, ex aceto mulso: si dissolutio stomachi est, ita vt cibi tenax non sit, manditur, & sine vlla humoris sorbitione deuoratur: simili modo acida ructãtibus propinatur. sanguinis reiectiones sistit, tribus obolis ex aqua sumptum. Facit ad coxendicum, & articulorũ dolores, & comitiales morbos, si cũ aceto mulso, pari pondere assumatur: menses ciet: fœminis, quas inflatio vuluæ vexat, vtiliter æquali modo datur: horrores soluit, datum ante febriũ accessiones: aluum purgat, drachma vna, aut altera, si cum aqua mulsa bibatur: venenorum antidotum est denarij instar, cum diluta potione sumptum: si serpentes ictum vibrarũt, mor-

sumq́; subfixerũt, tribus obolis ex vino potũ, mi rè auxiliatur. In summa, internis omnibus vitijs cõuenit, pro viribus, & ætate datũ, nunc ex aqua, nunc ex vino: ijs ex aceto mulso, alijs ex aqua mulsa.

Rhaponticum. CAP. II.

RHa, aliqui rheum, Latini rhaponticum vocant, prouenit in ijs, quæ supra Bosphorum sunt, regionibus ex quibus affertur. Radix nigra, centaurio magno similis, sed minor, & rufior, fungosa, aliquantùm læuis, sine odore. Optimum habetur, quod teredines non sensit, si gustatu cum remissa adstrictione lẽtescat, manducatumq́; colorem reddat pallidum, aut ad crocum inclinantem. Id epotum facit ad inflationes, stomachi imbecillitatem, & omne genus dolores, ad conuulsa, rupta, lienosos, hepaticos, tormina, & renum, vesicæ, & pectoris vitia, aduersus intenta præcordia, & vuluæ mala, coxendicum dolores, sanguinis excreationes, suspiria, singultus, dysenterias, & cœliacorum affectus, contra febrium circuitus, & venenatorum morsus. Datur in singulis valetudinibus eodem, quo agaricum pondere, & cum eisdẽ liquoribus: si febri careant in mulso: sin aliter ex aqua mulsa: si tabem experiuntur, ex passo, si lien is exercet, in aceto mulso: si dissolutio est stomachi, id est cum cibi tenax non est, mãditur, & sine sorbitione vlla deuoratur. Liuentia, lichenasq́;

vásq; tollit, cũ aceto illitũ. Inflãmationes omnes veteres ex aqua oblitum dißipat. Summa eius vis adstringens, cum aliquanto calore.

Gentiana. CAP. III.

Gentianæ inuẽtio prima aßignatur, Gentio Illyriorum regi, à quo cognomentum habuit. Folijs partim proximè radicẽ, iuglãdi, plantaginive similibus, subrubris: partim à medio caule, & præsertim iuxta cacumen, paulũ dissectis, caule cauo, & læui, digiti craßitudine, geniculato, & ex interuallis maioribus foliato, binũ cubitorum altitudine. semine in calycibus lato, leui, glumoso, satis ad sphondilij semen accedente. radice longæ aristolochiæ, longa, crassa, amara. Nascitur in sublimibus mõtium iugis, vmbrosis locis, aquosisq;. Vis radicis excalfactoria, & adstringens: contra morsus serpentium, duabus drachmis. cum pipere, rupta, & vino pota auxiliatur. Extracti succi drachma, laterum doloribus, & ex sublimi deturbatis, ruptis, & conuulsis prodest: hepaticus, et stomachicus, pota cum aqua subuenit. Radix collirij modo subdita, partus eijcit: imposita, vt lycium, vulneraria est, & vlcerum cuniculatim depascentium medela. Succus præcipuè eodem effectu prodest: oculis inflammatione laborantibus illinitur: pro meconio collyrijs acribus immiscetur. Radix vitiliginem absterget. Succi extrahendi ratio hæc est. Contusa radix quinq; diebus aqua

Græci gentiadi.

maceratur: postea in eadem tantisper decoquitur, dum extent radices: & vbi refrixit aqua, linteo excolatur: mox discoquitur, dum mellis crassitudo fiat, fictiliq; reconditur.

Aristolochia. CAP. IIII.

ARistolochia nomen ex eo sibi adoptauit, quòd existimetur optimè puerperis opitulari. Tria eius genera tradũtur. Rotunda, quæ fœmina vocatur, folijs hederaceis, præstanti odore cum acrimonia, mollibus, subrotundis, multis ab vna radice germinibus, prælongisq; palmitibus: floribus candidis, pilei similitudine, in quibus quod rubrum est, grauiter olet. Longa mascula appellatur, nonnullis dactylitis: longiore quàm rotunda folio: tenuibus ramulis, dodrantalibus: flore purpureo, grauiter olẽte, qui marcescens in pyri similitudinem turbinatur. Radix rotundæ in orbem conglobata, rapi modò: longa verò digiti crassitudinem: & dodrantis longitudinem implet, nonnunquam paulò maiorem. Ambæ colore intus buxeo, gustu amaro, & graui. Est etiámnum tertia longa, quæ clematitis vocatur, ramulos habens tenues, refertos folijs subrotũdis, minori sẽperuiuo similibus: flores rutæ: radices longiores, tenues, crasso cortice, odoratoq; vestitas, priuatim vnguentorum spissamẽtis conuenientes. Rotunda cæteris venenis resistit. Longa verò aduersus angues, & venena, drachmæ põdere ex vino bibitur, & illinitur.

Rota-

Pota cum pipere, & myrrha menses, partus. & omnia vuluarum onera eijcit: eadem efficit subdita in pesso. Rotunda *ad eadem pollet: insuper singultibus, suspirijs. horroribus, lienĕ conuulsis, laterum doloribus, pota cum aqua. singulariter auxiliatur.* Aculeos, *& spicula extrahit: oßium squamas illitu adimit: vlcera putrida exest, & sordida expurgat: caua cum iri, & melle explet: gingiuas, & dentes extergit.* Clematitis *ad eadem pollere creditum: viribus tamen inferior est.*

Dulcis radix. CAP. V.

D*Vlcis radix plurima gignitur in* Cappado*cia, et* Pŏto. *Fruticosa est, ramis binū cubitorū altitudine assurgĕtibus: folijs lĕtisci, dĕsis, pinguibus, tactuq; gummosis: flore hyacinthi: fructu pilularum platani magnitudinis, asperiore, qui siliquas lentium modo habet rufas, & paruas: radicibus longis, vt gentianæ, coloris buxeĕ subacerbis, & dulcibus: quæ densantur in succum, lycij exĕplo.* Is *in arteriæ scabritia efficax habetur: verùm oportet, vt linguæ subditus eliquescat: æstuanti stomacho, thoraci, ac iocinorĕ conuenit: sanat vesicæ scabiem, & renū dolores cum passo potus, idem eliquatus sitim sedat: vulneribus illitus accŏmodatur: cŏmanducatus stomacho prodest.* Recentis radicis *decoctum ad eadem conuenit.* Eiusdem *farina pterigijs cŏmodissimè inspargitur.*

Centaurium magnum. CAP. VI.

CEntaurium magnum folia habet iuglandis, oblonga, viridi brassicarum colore, serrata in ambitu, caulẽ, ceu rumicis, binũ, aut ternum cubitorum, multis ab radice adnatis, in quibus capita, ceu papauerum, in rotunditate oblonga. Flos cæruleus: semen cnico simile, ceu laneis floccis quibusdam inuolutũ. Radix crassa, grauis, solida, tripedalis, succo prægnãs, cum adstrictione aliqua, & dulcedine acris, & rubescens. Amat solũ pingue, & apricum, ac syluas, & colles. Copiosissima est in Lycea, & Peloponneso, in Arcadia. Helide, & Messenia, pluribusq; locis circa Pholoen, Lyciam, & Smyrnam. Radix conuenit ruptis, conuulsis, pleuriticis, spirandi difficultati, veteri tussi: sanguinem expuentibus, drachmis duabus trita datur, si febris sit, in aqua, cæteris in vino: item ad tormina, & vuluæ dolores. Ramenta eius in collyrij formam vuluæ subdita, menses, atque partus extrahunt. Succus eadem præstat. Vulneribus prodest: nam recens tusa, aut arida antè madefacta, ea glutinat, & coniungit. Carnes coalescunt, si tusa simul decoquatur. In Lycia succum exprimunt, quo pro lycio vtuntur.

Centaurium minus. CAP. VII.

CAntaurium minus, limnesion aliqui vocauere, quoniam rigua amet loca. Herba origa

origano, aut hyperico similis: caule angulosо, palmum excedente: flore lychnidis, è puniceo in purpuram vergente: folijs rutæ, prælongis, & paruis: fructu tritico simili: radice pusilla, læui, & superuacua, quæ gustanti amaritudinem adfert. Herba recens tusa suo illitu vulnera conglutinat: vetera vlcera purgat, & cicatrice obducit. Bilem, crassosq; humores per aluum exigit, si decocta deuoretur. Ius decocti ischiadicis cõuenientissimè infunditur: trahit enim sanguinẽ, & dolorẽ leuat. Succus oculorum medicamentis perquàm vtilis, siquidem cum melle caliginem oculorum expugat. in vellere appositus, menses, & partus extrahit: epotus peculiariter neruorum vicijs succurrit. Succi extrahendi ratio. Legitur herba semine prægnans, & diebus quinque madefacta decoquitur, donec superm ineat aquæ: mox vbi refrixit, linteolo exprimitur, & eiecta herba, iterum decoquitur, vsque dum mellis crassitudinem habeat. Nonnulli eam recentem, grauidamq; contũdunt, atque succum fictili non picato exprimunt, & in sole, linea rude assiduè mouentes, inspissant. quòd si quid concretum faucibus vasis adhærescat, deradunt, reliquoq; humori permiscent, noctu diligenter operiũt, nanq; ros nocturnus liquores coalescere nõ sinit. Quæ autẽ siccis radicibus, aut herbis, liquamẽta exprimuntur, decocta (vt in gẽtianæ mẽtione retulimus) præ-

parantur. Sed quæ ex corticibus humidis, aut cõtusis herbis factitantur, in sole, vti antè dictum est, coguntur. Sic è thapsia, sic è mandragora, reliquisq; similibus succus: sic ex acerbis vuis melligo elicitur. Lycium tamen, & absynthium, hypocistis, & comsimilia, decocta, eo quo diximus modo, coguntur.

Chamæleon albus. CAP. VIII.

CHamæleon albus, ixia ideo aliquibus vocatur, quòd quibusdã in locis viscum circa radices eius inueniatur: quo pro mastiche vtuntur mulieres. Folia habet silybo, aut scolymo similia, asperiora, acutiora, nigroq; chamæleone validiora. Caulem non promit, verùm ex medio spinas, echini marini, aut cinaræ modo, erigit. Flores purpureos, veluti papporum lanugines emittit: semen cnico simile: radicem in lætis collibus crassam, in montosis verò graciliorem, in profundo albam, aliquátenus aromaticam, graui odore, dulcem. Quæ pota acetabili mensura, latas interaneorum tineas pellit. bibitur autẽ in vino austero cum origani feruefacti succo. Hydropicis cõmodissimè drahma in vino datur: etenim eos extenuat. Contra difficultatẽ vrinæ decoctum propinatur. Hausta in vino, serpẽtium venenis resistit: occidit canes, & sues: mures item necat, subacta cum polenta, aut aqua, & oleo madefacta.

Chamæ

Chamæleon niger. CAP. IX.

CHamæleon niger folijs scolymo similis esset, nisi minora, tenuioraq́;, ac rubro distincta viderentur. Caulem emittit dodrantalem, crassitudine digitali, subrubrum: & in vmbella flores spinosos, tenues, hyacynthi æmulos, versicolores: radice crassa, nigra, densa, interdũ exesa, quæ dissecta flauescit, & commanducata mordet. Prouenit in campestribus, siccis, & cliuosis tractibus, & maritimis. Radix trita, addito, attramenti sutorij exiguo, cedrino oleo, & axũgia, scabiem abigit: eadem, cùm sibi sulphur, & bitumen asciuit, & cocta in aceto illinitur, impetigines absterget. Decoctum collutione dentium dolorem mitigat. Cum pari pipere, & cera oblita radix, dolenti denti auxiliatur. Radice concisa, & in aceto decocta, dẽtes fouẽtur: eos quoq; frangit, si scriptorio styllo feruens admoueatur: vitia cutis in facie, vitiliginesq́; cum sulphure emẽdat. erodentibus medicamentis admiscetur: phagedænas, tetraq́; vlcera illitu sanat. Quare chamæleon vocetur, à varietate foliorum euenit: mutãt enim cum terra colorem: hic viridia, illic albicantia, alicubi cærulea, nonnusquam rubra inueniuntur.

Crocodilium. CAP. X.

CRocodilion Chamæleontis nigri figuram habet. Nascitur in syluosis, radice longa, leni, aliquãtulum lata, odore, vt nasturtij, acuto.

Feruefacta in aqua, & pota radix, sanguinem copiosum per nares pellit. datur lienosis, eos euidenter adiuuans. Semen ei rotundum inest, duplex vti scutum: quod suapte vi vrinam ciet.

Dipsacũ, siue labrum veneris. CAP. XI.

* Virga pastoris vulgò.

DIpsacũ aculeatarũ generis est. Caulẽ habet altũ, spinis horridũ folijs lactucæ, spinosis, binis, genicula singula cõplectẽtibus, prælõgis, ceu quasdã bullas intus, et extra aculeatas, in dorsi medio habẽtibus, cõcauo alarũ sinu, in quo imber, aut ros asseruetur, vnde dipsaci, quasi sitiẽtis, nomẽ traxit. In cacumine caulis, singula surculis capitula insunt, oblõga, echinata spinis: q̃ are facta, cãdida spectãtur, dessectaq; medulla ten⁹, vermiculos ostẽdũt. Sanat rimas sedũ fistulasq;, si tusa, et decocta in vino radix, vsq; dũ sit crassitudo ceræ, immitatur. Medicamẽtũ area pyxide recõdẽdũ. Aiũt formicationibus, verrucisq; pẽsilibus remedio esse. Vermiculi capitulorũ in folliculo alligati collo, aut brachio appẽsi produntur quartanis febribus remedio esse.

Spina alba. CAP. XII.

SPina alba nascitur in montibus, & syluosis. Folia fert albi chamæleonis, angustiora, cãdidiora, aliquantũ hispida, & aculeata, caulem supra bina cubita altum, pollicari, aut ampliore crassitudine, albicantẽ, intus cauum: in cacumine capitulũ inest spinosum, echini marini æmulum, sed minus, & oblongum: flores purpurei

rei in quibus semen, ceu cnicum, sed rotundius. Huius radix pota, cœliacis, stomachicis, et ijs, qui cruenta extussiunt. efficax est: vrinam cit: tumoribus illinitur. Decocto eius dentes in dolore colluiprodest. Epotum semen conuulsis infantibus & à serpente demorsis auxiliatur. Gestatum pro amuleto serpentes abigere traditur.

Spina arabica. CAP. XIII.

ARabicam spinam natura albæ spinæ similem esse cõstat. Ipsa siquidem stringit. Ad sanguinis reiectiones, mensium abundatiam, cæterasq; fluxiones radix etiámmum valet. Prouenit in asperis.

Carduus. CAP. XIIII.

CArduus, Græci scolymon vocant, folia chamæleonis habet, & albæ spinæ, nigriora, & craßiora: caulem lougum edit, foliosum, capite spinoso, radice nigra, et crassa. Quæ illita graue olentiam alarum, totiusq; corporis emendat: itẽ si decocta in vino bibatur. copiosam autem vrinam fœtidamq; expellit, Herba cùm recens tenerescit, in olera, asparagi modo, transit.

Poterium. CPP. XV.

POterium, Iones neurada vocãt, largè fruticat, cortice obductum tenui, spinis horridũ. lanugine spissa, ramulis lõgis, mollibus, lẽtis, tenuibus, tragacanthæ proximus: folijs paruis, rotundis: flore exiguo, candidi coloris: semine nullius vsus, sed gustu acuto, & odorato. Nascitur

tur in aquosis, & collibus. Radicas *demittit binum, ternúmve cubitorũ, neruosas, & firmas: quæ proximè terram recisæ, dant succum gummi similem.* Tusæ, *præcisis neruis, & vulneribus glutinandis illinuntur.* Decoctum *quoque eius neruorum affectibus prodest.*

Acanthium. CAP. XVI.

A*Canthium albæ spinæ simile, folijs aculeatis per extremitates, & lanugine araneosa obductis. ex qua collecta, & neta, vestes bombicinis similes texunt.* Folia, *vel radices ad remedia opisthotoni bibuntur.*

Acanthus. CAP. XVII.

A*canthus, Romani pædorotam vocant, nascitur in hortis, petrosis, & riguis.* Folia *habet multò latucaceis latiora, & longiora, erucæ diuisura, nigricãtia, pinguia, læuia: caulè binũ cubitorũ, digitali craßitudine, læuẽ, propè verticem ex interuallis circundatum foliolis, ceu nucamenta quadã oblonga referentibus, spinosis, è quibus flos prodit albus, semẽ oblongũ, luteum, caput thyrsi specie: radicibus nititur lõgis, muscosis, rubris, & glutinosis. Quæ vstis igni, & luxatis artibus illitæ subueniũt: potæ vrinã ciunt, sed aluum cohibent: ruptis: cõuulsis, tabem sentiẽtibus, mirè prosunt.* Nascitur *& syluestris* Acanthus, *scolymo similis, aculeatus, breuior quã satiuus, et is qui in hortis prouenit. Cuius radix ad eadem ad quæ superior efficax.*

Anonis

Anonis siue ononis. CAP. XVIII.

ANonis, quã aliqui ononida appellãt, ramos habet fruticosos, dodrãtales, aut maiores, frequentibus geniculis cinctos cauis alarũ multis, capitibus rotundis: folijs lenticulæ, tenuibus, pusillis, ad rutæ, aut pratensis loti folia accedentibus, sub hirsutis, odoratis, non iniucundè olentibus. Muria conditur, ante quàm spinosa fiat, cibus gratissima. Rami acutioribus spinis, & veluti spiculis firmioribus horrent. Radicẽ mittit candidam. Quæ excalfacit, & extenuat. huius cortex ex vino potus vrinã ciet, calculos cõminuit, margines vlcerũ erodit. Radix cùm decoquitur in posca, dolorem dentiũ collutione mitigat. Decoctum eius potu hæmorrhoidas sanare creditur.

Leucacantha. CAP. XIX.

LEucacantha, prædita est radice cyperi, valida, & amara. Quæ manducata dolorem dentium sedat: veteri laterum dolori, atque ischiadicis prodest, decocto cyathis tribus ex vino poto. Eadem ruptis, & conuulsis medetur. Radicis epotus succus eosdem præbet effectus.

Tragacantha. CAP. XX.

TRagacantha radix lata, & lignosa, summo cespite nititur: vnde surculos, humiles robustos, latissimè fũdit: in quibus minuta folia multa, nonnunquã tenuia exoriuntur: quæ sub se spinas albas, rectas, & firmas occulunt. Est etiam

tiammum tragacantha lacryma, quæ vulnerata radice manans, concreuit. Præstat pellucens gracilis, leuis, syncera, & subdulcis. Cutis spiracula, vt gummi, obstruit. Huius increbuit vsus ad oculorum medicamenta, ad tussim, exasperatas fauces, retusas voces, cæterasq; destillationes, cum melle in delinctu: subdita quoque linguæ liquescit. In passo madefacta, drachmæ pondere bibitur contra renum dolorem, & vesicæ rosiones, mixto cornu cerui vsto, & eloto, aut scissi aluminis momēto. Eryngium. CAP XXI.

E*Ryngion aculeatarum generis est. Cuius folia in principio, sale condita, in cibos recipiũtur. Lata autem sunt, & extremo ambitu aspera, gustu aromatica: sed vbi adoleuerunt, circa complures caulium eminentias in spinas aculeãtur. in quorum summitatibus globosa capitula durarum, acutissimarúmq; spinarum ambitu stellatim circũnuallantur, quorũ colos aliàs viridis, alias albus, interdũ cœruleus inuenitur. Radix oblonga, lata, foris nigra, internè cãdida, pollicis crassitudine, odorata. Nascitur in asperis, & campestribus. Vim habet calfactoriam. Pota menses & vrinas pellit: tormina, inflationesq; discutit: contra iocinerum vitia, serpentiũ morsus, & hausta venena, cum vino prodest, bibitur aduersus plurima, cum seminis pastinacæ drachma vna: appensa, illitáve, tubercula discutere* ꝓditur. *Pota cũ hydromelite radix, opistho*

tonicis, & comitialibus medetur.

Aloë. CAP. XXII.

ALoës folium scillæ similitudinẽ habet crassum, pingue, modicè latũ, rotundũ: retrorsus pãdũ folia gerit curta, q̃ vtrinq; ex obliquo lõgioribus interuallis striãtur, et in spinulas desinunt. Caulis emittitur non dissimilis anthericο: flos albus: fructus hastulæ regiæ cognatus: graui tota est odore, & gustu amarissima: radix vna, ceu palo, in terram depacta. Plurima, præpinguisq; in India gignitur, ex aqua coctus succus adfertur. Nascitur etiam in Asia, & arabia in locis quibusdam maritimis: & insulis (vt in Andro) non valde succo extrahendo idonea, sed ad glutinanda vulnera sanè quàm vtilis, si detrita illinatur. Duo succi genera: quoddam arenosum, quod sedimentum purissimæ esse videtur: alterum ad iecinoris imaginẽ vergit. Eligi debet, boni odoris, syncera, quæ nihil doli sensit, nitida, calculorũ expers, rufi coloris, friabilis, ac iecinoris modo coacta, facilè liquescens, eximiæ amaritudinis. Improbatur nigra, et fractu cõtumax. Gũmi eam adulterant: quod deprehenditur gustu amaritudine, & valido odore: eoq; argumento, quòd digitis friata non ad minima vsque frusta resoluitur. Nec desunt, qui acaciã immisceant. Natura eius est spissare, exiccare, somnum allicere, & corpora densare, aluum resoluere. Stomachum repurgat binum cochlearium

mensura

mensura, in aqua frigida, aut eligēda pota: sanguinis reiectiones sistit: regium morbum purgat tribus obolis ex aqua, aut drachmæ pondere in potu: deuorata cum resina aut cū aqua, vel melle cocto sumpta, aluum soluit: purgationis perfectæ causa tribus drachmis sumitur, alijs purgatorijs medicaminibus admista, præstat, vt minus stomachum infestent: sicca glutinandis vulneribus inspargitur: vlcera ad cicatricem perducit, cohibetq;. Eadem peculiariter exulceratis genitalibus medetur, & disrupta puerorum præputia iungit: condylomata, rimasq; sedis expasso sanat: hemorrhoidū abundantiam, et sanguinis eruptiones sistit: pterygia, ad cicatricem ducit liuores, & insignita ex melle tollit. Priuatim scabras lippitudines, pruriginesq; angulorum permulcet: dolorem capitis sedat, temporibus & fronti illita, ex aceto & rosaceo: capillum fluentem continet cum vino: tonsillis, gingiuis, & omnibus oris vlceribus, cum melle & vino proficit, Oculorum medicamentis torretur in munda, & candenti testa, pennaq; subinde versatur, vt possit æqualiter torreri. Lauatur vt quod sit arenosissimum, tanquam inutile subsidat, & læue, ac pinguissimum assumatur.

Absinthium. CAP. XXIII.

ABsinthiū, aliqui bathy picrō, herba vulgò cognita. Præstantius in Ponto, & Cappadocia, in monte Tauro nascitur. Vim habet

cal.

talfaciendi, & adstrindendi. Bilem expurgat, quæ & stomacho, et ventri inhæsit: vrinam cit, & crapulam præsumptum arcet: ad inflationes ventris & stomachi dolores prodest, cum seseli, et nardo Gallico potũ: fastidia discutit, & arquatos sanat madefacti dilutũ, aut decocti ius, quotidie tribus cyathis haustum: menses cit potum, aut tum melle appositum. Contra fungorũ strãgulationes conuenienter, ex aceto bibitur: aduersatur ixiæ venenis cum vino: itẽ cicutæ, & muris aranei morsibus, & draconi marino. Anginæ eo cum melle, & nitro perunguntur, et epinyctides ex aqua. Ad sugillata, et oculoum caligines, ex melle illinitur: item auribus, si manat sanies. Dentium, auriumq; dolores decoctum vaporis suffitu compescit. Decoctum in passo dolentibus oculis oblinitur: item præcordijs, et iecinori, tritũ cum cerato cyprino stomacho quoque longa valetudine laboranti cum rosaceo: cum ficis autem aceto, & loliace farina, aqua inter cutem, lienosisq; subuenit. Vinum ex eo fit, quod absinthitẽ vocant, præsertim in Propontide, & Thracia quo ad ante dicta vtùtur, cum febri carent: alioquin in æstate propinant, & acceptam huic vino incolumitatem referunt. Imsparsum arcis absinthium, vestes ab erodentium iniuria vindicat: eculices ex oleo perũctum abigit, & à corpore arcet: atramentum librarium diluto eius temperatum literas à murium erosione tuetur. Exi

stimatur liquamentum eosdem præstare effectus attamen potionibus improbatur, quoniam stomachum malè habet, & capitis ciet dolorem. Sunt qui cocta amurca, liquamentũ adulterãt.

Absinthium marinũ. CAP. XXIIII.

*ABsinthium marinum, quod aliqui Seriphiũ vocãt, copiosissimum in Tauro mõte, iuxta Cappadociã, & in Taphorisi Aegypti gignitur: quo Isiaci pro oliuæ ramo vtuntur. Herba est tenuis, * abrotoni parui similitudine, referta minutulis seminibus, sub amara, stomacho inimica. Ea grauiter olet, & cũ quadã calfactione adstringit. Per sese, aut cũ oryza cocta, interaneorum animalia, teretesq; tineas, adiecto melle enecat, aluum læuigat: cum edulio autem, vel lẽticula decocta, eadem præstare potest. Pecora maximè pinguescunt hoc pabulo. Tertium genus absinthio assignatur, quo Gallia alpibus finitima scatet. Id patrio nomine Santonicum vocãt, regionis, in qua nascitur, cognomento, absinthio non dissimile: verùm subamarum est, non adeò seminis fœcundũ. Eadem quæ seriphium potest.*

* Abrotonum marẽ intellige.

Abrotonum. CAP. XXV.

ABrotonum duorum est generum. Fœmina quadam arboris specie fructicans, candicat, circum ramulos folijs, seriphi modo, minutim incisis: floribus referta est, comantibus in summo, fulgore auri, corymbis. quod per æstatem prodijt. suauiter olet, cum grauitate quadã, &

amaro gustu. Id genus Siculũ esse constat. Alterum mas vocatur, sarmentosum, gracilibus ramulis vti absinthium. Plurimũ in Cappadocia gignitur, & Galatia Asiatica, atque in Syriæ Hierapoli. Vtriusq; semen crudum tritum, & feruefactum ex aqua, in potu auxiliatur orthopnoicis, conuulsis, ruptis, coxendicibus, vrinæ angustijs: mensibus suppressis, aut remorantibus. In vino potum exitialium venenorum antidotum est: horroribus ex oleo illinitur. Serpentes & substratu, & nidore fugat: contra ictus eorum cum vino potum prodest, priuatim efficax contra scorpionum, & phalangiorum venena prodest. Oculorum inflammationibus commodè illinitur cum cotoneo coctlo, aut pane tritum cum farina hordeacea, decoctumq; tubercula discutit. Irini compositionibus admiscetur.

Hyssopum. CAP XXVI.

HYssopũ, herba nulli nõ cognita, duũ generũ est, montanũ, et hortẽse. Optimũ est ciliciũ. Vim habet extenuãdi, et calfaciẽdi. decoctũ cũ ficis, aqua, melle et ruta, potũq; peripneumonicis, diuturnæ tussi, suspiriosis, destillationibus, et orthopnoicis auxiliatur: tineas enecat: Idem facit, si cũ melle delingat. crassũ humorẽ ꝑ aluũ extrahit, decoctũ ex aceto mulso epotũ. Ad subducẽdã aluũ cũ ficis viridib. detritis mãditur vehemẽtius, addita iri, cardamomo, aut irione, deijcit: colorem corpore fouet. lieni, & aquæ inter cuteum cum

fico nitroq́;, inflammationibus quoque ex vino illinitur: cum feruente aqua impositum, sugillata discutit. cũ decocto ficorũ optimè anginis gargarizatur. Decoctum cum aceto dentium dolorem in collutione sedat: inflationes auricularum vaporis suffitu discutit.

Stœchas. CAP. XXVII.

STœchas iuxta Galliam in insulis eiusdem nominis è regione Maßiliæ gignitur: vnde cognomentum accepit. Herba tenuibus surculis, coma thymi, longiore folio, subamara gustu, & aliquamtùm acris. Cuius decoctum, hyssopi modo, ad pectoris vitia efficax est. Antidotis vtiliter miscetur. Viscera omnia, & vniuersum animantis habitum extenuat, confirmat, & ab obstructionibus & farctu liberat.

Origanum. CAP. XXVIII.

ORiganum Heracleoticum, quod & cunilam vocant, folium habet hyssopo non dißimile: vmbellam autem non in rotę speciem orbiculatam, sed veluti multifidam, semine in summis virgis haud quaquam denso. Excalfacit: vnde decoctum cum vino potum demorsis à serpente conuenit, qui autem cicutam, aut meconion hauserunt, ijs ex paßo: si verò gypsum, aut ephemeron, ex aceto mulso propinatur, ruptis, conuulsis hydropicis cum fico esui datur. Aridum acetabuli mensura potum in aqua mulsa, atros humores per aluum extrahit: menses ciet, et tus-

fi

si cum melle linctum medetur, Ad pruriginem, psoras, regiumq; morbum, decocti ius in balneis prodest, Succus virentis, tonsillas, vuam, & oris ulcera sanat, & per nares ex oleo irino infusum trahit: aurium dolores cum lacte mulcet. Conficitur *ex eo, & cepis, & rhoe, quo ad obsonia vtuntur, vomitorium medicamentum, his omnibus in cupreo vase per dies bis vicenos insolatis, dum caniculæ sydus flagrat.* Herba *autem substratu serpentes fugantur. Quæ onitis appellatur, candidiore est folio, & hyssopo similior.* Semen *veluti coniunctos corymbos habet, Vis et origani* Heracleotici: *sed multò inefficacior.* Sylue*stre origanum, aliqui, panaces.* Heraclion, *alij cunilam vocant, ex quibus est* Nicander Colophonius. *Folijs est origani: ramulis tenuibus dodrantem altis: in quibus vmbellæ anethi insunt: flores candidi: radix tenuis, superuacua. Peculiariter percußis à serpente, folia, & flores ex vino poti auxiliantur.*

Tragoriganum. CAP XXIX.

T*Ragoriganum tenuis frutex est, syluestri serpyllo, aut origano similis, folio & ramulis. Quibusdam in locis lætius, virentiusq; inuenitur, & lætioribus folijs, satis glutinosum. Alterum exilibus surculis, ac tenuibus folijs, quod aliqui prasium vocauere.* Optimum *est Cilicium, & cretense, & Smyrneum, & in Chyo, Cooq; prouenient. Omnia excalfaciunt,*

vrinam cient, aluo accommodantur. Decocto po*to bilem deijciunt: lienosis ex aceto bibere prodest: contra pota ixiæ venena in vino bibuntur: menses trahunt: peripneumonicis, tußientibus, ex melle in eclemagte dantur.* Grata, ac mitis eo*rum potio est: quare cibum fastidientibus, & stomacho acida ructanti, imbecilloq́; præbetur. item si à maritima iactatione nausea, & æstus præcordiorum excitetur.* Tumores *verò cum polenta illita discutiunt.*

Pulegium CAP. XXX.

PVlegiũ *herba vulgaris notitiæ.* Extenuat, *calfacit, decoquit: potum menstrua, secundas, ac partus eijcit.* Pulmonis *vitia ex melle, & aloë potum extrahit, & conuulsis auxiliatur, nauseas, stomachiq́; erosiones ex posca permulcet. atram bilem per aluum exigit.* Bibitur *in vino vtilißimè contra serpentium morsus: defectos animo recreat, cum aceto naribus obiectũ gingiuas arefacti cinere corroborat.* Illitum *cũ polenta inflammationes omnes sedat: podagris per se subuenit, impositum vsque dum rubescat locus: cum cerato varos extinguit. lienosis cũ sale vtiliter illinitur.* Decoctũ *eius ablutas prurigines mitigat: conuersas vuluas corrigit: contra inflationes, duritiasq́; vuluæ in desessiones conuenienter adijcitur.* Vocant *aliqui blechona, quoniam dum floret gustatum à pecoribus, balatum concitat.*

Dicta

Dictamnum. CAP. XXXI.

DIctamnum, aliquibus syluestre pulegium vocatur. Cretensis herba est, acris, laeuis, pulegio similis, sed maioribus folijs, quae tomento quodam, spissáque lanugine pubescunt. Florem nullum, aut semen profert. Praestat omnia, quae satiuum pulegium, sed efficacius multò: nam non potũ modo, sed appositũ quoque, aut suffitũ, defunctos partus eijcit. Produnt in Creta capras sagittis percussas, huius herbae pastu eas excutere. Purgãdi vim habet succus illitus, aut cũ polenta tritus. Herba impactos pedibus, reliquóve corpori aculeos, illitu refigit. ad lienis dolorem efficax habetur: siquidẽ ipsum imminuit. Metunt aestate, et autũno. Radix eius gustu calfacit: partus accelerat. Succus cũ vino potus, contra serpentiũ morsus praesidio est. Tanta herbae facultas est, vt olfacta abigat bestias, quae venenato ictu saeuiant, appẽsaq; contactu exanimet. Vulneribus ferro illatis, & venenatis morsibus infusus succus, praesentaneo est remedio, si etiã ab instillatione statim in potu assumatur. Graecis Dictãnũ: ac sic etiã plinius.

Pseudodictamnum. CAP. XXXII.

QVod Pseudodictamnum vocant, multis in terris nascitur, antè dicto simile: sed minus, quàm illud acre. Eosdem effectus praebet, sed inefficacius multò.

Dictamnũ alterũ. CAP. XXXIII.

DEfertur à Creta alterum dictamni genus,

nus, folijs sisymbrij, ramis maioribus in quibus flores syluestris origani, nigri, molles. Odor *foliorum inter sisymbrium, & saluiam, iucundissimus.* Efficax *ad eadem, sed minus nares ferit.* Miscetur *emplastris, & medicaminibus, quæ aduersus serpentium iniurias confinguntur, theriaca vocant.*

Saluia. CAP. XXXIIII.

SAluia, *siue elelisphacon, frutex est ramosus, longus, virgas habens quadrangulas, & canas: folia mali cotonei effigie, sed longiora, asperiora, crassiora, & quæ sensim attritarũ quasi vestiũ scabritiem referant, hirsuta, subalbida, perquã iucundo odore, sed graui: semen summis in caulibus syluestri hormino simile gerit. In asperis nascitur.* Menses *cit, & vrinas decoctum foliorũ, ramorumq; potum, et partus extrahit, & pastinacæ marinæ ictibus auxiliatur,* Capil*los denigrat, vulnerũ sanguinẽ cohibet, tetra vlcera purgat.* Testium *pruritus sedant rami foliáque, si eorum decocto cum vino foueantur.*

Mentha. CAP. XXXV.

MEntha *cognita herba est.* Calfaciendi, *adstringendi, atque exiccandi vim habet.* Si*stit sanguinẽ, poto ex aceto succo: tineas in ventre teretes enecat: venerem stimulat.* Singultus, *vomitiones, cholerasq; sedant terni ramuli cum acidi granati succo poti.* Suppurationes *discutit, si cum polenta illinatur.* Imposita *fronti capitis*

dolo

dolores mulcet: mammas si tendantur, aut lacte turgeant, compescit: cum sale canum morsibus illinitur: auriũ doloribus cum aqua mulsa subuenit: vuluæ ante coitum admota cõceptioni resistit: linguæ scabritiem confricta læuigat. Lac *coire, densariq; in caseum non patitur, si folia potionibus lactis immergantur.* In *summa stomacho vtilis est, & in condimentis peculiarem gratiam habet.* Sylue*stris mentha,* Latini *menthastrum vocant, hirsutiore est folio, et prorsus maiore, quàm sisymbrij, grauiori odore. quare minus ad sanorum vsus expetitur.*

Calamintha. CAP. XXXVI.

E*x calaminthæ generibus quædam montibus familiaris, folia ocimi habẽs, incana: surculos. & caules angulosos, purpureũ florẽ.* Al*tera pulegio similis est, sed maior, quàm syluestre pulegiũ ideo appellarũt, quòd odore ipsum æmuletur. nepetam* Latini *vocitant.* Tert*ia mẽthastro cognata est, folijs oblõgioribus, caule & ramis maioribus, quàm superiora, sed viribus inefficacior.* O*mniũ folia gustu impensè feruẽtia, & acria: radix superuacua.* Na*scitur in campestribus, asperis, & aquosis.* Potu*, aut illitu demorsis à serpente opitulatur.* Deco*ctũ potu menses, & vrinas expellit: ruptis, conuulsis, orthopneæ, torminibus, choleris, horroribusq; auxiliatur: regium morbum expurgat.* Præ*sumpta in vino venenis resistit: tineas, cæterasq; interaneo*

rum animalia cum sale, & melle pota, enecat: nec secus cocta, crudáve, si teratur. Elephanticos visitata adiuuat, si postea serum lactis ebibatur. Folia detrita si in vellere subijciantur, menses extrahunt, et partus enecant: accensa, aut substrata, serpẽtes fugant: nigris cicatricibus candorem reddũt, in vino cocta, & illita: suggillata tollunt. Calamintha ischiadicis imponitur, vt ex alto humores euocet, summam cutem exurens. Vermes necat succus auribus instillatus.

Thymum. CAP. XXXVII.

THymũ ab omnibus cognoscitur, surculosus frutex, exilibus folijs, multis, et angustis circũdatus: capitulis in cacumine, flore pupurascẽte refertis. Gracili solo, et petroso prouenit. Vim habet hãc, vt cũ sale, et aceto potũ, pituitã per aluũ detrahat. Decocti ius pdest orthopnoicis, & anhelatoribus: tineas vẽtris exigit: mẽses, partus, & secũdas pellit: vrinas ciet. Cũ melle in eclegmate faciles facit exceratiões: recẽtes tumores discutit, cũ aceto illitũ: cõcretũ sanguinẽ dissoluit. verrucas thymi colorẽ reddẽtes, pensilesq; tollit. Ischiadicis cũ vino, et polẽta impositũ subuenit: hebetibus oculis in cibo pdest. Perquã vtile pro cõdimẽto, dũtaxat ad vsus eorũ, qui rectè valẽt.

Satureia. CAP. XXXVIII.

SAtureia triuialis notitiæ est. Gignitur in asperis locis, & tenui solo, thymo similis, minor tamen, & tenerior: desert spicam florum plenam,

nam, coloris herbacei. Eadem potest, quæ thymum, si modo cõsimili sumptitetur. Aptus sanis vsus. Est etiámnum quædam satiua, syluestri prorsus minor, quæ propter mitiorem acrimoniam commodius in cibos recepta est.

Serpyllum. CAP. XXXIX.

SErpyllum duorum generũ est. Hortense odore sampsuchum imitatur, atque in coronas addi solet: cui à serpendo nomẽ inditum est: quoniam si qua eius particula terram attingat, inibi radices demittet. Folia, & ramulos origani habet, sed candidiores: in macerijs multò procerius assurgit. Syluestre, zygis appellatum, non serpit, sed in altitudinem increscit, ramulos edẽs tenues, surculosos, folijs refertos longioribus, quàm rutæ, & durioribus, angustis. Flores iucundè olent, gustanti acres. Radicis nullus vsus. Nascitur in petris, satiuo efficacius, atque magis excalfaciens, et ad medendi vsum aptius. Menses trahit, & vrinam potu ciet: torminibus, ruptis, vulsis, & iecinoris inflammationibus auxiliatur: et aduersus serpentes potu, illitúve prodest. capitis dolores mulcet coctum, adiecto rosaceo, & madefactũ in aceto: maximè verò phreniticis, et lethargicis cõuenit. Cruentos vomitus sedat succus, drachmis quatuor ex aceto potus.

Sampsuchum. CAP. XL.

SAmpsuchum in Cypro, & Cyziceno laudatißimum. Secundum sibi locum vendicanit

uit Aegyptium. Amaracum gens Sicula, & Cyzicena appellat. Herba est ramosa, per terram repens: folijs eius calaminthæ, quæ tenui folio constat, hirsutis, & rotundis, suauißimum odorem spirat: ideo coronis inseritur. Vis eius excalfaciens Succus decocti potus, conuenit incipientibus hydropicis, & ijs quos vrinæ difficultas, aut tormina excruciant. Illita ex melle arida folia, subgillata tollunt: menses subdita in pesso trahunt: contra scorpionis ictum ex aceto, & sale illinuntur: luxatis, tumoribusq́; cerato excepta, imponuntur: aduersus oculorum inflammationes, cum polline polentæ, illini prodest. Acopis malagmatusq́; calfaciēdi gratia commiscetur.

Melilotus, siue Sertula campana.

CAP. XLI.

Sertula Cāpana laudatißima in Attica, & Cyzico, & Chalcedone nata: cuius color vicinus est croco, boni odoris. Nascitur & in Campania circa Nolam, colore in luteum languescente, odore infirmo. Vim habet adstrictoriam. Inflammationem omnem emollit, præsertim quæ in oculis, vulua, sede, aut testibus erumpat, si ex passo cocta illinatur: interdum autē addito oui luteo assato, aut fœni græci farina, lini semine, aut polline, aut capitulis papaueris, intybóve Recētes meliceridas per se cum aqua, & vlcera manantia in capite illita cum creta Chia, vino, aut galla sanat: stomachi dolores, & cruda, & cocta

tosta cũ aliquo ex antè dictis leuat: doloribus auriũ mitigãdis cruda ex passo instillatur: in aceto, aut rosaceo madefacta, capitis dolorem lenit.

Marum. CAP. XLII.

MArũ herba cognita vulgò, surculosa, flore origani, folijs multò candidioribus, flore odoratiore. Vim habet sisymbrio consimilem: substringit enim, & modicè calfacit. Qua de causa illitu serpentia vlcera sistit, & in calidas illitiones additur. Iuxta Magnesiam, & Tralleis copiosissima gignitur.

Acinos. CAP. XLIII.

ACinos, aut aconos à Græcis dicitur, tenui, siccoq; ramulo herba, ocimo similis, odorata sed hirsutior: quæ coronæ factitantur. à nonnullis olitoribus colitur. Menses, & aluum pota sistit. Illita panos, ignemq; sacrum sanat.

Baccharis. CAP. XLIIII.

BAccharis herba fruticosa, quæ in coronas additur, cuius folia aspera sunt, media violæ, & verbasci magnitudine: caulis angulosus, cubiti altitudinem petens, aliquantulum asper, non sine appendicibus adnatis: flore purpureo, subalbicante, odorato: radicibus veratro nigro similibus, quibus odor inest cinnamomo proximus. Asperũ, squalidumq; solum amat. Radix in aqua decocta ruptis, vulsis, ex alto præcipitatis, spirãdi difficultati, salutaris: itẽ diuturnæ tussi, & vrinæ difficili: mẽses pellit: cõtra serpen

ἐν ὦδαῖς id est, odoratu.

tium

tium morsus vtilissimè datur in vino. Recens radix apposita partum extrahit. Puerperis eius decoctũ in desessionibus prodest. Indiæ pasmata vtiliter inseritur iucundi odoris gratia. Folia, vtpote quæ adstringant, capitis doloribus illitu prosunt: oculorum inflammationibus, mammis tumẽtibus à partu, ægilopijs incipientibus, ignibusq́; sacris auxiliantur. Odor somnum gignit.

Ruta. CAP. XLV.

RVta montana, syluestrisq́; satiua, & hortensi acrior est, & in cibis damnata: satiua verò, quæ sub ficu arbore enascitur, magis in cibos admittitur. Vtraque vrit, calfacit, exulcerat, vrinam ciet, mẽstrua pellit, aluũ sistit potu, cibóve. Lethalium medicamẽtorum antidotum est, si semen ex vino acetabuli mẽsura ebibatur. Folia per se præsumpta, aut cum nucibus iuglãdibus, aridisq́; ficis, inefficaces venenorum vires reddunt: contra serpentes simili modo sumere conuenit. Genituram cibo potúve extinguit: cum anetho sicco decocta, tormina sedat. Facit ad pectoris, laterumq́; dolores, difficultatem spirandi, tusses, pulmonis inflammationem, coxendicum, articulorumq́; cruciatus, & horrores febrium circuitu repetentes, pota, vt antè dictum est. Item ad inflationes colli, vuluæ, rectiq́; intestini cum oleo decocta, & infusa. Fœminas vuluæ strangulatu liberat, si à genitali sedetenus cum melle subijciatur. Feruefacta ex oleo, & pota

& pota, ventris tineas excutit: articularijs doloribus ex melle, aquæ inter cutem cum ficis illinitur: eisdem in potu auxiliatur: decocta in vino ad dimidias partes, & oblita. Cruda, conditáq; cibo, visus aciem excitat: dolores oculorum illita cum polenta lenit: doloribus capitis cum rosaceo, et aceto illita, auxiliatur: profluentem naribus sanguinem sistit trita, & indita. Testium inflammationibus cum laureis folijs imposita, et eruptionibus papularum cum myrto, & cerato prodest: cum pipere autem, vino, & nitro affricta, albæ vitiligini medetur: cum eisdē illita formicationes tollit, & verrucas, quæ thymi florem repræsentant. contra impetigines cum alumine, & melle vtilissimè imponitur. Succus in mali punici calyce calfactus, aurium dolori efficaciter infunditur. Idem oculis, qui hebetudinem sensere, cum fœniculi succo, ac melle inunctus, opitulatur. Ignem sacrum, vlcera quæ serpunt, aut in capite manant, cū aceto: rosaceo, et cerussa illitus persanat. mansa alliorū, ceparūq; acrimoniam domat. Montana si copiosius estur, interficit. Dum florem promit, & ad murias colligitur, cutem inflat, & rubore quodam inficit, cum pruritu ac vehemēti inflāmatione. oportet itaque eam vnctis antea manibus, & facie colligere. Tradūt succū gallinaceis pullis inspersum, feles arcere. Adijciūt eam, quæ in Macedonia circa Haliacmon amnem prodeat, comedentes interimere

terimere. Montosus *autē is locus, viperis scatet. Semē eius potū contra intestina vitia efficax est. In antidota cōmodè additur. Cōtra incontinentiam vrinæ tostū semē septenis diebus potui datur.* Radix *huius montanū moly vocatur. Syluestris ruta satiuæ similis est.* Prodest *comitialibus, et coxēdicū doloribus: mēstrua mouet, partus enecat.* Acrior *est viribus, quā hortēsis et validior. Syluestris, vtpote noxia, cibis abdicatur.*

Ruta syluestris. CAP. XLVI.

V*Ocant etiámnum syluestrem* Rutā, *quod in* Cappadocia, *&* Galatia *Asiæ finitima moly dicitur.* Frutex *est, qui ab vna radice multos emittit cauliculos: folijs multò, quàm alterius rutæ longioribus, tenerioribusq́; odore graui, flore cādido: capitulis in cacumine paulò maioribus, quā satiuæ rutæ, quæ tribus maximè partibus cōstant: in quibus triangulū semē, subrufum, gustu amarum recluditur, cuius est vsus.* Semē *autūno maturescit, quod cum melle, vino, croco, & fœniculi succo, ac gallinaceo felle, teritur contra retusam oculorū aciem.* Sunt *qui eam harmalā vocent, Syri besasan: qui Cappadociam incolunt, moly, quoniam quādam cum moly seruet similitudinem: radice nigra, flore candido.* In *collibus, & læto solo prouenit.*

Moly. CAP. XLVII.

M*Oly folia habet graminis, latiora, humi sparsa: florem albæ violæ similem, sed minorem,*

norem, magnitudine violæ purpureæ æmulũ, lactei coloris: caulem candidum, quaternũ cubitorum: in cuius cacumine inest aliquid, quod allij speciem referat. Radix *parua, bulbosa, quæ mirum in modũ valet ad vuluæ apertiones, si trita cum irino vnguento, in pesso subijciatur.*

Panaces eracleum. CAP. XLVIII.

P*Anaces nonnullis* Heracleũ *dicitur: ex quo opopanax colligi solet*. Plurimum *in* Bœotia, *& in* Phocide Arcadiæ *nascitur: ibiq; compẽdij, et quæstus qui ex eo liquore factitatur, gratia, studiosè colitur.* Folijs *est asperis, in terra iacentibus, herbacei coloris, multùm ad ficulnea accedentibus, in ambitu quinquepartitò diuisis: caule, vt ferulæ, altißimo, qui lanugine quadã incanescit, folijs etiam minutioribus obsitus: muscarijs, ceu anethi, in cacumine: flore luteo, & semine odorato, feruenteq;.* Radices *habet multas ab origine vna, candidas, graueolentes, craßi corticis, & subamari gustus.* Nascitur *in* Cyrene Libyæ, *&* Macedonia. Excipitur *succus incisa radice, recenti cauliũ pullulatu.* Ea *candidum succum emittit, qui siccatus in summa cute croceũ colorem contrahit.* Effluentẽ *autem succum excipiũt, folijs ex cauato solo stratis, quæ siccata tollũtur.* Similis *modo caule meßibus inciso, profluentẽ succum eximunt.* Meliores *ex radicibus, labæ, rigentas, distentæq;, siccæ, quæ cariẽ non sentiant, aromaticæ, feruentes gustu.* Fru-

ctus ex media ferula cibo idone⁹ est: sed ex agnatis stolonibus, ab vsu cibario abhorret. Maximè *in hoc succi genere probatur, quàm amarissimus, internè albus, aut subfuluus, foris ad croci colorem inclinans, læuis, pinguis, friabilis, tener, statim in aqua eliquescens, graui odore.* Niger *improbatur, ac mollis.* Adulteratur *ammoniaco, aut cera.* Sed *synceri experimentum est, si digitis in aqua friatus resoluatur, & lactescat.* Excalfacit, *mollit,* extenuat: *horroribus febrium, circuitibusq́; vulsis, ruptis, laterum dolori, torminibus, stillicidio vrinæ conuenit.* Contra *vesicæ scabiem ex aqua mulsa, aut vino bibitur: menses trahit, fœtum ennecat.* Inflationes, *quæ vuluam malè habent, duritiasq́; ax melle dilutus, discutit: ischiadicis illinitur. acopis, & capitis medicaminibus admiscetur: carbunculos rūpit, podagricis, cum vua passa illitus subuenit: dolore dentium liberat, cauis inditus: oculorum aciē illitu excitat.* Ex *eo, & pice optimum fit emplastrum contra bestiarum morsus, quæ in rabiem efferantur.* Radix *in ramenta concussa, vuluæ admota, partus extrahit: ad vetera vlcera efficax est. nudata ossa corpore operit, si trita cū melle illinatur.* Semē *cum absynthio sumptum menses pellit: cum aristolochia, prodest aduersus animalia, quæ venenum eiaculantur: & cōtra vuluæ strangulatus in vino bibitur.*

Pana

Panaces asclepium. CAP. XLIX.

PAnaces Asclepij caulē à solo emittit tenuē, cubitalem, geniculatum: circa quē folia funduntur fœniculo similia, maiora tamen, & hirsutiora, odorata: in cacumine vmbella, vbi flores emicant aurei, acris gustus, et odorati, radix parua est, & tenuis. Auxiliarem vim habent flores, et semina, contra vlcera, phagedænas, & tubercula, si trita cum melle imponātur, aduersus serpentes ex vino bibūtur, & cū oleo illinūtur. Aliqui panaces syluestre origanū vocant, alij cunilā, de qua in origani mētione diximus.

Panaces chironium. CAP. L.

PAnaces Chironium in Pelio mōte maximè prouenit. folium eius amaraco simile: flos aureus: radix parua, quæ non altè demittitur, gustu acris. Pota radix serpentiū veneno resistit. Illita comæ: eadē præstat. Ligusticū. CAP. LI.

LIgusticū, qđ alij panaceā, alij panaces vocāt, plurimū in Liguria nascitur, in mōte Apēnino alpibus cōtermino: vnde nomē traxit, Panaces incolæ nō ab re appellāt, quonā et radice, & caule Heracleotico panaci simile sit & viribus eisdem praditū. Gignitur in altissimis, asperisq; montibus, ac vmbrosis, maximè iuxta fluenta. Cauliculum fert anethi, geniculatum, tenuem, & in circuitu folia ferulæ Campanæ, molliora, odorata, prope verticem gratiliora, & longè magis diuisa: in cacumi-

*ne muſcariu m,in quo ſemen dependet nigrum, ſolidum,& oblogum,fœniculo proximũ,guſtan ti acre,& àroma olens:radix cãdida,*Heracleo-*tici panacis ſimilis,odorata. Radicis, ſeminisq; vis excalfactoria,concoquens.*Prodeſt *ad inteſti nos dolores,tumores,concoctiones:item ad inflationes,præſertim quibus ſtomachus turgeat:& contra ſerpentium ictus:vrinas, & menſes potu trahit.* Eeſdem *præſtat effectus appoſita radix. Semen cum radice oxyporis, & medicamentis decoquentibus admiſcetur. ori perquàm vtile:quare pro pipere vtuntur eo indigenæ ad obſonia.* Adulteratur *ſemine quodam ſimili:quod facilè guſtu diſcernitur:amarum enim eſt. Alij ſemen fœniculi,aut ſeſelis admiſcentes, liguſticũ dolo vitiant.*

Paſtinaca.. CAP. LII.

P*Aſtinaca ſylueſtris folia gingidij habet,latiora,ſubamara:caulem rectum, ſcabrum: vmbellam ſimilẽ anethi:in aqua flores inſunt candidi,& in medio purpureũ quiddam,ferme croceũ.radix digiti craſsitudine,dodrantalis, odorata,quæ cocta manditur.*Semen *potum, vel impoſitum,mẽſtrua mouet.*Iis *conuenit in potione, quos vrinæ difficultas torquet,aut lateralis dolor excruciat, aut ſi aqua cutem ſubijt: ſerpentium morſibus,ictibusq; prodeſt.præſumẽ*

tes id, nulla afficit iniuria à serpẽtibus traduntur: conceptus adiuuat. Radix vrinam pellit, venerem stimulat, partus apposita eijcit. Folia tria, & cum melle imposita, phagedænas vlcerũ purgant. Satiua ad eadem polle, inefficacior tamen, & cibo aptior.

Seseli. CAP. LIII.

SEseli Maßiliense folia fœniculi habet craßiora: caulem vegetiorẽ: vmbellam anethi, in qua semen oblongum, angulosum, degustãti sta tim acre: radix longa est, iucundi odoris. Semen, & radix excalfaciendi vim habent. Potu stranguriæ, & orthopnœæ medentur: suffocationibus mulierum, comitialibusq; prosunt, menses, & partus trahunt: ad omnia interna mala pollent: tußim veterem sanant. Semen cum vino potum, concoquit, & tormina discutit: epialis febribus vtile. contra perfrictiones in itineribus, cum pipere, & vino bibitur. Capris, cæterisq; pecudibus datur in potu, quò facilius suos fœtus enitantur. Aethiopicum seseli, folia habet hederæ minora, & ad periclymeni modum oblonga. frutex nigricat, palmetibus in bina cubita extẽsis: ramis sesquipedalibus: capitulo anethi: seminein tritici morẽ dẽso, nigro amaro, Maßilienti odoratione, & acriore, multum suaui. Peloponnense folia habet cicutæ, latiora, & craßio-

ra: caulem supra Massiliensis magnitudinem, ferulaceum: & latam in cacumine vmbellam, in qua semen latius, odoratum, & carnosius pendet. Eisdem viribus praeditum est. Nascitur in asperis, riguis, & collibus. inuenitur etiámnum in insulis.

Craeticum seseli. CAP. LIIII.

Tordylium, quod, aliqui Creticum seseli vocant, iuxta Ciliciam in Amano monte nascitur, erbula surculosa. semine duplici rotundo, scultulorum effigie, odorato, subacri. Contra vrinae difficultatem bibitur: potu ciet mēses. Succo seminis, caulisq; virentis, ternis obolis ex passo decem diebus hausto, renes sanantur. Efficax est radix ad ciendas pectoris excreationes, in delinctu cum melle.

Sison. CAP. LV.

Sison exiguum semen est, in Syria natum, apio simile, oblongum, nigrum, feruentis naturae. Contra lienis vitia bibitur: vrinae difficultatem potu emēdat, remoratos menses citat. Eo in condimentis, cū cucurbita, & aceto indigenae vtuntur. In cacumine granula multa gerit.

Anisum. CAP. LVI.

Anisum in summa excalfacit, exiccat. oris halitum iucundiorem facit, doloris leuamētum praestat. Vrinā ciet, discutiendi vim habet, hydropicis potum sitim extinguit. Animaliū venenis aduersatur: valet ad inflationes, aluū, & alba

alba fœminarum profluuia sistit: lac ad mãmas elicit: venerē stimulat, dolores capitis leuat, suffitum naribus. cum rosaceo tritũ, instillatumq́; fractis auribus medetur. Melius *semper recens, plenum, non furfurosum, odore præstans.* Inter *prima laudatum est* Creticum, *proximo loco* Aegyptium.

Carum. CAP. LVII.

C*Arum, semen est vulgaris notitiæ.* Excal*facit: vrinam concitat, stomacho vtile, os commendat, concoctionem adiuuat.* V*tiliter misſcetur antidotis, & oxyporis, anisi vicē præbet.* Radix *cocta, pastinacæ modo, manditur.*

Anethum. CAP. LVIII.

A*Ridi* Anethi *comæ, seminisq́; decoctum, potu lac euocat, inflationes, & tormina sedat: aluum, vomitionesq́; sistit: vrinas ciet, singultus lenit, oculorum aciem hebetat, geniturã restingnit, aſsiduè potum.* Decoctum *eius fœminis vuluæ malo oportunis, ad deseſsiones vtile. Condylomata illitus seminis cremati cinis tollit.*

Cuminum satiuum. CAP. LIX.

C*Vminum satiuum ori gratum est, sed multò magis* Aethiopicum, *quod* Hippocrates *regium appellauit. Secundum locũ tenet* Aegyptiũ: *reliqua sequũtur.* Prouenit *in* Galatia, *in* Asia, Cilicia. *et* Terētia, *et plerisq; alijs tractibus.* Excalfacit, *adstringit, exiccat. ad tormina,*

inflationesq; conuenit, coctum, & cum oleo indi tum, aut cum hordeacea farina illitum. orthopnoicis datur in posca: demorsis à serpente, in vino. testium collectionibus auxiliatur, impositum cum vua passa, aut lolij farina, ceratóve: mensium abundantiã inhibet. Contritum autẽ in aceto, & naribus obiectum, sanguinis profluuia sistit. Colorem bibentium, aut perunctorũ mutat in pallorem.

Cuminum ſylueſtre. CAP. LX.

SYlvestre Cuminum, plurimum, efficaciusq; in Lycia, *&* Galatia *Asiæ, atque Carthagine* Hispaniæ *gignitur: frutice paruo, dodrantali caule ac tenui: quaternis, aut quinis folijs, tenuibus: veluti serratis, & gingidij diuisura. In cacumine capitula quina, aut sena habet, mollia, rotunda: in quibus est semẽ acerosum, gustu satiuo acriore. nascitur in collibus. Bibitur semẽ ex aqua, aduersus tormina, inflationesq;: item contra venenatas bestias ex vino. Singultus ex aceto sedat: stomacho vtile, quẽ humor vexat. Sugillata tollit, si manducatum cum melle, & vua passa illinatur: testiũ inflãmationibus, adiectis eisdem, illitum medetur. Est & aliud sylvestris Cumini genus, satiuo nõ dissimile, quod à singulis floribus elata promit cornicula, in quibus semen est melanthio simile. Quod potũ omnium serpentiũ morsibus præsidio est. Calculosis, & ijs, qui vrinæ stillicidio vexãtur, aut concre-*

tum

tum sanguinem cũ lotio reddũt, auxiliatur. sed apij semen feruersactum postea bibendum est.

Ammi. CAP. LXI.

A*Mmi Aethiopicum cuminũ appellãt. Pleri que hoc natura diuersum esse ab illo existimant. Vulgò notũ est, semẽ exile, multò minus cumino, origanũ resipiẽs. Eligendũ est purũ, minimè surfurosum. Vis ei excalfactoria, feruẽs & exiccans. Facit ad tormina, vrinæ difficultatem, serpentiũ ictus, cũ vino potũ: mẽstrua ciet. Miscetur derodẽtibus cantharidũ medicamẽtis, quæ ecdoria vocãt, vt inde exortis, vrinæ difficultatibus resistat. Sugillata cũ melle tolit, colorẽ potu, aut illitu mutat in pallorẽ. Suffitũ tum vua passa, aut resina, vuluas purgat.*

Coriandrum. CAP. LXII.

C*Oriandrũ, aut corianum vulgaris est notitiæ: vim refrigeratoriã habẽs. Quare illitũ cũ pane, aut polẽta, ignibus sacris, & vlceribus quæ serpũt, medetur. Epinyctidas cũ melle, vel vua passa, testium inflãmationes, carbũculosq; sanat, cum faba fresa, strumas, & tubercula discutit. Tineas interaneorũ expellit semen, cum passo modicè potum, & geniturã adauget: largius tamen sumptum, mentem nõ sine periculo mouet. quare continuo, & copiosiore vsu abstinendum. Succus cum cerussa, spumáve argenti, necnon aceto, & rosaceo illitus, ardentes summæ cutis inflammationes emendat.*

Hieracium. CAP. LXIII.

HIeracium magnum caulē emittit asperū, subrubrum, spinosum, cauum: folia ex interuallis rariūsculè diuisa, similia soncho per ambitum: luteos flores, in oblongis capitulis. Vim *refrigerādi habet, & modicè substringēdi: vnde illitū, stomacho æstuāti, inflāmationibusq; prodest.* Succus *erosionem stomachi sorbitione mitigat.* Herba *cum radice illita, vibratis à scorpione ictibus auxiliatur.* Hieracium *paruum, folia ex interuallis habet, diuisa in ambitu: cauliculos teneros: virentes: in quibus lutei flores orbem circinantes, emicant.* Vim *suam ad eadem, ad quæ superior impendit.*

Apium. CAP. LXIIII.

HOrtensis Apij *herba ad eadem, ad quæ coriandrum cōuenit.* Inflāmationibus *oculorum cum pane, aut polēta illinitur: æstuantem stomachum mulcet: mammarum duritiā ex lacte cōcreto contractam, reprimit.* Vrinam *ciet, siue crudum, siue coctum edatur.* Decoctum *eius, radicisq; potum, venenorum noxæ resistit, cùm vomitiones excitet, aluum cohibet.* Semē *vehementius vrinam pellit: contra serpentium venena, aut epotam argenti spumam auxiliatur: inflationes discutit.* Admiscetur *medicamētis, quæ dolorum leuamenta præstant, theriacis quoque, ac tussis remedijs.* Eleoselinum *in humidis nascitur, satiuo grandius, & ad eadem efficax.*

Oreo

Oreoſelinum caule eſt dodrãtem alto, ab radice tenuit excunte: per cuius ambitum rami, & capitula cicutæ, multo tamen tenuiora: ſemine cumini oblõgo, acri, & odorato, tenui. Naſcitur *in petroſis, & montibus. Vrinam ciet, ſemine, ac radice in vino potis: mẽſes trahit. antidotis, necnon medicamentis vrinã cientibus, & excalfactorijs, inſeritur.* Nec *hallucinari nos oportet, exiſtimãtes oreoſelinũ eſſe, quod in ſaxis prouenit: aliud enim eſt petroſelinum.* Petroſelinum *in macedonia prouenit, in præruptis locis, ſemine ammij, odoratiore, ſapore acri, aroma olente.* Vrinam *cit, ac menſtrua: contra ſtomachi, & colo inflationes, & tormina prodeſt.* Laterum, *renum, & veſicæ doloribus, in potu ſubuenit.* Ad*miſcetur antidotis vrinã ciẽtibus.* Hipposelinũ Latini *cluſatrũ appellãt, aliqui ſmyrnion, quãuis aliud ſit, quod propriè ſmyrnion dicitur, vt paulò pòſt referemus.* Eſt *autẽ maius, & ſatiuo apio candidius: caule alto, cauo, molli. habente veluti lineas, folijs latioribus, in puniceum vergentibus: coma roriſmarini, florum plena: depẽdentibus in cacumine corymbis ante quã defloreſcat.* Ea *ſemine turget nigro, oblongo, acri, ſolido, aromatico.* Radix *dimittitur tenuis, odorata, candida, quæ os commendat.* In *vmbroſis, & paluſtribus enaſcitur. oleorum generis, vt apium.* Radix *cruda, coctáve eſtur.* Folia *cũ caulibus, decocta manduntur, & per ſe aut cum*

piſci

piscibus præparantur, crudaq́; muria condiuntur. Vim hanc habet, vt poto semine ex mulso vino menses cieat: algentes calfacit potu, aut illitu: vrinæ stillicidio auxiliantur, Radix eosdem præstat effectus.

Smyrnium. CAP. LXV.

SMyrnion, quod in Cicilia petroselinum vocant, plurimum in Amano monte gignitur. Caulem habet apij, & stollones multos: folia latiora suppinguia, ad terram infracta, robusta, odore medicato, cum quadam acrimonia iucunda, colore in luteum languescente: capitibus caulium orbiculatis, vt anethi: semine braßicæ, rotundo, nigro, acri myrrhæ sapore, ita vt alterũ alterius loco cedat. Radix quoque odorata, gustu acri, fauces mordet, succosa, mollis. Cortex eius foris niger, intus viridis, aut subalbidus. Nascitur in saxosis, & collibus, atque squalidis, & limitibus terrenis. Vis radicis, herbæ, & seminis excalfacere. Folijs muria maceratis ad obsonia vtuntur, aluum sistunt. Radicem contra serpentium ictus bibere conuenit: tusses, & orthopnœas mitigat: vrinæ difficultati medetur. Illita recentes tumores, collectiones, duritiasq́; discutit: vulnera ad cicatricem perducit, partus abortu vitiat, si ferucfacta subijciatur. Semen lienis, renum, & vesicæ vitijs prodest: menses, & secodas pellit. commodè datur ischiadicis in vino: inflatiões stomachi lenit: sudores ciet, & ructus.

Pecu

Peculiariter datur hydropicis in potu, & contra febrium circuitus.

Elaphoboſcum. CAP. LXVI.

ELaphoboſco fœniculaceus caulis eſt, aut roſmarino ſimilis, geniculatus: folijs duum digitorum latitudine, vt therebinthi, prælõgis, aliquantũ aſperis circumſractis. Ad alata multa habet: ferentia vmbellas anethi ſimiles & ſemina eiuſdẽ florem ſubluteũ: radice ternum digitorum longidudinis, & craſsidudinis vnius, candida, dulci, eſui apta. Caulis tener pro olere manditur. Contra ſerpentium ictibus, datur ſemẽ in vino. Fama autem eſt hoc pabulo ceruas ſerpentium morſibus reſiſtere.

Fœniculum. CAP. LXVII.

FOeniculum, ſi herba edatur, aut ſemẽ cũ ptiſana bibatur, mãmas lacte replet. Coma decoctum in renũ doloribus ſubditũ proficit, quippe quod vrinã excitet. contra ſerpentiũ ictus in vino conuenienter bibitur: menſes ciet. in febribus nauſeã, & ſtomachi feruorem ex aqua frigida potũ ſedat. Contritæ radices, & cũ melle illitæ, morſibus canũ medentur. Succus caule et folijs exprimitur, & in ſole ſiccatus, in medicamẽta adijcitur, quæ ad exiccandã oculorũ aciem cõmodè tẽperantur. Extrahitur ſuccus ad eadem valens, etiã ſemine viridi, ramuliſq́; & radicibus prima germinatione inciſis. In Iberia, quæ ad occidentẽ ſpectat, ſuccũ reddit gũmi ſimilem.

can

Caulē mediū, dum herba floret, rustici demetūt, igniq; admouent, quò facilius vi caloris exudās gummi remittat: quod efficatius suco est, ad medicamenta oculorum.

Fœniculum erraticum.

CAP LXVIII.

EST & sylnestre fœniculum, magnum: fert autē semen cāchryà simile. Cuius radix iucundè olet, potaq; strāguriæ medetur: menses imposita ciet. Vētrem sistit, radice, aut semine poto: contra serpentium morsus auxiliatur, calculos comminuit, regium morbum expurgat. Lactis abundantiā facit, decoctum foliorum haustum: fœminas à partu purgat. Traditur aliud hippomarathri genus longo, exili, & angusto folio semine coriandri, rotundo, acri, odorato. Excalfaciendi naturā habet, et virilibus fœniculo respondet, sed ad omnia infirmius.

Daucum. CAP. LXIX.

DAucū aliqui dauciū vocāt. Creticū folijs fœniculo simile, minoribus, et tenuioribus: caule dodrantali, vmbella coriandri, flore albo: semine acri, cādido, hirsuto, suauißimi odoris in mandēdo. Radix digitali craßitudine, & dodrantis longitudine adolescit. In saxosis nascitur & locis sole illustratis. Aliud eius genus, syluestri apio simile, acre odoratum, aroma olens, feruentis gustus, probatißimū Creticū. Tertiū aßignatur genus folijs coriandri, floribus albis, capite,

& semine anethi, muscario pastinacæ: semine oblongo, ceu cumini acri. Omniũ semen excalfacit. potũ vrinã, et menses, et partus extrahit: torminibus liberat: veterẽ tussim mittigat. phalãgiorũ morsibus potũ in vino, auxiliatur: tumores illitu discutit. seminis duntaxat in aliis generibus inualuit vsus: in Cretico etiam radicis, quæ maximè cõtra venenatorũ iniuriã in vino bibitur.

Delphinium. CAP LXX.

DElphinium surculos emittit a radice vna sesquipedales, aut maiores: à quibus folia exeunt parua, tenuia, diuisa, prælonga, quæ delphinorum effigiem repræsentant: vnde tractum nomen est. Flos violæ albæ non dissimilis, purpureus: & semen in siliquis, milio proximũ quo nõ aliud vtilius bibi potest, ab scorpione percussis. Aiunt enim obiecta herba scorpiones resolui, atque ignauos torpescere: semota verò ea sese recolligere. Prouenit in asperis, & apricis. Alterum est delphinium, quod Romani buccinum vocant, superiori simile, sed foliis, & ramis longè gracilius. Viribus eisdem pollet, sed non ita efficacibus.

Pyrethrum. CAP. LXXI.

PYrethrum Romani saliuarem vocant. Folia, caulémque emittit, vt daucum syluestre, et fœniculũ: vmbelláq; anethi, circinatæ rotunditatis. Radix longa est, pollicis crassitudine gustu feruidissimo. Pituitã elicit: ideo in dolore dentiũ, decocta in aceto, colluto inde ore auxiliatur:

tur: mãsa pituitam extrahit. Sudores ciet, perũcto ex oleo corpore: diuturnis horroribus efficax contra perfrictiones membrorum, resolutionésq; eximiè conducit.

Rosmarinum. CAP. LXXII.

DVo Rosmarini genera. *Vnũ fœcundũ, frugiferumq;, cuius semen cachrys vocatur. Folia fœniculi habet, crassiora, latiora, in rotæ speciem, & humi sparsa, iucundè olentia: caulẽ cubiti altitudine, aut maiorẽ, multis concauũ alis: in cacumine vmbellã, in qua semen copiosũ, candidum, sphondylio simile, rotundum, angulosum, acre, resinaceum, quod in mandendo linguam exurit. radix thus redolet, candida, prægrandis.* Est *& alterum omninò consimile, semen ferens latum, nigrum, vti sphondylion, odoratum, minimè exurens: radice foris nigra, intus si frangatur alba. Verùm id quod sterile dicitur illorum planè similitudinẽ refert: sed neq; caulem, neque florem, neque semen prodit.* Nascitur in *saxosis & asperis. Trita omnium herba communiter hæmorrhoidũ profluuia sistit: sedis inflammationes, & condylomata mitigat: concoquit strumas, & abscessus, qui ad maturationem ægrè perducuntur. Siccæ radices cum melle vlcera purgant: torminibus medentur cum vino potæ, & contra serpentium morsus conueniunt: menses et vrinam cient: veteres tumores illitu discutiũt. Tam radicis, quàm herbæ succus adiect*

adiecto melle, illitus oculorum aciem exacuit. Potum semen ad eadem pollet: si comitiale malum sentiatur, aut vetus pectoris vitium, auxilio est. regio morbo laborantibus cum vino, & pipere datur: sudores mouet, cum oleo perunctũ: ruptis, & conuulsis, prodest. podagris, cũ loliacea farina, & aceto tritum, illinitur: purgat vitiligines, addito aceto quàm acerrimo. Semine in potionibus vtendum, eius quidẽ quod cachryn non ferat: quippe illud sua acrimonia arteriam exasperat. Rosmarinum cum erica nasci, folijs lactucæ syluestris amaræ asperioribus, candidioribusq́; radice breui, Theophrastus author est: potuq́; idipsum alterutra parte purgare. Cachrys vim habet excalfaciendi, & vehementer exiccandi. Quare abstergentibus medicamẽtis inseritur. contra oculorum fluxiones capite illinitur, ita vt tertio die soluatur.

Rosmarinum coronarium.

CAP. LXXIII.

ROsmarinum, quo coronarij vtuntur, ramos mittit tenues, & circa eos folia minuta, densa, longa, exilia, subter incana, supernè virẽtia, grauiter odorata. Excalfactoria vi præditum est. Regium sanat morbum, si decoctum in aqua, ante exercitationes bibatur: & vbi laborans exercitationi se crediderit, in balnea descendat, & merum potet. Acopis gleucinoq́; vnguento admisceri solet.

Sphondylium. CAP. LXXIIII.

SPhondyliũ folia quadantenus platani, & panacis habet: caules fœniculaceos, cubitali altitudine: aut amplius assurgentes, in quorum cacumine semen duplex, seseli simile, sed latius, candidius, & magis paleaceum, grauis odoris: flores eius albi, aut pallentes: radice raphani, cãdida. Nascitur in palustribus, & aquosis. Potũ semen pituitam per aluum extrahit. medetur iocineris vitijs. regio morbo, comitialibus, orthopnoicis, vuluarum strangulationi: veternosos suffitu reuocat. Cum oleo commodè infunditur capitibus phreniticorum, & lethargicorum, itẽ capitis doloribus: cum ruta illitum, serpentia vl cera cohibet. Datur radix contra regium morbum, & iocineris vitia: circumrasa eadem, & iniecta callos fistullarum derodit. Recentis floris succus exulceratis auribus, purulentisq; accommodatur. qui cæterorum succorum more exprimi dein recondi solet.

Ferula. CAP. LXXV.

E Viridi Ferula medula pota vtilis est ad cruentas execrationes, cœliacosq;: contra viperarum morsus in vino datur: erumpentem naribus sanguinem indita sistit. Semen potum torminosis auxiliatur: sudores ciet, vncto ex oleo corpore. Caules si edantur capitis dolores faciunt, muria condiuntur. Ferula itaque caulẽ profert ternum sæpe cubitorum: folia fœniculi,

longè aſperiora, & latiora. quæ ab imo caule vulnerata ſagapenum efficitur.

Peucedanum. CAP. LXXVI.

P*Eucedanum caulem emittit tenuem, gracilentũ, fœniculo ſimilẽ: comã habet ſtatim ab terra copioſã, ſpiſſamq́; flore luteo: radice nigra, craſſa, graui odore: ſuccoſa. gignitur in mõtibus opacis. Tenera radix cultello cõciditur profluẽsq́; è plaga ſuccus vmbræ mandatur in ſole ſiquidem confeſtim euaneſcit. Colligitur capite prius, & naribus roſaceo perfuſis, ne capitis dolor premat, & vertigo ſentiatur. Aſſatione radix inutilis fit. Tam lac, quàm ſuccus radice, & caulibus extrahi ſolet, ſicuti è mandragora: verùm ineffuacior ſucco lacryma habetur, & velocius expirat: Interdũ etiã concreta inuenitur lacryma, thuris ſimilitudine, caulibus, radicibusq́; adhærens. Præfertur ſuccus è Sardinia, & Samothrace, colore rufo, odore graui, feruẽs guſtu. Ex oleo, & roſaceo illitũ Peucedanũ prodeſt lethargicis, phreneticis, vertiginoſis, comitialibus, & longis capitis doloribus, reſolutis, iſchiadicis, conuulſis. Omnibus, in vniuerſũ, vitijs neruorũ, ex oleo, & aceto illitũ, prodeſt. Eius olfactu reſpirant vulua ſtrãgulatus, & veternoſi reuocantur. Incenſũ ſerpẽtes abigit. Auriũ doloribus cõuenienter ex roſaceo inſtillatũ, cauernis dentiũ inditũ mitigat dolorẽ contra tuſſim efficaciſſim è ex quo aſſumitur: ſuſpirijs, torminibus, & inflatio*

nibus subuenit. Ventrẽ leniter emollit, lienẽ absumit, difficiles partus mirè adiuuat. Facit ad vesicæ cruciatus, & renũ distentiones potũ, vuluã aperit. Radix ad eadẽ vtilis est, sed inefficacior: eius decoctũ bibitur. Farina eius, sordida vlcera purgat, & vetera cicatrice obducit: squamas ossium extrahit. Incerata, & calfacientia malagmata additur. Radix eligi debet recens, quæ cariem non senserit, firma, odoris plena. Succus ad potiones amaris amygdalis, aut ruta, aut pane calido. aut anetho resoluitur.

Gith, seu melantium.

CAP. LXXVIII.

Gith exilibus surculis fruticat, sæpe binos dodrantes excedens folijs, vt senecionis minutis, sed multò tenuioribus: capitulo in cacumine tenui, paruo, ceu papaueris, oblongo, intercursantibus intus membranis: quibus semen includitur nigrum, acre, odoratum, quod panibus inspargitur, capitis doloribus illitũ frõti, subuenit. discutit recentes oculorum suffusiones, tritum ex irino, et infusum naribus: tollit lepras, lentigines, duritias, tumoresq; vetustos, cum aceto illitum: circumscarificatos clauos excutit, cũ vetere vrina impositum. Dentium doloribus, cum aceto, & teda decoctum, & collutum prodest. teretes ventris tineas expellit, perunctlo ex aqua vmbilico. destillatione laborantes adiuuat, tritũ in linteo, & orfactum. Vrinã & mẽstrua

ciet

ciet, multis diebus sumptum, & lac extrahit: difficultatem spirandi cum vino potum, leuat: phalangiorum morsibus ex aqua, drachmæ pondere, haustum auxiliatur. Incenso serpentes fugantur. Tradunt largiùs epotum enecare.

Laserpitium. CAP. LXXVIII.

LAserpitium in Syria, Armenia, Media, & Libya nascitur: caule ferulaceo, quem maspetum vocant: folijs apio similibus: lato semine. Radix excalfacit, in cibis ægrè concoquitur, vesicæ noxia. Sugillatis illita cum oleo, et strumis, ac tuberculis cum cerato, medetur: ischiadicis conuenit cum irino, aut cyprino cerato: excrescẽtibus circa sedem tollendis illinitur, cum putamine mali punici, et aceto decocta. Venenis potæ resistit: os commendat, cibis, aut sali permista. Laser è radice, atque caule sacrificatis colligitur. Præfertur autẽ rufum, trãslucens, myrrhæ æmulum: non porraceum, odore valens, suaui gustu, quod dilutum facilè albescit. Cyrenaicũ si quis degustauerit, humorẽ toto corpore ciet: blandissimo odore, adeò vt ne os quidẽ gustanti nisi paululnm spiret. Medicum. & Syriacum minus viribus valent, & magis virosum reddunt odorem. Laser omne antequàm siccescat, adulteratur sagapeno, aut fabæ lomento. quod maleficium deprehenditur gustu, odore, visu, & dilutione. Caulem aliqui silphion, radicem magudarim, & folia maspeton vocauere. Efficacissimum

laser, mox folia, postremò caulis. Acrem vim habet, inflationes facit: perunctas cum aceto, pipere, & vino alopecias sanat. oculorũ aciem exacuit: & incipientes suffusiones, illitum cum melle, dissipat, cauernis dentiũ in dolore inditur, aut cum thure in linteo circumligatur, aut cum hyssopo, & ficis coctis in posca, os colluitur. ijs prodest, quos bestia in rabiem efferata momorderit vulneribus immissũ. Valet aduersus venena telorũ, & animalia omnia, quæ virus eiaculantur, potum aut illitũ: scorpionum plagis oleo dilutũ circumlinitur. gãgrænis præcocrutis immittitur: & cum ruta, nitro, & melle, vel per se carbunculis. Clauos, callosq; prius circumrasos vellit: cerato, aut aridorum ficuum carne præmollitum. Recentes lichenas ex aceto sanat: & excrescentia in carne, polyposq;, si aliquot diebus cum atramento sutorio. aut ærugino illinatur. extuberantia cum forfice extrahit. Veteribus faucium scabritijs opitulatur: grauem, subitoq; irraucescentem vocem dilutum aqua, sorbitione confestim expedit: vuam illitum cum melle reprimit: anginis ex aqua mulsa vtilissimè gargarizatur vescentes lætiore colore mangonizat: tussi commodè in sorbili ouo datur, & pleuriticis in sorbitionibus: in fellis suffusione, & aqua inter cutem, cum aridis ficis. Horrores discutit cum vino, pipere, et thure potum. neruorum contractionibus, opisthotonicisq; datur oboli

pon

pondere deuorandum, hærentes gulæ hirudines, gargarizatum cum aceto decutit. Ad lac intus coagulatum bibitur: comitialibus ex aceto mulso proficit: menses ciet, cum pipere, & myrrha potum: cœliacos adiuuat, in acino vuæ sumptum: cum lixiuio autem potui datum, repentè conuulsis, ruptisq́; prodest. ad potiones resoluitur amygdalis amaris, aut ruta, aut calido pane. Foliorum succo eadē præstantur, sed multò inefficacius. Cum aceto mulso manditur, ad expediendam arteriam, maximè cùm vox retūditur. Eo cum lactucis vtuntur, exitq́; in vicem erucæ. Fertur, & altera magudaris in Libia nasci, radix laserpitio similis, sed minus crassa, acris, & fungosa, ex qua non profluit succus. Eiusdem cum laserpitio facultatis.

Sagapenum. CAP. LXXIX.

SAgapenum ferulaceæ herbæ succus est, quæ in Media nascitur. Optimum est translucens, fuluo forinsecus colore, et intus albo, nescio quid inter laser, & galbanum redolens, gustu acri. Prodest laterum, & pectoris doloribus, tußibus vetustis, conuulsis, & ruptis, crassam pulmonis pituitā expurgat. Detur comitialibus, opisthotonicis, lienosis: item contra neruorum resolutionem, perfrictione, & febrium circuitus in potu. In vnguenta probè admittitur. menses pellit, sed fœtum exanimat, cum hydromelite potum. Prodest ex vino haustum, serpentium ictibus.

olfactum ex aceto vuluarum strangulatus excitat: oculorum cicatrices, offusam caliginem, hebetudines, suffusionesq́; detergit. Resoluitur *vt laser, ruta, aqua, & amaris amygdalis aut melle, aut calido pane.*

Euphorbium. CAP. LXXX.

EVphorbium *Libyca arbor est, ferulæ speciem habens, quæ in Tmolo iuxta Mauritaniam inuenitur.* Ea *acerrimo succo turget.* Cuius *eximium feruorem expauescentes incolæ, ouillos ventres elutos, arbori circumligant, & eminus caulem contis incidunt, confestimq́; è plaga, perinde atque vase quodam, in vētriculos copiosus lactis humor effluit, præter id quod humi sparsum, vulnus eiaculatur.* Duo *succi genera: vnum orobi magnitudine sarcocollæ modo emicat: alterum in ventriculis concrescit, atque vitreum spectatur.* Eligendum *est translucens, & acre.* Euphorbium *adulteratur sarcocollæ, & glutini mistione. Sed difficile quidem experimentum: quippe cùm leui gustu, os accēsum diu detineat, adeò vt quicquid ori obijciatur, planè euphorbiū resipiat.* Eius *inuētio tēpore* Iubæ *regis* Libyæ *cognita extitit. Succus illitu suffusiones discutit, potus tota die exurit: quare melli, collyrijsq́; pro acrimoniæ ratione admisceri debet. Coxarum doloribus prodest in odorifera potione haustus. squamas ossium eadem die eximit: verùm eo vtentes, necesse est linamentis, aut ceratis*

ratis communire corpus, quo ossa conuestiuntur. Aliqui memoriæ prodiderunt, percussos à serpente nihil molesti passuros, si incisa osse tenus capitis cute, intritus succus infundatur, vulnusq; postea consuatur.

Galbanum. CAP. LXXXI.

GAlbanũ succus est nascentis in Syria ferulæ, quod nonnulli metopium vocant. Maximè laudatur cartilaginosum, merum thuris effigiem præbẽs, pingue, minimè lignosum, retinẽs nonnihil adiecti seminis, & ferulæ, graui odore, neque valde humidum, neque nimis aridum. Adulteratur faba fresa, resina, & ammoniaco. Galbanum excalfacit, vrit, extrahit, discutit: menses, ac partus trahit appositu, vel suffitu. lentigines aceto, & nitro perũctas tollit. Deuoratur ad tussim veterem, difficultatẽ spirãdi, suspiria, rupta, conuulsa. Aduersatur toxicis, potũ cum vino, & myrrha: simili modo sumptũ mortuos partus extrahit. Imponitur lateris doloribus, & furũculis: comitiales, & vuluæ strãgulatus: & vertiginosos olfactu suscitat. Si vratur, fugat nidore serpentes, & perunctos feriri non patitur. Serpentes cũ oleo, & sphõdylo circũpositum, necat: dentium dolorem oblitum, aut cauernis inditũ, mitigat. vrinæ difficili prodesse existimatur. Resoluitur ad potiones amaris amygdalis, aqua, aut ruta, aut calido pane, mulsáve: aliàs meconio, are vsto, aut felle liqui-

do. Si purgare Galbanum voles, in feruentem aquam demittito. nãque cùm liquefactum fuerit, eius sordes fluitabunt: quas hoc modo facilè separabis. Mundo linteo, raroq; alligatum in fictili, aut ærea pyxide ita pendeat, vt imum vasis ne tangat: opertóque vase in feruidam aquã demittito: sic enim syncerum, veluti per colũ eliquescet, & lignosum in linteo remanebit.

Ammoniacum. CAP. LXXXII.

AMmoniacum ferulæ succus est, quam iuxta Cyrenen Aphrica gignit: cuius fruticẽ cum radice agasyllim vocant. Probatur bene coloratum, ligni & calculorum expers, thuris similitudine, minutis glebis, dẽsum, syncerum, nulla sorde spurcatum, castoreum odore imitans, gustu amarum. Hoc genus thrausma, id est, fricaturã appellant: quod verò terram, & calculos collegit, phyrama. Gignitur in Aphrica iuxta Ammonis oraculum, succũ stillãte ferulacea arbore. Mollit, extrahit, calfacit: tubercula, duritiasq; discutit. potum aluum soluit, partus extrahit: lienem cõsumit, drachmæ pondere haustum: articulorum, coxendicumq; doloribus liberat. Auxilio est anhelatoribus, orthopnoicis, comitialibus: item quibus humor in pectore coit, si cum melle delingatur, aut cum ptisanæ succo sorbeatur. Cruẽtam vrinam pellit, albugines oculorũ absterget, genarum scabritiam absumit: tritum autem cũ aceto, & impositum, iocineris, lienisq; duri

ſiritias ſedat. diſcutit tophos, qui in artubus concalluerunt, cum melle, aut cum pice illitum. Laßitudines, & coxendicum dolores eo perungi vtile eſt, cum nitro, & cyprino oleo, vice acopi.

Sarcocolla. CAP. LXXXIII.

SArcocolla lacryma eſt arboris in Perſide naſcentis, pollini thuris ſimilis, rufa, guſtu amara. Vulnera glutinat, oculorum fluxiones inhibet. emplaſtris inſeritur. Adulteratur admixto gummi.

Glaucium. CAP. LXXXIIII.

GLaucium ſuccus eſt herbæ, quæ ad Hierapolim Syriæ naſcitur, folijs ferè corniculati papaueris, pinguioribus tamen, in terram ſparſis, odoris tetri, guſtus amari, tota croceo ſucco madet. Folia in olla fictili ſemifrigidis clibanis calfaciunt indigenæ, vſque dum flacceſcant: deinde contuſis ſuccum exprimunt. Cuius eſt vſus ad oculorum medicamenta, vtpote cùm inter initia refrigeret.

Glutinum. CAP. LXXXV.

GLutinum, quod xylocollan, alij taurocollan vocant, præſtantißimum Rhodiacũ, quod ex bubulis corijs, conficitur. Id candidum eſt, & translucens. Nigrum verò minus probatur. Reſolutum in aceto, impetigines, lepraſq; cutis delet: ambuſtis igni ex aqua calida dilutum, illitumq; puſtulas erumpere non patitur. Vulneribus prodeſt melle, aut aceto madefactum.

Pißi

Piſcium glutinum. CAP. LXXXVI.

PIſcium glutem, venter eſt piſcis cetacei. Præſtat candicans, natione Ponticum ſubaſperum, minimè ſcabrum, et quod celerrimè liqueſcit. Vtile emplaſtris capitis, & leprarum medicaminibus, & tetanothris, quæ cutem faciei erugant, & extendunt.

Viſcum. CAP. LXXXVII.

VIſcum optimum eſt recens, intus porraceum, extrà fuluũ. quod aſperi nihil, aut furfuroſi conceperit. Fit acinis in quercu naſcentibus, buxeo fruticis folio: Contuſum acinum lauant, & poſtea in aqua decoquunt. Sunt qui commãducando ipſum efficiant. Gignitur quoque in malo, pyro, & pleriſque alijs arboribus. quinetiã inuenitur in quorundã fruticũ radicibus. Emollit, diſcutit, extrahit. parotidas, tubercula cæteraſq; collectiones ad maturitatem perducit, cum reſina & pari cera mixtum: epinyctidas in ſplenio ſanat: vetera vlcera, abſceſſuſq;, quos cacoëthes vocãt, ex thure mollit. Lienem cum calce, gagate, aut Aſio lapide coctum, & impoſitũ abſumit: cũ ſandaracha, aut auripigmento illitũ, vngues extrahit. mixtum cum calce, & vini fæce, ſuam vim intendit.

Aparine. CAP. LXXXVIII.

APārine ramis multis, & paruis fruticat, aſperis, quadrangulis, per interualla orbiculato foliorum ambitu, vt in rubia: flos albus:

ſemen

semen durum, rotundum concauum, album, vmbilici figura, asperitate vestium tenaci. Ea pastores coli vice vtuntur ad eximendos è lacte pilos. Seminis, caulium, ac foliorum succus, potu cõtra viperarum, phalangiorumq́; morsus auxiliatur: infusu aurium dolori medetur. Herba *cum axungia trita, strumas discutit.*

Alyssum. CAP. LXXXIX.

A*Lysson exiguus frutex est, vnicaulis, subasper, rotũdis folijs: fructu dupliciũ scutorũ effigie, in quo est semen quadãtenus latum.* In *montibus, & asperis locis emicat.* Eius *decoctũ singultus sine febri, potu discutit: idem efficit, si quis eam aut teneat, aut doretur. cũ melle trita vitia cutis in facie, & lentigines emendat.* Contu*sa in edulio rabiei canis mederi putatur. domibus appensa salutaris esse creditur, & hominibus, atque brutis fascini amuletũ.* Purpu*reo linteo circumligata, pecorum morbos abigit.*

Asclepias. CAP. XC.

A*Sclepias, ramos emittit lõgos: folia hederæ, longa: radices numerosas, tenues, odoratas: floris virus graue: semen securidacæ. nascitur in montibus.* Radices *ex vino potæ torminibus auxiliantur, & contra serpentium ictus.* Folia *aduersus vuluæ, mammarumq́; vlcera, quæ cacoëthe vocant, illinuntur.*

Atractylis. CAP. XCI.

A*Tractylis, spina est cnico similis, folia multò*

longio

longiora ferens in summis virgis, magna parte nuda, asperaq́; qua fœminæ pro fusis vtuntur. capitula in cacumine spinis horrent: flos luteus, quibusdam in locis purpureus inuenitur: radix tenuis, superuacua. Coma, *semen, & folia cum pipere, & vino teruntur vtilißimè contra scorpionum ictus. Percussos tradunt, quandiu ea teneatur herba, nullum experiri dolorem, ipsumq́; deposita statim recrudescere.*

Polycnemum. CAP. XCII.

POlycnemon, *frutex est surculosus, folijs origani: caule, vt pulegij, geniculis multis intercepto, sine vmbella, tenui tamen in cacumine corymbo, boni odoris, & acris. Vulneribus agglutinandis recens, aut aridum, cum aqua efficaciter illinitur: sed quinto die solui debet. ad vrinæ stillicida, ruptaq́; cum vino bibitur.*

Clynopodium. CAP XCIII.

CLinopodion *frutex est folijs serpyllo similis, surculosus, duum dodrantum altitudine.* Nascitur *in petrosis. Flores, marrubij modo, ex interuallis distincti speciem lecti pedum præbent.* Bibitur *herba, & succi eius decoctum, ad conuulsa, rupta, strangurias, serpentium ictus: menses, & partus pellit: & pensiles verrucas, quas acrochordonas vocant, eijcit, aliquot diebus potum. Aluum sistit decoctum ad tertias, potumq́; si febrim sentiunt, ex aqua, alioquin, ex vino.*

Leontopetalum. CAP. XCIIII.

LEontopetalon, caulem emittit dodrătalem, aut altiorem, plurimis alijs concauum, te in cacumine semina parua duo, aut tria, in siliquis, ciceris modo: flores anemonæ similes, punicei coloris: folia brassicæ: sed papaueris diuisura: radicibus nigris, rapæ similibus, strumosis. Nascitur in aruis, et segetibus. Radix auxiliatur serpentium ictibus, ex vino pota: nec alia res celerius dolorem finit. miscetur ischiadicorũ clysteribus.

Teucrium. CAP. XCV.

TEucrion, siue, vt alijs placet, teucris, herba est virgæ referens effigiem, trissaginis similitudine, tenuifolio, non multùm à cinere alieno. Hæc in Cilicia iuxta Gentiadem, Cissademq; vbertim prouenit. Recens cum posca, aut arida feruefactæ ius potu lienem potenter absumit. Lienosis cum aceto, & ficis illinitur: item serpentium morsibus ex aceto solo sine ficis.

Trissago. CAP. XCVI.

CHamædris Græcis, alijs chamædrops, Latinis trissago dicitur. Sunt qui eam teucrion appellauere, propter eam quam cum teucrio seruat similitudinem. Nascitur in petrosis, & asperis. Frutex est dodrantalis, folia habens exigua, amara, efigie & diuisura quercus, flore paruo, penè purpureo. Carpitur semine pgnans. Recens in aqua decocta, potu tussibus, indurato lien

lieni, vrinæ difficultati, incipientibus hydropicis: auxiliatur: ciet menses, partus extrahit: lienem ex aceto pota consumit: aduersus serpentiũ venena ex vino, potu, illituq; efficacißima. Trita digeritur in pastillos, ad supradicta. purgat vetera vlcera, cum oleo illita, caliginem oculorum discutit. natura eius est calfacere.

Leucas. CAP. XCVII.

LEucas mõtana, latioribus quã vrbana folijs, semine acriore, amariore, ori ingrato, efficacior tamen quàm satiua habetur. Vtraque ex vino contra animalium venena, præcipuè marinorum, opitulatur.

Lychnis. CAP. XCVIII.

LYchnis coronaria, flore est albæ violæ simili, sed purpureo: quo carollæ factitãtur. Contra scorpionum ictus semen in vino potum auxiliatur. Lychnis syluestris, omnia vrbanæ similis. Bilem per aluum detrahit, semine duabus drachmis poto, ictis à scorpione subuenit. Aiunt huius herbæ appositu scorpiones torpescere, & inertes prorsus reddi.

Lilium. CAP. XCIX.

LIlia coronamentis se dedunt, Liria à quibusdam vocata. E quibus vnguentũ temperatur, quod aliqui lirinum, alij susinum appellant. neruos, & priuatim vuluæ duritias emolliens Folia herbæ illita, contra serpentium ictus auxiliãtur, feruefacta ambustis proficiũt:

aceto cõdita vulneribus opitulantur. Succus adiecto melle, aut aceto in æreo vase coquitur cõueniẽti medicamento vetustati vlcerũ, & ad recentia vulnera. Inassata radix, & ex rosaceo trita, igni ambusta sanat, vuluã emollit, menses ciet, vlcera cicatrice obducit. Cum melle detrita neruis præcisis, luxatisq; medetur: vitiligines, furfures, & lepras emẽdat: vlceraq; in capite manãtia expurgat: abstergit faciem, & erugat. teritur in aceto cũ hyoscyami folijs, et farina tritici mulcendis testiũ inflãmationibus. Semen potũ morsibus serpentiũ aduersatur. Ignibus sacris semẽ, & folia cũ vino illinũtur. Tradũt & purpurea esse lilia. In Syria autem, & Pisidia. Pamphiliæ efficacißima vnguentis nascuntur.

Ballote. CAP. C.

B*Alloten, nomine alio nigrum marrubiũ vocant. Caules edit quadrãgulos, nigros, subhirsutos, complures ex vna radice: folijs maioribus, quàm marrubij, hispidis, per interualla in caule dispositis, subrotundis, †graueolẽtibus, apiastro proximis: vnde aliqui apiastrum eã vocauerũt. candidi flores vniuersi verticillato ambitu caulem coronãt. Vis eius efficax aduersus canis morsus, folijs ex sale illitis. Feruenti cinere flaccescunt folia, vt condylomata reprimant: purgant & sordida vlcera cum melle.*

†In Oribasij codice manu scripto hic interiectum legitur verbum μέλανα, quod

t4 folia

folia quoque Ballotæ nigra reddit. Nec temerè fortaſsis illud quis adijciendũ putabit, quòd pulchrè alteri eius nomini cõueniat, quòdq; ipſius meminerit Plinius libro xxvij. cap. viij. cùm inqt. Ballote folijs eſt marrubij maiorib. & nigrioribus.

Apiaſtrum. CAP. CI.

MElissophilon, ſiue melittæna, id eſt, apiaſtrum, id ſibi nomen vſurpauit, quoniam apes ipſa herba delectantur. Cauliculi, & folia ballotæ, de qua paulò antè diximus, ſimilia eſſent, niſi maiora, tenuioraq;, nec ita hirſuta ſpectarentur: citreum malum olent. Folia cum vino pota, aut illita proſunt, contra ictus phalangiorum, ſcorpionumq́; : item aduerſus canis morſum. Decocto eorundem gratia, foueri prodeſt: deſeſsionibus fœminarum ad ciendos menſes conuenit: dentes eodem in dolore colluntur. dyſentericis infunditur. Fungorum ſtrangulationibus folia, addito nitro, potu auxiliantur: torminibus, & orthopnoicis delinctu. Illita cum ſale ſtrumas diſcutiunt, vlcera purgant: articularios dolores illita ſedant.

Marrubium. CAP. CII.

MArrubium, frutex eſt ab radice ramoſus, candicans, ſubhirſutus, quadrangularibus ramis: folium pollicem æquat, ſubrotundum

dum, hispidum, rugosum, gustu amaro: semen in caulibus, & ex interuallis: flores verticillato ambitu, asperi. Nascitur propter ædificia, ruinas, & rudera. Huius folia sicca cum semine decocta in aqua, aut viridium succus datur cum melle suspiriosis, tussientibus, & ad tabitudinē redactis. Crassam è pectore pituitam cum sicca Iri eijcit, mulieribus à partu non purgatis datur, vt menstrua, & secundas extrahat: item in difficili partu, & his qui venena hauserunt, aut à serpentibus demorsi sunt, vesicam, renesq; lædit. Folia cum melle illinuntur sordidis vlceribus purgandis: pterygia, nomáque sistunt. laterum dolores mittigant. Succus folijs contusis expressus, & sole coactus, ad eadem pollet: cum vino, & melle illitus oculorum claritatem adiuuat: naribus regium morbū expurgat. aurium doloribus conuenienter instillatur per se, aut cum rosaceo.

Stachys. CAP. CIII.

STachys, frutex est marrubio similis, sed longior, folia ferēs numerosa, hirsuta, rara, præ dura, cana, odoris iucundi: & complures virgas ab vna radice exeūtes, marrubio cādidiores. Nascitur in montibus, & asperis. Vim habet excalfactoriā, & acrem. Foliorum decoctum potu pellit menstrua, & secundas.

Phyllitis. CAP. CIIII.

PHyllitis folia promit rumici similia,

longiora, & viridiora, sena, aut septena, recta, quæ parte anteriore læuia cernuntur, à tergo autē pensiles quasi vermiculos tenues ostendunt. In vmbrosis, & opacis hortorum locis emicat, gustu acerbo. Neque caulem, neque florē, neque semen profert. Folia in vino pota serpentiū morsibus aduersantur. quadrupedibus per os infusa auxilio sunt: & si dysenteria, aut resoluta aluus excercet, potui datur.

Phalangium. CAP. CV.

PHalangium, *à quibusdā phalangites, ab alijs leucantatha vocatur. Ramuli sunt ei duo, aut tres, plurésve in diuersa tendentes: flos candidus, lilio similis, multas incisuras habēs: semine nigro, † lato, ad lenticulæ dimidiatæ figuram, multò tenuiore: radice parua, tenui, herbacei coloris, dum à terra eruitur. prouenit in collibus. Huius folia, semen, flos cum vino pota, auxiliantur contra scorpionum, phalangiorumq; ictus: tormina quoque discutiunt.*

† Si quis Græca Dioscoridis exemplaria consulat, hic non πλατὺ, hoc est latū, sed παχὺ, quod est crassum, scriptū reperiet. Quod si præterea ea legat, quæ ex Plinio in commentario retulimus, deprehendet Ruellium in vertendo secutum fuisse Plinium, ex eóque vocē illam reddidisse.

Trifolium. CAP. CVI.

Trifo-

TRifoliũ, Græci triphyllon, alij oxytriphyllon, alij menyanthes, alij aſphaltion, vocant. Frutex ſupra cubiti altitudinẽ attollitur, virgas habens tenues, iunceas, & nigras, vnde ramulares enaſcuntur appendiculæ, in quibus terna ſingulis germinationibus exeũt folia, loto arbori ſimilia, ijs recenter enatis rutæ odor ineſt, vbi autem adoleuerunt, bitumen olent. Florem edit purpureũ: ſemen quadantenus latum, ſubhirſutum, ex altera extremitate exertum, antennæ modo corniculum gerens. Radix tenuis, lõga, valida. Semen, & folia in aqua pota pleuriticis, vrinæ difficultati, comitialibus, & ijs qui aquæ inter cutem principia ſentiunt, fœminis quoque vuluæ vitijs oportunis, auxiliãtur: mẽſes ciunt. ternæ drachmæ è ſemine dari debent, è folijs verò quaternæ. Cõtra ſerpentiũ ictus trita folia, & ex aceto mulſo pota, præſidio ſunt. Tradunt aliqui, totius fruticis, radicis, foliorumq; decoctum fotu dolores eorum finire, quos ſerpentes percuſſerint. qua autẽ aqua ſanatus quis fuerit, ſi ea quiſpiam alius foueatur, qui vlcus habuerit, perinde afficitur, vt à ſerpente demorſus. Quidam terna folia, aut ſemina in tertianis, cum vino potui dedere: & in quartanis quaterna, vt quæ febrium circuitus diſcuterent. Radix antidotis inſeritur.

Polium. CAP. CVII.

DVo genera polij. Montanũ, cui teuthrio

nomē est, & cuius est vsus, tenuis frutex est candidus, dodrantalis, semine refertus: capitulo in cacumine quadam corymborum speciem præferente, paruo, cano hominis capillo simili, grauiter olente, non sine quadam suauitate. Alterum fruticosius, non vsqueadeò valens odore, & viribus infirmius. Potum feruefacti ius auxiliatur serpentium ictibus, hydropicis, morbo regio: & lienosis ex aceto: stomachum malè habet caput doloribus afficit: aluū, & menses ciet. Substratum, suffitúmve serpentes abigit: illitum vulnera conglutinat.

Scordium. CAP. CVIII.

SCordium in montibus, & palustribus, nascitur, folijs trissaginis, maioribus, nō sic in ambitu diuisis, aliquantū allia redolentibus, gustu amaris, & adstringētibus: quadrāgulis caulibus: subrubro flore. Herba vim excalfactoriā habet: vrinam cit. Cocta recens, aridáve cum vino, aduersus venenatos serpentium morsus bibitur: ad stomachi quoque rosiones, dysenteriā, & vrinæ difficultatem, binis drachmis cum hydromelite: crassamen purulētum pectore expellit. Facit aridæ farina ad veterem tussim, rupta, conuulsa. si cum nasturtio, melle, & resina misceatur in eclegmate. Inflammata modicè præcordia, cerato excepta, recreat: cū aceto acri, aut aqua, podagris cōuenienter illinitur: menses imposita mouet, vulnera conglutinat, vetera ulce-

ra purgat, & ex melle cicatricem perducit. Sicca excrescentias in carne cohibet. Succus ad eadē vitia bibitur. Inter prima efficax Ponticū natione, Creticúmque.

Tussilago. CAP. CIX.

TVssilaginis folia sunt maiuscula: quā hederæ, sex aut septem à radice, subalbida à terra, supernè virentia, in plures angulos exeūtia. Caulis palmum altus: flos luteus, vere prodit, quo vnà cum caule confestim exuitur: inde nōnulli his vacare existimarunt. Radix tenuis est, & superuacua nascitur in amanis & riguis. Folia ex melle trita igni sacro, & omnibus inflammationibus illitu medentur. Arida suffitu, ita vt fumus per infundibulū hianti ore rapiatur, hos sanāt, qui sicca tussi, atque orthopnœa infestantur: pectoris vomicas rumpūt. Eundem effectum præbet suffita radix. decota in hydromelite, & pota, emortuos partus eÿcit. * Vulgo vngula caballina.

Artemisia. CAP. CX.

ARtemisia magna ex parte in maritimis nascitur, absinthÿ modo fruticosa, maioribus, & pinguioribus folÿs, ramisq́; . Huius quidem genera duo. Vnū latius, habitiusq́;, folÿs, virgisq́; latioribus. Alterum tenuius, flore paruo, tenui, candido, graueolente, æstate floret. Sūt qui in mediterraneis vnicaulis nomine appellent tenuē herbulā, simplici caule, et minuto, aribus scatente tenuibus, flauo colore. hæc in-

cundiorem quàm præcedens efflat odorẽ. Vtraq; excalfacit, extenuat. feruefactæ conuenienter in muliebres desessus adijciuntur, ad detrahendos menses, partus, secundasq;: item ad præclusiones vuluæ, & eiusdem inflãmationes: calculos comminuunt, remoratã vrinam cient, mẽses pellunt pubi illitæ. Succus vuluæ inditus ex myrrha eadem, quæ insessio trahit. Coma tribus drachmis eorundem educendorũ gratia bibitur.

Artemisia tenui folia. CAP. CXI.

ARtemisia tenuifolia in sepibus, & cultis iuxta aquarum ductus nascitur. Eius flores, & folia contrita sampsuchi odorem reddũt. Siquis stomacho laborans, herbã cũ amygdalino oleo bene contundat in malagmatis lentorẽ, & stomacho imponat, sanitati restituetur. Qui neruorum quoque dolore cruciatur, si succũ eius cum oleo rosaceo miscens illinat, sanatur.

Ambrosia. CAP. CXII.

AMbrosia pusillus frutex est, ramosus, trium palmorũ altitudine: folijs ruptæ, circa imũ caulẽ exiguis: cauliculi sæminibus, perinde quasi racemulis grauidi, qui nunquam florem pariunt, odore vinoso, suaui: radice tenui, sesquipedali. Coronãtur ea Capadoces. Vis eius reprimere, ac repellere, & illitu adstringere humores, qui in aliquam partem incumbunt.

Bo

Botrys. CAP. CXIII.

Botrys fruticosa herba est, lutea tota, & in multas alas sparsa: semen circa totos ramulos prouenit: folia cichorio similia, tota suauem odorem spirat, quare vestimentis interponitur. Inuenitur in torrentium ripis, & conuallibus. Pota orthopnœas mulcet. Hanc Cappadoces *ãbrosiam vocant, alij artemisiam.*

Geranium. CAP. CXIIII.

Geranion folijs anemones, diuisuris longioribus: radice subrotunda, cùm estur dulci. Quæ drachmæ pondere in vino pota vuluæ inflationes discutit. Geranium *alterum, caulibus minutis, & pilosis, sesquipedalibus, folijs maluæ in sũmis alis sursum spectantia gruum capitula insunt, cum suis rostris, aut canini dentes. Nullius in medicina vsus.*

Gnaphalium. CAP. CXV.

Gnaphalij folijs albis, mollibusq; aliqui pro tomento vtuntur. Bibuntur efficaciter folia in vino austero ad dysenteriam.

Typha CAP. CXVI.

Typha folium edit cyperidi simile, caulem album leuem, aequabilem: florẽ in cacumine ãbundantem, densum, qui in pappos soluitur, quod paniculam aliqui nominant. Huius *herbæ flos suillo adipe eloto exceptus, ambustis medetur. Gignitur in palustribus, & aquis stagnãtibus.*

Circæa. CAP. CXVII.

Circæa, quā & circæam aliqui vocant, folijs est hortensis solani, agnatis crebris: flore nigro, pusillo, copioso: semine milij, nascente in quibusdam veluti corniculis: dodrantali radice, triplici ferme, aut quadruplici, cādida, odorata, excalfaciente. Nascitur in apricis, saxis, & vēto perflatis. Radicis tusæ pondo quatuor, in sextarijs tribus vini dulcis per diem, & noctem macerantur, potuq; triduo vuluas expurgant. Semē in sorbitionibus datum lacte mammas nutricum explet.

Oenanthe. CAP. CXVIII.

Oenanthe folia habet pastinacæ: florem candidum: caulem crassum, palmi altitudine: semen atriplicis: radicem magnam, in multa rotūda capitula extuberantem. nascitur in petris. Huius semē, caulis, & folia cum mulso vino pota, secundas eijciunt. Radix è vino vrinæ stillicidio conuenit.

Conyzæ. CAP. CXIX.

* *Vulgò pulicaria*

Conyzæ duo genera. quæ parua vocatur odore præstātior est: maior verò frutice altior, & folijs latioribus, graui odore. Vtriusq; folia oliuæ similia, hirsuta, pinguia. ī maiore caulis binū cubitorū altitudine attollitū, in minore pedē æquat. flos fragilis, lutei coloris, qui in pappū abit. radices supuacuæ. Suffitu substratuq; frutex totus serpētes fugat, culices abigit et pulices necat

necat. Folia conuenienter illinuntur serpentium plagis, & tuberculis, ac vulneribus. Flores & folia cum vino ad menses, partusq; eijciendos bibuntur: item contra vrinæ stillicidia, arquatum morbum, & tormina comitiales pota ex aceto adiuuant. Decoctum in desessionibus medetur vuluæ malis. Impositus succus abortum facit. Herba ex oleo efficaciter horroribus oblinitur. Capitis dolores tenuis illita sanat. Est & tertiū conyzæ genus, caule crassiore, ac molliore: folijs mediæ inter maiorem, & minorem amplitudinis: minimè pinguis, multo tamen grauioris odoris, & iniucundioris, sed inefficacior. Prouenit locis humentibus.

Hemerocallis. CAP. CXX.

HEmerocallis folium, & caulem habet lilij herbacei coloris vt porrum: flores in caule per singulos exortus, terni aut quaterni erumpunt, lilij diuisura, quoties dehiscere cœperunt, colore perquam palido: radix magna est, atque bulbosa. Quæ pota, aut cum melle, & lana in pesso apposita, aquam educit, & sanguinem. Folia trita mamarum inflammationes à partu contractas, oculorumq; collectiones mitigant. Radix, & folia igni ambustis vtilissimè illinūtur.

Leucoiū siue alba viola. CAP. CXXI.

LEucoiō vulgaris est notitia. sed in floribus differentia quadam: nanque aut cerulei,

aut albi, aut purpurei, aut lutei, inueniuntur. Luteum verò præcipui in medicina vsus. Huius aridi flores feruefacti in desessionibus, valent cōtra vuluæ inflammationes, & menstrua expellunt: sanant oris vlcera, cum melle: cum cerato, rimas sedis. Semen duûm drachmarum pondere ex vino potum, aut cum melle inditum, menses secundas, & partus extrahit. Radices cum aceto illitæ, lienem reprimunt, & podagricos iuuant.

Cratæogonum. CAP. CXXII.

CRatæogonum, siue, vt alijs placet, cratæonō folijs melampyro simile est, multis calamis ex vna radice emicantibus, multorumq; geniculorum: semine milij. Nascitur in opacis, & frutetosis parte plurima: summopere acre. Traditum est à quibusdam, hoc si bibat ieiuno ore, ter die post menses purgatos, tribus obolis, in cyathis aquæ duobus mulier, ante conceptum quadraginta diebus: & vir modo consimili, totidem diebus ante coitum hauriat, virilis sexus partum futurum.

Phyllon. CAP. CXXIII.

PHyllum, quod eleophyllon vocatur, in saxosis nascitur, duûm generum est. Quod autem thelygonum appellant, prouenit musci modo, folio oleæ, sed colore magis herbaceo: caule tenui, breui: radice exili. florē albū profert: semen papaueris, maiusculum. Sed arrhenogonum cætera huic simile, solo fructu distat: habet enim

race

racemosum quiddam deflorentibus oleis non dissimile. Arrhenogonon *potu, masculi sexus facere partus: vt, thelygonon fœminei, proditur.* Ho*rum Crateuas author est. Sed huiusmodi historiátenus mihi produxisse visum est.*

Testiculus. CAP. CXXIIII.

TEsticulus, *quem Græci cynosorchin vocāt, folijs circa caulem, & ima eius parte in terra stratis, oleæ molli similibus, lōgioribus, angustioribus, læuibus: caule dodrantali: floribus purpureis: radice bulbosa, oblonga, oliuæ modo angusta, duplici ordine: superiore, quæ plenior est, inferiore, quæ melior, ac rugosior.* Eduntur *radices coctæ, vt bulbi.* Ex *quibus si maiorem edant viri, mares generari dicuntur: si minorem fœminæ alterū sexum.* Addūt, *in* Thessalia *mollem mulieres in lacte caprino bibere, ad stimulādos coitus: aridam verò ad inhibendos. & alterum alterius potu resolui.* Nascitur *in petrosis, & sabuletis.*

Testiculus alter. CAP. CXXV.

TEsticulus *alter alio nomine serapias,* An*dreа autore vocatur: quoniam radix ad multa vtilis sit.* Folijs *est porri, latioribus, oblōgis, pinguibus, ex alarū sinu inflexis: caule palmeo: floribus penè purpureis: radice testiculis simili.* Quæ *illita tumores discutit, vlcera purgat. & serpere eadem non patitur: abolet fistulas, & illitu inflammationes lenit.* Aridæ *radices*

nomas

nomas inhibent: sanātq; putredines, & oris vlcera cacoethe: aluum sistunt è vino potæ. De hac *eadem quæ de testiculo canis, produntur.*

Satyrium. CAP. CXXVI.

SAtyrium aliqui trifolium vocant, quoniam tria fert folia, ad terram infracta, rumici, aut lilio similia, minora tamen, ac rubra: caulē cubitalem, nudum: florē lilij effigie, candidum: radicem bulbosam, mali magnitudine, fuluam, intus vt ouum candidam, gustanti dulcem, et ori nō ingratam. Quam in vino nigro austero bibere conuenit contra opisthotonum. Vtendum ea dum concumbendi incesßit cupiditas, siquidē ea proniores ad venerem fieri affirmant.*

Satyrium erythronium.

CAP. CXXVII.

EStet alterum Satyrium erythroniū, siue erytrhaicon, id est rubrum, semine lini, maiore, duro, leui, splendente. quod fertur non secus atque scincus, libidinem excitare. Cortice radicis gracili, rufo: intus autem album includitur, sapore dulci, non ingrato ori. In montosis, & apricis enascitur. Venerem, vt produnt, si omnino manu teneatur radix stimulat: eoq; magis, si bibatur in vino.

Horminum. CAP. CXXVIII.

HOrminum satiuum herba est folijs marrubio similis: caule semicubitali, quadrangulo, circa quem eminentiæ siliquis similes prodeunt

deunt, quæ ad radicem spectant, in quibus diuersum semen recluditur. Si quidem in syluestri rotundum, fuscumq; inuenitur: in altero nigrũ, & oblongum, cuius est vsus. Ad venerem stimulandam, cum vino bibi volunt. Purgat cũ melle argemas, albuginesq;, illitum ex aqua tumores discutit: eo etiam extrahuntur aculei ex corpore. Idẽ effectus est illitæ herbæ. Syluestre magis viribus pollet: quare vnguẽtis, præsertim gleucino permiscetur. Hedysarũ. CAP. CXXIX.

HEdysaron, quod vnguentarij pelecinum, id est, securidacam vocant, frutex est, folijs ciceris: semen rufum in siliquis fert, corniculorum modo aduncis, quod ancipitẽ securim æmulatur, vnde nomen accepit: amarũ gustu. Stomacho vtile in potu, Additur antidota. Cum melle ante coitum subditum, concipiendi spem adimit. Nascitur in segetibus et hordeis.

Onosma. CAP. CXXX.

ONosma oblonga folia habet, ad similitudinem anchusæ, longitudine quatuor digitorum, & vnius latitudine, mollia, in terra iacẽtia sine caule, sine semine: sine flore. radice nititur oblonga, tenui, infirma, rubescente. gignitur in asperis. Folia in vino pota, partus extrahunt. Prægnans, si eam supergrediatur, abortũ facere dicitur.

Nymphæa. CAP. CXXXI.

NYmphæa nascitur in paludibus et stagnãtibus

bus aquis, folijs fabæ Aegyptiæ, minoribus, & longioribus, alijs in summa aqua, alijs demersis, pluribus ex radice eadem prodeuntibus: flore lilio simili, albo, & in medio crocos habente cùm defloruerit, vt rotundũ malum, aut papaueris caput, extuberat: nigro semine, denso, & lato, lenti gustus. Caulis ast læuis, niger, minimè crassus, Aegyptiæ fabæ cognatus: radix nigra, scabra, clauæ similis, quæ autumno secatur. Sicca cum vino pota cœliacis, dysentericisq; auxiliatur, & lienem absumit. Radix stomachi, ac vesicæ doloribus illinitur: vitiligines ex aqua emendat: imposita cum pice, alopecis medetur. eadem contra veneris insomnia bibitur: siquidẽ ea prorsus adimit. pota assiduè aliquot diebus, genitale infirmat. Idem semen potum efficit. Nymphæ nomen sibi vẽdicasse videtur, quoniam aquosa amet. Plurima inuenitur in Elide, in Anygro Amne, & in Bœotiæ Aliarto.

Mymphea altera. CAP. CXXXII.

E*St et altera nymphæa, cuius flos blephara dicitur. folijs antedictæ: radice alba, scabra: flore luteo, nitente, rosæ simili. Huius semen, & radix contra fœminarum profluuia efficaciter, ex vino nigro bibuntur. Nascitur in Thessalia amne Peneo.*

Androsaces. CAP. CXXXIII.

A*Ndrosaces herba est amara, tenues sparges iuncos, sine folijs, folliculos in capitulis*

has

habens, in quibus semen continetur. Gignitur in Syriæ maritimis. Ea drachmis duabus in vino pota, copiosam hydropicis vrinam ciet. Idem effectus est semini poto, & herbæ decocto: podagris vtiliter illinitur.

Asplenum. CAP. CXXXIIII.

A*Splenum aliqui scolopendrion vocant, alij splenion, alij hemionium: folijs est multis, scolopendræ animali similibus, ab radice vna prodeuntibus. Nascitur in parietibus, saxisq; siliceis: & opacis: nec caulem, nec florem, nec semẽ habet. Folia polypodij modo diuiduntur, subter flauescentia hirsutaq;, supernè viridia. Vim hãc habent folia in aceto feruefacta, vt per dies quadraginta pota lienem assumant: quibus etiam contritis lienem ex vino illini oportet. stranguriæ, & regio morbo prodest. singultũ sedat, calculos in vesica comminuit. Conceptum adimere creditur, per sese, aut cũ muli liene appensa. Tradunt noctu, silente luna, huius rei gratia effodiendam.* Hemionitis. CAP. CXXXV.

H*Emionitis, quam aliqui splenion vocant, folium emittit dracunculi, lunatum: radicibus cohæret multis tenuibus: nunquam flores, neque semen, neque caulem gignit. in petrosis nascitur, austero sapore. Ea ex aceto pota lienem absumit.*

Anthyllis. CAP. CXXXVI.

A*Nthyllis duplex est, quædam enim lenti si*

v mil

millima, folijs mollibus, rectis ramulis, palmi altitudine: radice parua, tenui. Nascitur in salsis terris, & à sole illustratis, non in salso gustu. Altera est folijs, ramulisq; aiugæ similis, hirsutioribus tamē, breuioribus, & asperioribus: flore purpureo, odoris admodū grauis: radice cichorij. Pota drachmis quatuor, vrinæ difficultati, renibusq; plurimùm prodest. Tritæ, vuluæ pituitas emolliunt, cum rosaceo, & lacte impositæ, vulneribus medentur. Quæ autē aiugæ similitudini refert, præter alia pota cum aceto mulso, comitiales sanat. Anthemis. CAP. CXXXVII.

ANthemidis genera tria, tantū flore distātia: rami dodrantales, fruticosi, alis multū cōcaui: tenuibus foliolis, paruis, numerosis: rotūdis capitulis: floribus in medio aureis, forinsecus orbiculato ambitu candidis, melinis, aut purpureis, magnitudine foliorū rutæ. Nascitur in asperis, & iuxta semitas. colligitur vere. Vim habēt radices, flores & herba excalfaciendi, extenuandiq;. Potu, & insessiones, pellunt menstrua, partus, vrinam, calculosq;: aduersus inflationes, & ilei tormenta bibuntur: bilē suffusam expurgat: iocinerū vitia sanant. Decoctio earum vesicæ fouentur. Ex omnibus his generibus ad calculos efficacissima est, quæ florem purpureum habet, cuius amplitudo maiuscula est. Hanc proprie heranthemon vocant. Ea cui leucanthemo nomē est, item quæ chrysanthemon dicitur, vehemen-*

tius

tius vrinam ciunt. Aegilopijs illitæ medentur: commanducatæ vlcerum eruptiones in ore sanant. Nonnulli in clysteribus ex oleo vtuntur, teruntur'q; in farinam, ad abigendos febrium circuitus. Flores, & folia recondi debent, & priuatim tusa, in pastillos dig..i: radix quoque siccari, dum'q; ingruit necessitas, binæ partes herbæ dari, modò floris aut radicis pars vna, modò cōtrà floris partes duæ, & herbæ vna, permutatim duplicato pondere, alternis diebus. bibere autem oportet in vino mulso diluto

Parthenium. CAP. CXXXVIII.

PArthenium, aliqui amaracon vocant, folijs est coriandri, tenuibus: flore per ambitum albo, intus melino, odore subuiroso, sapore amaro. Siccatum, cum aceto mulso, aut sale potum, non secus atque epithymum, & bilem, & pituitam detrahit: suspiriosis prodest, & melancholicis. Herba sine flore à calculosis & anhelatoribus magna vtilitate bibitur. Valet decoctū ad insidendum in duritia vuluarū, & inflammationibus. Illinitur sacro igni & collectionibus cum flore.

Buphthalmum. CAP. CXXXIX.

BVphthalmon, quidam cachlam vocant, caules emittit tenues, mollesq;: folia fœniculi: luteum florem anthemide maiorem, oculi similitudine: vnde nomen traxit. Circa oppida nascitur, & in cāpestribus. Flores cū ceriato triti

tumores, duritiasq; discutiunt. Aiunt epotam post exitum à balneis, regio morbo correptis, colorem tractu temporis reddere.

Pæonia. CAP. CXL.

P*Aeonia, siue glycyside, Græcis aliquibus pentoboron dicitur: sunt qui* Idæos *datylos radicem pæoniam vocant.* Caulis *altitudine sesquipedis adolescit, comitantibus multis stolonibus.* H*uius duo genera: mas, folia iuglandis habet, in fœmina vrrò smyrnij more diuiduntur. Summo caule, siliquas emittit amygdalis similes: in quibus cum dehiscunt, multa grana, exigua, rubra, acinis punicorum similia inueniuntur; et in medio nigra, purpurea quinque aut sex.* Radix maris digitali craßitudine, et palmi lõgitudine gustu adstringens, alba. fœminæ radicibus ceu glãdes circiter septẽ aut octo inhærent, vt in hastula regia. Fœminis à partu nõ purgatis sicca radix datur: ciet menses amygdalæ magnitudine pota: ventris doloribus cum vino pota auxiliatur. valet contra regium morbum, & renũ, ac vesicæ dolores. decocta in vino aluũ sistit. Rubra grana rubentes menses sistunt, decẽ vel duodecim pota in vino austero, & nigo: stomachicis et erosionibus ea esse prodest: à pueris pota initia calculorum eximunt. Grana nigra auxiliãtur suppreßionibus nocturnis: vuluæ strangulationibus, & matricis doloribus, quindecim numero pota, in aqua mulsa, aut vino. Nascitur

in

in altißimis montibus, præruptis.

Lithospermum. CAP. CXLI.

Lithospermum à seminis duritia nomen accepit. Folijs est oleæ longioribus, & latioribus, mollioribus, iacent humi, quæ ab radice exiliunt: ramulis rectis, tenuibus, firmis, craßitudine acuti iunci, lignosis: in quorum cacumine bifidi exortus cauliculorum speciem exhibent: folijs longis, inter quæ paruum semen, rotundum erui magnitudine, duritia lapidea. Nascitur in asperis, & editis locis. Vim hanc habet, vt semine cum vino albo poto calculos frangat, pellatq; vrinam.

Phalaris. CAP. CXLII.

Phalaris cauliculos emittit Zeæ culmis similes, à minutis, ac nullius vsus radicibus, multos, duũ palmorũ, geniculis cinctos, graciliores tamen, ac dulces: semen candidum, oblongum, milij magnitudine. Tunditur, & in aqua aut vino succus ad vesicæ cruciatus vtilißimè bibitur. Semen cochlearis mensura potum, ad eadem efficax est.

Rubia. CAP. CXLIII.

Erythorodanum radix rubra est, qua tingũtur lanæ. Vna sponte prouenit: altera seritur, vt in Thebana Galliæ, & Rauẽna Italiæ: in Caria inter oleas, vt in aruis, solo creditur. Hãc nõ sine quæstu serunt: nãq; maximũ ex ea sentiunt prouentum. Aspericaules, & quadrã-

guli, longi, aparinæ non dissimiles, robustiores & multò prorsus maiores: folijs per interualla circum articulos, stellatim decussatis. Semen eius rotundum, inter initia viride, mox rubrum, postea cùm ematuruit, nigrum: radix tenuis, longa, rubra. Vrinã ciet: qua de causa regio morbo opitulatur, pota cum aqua mulsa: item ischiadicis, & resolutis. Crassam, copiosamq; vrinam pellit, nonnunquam & sanguinem: bibentes tamen quotidie lauari oportet, & excrementorum quæ redduntur differentiam spectare. Aduersus serpẽtium morsus, ramulos cũ folijs vino bibere prodest. Semen ex aceto potum, lienẽ absumit. Imposita radix trahit partus, menses, secũdasq;. albæ vitiligini illita ex aceto medetur.

Lonchitis. CAP. CXLIIII.

LOnchitis folia habet porri, latiora, rubentia, plurima, ad radicem circunfracta, veluti in terram procumbentia, pauca in caule: in quo flores, ceu galericuli, hiantibus comicis personis similes, nigri, & è rictu albam exerentes velut linguam, quæ ad labrum inferius spectet. semen inuolucris clausum lanceæ simile, triangulum: vnde sibi cognomentum arrogauit. radix dauci. Nascitur in sitientibus, & asperis. Radix ex vino pota vrinam ciet.

Lonchitis altera. CAP. CXLV.

ALtera est Lõchitis, quam aliqui asperam lonchitin dicunt: folia scolopendrij emit-

tit,

tit, sed asperiora, maioraq́; ac multò magis diuisa. Vulneribus mirum in modum prodest, in eisq́; inflammationes excitari non patitur. Pota ex aceto lienem absumit.

Althæ. CAP. CXLVI.

Althæ, quam alij Ibiscum vocant, in syluestrium maluarum genere est, cui folia vt cyclamino rotunda, lanugine canescunt: flore rosateo: bicubitali caule: radice lenta, intus alba. Althaa appellatur, quòd inter primas sit vtilis, & pluribus polleat remedijs. Decocta enim in vino aut aqua mulsa, & per se cùm imponitur tusa, efficax est contra vulnera: item ad strumas, parotidas, abscessus, mammarum inflammationes, fracta sedis, inflationes, neruorum rigores: siquidem discutit, & excoquit, rumpit, & ad cicatricem perducit. Cocta, vt dictum est, adiecto suillo adipe, aut anserino, terebinthináve, vt malagmatis lentor fiat, facit ad vuluæ inflãmationes, præclusionesq́;, in pessu subdita. Decoctum eodẽ fungitur munere: onera vuluæ, reliquiasq́; à partu extrahit. Decoctæ radicis succus ex vino potus, succurrit ruinæ difficultati, calculosorum cruditatibus, dysentericis, ischiadicis, tremulis, ruptis, dentiũ mulcet dolorem, cum aceto decocta, colluto inde ore. Viride semen siccumq́; tritum, vitiligines in sole cum aceto perunctas emendat. Eodẽ cum oleo & aceto peruncti, à venenatis non feriuntur. valet con-

Vulgò Bismalua.

tra dysenteriam, et sanguinis reiectiones, aluiq; profluuium. In posca, aut vino decoctum bibitur, contra omnes vesparum, apum, similiumq; aculeatos ictus. Folia cum olei momento, morsibus, & igni ambustis illinuntur. Constat aquam, trita radice addita, sub diuo addensari.

Alcea. CAP. CXLVII.

ALcea syluestrium maluarum generi assignatur. folia habet diuisa, verbenacæ proxima: caules tres aut quatuor, cortice cannabino vestitos: florem rosæ, paruum: radices albas, latas, quinque aut sex, cùm plurimùm cubitales. Quæ cum vino, aut aqua potæ, dysentericis, ruptisq; medentur.

Cannabis. CAP. CXLVIII.

CAnnabis satiua planta magni in vita vsus ad robustissimos funes factitandos: foliis fraxini, graui, odore: caulibus proceris, inanibus: semine rotũdo. quod largiore cibo genituram extinguit. Succus ex ea recente conuenienter aurium doloribus instillatur. Syluestris cannabis virgas fert althææ similes, minores, nigriores, et asperiores, cubiti altitudinem æquantes, folio satiuæ, nigriore, & asperiore: flore lychnidis, subrubro: semine, & radice althææ. Decocta radix, illitu inflammationes mulcet, tumores discutit, tofos articulorum dissipat. Huius cortex torquendis funibus accommodatus.

Anagyris. CAP. CXLIX.

ANagyris frutex est arboris instar, perquã grauis odore: folijs viticis, virgisq́;: flore braßicæ: semen in corniculis nõ breuibus gignit, subrotundum, firmum, versicolori facie simile renibus, quod durescit vua maturescente. Tenera folia trita tumores illitu reprimunt: si partus hæreat, & secundæ, mensesq́; morentur, drachmæ pondere bibuntur in passo: sic & suspiriosis dantur, & contra capitis dolores in vino. difficulter parientibus adalligantur, ita vt à partu statim auferantur. Radicis cortex concoquendis, discutiendisq́; adhibetur. Semen commanducatum vomitiones vehementer ciet.

Cepæa. CAP. CL.

CEpæa portulacæ similis est, sed nigriora habet folia, & radicẽ tenuem. Folia in vino pota vrinæ stillicidio, & vesicæ scabie laborantibus opitulantur. maximè id præstat, si cum decocto radicum asparagi eius, quem myacãthon, hoc est, corrudam vocant, bibatur.

Alisma. CAP. CLI.

ALisma, alij Damasonion appellant: folia ei plantaginis, nisi angustiora essent, † laciniosa, conuexaq́; in terram: caule simplici, tenui, cubito altiore: capitibus thyrsi: flore tenui, candido, pallescente: radicibus tenuibus, vt veratri nigri, acribus, odoratis, modicè pinguibus. aquosos amat tractus. Radix, si drachma vna, aut

altera bibatur, his conuenit, qui leporem marinum deuorarunt, aut à rubetis ranis demorsi sunt, aut opium hauserunt: torminibus, atque dysenteriæ, per se, aut cum pari modo seminis dauci, potui datur. conuulsis, & contra vitia vuluæ prodest. Herba sistit aluum, menstrua pellit, tumores illita mitigat.

ANNOTATIO.

† Hæc vox non legitur in Græcis codicibus, neque ab Oribasio refertur, neque etiam à Marcello vertitur. Vnde planè suspicor, quòd Ruellius ita verbũ hoc ex Plinio adiecit, vt reliqua etiam ex eodem reddidit.

Onobrychis. CAP. CLII.

ONobrychis folia habet lẽtis, longiora paulò: caulẽ dodrantalẽ: florẽ puniceũ: radicẽ paruã. nascitur in vliginosis, et incultis. Herba sua pte vi, si trita illinatur, tubercula dissipat: cum vino pota, strãgurias sanat: illita ex oleo, sudores mouet.

Hypericum. CAP. CLIII.

Nostra pforata.

HYpericum alij androsæmon, alij corion, alij chamæpityn appellant, quoniã semẽ odore resinã imitatur: surculaceo frutice, dodrãtali, rubescente: folio rutæ: flore luteo, leucoio simili, qui digitis attritus sanguineum succũ remittit, qua ex causa androsæmon cognominatur: subhirsuta siliqua, & in rotũdo oblonga, hordei magnitudi

tudine: semine intus nigro, resinosi odoris; gignitur in locis cultis, & asperis. Vrinā est, mēstrua pellit appositum: tertianis, quartanisq; cum vino potum liberat. Semen quadraginta diebus haustum, ischiadicis medetur. Folia cum semine illata, ambusta sanant.

Ascyrum. CAP. CLIIII.

AScyron, siue ascyroides, hyperici genus est, magnitudine distans, fruticosius, maiores habens ramos, surculosiores, rubentesq; folia tenuia: flores luteos, & fructum resinosum, hyperico non absimilē: cuius attritu digiti ferè cruentantur, qua de causa androsæmon vocauere. Vsus seminis ad ischiadicos, potū in hydremelitis sextario: nam biliosa recrementa amplißimè detrahit. sed aßiduè dare oportet, donec sanitati restituantur. Illinitur & ambustis efficaciter.

Androsæmon. CAP. CLV.

ANdrosæmon ab hyperico, ascyroq; differt, quòd fruticet ramulis surculosis, ac tenuibus: rubentibus virgis, & folijs rutæ, triplo aut quadruplo maioribus, quæ trita vinoso succo manant. cōplures alas habet in cacumine, vtrinque expansas, pinnatasq;: circa quas flores pusilli, lutei: & in calyculis semen papaueris nigri, insigne lineis. Huius comæ tritæ resinosum odorem reddunt. Semen tritum drachmis duabus potum, biliosa alui excremēta pellit. ischiadicis maximè medetur: sed à purgatione aquam

exor

exorbere oportet. Herba ambuſtis illita medetur, & ſanguinem cohibet.

Coris. CAP. CLVI.

COris, quod aliqui hypericon vocant, frutex eſt folio ericæ, rubro, pinguiore, ac minore, non altior dodrante, ſuauis, odoratus, acris. Potum ſemen menſes trahit, & vrinas: cõtra phalangiorum morſus, iſchiadicos, & opiſthotonicos ex vino potum auxilio eſt: horroribus ex pipere, ſed opiſthotonicis ex oleo, aptiſsimè illinitur. Radix vino decocta potaq;, defectis opẽ ferre creditur: ſed laborantem inter potandum quàm optimè cooperiri licet: ſiquidem corpus totum deſudabit, ex qua re priſtinam agilitatem recuperabit.

Aiuga. CAP. CLVII.

AIuga herba in terra repens, ſubcurua: folijs ſemperuiui minoris, multò tenuioribus, hirſutis, & pinguioribus, circum ramos frequentibus, odore pinus: flore tenui, luteo, vel candido: radicibus cichorij. Folia ſeptem diebus in vino pota regio morbo medentur: & quadraginta diebus ex hydromelite, iſchiadicos ſanant. Dantur peculiariter vrinæ difficultatibus, iecinoris, & renum vitijs: torminoſis proſunt. Ea apud Heracleam Ponticam, perinde atq; antidoto, contra aconitum vtuntur, bibentes decoctum. Ad antedicta illinitur, cum polenta iure decocti ſubacta. Trita in farinam, & cum fico in pilulis

ſumpta,

ſumpta, aluum emollit: excepta melle, cum æris ſquama, & reſina deijcit: appoſita ex melle, vulnæ vitia extrahit: mammarum duritias diſcutit, vulnera glutinat: vlcera quæ ſerpunt, cum melle illita, cohibet. Alterum eſt genus aiugæ, cubitalibus ramis, in anchoræ ſpeciem incuruatis, prætenuibus: coma ſupradictæ, flore candido, ſemine nigro. hæc etiam pinum redolet. Tertia mas nominatur, paruula, folijs exilibus, albis, ſcabris: caule aſpero, cãdido: luteis floſculis, ſemine iuxta alas. reſipit & hæc pinum. Hæ duæ vim ſuperioris obtinent, ſed non vſqueadeò efficacem.

LIBRI TERTII
FINIS.

PEDACII

DIOSCORIDIS

ANAZARBEI DE

Medica materia.

LIBER QVARTVS.

Ribus antè libris, amãtissime Aree, tradidimus odoramenta, olea, arbores, vnguẽta, animalia, frumenta, olera, radices, succos, herbas, seminaq́;. In hoc autem quarto differemus de radicibus, & eis, quæ restant, herbis.

Betonica. CAP. I.

C*Estron psychotrophon vocitatur, quoniã frigidis locis inueniatur.* Latini *Betonicã appellant.* Herba *est caulem ferens tenuẽ, cubiti altitudine, aut maiorẽ, quadratum: folia quercus, mollia, longa, in ambitu diuisa, odorata, prope radicẽ maiora. in summis caulibus semen, veluti satureiæ, spicatum est.* Decerpta *huius folia siccantur, plurimos ad vsus.* Radicibus *vtitur, vt veratri, tenuibus. quæ ex hydromelite in potu, pituitosam vomitionem euocant.* Folia

dat

dari debent ruptis, conuulsis, mulieribus vuluæ malo opportunis, & ad laxandos vteri strangulatus, denarij pondere cum hydromelite: tres in vini sextario drachmæ contra serpentium morsus ebibuntur. Herba *magna vtilitate illatis à serpente vulneribus illinitur. aduersus etiã venena drachma ex vino pota conuenit: præsumpta ea, si venenum hauriatur, nihil nocebit. vrinam ciet, aluum subducit.* Medetur *comitialibus, & insanis pota ex aqua: & iecinoris, lienisq; vitijs drachmæ pondere in aceto mulso. cõcoctionem adiuuat, si quis cum fabæ magnitudine secundum cœnã cum melle cocto deuorauerit: modo consimili acida ructantibus propinatur. stomachicis eam manducare, & succum deuorare proderit, si postea dilutum vinum sorbeatur.* Datur *sanguinem excreantibus, tribus obolis cum diluti vini cyatho: ischiadicis, renum, & vesicæ doloribus ex aqua: aquæ inter cutem binis drachmis ex hydromelite, si febricitant: sin aliter ex mulso. regio morbo laborantes recreat: menses pellit drachmæ pondere cum vino pota. aluum purgant drachmæ quatuor potæ in hydromelitis decem cyathis: facit cum melle ad tabem, & purulentam excreationem.* Folia *sicca, tritaq; fictili vase reconduntur.*

Britanica. CAP. II.

BRitanica, *aut* Vetonicæ, *folia habet syluestris lapathi, sed nigriora, et pilosiora, gustu adstrin*

adstringẽtia: radicem tenuem, & breuem: caulem paruum emittit. Foliis exprimitur succus qui igni aut sole cogitur. Vim habet adstringentem, priuatim depascentibus oris, & tonsillarum vlceribus accommodatam. Valet etiam ad reliqua, quibus adstrictione est opus.

Lysimachia. CAP. III.

LYsimachia, quam aliqui lytron appellãt, caules emittit cubitales, altiorésve, fruticosos, tenues: prodeuntibus geniculatim foliis, tenuibus, salicis figura, gustu adstringentibus: flore rufo, aut aureo. gignitur in aquosis, & palustribus. Foliorum succus adstringente sua vi, sanguinis reiectionem supprimit: dysentericis potui datur, aut infunditur: mensiũ abundantiam sistit, in pesso. sanguinis profluuio subuenit, si nares ea herba obturẽtur: vulnerũ cruorẽ cohibet. Acerrimum nidorem suffita reddit: qua de causa serpentes fugat, & muscas interficit.*

Sanguinaria. CAP. IIII.

Nũc Centinodia.

POlygonũ mas ramos habet teneros, & exiles, copiosos, geniculis cinctos, qui per terram, vt gramen repunt: folia rutæ, sed † molliora, lõgioraq;: semine sub omnibus foliis turgescente, vnde marem appellari volunt: flos ei candidus, aut puniceus. Vis epoti succi est, spissare, ac refrigerare. prodest cruẽtæ excreationi, choleræ, alui fluxionibus, & vrinæ stillicidio: nam vrinam apertè ciet. Cum vino potus, contra serpentium morsus*

morsus auxiliatur: datur in febribus per horam ante significationes. fœminarum pro fluuia impositu sistit. Idem succus auriũ doloribus, iisdẽq; purulentis instillatur. Facit eximiè ad genitaliũ vlcera, cum vino adiecto melle decoctus. Stomachi feruori, sanguinis reiectionibus, vlceribus quæ serpunt, ignibus sacris, collectionibus, tumoribus, & recentibus vulneribus folia illinũtur. Sanguinaria fœmina fruticat vno caule, arundini teneræ simili, densis geniculis, & in se tubarum modo farctis: articulo in orbem cingũt apices, foliolis piceæ similes: radicis nullis vsus nascitur in riguis. Huic quoque spissandi refrigerandiq; natura ad eadem valens, sed inefficacior.

Polygonatum. CAP. V.

P*Olygonatum nascitur in montibus, frutice cubito altiore, folijs lauri, latioribus, & læuioribus, sapore mali cotonei, aut punici, cum quadã adstrictione. Flores per singulos foliorũ exortus promit, candidos, folijs numerosiores, incepta à radice supputatione. Radicem habet albam, mollem, longam, crebrò geniculatam, dẽsam, grauiolentem, digitum craßitudine æquãtem. Quæ vulneribus efficaciter illinitur, quin etiam maculas in facie dèbet.*

Clematis. CAP. VI.

C*Lematis humi sorpit. læto, pinguiq; solo prouenit, viticulas spargens craßitudine*

iunci, exiguas: folio lauri figura, & colore, multò minora. Ea cum caulibus in vino pota alui profluuia, & dysenterias sedant: subdita in pesso cum lacte, & rosaceo, aut cyprino, cruciatibus vuluæ medẽtur: dolores dentium cõmanducata finit. imposita serpentium morsibus iuuamentũ præstat. Fertur etiam contra aspidum ictus ex aceto pota opitulari. Gignitur in terrenis.

Clematis altera. CAP. VII.

Est & altera Clematis, quæ viticulosum emittit ramulũ, rubescentem, lentum: folium gustu admodũ acre, ac exulcerãs. repit per arbores, vt smilax. Semen tritum pituitam, bilemq; detrahit, in aqua aut hydromelite potum. Folia eius illita, lepras purgant. Cum lepidio conditur ad cibos.

Polemonia. CAP. VIII.

Polemonia, alij philetæriam, Cappadoces chiliodynam in appellãt, ramus exilibus, vtrinque pinnatis: folijs paulò quã rutæ maioribus, ac longioribus, calaminthe, aut sanguinariæ, proximis: quibus in summis velut corimbi depẽdent, nigro semine: radice cubitali, albicante, radiculæ simili. nascitur in mõtosis, et asperis. Bibitur in vino radix contra serpentes, & dysenteriam: & ex aqua aduersus vrinæ difficultatem, & coxendicum cruciatus. datur ex aceto drachmæ pondere lienosis. Eadem scorpionis plagæ alligatur. Tradunt eum, qui radicem gustauerit

nerit, à scorpione non feriri: eumq́; si ictus sit, nihil molesti passurum. Dentium dolorem mensa mitigat.

Symphytum. CAP. IX.

SYmphytō petræon nascitur in petris, ramis tenuibus, paruis, origano similibus: capitulis, † folijs thymi: lignosum totū, odoratum, gustu dulce, saliuam ciens: longa radice, subrufa, digitali craßitudine. Decoctum in aqua mulsa & potum, pulmonis vitia purgat: sanguinem reijcientibus, & renum malis ex aqua datur: ad dysenteriam, rubraq́; fœminarum profluuia in vino decoctum: ad conuulsa verò & rupta, ex aceto mulso bibitur. Quin & commanducatū sitim sedat, faucibus asperis subuenit vulnera recentia, enterocleasq́; cōglutinat, & illitu cohibet. Carnes autem cum symphyto decoctæ coalescunt. Est & alterum symphyton, quod aliqui pectlon vocant, id caulem emittit bicubitalem, aut maiorem, crassum, leuem, angulosum, vt sonchi inanem: circa quem breui interuacante spacio, folia exeunt angusta, buglosso proxima, oblonga, hirsuta: caule secundum angulos quosdam striato: folijs tenuibus, ex alarum sine prodeuntibus: in quibus flores lutei. & circa caulem velut verbasci semina emicāt. Tam caulis, quā folia aspera lanugine horrent, tactuq́; pruritū cōcitant. Radices demittuntur foris nigræ, intus candidæ, viscosæ. quarū est vsus. Tritæ, &

potæ cruentis excreationibus, ruptisq́; prosiciũt† recentia vulnera illitæ conglutinant, carnes quoque si concoquantur, cogunt additæ. Inflammationibus præsertim sedis cum senetionis folijs vtiliter illinuntur.

ANNOTATIO.

† Ne quis cõmoueatur, nos quòd hic folia adiecim9 ꝑter Ruellij, & Marcelli interpretationem. Id enim ea ratione fecimus, quoniam in Aldino codice hoc loco φύλλα, hoc est, folia habetur. Tum verò quia folia thymi pulchrè illi herbæ quadrant, quam verum Symphytum petræum censemus.

Holostium. CAP. X.

HOlostion quadrãtalis herba est pusilla, tribus quatuórve digitis supereminẽs extra terrã: folijs viticulisq́; coronopo, aut gramini proximis, gustu adstringẽtibus: radice alba, prætenui vsque in capillamẽti speciẽ, lõgitudine quatuor digitorũ. nascitur in collibus terrenis. Vsus eius ad rupta in vino pota: nã & carnes coguntur decoctionibus addita.

Stoebe. CAP. XI.

STœbe vulgaris est notitiæ. Cuius semen, & folia stringunt, quapropter decoctum dysentericis infunditur: auribus quoque purulẽtis instillatur. Illita folia oculis ab ictu cruentis prosunt, & erumpentis sanguinis impetus cohibẽt.

Cli

Climenum. CAP. XII.

CLymenum caulem fert fabæ, quadratũ: folia plantaginis: folliculis supra caulẽ sese inflexis, vt in poliporum cirris. Probatissimũ est è montibus. E' frutice toto cum radice succus exprimitur qui ad sanguinis reiectiones, in potu efficax est: cœliacos, rubraq; fœminarũ profluuia refrigerando infrænat: sanguinẽ naribus erũpẽtem supprimit. Trita folia, aut siliquæ recẽtibus vulneribus imposita, ea ad cicatricẽ perducunt.

Periclymenum. CAP. XIII.

PEriclymenon simplex fruticat, ex interuallis parua folia habens, ipsum amplectantia, subcandida, hederacea: inter folia surculi exeũt, in quibus baccæ hederæ similes: flos fabæ, candidus, aliquantùm rotundus, & quasi in folium procumbens: semen durũ, & quod difficilè euellatur: radice rotunda, crassa. Nascitur in aruis ac sepibus, conuoluens se adminiculis propter assidentibus. semẽ eius postquàm ematuruit collectum, & in vmbra siccatum, si drachmæ pondere detur in vino, quadragenis diebus, lienem absumit, lassitudinem discutit: sed vrinam ciet, statim à sexto die cruentam. orthopnœæ, & singultui prodest: partum accelerat. Folia sũnt eisdem viribus prædita: quæ tricenis septenis diebus epota, sterilitatem facere prodũtur: perũctis ex oleo, febrium algores abigunt.

Tribulus. CAP. XIIII.

TRibuli genus vnum terestre, folijs ad effigiẽ portulacæ, tenuioribus: viticulis in terra stratis: spinis secũdũ folia regidis, præduris. iuxta amnes, & rudera nascitur. Est et alterũ genus, aquis familiare, quod in fluminibus natũ comã exerit, aculeos condens: folijs latis, & pediculo lõgo: caule parte summa, quàm ima craßiori: adsunt ei & capillamenta quædam spicacea, semen durũ, ab altera nõ abhorrẽs. Vterque refrigerantis, & inspißantis est naturæ: ideo inflãmationes omnes cataplasmate adiuuat. vlcera in ore erumpentia, putredines, gingiuas, tonsillasq́; persanat. Succus ex his colligitur ad oculorũ medicinas. Semen dũ recens bibitur, calculosis iuuamentũ affert. Drachma terrestris tribuli pota, illitáve, ictos à vipera recreat: cõtra venena cũ vino aptißimè bibitur. decoctum eius sparsum pulices necat. Thraces qui ad Strimona annẽ habitant, virenti tribulo equos saginãt: & è dulci semine & esculẽto panem, quo vescuntur, faciũt.

Saxifraga. CAP. XV.

SArxiphagon aliqui sarxiphragon, alij empetron, Romani saxifragam vocant. frutex est surculosus, in petris, & asperis locis nascens, epithymo similis. Coctus in vino, mox potus, febritantibus opitulatur: stranguriæ prodest, singultum sedat, calculos vesicæ frangit, & vrinam ciet.

Limo

Limonium. CAP. XVI.

Limonion folia habet betæ, tenuiora, & longiora, decem, sæpe plura: caulem tenuem, rectum, lilio æqualem, seminibus rubris scatentẽ quæ gustata adstringunt. Se men tritum, & ex vino acetabuli mensura potum, dysentericis, cœliacisq; prodest: rubra fœminarum profluuia sistit. Nascitur in pratis, & palustribus.

Lagopus. CAP. XVII.

Lagopus herba sistit aluum in vino pota: aut in febri, ex aqua. Eadẽ inguini alligatur in inflammatione. Nascitur in segetibus.

Medium. CAP. XVIII.

Medion in saxis, & opacis nascitur. Folia habet iridis: caulem tricubitalem, & in eo florem grãdem, purpureum, rotundũ: semine cnici, minuto: radicem dodrantalem, craßitudine baculi, gustu acerbo. Quæ trita in farinam, & ex melle decocta rubros menses fœninarum sistit, eclegmate per aliquot dies sumpto. Semẽ in vino potum, menstrua pellit.

Epimedium. CAP. XIX.

Epimedium, caulis est non magnus, hederæ folijs, denis atque duodenis neque florem, neque fructum ferens, radice tenui nigra, graui odore, gustu fatuo. nascitur in humidis. Folia cum oleo trita, imposito catasplamate, mammas increscere nõ sinunt. Radix conceptum adimit, Folia trita quinis drachmis, post menstruas

purgationes, quinque diebus in vino pota, præstant mulieribus, ne concipiant.

Gladiolus. CAP. XX.

XIphion, alij phasganon, alij machæronion, Romani gladiolum vocant. nomẽ inde accepit, quòd folium gladij præbeat speciem. Iridi simile erat, nisi minus, & angustius videretur, et gladij modo mucronatũ, neruosumq́;. In *caulem exit cubitalem, in quo purpurei flores, in ordinem digesti, inter se distant: rotundo semine: radicibus geminis, vna paruorum bulborũ modo, super alteram insidente, quarũ inferior gracilis est, superna vberior. nascitur in aruis. Superior cum thure illita, admisto vino, spicula & aculeos è corpore extrahit: panos cum lolij farina, & hydromelite discutit: qua de re huiusmodi emplastris inseri solet. mẽses imposita trahit. Superiori radice ex vino pota, venerem stimulari, & inferiore sumpta sterilescere tradunt. Superiorem quoque vtiliter infantium enterocelis, cum aqua potui dari præcipiunt.*

Sparganium. CAP. XXI.

SParganion, aliqui xiphidion vocãt. folia habet gladioli, sed arctiora, & in terram magis procumbentia: in summo caule veluti pilulæ prominent, in quibus semen. Contra *serpentis venena, radix cum vino datur.*

Xyris. CAP. XXII.

XYris folia habet iridis latiora, & in cacumin-

tumine mucronata: quorum medio caulis erumpit, satis crassus, cubitalis, ex quo siliquæ triangulares dependent, in quibus purpureus flos, in medio puniceus: semẽ in folliculis, simile, fabis rotũdũ, rubrũ, acre: radix lõga, geniculata, rufa. Contra capitis vulnera, fractaq́; efficax est: aculeos, & spicula omnia, citra molestiã extrahit, adiecta floris æris tertia parte, & radicis centaurij, ac mellis quinta: tumoribus, & collectionibus illita cum aceto medetur. Radix *ex passo bibitur, ad conuulsa, rupta, coxendicum dolores, stragurias, & alui profluuia. Semen tribus obolis potum, vrinam vehementius impellit: & cum aceto, lienem absumit.*

Anchusa. CAP. XXIII.

ANchusa, *quæ alio nomine calyx, aut onoclea appellatur, folia habet lactucæ, in acumen fastigiata, hirsuta, aspera, nigra, multa, ab radice quoquouersum humi sparsa, spinis horrida: radici craßitudo digitalis, quæ æstate prouenit, & manus inficit sanguineo colore. læto solo nascitur.* Radix *astringit: ad ambusta, & vetera vlcera, ex oleo & cera efficax est: igni sacro cũ polenta medetur: lepris, & vtiliginibus illinitur ex aceto: partus extrahit, vulua indita.* Eius *decoctum renum vitijs, lieni, & bile suffusis datur: et si febris sit, ex aqua mulsa. Sistũt aluum folia in vino pota.* Radice *pigmentarij vtuntur ad vnguentorum spißamenta.* Est &

altera, quam aliqui alcibiadion, aut onochiles appellarunt. Hæc à priore distat, quòd minora habeat folia, sed simili modo aspera: ramulos exiles, in quibus flos purpureus in puniceum vergens cõspicitur: radices habet rubras, prælõgas, quæ messibus sanguineum succum fundunt. in sabulosis nascitur. Vis ei, folijsq́; inest, quæ contra virus cùm reliquorum serpentium, tum maximè viperarum auxilietur, siue sibo siue potu, siue alligatu: nam si quis quam mandens, in serpentis os inspuat, eum necabit. Est & alia huic haud dissimilis, semine puniceo, minore. Cuius semen manducatum, si in serpentis fauces inspuatur, eam interficiet. Radix acetabuli mensura cum hyssopo, & nasturtio pota, latas ventris tineas excutit.

Lycopsis. CAP. XXIIII.

L*Ycopsis, quæ & anchusa à nonnullis vocatur, folijs est lactucæ, longioribus, asperioribus, latioribusq́;, crassis, ad radicis caput recidẽtibus: caule longo, recto, scabro, hirsutis adnatis, multis, cubitalibus: flore in ijs paruo, purpurascẽte: radice rubra, & adstringente. nascitur in cãpestribus. Cum oleo radix illita, vulneribus medetur: & cum farina hordeacea, ignibus sacris: sudores peruncta mouet, adiecto oleo.*

Echium. CAP. XXV.

E*Chion folia habet prælonga, aspera, aliquantùm tenuia, anchusæ proxima, minora*

ra ii

ra tamen, subrubra, & pinguia, spinulis tenuibus horridula: cauliculos exiles, numerosos: missos: minutaq; vtroque latere folia expensa, pinnataq; nigra, in summo caule proportione minora: flores secundum folia purpureos, in quibus semina capiti viperarum similia insunt: radix nigricat, digito tenuior. Quæ non percussis modò à serpentibus ex vino prodest: sed eos qui antea bibernit, feriri non patitur. Folia, & semen idem præstant munus. Lumborum dolores sedat: in vino, aut sorbitione sumpta, lac extrahit.

Ocimastrum. CAP. XXVI.

OCimoides, Latini ocimastrum vocant, folia fert ocimi, & ramos dodrantales, hirsutos: siliquas hyoscyamo similes, semine, vt gith nigro prægnantes. Vim habet semen in vino potum, qua viperarum, cæterarumq; serpentium morsibus medeatur. Datur ischiadicis: cum melle, vino, myrrha, & pipere. Radice nititur tenui, & superuacua.

Erinus. CAP. XXVII.

ERinus nascitur apud fontes, & fluuios, folijs ocimi, sed minoribus, parte superna diuisis: surculis quinis, senisve, dodrãtalibus: flore cãdido, semine nigro, et acerbo: folia, & caules lacteo succo turgent. Semen drachmis duabus in quatuor mellis cyathis oblitum, oculorum fluctiones cohibet. Succus cum sulphure, & nitro instillatus, aurium dolores sedat.

Gra-

Gramen. CAP. XXVIII.

GRamen geniculatis serpit ramulis, à quibus radices spargit dulces, articulis præcinctas: folia acuminata, dura, & vt arũdinis parua lata, eaq; iumẽta, & boues pascunt. Trita radix illitu vulnera conglutinat. Decoctum eius in potu, torminibus medetur, & vrinæ difficultatibus: calculosa etiam vesicæ excrementa comminuit. Est & arundinaceum gramen, priore multò maius, quod iumẽta necare traditur, præsertim in Babylone, idq; iuxta vias nascitur. Quod in Parnaso mõte gignitur, dẽsius fruticat: folijs hederaceis: flore odorato, cãdido: semine paruo, nõ inutili: radicibus quinis, aut senis, digitali craßitudine, cãdidis, mollibus: & admodũ dulcibus. Succus si in vino cũ melle pari, & myrrhæ dimidio decoquatur, adijcianturq; piperis, & thuris tertiæ portiones, probatißimum erit oculorum medicamentum: id in ærea pyxide reconditur. Decoctum radicis idem, quod herba, præstat. Semen vehementius vrinam impellit: aluũ, vomitionesq; sistit. Natum in Cilicia gramen, quod incolæ Cinnam appellant, boues inflammat, si eo virenti sæpe pascantur.

Sideritis. CAP. XXIX.

SIderitin aliqui heracleam vocant. folia habet marrubij, sed longiora, satis ad frondem quercus, aut saluiæ accedentia, minora

ra tamẽ, et aſpera, caules edit quadratos, dodrãtem altos, aut etiam maiores, non iniucundi guſtus, aliquantumq; ſubſtringẽtis: in quibus per interſtitia orbiculatæ vertebræ, vt in marrubio ſpectantur: & ſemen in eis nigrum. naſcitur in petroſis. Illita folia, ſuapte vi vulnera ſine inflãmationis periculo iungunt.

Sideritis altera. CAP. XXX.

Altera ſideritis binûm cubitorum ramulis, exilibus: folio filicis, numeroſo, vtrinque per oras diuiſo, pediculo longo, prodeuntibus è ſummo alarum ſinu ſurculis longis, tenuibus: capitulo in cacumine orbiculato, aſpero: in quo ſemen continetur, quàm betæ rotundius aliquantò, ac durius. Huius *vis, foliorumq; ad vulnera præcipua eſt.*

Sideritis tertia. CAP. XXXI.

Sideritin aliam eſſe tradũt, quam Crateuas *heracleam vocat, in macerijs, & vineis naſcentem: folijs, ab vna radice multis, coriandro ſimilibus, circa cauliculos dodrantales, læues, teteneros, ſubcandidos, atque ſubrubicundos: flore puniceo, paruo, guſtanti amaro, & lento.* Hu*ius ea vis eſt, vt quamuis recenti vulneri impoſita, ſanguinem ſupprimat.*

Achillea. CAP. XXXII.

Achillea, quibuſdam A*chillea ſideritis, dodrantales: aut maiores gerit ſcapos, fuſorum effigie, minutilis folijs circundatos, ex obli*

quo

quo crebras incisuras habẽtibus, coriandri simlitudine, sub fuluo colore, lentis, odore multo, nõ insuaui, verũ medicato: vmbella in cacumine rotunda: floribus candidis, purpureis, & aurũ æmulantibus prouenit: læto solo. Trita coma sã*guinolenta glutinat, & ab inflammationum pericuo tuetur: erumpentem sanguinẽ inhibet, & cruenta vuluæ profluuia in vellere.* Decocto *quoque insident fœminæ fluxione vuluæ laborã tes. ad dysenterias bibitur.*

Rubus. CAP. XXXIII.

RV*bus notitiæ vulgatis. Vim habet siccandi, & adstringendi: capillum tingit.* Ra*morum decoctum, potu aluum sistit, & fœminarum profluuia, præsteris morsui accommodatissimum.* Gingiuas *firmant, & oris vitijs medentur folia commanducata: cohibent vlcera quæ serpunt: vlceribus in capite manantibus, oculisq; procidentibus, remedio sunt: condylomatis, & hæmorrhoidibus folia illinuntur. cardiacis, et stomachi doloribus, trita conuenienter imponuntur.* Caules *cum folijs tunduntur, exprimiturq; succus, mox sole cogitur, singulari remedio contra omnia, quæ modo dicta sunt.* Mo*ri in rubo nascentis quàm optimè maturi succus ad oris medicamenta conuenit. Sistitur aluus præ maturi cibo, nec non flore in vino poto.*

Rubus idæus. CAP. XXXIIII.

IDæus Rubus appellatus est, quoniam copiosus in Ida prouenit. Est autem longè tenerior priore, ac minoribus spinis horrens: quanquam & sine spinis inuenіatur. Insuper eadem præstat, quæ supradictus. Cæterùm flos cum melle oculorum collectionibus illinitur. ignem sacrũ extinguit, stomachicisq; ex aqua bibendus datur.

Helxine. CAP. XXXV.

HElxine cognomento cissampelos, folijs est hedere, minoribus: ramulis exilibus, quibus complectitur quodcunque contigerit adminiculum. Nascitur in sepibus, vinetis, & segetibus. Foliorum succus potu deijcit aluum.

Elatine. CAP. XXXVI.

ELatine folia habet helxinæ similia, minora rotundiora, pilosa: tenuibus, & dodrantalibus ramulis, quinis, senisve, à radice foliosis, gustu adstringentibus, nascitur in segetibus, et cultis. oculorum fluxionibus, & inflammationibus auxiliatur, folijs cum polenta tritis, & impositis. Eadem cocta, solbitionis vsu dysenteriam sistit.

Eupatorium. CAP. XXXVII.

EVpatorium fruticosa herba est, vnicum efferens caulem, lignosum, nigricantem, rectum, tenuem, hirsutum, cubitalem, interdum amplio

ampliorem: folijs per interualla quinquefolij, aut cannabis potius similibus, quinquepartito, aut amplius diuisis, nigricantibus, & ipsis per ambitum serratis: semen medio caule erumpit, pilosum, deorsum spectans, quod siccatum vestibus inhæret. Contrita *huius folia, & cum suillo adipe imposita, vlceribus, quæ ægrè cicatricem trahunt, medētur.* Herba *aut semen in vino potū, dysenteria, iecinoris vitijs et serpētiū ictibus liberat.* Nec *desunt, qui aberrantes argemonē hanc appellarint, cùm tamē longè alia sit, vti exposuimus.*

Quinquefoliū. CAP. XXXVIII.

Q*Vinquefolium ramulos fert festucarum similitudine, tenues, dodrantales, in quibus semen: folia menthæ, quina singulis pediculis, rarò plura, in ambitu serrata: florem excandido pallescentem, auri æmulum.* Nascitur *in riguis, & aquarijs ductibus.* Subrubram *habet radicem, oblongam, veratro nigro crassiorem, plurimis pollet remedijs.* Ius *radicis decoctæ ad tertias, si in ore cōtineatur, dentiū dolores sedat: putrida oris vlcera, collutiōe sistit: arteræ scabritias, gargarizatu læuigat: cōtra alui pfluuia, & dysēterias auxiliatur: itē articulorū, coxēdicūq; cruciatib⁹ potū.* Cocta *in aceto, et illita, serpētia vlcera cohibet: strumas, tumores, duritias, abscessus, & collectiones discutit: ignes sacros, reduuias, condylomata, psorasq; sanat.* Teneræ *radicis succus, contra iecinoris pulmonumq; vitia*

vitia prodest: item aduersum venena. Cum hydromelite autem, vel diluto vino, & piperis exiguo, bibuntur folia contra febrium circuitus: in quartana quidem, quaternum ramulorum folia, in tertiana verò ternùm: in quotidiana, vnius. Ea quoque folia tricenis pota diebus, comitialibus prosunt. Foliorum succus tribus cyathis aliquod dies potus, celerrimè regio morbo medetur. Illita cum melle & sale, tā vulneribus, quā fistulis remedio sunt: enterocelicis auxilium præstant. Quinquefolium sanguinis profluuia & potu, & illitu sistit. Ad expiationes, castimonias, & incantamenta inciditur.

Phœnix. CAP. XXXIX.

PHœnix *folia habet hordei, sed breuiora, & angustiora: spicam lolio similem: calamos digitorū senū, radici aduolutos: septenas octonásve spicas. In aruis, tectisq; recenter illitis nascitur. Harum virium compos, vt in vino austero pota alui profluuium, & emanantem vulua sāguinem sistat, vrinæ impetus infrænet. Sunt qui adalligatam in puniceo vellere, & suspensam, sanguinem supprimere prodant.*

Idæa radix. CAP. XL.

IDææ *radici folia sunt ea, quæ rusco: adhærēt ijs veluti exigui capræoli, è quibus flos. Radix spissandi naturam habet, his conueniens, quibus adstrictione opus est. Pota citam aluum, mensesq;, & omnē abundantiā sanguinis sistit.*

Rhodia radix. CAP. XLI.

Gignitur rhodia. Radix in Macedonia, costo similis, leuior, inæquabilis: quæ contrita rosas redolet. Vtilißima capitis doloribus, si madefacta fronti, & temporibus cum rosacei momento imponatur.

Equisetum. CAP. XLII.

Equisetum in riguis, & scrobibus nascitur cauliculi prodeunt inanes, geniculati, in se farcti, rubescentes, leniter scabri: & iuncea circa eos folia, crebra exilia. In sublimè attollitur, vicinos arborũ caudices, scãdẽs obuolutũq; dependet, comis multis, nigris, vt equorũ cauda: radix lignosa, dura. Vis herbæ spißare: quare sanguinem naribus erumpentem succus ipse sistit: prodest: dysentericis in vino potus: vrinam cit. Sanguinolenta vulnera glutinantur, tritis folijs, & illitis. Radix cum sua herba tußim, orthopnœam, ruptaq; adiuuat. Folijs in aqua potis dissectiones vesicæ, & intestinorum, enterocelæq; in vnum coalescere, cogiq; feruntur. Alterum equisetum caulis est rectus, cubito maior, inanis: comis per interualla breuioribus, candidioribus, & mollioribus. Id cum aceto tritum, vulneribus remedio est, eademq; fungitur facultate.

Coccum infectorium. CAP. XLIII.

Coccum, quo infectores vtuntur, frutex est surculosus, paruus, cui grana ceu lentes adhæ-

herent, quæ electa congeruntur. Optimũ gignitur in Galatia, & Armenia: deinde Asia, & Cilicia: vltimum ex omnibus Hispanicum. Vis huic spissandi: vulneribus, neruisq; præcisis conuenieter ex aceto tritũ illinitur. Nascitur quoq; in Cilicia è quercubus, cochlearum exilium similitudine, quod illius regionis mulieres ore legunt, & coccum vocitant.

Tragium. CAP. XLIIII.

TRagium nascitur in Creta tantùm insula, lentisco semine, folio, & ramis simile, singulis tamen minoribus: succus ei lacteus gummi non dissimilis. Semen, folia, lacrhymaq; illita spicula è corpore eÿciunt: omnia quoque corpori impacta, euocant: pota stranguriæ medentur, calculos vesicæ frãgunt, menses trahunt, modus in sumptione est, drachma vna. Fama est syluestres capras sagittis confossas, eius herba pabulo spicula excutere.

Tragium alterum. CAP. XLV.

EST & alterum Tragium, quod tragoceros aliqui vocant: folia scolopendrÿ habet, & radicem syluestris raphani, tenuem, candidam. Quam crudam vel coctam esse dysentericis prodest. Folia autumno, hirci virus olent: exinde sibi tragÿ nomen adoptauit. Prouenit in montibus, & præcipitÿs.

Tragum. CAP. XLVI.

EST etiam herba tragos, quam aliqui

ſcorpion, aut traganon vocant: maximè in maritimis naſcens, palmum alta, aut amplior, fruticoſa, humilis, oblonga, ſine folijs: puſillis circa ramos acinis, rufis, multis, magnitudine tritici, acuto cacumine, guſtu multùm adſtringente. Racemorum acini decem ex vino poti, cœliacis, & fœminis fluxione vuluæ laborantibus, auxiliantur. Tunduntur à plerisq;, & in paſtillos digeſti aſſeruantur: quibus vtuntur, cùm opus eſt.

Iuncus. CAP. XLVII.

IVnci duo genera: vnum læuis nominati: alterum acuti, qui in mucronem faſtigiatur. Cuius etiam duo aßignantur genera, vnum ſterile: reliquum fert ſemen nigrum, rotundum, & craßiore conſtat calamo, carnoſioreq;. Tertius eſt iuncus, qui vocatur oloſchœnos, prioribus carnoſior, aſperiorq;: is ſimilem ſupradicto fructum in cacumine parit. Semẽ vtriuſq; toſtum, ex diluto vino potum, ſiſtit aluum, & rubra fœminarũ profluuia: vrinam cit, capitisq; dolores facit. Quæ proxima ſunt radici folia tenera, conuenienter illinuntur aduerſus phalangiorum morſus. Aethiopici iunci ſemine ſomnus allicitur: ſed modus in potione ſeruandus eſt, ne ſopor fiat.

Lichen. CAP. XLVIII.

LIchen, qui ſaxis eſt familiaris, aliquibus bryon appellatur, aſperginoſis petris adhæret, vt muſcus. Is illitus ſanguinis profluuia ſiſtit

ſtit, inflammationes arcet, impetigini medetur. Iuuat regio morbo correctos, cum melle illitus, oris, & linguæ defluxiones inhibet.

Paronychia. CAP. XLIX.

P*Aronychia exiguus frutex, in petris naſcẽs, peplo ſimilis, minor longitudine, maioribus folijs. Illita paronychijs, atq; fauis remedio eſt.*

Chryſocome. CAP. L.

C*Hryſocome palmi altitudine fruticat: coma, ſpecie corymborum, hyſſopo ſimili: radice hirſuta, veratri nigri modo, tenui. cyperum æquãte: guſtu nõ iniucundo, ex dulci auſtero, in petroſis, opacisq; naſcitur. Radix excalfacit, & adſtringit: his conueniens, quos iecur, aut pulmonis inflammatio malè habet. cõtra purgationes vuluæ, decocta cum hydromelite aſſumitur.*

Chryſogonum. CAP. LI.

C*Hryſogonum densè fruticat, quernis folijs, flore coronarij verbaſci: radix vt rapum extuberat, intus ruberrima foris nigra. Quæ trita cum aceto: atque impoſita, muris aranei morſibus auxiliatur.*

Helichriſum. CAP. LII.

H*Elicryſon, quidam chryſanthemon, non nulli & id amaranton vocant, quo deorum ſimulacra coronant. Ramulum habet candidum, virentem, rectum, firmum: folia intercedentibus ſpatijs anguſta, abrotono ſimilia: co-*

mam aureæ lucis, in orbem: vmbella rotunda, vt luti siccis corymbis dependentibus: radice tenui. Nascitur in asperis, & torrentium alueis. Cõtra serpentium ictus, coxendicum dolores: vrinæ stillicidia, ruptaq;, coma è vino pota opitulatur: ciet menses. Sanguinem concretum ventris ac vesicæ absumit, pota cum mulso: ieiunis, trium obolorum pondere, sistit destillationes, data in vino albo diluto. vestibus inseritur, vt eas ab erodentium iniurijs tueatur.

Chrysanthemum. CAP. LIII.

CHrysanthemon aut caltha, nonnullis buphthalmos. herba est tenera, fruticosa, laues pferẽs, caules, et multifida folia: flores supra modũ splendẽtes, luteos, orbẽ oculi imitantes, vnde buphthalmi nomen traxit. propter oppida nascitur, cuius caules oleris vice manduntur. Flores cum cerato triti, steatomata discutere produntur. Regio morbo correptis, colorem bonum breui reddunt, si sequente longo balnei vsu, post exitum ebibantur.

Ageratum. CAP. LIIII.

AGeraton fruticosa herba est, palmari lõgitudine assurgẽs, simplex; humilis, origano maximè similis: vmbellam gerit, in qua flos bullis aureis emicat, helichryso minor. Nomen ei inditum est quoniam diutissimè flos in sua coloris specie conseruetur. Vis decocti feruens,

bulus vsta nidor vrinam cit, & vuluæ duritias emollit.

Verbenaca. CAP. LV.

PEristereon, siue verbenaca, nascitur in aquosis. Nomen ex eo duxisse videtur, quòd colũbæ circa hanc perquàm libenter versari soleãt. Dodrantis altitudine, & interdũ amplius adolescit. Folia è caule prodeunt incisa, & subalbida. ea singulari ramo, radiceq; sola, constare sæpius inuenitur. Folia cum suilla adipe recenti, aut rosaceo imposita, vuluarũ dolores finire putantur: ignem sacrum illita ex aceto reprimunt: putrida vlcera cohibent: vulnera glutinant, veteraq; ex melle ad cicatricem perducunt.

Sacra herba. CAP. LVI.

SAcra herba, quæ & peristereon nominatur, ramulos emittit cubitales, aut maiusculos, angulosos, in quibus ex interuallis folia quercus, sed minora, angustioraq;, eisdem diuisuris in ambitu, colore aliquatenus cæsio: radix longa, tenuis: flores purpurei, graciles. Folia cum radice in vino pota, illitáve aduersus serpentes pollent. eadem drachmæ pondere cum thuris obolis tribus in vini veteris hemina, quadragenis diebus, ieiuno ore, contra regium morbum bibuntur: veteres tumores, & inflãmationes mitigãt: sordida vlcera purgant. Tota in vino decocta, tonsillarum crustas abrũpit: oris nomas gargarizatu cohibet. Aiũt si aqua spargatur tricliniũ,

qua maduerit, lætiores conuictus fieri. Datur *potandum in tertianis febribus tertium à terra geniculum, cum folijs circũdantibus: quartanis quartum. Sacram vocant herbam, quoniã multùm ad amuleta, expiationesq; commendetur.*

Aſtragalus. CAP. LVII.

ASTRAGALUS paruus eſt à terra frutex, folijs, & ramis ciceri ſimilis: flore purpureo, paruo: radice rotũda, raphani modo grãdi, quæ adnatas appendices firmas habet, nigras, praduras, veluti cornua, inter ſe implicatas, guſtu adſtringentes. Naſcitur in ventoſis, opacis, & in niualibus. eo Memphis Arcadiæ ſcatet. Aluum ſiſtit radix in vino pota: vrinam mouet: vetuſtis vlceribus ſicca efficaciter inſpargitur: ſanguinem ſupprimit. ægrè propter duritiam tunditur.

Hyacinthus. CAP. LVIII.

HYacinthus folia habet bulbi: dodrantalem caulem, læuem, minimo digito tenuiorẽ. herbacei coloris: comam procumbentem, florũ purpureorum plenam, incuruam: radicem quoque bulbaceam. Quæ vt creditur, pueris cum vino albo illita, pubertatem coërcet, & non patitur erumpere: ſiſtit aluum pota, & vrinam impellit: phalangiorũq; morſibus auxiliatur. Semen aſtringentius eſt, theriacis expetitum: regiũ morbum emendat, cum vino potum.

Papau

Papauer erraticum. CAP. LIX.

PApauer erraticum, quod rhœada vocant, vere quidem in aruis cum hordeo naſcitur: flore protinus deciduo, vnde & nomen apud Græcos accepit. Folia erucæ, aut origano, aut cichorio, aut thymo ſimilia ſpectantur, ſed longiora, diuiſa, ſcabra: iunceus ei caulis, rectus, cubitalis, aſper: flos ſylueſtris anemones, puniceus, interdum albus: oblongum caput, ſed quàm anemones minus: ſemen rufum: radix longa, ſubalbida, minoris digiti craßitudine, guſtu amara. Huius capita quinque, aut ſex in vini cyathis tribus ad dimidias decocta, potui dabis, quibus ſomnus accerſendus eſt. Semina acetabuli menſura ex aqua mulſa pota, aluũ leniter emolliũt: ad idem præſtandũ mellitis placentulis, & dulciarijs libis admiſcentur. Folia cum calycibus illita, inflammationes ſanant: eorundem fotu, & perfuſione ſomnus allicitur.

Papauer ſatiuum. CAP. LX.

ESatiui papaueris genere, quod hortenſe eſt, ſemen in panem denſatur, qui ſanis in vſu ſit: eo etiam ex melle pro ſeſama vtuntur: thylacitin vocant. Capitulũ habet longũ, & ſemen candidum. Sylueſtre vero caput habet inſidens, demiſſumq́; & nigrum ſemen: quod pithitis nominatur: nonnullis tamen & ipſum rhœas dicitur, quoniam eius ſcapo lacteus ſuccus emanat. Tertiũ magis ſylueſtre, & ad medicinas valen-

tius;multò his longius,productiore capitulo.
Omnium in cõmune natura refrigeratrix.quare si capita ipsa,& folia decoquantur in aqua, somnum fotu conciliabunt.Bibitur decoctũ contra vigilias.Calyces cum polenta triti,& cataplasmatis admisti,ignibus sacris,& inflammationibus prosunt.Tunduntur quoq; virides,& digeruntur in pastillos,qui siccati ad vsum recõduntur.Capita quoque per se in aqua coquuntur ad dimidias, iterúmque adiecto melle,dum humor coëat in eclegmatis lentorem. Id medicamentum in tußi,arteriæ fluxionibus,& cœliacorum affectu,doloris leuamentum præbet.efficacius tamẽ redditur,addito,hypocistidis succo,& acacia. Papaueris nigri semen tritum cum vino bibitur,contra citum aluum,& fœminarũ profluuia.in peruigilijs fronti,tẽporibusq; illinitur ex aqua. Opiũ eius magis refrigerat,inspissat, siccatq;. Sumptum erui magnitudine,dolorem finit,concoquit,& somnum allicit:tußi,atque cœliacorum valetudini auxiliatur:verùm si copiosius hauriatur,nocet.cùm lethargicos efficiẽs interimat. Ad dolores capitis cum rosaceo perfusum,efficax est:aurium dolori cum amygdalino,myrrha,& croco instillatur:inflammationibus oculorum cum torrefacto oui luteo proficit:igni sacro,& vulneribus cum aceto: podagris,cum lacte mulieris,& croco.somnum accersit subditum sedi pro balano.Optimum habetur

tur

tur graue, & densum, gustu amarum, odoratu soporiferum, quod facilè aqua diluitur, læue, candidum, neque asperum, neque grumosum, quod inter colandum non vt cera coëat, & in sole diffundatur: dein admotum lucernis, non atra luceat flamma: extinctum denique odoris vim conseruet. Sed opion *glaucio, gummi, aut syluestris lactucæ succo adulterant. Verùm glaucio fucatum, in dilutione croci colorem reddit: lactucaceo succo fictum, exiliter spirat, & asperius spectatur: gummi vitiatum splendescit, & infirmum est.* Nec desunt, *qui eò dementiæ deuenerint, vt adipem ei admiscerent. Fictili nouo torretur ad oculorum medicamenta, dum mollius, atque rufius appareat.* Diagoras, *vt Erasistratus author est, vsum eius damnauit, oculorũ lippitudinibus, & auriũ vitijs infundi vetãs; quoniã visus aciem hebetaret, & soporẽ gigneret.* Addidit Andreas, *illitos eo protinus excæcari, si nõ adulteraretur. Mnesidemus vsum duntaxat olfactandi probauit, quoniã ad conciliandum somnum conueniret: alioqui nobis vt noxio interdicit. Quæ commentitia esse experimento deprehenduntur: siquidem effectus, virium huiusce medicamenti fidem faciunt. Quare non alienum fuerit scriptis mandare, quòniã modo is excipiatur succus. Aliqui capita ipsa, & folia tundunt, & prælo exprimũt, teretesq; in mortario digerunt in pastillos: id meconium*

vocatur, multùm opio ignauius. Porrò opij faciũdi ratio hæc est. Cùm ros in eo exaruerit, cultro decussatim in stellas, ne penitus adigatur, ex obliquo in rectum summam cutem incidere oportet, lacrymam exeuntem digito in concham abstergere: nec multò pòst redire, vt concreta inueniatur: etenim quæ tum, aut postero die etiam offenditur, in vetere pila teri debet, & in pastillos cogi, cùm tamẽ inciditur, retrocedendum est, ne vestibus succus deradatur.

Papauer corniculatum.

CAP. LXI.

Vulgò papauer cornutum.

PApauer ceratites, id est, corniculatum, folia habet candida, hirsuta, verbasco similia, in ambitu syluestris papaueris more serrata: caule non dissimili: flore pallido: calyculo fœni græci, in corniculorum modum inflexo, vnde nomen mutuatur: semine papaueris pusillo, nigroq́; radice per summa cespitum, nigra, crassa. nascitur in maritimis, et asperis. Radici ea vis inest, vt in aqua decocta ad dimidias coxendicum, & iocinoris affectus potu sanet. prodest his, qui crassa quædam, & araneosa cum lotio reddunt. Aluũ leniter purgat semen, acetabulo in aqua mulsa poto. Crustas emarginant, illita ex oleo folia floresq́;: argema ac nubeculas iumentorũ, perunctas abstergunt. sunt qui glauciũ hoc papaueris genere factitari existimarunt, falsi quadam foliorum cognatione.*

Papau

Papauer ſpumeum. CAP. LXII.

ALiud Papaueris genus aphrodes, id eſt, ſpumeum vocatur, ab alijs heracleum, caule dodrantali: folijs admodum paruis, radiculæ ſimilibus: fructu inter ea candido. nam herbula alba eſt, & ſpumea tota: radice in ſummo ceſpite. Legitur æſtate ſemen, cùm integrè adoleuit, deciditq; exiccatum. Datum acetabuli menſura in aqua mulſa, vomitione expurgat. priuatim huiuſmodi purgatio, comitialibus prodeſt.

Hypecoum. CAP. LXIII.

HYpecoon, aliqui hypopheon vocant. naſcitur in ſegetibus, aruiſq;, folijs rutæ, exilibus ramis. Natura eadem, quæ papaueris ſucco.

Hyoſcyamus, ſiue apollinaris. CAP. LXIIII.

HYoſcyamus frutex eſt caules emittens craſſos: folia lata, oblonga, diuiſa, nigra, hirſuta: flores è latere caulis, ordine prodeũt, tanquã punicorum cytini, ſcutulis ſepti ſeminum plenis, vt papaueris. Tres eius differentiæ. Vna ſemine nigro, floribus penè purpureis, ſimilacis folijs, cytinis præduris & ſpinoſis. Alterius ſemen ſubflauum vt irionis, flores lutei, folia & ſiliquæ ſimpliciores, ambo inſaniam gignunt, & ſoporem: ideo in communi vſu damnantur. Tertium genus, vt quod mitiſſimum eſſet, medici recepere: pingue, lanuginoſum, molle, candidi floris ſeminiſq;, in maritimis ruderibuſq; naſcens. cuius

ius occasio si non adsit, rufum vsurpari oportet. niger, vt deterrimus, improbatur. Recenti *semine, caulibus, folijsq; tusis succus in sole exprimitur, & exicato humore, vsus ad annum vsque prorogatur: nam facilè corruptionē sentit.* Extrahitur etiam ex sicco semine separatim in aqua calida tuso, & expresso. *Liquamentum autem succo lacteo præstantius est, & magis dolores finit.* Contusa *herba recens, addita trimestri farina, digeritur in pastillos, & reconditur.* Liquamentum *primum, & quod à sicco semine exemptum est, collyrijs, quæ doloris sensum auferūt, commodissimè inseri solent. contra acutas, calidasq; fluxiones. dolores aurium, atque vuluæ mala prosunt: cum farina autem, aut polenta, oculorum pedum, cæterarumq; partium inflammationes placant.* Semen *eadem præbet: tussi, destillationibus, oculorum fluxioni, & doloribus efficax: contra mensium abundantiam, & erumpentem aliunde sanguinem, oboli pondere cum papaueris semine, & aqua mulsa bibitur: podagris subuenit: testibus inflatis, mammisq; tumentibus à partu, tritum ex vino illinitur.* Alijs *quoque cataplasmatis, quæ dolorum leuamentum præstant, admisceri solet.* Folia *omnibus medicamentis dolorem sedantibus, per sese, & ex polenta vtilissimè imponuntur. recentia ad mitigandos omne genus dolores oblinuntur: cum vino terna, quaternáve pota sanant*

alg-

algidas febres, quas epialos vocant. Cocta olerũ modo folia, si acetabuli mensura manduntur, mediocrem insaniam gignunt, idem efficere tradunt, si colo vlcus sentiente, infundantur. Radice in aceto decocta, dentes in dolore colluuntur.

Psyllium. CAP. LXV.

PSyllion folijs est coronopo non dißimilibus, hirsutis, longioribus sarmentosa fœni modo, in totũ herbula, ramis dodrantalibus: coma à medio caule exoritur, duobus tribúsve cõuolutis in cacumine capitulis: in his semine duro, nigro, pulicum simili, vnde & nomen, in aruis, & incultis nascitur. Vis ei ad refrigerandum, inspissandum, & molliendum conueniens: articulorum morbis, parotidibus, tuberculis, tumoribus, luxatis, illitum auxiliatur: imponitur in dolore capitis, cum rosaceo, aqua, aut aceto; enterocelis infantium, & prominenti vmbilico, illitum ex aceto medetur. Teritur acetabuli mensura, & in aqua sextario madefactum, vbi concreuit aqua, illinitur: siquidem vehementer refrigerat, & in feruentem aquam deiectum calorem reprimit, contra ignes sacros efficax est. Fama est, si virens domum importetur, non sinere in ea pulices gigni. Cũ adipe tusum sordida vlcera, & quæ cacoethe vocantur, expurgat. Succus vermiculosis auribus, aut flu-

xione laborantibus.ex melle prodest.

Solanum hortense. CAP. LXVI.

HOrtense Solanum frutex est cibis idoneus, exilis, pusillus, multis concauus alis: folio nigro, maiore quàm ocimi, & latiore: fructu rotundo, viridi, qui post maturitatē nigricat, aut fuluescit. herba innocentis gustus. Natura ei refrigerandi: quare folia vlceribus quæ serpūt, & ignibus sacris, conuenienter cum polline polentæ illinuntur. ægilopia, capitisq; dolores, trita & imposita per se sanant: æstuanti stomacho auxiliantur: parotidas cum sale detrita illitu discutiunt. Valet succus eius aduersus ignem sacrū, atque vlcera quæ serpunt, cum cerussa, rosaceo, & argenti spuma: ad ægilopas cum pane: infantium adustioni, quam syriasin vocant, cum rosaceo perfusus proficit: in collyrijs, aquæ vel oui vicem exhibet, contra acutas fluxiones illitus: aurium dolori instillatus prodest. mensiū abundantiam sistit in vellere subditus. Succus fuluo gallinarum cortalium fimo subactus, & linteo appositus, ægilopijs præsentaneo est remedio.

Solanum halicacabum.

CAP. LXVII.

ESt & aliud Solanum, quod peculiari nomine halicacabon, aut physalida, id est vesicariam vocant, folijs antedicto similibus, verùm latioribus: cuius caules, posteaquā adoleuerunt, prona terram spectant: folliculis orbiculatis, vesiculis

ſiculis ſimilibus, in quibus ſemen continet fuluũ, rotundum, læue acinorum vuæ figura: quo coronarij vtuntur, corolis intexentes. Vim, vſumq; hortenſis ſolani habet, verũ cibis nequaquam expetitur. Regium morbum purgat, ſemine poto, & vrinam pellit. Ex vtraque herba ſuccus extrahitur, qui ſiccatus in vmbra reconditur, ad eadem valens.

Solanũ Somniferum. CAP. LXVIII.

SOlanum ſomniferum, aliqui etiam halicacabon appellant, fruticat multis ramis, denſis, caudicoſis, fractu contumacibus, pinguium foliorum, cotoneæq; mali ſimilium plenus: flore grãdi, rubro: fructu in folliculis crocato: radice grandi, ſubrubro corticeveſtita. naſcitur in ſaxis, non procul à mari. Radicis cortex, in vino drachmæ pondere potus, ſomnificam vim habet, opio mitiorem. Semen vehementer vrinam cit. Corymbi duodecim hydropicis dantur: ſi quid numero adijciatur, alienationem mentis faciunt. Remedio eſt aqua copioſa mulſa, potui data. Succus paſtillis inſeritur, & medicamentis, quæ doloris leuamentum præbent. decoctus in vino, ſi in ore contineatur, dentium doloribus auxiliatur. Radicis ſuccus, cum melle illitus, oculorum hebetudines tollit.

Solanum furioſum. CAP. LXIX.

SOlanum manicon aliqui perſion, alij thryon appellauere. Huic folium erucij ſimile, maius

aliquantò, satis acantho, quem pæderota vocāt accedens: caules à radice proceros emitit decem aut duodecim, vlnæ altitudine adolescentes: caput in cacumine oliuæ figura, sed vt platani pilulæ hirsutius, verùm maius, latiusq́; florem nigrum: postquàm eo exuitur, racemus exit rotūdus, niger, denis aut duodenis acinis constans, similibus hederę corymbis vt vuæ mollibus: radice firmatur candida, crassa, caua, cubitali. gignitur in montibus vento perflatis, & plataneatis. Radix *drachmæ vnius pondere pota ex vino, facit species vanas, imaginesq́; non iniucundas obuersari: sed duplicatus hic modus, ad tres vsque dies mentis alienationem affert: quadruplicatus interimit.* Remedio *est aqua mulsa copiosiùs pota, & vomitione reiecta.*

Dorycnium. CAP. LXX.

D*Orycnion* Crateuas *halicacabon, aut caleam vocat: frutex oleæ nuper prodeunti similis.* Nascitur *in petris non procul à mari, ramis cubito minoribus: folijs oleæ similibus colore, minusculis, firmioribus, præter modum scabris: flore candido: siliquis in cacumine, ceu ciceris, densis, rotundis: quinis intus aut senis seminibus, exigui erui magnitudine: læuibus, firmis, versicoloribus. radix ad digiti crassitudinem, & cubiti longitudinem adolescit. Id somniferum esse constat.* Copiosius *haustū mortē adfert.* Nec de*fuere qui dicerent, semen in amatoria expeti.*

Man

Mandragoras. CAP. LXXI.

Mandragoram, aliqui antimelum, alij circæam vocant, quoniã videatur radix ad amatoria cõducere. Duo eius genera, niger, quæ fœmina existimatur, thridacias appellatus, angustioribus folijs, ac minoribus quàm lactucæ, virosis ac graueolentibus, in terra sparsis: mala gerit sorbi similia, palida, odorata, in quibus semen veluti pyrorum: radicibus inhæret bene magnis, binis, ternisve, inter se conuolutis, nigris foris, intus albis, crasso cortice vestitis: caulem non fert. Alter candidus, qui mas dicitur, nonnullis morion vocitatur. huius folia magna alba, lata, læuia vt betæ: mala quàm alterius duplo maiora, colore in crocum inclinante, iucũdè cum grauitate quadam olentia, quorum pomorum cibo aliquantùm opiliones soporãtur: radix alterius similis, maior & candidior, orbata & hæc caule. Succus fit è cortice recentis radicis tuso, & prælis subiecto, qui in solatus, vbi concreuerit, fictili reconditur. Malis quoque succus depromitur, sed aliquantò ignauior. Delibera tur radix, & traiectus lino cortex, ad vsum suspenditur. aliqui radices in vino ad tertias coquũt, et defecatũ ius seruant, cyathoq; vino vtũtur in peruigilijs, & doloribus, & ante sectiones, vstionesq;, ne sentiatur. Succus duobus obolis ex mulso potus, vt veratrum, per vomitiones bilem atram, pituitamq; extrahit: verùm po

tu largiore vita adimitur. Medicamentis ocularibus, & his quæ dolores finiunt, peßis quoque emollientibus, admiscetur: semioboli pōdere inditus, per se menses, & partus expellit: subditus sedi pro balano, somnificus est. Radix ebur emollire fertur, quæ senis horis cum eo decocta sit: & ad accipiendum quam effingere obtaueris formam ipsum facilè præstat. Folia recentia conuenienter oculorum inflammationibus, & collectionibus, quas vlcera citarunt, cū polenta illinuntur: duritias omnes, suppurationes, strumas, & tubercula discutiunt: stigmata sine exulceratione delent, si quinis, senisve diebus sensim perfricentur. Folia seruantur in muriis eosdem ad vsus. Trita radix ignibus sacris ex aceto, & serpentium ictibus ex melle, aut oleo medetur: strumas, atque tubercula cum aqua dißipat: articulorum cruciatus, cū polenta sedat. Fit citra coctionē vinum è cortice radicis ad hunc modum. Ternæ minæ in vini dulcis metretam conijciuntur. Dātur ex eo terni cyathi, ijs qui secari, aut amburi debēt, vt antè dictum est: siquidem nullo tunc afficiuntur dolore, sed veterno quodam preßi torpescunt. Mala soporem afferūt olfactu, & etiam si mandātur: item expressus ex eis succus. nimio tamē dolore percußi, obmutescūt. Semen malorum potum vuluas purgat: appositumq; cum sulphure ignem non experto, rubra fœminarum profluuia sistit. Scarificata, punctisq;

ctisq; multifariam raperta radice erumpens lacryma, cauo vase recipitur. Liquamētū autē succo lacteo præstantius est. sed non vbique, vt experientia docet, radices lacteum succum delacrymant. Alium tradunt esse mandragoram, nomine Morion, in opacis iuxta specus enatum: folijs albi mandragoræ, minoribus, albis, dodrantalibus, radicem ambientibus, quæ mollis est, & candida, paulo maior palmo, pollicemq; craßitudine æquat. Tradunt eam in pane, obsonióve drachmæ pondere deuoratam, vsum rationis intercipere. obdormiscit enim homo, eo ferè quo comederit habitu, sensus impos, ternis quaternisve, ex quo data est, horis. Hac medici vtuntur cùm scindēdi, vrēdive necesßitas adest. Antidotum esse volunt radicem, cum manico solano potam.

Aconitum. CAP. LXXII.

ACnitum, aliqui pardalianches, alij cammoron, alij thelyphonon, alij myoctonon, alij theriophonon vocant. Folia habet cyclamini, aut cucumeris, tria aut quatuor, minora: & subhirsuta: caulē palmo altū: radix scorpij caudam æmulatur, et alabastri modo splendet. Torpescunt, vt fama est, scorpiones admota radice, stupētq;: qui rursum ellebori contractu, exitantur. Oculorum medicamentis leuādi doloris gratia adijcitur. Enecat pantheras, sues, lupos, & feras omnes, in carnibus obiectum.

Aconitum alterum. CAP. LXXIII.

EST & alterum Aconitum, quod aliqui cynoctonon, alij lycoctonon appellant. Huius genera sunt tria: vnum, quo vtuntur venatores: alia duo in vsum suum vertere medici. è quibus tertium, quod Ponticum nominatur, plurimum in Italia, mõtibus Iustinis exilit, à priore distãs, quoniam folia faciat effigie platani, crebiore diuisura, longiora, & multó nigriora: caulem filicis pediculo similem, nudum, cubitali altitudine, aut ampliorem: semen in siliquis oblongis recondit: radices in modum squillæ marinæ cirrorum nigrescunt. Quibus ad venationem luporũ vtuntur: insertæ siquidẽ crudis carnibus, & deuoratæ lupos enecant.

Cicuta. CAP. LXXIIII.

CIcuta caulem edit geniculatum, vt fœniculi, grandẽ, folia ferulæ, angustiora, grauis odoratu: rami mox vmbellæ in sũmo prodeũt: flores quoq; albicantes, & semen aniso cãdidius: radice non alta, concaua. Cicutæ lethale venenũ inest, suaq; vi refrigeratoria necat. Remedio est vini meraculi potus. Succus exprimitur cõtusis cacuminibus, priusquàm semina, & comæ siccescant, qui sole densatur in pastillos. Multus ad medendi rationem vsus est aridi: commodè miscetur collyrijs, quæ leuandi doloris gratia temperantur: ignes sacros, & vlcera quæ serpunt, illitu restinguit. Herba cũ coma trita, & testibus circo

circumlita, libidinum imaginationes in somno compescit, sed genitale resoluit. lac puerperarũ mammis apposita extinguit: in virginitate mãmas coercet, & increscere non patitur. pueris præstat, vt eorum testiculi cibum non sentientes intabescant. Efficacißima vis Creticæ, Megarensi, mox Atticæ, & in Chio, & Ciliciæ nascenti.

Taxus. CAP. LXXV.

SMilax à Græcis, taxus à latinis appellatur, arbor abietis magnitudine, & foliorum eiusdem figura. in Italia, & Narbonensi Galliæ Hispaniæ cõtermina nascens. Auiculæ quæ Italicæ taxi baccas deuorant, denigrantur: & qui ederint easdem homines, alui profluuio corripiũtur. Narbonæ tã præsentis est veneni, vt si qui dormiant sub ea, aut in eius vmbra subsideant, lædantur, & sæpenumero moriantur. quare de taxo hæc traduntur, vt ab ea caueamus.

Apocynum. CAP. LXXVI.

APocynon, siue cynocrambe, braßica canina, frutex est longis viticulis constans, malè olentibus, lentis, vitiliumq; modo obsequiosis, fractu ferè inuictis: folio hederæ, molliore tamen, & per extremum acutiore, lento, graui odore: id luteo succo turget. Siliquæ ceu fabarum, folliculari specie, digiti longitudine protenduntur: semine intus duro, paruo, nigro. Folia cum adipe in panes coacta, canes, lupos, vul-

pes, & pantheras enecant, in cibo data, & protinus eorum coxendices resoluunt.

Nerium seu rhododendrum.

CAP. LXXVII.

NErion aliqui rhododaphnē, alij rhododē dron vocant. frutex est vulgaris notitiæ, lõgioribus quã amygdala folijs craßioribusq́; flore in rosam conformato: fructu amygdalæ simili: corniculato, qui patefactus quandã lanosam naturam ostendit, spinarum pappos representantem: radice longa, acuta, lignosa, gustanti salsa, nascitur in amœnis, maritimis, & secus amnes. Flores, & folia mulis, canibus, asinis, & quadrupedũ plurimis venena sunt, hominibus verò cõtra serpentiũ morsus præsidia, è vino pota, eò magis ruta addita. Imbecillæ etiam animãtes vt pecus, & capræ, si aquam bibant, in qua folia ea maduerint, moriuntur.

Fungi. CAP. LXXVIII.

FVngorum differentia duplex: aut enim mãduntur, aut perniciales sunt. Multis de causis venenosi gignuntur, vbi videlicet clauus ferreus, in quo sit rubigo, aut panni marcor adfuerit: aut si iuxta serpentis cauernam, arborésve, quæ priuatim pariũt noxios fructus, erũpant. Cõtinent qui tales sunt, nescio quod strigmentũ, concretamq́; pituitam, terraq́; eruti, quàm celerrimè computrescunt, atque marcore vitiantur. Sed qui veneno imbuti non sunt, suauem in

iuri

iuribus gratiam habent: largius tamen sumpti nocent, & ægrius concocti strangulant, aut choleram morbum citant. Remedio est nutri potus, aut licinium cum acida muria, aut feruefactæ satureiæ, aut origani iusculum: debellantur etiã gallinacei fimi potu ex aceto, aut eiusdem delinctu cum melle multo. Corpus alunt, sed ægrè dissoluuntur, cùm magna ex parte integri ipsi cum recrementis alui reijciantur.

Colchicum. CAP. LXXIX.

Censetur Hermodactylus officinarum.

C*Olchicon, aliqui phemeron, sunt qui agrestem bulbum vocant. Autumni exitu florem edit croci, candicantem: ab eo tempore folia bulbi, sed pinguiora: caulem palmo altum, ferẽtem rufum semen radicem foris è nigra rufescentem, quæ delibrata, cãdida, et mollis spectatur, lactea succo madet, atque gustatu dulcis inuenitur: bulbus eius mediã habet rimã, fissuramq́;, qua flos erumpit. Plurimũ in Messenia, & Colchis enascitur. Ea comesa, fungorum more, strãgulãdo enecat. Hãc autẽ depinximus, ne à quoquam imprudenter pro bulbo deuoretur, mirũ enim in modũ saporis voluptate imperitos allicit. Remedio sunt eadem, quæ fungis: bulbulum etiam lac potum auxiliatur. itaque cùm adfuerit, non aliud desideratur auxilium.*

Ephemerum. CAP. LXXX.

E*Phemerõ, aliqui syluestrem irin appellant Folia habet lilij, sed tenuiora: caulem pa-*

rem: florem candidum, amarum: semen molle: radicem vnam, digitali crassitudine, longam, adstingentem, odoratam. nascitur in syluis, & opacis. Huius radix dentibus præcipua, si decocto colluantur. Folia in vino cocta, discutiunt tumoresq́; & tubercula, quæ nihil adhuc humidi contraxerunt.

Helxine. CAP. LXXXI.

Officinis parietaria.

HElxine nascitur in parietinis, sepibus, & maceriis. folia ei mercurialis insunt, hirsuta: cauliculi subrubentes, & circa eos veluti semina aspera, adhærentia vestibus. Folia refrigerandi, spissandiq́; naturam habent. qua ex causa sanant illitu sacros ignes, adusta, condylomata, panos incipientes, tumores, inflãmationesq́;. Succus eius cum cerussa, ignibus sacris, & vlceribus quæ serpũt, commodè illinitur: imponiturq́; podagris cum hircino adipe, aut cerato cyprino: veterem tussim emendat, instar chyati haustus: tonsillis inflammationem sentientibus vtiliter & gargarizatur, & oblinitur, aurium dolorĩ cum rosaceo, instillatus leuat.

Alsine. CAP. LXXXII.

ALsinen, aliqui antyllion, nonnulli myosota vocant, quoniã musculorum aures folia imitantur. Lucis, opacisq́; gaudet, vnde alsine dicta est. Hæc erat eadẽ, quæ helxine, nisi humilior esset, & foliis minoribus, nec hirsuta. cũ teritur, odorem cucumis reddit. Vim refrigerandi

randi, adstringendiq; obtinet: oculorum inflammationibus cum polenta illinitur. Succus aurium doloribus infunditur. quin & emendat omnia quæ helxine, id est, muralis herba.

Lens palustris. CAP. LXXXIII.

LEns palustris inuenitur in aqua non fluente, muscus lenticulæ similis, refrigeratoria naturæ. Propter qđ cõuenienter collectionib⁹, igni sacro, & podagris illinitur per se, & cum polenta, glutinat & procidẽtia puerorũ interanea. Officinis lenticula aquæ.

Sedum maius. CAP. LXXXIIII.

SEmper viuum magnũ ideo nominatur, quoniam perpetuò folia vireant. cuius caules cubiti altitudinem implent, interdum excedũt, pingues, craßitudine pollicari, virentes, characia tithymali modo insecti: folia pinguia, carnosa, longitudine pollicari, in cacumine linguæ similia, alia in terram conuexa, alia in capite stãtia inuicem, ita vt ambitu effigiem imitentur oculi. nascitur in montibus, & testaceis: supra domicilia etiam seritur. Eius vis refrigerare, & adstringere. Medentur igni sacro, ronis, vlceribus quæ serpunt, oculorum inflammationibus, ambustis igni podagris per se, & cum polenta illita folia. Succus capiti in doloribus, cum polenta, aut rosaceo perfunditur: datur in potu cõtra phalangiorum ictus, dysenteriam, aluiq; profluuia: teretes tineas potus in vino excutit: subditus in vellere, mulierum abundantiã sistit.

Succus

Succus oculorum lippitudinibus, sanguinis vitio conceptis, iungitur.

Sedum minus. CAP. LXXXV.

SEmperuiuum paruum in petris, parietinis, et maceriјs, necnon scrobibus opacis nascitur, caulibus ab vna radice multis, tenuibus, crebrò foliatis: exilibus folijs rotundis, pinguibus, mucronatis: caule à medio emicante, palmum alto, vmbellam, herbidosq́; flores, & tenues gerente. Folia eisdem cum priore viribus prædita sunt.

Sedi genus tertium. CAP. LXXXVI.

TErtium videtur semperuiui genus, quam aliqui andrachnen agriam, aut telephion vocauerunt. Romani illecebram, pusillis, crassioribusq́; folijs, hirsutis, portulacæ proximis. nascitur in saxis. Vis ei excalfactoria, acris, illita cum axungia strumas discutit.

Vmbilicus veneris. CAP. LXXXVII.

COtyledon, siue vmbilicus Veneris, folio est in acetabuli formam tornato, ineuidenter concauo, breui in medio cauliculo, in quo semē inest: radice oliuæ modo rotunda. Succus cum vino circunlitus, instillatúsve contecta genitalia nudat: inflammationibus, sacris ignibus, strumis, pernionibus, illitu auxiliatur: stomachi ardorem refrigerat. Folia cum radice comesa, calculos frangunt, vrinam cient: hydropicis ex melle dantur. Herba vtuntur ad amatoria.

Vmb

Vmbilicus veneris alter.

CAP. LXXXVIII.

EST et alterũ vmbilici Veneris genus, cymbalion aliqui, vocant, pinguibus folijs, latioribus, ligularum modo, densis circa radicem, medium oculi ambitum describentibus, vt in maiore semperuiuo, adstringentis gustus, cauliculo tenui, in quo flores & semina hyperici: radice maiuscula. Facit eadem, quæ semperuiuum.

Vrtica. CAP. LXXXIX.

DVo vrticæ genera. Altera syluestrior, asperior: latioribus, nigrioribusq́; folijs: semine lini, sed minore. Altera non æquè aspera, minuto semine. Folia vtriusque illita, canis morsibus addito sale, medentur: gangrænas, carcinomata sordida vlcera, & quæ cachoërthe vocantur, itẽ luxata, panos, tubercula, parotidas, suppurationesq́; sanant: lienosis cum cerato imponũtur: faciunt ad profluuia narium cum succo trita, & naribus indita: menses ciunt eadem detrita cum myrrha, & imposita: procidentes vuluas recentia contactu resilire cogunt. Semen potũ ex passo venerem stimulat, & vuluæ ora patefacit: cũ melle delinctum orthopnœæ, lateris & pulmonũ inflammationibus prodest, thoracem expurgat, erodentibus medicamentis admiscetur. Cocta cũ conchis folia aluum emolliunt, vrinas mouent, inflationes discutiunt: decocta cum ptisana, vitia pectoris extrahunt: mulierum menses euacant

cant, cum myrrha modico pota. Inflammatione turgentem vuam, gargarizatus succus reprimit.

Galiopsis. CAP. XC.

GAliopsis, frutex in totum caulem, & folia habet vrticæ, læuiora, & quæ grauem odorem trita reddant: flore purpureo, tenui. nascitur circa sepes: ædificiorum areas, ac semitas vbique. Folia, caules, semen, succusq́; , duritias, & carcinomata dissipant: strumas, panos & parotidas discutiunt. Oportet bis die tepidum ex aceto cataplasma imponere, & eius decocto fouere, ad putrescentia, gangrænas, & nomas, cum sale efficaciter illinuntur.

Galion. CAP. XCI.

GAlion nomen ex eo traxit, quòd in contrahendo lacte, coaguli vicem impleat. ramulũ foliumq́; habet aparinæ simillimum, rectum: florem in cacumine luteum, tenuem, densum, copiosum, odoratum. Flos igni ambustis illinitur, & sanguinis profluuia sistit. Cerato rosaceo galion admiscetur, insolatum vsquedum albescat, & sic lassitudines reficit. Radix venerem concitat. Nascitur in palustribus.

Senecio. CAP. CXII.

SEnecio cauliculo est cubitali, subrubro: folijs continuis: per extremitates erucæ, modo diuisis, sed minoribus multo: luteis floribus, qui celeriter dissecti vanescunt in pappos. Nomen verò sib

ſibi vendicauit, quoniam flores capillorum ritu caneſcant radice ſuperuacua. Naſcitur maximè in macerijs, & circum oppida. Folia cum floribus refrigerant: quare illita cum vini modico, vel per ſeſe, teſtium & ſedis inflammationes ſanant: quin & ex manna thuris medentur, cum reliquis vulneribus, tũ ijs quæ nerui acceperunt. Illi per ſe cum aceto pappi, idem munus præſtãt: verùm recentes epoti, ſtrangulant. Totus caulis ſi coctus in paſſo potui detur, ſtomachi dolores à bili contractos perſanat.

Thalictrum. CAP. XCIII.

THalictron *folia coriandri habet, pinguiora paulò: caulem rutæ craßitudine, in quo folia. Quæ trita illitu antiqua vlcera ad cicatricẽ perducunt. Naſcitur maximè in cãpeſtribus.*

Muſcus marinus. CAP. XCIIII.

MArinus *muſcus naſcitur in ſcopulis, teſtaceisq; haud procul à mari, gracilis, capillaceus, caulis expers. Præcipua ei ſpiſſandi vis & collectiones cohibendi, & podagras, quas refrigerare opus ſit.*

Fucus marinus. CAP. XCV.

E Phyci *marini generibus, quoddam latum, & alterum ſublongius, & rubens: tertium cãdidum, naſcens in Creta, floridũ valde quod nulla correctionis labe polluitur. Omnia vim habent refrigeratoriã, non podagræ modò, ſed etiã inflammationibus, in cataplaſmatis efficaciter*

vtil

vtilem: verùm ijs vti humidis conuenit, priusquàm exarescant. Nicander *puniceum aduersus serpentes dedit.* Hoc *fuco quidam putant mulieres suum colorem mentiri, cùm tamen sit radicula eiusdem nominis, qua sese fucant.*

Potamogetum. CAP. XCVI.

P*Otamogeton, folium betæ simile, hirsutum, paulùlum supereminens extra aquam.* Refrigerat, *& inspissat: pruriginibus vtile, & contra veterum vlcerum nomas.* Nomen ex eo *inditum est, quod palustribus, & aquosis enascatur.* Stratiotes. CAP. XCVII.

S*Tratiotes in aquis nascens, ijsdem supernatat, & sine radice viuit, vnde cognomentum traxit.* Herba *semperuiuo similis, ni maiora haberet folia. Quæ refrigerant: sanguinem, qui defluit à renibus: pota sistunt; vulnera quæ inflammationem minantur, intumescere, non sinunt: ignibus sacris, & tumoribus ex aceto illinuntur.*

Stratiotes millefoliũ. CAP. XCVIII.

Vulgatum millefolium.

S*Tratiotes millefolium exiguus frutex, palmi altitudine, aut amplius assurgit: folijs auium pulli pennas immitantibus, breui admodum, dissectoq́; foliorum exortu.* Folia *syluestre cuminum simulant, præsertim breuitate, atque scabritia, breuiora paulo: densiore vmbella, & pleniore.* Surculos *in cacumine gerit exiguos, & capitula in modũ anethi: flores paruas, & cãdidos*

dos. Nascitur in asperis agris, præcipuè circa semitas. Eximij vsus ad vlcera vetera, recentiáque profluentem sanguinem, & fistulas.

Verbascum. CAP. XCIX.

VErbascum differentias summas habet duas hoc nigrum, illud album: in quo mas, & fœmina intelligitur. Fœminæ igitur folia sunt braßicæ, pilosiora multò, & latiora, candida: caulis albus, cubitalis, aut amplior, subhirsutus: flores albi, aut ex luteo palescentes: semen nigrum: radix longa: gustu acerba, craßitudine digiti. nascitur in campestribus. Verbascum, qui mas appellatur, oblongius, arbis folijs, & angustioribus, tenuiori caule. Sed nigrum prorsus albo simile esset, nisi nigriore, latioreq́; constaret folio. Syluestre folia fert saluiæ: altas virgas, & lignosas, & circa eas ramulos, quales marrubiũ flores luteos, auri æmulos. Sunt & phlomides duæ, hirsutæ, rotundis folijs, humiles. Tertia lychinitis appellatur, ab alijs autem thryallis folijs ternis, aut quaternis, vel paulò pluribus, hirsutis, craßis, pinguibúsque: apta ad lucernarum lumina. Radix priorum duarum adstringit: quare quod magnitudine ludicrum talum æquet, in alui profluuio: conuenienter ex vino datur. Decoctum ruptis, conuulsis, fractis, antiquæ tußi auxiliatur: dẽtium dolorem collutione mitigat. Verbascum cui flos aureus, capillos tingit & quocunque abijciatur, blattas in se contra-

lit. Cocta in aqua folia aduersus tumores, & oculorum inflammationes illinũtur: syderatis vlceribus ex vino, & melle, cum aceto autem vulneribus medentur: cõtra scorpionum ictus sunt auxilio. Syluestris folia ambustis igni sunt cataplasmata. Aiunt in folijs eius, quam fœminam dicimus, aridos ficus omnino non putrescere.

Aethiopis. CAP. C.

AEthiopis *folia habet verbasco similia, per quàm hirsuta, densaq́;, in orbem circa radicem imã redacta: caulem quadrãgulum, † scabrum, similem apiastro, aut arctio, multis concauum alis: semen erui magnitudine, geminum, in vno conceptaculo: radices ab eodem cespite numerosas, longas, plenas, glutinosas gustu: quæ siccæ nigrescunt, duranturq́;, vt cornua possint videri. Plurima nascitur in Ida monte Troadis, & in Messenia. Auxiliatur purulentis excreationibus, ischiadicis, pleuriticis, arteriæ scabritijs, decocta radix, & pota: quin & cũ melle, eclegmatis vicem præbet.*

ANNOTATIO.

† Hoc loco in vulgatis Græcis codicibus legitur παχὺν, hoc est, crassum. Quã vocem interpres Plinium fortè, vt solet, secutus omisit. Sed cur nos non eam adiecerimus, fecit Oribasius, quem in hoc Plinio adstipulari inuenimus.

Arcti.

Arction. CAP. CI.

ARction, aliqui potius Arcturon vocant, similis est verbasco folijs, nisi quòd hirsutiora & rotundiora sunt: caule longo, molli: semine cumini, paruo: radice tenera, alba, dulciq;. Decocta cum semine radix in vino, dentium dolorem mulcet, si contineatur ore decoctum: ambusta, pernionesq; fouentur eodem: bibitur aduersus coxendicum dolores, & stranguriam è vino.

Personata. CAP. CII.

PErsonata folia habet cucurbitæ, maiora tamen, hirsutiora, nigriora, & crassiora: caulem albicantem, quanquam et interdum vidua caule reperiatur: radice intus candida, foris nigra. Hæc drachmæ vnius pondere pota cum pinis nucibus, purulenta, & cruenta extussientibus auxiliatur: trita dolores à contorsionibus, artuum contractos, illitu sedat. Folia vtiliter antiquis vlceribus illinuntur.

Petasites. CAP. CIII.

PEtasites pediculus est cubito maior, crassitudine pollicis, à quo prægrande folium, galeri modo amplum, ceu fungus dependet. Contra phagedænas, & vlcera quæ cacoethe vocantur, efficaciter illinitur.

Epipactis. CAP. CIIII.

EPipactis ab alijs elleborine, parua herba, exiguis folijs. Iocineris vitijs vtilis, & contra venena pota.

Fumaria. CAP. CV.

FVmaria fruticosa herbula est, prætenera, coriandro similis: folijs candidioribus, vndique numerosis, cineracei coloris: flore purpureo. Huius succus acris est: claritatẽ facit oculis, delacrymationemq́; : vnde nomẽ traxit. Illitus cum gummi, euulsas palpebras renasci prohibet. Cõmanducata herba biliosam vrinam trahit.

Lotus vrbana. CAP. CVI.

LOtum vrbanam alij trifolium vocant. nascitur in hortis. Extractus succus, addito melle, oculorum argema, nubeculas, cætera rasq́; caligines discutit.

Lotus syluestris. CAP. CVII.

SYluestris Lotus, quam trifolium minus appellant, plurimum in Lybia gignitur, caule bicubitali, et sæpe maiore, alis multis: folijs trifolij pratẽsis: semine fœni græci, multò minore, gustu medicato. Vim calfaciendi, et leniter adstringendi obtinet: vitia cutis in facie, maculasq́; cum melle peruncta expurgat. Trita per sese, aut cũ maluæ semine, in vino, aut passo bibitur aptissimè contra dolores, qui vesicam male habent.

Cytisus. CAP. CVIII.

CYtisus frutex est albus in totũ, vt rhãnus ramos spargẽs cubitales, & maiores: in quibus folia fœni græci, aut loti trifoliæ minora

dor

dorso medio prominēte. Ea digitis trita erucam olent, gustatáque cicer recens sapiunt. Folia refrigerant: tumores inter initia discutiunt, si cum pane trita illinantur. decoctum potu vrinam ciet. Nonnulli, quod apes alliciat, prope aluearia serunt.

Lotus Aegyptia. CAP. CIX.

EST & in Aegypto lotus, quæ in campis flumine inundatis prouenit, caule fabæ, flore paruo, candido, lilio simili, quem tradunt occidente sole comprimi occluditq́;, ad ortum autem aperiri: adduntq́;, caput ipsum vespera aquis condi, & ad exortum solis emergere. Caput quale papaueris, maximum: & intus grana, ceu milij, quæ Aegyptij exiccant, & in panes cogunt. Radicem lotos hæc habet, mali cotonei similitudine, quæ cruda coctaq́; manditur: decoctaq́; lutei oui qualitatem exhibet.

Millefolium. CAP. CX.

MYriophyllum, siue millefolium, caulis est tener, singularis, vnica nixus radice: plurimis folijs, lenibus, fœniculo similibus, vnde nomē accepit. Caulis flauescit, varius, ac veluti ex industria deliniatus. nascitur in palustribus. Vulnera recentia ab inflammatione vindicat, si vel viride, vel siccum ex aceto oblinatur: præcipitatis in potu cum aqua, & sale datur.

Myrrhis. CAP. CXI.

MYrrhis simillima est cicutæ, caule, folijsq́;

radix ei oblonga, mollis, rotunda, odorata, cibo nō insuauis. Quæ pota in vino, phalangiorum morsibus auxiliatur: ciet menstrua, & partus secūdos, purgàtque à puerperio fœminas: subuenit & phthisicis cocta in sorbitione. Aiunt quoque eandem bis die terve potam ex vino, in pestilentia salutarem esse, & ne morbi contagia sentiantur, obstare.

Myagrum. CAP. CXII.

MYagron, aliqui melampyron vocant, herba est surculacea: folijs rubiæ, pallidis, tripedanea: semen oleosum, fœno græco simile. Quod contusum igni torrent, peruntisq; virgis ad lucernarum lumina vtuntur. Hoc pingui scabritias corporis læuigari, atque expoliri constat.

Onagra. CAP. CXIII.

ONagra, siue onothera, aut onuris frutex est arboris instar, prægrandis, amygdalino folio, sed latiore, lilio non dissimili: flore, rosaceo, magno: radice candida, longa, cùm siccata est vinum olente, nascitur in montibus. Aqua, in qua radix maduerit, in potu data, feras mitigat, & cicures facit, illita quoque tetra vlcera mulcet.

Cirsium. CAP. CXIIII.

CIrsium, caulis est tener, duorum cubitorū triangulo similis: ab immo foliola, rosæ speciem referentia: anguli spinosi, per interualla molles; folia buglosso similia, longiora, subcandida, modicè hirsuta, partibus extremis aculeata:

cacu

cacumen caulis orbiculatum, hiſpidum: in quo capitula in ſummo purpurea, quæ ſoluuntur in lanugines. Radicem huius loco laboranti adalligatam, dolores varicum ſedare Andreas ſcripſit.

Aſter Atticus. CAP. CXV.

ASter Atticus cauliculus lignoſus, florẽ in cacumine habens purpureum luteúmve, per ambitũ diuiſum, anthemidis modo, capitulum, foliolis ſtellæ modo radiatis: quæ autem caulem ambiunt folia, oblonga ſunt, ac hirſuta. Ferueñti ſtomacho, oculorum inflammationibus, procidua ſedi, ac inguinibus illitu auxiliatur. Tradunt purpureum florem, ſi ex aqua bibatur, anginis, & pueris comitiale malũ ſentientibus, opitulari. Inguinum inflammationi recentem illinire conuenit. Si aridus flos ſiniſtra dolentis manu decerpatur, & inguinibus adligetur, dolore liberat.

Iſopyron. CAP. CXVI.

ISopyron aliqui phaſiolon ob ſimilitudinẽ vocant, quoniam folium, quod eſt aniſo ſimile, in pãpinos torquetur: capitula ſunt in ſummo caule, tenuia, plena ſeminis, melanthij guſtum imitantis. Contra tuſſim, & cætera pectoris vitia, ſemen ex aqua mulſa bibitur: hepaticis, & ſanguinem excreantibus vtile.

Viola purpurea. CAP. CXVII.

VIola purpurea foliũ habet hederæ minus,

tenuius, ac nigrius, nec multò dißimile: cauliculus à radice medius prodit, in quo flosculus suauißimè olens, purpureus. opacis, & asperis nascitur. Refrigerandi *naturam habet.* Folia *per se, & ex polenta illinuntur aptißimè stomacho æstuanti, & oculorum inflammationibus, sediq; procidenti.*

Cacalia. CAP. CXVIII.

C*Acalia, quæ leōtice vocatur, folia fert magna, alba: è quibus medius caulis emicat, rectus: albus, florem ferens robori, aut oleæ similem. nascitur in mōtibus.* Radix *in vino madefacta, vt tragacantha, delinctu aut manducatu per se tußibus, scabritijs arterijs medetur.* Grana, *quæ post excussum florē innascūtur, trita et cū cerato illita, faciē erugāt, & cutē extendunt.*

Bunium. CAP. CXIX.

B*Vnion caulem edit quadrangulum, procerum, digiti craßitudine: in quo ramuli minutis folijs, ac floribus scatent: folia proximè radicem, apio similia, longè tenuiora, coriandrino proxima: flores anethi: semen odoratū, hyoscyamo minus.* Vrinam *ciet, excalfacit, secundas euocat: lieni, vesicæ, renibus vtile.* Tam *humidi, quā sicci, expreßiq; succi caulibus, folijs, radicibusq; vsus inualuit ex aqua mulsa.*

Pseudobunium. CAP. CXX.

P*Seudobunion palmi altitudine fruticat in Creta, folia, ramulosq; napi ferens, acri gu-*

stu. Tormina, atque stranguriam, laterumq́; dolores sanant quaterni rami eius poti in aqua: illiti quoque cum sale, & vino tepētes, strumas discutiunt.

Chamæcissus. CAP. CXXI.

C*Hamæcissos folio est hederæ, tenuiore, longiore: ramulis à radice quinis senisve, dodrātalibus, foliosis: flore violæ albæ simili, candidiore, ac tenuiore, gustu supra modum amaro: radice tenui, candida, inutili. nascitur in cultis. Bibunt conuenientissimè ischiadici folia, tribus obolis in aqua cyathis tribus, tricenis, quadragenisve diebus: eodem pota modo, senis aut septenis diebus, regium morbum purgant.*

Chamæleuce. CAP. CXXII.

C*Hamæleuce lumborum doloribus propitia est. herba virens, incuruis folijs surculisq́; flore rosaceo.*

Buglossum, lingua bubula.

CAP. CXXIII.

B*Vglossum nascitur in campestribus, & sabulosis. Iulio mense colligitur. Aiunt eam, quæ tres thyrsos emittit, cum semine, & radice tritā, potamq́; contra tertianos horrores prodesse: quæ quatuor, ad quartanos: ea in vino decoquitur.* Herbam *abscessibus vtilem esse volunt. Verbasco simile est, folium in terra sparsum, nigrius, asperum, bubulas imitans linguas. Quod in vinum deiectum, animi voluptates auget.*

Cynogloſſum. CAP. CXXIIII.

CYnogloſſon folia latifoliæ plantaginis habet, arctiora, minora, lanuginoſa: caule vacat, & humi ſternitur. prouenit in ſabuletis. Folia cum ſuillo adipe veteri, medentur morſibus canum, alopeciјs, et ambuſtis. Emollit aluũ, decoctum herbæ ex vino potum.

Phyteuma. CAP. CXXV.

PHyteuma folia habet ſtruthіј, minora: copioſum ſemẽ, perforatum: radicem paruam, tenuem, per ſumma terræ nitentem. Quam ad amatoria conuenire, nonnulli ſcriptum reliquerunt.

Leontopodium. CAP. CXXVI.

LEontopodion duum digitorũ herbula eſt, folia ferens anguſta, longitudine ternum, quaternúmve digitorum, hirſuta, quæ iuxta radicem lanoſiore flocco caneſcunt: capitula in ſummo caule quaſi perforata: flores nigri: ſemẽ vſqueadeò ſpiſſa lanugine inuolutum eſt, vt ſæpe fallat: radice parua cohæret. Quam tradunt appenſam ad amatoria prodeſſe, & tubercula diſcutere.

Hippogloſſum. CAP. CXXVII.

HIppogloſſon, frutex eſt folia habens ruſci tenuis figura, & ſpinoſam comã, & in ſommo ceu linguas è folijs exeuntes. Capitis dolorem corona ex comis impoſita minuit. malagmatis radix, ſuccuſq; admiſcetur.

Antirrhinum. CAP. CXXVIII.

ANtirrhinon, alij anarrhinon, vocant herbam caule, & folijs anagallidi similem: florem albæ violæ, purpureo, minore tamen, ideoq́; syluestris anagallis nominata est, semine vituli narium simili. Tradunt perunctos ea cũ oleo lilino, venustiores fieri, nec vllo medicamẽto lædi posse, si quis appensum gestet.

Catanance. CAP. CXXIX.

EX eo genere vna, folia coronopi habet, longa: radicem iunci modo prætenuem: capitula sena, septenáve, in quibus erui semen inest. Arescens in terram flectitur, & se contrahit ad speciem vnguium milui exanimati. Altera mali parui magnitudinem explet, radice exiguæ oliuæ magnitudine: folijs quoque oliuæ colore, & figura, mollibus, diuisis, humi inclinatis: semen vt cicer, minutum, in virgulis dependet, punicei coloris, multis foraminibus pertusum. Vtranq́; narrant in amatoria expeti. Thessallicæ mulieres his vti tradunt.

Tripolion. CAP. CXXX.

TRipolion in marinis nascitur locis, quæ allidit vnda, recedensq́; dimittit, neque in mari, neque in sicco: folio glasti crassiore: palmeo caule, in mucrone diuiso. Eius, vt tradunt, flores colorem ter die mutant, mane candidi, meridie

ridie purpurei, sero punicei conspiciuntur. Radice alba, odorata, calidi gustus. Quæ drachmis duabus in vino pota, aquam, vrinamq; per aluum extrahit. In medicamenta digeritur, quæ venena arcent.

Adiantum. CAP. CXXXI.

ADianton, polytrichon, pusilla gerit folia, similia coriandri, in summo incisuris diuisa: cauliculi, quibus exoriuntur, nigro colore nitẽt, prætenues, palmum alti: radice superuacua: neque caulem, neque fructũ, neque florem profert. Decoctum herbæ potum, prodest spirandi difficultati, suspiriosis, lieni, & felle suffusis, & vrinæ difficili: calculos frangit, aluum sistit, serpentium morsibus auxilio est: contra stomachi fluxiones in vino bibitur: secundas ciet, & menstrua: sanguinis reiectiones inhibet. Contra serpentium morsus cruda herba illinitur, alopecias densat, strumas discutit: surfures, & manãtia capitis vlcera ex lixiuio emendat: defluentes capillos continet, cum ladano, & myrtino, & susino, aut hyssopo, vinoq;. Decoctum eius cum lixiuio, & vino infusum, idem præstat. Coturnices, & gallinaceos pugnaciores facit, in cibos eorum additum. Seritur gratia vtilitatis pecorum circa ouilia. Vmbrosis, et palustribus, circa parietũ aspergines, & fontiũ specus enascitur.

Trichomanes. CAP. CXXXII.

TRichomanes nascitur eisdem in locis, quibus adian

adianton: filici simile, sed exilius: folijs lenticulæ, tenuibus, in ordinem vtrinque digestis, aduersis in se, in ramulis tenuibus, acerbis, fusco colore splendentibus. Eadem quæ & adianton præstare posse constat.

Xanthium, siue lappa.

CAP. CXXXIII.

X*Anthiũ nascitur, læto et pingui solo, et lacubus exiccatis, caule cubitali, anguloso, pingui, prodeuntibus ex eo crebris alis: folia atriplicis habet, insecta, nasturtium odore imitantia: fructum grandis oliuæ modo, rotundum, & vt platani pilula, spinosum, qui cõtactu vestibus adhærescit. Is antè collectus quàm perfectè siccescat, tunditur, & fictili vase reconditur. Flauos autem facit capillos, si acetabuli instar tepida aqua madescat, mox caput, nitro antè perfrictũ, illinatur. Alij in vino tundũt, & ita asseruant. Semen aptißimè tumoribus imponitur.*

Aegilops, siue festuca.

CAP. CXXXIIII.

A*Egilops herbula folia tritici habẽs, sed molliora, in summo capite semina bina ternáve rubra, quibus aristæ quasi capillaceæ exeũt. Illita cum farina herba ægilopijs medetur, duritias discutit. Succus farinæ admistus siccatur, & eorundem gratia reponitur.*

Bromus. CAP. CXXXV.

B*Romus herba ægilopi similis, exiccatoriam vim*

vim habẽs. Decoquitur cum sua radice in aqua ad tertias, & iuri colato par modus mellis adijcitur: rursus incoquitur, dũ liquidi mellis crassitudo fiat. Linteum eo humore imbutum, & naribus inditum, contra graueolentiam vlcerum efficax est. Aliqui tritam aloën addunt, & eo modo vtuntur. Cum siccis rosis cocta in vino, grauem oris halitum emendat.

Glaux. CAP. CXXXVI.

GLaux cytiso, aut lẽticulæ folijs similis, quæ supernè virent, auersaq; candidiora spectatur: ramuli à terra exiliunt quini seniue, tenues ab radice dodrantem alti: flores violæ albæ, purpurei exeunt, minores tamen. nascitur iuxta mare. Coquitur cum hordeacea farina, sale, & oleo in sorbitione, ad reuocandam extincti lactis vbertatem.

Polygala. CAP. CXXXVII.

POlygala palmi altitudinem petit, folijs lenticulæ, gustu adstricto. Quæ pota, lactis abundantiam facit.

Osyris. CAP. CXXXVIII.

Censetur Linaria Vulgò appellata.

OSyris frutex est niger, ramulos ferens tenues, lentos, fractuq; cõtumaces, & in his folia quaterna, quina, senáve, ceu lini, nigra in initio, dein colore mutato rubescẽtia. Decoctum eius potum, iuuat arquatos.

Smilax aspera. CAP. CXXXIX.

SMilax aspera, folia habet periclymeni: sar-

menta tenuia, multa, rubi modo, aut paliuri aculeata: arbores ſcandit, ab imo ad ſumma perreptans, ſe conuoluẽs eis: fert racemos exiles, qui maturi rubeſcunt, guſtumq́; leniter mordent. Naſcitur in paluſtribus, & aſperis: radice dura, craſſaq́;. Folia, & acini, & antè, & poſt epoti, venenoſorum antidota ſunt. Tradunt, ſi infantibus nuper in lucem editis, quid ex his tritum propinetur, nulla poſtmodũ venena nocitura. Inciditur etiam ad alexipharmaca, id eſt, ad ea medicamenta, quibus venena arcentur.

Smilax læuis. CAP. CXL.

L*Æuis Smilacis folia hederæ ſimilitudinem habent, molliora, læuiora, tenuiora: huius ſarmenta ſupradictæ ſimilia, nullis horrent ſpinis: cõuoluitur arboribus, vt prior: fructũ parit lupini modo nigrum, exiguum, floribus in cacumine perpetuis, multis, rotundis.* Hac *ſimilace, quadam topiariorum arte, tentoria cõtra æſtus moleſtiam factitantur: folia per autumnũ decidua. Semine cum dorycnio poto, ternis ſingulorum obolis, varia & tumultuoſa in ſomnis obuerſari traduntur.*

Ruſcus. CAP. CXLI.

S*Yluestris myrtus, aliquibus oxymyrſine, aut myrtacantha.* Latinis *ruſcum appellatur, foliũ fert myrti, latius, in formã lanceæ mucronatũ, baccæ per maturitatem rubeſcunt, rotun-*

da:

dæ, à medio folio dependentes, osseo intus nucleo: cubitales ramuli ab radice exeunt, vitiliũ modo lenti, fractu contumaces, foliosi: radice graminis simili, acerba, & subamara. Folia, & baccæ in vino potæ, vrinam cient: menses pollunt, vesicæ calculos frangunt, stillicidio vrinæ medentur, dolores capitis sanant, & regium morbum. In *asperis, & præcipitibus locis enascitur.* Deco*ctum radicis in vino potum, eosdem præbet effectus. Cauliculi recentes, asparagorum vice in cibo sumuntur: amari autem sunt, sed vrinam mouent.*

Laurus Alexandrina. CAP. CXLII.

LAurus Alexandrina folio est rusci maiore, molliore, & candidiore: semine inter folia rubro, ciceris magnitudine: ramos spargit in terra dodrantales, interdum longiores: radice syluestri myrto simili, maiore, molliore, odorata, inuenitur in montosis. Difficiles partus accelerat, radice pota sex drachmarum pondere in vino dulci, & stillicidio vrinæ auxiliatur, sed sanguinem extrahit.

Daphnoides. CAP. CXLIII.

Vulgò Laureola

DAphnoides cubiti altitudine fruticat, ramis flexilibus, obsequiosisq́; multis, à medio sursum versus foliosis: cortex supra modum viscosus ramos vestit, folia lauri, graciliora, & molliora, fractu cõtumacia, quorum gustatu os & fauces incendũtur: flores candidi: bacca, cùm

emartu

emarturuit, nigra: radix inutilis. naſcitur in montoſis. Pituitã extrahit folium recẽs, vel aridum in potu: menſes ciet, & vomitũ: caput inanit commanducatũ: ſternutamenta mouet. Baccæ quindecim potæ aluum reſoluunt.

Chamædaphne. CAP. CXLIIII.

CHamædaphne virgas emittit cubitales, ſingulari ramulo conſtantes, rectas, tenues, læues: folia lauri ſimilitudine, læuiora multò, ac viridiora: ſemen rotundũ, rubens, annexũ folijs. Illinuntur capitis doloribus trita folia, et ſtomachi ardores mulcent: ad ſedanda tormina cum vino bibuntur. Potus cum vino ſuccus menſes, & vrinam ciet: idem facit peſſo appoſitus.

Veratrum album. CAP. CXLV.

ELleborum album, Latini veratrum album vocant, fert folia plantaginis, aut betæ ſylueſtris ſimilia, ſed breuiora, & nigriora, ∻ rubeſcẽtia: caulem cauum, quadrantalem, tunicis conuolutum, quas abdicat, cùm areſcere incipit: radicibus nititur multis, tenuibus, ab oblongo, & exiguo capite ceparum modo exeuntibus, naſcitur in mõtibus, & aſperis. Radices meſsibus colligendæ. Optimum habetur candidum, friabile, carnoſum, modicè extentum, nec tamen iunci modo mucronatum, quod frangendo puluerem emittit, & tenuem habet medullam, guſtu non admodũ feruens, neque ſaliuam ſubinde ciens, huiuſcemodi autem ſtrãgulat. Primatum Cyrenai

∻ Plin. *calium dorſo rubeſcẽtia.*

naicum tenet. Galaticum *autem, & Cappadocicum candidiora, & puluere quodam obsita, celerius strangulatus mouent. Vomitione autem varios extrahit humores. Collyrijs admiscetur, quæ caliginem oculorum discutiunt. partus impositum necat, menses pellit, sternutamenta excitat: mures interficit, cum melle, & polenta subactum: absumit carnes, si coquatur vnà.* Datur *per se ieiunis, & cum sesama, aut ptisanæ succo aut halicæ, aut lentis cremore, cum aqua mulsa, aut pulte, aut quauis alia sorbitione.* Cogitur *cum pane, & ita inassatur. Præparatio corporum, ac victus ratio diligẽter tradita est, cùm ab his qui de medica eius potione scriptitarunt, tum maximè à* Philonide Siculo Ennensi, *cui nunc assentimur: quippe longũ nimis esset in hac præsertim editione de materia, simul medicam curandi rationem exponere.* Dant *nonnulli in pultis sorbitione, aut copioso halicæ cremore, aut paucũ antea cibum dari præcipientes, statim veratrum offerunt, ijs præsertim, quibus strangulationis suspicio imminet, aut si valetudo corpus infirmat: hoc enim modo deiectio nihil periculi minatur, quòd cibo munitus non intempestiuè medicamentum corporibus offeratur. Vomitiones constant subditæ ex eo balani cum aceto.*

Veratrum nigrum. CAP. CXLVI.

E*lleborum nigrum appellatur melãpodion, quoniam caprarum pastor nomine* Melãpus *furen*

furentes in se Prœtidas primus purgasse & sanasse fertur. Folia ei viridia, platani simi lia, minora, folijs sphōdylij proxima, subaspera, nigriora, pluribus diuisuris incisa: caulis asper: flores in purpura albicantes, racematim cohærentes: semen cnici, quod in Anticyra sesamoides vocant: quo deiectiones moliuntur. Radicibus cohæret nigris, tenuibus, à capitulo cepæ simili confibratis, quarum est vsus. In collibus, asperis, & sitientibus locis enascitur. Optimum est, quod ex huiusmodi petitur terris, vt ex Anticyra. Nigrum inibi probatissimum gignitur. Eligi debet corpulentum, & plenum, in quo tenuis sit medulla, acre gustu, feruensq; cuiusmodi est in Helicone, Parnaso, & Aetolia natum: attamen Heliconium præcellit. Veratrum nigrum purgat vētrem detrahit bilem pituitasq;, datū per se, aut cum scammonia, & tribus obolis siue drachma salis. decoquitur vel cum lente, & iusculis, quæ purgationis causa sumptiantur. Prodest morbis comitialibus, melancholicis, insanientibus, articularijs doloribus, & resolutis. Menses inditum trahit, partus necat: purgat fistulas impositum, & tertio die detractum. Item cōtra grauitatem auditus in aurem demittitur, ibiq; in alterum aut tertium diem esse sinitur. Scabiē sanat illitum cū thure, aut cæra, & pice et cedrino oleo: vitiliginibus, lepris, impetiginibus ex aceto medetur: dētiū dolorē collusione mittigat.

Erodentibus medicamentis commiſcetur: hydropicorum ventri vtiliſsimè imponitur factum ex eo, farina hordeacea, & vino, cataplaſma. Conſitũ proximè radices vitiũ vinũ purgandi facultate donat. Huius reſparſu domos expurgari arbitrantur: quare inter fodiendum ſtantes, Apollinem, Aeſculapiumq́; precantur, ac vitant aquilæ volatus: aduolare enim non ſine periculo tradunt. nanque ſi auis effoſionem allebori conſpexerit, moriturum qui ſuccidit, augurium eſt. Celeriter effodiatur oportet, quoniam halitu caput aggrauat: quapropter ad id arcendum, foſſuri alium præſumere, & vinum bibere conſueuerunt: nulli ita noxæ opportuni redduntur. Veratri albi modo emedulatur.

Seſamoides magnum.

CAP. CXLVII.

SEſamoides magnum in Anticyra elleborum vocant, quoniam albo veratro in purgationibus miſceatur. Simile eſt ſenetioni, aut rutæ lõgo folio: flore candido: radice gracili, ignaua: ſemen guſtu amaro, cætera ſeſamæ ſimile. Ventrẽ detrahit. datur tritũ ad bilis, pituitæq́; deiectionem, quantum tribus digitis capitur, addito veratri albi ſeſquiobulo, ex aqua mulſa.

Seſamoides paruum. CAP. CXLVIII.

SEſamoidi paruo cauliculi ſunt dodrantales: folia coronopi, minora, hirſutiora: & in cauliculorũ cacumine capitula florũ penè purpureorũ medio

medio eorũ albo: semen sesamæ, fuluũ, amarũ: radix tenuis. Detrahit bilẽ, pituitasq; *semẽ ex aqua mulsa potũ dimidio acetabulo: illitũ ex aqua tumores, ac tubercula discutit.* Nascitur ĩ a *speris.*

Cucumer syluestris. CAP. CXLIX.

CVcumis syluestris fructu solo distat à satiuo cucumere, quem longè minorem parit, oblongis glandibus non dissimilẽ: folia, atq; sarmenta satiui refert: radice candida, magna. Nascitur in sabuletis, & ruderibus. frutice intotũ amaro. Instillatus foliorum succus aurium dolori conuenit. Illita ex polenta radix, veterẽ omnem tumorem discutit: imposita cum resina terebinthina, tabercula rumpit: isciadicis infunditur: podagras discutit, decocta ex aceto & illita. Eius decocto dentes in dolore colluntur. Aridæ farina impetiginẽ, lepras, & vitiligines abstergent: nigris cicatricibus colorem reddit, & in facie maculas expurgat. Radicis succus sesquioboli pondere, & item cortex acetabuli quarta parte, bilem, pituitamq; deijciunt, præsertim in hydropicis: deiectiones autem citra stomachi iniuriam mouet. Radicis selibra, in vini præsertim Lybici hemina cõteritur, dãturq; ex eo terni cyathi triduo, dum tumor abundè deprimi cernatur. E fructu huiuse cucumeris fit medicamentũ, quod Elaterium vocatur, ad hunc modũ. Decerpti cucumeres, qui tacti protinus exiliunt, seruantur nocte vna postridie imposito supra cra-

terem rariore cribro, vtrisq; manibus prehensi, sigillatim supino cultro, sursum versus aciem habente, finduntur, atque per cribrum humor in subiectum vas exprimitur: simulq; carnosum, quod hæsit cribro, quò facilius excidat, eliditur. quod ita pressum est, residere sinitur, atque in vicinam peluim demittitur. Coaceruata autem in cribro semina dulci aqua perfunduntur, & denuo pressa abijciuntur. Humor in pelui agitatur, & linteo opertus, soli exponitur: dumq; sic terit, tota supernatans aqua cum humore concreto, effunditur. Hoc verò identidem fieri solet, donec existens aqua liquescat: qua stillatim exhausta. sedimentum mortario suscipitur, & conterendo cogitur in pastillos. Sunt qui ad hauriendam protinus succi abundantiam, cribratos cineres humi inspargant, & medium cauantes triplicatum linteũ obtendant, per quod elaterium cum sua humiditate diffundunt, succatumq; in pilla, vt dictum est, conterunt. Alij qui pro dulci aqua marinam perfundentes, ita eluunt. Alij in nouissima lotione mulsam aquam respergunt. Elaterium optimum esse constat, laue, non ponderosum, cum candore leniter humectum, gustu amarissimum, quodq; lucernarũ luminibus obiectum, facilè flagret. Porraceum tamen scabrumq;, si turpidum spectatur, atque erui cinerisq; plenum sit, graue & vitiosum esse solet. Nec desunt, qui cuminis succo

am

amylum immiſeant, vt candorem ipſum, & læuitatem imitentur. A bimatu ad decennium deiectionibus vtile eſt. Integer modus obolus eſt, minimus ſemiobolus, pueris chalci duo. ſiquidem copioſius periculum adfert. Bilem ac pituitam vtráuis parte extrahit. optima ſuſpirioſis eſt purgatio. quòd ſi in animo ſit deiectionē moliri, aiectio ſalis duplo, & ſtibij quod colorare ſufficiat, ex aqua, erui magnitudine catapotia dato, poſtea cyathus vnus aquæ tepidæ ſorbeatur. Ad citandas tamē vomitiones aqua diluēs elateriū, ſubiectas linguæ partes penitiſſimè pēna oblinito. quòd ſi quiſquā difficilius euomat, oleo, aut vnguento irino reſoluito: ſomnum inhibeto. Porrò his, qui eximiè vacúantur, continuè vinum, & oleum dare conuenit: etenim vomendo reſtituuntur. Quòd ſi vomitiones nō finiantur aqua frigida, polenta, poſca, poma, & quæ ſtomachum denſando corroborant, offerenda ſunt. Ciet elateriū menſes, & partus enecat. in peſſo ſubditū. morbo regio medetur, cum lactæ naribus infuſum, & diuturnis capitis dolori bus liberat. efficaciſſimè anginis illinitur, cum vetere oleo, melle, aut felle taurino.

Staphis agria. CAP. CL.

STaphis agria, ſiue herba pedicularis folia habet labruſcæ, diuiſa: et cauliculos rectos, molles, nigroſq́; : fert florem glaſti: & folliculos virides ſimiles ciceri, & in his nucleum

triangulum, ſcabrum, ex nigro ſubfulueſcentẽ, intus album, guſtu acrem. Grana quindecim, ſi trita in aqua mulſa dentur, craſum humorem per vomitum purgant: ſed qui hauſerunt, ambulare debent. Prudenter tamẽ attendere oportet, et aquam mulſam continuò potui dare, quoniam pericula ſtrangulationis inferunt, & fauces adurunt. Trita, & ex oleo illita phthiriaſi prodeſt: item prurigini, & pſoris. Cit plurimam pituitam commanducata: decocta in aceto, dentium dolori, colluto ore, ſubuenit: rhematiſmum gingiuarum ſiſtit: vlcera oris manantia cũ melle ſanat. Vrentibus malagmatis imponitur.

Thapſia. CAP. CLI.

THapſia nomen ideo accepit, quòd in Thapſo eiuſdem nominis inſula, primũ inuẽta ſit. Tota verò natura ferulæ ſimilis eſt gracilio re caule folijs fœniculi: vmbella anethi in cacumine, à ſingulis ſurculis erumpẽte: flore luteo: ſemen quale ferulæ, latiuſculum, ſed aliquantò minus: radix foris nigra, intus candida, longa, acris, craciore libro veſtita. Lactis extrahẽdi ratio hæc eſt. Facto in ambitu ſcrobe cortices inciduntur: aut radix in fornicis ſpeciem in ſe excauata cooperitur, quò merus ſuccus confluat. oportet illuc ſequenti die ſe conferre, & congeſtum ſuccum extrahere. Tunditur etiam radix in pila, & ſuccus organo per quallum expreſſus, fictili craſſo inſolatur. Aliqui folium vnà terũt: ſed

ſed inualidior huiuſmodi ſuccus. Hoc autem *intereſt, quoniam qui ab radice manauit, grauius olet, & humidus permanet: è folijs autem extractus excicatur, atque teredinum iniuriam ſentit.* Qui *ſuccum colligit, ſtare debet non obuerſus vento: aut potius cùm dies apricus eſt, & à flatu ſilet: quoniam ob halitus acrimoniam facies vehementer intumeſcit, nudáq; corpora inuadunt puſtulæ. ob id prius liquido cerato, & adſtringente, nudas partes illinunt, & ita muniti accedunt.* Tam *cortex radicis quàm ſuccus purgandi vim habent, & lacteus ſuccus in aqua mulſa potus: nam vtrinq; bilem extrahũt.* Radicis *modus, quaterni oboli, cum tribus ſeminis anethi drachmis: ſucci, terni oboli: lactis, obolus vnus. quod eo amplius aſſumitur, periculoſum eſt.* Huiuſmodi *purgatio cõuenit ſuſpirioſis, & diuturnis laterum doloribus, reiectionibusq;: datur in cibis, aut obſonio, quibus difficile ſit vomere.* Tam *radix, quàm ſuccus omnium maximè, quæ pares cùm eis vires adepta ſunt, vim habent extractoriam ex alto, vbi ex imo aliquid euocãdum eſt, aut meatuum laxitas aliò tranferenda eſt. vnde ſuccus illitione, aut radix recens affritu alopecias explent.* Radix, *ſuccuſq; cum æquis ceræ, thuriſq; portionibus, ſigillata, liuoreſq; tollunt: ſed non plus binis horis dimittantur: locus deinde aqua maris calida foueatur.* Vitia *cutis in face emendat,*

cum melle illitus succus: lepras tollit: tubercula discutit, perunctus cum sulphure. In diuturnis pulmonum, laterum, pedum, articulorumq; valetudinibus vtiliter illinitur. Valet ad integendam colis glandem ijs, qui natura nõ circuncisione curti sunt: tumorem enim excitat, qui pinguium fotu emollitus, præputij iacturam resarcit.

Spartium. CAP. CLII.

SPartion frutex est lungas ferens virgas, sine folijs, firmas, fractu contumaces, quibus vites vinciuntur semẽ lenticulæ, in folliculis phasiolorum modo nascẽs: florem, vt albæ violæ, luteũ. Purgant per superna vehementer ellebori vice, citra periculũ flores, & semina quinis obolis in aqua mulsa pota. Semen deiectionẽ mouet. ramis in aqua maceratis mox tusis, extractus succus, ischia dicis, & angina laborantibus auxiliatur, si cyathi modo ieiuni bibant. Quidam marina aqua macerare malunt, et infundere ischiadicis clystere: strigmẽta autem elicit cruenta.

Silybum. CAP. CLIII.

SIlybon lata spina est. folia ferens chamæleonis albi. Hac recẽs cum sale oleoq; cocta estur. Radicis succus drachmæ pondere potus vomitiones ciet.

Glans vnguentaria. CAP. CLIIII.

GLãs vnguẽtaria fructus est arboris myricæ similis magnitudine auellanæ nucis. cui nucleus

nucleus amygdalarum amararum modo tritus, humorem reddit: quo ad pretiosa vnguenta pro oleo vtuntur. Nascitur in Aethiopia, Aegypto, Arabia, & Petra oppido secus Iudæam. Præfertur plena, recens, candida, quæ facile delibretur. Ea drachmæ pondere pota lienem absumit: cũ lolij farina, et aqua mulsa podagricis illinitur. Psoras, leprasq́; decocta in aceto: vitiligines, & nigras cicatrices cum nitro emendat: & cum lotio lentigines, varos, & papulas in facie, & cutis vitia tollit. Vomitiones mouet, & aluum cũ hydromelite resoluit: stomacho aduersatur. Oleum, quod ea exprimitur, aluum potu ciet. Cortex eius magis adstringit: verùm tusæ, & expressæ succus abstergentibus medicamentis adijcitur, quæ aduersus prurigines, & scabritias idonea sunt.

Narcissus. CAP. CLV.

NArcissum sunt qui vt lilium, lirium appellarint, folia profert porro similia, tenuia: multò minora, & angustiora: caulis vacuus, & sine folijs, supra dodrantem attollitur: flos albus, intus croceus, in quibusdam purpureus, radix intus alba, rotunda, bulbosa: semen velut in tunica, nigrum, longum. Probatissimus nascitur in montibus, suaui odore: cæteri porrũ imitantur, atque herbaceũ virus olẽt. Radix cocta siue estur, siue bibitur, vomitoria est: ãbustis igni pdest cũ exiguo melle trita. pcisos neruos illi

illitu glutinat: luxatis malleolis, diuturnisq; articulorum doloribus trita ex melle, & impositu subuenit. Vitia cutis in facie, vitiliginesq; cum semine vrticæ, & aceto emaculat: cum eruo, & melle, vlcerum sordes expurgat: abscessus rumpit concoctioni repugnantes, infixa corpori extrahit, illita cum lolij farina, & melle.

Hippophaes. CAP. CLVI.

HIppophaes, quo fullones vestes interpolant, in sabulosis, maritimisq; nascitur, surculaceo frutice, vndique denso & largo, folijs oleæ longioribus, mollioribusq;: inter quæ candicantes spinæ emicant, siccæ, angulosæ, interstitio quodam distantes: flores hederæ corymbis similes, racematim cohærent minusculi tamen et molles, candidi, ex parte rubescentes: radix lacteo succo madet, crassa, mollis, amara gustanti: ex qua perinde ac thapsia, succus eximitur. qui per se, & cum erui farina subactus, siccatur, & ad vsum reconditur. Syncerus pituitas, bilem, aquasq; deijcit, oboli pondere: erui verò farina subactus, quatuor obolis, cum aqua mulsa. Frutex cum radicibus siccatus tunditur, & cum aquæ mulsæ dimidia hemina tritus datur. Radice, & herba liquamentum depromitur, vti in thapsia. huius in purgationibus mod⁹ est drachma. Hippophæstum. CAP. CLVII.

HIppophæston, id quod aliqui hippophaes appellant, nascitur eisdem locis, quibus hippoph

pophaes, estq́; spinæ fullonię genus, humilis herba, sine cauliculo, sine flore: inanibus tantùm capitulis: folijs paruis, spinosis: radiculas habens molles, crassas. Succus radice, folijs, & capitulo exprimitur, & exiccatur. Datus cui voles, tribus obolis in aqua mulsa, aquam pituitasq́; detrahit: priuatim comitialibus morbis, neruorum vitijs, & orthopnœæ conuenit huiuscemodi purgatio. Ricinus. CAP. CLVIII.

Rici aut croton, nomen accepit à ricini animalis similitudine. Arbor prouenit paruæ ficus altitudine, folio platani, maiore, læuiore, & nigriore: ramis, caudicibusq́; caulis, in arundinis morem: semine in vuis asperis, quod corticibus exutum ricinum animal repræsentat. ex quo oleum nomine cicinum exprimitur, cibis fœdum, lucernis emplastrisq́; vtile. Grana triginta numero purgata, trita potu pituitas, bilem, aquā q́; per aluum extrahunt, vomitionesq́; mouent. sed iniucunda admodum est, & molesta purgatio: siquidem stomachum vehementer subuertit. Tusa & imposita, vitia cutis in facie, varósq́; expurgat. Folia cum polenta trita, inflammationes oculorum, tumoresq́; leniunt: turgentes mām mas cohibent, eadem ex aceto illita, ignes sacros restringunt. Vulgo cataputia maior.

Tithymali.

CAP. CLIX.

Tithymali genera septem, quorum mascu-

lus

lus caracias appellatur, ab aliquibus amygdaloides: alter myrtites, qui fœmina existimatur, eumq; myrsinitem, aut caryitem vocant: tertius paralius: quem tithymalida appellarunt: alius helioscopius: quintus cyparißias: sextus dendroides, septimus platyphyllos dicitur. Characia caules supra cubiti altitudinem attolluntur, rubri, lacteo succo, atque acri madentes: folijs oleæ circum ramos, angustioribus, & longioribus: radice crassa, lignosa: pendet in cacuminibus caulium coma iunci, sub qua caueolæ foliolis balnearum similes in quibus semen continetur. nascitur in asperis, & montibus. Succus aluumpurgat, trahit pituitam, bilémq, binis obolis in posca sumptis, & cum aqua mulsa vomitiones mouet. Appetente vindemiarum tempore succus, cum gestis ramulis, mox dissectis, & vase conclusis, excipitur. Aliqui adijciunt farinam erui, & in pastillos digerunt, qui erui magnitudinem impleant. Alij in aridas ficos ternas quaternásve guttas instillant, vt cum his inarescant, quas ad vsum recondunt. Per se etiam tusus in pilla, & in pastillos coactus reponitur. Porrò cùm extrahitur lac, neque quo ventus aspiret, stare quenquã, neque manus oculis admouere conuenit, sed antequàm colligas corpus, præsertim faciem, collum scrotumq; genitalis, adipe, aut oleo cũ vino perungere. Fauces autem exasperat: quapropter catapotia cera, aut decocto melle oblini par

est, & hoc modo dari. binas tamen ternásve ficos purgationis gratia sumpsisse, satis est. Recens lac ex oleo, perunctos in sole capillos euellit: renascentesq; flauos et exiles efficit, deniq; omnes perimit. dentium cauernis inclusum, leuat dolores: sed cera dentes oblinēdi, ne suo delapsu fauces & linguā vitiet. Tollit illitu impetigines, formicantes verrucas, pensiles, & quæ thymi florem repræsentant. valet aduersus pterygia, carbunculos, phagedænas vlcerum. gangrænas, fistulasq;. Legitur semen autumno, & siccatum sole leuiter tunditur, feruefactumq; loco mundo reponitur. Folia item siccantur. Semen, & folia lactei succi effectum præbent, dimidio acetabulo pota. Sunt qui inueterant, admisto cum lacte lepideo, & caseo contuso. Radix drahmæ pondere in hydromelite pota, per inferna trahit. decocta cum aceto, dentium dolori auxiliatur, colluto ore. Fœmina quam myrsiniten, aut caryiten vocant, similis suapte natura daphnoidi: folijs myrti, sed maioribus, firmis in cacumine acutis, & pungentibus: ramulos ab radice mittit dodrantales: fructum fert alternis annis, nuci similem mordaci gustu. nascitur in asperis. Succus radix, semen, folia consimilem antedicto sortiuntur facultatem: sed ad citandas vomitiones inualidior hæc est. Aliud tithymali genus dicitur paralios, quē tithymalida, aut mecona aliqui appellauere. Nascitur in maritimis, et ramis subrubentib

bentibus: palmum altis, quinis, senisve à radice exeuntibus: folijs lini, angustis, paruis, oblongis, in versus quosdam digestis: capite in cacumine orbiculato, in quo semen, vt eruum, vario colore emicat: flos albus. Frutex totus cum radice lacteo succo turget. Similes ad vsus reconditur. Helioscopius dicitur, folijs portulacæ, tenuioribus, rotundioribusq; ramulis prodeuntibus à radice quatuor aut quinque, rubentibus, dodrantali altitudine, tenuibus, lactis copiosi plenis: capite anethi: semine velut in capitulis incluso. Helioscopij nomen accepit, quoniam comas cum sole circumagat. circa oppida nascitur, potißimùm in ruderibus. Colligitur succus, semenq; vt aliorum. Eædem, quæ superioribus vires, non tamen vsqueadeò validæ. Cyparißias in caulem exit dodrantalem, vel maiorem, subrubrum: ex quo folia pini similitudine exoriuntur, molliora tamen, & tenuiora: & in totum nascentem pinum æmulatur, vnde nomen traxit. Candido succo madet: cui eadem vis, quæ superioribus. In petris nascens dendroides cognominatur. ampliter opacat, in cacumine frondosam spargens comam, succo lacteo prægnans, cauliculis rubentibus, folijs myrti tenuioris, fructu characiæ. Eiusdem effectus, cuius superiores, similiq; modo reconditur. Platyphyllos verbasco similis est. Radix, succus, & folia per inferna trahunt aquas. Pisces necat, tusus, & aquæ in-

spa-

ſparſus. Reliqua *tithymalorum genera, quæ ſupra ſcribuntur, idem efficiunt.*

Pityuſa. CAP. CLX.

PItyuſam ſpecie à cypariſsia differre conſtat, etſi tithymalorum generi aſsignetur. Caulis ſupra cubiti altitudinem aſſurgit, geniculatus: folijs piceæ, acutis, exilibus: flore paruo, velut purpureo: ſemine inſtar lenticulæ, lato: radice craſſa, candida, ſucco referta. quibuſdam in locis frutex hic prægrandis inuenitur. Detrahit *per aluum radix drachmis duabus data in aqua mulſa: item ſeminis drachma. ſucci cum farina ſubacti cochlearium in catapotio datur. modus foliorum drachmæ tres.*

Lathyris. CAP. CLXI.

LAthyris, quam aliqui tithymalum appellant, eamq; tithymalorum numero adſcribunt, caulem emittit cubiti altitudine, & digitali craſsitudine, inanem. gignuntur in cacumine alæ, & folia in caule oblonga, amygdalinis proxima, latiora, & læuiora: quæ autem in ſummis ramulis exierunt, minora conſpiciuntur, ariſtolochiæ, aut oblongæ hederæ figura. In *cacumine fructum ſummis ſurculis gerit, triplici loculamento inſignem, rotundum, ceu capparin, in quo grana, intercurſantibus membranis, inter ſe diſtincta continentur, eruis, maiora, rotunda: quæ dum corticibus exuuntur, candida ſunt & guſtu dulcia. Nullus radicis vſus. totus fru-*

C tex

tex lacteo succo turget, vti tithymalus. Grana sex, aut septem in cata potio, aut cum ficis, aut palmulis deuorata aluum purgant: sed aqua frigida postea sorbenda, trahunt autem bilem, pituitam & aquas. Succus tithymali modo exceptus, eundem effectum præbet. cum Gallinaceo, aut oleribus folia decoquuntur ad eosdẽ effectus.

Peplus. CAP. CLXII.

PEplos frutex est lactei succi plenus: folijs, paruis, vt rutæ, paulò latioribus: rotunda coma ferè dodrantali, humi respersa: semine sub folijs paruo, rotundo, minore quàm candidi papaueris. pluribus scatet auxilijs. Vnicam radicem habet, superuacuam, ex qua fruticat. nascitur inter vites, & in hortis. Colligitur messibus, siccatur in vmbra, & continuè versatur. Fructus tusus & feruefactus reconditur. Bilis, ac pituita detrahitur acetabulo eius in hydromelitis cyatho poto. Obsonijs inspersa conturbat aluum. muria conditur.

Peplis. CAP. CLXIII.

PEplis, quam aliqui syluestrem portulacam vocant, Hippocrates peplion, in maritimis maximè nascitur, late opaco frutice, candidi succi pleno: folijs satiuæ portulacæ, rotundis, infernè rubentibus: semine sub folijs rotundo, vti in peplo, feruente gustu, radice singulari, superuacua, tenui. Colligi, & reponi, ac dari, vti peplos, & sale condiri solet. Easdem habet vires.

Cham

Chamæsyce. CAP. CLXIIII.

CHamasycen aliqui sycen nominant. Ramos emittit quaternùm digitorum, teretes, succosos, in terram deiectos: folia lentis, parua, peplum planè referentia, tenuia, quæ à terra non attolluntur: semine sub folijs rotundo, vt in peplo: neque caulem, neque florem promit: radice firmatur tenui, superuacanea. Rami ex vino triti vuluæ dolores sedant, in pesso appositi: tollunt tumores, ac verrucas omnium generum illiti. Decoctorum cibo aluus resoluitur. Succus simili effectu prodest. Illitus contra scorpionis ictus auxiatur: aduersus caligines oculorũ vtilis, & hebetudines, incipientes suffusiones, nubeculas, cicatrices, cum melle inunctus. In squallidis, petrosisq; nascitur.

Scammonia. CAP. CLXV.

SCammonia ramos ab vna radice emittit triũ cubitorum, multos, pingues, & qui nonnihil craßitudinis præ se ferant: folijs helxine, aut hederaceis, mollioribus tamen, hirsutis, & triangulis: flore candido, rotundo, in calathi modum cauo, graueolente: radice prælonga, craßitudine cubitali, candida, graui odore, succo grauida. Legitur ad hunc modum succus. Capite exempto, radix testudinis speciem cultro excauatur: quo fit, vt in cauum confluat succus, qui conchis demum excipitur. Alij scrobes in terra concamerato sinu fodiunt, in quos subiectis iuglan-

diū folijs, profundunt ſuccum. ſiccatumq́; extra hunt. Laudatur autem *ſcammonium leue, nitidum, rarum, & colore quàm ſimillimum taurino glutini, fungoſum, tenuibus fiſtulis, quale ex Myſia regione Aſiæ deportatur.* Nec attendere *ſolùm par eſt, ſi linguæ tactu albeſcat (hoc enim euenit adulterato, quod admiſto ſit tithymali lacte) ſed longè magis antea narratis, item ſi non vehementer linguam exurat, id quod miſti tithymali argumentum eſt.* Natione autem Syriacum, & Iudaicum *deterrima habentur, grauia denſa, erui farina, & tithymali vitiata.* Succus *drachmæ vnius, aut quaternùm obolorum pondere hauſtus ex aqua pura, vel mulſa, per inferna bilē, et pituitam extrahit.* Ad *reſoluendam aluum binos obolos cū ſeſama, alióve ſemine ſūpſiſſe ſatis eſt.* Dătur *efficaſsioris purgationis cauſa, ſucci tres oboli, cum duobus veratri nigri, & aloes drachma vna.* Fiūt *purgatorij ſales, drachmis viginti ſucci ſcămoniæ in ſenos ſalis cyathos adiectis.* Horum *modus proportione virium: integer quidē, tria cochlearia : medius duo : minimus, vnū.* Radicis *drachma vna, aut altera purgat cum ijs, quæ retulimus.* Nonnulli *decoctum radicis ebibunt.* Coquitur *in aceto, & cū hordeacea farina teritur, cataplaſmate iſchiadicis vtili.* Partus *enecat ſuccus, vuluæ in lana ſubditꝰ: tubercula diſcutit cū melle, aut oleo illitus. decocto in aceto perunctæ lepræ abiguntur, diu-*

tur

turni capitis dolores ex aceto, & rosaceo persun duntur.

Chamelæa. CAP. CLXVI.

C*Hamelæa surculosa fruticat, ramis dodrantalibus, folia oleæ similitudinem habent, tenuiora, & amara, quæ gustata linguam mordent, & arteriam deradunt.* Detrahit pituitam *bilémque, folijs præsertim in catapotio deuoratis. namque duæ absinthij partes, adiecta chamelææ, vna hydromelite exipiuntur, & in catapotia coguntur. ea autem in ventre non liquescunt: siquidem quotquot fuere deuorata, regeruntur.* Folijs *cum melle tritis, sordida vlcera, & crustosa repurgantur.*

Thymelæa. CAP. CLXVII.

T*Hymelæa est, ex qua granum Gnidium, quod est semen ipsius, colligitur.* Hoc Syri *apolinum vocant, quoniam satiui lini frutex sua pte natura similitudinem referat.* V*irgas edit pulchras, multas, tenues, binùm cubitorum: folijs chamelææ, angustioribus, & pinguioribus viscosis, gummosisq́; si mordeantur: flore candido: fructu myrti in modum rotundo, qui inteinitia v.ret, & tamen rubescit: inuolucrum fructus durum, foris nigrum, intus album.* Hoc *per inferna bilem: pituitam, aquasq́; detrahit, si viginti granorum pars interna bibatur: verùm fauces adurit.* Itaque *cum farina, aut polenta, aut in vuæ acino dari debet, aut melle cocto ob-*

ductum deuorari. Qui ægrè desudant, trito semine cum nitro, & aceto inunguntur. Folia, quæ peculiariter cneorum appellantur, per messes colligi debent. & siccata in vmbra recõdi. Quibus dare libeat, antea tundere, & neruos eximere cõuenit. Illitum acetabuli modo cum diluta vini potione. aquã extrahit: mediocrius purgat, addita lente cocta, aut cõtritis oleribus. Thymeleæ farina vuæ acerbæ succo excipitur, & in pastillos diuiditur. Herba *stomacho infesta. partus imposita necat.* Nascitur *in montibus, & asperis.* Hallucinãtur, *qui coccon Gnidium fructum esse chamelææ existimant, decepti quadam foliorum similitudine.*

Sambuscus. CAP. CLXVIII.

SAmbuci duo genera. Vnum in arborẽ assurgit: surculos spargens arundinaceos, teretes, cauos, candicantes, proceros: folia iuglandis, terna quaternáve, ex interuallis circa ramos exeũt grauia odore, minutim in ambitu secta: & in ramulorum cacuminibus, cauliculisq; circinatæ vmbellæ, quæ florem candidũ pariunt: mox acinum terebintho similem, in nigredine subpurpureum, racemosum, succo madentem, vinosumq;. Alterum genus chamæacte vocatur, Romanis *ebulum. longè humilius est, magisq; herbaceo generi aßignandum: caule quadrangulo, geniculato: folijs amygdalæ, ex interuallo lõgioribus, geniculatim expansis, pinnatisq;, graueolentibus*

bus, in ambitu serratis, muscario sambucei: flore, & acino eiusdem: radice nititur longa, crassitudine digitali. Eadem *vtriusque vis, & vsus exiccans, aluo detrahens aquam, stomacho inutilis.* Folia *olerum more coquuntur, ad pituitam, bilemq; detrahendam.* Caules *teneri in patinis cocti, eadem efficiunt.* Radix *in vino decocta, et in cibis data, hydropicos adiuuat: prodest viperarum morsibus, eodem pota modo. vuluas emollit insidentium, decocto: patefacit eorum spiracula, & vitia corrigit.* Acini *in vino poti, eodē funguntur munere: denigrāt capillos illiti.* Folia, *si pretenera ad mollia ex polēta illinātur, inflāmationē mitigāt: ambustis, & canum morsibus illitu prosunt: vlcera quæ dehiscunt in fistulā, agglutināt. ijs, qui prodagra tentātur, cū seuo taurino, aut hircino prosunt illita folia.*

Pycnocomum. CAP. CLXIX.

PYcnocomon *constat erucæ folijs, acrioribus, scabris, & crassis: caule quadrangulo: flore ocimi: semine marrubij: radice nigra, aut pallida, rotunda, exigui mali figura, terram redolēte. inuenitur in saxosis locis.* Semen *grauia somnia, & tumultuosa facit, drachmis instar potū. tumores discutit, illitum cum polenta: & spicula, adactosq; corpori aculeos extrahit.* Folia *illitu tubercula, panosq; discutiunt.* Radix *eius in aqua mulsa duum drachmarum pondere, aluum soluit, & bilem extrahit.*

Apios. CAP. CLXX.

APios ramulos duos siue tres iunceos spargit, rubros, tenues, qui à terra parum attolluntur: folijs rutæ, oblongioribus tamen, & angustioribus, herbaceis: semine paruo: radice bastulæ regiæ in formam pyri turbinata, rotundiore tamen, succi fœcunda, intus habet corpus candidũ, extrà cortices nigros. Superior pars eius vomitione bilem, pituitasq́; extrahit: inferior per aluum: tota vtrinque purgatiões mouet. Succum si libet eximere, tusa radix in fictili mergitur, & agitata aqua, quod supernatat penna selectum, exiccatur. Purgat vtraq; parte is succus, sesquiobolo potus.

Colocynthis. CAP. CLXXI.

Coloquintida officinis.

COlocynthis sarmenta, foliaq́; satiui cucumeris emittit, per terram repentia, diuisa: fructum in speciem mediocris pilæ conglomeratũ vehementer amarum. quem legere oportet, cùm cœperit in pallidum colorem permutari. Medulla fructus purgatoriam vim habet, si quatuor oboli cum aqua mulsa, melle cocto, myrrha, & nitro excipiantur, & cogantur in catapotium. Arefactæ pilæ teruntur, & infusæ clystêribus prosunt neruorum resolutioni, coxendicum doloribus, & coli vitijs, vt quæ bilem, pituitam, & strigmenta, interdum etiam cruorẽ eliciant. fœtus admotæ enecant. Dentium dolorem tollit, si vna repurgetur, & luto oblita cum aceto, & nitro

nitro inferuescat, hocq; iure decocti dẽtes colluãtur. Si aqua mulsa, aut passum in eadem incoquatur, & sub diuo refrigescat, potu crassum humorem, & strigmenta alui detrahet: stomacho supra modum aduersatur. subdita ex ea balano alui excrementa eijciuntur. Virentis succo vtilissimè ischiadici perfricantur.

Epithymum. CAP. CLXXII.

EPithymon flos est è thymo duriore satureiæ simili. Capitula habet tenuia, & leuia: & in eis cauduculas, quasi capillamẽta. Potum cum melle detrahit pituitam, bilemq; atrum per inferna. Priuatim prodest melancholicis, & inflatis, acetabuli mensura ad quatuor drachmas, cum melle, sale, & aceti exiguo. Plurimum in Cappadocia, & Pamphylia gignitur.

Alypum. CAP. CLXXIII.

ALypon surculosa herba est, subrubra: gracilibus ramulis: tenuibus folijs: flore molli, leui, & copioso: radice betæ, tenui, referta acri succo: semine epithymi. Gignitur in maritimis, maximè Libyæ, quàm largissima, quanquam alibi quoque plurima prouenit. Semen atram bilem deijcit, si mensura epithymo pari cũ sale, & aceto sumatur: verùm interanea leuiter exulcerat.

Empetrum. CAP. CLXXIIII.

EMpetron aliqui phacoides vocant. nascitur in montibus, & maritimis, salso gustu: sed Galenus prasoides.

quò propius terreno: fuerit amarius sentitur. Trahit bilẽ, pituitã, & aquã, si bibatur in iure aliquo, aut hydromelite.

Vitis syluestris. CAP. CLXXV.

VItis syluestris sarmenta vitis modo prælonga emittit, aspera, lignosa, rimoso cortice: folijs hortensis solani, longioribus, ac latioribus: muscoso flore, et capillaceo: fructu exiguis vuis simili, post maturitatem rubente: rotunda est acinorum facies. Feruefacta radix in aqua, & in cyathis duobus vini aqua marina diluti, pota, humorem alui ciet: ideo hydropicis datur. Vuæ eius vitia cutis in facie, & maculas omnes expurgãt. Enascentes viticulæ, cibi gratia, sale condiuntur.

Vitis alba. CAP. CLXXVI.

VItem albam aliqui bryoniam vocant. Folijs, vituculis, pampinisq; satiuam vitem imitatur, sed hirsutiora sunt omnia: ea, quos prope se nacta sit frutices, suis clauiculis complectitur: fructus rubens in vua dependet, quo coria pilis spoliantur. Ex ea asparagi, qui prima germinatione exeunt, decocti in cibo, aluum, & vrinam cient. Folia fructus, radix acrem vim sortiũtur: itaque vlcerum phagedænis, gangrænis, chironijs, putrentium tibiarum tædio, efficaciter ex sale illinũtur. Radix corpus abstergit, & cutem erugat: vitia cutis in facie, varosq; lentigines, & cicatrices nigras emẽdat, cũ eruo,

creata Chia, & fœno græco. Eodem effectu prodest decocta in oleo, vsquedũ liquescat: sugillata tollit, & reduuias committit. inflammationes discutit illita ex vino: suppurationes rumpit. medicamento apté immiscetur, quod carnem exest: infracta ossa extrahit, trita, & imposita. Datur *comitialibus in potu, drachmæ pondere, quotidie anno toto: prodest attonitis, & vertigine laborantibus, consimiliter assumpta.* Contra *viperarũ ictus pota drachmis duabus, auxiliatur: partus necat: mentem interdum subturbat.* Fœminarum *locis apposita partus, secundásque morantes trahit: cit vrinam pota.* Eclegma *ex ea fit cum melle. difficilè spirantibus, strangulatu oppreßis, tußientibus, vulsis, ruptis, & laterum doloribus.* Lienem *ternis obolis pota ex aceto triginta diebus, consumit: illinitur ad eadem cum fico.* Ad *muliebres quoque insesßus decoquitur. siquidem vuluas purgat, sed abortum facit. Succus è radice vere exprimitur, qui trahit pituitã cum aqua mulsa potus.* Ad *psoras, & lepras semen efficaciter illinitur.* Lactis *abũdantiam facit succus eius, si cum tritico decocto sorbeatur.*

Vitis nigra. CAP. CLXXVII.

N*Igra vitis, quã aliqui nigrã bryoniã vocãt, folia fert hederæ, similaceis proxima, sed maiora: caules etiã cognatos: capreolis suis arbores, quasi adminicula, cõprehẽdit: fructus racemati*

matim cohærent, qui inter principia virent, & post maturitatem nigrescunt: radix foris nigra: intus buxeo colore nitet. Viticulæ, quæ primo germinum partu erumpunt, in olera recipiuntur menses pellunt, vrinas cient, lienem absumunt: vertiginosis, comitialibus, neruorum resolutione tentatis prosunt. Radix eadem, quæ vitis alba præstat, sed inefficacius. Folia cum vino exulceratis iumentorum ceruicibus commodissimè illinuntur: luxatis itidem imponuntur.

Filix mas. CAP. CLXXVIII.

Filici folia sine caule, sine fructu, sine flore, ex vno pediculo cubitali longitudine exeunt, multifida, & lateribus pinnata, subgraui odore: radice per summa cespitum, nigra, oblonga, filices multas fundēte, subastringente gustu. nascitur in montibus, & saxosis. Radix latas tineas excutit, sumpta drachmis quatuor ex aqua mulsa: melius si cum scammoniæ, aut veratri nigri totidem obolis detur: sed qui sumunt, alia prægustare debent. laborantes lienis incremēto recreat. Radix & potu, et illitu cū axungia, vulneribus sagitta harūdinea factis, est auxilio. cuius rei probatio talis fertur. Peribit filix, quam per ambitum sata copiosior harundo coronet: & contrà euanescens abibit harundo, quam obsepiens multa filix in orbem cinxerit.

Filix fœmina. CAP. CLXXIX.

Filix fœmina folijs est filicis, surculosis, altiorib

ribusq́; & quæ non singulari, vt illa: pediculo fulciantur: radicibus longis, pluribus, obliquis, quæ ex nigro in luteũ flauescunt: aliqua etiámnum rubræ inueniũtur. Pellunt lata interaneorum animalia, cum melle, eclegmate sumpto: potæ cũ vino drachmis tribus teretes tineas eijciũt. Datæ fœminis sterilitatem faciunt: & prægnãtibus abortum, si supergrediantur. Farina humidis vlceribus, & cicatrici repugnantibus inspargitur: iumentorum ceruicibus medetur. Folia recentia in oleribus cocta mandũtur, vt ventrem emolliant.

Filicula. CAP. CLXXX.

FIlicula nascitur in muscosis petris, & vetustis arborũ caudicibus, præsertim quercuũ, palmi altitudine, filici similis, subhirsuta, non tenui perinde diuisura. Radix pilosa, in qua cõtinentur cirri, ceu polyporum, crassitudine digiti minimi, coloris intus herbacei, austera aliquãtùm, & gustu subdulcis. Purgandi vim habet. Coquitur cum gallina, aut piscibus, aut beta, aut malua, ad aluum soluendam. Aridæ farina aquæ mulsæ insparsa, detrahit bilem, & pituitam: trita luxatis efficaciter illinitur, & aduersus rimas, quæ inter digitos fiunt.

Dryopteris. CAP. CLXXXI.

DRyopteris nascitur in veterum quercum musco, filici similis, multò minore foliorũ incisura: radicibus inuicem implexis, hirsutis,

gust

gustu acerbis, in dulcedinem vergentibus. Psilothrum est cum radicibus trita: illinitur enim primùm vsque dum sudorem euocet, mox sudor abluitur, & recens imponitur.

Cnicus. CAP. CLXXXII.

Officinis, Cartami ue.

CNicus folijs constat oblongis, per ambitũ diuisis, asperis, spinosis: caule sesquipedali: capitulo magnitudine grandis oliuæ: flore croci: semine candido, alioqui rufo, longo, anguloso. Huius flore in obsonijs vtuntur. Seminis tusi, & expreßi succus, cum aqua mulsa, vel iure gallinacei, aluum purgat: sed stomacho aduersatur. Ex eo autem fiunt offulæ, quas placentulas vocant, adiectis succo amygdalis, nitro, aniso, & melle decocto, quæ aluum emolliunt. Hæ in partes quatuor finduntur, quæ nucis iuglandis magnitudinem impleant: è quibus ante cœnam duas, vel tres sumpsisse satis est. Ratio temperandi hæc est. Cnici candidi sextarius, amygdalarum tostarum & delibratarũ cyathi tres; anisi sextarius vnus, aphronitri drachma vna, cum carnibus triginta caricarum. Seminis succus lac cogit, & magis ipsum resoluendæ alui facultate donat.

Mercurialis. CAP. CLXXXIII.

LInozostis, aliqui partheniõ, alij hermubotanion appellãt, folijs constat ocimi, helxinæ cognatis, sed minoribus: ramulis duplici geniculorum modo cinctis, alarũ cauis multis. fructu

fœmi-

fœminæ, copioso, quandā racemorū speciē præbēte, mari è foliorum sinu dependente, paruo, rotundo, ceu binis testiculis vnà cohærentibus: frutice dodrātali, aut maiore. Vtraque in oleribus manditur, ad aluū ciendā. cocta in aqua, epoto iure, bilem aquamq; detrahit. Cōstat, vt mares gignātur, hūc iacere: vt fœminæ, illā, si à purgatione bibātur, & trita folia genitalibus admoueantur.

Cynocrambe. CAP. CLXXXIIII.

C*Ynia, aut cynocrābe, cauliculum binum dodrantum altitudine emittit, mollem, subalbidum: folia mercuriali, aut hederæ similia, certis interstitijs subalbida. semen folijs adhæret, paruum, rotundum. Folia cum caulibus pota, aluum cient. oleribus commendantur. Ius decocti & pituitam, & bilem, aquamq; detrahit.*

Heliotropiū maius. CAP. CLXXXV.

H*Eliotropio magno flos est effigie scorpionis caudæ, vnde scorpiuro ei nomē: & quoniā folia cum sole circumagat, heliotropion dicitur. Folia ocimi habet, hirsutiora, candidiora, & maiora: ramuli à radice terni, quaterni, aut sæpe quini exiliunt, multis alis concaui: flos in cacumine candidus, aut subfuluus, incuruatur vt scorpionis caudà: radix tenuis est, & inutilis. nascitur in asperis. Decoctū herbæ ex aqua, fasciculo manus plenæ, potu pituitā, bilēq; per aluū extrahit: cōtra scorpionū ictus in vino po-*

tum, & illitũ prodest. adalligatur ad conceptus arcendos. Aiunt per horam vnam ante accessiones, seminis grana quatuor cũ vino quartanas finire, tria verò tertianas. Illitum semen formicantes verrucas, pensilesq́; & thymos, & epinyctidas exiccat. Folia infantium destillationibus, quas syriasen vocant, podagricis, luxatisq́; vtilissimò illinitur. menses ciẽt: partus trita, & imposita pellunt.

Heliotropium minus.

CAP. CLXXXVI.

HEliotropium paruum nascitur in palustribus, iuxta lacus, folijs antedicto proximis, rotundioribus: semine acrochordonum verrucarum modo, pensili, rotundo. Herba cum suo semine pota, adiecto nitro, hyssopo, nasturtio, & aqua, latas tineas, teretesq́; excutit. Pensiles verrucas, quæ acrochordones vocantur, cum sale illita tollit.

Scorpioides. CAP. CLXXXVII.

SCorpioides herbula est, folijs paucis: semine caudæ scorpionis effigie. Illita scorpionum ictibus præsentaneo est auxilio.

LIBRI QVARTI
FINIS.

PEDACII

DIOSCORIDIS

ANAZARBEI, DE

Medica materia.

LIBER QVINTVS.

Præfatio.

Vperioribus quatuor libris, amicissime Aree, tradidimus de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus, & earundem lacrymis, ac fructibus: item animalibus, melle, lacte, adipe, cerealibus, oleribus, necnō de omni radicum, herbarum, succorum, seminumq́; ratione. In hoc autem totius operis quinto differemus de vinis, & metallicis à vite nostram commentationem auspicati.

Vitis vinifera. CAP. I.

F*Olia vitium, & triti capreoli, capitis dolores illitu mitigant; & inflāmationem stomachi, ardoremq́; cū polenta. Folia etiam per se, vt quæ refrigerent, & adstringant, imponi solent. Potus eorum succus, dysentericis, sanguinem*

excreantibus, stomachicis, et grauidarum malaciæ medetur. Eadem efficiũt madefacti in aqua capreoli, & poti. Lacryma vitiũ, quæ veluti gũmi in caudicibus concrescit, ex vino pota calculos pellit: illita lichenas, & psoras, leprasq; nitro prius perfrictas sanat eadem cum oleo sæpius pilis illitis. psilotri effectum habet: maximeq; sanies, quam accensa sarmenta vitium viridia exudarunt: qua & perunctæ verrucarum informicationes extrahuntur. Cinis sarmentorum, & vinaceorum, detractis in sede condilomatis, & thymijs, illitus ex aceto medetur: prodest luxatis & viperarũ morsibus: contra lienis inflammationem illinitur cũ rosaceo, & ruta, & aceto.

Labrusca. CAP. II.

Labrusca duorũ generum est. Alterius vua non maturescit, sed floretenus œnanthen nominatam perducit. Altera ad frugem peruenit, paruis acinis, nigra, & adstringens. Folia: caules, & clauiculæ, quibus repunt, vim habent cultæ viti similem.

Vua. CAP. III.

Vvæ recentes aluum turbant, & stomacũ inflant. inocentiores, quæ decerptæ diu pependere, ideo quòd in eis copia humoris exiccatur vtilésque fiũt stomacho, ægrisque, atque cibi auiditatem excitant. In [illegible] aceis, & ollis seruatæ, ori & stomacho gratæ sunt. aluum sistunt, sed vesicam, & caput tentant: & sanguinem excreanti

entibus conueniũt. Similesq́; ,quæ in musto fuere. Sapa, aut passo conditæ, stomachum magis infestant. At quæ solem prius passæ, in aqua cœlesti conduntur, minus vinosæ sunt, siticulosis, ardẽtibus, & lõgis febribus salibres. Recõditi *vinacei inflãmatis mãmis, rigẽtibus, ac præduris, cum sale illinuntur.* Decoctura *eorum dysentericos, cœliacos, & fœminas fluxione vuluæ laborantes iuuat infusa: ad desessiones, ac fotus assumitur.* Nuclei *acinorum adstringendi vim obtinent: stomacho vtiles sunt.* Inspargitur *farina tostorum, polentæ modo, dysentericis, & cœliacis, & solutis stomacho.*

Vua passa. CAP. IIII.

V*Va passa alba adstringentior est.* Prodest *esitata caro earum tussi, faucibus, renibus ac vesicæ. Estur in dysenteria per se cum nucleis: & decocta in patinis cum melle, admista milij, ac hordei farina, & ouo, valet ad purgandum caput: eiusdem gratia cum pipere commanducatur. Testium inflãmationes sedat, illita cum lomento fabarum, & cumini farina. Fauos, epinyctidas, carbunculos, enatas in articulis putredines, & gangrænas, sine nucleis trita, & cum ruta imposita sanat. podagræ conuenienter cum panacis succo illinuntur: mobiles vngues illita, celerius extrahit.*

Oenanthe. CAP. V.

O*Enanthe vocatur vitis syluestris fructus, cũ*

floret. Recondi debet fictili non picato, collectaq; substrato linteo, in vmbra siccatur. Laudatissima in Syria, et Cilicia, & Phœnice. Vis ei adstrictoria: quare pota stomacho, ac ciendæ vrinæ vtilis. aluum sistit, ac sanguinis excreationes. Contra fastidia, & acorem stomachi, sicca, & illita efficax est. capitis doloribus tam viridis, quàm sicca ex aceto, & rosaceo pfunditur: sanguinolenta vulnera cataplasmate, & incipientes ægilopas, oris vlcera, & genitalium nomas trita cum melle, croco, myrrha, & rosaceo ab inflammatione vindicat. Pessis miscetur ad sistendum sanguinem: contra oculorum delacrymationem, & stomachi ardores cum polline pollentæ, & vino illinitur. Cinis crematæ in testa candentibus prunis, facit ad oculorum medicamenta, reduuias, & pterygia, abscedentes gingiuas, cruentasq; cum melle sanat.

Omphacium. CAP. VI.

OMphacium *succus est acerbæ vuæ nondum maturescẽtis, è Thasia vitæ, aut Aminea. Oportet autem ante Canis ortum, expressam melliginem in rubro ære, linteo cooperto, insolare, vsq; dũ cogatur: semperq; quod seruici vasis concretum hæsit, reliquo humori permiscere: noctu verò à subdialibus locis in tectum referri, quandoquidem nocturni rores ipsum concrescere non sinunt. Eligendum est flauum friabile, vehementer adstringens, & linguam mordens.*

Sunt

Sunt qui coquendo melliginem cogant. Prodest *contra tonsillas, vuam, vlcera oris, humida gingiuarum vitia, purulentas aures cum melle, aut passo: item ad fistulas, vetera vlcera, nomásque ex aceto. dysentericis, & mulieribus fluxione vuluæ laborantibus clystere infunditur: oculorum claritati, & scabritiæ, & erosionibus angulorum conuenit. Bibitur ad recentem sanguinis excreationem, etiam si rupta parte aliqua contingat: sed pauco, & æquatiore est vtendum, valde siquidem exurit.*

Vini natura. CAP. VII.

VIno vetere nerui læduntur, & reliqui sensus, quod tamen gustu suauius est: quare cauendũ ijs, qui intestinæ alicuius partis imbecilitatẽ sentiunt, attamen in secunda valetudine paucũ aqua dilutũ, innoxiè sumitur. Nouũ *inflat, ægrè coquitur, insomnia parit grauia, et vrinã ciet. Aetate medium vtraq; vitia fugit: quare ad victus sanorum, ægrorumq; vsurpatur. Album tenue, stomacho vtile, est ac facilè in membra distribuitur. Nigrum verò crassum est, & concoctu difficile, carnẽ alit, & ebrietatem creat. Giluũ, vtpote quod mediũ est, medias inter vtrunq; vires habet. In secunda tamẽ, & sinistra valetudine, cũ primis laudatur album. Quin & vina sapore distant. siquidẽ dulce crassis partibus constat, & difficilius à corpore expirat: stomachum inflat, aluum & interanea vt*

mustum turbat, sed minus inebriat: renibus, & vesicæ aptißimum. Austerum per vrinam celerius trãsit: sed capita dolore tentat, & temulentiam gignit. Acerbũ ad ciborũ per membra digestionũ accõmodatißimum: aluum, & cæteras fluxiones cohibet, minusq; vrinam expellit. Nouum neruos minus tentat. Vinum aqua marina factum stomacho aduersatur, sitim stimulat, neruos infestat, aluo aptum, à valetudine se recolligentibus inutile. Passum, quod vuis sole siccatis in area, aut in sarmento torrefactis exprimitur. Creticũ cognomine, aut pramnion, aut protropon: & sepa, quæ fit musto igni decocto, Græci sirion, aut hepsema appellant: nigra quidẽ, & quæ dicuntur melampsithia, crassa sunt, & corpora multum alunt: candidũ tenuius: & heluola inter hæc media, medias sortiuntur vires. Omnia tamẽ adstringũt, & pulsus reuocãt, faciunt aduersus venena, quæ exulcerando vocant, ex oleo pota, & vomitionibus reddita: cõtra cicutas meconium, pharicũ, toxica, & cõcretum in grumos lac: itẽ cõtra renũ, & vesicæ pruritus, rosiones, exulcerationesq;, inflat tamen, et stomacho aduersatur. Priuatim, prodest melampsithium, si venter rheumati suum sentiat. Albũ magis cæteris emollit aluũ. Gypso conditũ neruis officit, caput aggrauat. & incẽdit, ac vesicæ aduersatur: cõtra venena cæteris aptius. Picata, aut resinata excalfaciunt, concoquũt: sanguinem

guinem excreantibus inimica. Quæ verò apara chyta vocant, vt quæ admistã sepam recipiunt, caput implẽt, temulentiã gignunt, ægrius in halitum expirãt, stomachum malè habent. Inter Italica vina Falernum principẽ locum obtinet: quod inueteratum per quã facilè coquitur, pulsus exuscitat, aluum adstringit, stomacho vtile: sed vesicæ nocet, atq; ijs qui visus hebetudinẽ sentiunt, & ad potus crebros minimè idoneum. Albana craßioribus constant partibus, dulcia: stomachum inflant, ventrem emoliunt, sed concoctionem non æquè adiuuãt, & neruasa minus infestãt: vetuste eadem austerum saporem concipiunt. Cecubum, cùm sit dulce, est & Albano craßius: corpus, & colorẽ alit: ægrè tamẽ coquitur. Surrentinum valde austerum est: quare intestinorum, & stomachi fluxiones cohibet, & cùm tenue sit, caput minus tentat: inueteratum suauius redditur, & stomacho vtile. Adrianũ, et Mamertinum in Sicilia æquè craßis partibus gignuntur: modicè adstringunt, & ocyßimè inueterãtur, minusq; ob suam tenuitatem neruos tentãt. Paratypianum, quod ex Adriatico sinu defertur, odoratum, ac tenuius est: quare liberaliter epotum fallit, diu seruat ebrietatem, & soporem adfert. Istricum Paratypiano simile est, sed vrinam vehementius pellit. Chium tamen antedictis mollius, & aptũ potui est. bene alit, & minus inebriat, fluxiones cohibet, oculorum

medicamẽtis vtile. Lesbium facilè mẽbra subit, Chio leuius, & aluo idoneum. Ephesiũ eandem vim habet, quod Phygelites nominatur. Verũ Asianum è Tmolo monte, Mesogites appellatũ, capitis dolores ciet, & neruos lædit. Coum verò, & Clazomenium, quoniam multam sibi maris aquam vendicant, facilè corrumpuntur: flatus mouent, aluum turbant, neruis officiunt. Vinum omne (vt reliqua in commune dicãtur) merum, ac syncerum, & sua natura austerum, excalfacit, facilè in membra distribuitur, stomachũ adiuuat, appetentiam ciborũ inuitat: vires alit, ac robur auget: summum conciliat, & commendat colorem. Potum liberalius auxilio est contra assumptam cicutam, coriandrum, pharicum, ixiam, meconiũ, argenti spumam, taxum, aconita, fungósve: contra serpentium morsus, & omnium ictus, quæ refrigerando neccant, aut stomachum in vomitiones effundunt. Facit ad longas inflationes, rosionesq; præcordiorum, ac distentiones, stomachi resolutionem, & si venter, aut interanea rheumatismum sentiant. Conueniunt sudatoribus, & quibus corpus immodico sudore digeritur, maximè alba, vetera, & odorata. Quæ tamen vetustate dulcescũt, renibus, ac versicæ acõmodatiora reddũtur: vulneribus, inflammationibusq; in succida lana imponuntur: tetra vlcera, & phagedænica, & fluxionibus obnoxia commodè perfunduntur. Quæ marinam

rinam non receperunt. austera, & alba, ad sanorum victus vsurpantur. In his præstant Italica, *Falernũ, Surrentinũ,* Cecubum, *Signinum, & permulta Cãpaniæ, &* Parætypianũ *ab* Adriatico *sinu, &* Siculum, *quod* Mamertinũ *appellatur,* Ex *Græcis* Chium, *Lesbiũ, te* Phygelites *ex* Epheso. *Crassa verò, et nigra stomacho negotiũ exhibent, inflationẽ pariunt, corpus augent. Tenuia tamẽ, & austera stomacho prosunt, & minus carnes alunt. Vetera valde tenuia, & candida vehementius vriam ciunt, & dolores capitis mouent, neruosq́; largius pota tentãt. In media ætate, vt à septimo anno, potui saluberrima sunt.* Modus *autẽ pro ætate, & tẽpore anni, & consuetudine, & qualitate vini definiatur.* Nõ *sitire, & modicè cibos prolui, optimum est præceptum.* Nocet *ebrietas omnis, & maximè assidua, siquidem obsessos neruos quotidie remittit: largiorq́; potus acutorum morborum adfert initia.* Mediocris *tamen vinolẽtia aliquot diebus, maximè post aquæ potus, vtilis: namq́; modo quodam ex alto euocat, sensilesq́; expurgat excretus, & per cæca corporis ducit spiracula.* Sed *aquam post vinolentiam bibere oportet: siquidem valetudinis alicuius gratia factæ temulentiæ remedium adfert frigida.*

Vinum omphacites. CAP. VIII.

O*Mphacites nomine, peculiariter fit in* Lesbo, *siccata sole acri vua, paulò ante maturi*

tatem decerpta, triduo aut quatriduo, donec racemi in rugas contrahantur: expressumq́; vinũ cadis insolatur. Vim astringendi habet, prodest dissolutis stomacho, & ilei dolore laborantibus: item prægnantium malaciæ, & crudis. in pestilantia quoque sorptũ auxiliari dicitur. Huiusmodi *vina nõ nisi post multos ãnos bibi possũt.*

Lora. CAP. IX.

L*Ora, quam deuteriam, alij potimon appellãt, fieri solet adiectis metretis tribus aquæ in vinicea, quibus triginta vini metretæ extractæ fuerint: calcatis vinaceis expressoq́; decocto ad tertias partes, & additis in singulos cõgios modi eius qui remãsit, binis salis sextarijs, post hyemẽ transfunditur in vasa.* Lora *intra annũ vtendum: etenim celeriter exolescit.* Conuenit *ægris, quibus timemus noxã vini, coacti sæpe desiderijs eorum obtẽperare: item à longa valetudine se recolligentibus.* Fit *& vinum, quod adynamõ vocant, loræ vires habens, hoc modo.* Pares *aquæ, & musti mensuræ coguntur* molli *igne, donec absumatur aqua, quod vbi refrixerit, elutriatum picato vase reconditur.* Alij *marina, et cœlestis aquæ, mellis, & musti pares miscent portiones, decapulãt, & quadraginta diebus insolant, quo ad annum vtuntur ad omnia eadem.*

Vinũ è labrusca. CAP. X.

V*Inũ è syluestri vua nigrũ, adstringit: prodest alui, et stomachi fluxiõibus, et cæteris*

qui

quibus constrictione, & contractione opus est.

Vinum melitites. CAP. XI.

MElitites datur in longis febribus, quæ stomachum infirmarunt. nanque aluum leuiter emollit, vrinam ciet, stomachũ expurgat. prodest articulario morbo, renum vitijs, imbecillo capiti, & mulieribus abstemijs: odoratum siquidem est, & corpus alit. Distat à mulso, quod fit è vino vetere, austero, & melle exiguo. Melitites *autẽ adiecto ad quinq; congios austeri musti mellis congio, et salis cyatho.* Cortinis *magnis quo magis ad efferuescendum locus pateat, fieri oportet. sensim asperso sale: cumq; efferuere desierit, in alia vasa transfunditur.*

Mulsum. CAP. XII.

MVlsum è vetere vino, austeroq;, et bono melle factum, præfertur: minus enim inflat, ac celeriter id genus in vsum venit. V*etus corpus alit. media ætate, aluo prodest, vrinam pellit, à summo cibo sumptum, nocet: & inter initia potum, implet: dein appetendi auiditatem reuocat.* F*it mulsum duabus vini metretis, admista vna mellis.* A*liqui, quò celerius præberi poßit, mel cum vino coquunt, & ita transfundunt.* A*lij vtilitatis gratia, ad sextarios sex musti feruentis vnum mellis adijciunt: et vbi ferbuerit, vase recundunt. dulce autem permanet.*

Aqua mulsa. CAP. XIII.

AQua mulsa easdẽ, quas mulsũ vires possidet

det. Cruda vtimur cùm moliri deiectionem, aut vomitionem incitare volumus: vt ijs, qui venena hauserunt, ex oleo decocta datur imbecillis, & hominibus elanguescentis pulsus, quos illi dixere microsphyctos, tußientibus, peripneumonicis, et ijs, qui immodico sudore digerũtur. Iã *paratum, conditiuumq́; quod aliqui hydromeli. propriè vocant media ætate adynamo vino, aut loræ in recreandis viribus respondet, & similem vim adipiscitur. quare inflammationibus alicuius membri plusquam lora prodest.* Inueterati *tamen vsus damnatur inflamatis, aut constrictis: sed laboranti stomacho, aut cibum fastidienti, sudatoribúsve conuenit.* Fit *duabus pluuiæ aquæ veteris ad vnam mellis partem additis, & insolatis.* Alij *fontanam aquam adijciunt, & ad tertias partes decoquũt, & ita recondunt.* Nec *desunt qui hydromeli appellent, quòd à melle elutis aqua fauis confici ac seruari soleat: sed meracius confieri conuenit. aliqui id coquunt.* Aegrotantibus *noxium est: quoniam plurimum ceraginis sibi vendicat.*

Aqua. CAP. XIIII.

DA *aquis in vniuersum decernere, propter locorum proprietates, & peculiares naturas, cœlũ, & alia pleraque, difficile est.* Magna *tamẽ ex parte optima est dulcis, syncera, nullius omnino qualitatis particeps, & quæ ne minimo quidem tempore in præcordijs commodatur. ad*

hæc

hæc quæ & facili via fertur, & citra molestiam nec inflationes creat, & minimè computrescit.

Aqua marina. CAP. XV.

AQua maris calida est, & acris. stomacho aduersatur, aluum enim conturbat: pituitã expellit. Si verò calida ad fotus adhibeatur, elicit, & discutit: neruorum vitijs, & pernionibus, ante vlcera prodest. Miscetur cataplasmatis ex hordeacea farina, & emplastris, & discutientibus malagmatis. Ad mouendas eiectiones tepe facta infunditur, & ad tormina, calida, psoras, pruritus, impetigines, lẽdes & mammas rigẽtes, foueri vtile est: liuores fotu discutit. ad venenatos ictus, qui tremorem, & refrigerationem afferunt, salutaris intelligitur: maximè scorpionum, phalangiorum aspidumq;: etiam si quis in calidam descendat, auxiliatur. & malo habitu confectis iandiu corporibus, neruisq;, balneæ ex ea vtiles, hydropicos, captis dolores, aurium grauitates, feruentis vapor leuat. Syncera, & sine potabilis aquæ mistione reposita, virus deponit. Sunt qui etiam præcoquant, & ita recondant. Datur ad purganda corpora per sese, aut ex posca, aut cum vino, aut melle: verùm post deiectionem dant gallinæ, aut piscium iuscula, ad domandam morsus acrimoniam.

Thalassomeli. CAP. XVI.

QVod thalassomeli vocatur, vehementer purgare cõstat. Tẽperatur aũt æquis partibus

tionibus maris, mellis, & imbris ex alto, defæcatis, & picato vase per Canis æstus insolatis. Alij ad binas marinæ coctæ singulas mellis adijciunt, & vase condunt. huiusmodi moderatius est aqua marina & mitius.

Acetum. CAP. XVII.

A*Cetum refrigerat, & adstringit. Stomacho vtile, appetentiam excitat: erumpentẽ vndecunque sanguinem, potu insessúve sistit. prodest alui fluxionibus coctũ cũ cibis, cruentis vulneribus inditur: inflammationes arcet, in succidis lanis, aut spongia impositum: reprimit procidentia sedis: vuluæq́;: item abscedentes gingiuas & sanguine manantes. Ad nomas & ignem sacrum, vlcera quæ serpunt, lepras, impetigines, pterygia, cũ aliquo conuenienti efficax est: phagedænas vlcerum, nomasq́; fotu continuo cohibet: podagricis calido fotu, cum sulphure auxiliatur sugillationes rapit, cum melle illitum. Contra capitis ardores cum rosaceo in succidis velleribus, aut spongia imponitur. Ad aquã inter cutem, grauitatem aurium, & sonitus sibilosq́;, feruentis vapor proficit: instillatum quoque aurium vermes necat. Panos coercet tepidi fotus, aut si imbuta aceto spongia admoueatur: pruritus permulcet. Contra venenatos serpentium ictus, qui refrigerando nocent, calidum commodè souetur: & frigidum ijs, quæ exurens virus eiaculan*

eiaculantur. Calidum potum, atque vomitionibus redditum, & aduersus omnia venena efficax est, præsertim contra meconium, & haustã cicutam, conglobatum in ventre sanguinem, lac coagulatum, fungos, ixiam, taxumq́; cum sale. haustu voratas hirudines, si sorbeatur, eijcit: tussim veterem mitigat, & recentem lacessit. In orthopnœa calidum commodè sorbetur: gutturis fluxiones gargarizatum inhibet: anginis, et vuæ procidenti conuenit. contra dentium dolorẽ calidum colluitur.

Acetum mulsum. CAP. XVIII.

ACetum mulsum, quod oxymel vocant: hoc modo temperatur. Aceti heminas quinq;, salis marini pondo: mellis minas decem: aquæ sextarios quinque, pariter coquito, deciies efferuescente cortina: atque vbi refrixerit, diffundito. Sumptum crassos humores extrahere, & ischiadicis comitialibus, & articurorum morbo conflictatis prodesse creditur. Cõtra morsum eius viperæ, quam sepa vocant, haustum meconium, ixiámve auxilio est. Anginis vtiliter gargarizatur.

Acida muria. CAP. XIX.

ACida muria, quam Græci oxalmen vocant, cõtra nomas fotu, putrida vlcera canũ morsus, & venenatos ictus auxiliatur. Sanguinis fluxiões post ecixos calculos sistit, si statim calida in vulnus inijciatur: et prociduam sedem reprimit. dysentericis, si nomas sentiant, infunditur

tur, oportet autem ex lacte instillare. Hirudines sorbitione, aut gargarizatu necat. furfures & manantia capitis vlcera exterget.

Thymoxalme. CAP. XX.

THymoxalme *veteres vtebantur, dabántq; laborantibus imbecillitatē stomachi, ternos quaternósve cyathos, aqua callida dilutos: item in articularibus morbis, & inflammationibus. Crassos humores, atrósque trahit.* Hoc modo *fa ctitatur.* Thymi *triti acetabulum, salis idem modus, rutæ, pulegij, polentæ, singulorum exiguæ portiones in vas conijciuntur, aquæ terni sextarij, & aceti terni cyathi infunduntur, & circūposito linteo sub dio madescunt.*

Scillinum acetum. CAP. XXI.

S*Cillinum acetum hoc modo fit. Scilla, quæ cādida fuerit, expurgata cōciditur, traiectáq; lino segmenta modicis interuallis, ne se cōtingāt, siccantur in vmbra quadraginta diebus: mina eorum in aceti boni sextarios duodecim immergitur, & vase diligenter operto septēnis diebus in sole madescit: post eum dierum numerum scilla eximitur, & expressa abijcitur: defæcatum acetum transfunditur, & reponitur. Aliqui scillæ minā quinque aceti sextarijs miscent. Alij citra exiccationem repurgantes, parem mēsuram adijciunt, & senis mensibus macerari patiuntur. Id multò magis humorum lentitias digerit.* Gingiuas *humore prægnantes collutione*

stria

stringit, firmatq́; & motos dentes stabilit, putredines oris, & graues halitus tollit. durat fauces sorbitione, & calosas facit: vocem expedit, & lympidam, canoramq́; reddit. Datur stomachicis ægrè cibum concoquentibus, melancolicis, comitialibus, vertiginosis, mente captis: item vuluarum strangulationibus, lienis incremento laborantibus, ischiadicisq́;. Imbecillos admodũ recreat, corpus sanum reddit, & bonum colorem præstat: oculorum aciem exacuit: tarditatem quoque aurium, infusione purgat. In summa ad omnia efficax. Cauendum tamen intestinus exulcerationibus, in capitis dolore, aut neruorum vitijs. Datur quotidie ieiunis sorbendum inter initia exiguum, paulatim adaugendo, ad cyathum vsque. Nonnulli binos dant cyathos, aut largius.

Scillinum vinum. CAP. XXII.

S*Cillinum vinũ fit hoc modo. Dissectam, vti dictum est, scillã, & sole siccatam cõtundito, minã eius tenui cribro incernito, & linteo raro illigatã in vicenos sextarios musti recentis, ac boni demergito. vbi trimestri spatio maduerit, elutriatum vinum, obstructo diligenter vase, recondito. Licet quoque sic humida scilla vti. In orbiculos, rapi modo, dissectam duplicato pondere, quadraginta diebus insolari oportet, & valde inueterascere. Alia parandi ratio. Scillæ dissectæ, & repurgatæ tres minas in Italicam metre*

tā musti demittito, & senos menses in vase oblito structo macerati sinito. post id tēpus defæcatum & excolatū vinūrecundito. Vtile est contra cruditates, & ciborum corruptiones: item ijs qui reuomunt cibū, & si pituita in ventre, aut stomacho coierit. Prodest lienosis, malè habitis corporibus, aqua inter cutē, regio morbo, difficili vrinæ torminosis, inflationibus, resolutioni neruorum horroribus longis, vertiginosis, et vulsis, menses pellit: minimè neruos infestat. Hoc vinum vetustate fit melius. Cauendus in febre vsus, aut si interanea vlcus sentiāt.

Vina marina. CAP. XXIII.

V*Ina ex marina aqua, variè factitantur. Aliqui enim statim cùm decerpta sunt vuæ, aquā maris admiscent. Alij in area vuas sole siccāt, quib⁹ calcatis marinā adijciūt. Alij passas prius vuas in dolijs marina aqua macerāt, mox calcatas exprimūt. id magis paßi generibus adscribitur. Quæ tamē austeriore gustu tēperantur. cōtra febriū aduentantiū indicia valēt, si modo meliora non adsint: aluū subducunt: prosunt purulenta extußientibus, & si dura aluus exerceat. Quæ ex Aminæis vuis fiunt, caput tentāt, stomacho aduersantur, flatus creāt. Verùm quò plenior habeatur historia, ijs qui huius studio tenētur, nō inutile existimamus varias vinorū cōpositiones adferre, nō quòd frequētiorū, aut necessarius excitat vsus, sed nequid o-*

mi-

misisse videamur, quod ad eorum rationẽ attinet. Sunt autẽ quædã ex ijs factitia, minoris curæ ac impẽdij, quæ cadunt in vsus: vti q̃ ex cotoneis malis, pyris, siliquis, itẽ myrti baccis cõponuntur.

Vinum cydonites. CAP. XXIIII.

CYdonites, nomine alio melites appellatur, & ita fieri consueuit. Mala cotonea exemptis seminibus, frustatim rapi modò scinduntur & duodecim minarũ põdo, in musti metretam, triginta diebus macerantur: postea defæcatũ vinum reponitur. Alia faciendi ratio. Oportet ad singulos mellis sextarios denos succi cotoneorũ tusorum pressorumq; adijcere, & ita recondere. Vinũ hoc adstringit: prodest stomacho, dysenteriæ, hepaticis, renũ vitijs, et vrinæ difficultatis. Melomeli, quod et cydonomeli nominãt, sic fit. Cotonea mala seminibus suis castrata, in quàm plurimũ mellis, quo penitus demersa cõtegãtur: cõijciuntur: id post annũ mitescit, mulso nõ dissimile. Præstat eadem, quæ superior compositio.

Hydromelum. CAP. XXV.

FIt hydromelon duabus mensuris aquæ coctæ, & sub Caniculæ sydus insolatæ, additis ad vnam melomelitis facti ex cotoneis. Vis huius eadem est.

Omphacomeli. CAP. XXVI.

OMphacomelitis faciẽdi ratio hæc est. Acerbæ vuæ adhuc immaturæ, & tribus die-

bus insolatæ exprimũtur, & ad ternas succi partes, melis optimi despumati singulæ partes, adijciuntur: & insolatur in vasa transfusum. Vim reprimendi, ac refrigerandi habet. stomachicis, cœliacisq; conuenit. Vsus post annum est.

Vinum ex pyris. CAP. XXVII.

F*It & è pyris, perinde atque cotoneis, vinum apijtes nomine, sed ita vt pyra non magnopere maturescant. Ex siliquis etiam, mespilis, sorbis, simili modo temperatur. Omnia hæc genera acerba sunt, & adstringunt. stomacho vtilia sunt atque intestinas fluxiones cohibent.*

Vinum œnanthium. CAP. XXVIII.

F*It è feraci vitæ syluestri, quod vocatur œnãthinum. Sicci flores minis duabus musti cado macerati, post triginta dies mutantur, mox colatum vinum reconditur. Facit aduersus stomachi imbecillitatem, cibi fastigia, & cœliacos, & dysentericos.*

Vinum ex punicis. CAP. XXIX.

F*It è punicis malis maturis, quod rhœten nominant, succo expresso ab acinis eorum, quibus lignosus nucleus abest, apyrena vocant, ac decocto ad tertias, & ita reposito. Efficax est cõtra fluxiones internas, & febrim cum alui profluuio exortam stomacho vtile, adstringit aluũ, & vrinam mouet.*

Rosaceum vinum. CAP. XXX.

R*Hodites sic fit. Rosarum siccarum, tusarũ*

quo

q; minam linteolo deligatam in sextarios octo musti demergito: & post tres menses defæcatum vinum transfundens recondito. Vtile ijs, qui se bri carent, & ad stomachi coctiones, & dolores à cibo potum: & contra humidas aluos, & dy senterias. Fit *quoque ex succo rosarum addito melle, quod rhodomeli vocant: quod alteriæ scabritijs conuenit.*

Myrtites vinum. CAP. XXXI.

M*Yrtites fit, baccis nigris, quæ maturitatē excesserint, tusis, & organo expreßis. Aliqui ad tertias coquunt. Alij baccas prius sole tor rent, & quaternis sextarijs contusarum, ternas aquæ heminas adijciunt, & vini veteris parem modum: postea exprimunt, & seruant. Magnopere adstringit. stomacho vtile: fluxionibus ven tris, ac stomachi prodest, & cōtra intestinas vlce rationes, & profluuia. denigrat capillos.*

Myrsinites vinum. CAP. XXXII.

M*Yrcinites sic temperatur. Rami nigræ myr ti cum suis baccis, & folijs tusi, decem minarum pondo, in tribus musti congijs feruescunt, donec duo supersint, aut certè dimidium: id vinum colatum ad vsus reconditur. Contra furfures, vlcera in capite manantia, eruptiones papu larum, gingiuas, tonsillas, & purulentas aures efficax est: sudores sistit.*

Lenticinum, & terebinthinum vinum.

CAP. XXXIII.

LEntiscinũ similiter vt myrsinites tẽperatur. Nec secus terebinthinũ; nanq; bacciferi eorũ rami sumi debent. Similes insunt vires. adstringũt, stomacho accõmodantur, & defluxionibus intestinorũ, vesicæ, & stomachi, et sanguinis profluuio. Vlcera omnia fluxionibus obnoxia, fotu ad cicatricẽ perducunt: fluxiones vuluæ, ac sedis insessione cohibẽt.

Palmeum vinum. CAP. XXXIIII.

PAlmulas maturas, quas vocãt chydæas in vrceolũ imo pertusũ, et obstructũ picata arũdine, demittito: lino foramẽ sit obturatũ, et quadragenis sextariis ternos aquæ cõgios infũdito. quòd si ipsũ ita dulce esse nõ libeat, quinq; cõgios infudisse satis est. post decẽ dies detracto ab arundine linteo assumito vinũ crassũ, & dulce, et reponito. Suaue illud quidẽ, sed capiti noxiũ. cõtra fluxiões propter adstrictoriã vim efficax: stomachicis, cœliacis; sanguinẽ expuẽtibus cõuenit. Aliqui idẽ addita aqua iterũ capiũt, et tertio, quarto, quinto, sextóve faciunt, quod tãdem acore vitiatur.

Vinum ex caricis factum.

CAP. XXXV.

CAtorchites, aliquibus sycites vocatur, in Cypro fit, ita vt palmeum: sed hoc interest, quoniam pro aqua tantundẽ humoris adiiciunt, in quo recenter pressa vinacea maduerint. Caricæ, quæ chelidoniæ, aut phœnikeæ appellantur, præse

præsertim nigræ macerantur, vti diximus: & post decem dies humor excipitur, atque iterum, aut tertio, idẽ modus aquæ, in qua vinacea maduerint, infunditur. simili modo intercedẽte spatio, quarto, aut quinto assumitur. Demacerato*rum liquor non secus acorem cõtrahit, & aceti vsum præbet.* Id tenue *est: flatus gignit, stomacho aduersatur, fastidium parit, aluo tamẽ prodest, vrinam ciet, mẽses trahit, lactis vbertatem facit, vitiosum sanguinem creat, & elephantiasin adfert, vt potio, quam zython appellamus. Aliqui sex amphoris, decem salis sextarios adijciunt. Alij muriæ amphorã. quod non facilè vitiatur, & aluo idoneum fore censent. Alij thymum, & fœniculum imo subijciunt, & caricas superponunt: & ita vicißim, donec vas expleuerint. Fit & è sycomoris eodem modo vinũ, sed in acetum acre degenerat: quoniam non ita prævalet vis eorum, vt fluẽtis liquoris dulcedinem retinere poßit.*

Resinatum vinum. CAP. XXXVI.

R*Esinatum vinũ populatim factitari solet. copiosum in* Galatia: *quoniam vinũ illic coacescat, vua non maturescẽte, ob cœli algorem, nisi picea resina temperetur.* Re*sina autem cum cortice tũditur, & amphoræ dimidiata hemina permiscetur. Aliqui vbi efferbuit, excolant, separantes resinam: alij relinquunt.* H*æc vina vetustate dulcescũt.* O*mnia capitis dolorem, & ver-*

tigines faciunt: coctionem tamen adiuuant, & vrinã cient: tussientibus, ac destillatione vexatis conueniunt: item cœliacis, dysentericis, & hydropicis, & fœminis fluxione vuluæ laborantibus: altis exulcerationibus infunditur. In hoc autem genere nigricans magis albo constringit.

Vinum strobilites. CAP. XXXVII.

STrobilites fit maceratis in musto nucibus pineis, recẽtibus, fractisq́;: præbetq́; resinati effectus. Si quis madefactas nuces pini musto decoquat, potũ affatim conuenit ijs, qui tabitudine conficiuntur.

Cedrinum, & ex aliquot arboribus, ac fructibus vinum. CAP. XXXVIII.

CEdrinum, iuniperinum, cupreßinum, laurinum, pineum, aut abiegnum, simili ratione fiunt. Diuisos recenter ramos, cùm fructũ edunt, aut soli, aut balneo, aut igni admouere oportet, vti consudent, congioq́; vini minam vnam permiscere, & post duos menses transfundere, & antequàm recondantur, insolare. Factitiorũ vinorum vasa impleri debent: nanque non plenis vasis, vina in acorem corrumpuntur. Medicata autem vina rectè valẽtibus insalubria. Omnia excalfaciunt, vrinã cient, & substringunt. Laurinum tamen vehementius excalfacit. Fit quoq; è fructu cedri maioris vinum, congio musti, adiecta tusarum baccarũ selibra. diebus quadraginta insolari debet, & defæcatũ in vasa transfer

ferri. Fit etiam vinum è baccis iuniperi, non aliter quã cedrites, & ad eadẽ valẽs. Cedrites hoc modo fit. Cedriam dulci aqua lauant, & singulas amphoras singulis cyathis diluunt, & ita musto replent. Hoc genus vini excalfacit, extenuat: tussi antiquæ vtile sine febre, pectoris laterisq; doloribus, torminibus, ventris, & interaneorũ vlceribus, purulẽtis excreationibus, mulieribus vuluæ causarijs, hydropicisq;: facit aduersus ventris tineas, & horrores. Contra venenatos ictus auxiliatur: serpentes necat: aurium doloribus instillatum medetur.

Picatum vinum. CAP. XXXIX.

PIcatum ex liquida pice, & musto temperatur. Picem autem primùm marina, aut muria tantisper eluere oportet, dum inalbuerit, & syncera maris aqua defluat: mox aqua dulci proluenda: cõgijs octo musti vncia picis vna, aut altera adijcitur: vbi efferbuerit, & cõstiterit, in vasa diffunditur. Hoc genus vini excalfacit, concoquit, purgat, abstergit: vtile doloribus pectoris, alui, iecinoris, lienis, & vuluæ, si sine febre sint, veteri rheumatismo, exulceratiõibus in altum recedentibus, tussi, suspirijs, concoctionibus tardis, inflationibus, & luxatis, præsertim in succida lana impositum.

Vinum absinthites. CAP. XL.

ABsinthitæ faciundi ratio euariat. Aliqui enim duodequinquaginta sextarijs Itali-

carum amphorarum, admiſtam abſinthij pontici libram decoquunt ad tertias: & vbi infuderint ſex aceti ſextarios, & abſinthij ſelibrã, ac diligenter permiſcuerint, diffundunt in vas: dumq; conquieuerit, defæcãt. Alij abſinthij minam in amphoram demittunt, tuſamq; & raro linteo deligatam, in cado muſti macerant binis menſibus. Alij abſinthij quadrantem, alij trientem, & nardi Syriacæ, cinnamomi, caſſiæ, floris iunci odorati, calami, elatæ, palmarum ſingulos ſextantes inijciunt in metretam muſti, & tundentes prius pila, obſtructo vaſis ſpiraculo, binis ternisve menſibus dimittunt: poſtea defæcatum vinum transfundunt ad vſus. Alij addunt in muſti cadum. Celticæ nardi drachmas quatuordecim, et abſinthij drachmas quadraginta, linteo inuolutas: & poſt quadrageſimum diem elutriant. Alij in ſenos ſextarios muſti, abſinthij libram, & ſiccæ pini reſinæ ſextantem immittunt: & poſt decem dies excolãt, & recondunt. Vtile eſt ſtomacho, vrinam ciet, tardam concoctionem accelerat: hepaticis, regio morbo, & renum vitijs auxiliatur; faſtidia diſcutit. ijs prodeſt, quibus ſtomachus negotium exhibet: valet contra longam præcordiorum diſtentionem, & inflationes, teretesq; ventris tineas, & remoratos menſes, contra hauſta ixiæ venena quàm plurimum potum, & vomitionibus redditum, auxiliatur.

Vinum hyssopites. CAP. XLI.

HYssopites è Cilicio hyssopo maximè laudatur. Fitq; similiter, foliorum hyssopi tusorum libra in amphoram musti coniecta: linteolo raro cum quibusdam lapillis folia inuoluũtur, vt degrauatus ponduſculo fasciculus sidat: vinum post quadraginta dies defæcatum elutriatur. Cõtra pectoris, latreũ, & pulmonis vitia, veterem tussim, & suspiria prodest: vrinã cit: torminibus. & horroribus febrium circuitu repetentibus auxiliatur. menses mouet.

Vina ex diuersis plantis facta. CAP. XLII.

SImili modo chamædrites fieri solet. Excalfacit, discutit: cõuulsis, regio morbo, vuluæ inflationibus, tardæ concoctioni, incipienti aquæ inter cutem subuenit. Inueterascens medius redditur. Stœchadites non secus temperatur. Congij sex stœchadis minam addere oportet. Crassitiem, inflatiões, laterum neruorúmq; cruciatus, & perfrictiones discutit. comitialibus commodè datur cum pyrethro, & sagapeno. Fit ad eadem acetum è stœchade herba, vt paulò antè diximus, aceto macerata, quod eosdem implet effectus. Fit vinum è betonica, quam cestron psychotrophon appellant. Herbã semine maturo prægnantem, cum suis ramulis minæ pondo, congijs duobus vini macerant, & post septimum mensem transfundunt. Ad multa interaneorum vi-

tia

tia, vt frutex ipse, pollet. Et vt in vniuersum dicatur, factitia vina sibi misturarum vires adsciscũt. quare nõ difficile fuerit ijs, qui illarũ naturam norint, vinorũ vires coniectura quadã consequi: veruntamen vinorum vsus febricantibus abdicandus. Fit etiámnum è betonica acetum ad eadẽ vitia vtile. Tragoriganites fit quaternis tragorigani drachmis linteolo colligatis, in quaternos musti sextarios cõiectis, & post tertiũ mensem transfusis. Prodest torminibus, vulsis, ruptis, laterũ doloribus, spirituũ discursationi, ægris concoctionibus. E napis fit vinum, nomine bunites, drachmis duabus tusi napi in sextarios duos musti additis, & cæteris eodem modo factis. Prodest stomachicis, & dimicatiõe, aut longo equitatu fatigatis. Dictami drachmas quatuor macerato quaternis musti sextarijs. Facit aduersus stomachi fastidia: mẽses, & purgamentũ à partu subducit. Marrubij adulti folia tundito, & sextarios octo in musti metretã demittito, et reliqua cõsimiliter facito. Cõuenit hoc vinum pectoris vitijs, & omnibus, quibus marrubium. Thymi tusi, & cribrati vncias centum linteolo colligatas, in amphorã musti adijcito. Valet contra ægras coctiones, fastidia, dysenteriam, neruorum & præcordiorum dolores, hybernos algores, & venenata animalia, quorũ morsus frigus insequitur, aut putrescit locus. Simili modo è satureia vinum fit. quod eadem,

qui

quæ thymites præstat. Sic quoque origanites ex Heracleotico origano cõficitur similiter cũ supra dicto. Facit eadem, quæ thymites. E calamintha, pulegio, & abrotono vina fiũt eodem, quo thymites modo. Prosunt stomachicis, cibum fastidientibus, & regio morbo: quòd vrinam moueant. Fit item è conyza vinum contra venena ta ante alia efficax.

Vinum aromatites. CAP. XLIII.

ARomatites ita fit. Palmæ, aspalathi, calami, nardi Gallici, singulorũ quatuor sextarios sumito: postquàm cõtriueris, passo subigito, coactis ingentibus offis, & in sextarios duodecim austeri musti deiectis, operculato vase, quadraginta diebus quiescere sinito: deinde vbi fæce expurgatum fuerit, recõdito. Alia eius ratio. Calami vncia, phu drachmæ septem, costi drachmæ duæ, nardi Syriaci drachmæ sex, casiæ vncia, croci drachmæ quatuor, amomi drachmæ quinque, asari drachmæ quatuor. Omnia simul trita, & linteo colligata in cadũ musti, demerguntur: & postquà vinũ deferbuerit, transfunditur. Facit ad pectoris, & laterũ, & pulmonis dolores, difficili vrinæ, horroribus, retardatis mensibus, atque ijs qui per frigora iter faciunt: potum conuenit. pituitæ craßitiem extenuat, colorem alit, somnum conciliat, dolorem finit, renum, & vesicæ vitijs auxiliatur.

Vin

Vina ex diuersis odoramentis facta.

CAP. XLIIII.

FIt & vinũ ad destillationes, cruditates, tussim, inflatiões, & si humor in stomacho coit. Myrrhæ duæ drachmæ, piperis candidi drachma vna, iridis drachmæ sex, anisi drachmæ tres. omnia plenius tusa, & linteolo inuoluta, in sex vini sextarios coniiciuntur: vinum post triduũ colatur, & in lagena reconditur. Datur *post deambulationem meraculũ, cyathi vnius mẽsura. Fit quoque nectarites ex helenio herba, radice sicca pondo quinque drachmarum linteolo colligata, & in congios sex musti addita, & post tres menses effusa.* Facit *ad stomachi, & pectoris vitia: vrinam pellit.* E *Syriaca nardo, &* Celti*ca, malabathroq; vinum factitatur, hac ratiõe. Singulorum selibrã in binos musti congios mittito, post menses duos colato.* Datur *cyathus vnus cum tribus aquæ.* Hoc *vinum efficax est cõtra vitia renum, hepaticos, regiũ morbum, & vrinæ difficultatẽ. prodest stomachicis, atque iis quos pallor decolorat. Alii vnciam, aut sextantem acori, &* Celticæ *nardi quadrantem in musti amphoram adiiciunt. Asari quadrantem in senos musti sextarios itidem demittito.* Id *vini genus vrinã ciet: hydropicis, & regio morbo laborantibus, hepaticis, ischiadicisque conuenit. Radicis syluestris nardi recentis, & tritæ, cribratéque bessem in congium musti coniicito: duos mens*

menses quiescere sinito. Vtile est hepaticis, difficili vrinæ, inflationibus, stomachicis.

Vina ex diuersis herbis facta.

CAP. XLV.

RAdicis dauci contusæ drachmas sex in musti amphorã imponito, & similiter transfundito. Facit ad dolores thoracis, præcordiorũ, & vuluæ: mẽses pellit, ructus ciet, et vrinã prodest tussi, ruptis, vulsisq́;. Saluiæ vnciã in musti amphorã, quod idẽ cũ ceramio est, mittito. Valet cõtra renũ, vesicæ, & laterũ dolores, reiectiones sanguinis, tussim, rupta, vulsa, & suppressos mẽses. Panacis vnciã in musti congiũ mittito, & trãsfundito. Prodest ruptis, vulsis, cõtusis, orthopnœæ: lienis crassitiẽ extenuat: cõtra tormina, coxendicũ dolores efficax est: tardas concoctiones accelerat: menses, & partus extrahit: aquæ inter cutẽ, & serpentiũ ictibus auxiliatur. Vina ex acoro, et dulci radice cõsimili modo fiũt. Oportet enim singulorũ vncias octo in senos cõgios mittere, tribus mensibus macerare, mox in vas transferre. Faciunt ad pectus, & latera, & vrinã mouẽt. Seminis apij recẽtis, maturi, et cribrati vnciæ nouẽ in linteo colligatæ in musti amphorã demittatur. Appetitũ excitat: stomachicis, & difficili vrinæ auxiliatur: faciles spiritus facit. Ex fœniculo, anetho, & petroselino, vina eodẽ modo fiũt, et ad eadẽ efficacia. Fit et è flore salis vinũ, multò ad purgandũ efficacius, quàm

vinum aqua marina temperatum. Fauces, vesicam, renes, & stomachum infestat: quare neque in secunda, neque aduersa valetudine prodest. Fit etiam vinum, quod phthorion vocant, quoniã partus necat, & abortus facit, veratro, aut scammonia, aut syluestri cucumere, iuxta radices vitiũ sato: siquidẽ vites sibi illorũ vires adsciscunt. Id vinũ partus enecat: datur ieiunis mulieribus, quæ antè vomuerũt, cyathorũ octo mẽsura, dilutum. Ramorũ thymelææ cum suis folijs, & fructu triginta drachmas mittito in congios tres musti, & leui igne coquito, donec congij duo supersint, defæcatumq; recõdito. Aquosa purgat excrementa, & lienem absumit. Chamelæa dum floret, cum folijs tusa, & cribrata decem drachmarum pondere, in musti congium additur: post duos menses vinũ in vas transfertur. Aquæ inter cutem, hepaticis, & lassitudine confractis, efficax est: itẽ mulieribus, quæ à partu ægrè purgantur Chamæpityinum simili modo fit, ad eadem conueniens: vrinam quoque ciet. Librum radicis mandragoræ concidito, segmenta lino traijcito, quod selibram æquat, in musti cadum demittito, ibiq; esse sinito ad menses tres, deinde transfundito. Media potio, heminæ dimidium: bibitur, passo in duplum addito. Aiunt heminam vini congio mistam, potu soporem adserre. cyathus vnus cum sextario vini potus, enecat. Mediocris vsus eius doloris sensum

aufe

aufert: fluxiones incrassat. olfactu, potuq́; , & cum inditur, idem præstat. In congium musti aqua marina diluti. drachmas duodecim nigri veratri triti in linteo mundo mittito: dumq́; efferbuerit, in marinæ aquæ congios quatuordecim, vbi pleniusculè fregeris, inijcito: post aliquot dies colato, & vtitor. Dato cyathum vnũ ex aqua balnei, in potu ad aluum soluendam, ijs qui euomuerunt à cœna. Alia ratio. Veratri drachmas viginti, iunci odorati vncias duodecim, spicæ Syriacæ vncias tredecim. cribratas, & linteo colligatas, in septem vini Coi sextarios, diebus quadraginta macerandas indito, postmodum colato, dabis in potu sesquiheminam. Aliter: Decoctæ marinæ aquæ ex alto petitæ sextarios duodecim, veratri cãdidi libras sex, in musti amphora quadragesimo die quã madefeceris, colato, & vtitor. Alia ratio: Veratri drachmas duodenas, et aphronitri quaternas in senis musti sextarijs diebus quinisdenis macerato, mox colato: & semestri exacto, vtitor. Id vini genus abortus facit, & partus necat. Aut vuas in sole siccatas imponito in musti metretam (implet autẽ metreta congios duodecm) & gypsum in vinum mittito pondo drachmarum viginti. & biduo residere sinito: conijcito veratri nigri drachmas triginta, iunci odorati, calami, singulorum drachmas triginta, baccarũ iuniperi sextarios duos & trientem, myrræ, & croci singulorũ drachmã: inuol-

 uens

uens linteolo diebus quadraginta appẽdito, postea collato dabis heminas tres, aut duas dilutas. purgat à partu, & obortu fœminas: fœtus extrahit: contra strangulatus vuluæ efficax. Scãmonites sic fit. Radicis scãmoniæ per messes effossæ, tritæ, & linteo colligatæ drachmas quinque in musti congiũ mittito ad dies triginta. Aluũ purgat: bilem, & pituitam extrahit.

De metallicis Lapidibus.

Cadmia. CAP. XLVI.

EX cadmiæ generibus optima est Cypria, botryitis nomine, densa, modicè grauis, & in leuitatẽ magis declinãs, racemosa facie, colore spodij, quæ fracta cinerulenta est, et æruginosa. Proxima habetur foris cærulea, intus condidior, internatis venarũ discursibus, onychitæ lapidi similis, cuiusmodi sunt q̃ è veteribus metalis effodiuntur. Quædã etiã placodes, id est, crustosa dicitur, segmentis quibusdã perinde quasi zonis cincta, ob quod en zonitin appellauere. Alia ostracitis nominatur, gracilis, & magna ex parte nigra. Sed quæ testaceam faciẽ habet, terram amplexa est. Improbatur candida. Oculorũ medicamentis botbryitis nomine, & onychitis, vtiles: reliquæ ad emplastra, & farinas, quæ cicatricibus inducendis insparguntur. Ad eadẽ Cypria prodest. Ex Macedonia verò, Thracia, et Hispania delatæ improbantur. Cadmiæ effectus adstrin

ſtringere, caua explere, ſordes expurgare, exiccare, corporis meatus infarcire, excreſcentia in carne coercere, cruſtas creare, & vlcera, q̃ cacoethe vocãtur, ad cicatricẽ pducere. Gignitur cadmia ex ære in fornacibus cãdente, fuligine egeſta flatu, & lateribus, camerisq; fornacũ inhærente. Prægrandes autẽ, ac ferreæ ſunt rudes, ab officinis appellatæ aceſtides, per ſumma faſtigia conuexæ, & cõcameratæ, vt quæ ab ære iactantur ſurſum corpuſcula, cohæreant, & inibi detineantur: q̃ cũ ſpiſſius incidẽt, in corp⁹ cõcreſcũt, et mõ gen⁹ vnũ eius, mõ duo, mõ omnia pficiũt. Extrahitur et cadmia in Cypro è mõte, qui Solis incũbit, cremato lapide, cui pyritæ cognomẽ eſt ĩ quo etiã mõte q̃dã quaſi venæ chalcitis, miſyos, ſoreos, melãteriæ, cœrulee, chryſocollæ, attramenti ſutorij, diphrygisq; inueniũtur. Nec deſunt, qui cadmiã in lapidũ fodinis inueniri tradant, falſi quadã lapidũ cognatiõe: qualis inuenitur, & apud Cumas lapis, nullã ſui vim oſtẽdẽs. Ij eo deprehẽdũtur, q̃d ſunt cadmia leuiores, nullũq; alienũ mãdẽtibus ſaporẽ exhibẽt: cõmãducatus itẽ lapis dẽtes offendit: cadmia, vtpote cũ cedat, eſũ nõ reſpuit. Alio autẽ dicerni poſſũt argumẽto. Cadmia in farinã detrita, & aceto ſubacta, atq; in ſole ſiccata, coit: q̃d in lapide nõ accidit. Itẽ trit⁹, et igni appoſitus lapis pſilit, et ſumũ igni ſimilẽ eiaculatur: cadmia verò quieta manet, fuliginẽq; luteo colore, aut æreo ſplendentẽ expuit,

vario zonarũ discursu. Insup lapis ignẽ expt⁹, atq; refrigeratus colorẽ mutabit, ac leuior multò fiet: sed cadmia nihil euariat, nisi quis eam multis diebus cremauerit. Fit et in argẽti fornacibus cãdidior, ac minus põderosa, se viribus nequaquã comparãda aerariæ. Vritur cadmia superior carbonibus obruta, donec trãslucida spectetur, et ferrei stercoris modo bullet: mox extinguitur vino Aminæo, q̃ ad emplastra pparatur: sed quæ ad psorarum medicamẽta pparatur, aceto. Alij hoc modo exustã cõterũt in vino, rursumq; fictili crudo terrẽt, donec pumicosa videatur iterumq; tritã ex vino, tertio vrũt, donec prsus in cinerẽ redigatur, nihil scabritiæ retinens. hac spodij vice vtuntur. Lauatur autẽ in mortario trita, effusa subinde aqua, dũ sordiũ nihil emergat: dein coacta in pastillos reponitur.

Pompholyx. CAP. XLVI.

POmpholyx specie sola, nõ genere à spodio distat. Si quidẽ spodos nigricat, & plerũq; põderosior est, palearũ pilorumq; plena, quasi purgamẽtum quoddã, qđ ab ærariarum officinarũ pauimentis, & fornacibus euerritur. Põpholyx verò pinguis est, & cãdica, vsqueadeò leuis, vt in auras euolare poßit. Cuius duo floxerunt genera. vnũ ad aeris colorẽ vergens, subpingue: alterũ magnopere cãdidum, summãq; leuitatẽ nactum. Candida sit põpholyx, quoties in perficiẽdo ære, fabri pstantiorẽ facere volẽtes, detritam

cadmi

cadmiā cumulatius insperserint. nanq; tenuißima fauilla, q̄ effertur, in pōpholygē coit. Cæterū pōpholyx nō ex æris modo materia, & fabrili industria factitatur, sed ex cadmia quoq;, ad gignendā ipsam eximiè follibus proflata. Cuius faciundæ ratio hæc est. In domo gemina cōtignatione opta, fornax extruitur, iuxta quā mediocris fenestra, ad tabulatū à sup̄nis partibus patea. domicilij paries fornaci p̄ximus, tenui foramine ad fornacē vsq; p̄foretur, ad excipiendā follis narē: ostiū mediocre habeat, pro exitu ingressuq; artificis fabricatū. domuncula altera huic cōiuncta sit, in qua & folles, et flator suo munere fungātur. deinde carbonibus in camino succēsis, aßidēs artifex cadmiā particulatim fractā inspargit, à locis supra infurnibulū extructis. idē negotium obit infernè artificis minister, simulq; carbones adijcit, vsq; dū indita cadmiæ copia p̄rsus absumatur. Itaq; egesta suffitu tenuis pars, & leuis materiæ in summā domū euolat, et parietibus, testis, fornacisq; adhærescit, cōflatū autē inde corpus, inter initia erūpētibus aquarū bullis simile p̄dit, postea maius incremētū capessens, glomusculis vellerū simile redditur. Ponderosius autem imima loca se recipit, sed hoc fornacibus offunditur, illud domus pauimēto cohæret, q̄d tenuiore deterius existimādū est, ideo q̄d multum terræ collegerit, & spursitia in aceruatione referciatur. Sunt qui hoc modo tantùm fieri spodi

um arbitrãtur, de qua antè dictũ est. Optima creditur Cypria, q̃ accepto aceto halitũ æris præstat, colore aliquãtũ piceo, sapore cœni horrido: et si fraudẽ nõ experta, flagãti carbone inseruescit, aereũ colorẽ cõtrahit. Antedictis autẽ notis diligẽter attẽdendũ est. Siquidẽ à nõnullis adulteratur taurino glutine, ouillo pulmone, aut marino, aut crematis grossis, et quibusdã cõsimilibus, qđ facile cognitu fuerit: quippe nihil in ijs pbandis inuenietur eorũ, q̃ antè dicta sunt. Pompholygẽ in cõmune ita lauari oportet. Ligatam linteo mũdo, modiceq; raro, aut siccã, aut aqua resperſam in labellũ demittito, qđ imbrẽ contineat, & huc atq; illuc fasciculũ deferens, immergito: ita enim limosa pars eius, ac vtilis effluet, et omne sedimentũ in linteolo remanebit, postea residere sinẽs aquã cũ cinere colis incernito, & nouam infundẽs, agitato, & effũdito: mutata tãtisper aqua, & colata, dũ arenosi nihil sidat: demum aquam exprimito, & siccatum cinerem recondito. Alij quantũ maximè fieri potest siccãt. manibus in aqua conterunt, dum mellis crassamentum imitetur: deinde linteo faucibus excepturi vasis obtento, aut laxius illigato, colãt, & quò facilius transeat, infusa per linteũ largiore aqua, cinerem cõturbãt: mox spumosum, quod traiectum est, & supernatat vasi, concha excipiunt, & fictili nouo ad vsus recundunt. Quod verò resedit sensim cribratũ in aliud vas

trans fundunt, relicto arenoso, quod pessum ierat: rursus lapidosa sidere patiũtur, & in vas aliud excolãt: hoc identidẽ faciũt, donec cinis metus, et arenæ expers inueniatur. Alij paulatim integrã in aqua respergũt, arbitrati arenas, lapillosq́; suo põdusculo degrauatos, pessum ire: pilis autẽ, et paleas leuitate sua in sublime attolli. Cæterũ cinerẽ mediũ separãt, et in pilam cõiectũ, vt cadmiam, eluunt. Quinetiam lauatur vino Chio marina aqua diluto, modis quos suprà diximus: & ita redditur adstringentior, quã aquis elota. Vis põpholygis adstringere, refrigerare, explere, purgare, obstruere, et aliquantũ exiccare. Inter medicamẽta numeratur, q̃ leniter crustas obducunt. Quòd si spodon torrerẽ libet, diligenter tritã, et irrigatã aqua, colliges in pastillos, fictiliq́; nouo, subiectis leuibus prunis, orbiculos cõtinuò versabis, dũ assati fuluescant. Neque ignorandũ ex auro, argento, plumboq́; fieri spodium: verũ post Cyprium, plumbeũ maximè commendatur. Quoniam spodos sæpenumero desideratur, necesse est ostendere, quæ simili virtute polleãt, vt in spodij locum sufficit possint, antispoda vocant, quoq́; modo sumi debeant. Folia itaque myrti cum floribus, & immaturis, in fictile crudũ coniecta, indito operculo cõtinua foramina habente, vruntur fornacibus, donec figlinum pcoquatur. iterũ in fictile aliud crudũ trãsferuntur, quod vbi perassatum fuerit, exempta

lauantur ad vsus. Idem *quoque fit è termite syl uestris oliuæ, si habeatur: sin secus, satiua cũ suis floribus, aut malis cotoneis dissectis, & detractis oßibus aut gallis, aut laxeratis linteolis: itẽ ex moris immaturis, id est, candidis, in sole prius arefactis, aut terrebintho, aut lẽtisco, œnanthe, aut mollibus rubi folijs vel è buxi coma: vel è pseudocypero cũ flore.* Alij *ficulneas frõdes in sole antea siccatas, eodẽ modo parãt: alij taurinũ gluten: alij succidas lanas asperas, pice aut melle irrigatas.* Q*uæ omnia in spodij vicẽ vsurpãtur.*

Aes vstum. CAP. LXVII.

A*Es vstum probatur rubrũ, & qđ contritu colore cinabarimq́ imitetur: nigrum verò plusquã deceat, exustũ est.* Fit *autẽ è clauis solutarũ nauiũ, fictili crudo cõpositis: subsperso sulphure cũ sale pari, omnibus vicißim inspersis, fictile, circunlito figulari creta spiramento, fornacibus inditur, donec figlinũ pcoquatur.* Q*uidam pro sulphure, & sale alumẽ inspargunt.* A*lij sine sulphure ac sale, fictili multos dies vrũt.* A*lij sulphure solo vtuntur, fuliginẽ tamen excutiunt.* A*lij oblitos scißili alumine clauos cũ sulphure et aceto, fictili crudo cremãt.* A*lij in ænea olla aceto respersos vrunt, & iterũ ac tertio idẽ efficiunt, postea recõdunt.* P*rincipẽ locum tenet, in* Memphide *cõbustum: proximumq́ in* Cypro. A*dstringit, exiccat, reprimit, extenuat, atrahit: vlcera purgat, & ad cicatricem perducit: vi*

tia

tia oculorum emendat. excrescentia in carne cõsumit, nomas cohibet: vomitus ciet cum hydromelite potum, aut cum melle delinctum, illitúmve. Lauatur vt cadmia, mutata quater die aqua, donec nulla prorsus sordes emergat. Aeris recrementum, stercúsve, quam scoriam vocant, eodem modo lauatur: & eandem vim, sed imbecilliorem, habet. Flos æris ·CAP. XLVIII·

FLos æris, quẽ nonnulli clauorũ veterũ psegma, quasi resegmẽ aut segmentũ, nominarũt: optimus est friabilis, in attritu fulueſcens, milij effigie, & numero, breuis, põderosus, modicò splẽdẽs, atque cõstringẽs, qui delimatã æris scobem nõ recepit, qua sæpe adulteratur. Sed id facilè deprehẽditur, cùm dẽtiũ illisu dilatantur ramẽta. Fit autẽ: cũ æs fornacibus fusum, in receptacula delabitur, per cola fistularũ ad ea pertinẽtiũ. tũ huic negotio addicti ministri, sordes expurgãtes, aquã clarissimã infũdũt, refrigerãdi proposito: itaque repẽtino cõcretu, ac addẽsatione, velut expuitur: & erumpit antedictus flos. Adstringit, & excrescentia coërcet: offusã oculis caliginẽ emendat, sed magnopere mordet. Quaternum obolorũ pondere datus, crassũ humorẽ extrahit. carnosa narium, & sedis vitia absumit, eruptiones papularũ cũ vino cohibet. Candidius cõtra diuturnas auriũ grauitates tritus, in eas per fistulam flatu impellitur: vuã, tõsillásq; reprimit, farina eius cum melle admota.

Squama æris. CAP. XLIX.

SQuama æris excussa ex Cypriis officinarum clauis; crassa quidem ipsa præstantior, quæ hælitis, id est, clauaris nominatur. sed ex vili permiscuoq; ære, aut candido, vitiosa intelligitur: quàm, vtpote tenuem, & inualidam. damnamus, maximè approbantes crassam, rufam, præsertim si aceti resperſu æruginẽ cõtrahat. Vim habet adstrictoriã, extenuantẽ, reprimẽtem, & erodantem: nomas coercet, vlcera ad cicatricem perducit. pota ex aqua mulsa, aquã trahit. Aliqui farina subactã, dant in catapotio. Additur *ad oculorũ medicamenta: genarum nãque scabritiã absumit, & fluxiones exiccat.* Lauatur *hoc modo, Sicca æris squama expurgata selibra, cum nitida aqua in mortario manu diligenter conturbatur, quousque pessum ierit: abiicitur, quod subsidit, & effusa aqua, hemina cœlestis imbris adiicitur. & distẽta manu, squama, quasi destringenda sit, vehementer cõfricatur, dũq; lentorem emittere cœperit, aqua sensim ad sex heminas vsque superinfunditur, terẽdo validè: squama ad latus mortarii colligitur, ibiq; apprimitur. quo facto, expressus humor pyxide ex ære rubro facta, excipitur.* Hoc est *enim velut flos squamæ, valens viribus, & ad ocularia medicamẽta cũ primis efficax.* Inutile, *imbecilliũq; quod superest, lauatur donec nullam prorsus lentitiam excernat: & linteo opertum biduo*

conquiescere sinitur, effusaq; extante aqua, vbi siccatum erit reconditur pyxidicula. Alij vt cadmiam lauant, & reponunt.

Squama stomomatis. CAP. L.

SQuamæ ex acie, aut mucronibus decussæ, quam vocant stomoma, eadem vis. Lauatur modo simili, & reconditur: sed ad moliendam alui deiectionem inefficatior est.

Aerugo rasilis. CAP. LI.

AErugo rosa fit ijs modis. In cadum, aut aliud cõsimile vas, acetũ quàm acerrimũ infunditur: superponitur inde inuersum æneũ vas, præsertim concameratum: sin minus, planum: sitq; obstructũ, nullumq; habeat spiramentum: exempto, quo doliolum obturaueris, operculo, decimum post diem incidens ærugo detraditur. Aut æris lamina in cadis super acetum ita suspenditur, ne ipsum attingat, & totidem post dies raditur. Aut massula æris, aut lamina vna plurésve vinaceis non recentibus, sed iam acescẽtibus cõdũtur, & simili modo versantur. Quin etiam ex delimata æris scobe æruginem facere licet: necnon è laminis, quibus bracteæ auri cõclusæ malleo ducũtur, si quis eas aceto respargat, et ter aut quater verset, donec æruginẽ cõtrahãt. Tradunt æruginẽ in Cyprijs metallis gigni, lapidibus quibusdã nonnihil æris habẽtibus quibus ærugo efflorescit: addũtq; per Caniculæ æstus è quodam specu manare: sed illam paucã, & optimã

ptimam esse: hanc speluncis effluentem, copiosam quidem, & boni coloris, sed vitiosam, quòd lapides multos collegerit. Pluribus autem modis adulterant, aliqui punice admisto, alij marmore, alij atramento sutorio. Sed deprehendemus pumicem, aut marmor, dum pollice sinistre manus madefacto, æruginis portiunculã altero atterimus: siquidem eam diffundi constat: marmoris autem, pumicisq; partes coeunt non dißipatæ, demumq; tractatione crebra, & humoris cõplexu dealbescunt. quin & dentium appressu: siquidem syncera cedit, & læuis, & sine asperitate. Atramẽtum verò sutorium igne coarguitur: nanque si fictile, aut lamina adulterata ærugine illinatur, & feruenti cinere, aut carbonibus incalescat alterutrum, mutabitur, rubescetq; id, quod atramentum sutorium acceperit: quòd id vstum suapte natura talem sortitur colorem.

Aerugo scolecia. CAP. LII.

AEruginis, quã vocant scoleciam, duo sunt genera. quædam foßilis est, altera factitia ad hunc modum. In mortario Cyprij æris dimidiam heminam aceti albi acrisq;, pistillo cupreo conterito, donec strigmenti craßitudinem imitetur: deinde aluminis rotundi drachmam vnam cum salis foßitij translucentis, aut marini quàm albißimi, solidiq;, aut certè cum nitri pari pondere teritur in sole æstuosißimis diebus: sub sydus Caniculæ, donec colorem æruginis contrahat, &

concre

concretu strigmētosum fiat: vbi autem se in vermiculorum Rhodiacis *similium speciem coegerit, recondito.* Efficax, *& valde boni coloris redditur, si duas partes vrinæ veteris, cum vna aceti adieceris, & alia quæ dicta sunt, peregeris. Sūt qui æruginem rasilem, quæ in apparatu non respondit, gummi misto digerant in formas, & ita vendant. quod genus, vt vitiosum, improbatur.* Fit *& quædam ærugo ab aurificibus, mortario, & pistillo* Cyprij *æris, cum vrina pueri impubis, qua aurum ferruminant.* Antedicta *æruginum genera vsto æri omnino respondent, sed magis effectu valent. Sciendum fossilem scoleciam præstantissimam esse: derasam sequi: postremo loco factitiam, mordacissima tamen est hæc, & magis adstringens.* Aurificum *autem ærugo rosæ respondet.* Aerugines *omnes adstringunt, extenuant, excalfaciunt. oculorum cicatrices emendant, lacrymas cient, nomas sistunt, vulnera ab inflammatione tuentur. vlcera ex oleo ceraq; ad cicatricem perducunt: callos, & sordida vlcera purgant, cum melle coctæ: calum fistularū: erodunt cū ammoniaco collyrij modo in eas adactæ, ad gingiuarum autem excrescentias, & extuberationem vtiles.* Magnopere *extenuant genarū crassitiem, cum melle illitæ: verùm post illitionē spongia ex aqua calida locus fouendus est. resina therebinthina exceptæ, cum ære & nitro lepras abigunt.* Vritur *ærugo, quacunque*

velis

velis, minutissimè fracta, cõminutaq;, in fictili patina, flagrantibus prunis superposita: versaturq; donec se mutet, & colorem cinereum conci piat: postea refrigerata reponitur ad vsum. Sũt qui cruda olla eam vrant, vti dictum est: sed nõ prorsus eundem colorem cremata reddit.

Rubigo ferri. CAP. LIII.

RVbigo ferri restringit: sistit fœminarũ profluuia admota, potuq; præstat ne concipiãt. Illita ex aceto, ignibus sacris, & papularum eruptionibus medetur. Perquàm *vtilis ad scabritias genarum, reduuias, & pterygia.* Condylo*matu prodest, gingiuas firmat, podagras illita le nit, alopecias replet.* Vinum *aquáve, in qua cãdens ferrum sit restinctum, potu cœliacis, dysentericis, lienosis, cholera laborantibus, & dissolutis stomacho auxiliatur.*

Stercus ferri. CAP. LIIII.

STercus ferri, quam scoriam vocant, eadem potest, quæ rubigo, sed inefficacius. Aconito *ex aceto muso potum opitulatur.*

Plumbum elotum. CAP. LV.

LOtura plumbi sic fit. In mortarium plumbeum aquam inijciens, pistillo plumbeo terito, donec nigrescat aqua, & limi modo crassescat, aut lutulenta reddatur: linteo deinde colato aquam superinfundens: quò facilius quicquid est resolutum incerni poßit. hoc iterum facito vsque dum satis tibi habuisse videatur. vbi concederit

derit priore aqua effusa, nouam adijciens, vt cadmiam lauato, donec nulla extet nigritia: postea in pastillos cogens reponito. Quidam scobẽ mundi plumbi lima quæsitam, mortario pistilloq; lapideis terunt, aut manibus cum aqua paulatim adiecta fricant, donec nigrescat, mox vbi id pessum ierit, effusa aqua colligũt in pastillos. nam tritum vehementer, cerussæ simile redditur. Alij elimatæ scobi modicam plumbaginem adijciunt, affirmantes ita elotum plumbum præstantius esse. Potest refrigerare, adstringere, inducere, mollire, explere caua, sistere oculorum fluxiones. & vlcerum excrescentia. Sanguinẽ supprimit: prodest contra sedis vlcera, condylomata & hæmorrhoidas, ex rosaceo: item ad ea, quæ ægrè cicatricem ducunt: & in totum spodij effectus præbet, nisi quod non obducit crustas. Synserum plumblum affrictu, mariti scorpionis, draconisq; plagis auxiliatur.

Plumbum vstum. CAP. LVI.

V*Ritur plumbum sic. Super quàm tenuissimas plumbi laminas, & fictili nouo inditas, sulphur inspargito: additisq; alijs rursus laminis, interiecto semper sulphure: vsquedũ vas expleueris, succendito. flagrãte aũt plumbo, ferrea rude versato, donec perfectè redigatur in cinerẽ, nihilq; è plumbo non hustum hæserit. tum demum obstuctis naribus eximito, alioquin halitus plumbi noxius sentitur. Aut elimatam plumb*

plumbi scobem in olla sulphure vrito. Alij laminas in fictili crudo, vt dictum, est, imponũt fornaci, aut foco: & circumlinentes operculum, dato exili spiramento, vrunt. Alij pro sulphure cerussam, aut hordeum inspargunt. Alij integras laminas imponentes, acri igne vtuntur, & radicula ferrea continuè mouent, dum in cinerem soluantur. Sed difficilis huiusmodi vstio, & si vehemẽtius vratur, contrahit spumæ argenti colorẽ. Magis tamen nobis placet prima vrendi ratio. Plumbum vstum lauatur vt cadmia, & reconditur. Eosdem effectus habet, quos plumbum elotum, sed multo acriores.

Recrementum plũbi. CAP. LVII.

Recrementum plumbi, quod scoriam vocant optimum est, densum, fractu contumax, cerussam planè repræsentans, nihil plumbosi habens: quod ad luteum colorem accedit, & vitri splendorem imitatur. Eadem, quæ plumbum exustum potest, sed magis adstringit. Lauatur in mortarijs infusa aqua, & refusa summa aquæ parte, quæ luteũ colorem duxit: idq; sæpius, dũ recrementũ absumatur. Dein vbi consederit crassamentum, aqua effusa, digeritur in pastillos.

Molybdoides, siue lapis plumbarius. CAP. LVIII.

Molybdoides lapis à plumbi similitudine dictus, respondentẽ recremento vim habet, et eodem modo lauatur.

Stibia

Stibium. CAP. LXI.

STimmi optimum, quod splendidissimum est, modoq; nitedularum emicat, confractu crustosum, nihil terræ, aut sordidi habens, friabile, qđ stibi appellarunt, alij platyophthalmon. Vis eius adstringere, meatus obstruere, refrigerare, excrescentia in carne cohibere, vlcera ad cicatricem perducere, sordes, & vlcera oculorum expurgare: sistit & sanguinem è cerebri membrana profluentem. & vt in vniuersum dicatur, vis vsto plumbo similis est. Priuatim ambusta igni in pustulas erumpere non patitur, cum adipe recenti illitum. crustosas exulcerationes ad cicatricem perducit, cum cera, & exigua cerussa. Torretur pinsita farina circunlitum, & carbonibus obrutum, donec carbunculetur crusta exemptumq; restringuitur mulieris lacte: quæ marē peperit, aut vetere vino. Vritur etiam carbonibus succēsis efflatum quoad igni deflagret: si enim paulò magis concremetur, plumbum fit. Lauatur vt cadmia, & æs. Sunt qui plumbi recrementum eleuant.

Molybdæna, ceu plumbago.

CAP. LX.

MOlybdæna optima est flaua, argenteæ spumæ æmula, modicè splendens, cùm teritur rufa, cocta cum oleo iecinoris colorem trahit. Vitiosa est quæ aërem, aut colorem plumbeum refert. Gignitur ex auro, & argēto. Est etiā quæ

G dam

dam foßilis, ad Sebaßiam, et Corycum inuenta. Quo in genere probatur, quæ lapidosa non sit, aut recrementosa, sed nitens, & flaua. Vim habet spuma argenti, aut recremento plumbi similem. Vritur, lauaturq́; eodem modo. Miscetur conuenientißimè medicamentis, quæ liparas vocant, atque emplastris minimè mordētibus. Carnem recreat, & vlcera ad cicatricem perducit: glutinantibus tamen medicamentis, aut abstergentibus non conueni.

Argenti recrementum.

CAP. LXI.

R*Ecrementum argenti, quod scoriam vocant, aut helcysma, aut encauma, malybdænæ vim habet. quare emplastris, quas phæas appellant, additur, ac medicamentis, quæ cicatricem obducunt, vtpote cùm adstringat, extrahatq́;.*

Spuma argenti. CAP. LXII.

S*Puma argenti quædam gignitur ex arena, quam molybditin vocant, in fornacibus conflata donec perfectè igni incādescat: altera ex argento: tertia ex plumbo. Probatißima est Attica: secunda Hispaniensis: has sequitur, quæ fit Dicæarchiæ, id est puteolis, Baijs, in campania, & Sicilia. plurima enim hisce locis è flagrantibus laminis plumbeis gignitur. Quæ flauo colore splendet, chrysitis appellatur, omnium optima: quæ in Sicilia, argyritis: quæ ex argento calabritis. Vis autem adstringere, mollire, explere*

taua, excrescentia in carne reprimere, ad cicatricē ducere, refrigerare, & occludere.] Vritur argēti spumas confractis partibus ad magnitudinem iuglandium prunæ superpositis: ita accensa follibus, vt conflagret, abstergitur insidens spurcitia & reconditur. Aliqui ter aceto, aut vino restinguentes: rursus vrūt et eadē prosecuti, reponūt. Lauatur vt cadmia. Vt argyritidi nominatæ, aut, si desideretur, alteri candor detur, ea in partes magnitudine fabarū cōfracta, chœnicis Atticæ mensura, fictili nouo superfusa aqua, addito candidi tritici pari pōdere, priuatimq; pugillo hordei, linteolo puro, raro ansulis vasis alligato, coquitur, donec hordeū fractum dissiliat, deinde omnia in nouum craterem oris ampli trāsfunduntur, triticū abiicitur, spuma argenti vehemēter manibus affricādo, infusa aqua lauatur, assiccataq; in Thebaico mortario teritur, affusa feruente aqua, donec soluta fatiscat. Excolata aqua, iterū tota die teritur, & vesperi infusa calida aqua finitur: mane colis excernitur, alia infunditur, atq; ter die excolatur. Id septē dieb⁹ fieri solet: postea additis ad singulas minas spumæ argēti, quinis salis fossilis drach. infusaq; calida aqua, ter die teritur, et addita aqua, excolatur: cūq; inalbuerit, calida infusa, idē facito, dū nullam prorsus salsedinem resipiat. demum ardentissimo sole siccata, eiecto prius humore reconditur. Sin minus mina spumæ argyritidis di-

ligenter teritur, addito sale fossilli trito, triplicato pondere, in fictile nouum conijcitur, aqua infunditur, ita vt supereemineat: mouetur quotidie mane & vesperi, aquaq; superinfunditur, priore nequaquã effusa. hoc fit triginta diebus: nanque nisi moueatur, crassescit vsque ad duriciem testæ. Post hæc effusa leniter muria, in Thebaico mortario spuma argenti teritur, cõiectaq; in fictile aquam continens, manibus diligenter agitatur, mutata subinde aqua, donec nullũ salsuginis indiciũ præbeat, deinde quod ex argenti spuma candidum apparet, in vas aliud transfertur, & redactũ in pastillos, plumbea pyxide conditur. Alij spumam argenti in fabarũ magnitudines confractã, in ventre suillo crudo ex aqua coquunt, dum viscus eliquescens contabescat, exemptamq; cum sale pari terunt, & vt suprà dictum est lauant. Sunt qui salis librã vnã, & spumæ argenti tantundem, in sole terant, aqua cõtinuè mutata, dum candor ei detur. Alia ratio. Sumito quãtã vis argenti spumã, vbi lana candida inuolueris, fictili nouo in dicta aqua, cum pugillo fabarũ recentiũ, repurgatarũq; decoquito: cùmq; fabæ disruptæ dehiscent, lanaq; non denigretur, exemptam argenti spumã, & altera lana inuolutam, iterum coquito, cyathum aquæ & parem fabarum modum adijciens. eadem tertio, quæ suprà, facito: in summa tantisper, dum lana iam non inficiatur. Insuper transfundens

in

in mortarium, ad singulas salis fossitij libras, adijcito octogenas spumæ argēti drachmas Atticas, & terito: intermittensq; nitri quā albissimi cum aqua diluti drachmas quadraginta septē indito: iterum terito, donec satis candoris cōtraxisse videatur. Ita autē fundens eam ex alto in fictile oris ampli. adiecta largiore aqua, vbi considere desierit, colato: tum nouā superadijciēs aquam, manibus probè versatā, sinito vt considat, ac rursus per colum traijcito. Alternis eadē prosequere, dum pura aqua, dulcisq; effluat, & nullam salsedinem præ se ferat. Postremò in fictile nouum translatam, colato sensim omni humore, soli quadraginta diebus sub Canicula sydus exponito, & siccata vtitor. Elotam autem constat ad oculorum collyria prodesse, & ad cicatricum fœditates tollēdas, ad rugosas facies, & cicatricosas, laceratasq;, & macularum plenas.

Cerussa. CAP. LXIII.

CErussa fit hoc modo Infuso in vrceum oris lati, aut fictile labellum quàm acerrimo aceto, laminam plumbeam supra fictilis spiraculū, subiecta prius arundinea tegete, firmato: superiectisq; velaminibus, ne halitum expiret acetū, vbi resoluta fuerit, defluensq; deciderit humorē purū ad summa delatū colato, crassamentumq; transfundito. debet quoque siccari in sole, mox trusatili mola teri, aut alias tritum cribrari. postea quod superest duri, in tenues partes redi-

gendum, cribrandumq́; vicißim eadem tertio, quartoq́; facienda. Melior, quæ primò cribrata est, & medicamentis oculorum assumenda: Secundum locum tenet sequens, & reliquæ suo ordine. Nec desunt, qui ligneas rudes in medio vasi appendant: & deraso ceu situ imposito, ita vt acetum non contingat, inditoq́; operculo circumlinentes dimittunt. Post dies decem laxato obturamento visunt: cumq́; resoluta materia fuerit, reliqua, vt suprà diximus, exequuntur. Si autem quis in pastillos velit digerere, aceto atri subacta, diuiditur in pastillos, qui in sole siccantur. Aestate tamen supradictum opus obeundum est: ita enim candida, atque efficax redditur. Quin etiā hyeme paratur: vrceis supra furnos, balnea, aut fornaces impositis: ascendens enim calor idem quod sol præstat. Laudatißimā fieri putant Rhodi, & Corinthi, aut Lacedemone: proximam Puteolis. Torretur hoc modo. Flagrantibus igni carbonibus, fictili modo, maximè Attico, tritā cerussam imponito, & aßiduè versato: cumq́; cinereum colorem traxit, eximēs refrigerato, & vtitor. Est & aliud vrendi genus. Trita patinis nouis supra prunas imponitur, et ferulacea rude mouetur, donec colore similis sandarachæ fiat, extractaq́; ad vsus ministratur. Quæ verò ita parata est. Sādix à quibusdā dicitur. Lauatur cerussa cadmiæ modo. Vis ei refrigerare, occludere, emollire, explere, extenuareq́;

in

insuper excrescentia leniter reprimere, & ad cicatricem perducere. Miscetur ceratis, & amplastris, quæ lipara vocantur, pastillisq́. Est autem lethalis eius potus.

Chrisocolla. CAP. LXIIII.

CHrisocolla laudatissima Armeniaca, colorem porri quàm simillimè reddens. Secundum locum sibi vendicat Macedonia: & proximum Cypria. quo in genere præfertur pura: damnatur, quæ terram, aut calculos collegerit. Ratio lauandi hæc est. Tusam infusa aqua, mortario expassa manu ad pilam vehementer fricato, & statim quàm consederit, colato. Alterã infundens aquam, rursum terito. hæc vicissim prosequere, donec pura, synceraq́; spectetur. dein siccato in sole, & ad vsus recondito. Quòd si vtere volueris, ex ea terens quod satis esse videbitur, patinis supra carbones adponito: et alia facito, quæ suprà diximus. Dos chrysocollæ ad purgandas cicatrices: excrescentem carnẽ coërcet, adstringit, purgat, excalfacit, & modicè corpus mordẽdo exest. Inter medicamẽta intelligitur, quæ vomitiones concitant, & necem inferre possunt.

Lapis armenius. CAP. LXV.

ARmenius lapis præfertur læuis, colore cæruleo, perquàm æquabilis, calculo carens, & friabilis. Eadem, quæ chrysocolla præstat, sed inefficacius. Quinetiam vsum habet ad pilos in palpebris alendos.

Cœruleus lapis. CAP. LXVI.

COerulei origo ex ærarijs metallis in Cypro. copiosior ex arena litorali secundum quosdã sub canatos specus maris inuenitur, qui magis probatur. Eligi *debet inebriatus.* Vritur *vt chalcitis, lauatur vt cadmia.* Vim *habet reprimentem, & modicè erodentẽ. crustas gignit, & exulcerat.*

Indicum. CAP. LXVII.

INdici duo genera. vnum sua sponte nascitur, tanquam spuma, germinatione Indicis *arundinibus exiens.* Alterum *infectoriæ dant officinæ: et est spuma purpurea innatãs cortinis, quã detractam artifices siccant.* Optimum *existimatur, quod cœrulei speciem præbet, succum suum sorbet, & læue.* Inter *medicamenta est, quæ leuiter adstringunt, & inflammationes, tumoresque rumpunt. purgat, & reprimit vlcera.*

Ochra. CAP. LXVIII.

OChram leuißimam, & omnino luteã eligere oportet, saturatam, non lapidosam, friabilem, natione Atticã. Vritur *hæc, & lauatur cadmiæ modo.* Vis *eius adstringere, erodere, collectiones & tabercula dißipare.* Excrescentia *in carne reprimit, caua cum cerato explet, et articulorum tofos comminuit.*

Cinnabaris. CAP. LXIX.

HAllucinantur qui cinnabarin minio eandẽ esse existimant. Minium *enim in* Hispanijs *ex la*

ex lapide quodã argẽteæ arenæ permisto, tẽperari solet, alioqui non dignoscitur. Fornacibus autem in florentissimum, flagrantissimumq́; colorem permutatur. In metallis verò strangulantem halitum eructat. itaque facies incolæ vesicis obuelant, vt per illas spectent, nec respirando noxiũ aërem attrahant. Eo pictores ad sumptuosa parietum ornamenta vtuntur. Cinnabaris verò ex Aphrica defertur, & magno constat. hactenus inuenitur, vt vix versicoloribus pictorum lineis satisfaciat: intento colore, nec diluto præditum: quare quidam sanguinem esse draconis existimauerunt. Vim habet cinnabaris hæmatitæ lapillo eandem. Cõuenit ad oculorum medicamenta, verùm efficacius: magis enim adstringit, & sanguinem cohibet. Ambustis igni, & papularum eruptionibus, cerato excepta medetur.

Argentum viuum. CAP. LXX.

ARgentum viuum fit ex minio, quod abusiuè cinnabaris dicitur, patinis fictilibus imposita, ferrea concha cinnabarin continente, & calice coopera, argilla superlita, carbonibus succendũt. siquidem detersa fuligo, quæ calici insidet, refrigerata in argentũ viuũ coit. Quinetiã inuenitur in argenti fodinarum tectis stillatim concretũ. Alij per se in metallis inueniri tradũt. Seruatur in vitreis, aut plumbeis, aut stagneis, aut argenteis vasis: siquidem aliam materiam

omnem excedit, & defluere facit. Potum vim pernicialē habet: suo enim pondere interna exest. Remedio est lac multum subinde potum, & vomitionibus reiectum, aut vinum cum absinthio, aut apij decoctum, aut semen hormini, aut origanum, aut hyssopum cum vino. Auri limata scobs, id est, ramētum quàm tenuißimū epotum mirabili est auxilio.

Rubrica sinopica. CAP. LXXI.

R*Vbrica sinopis maximè probatur grauis, densa, ad iecinoris imaginem vergens, calculorum expers, concolor, cùm diluitur, impēdiò fusilis. Effoditur in Cappadocia, speluncis quibusdā, expurgataq́; defertur in Sinopē vrbē, in qua venditur: vnde cognomentum accepit. Vim habet exiccatoriam, quasi inducēdo obstruentē, & adstrictoriā. quapropter vulnerarijs emplastris, & pastillis exiccātibus, & adstrictorijs cōmisceri solet. Aluū sistit, in ouo sumpta, aut clystere infusa. datur iecinoris vitio laborantibus.*

Rubrica fabrilis. CAP. LXXII.

R*Vbrica fabrilis ad omnia Sinopide inferior est. Optima Aegyptia, & Carthaginensis, lapidum expers, friabilis. Gignitur etiam in Iberia, quæ ad occidentem spectat, ochra exusta, & degenerante in rubricam.*

Lemnia terra. CAP. LXXIII.

L*Emnia terra cuniculoso in specu nata, è Lemno insula, palustri loco defertur, inibi*

ele

electa, & caprino sanguini permista, quam incolæ cogũt in pastillos, & imagine capræ signãt: vnde & sphragida ægos, hoc est, sigillum capræ appellauere. Vim antidoti hábet cõtra perniciosa venena singularem: pota cum vino, & præsumpta euomi venena cogit. Contra ictus morsusq; animaliũ, quæ exitiale nirus eiaculantur, prodest. Antidotis familiaris. Sunt qui hanc ad sacrificia vtantur: est & dysenteriæ vtilis.

Atramentum sutorium.

CAP. LXXIIII.

ATramentum sutorium genere quidem vnũ & idem est, molle, & concretum: sed in specie differẽtias tres hábet. Vnum nánque humoribus stillatim in cuniculos quosdam colatis, concrescit: quare ab, ijs qui Cypria metalla conficiunt, stillatitium appellátur. ❡Peteesius ipsum pinarion vocat: alij stalacticon, id est, stillatitiũ. Alterum simplici ratione fit in speluncis, posteà transfusum in excauatos scrobes, concrementũ capessit, quod pecton, id est cõcretitium, propriè nominatur. Tertiũ dicitur toctile, & in Hispania fieri solet: sed inutile, ac inualidissimum esse constat. Ratio parandi hæc est. Aqua madefactum decoquunt, mox in piscinas transfundũt, & residere patiuntur. Hoc certis diebus coalescit, in cõplures formulas digestum, tesserarum speciem reddentes, quæ racematim inter se cohærescunt. Optimum esse creditur cærulcum, gra-

ue, concretũ, translucens: cuiuſmodi ſtillatitium eſt, ab alijs lonchoton nominatum. Proximum concretitium. Coctile verò ad infectus, & denigrationes, aptius cæteris eſſe compertum eſt: ſed ad medicinæ vſum inualidius eſſe, experimenta docent. Valet adſtringere, calfacere, & cruſtas inducere. latas vẽtris tineas necat, drachmæ pondere deuoratũ, aut cum melle linctum: vomitus ciet. aduerſus hauſta fungorũ venena, ex aqua potũ auxiliatur. purgat caput aqua dilutũ, & in vellere naribus inſtillatum. Vritur, vt paulò pòſt in mentione chalcitis oſtendemus.

Chalcitis. CAP. LXXV.

CHalcitis p̃fertur ſimilis æri, friabilis, nec lapidoſa, nec inueterata, intercurſantibus oblongis venis, ſplendentibusq;. Huic abſterſoria vis ineſt, excalfaciens, & cruſtas vlceribus obducens: purgat, quæ oculis, & eorundẽ angulis hærent. In genere leuiter erodentium eſt. Ad ignẽ ſacrum, & vlcera, quæ ſerpunt, efficax eſt. Sanguinem è vulua, & naribus erumpentem, cum ſucco porri ſiſtit. Gingiuarum vitia, depaſcentia vlcera, tonſillasq; eius farina cõpeſcit. Vſta, & cum melle trita oculorum medicamentis longè vtilior redditur. Callum genarum, & ſcabritiam abſumit, abſtergetq;. Fiſtulas tollit, collyrij modo in eas adacta. Fit ex chalcite medicamentum, quod Pſoricon vocãt, duabus eius partibus, cum vna cadmiæ additis, & ex aceto tri-

tis.oportet autem in fictili obruere fimo diebus quadraginta, per Caniculæ ardores: sic enim fit acrius. idem quod chalcitis potest. Alij pares vtriusque portiones in vino terunt, & eadem prosequuntur. Vritur chalcitis fictili nouo, viuis carbonibus superposito. Modus autem vstionis in humidioribus est, dũ ipsa chalcitis bullas excitare desierit, & perfectè inaruerit: in reliquis verò, dum mutata in floridum colorem fuerit, & sanguineum aut miniatum colorem contraxerit, tum demum eximenda est. Insidẽs autem spurcitia flatu expellenda, mox reponẽda. Torretur etiámnum perflatis carbonibus, vsquedũ luteo colore pallescat: aut fictili subditis candentibus prunis, subinde versata, donec igni conflagret, & colorem mutet.

Misi. CAP. LXXVI.

M*Isi assumendum natione Cyprium, auri simile, durum, quod friando auri colorem imitatur, & stellæ modo splendet. Vim habet, & vstionem, cum chalcitide eandẽ, præterquàm quòd psoricum ex eo non conficitur, excessus, defectusq; ratione tantùm differens. Aegyptium autem cæteris præstat, vtpote quod efficacius habeatur, sed ad ocularia medicamenta multò supradicto inferius.*

Melanteria. CAP. LXXVII.

M*Elanteria geminæ est originis. quædam in faucibus cuniculorũ, quibus æs erui-*

tur

tur, salis modo cócrescit. Alia verò in summa faTie supradictorũ locorum coit, quæ terrena est. Quinetiam inuenitur in Cilicia, *& alijs quibusdam regionibus, fossilis quadã.* Præstat quæ *sulphuris colorem trahit, læuis, pura, æquabilis, & quæ contactu aquæ confestim nigrescit.* Vim *causticam eam obtinet, quam & misy.*

Sori. CAP. LXXVIII.

SOri existimarunt aliqui melanteriam esse, aberrantes: siquidem sui generis est sory, ei nó absimile. verum sorei virus inest graue, & nauseam mouens. Inuenitur *etiam in* Aegypto, *& alijs quibusdã regionibus, vt in* Libya, Hispania, *&* Cypro. Præfertur *Aegyptiũ, quoq; friãti nigrius apparet, in multa foramina dehiscens, suppingue, insuper adstringens, & olfactu deuorationeq; magnum virus olẽs, ita vt stomachus in vomitiones effundatur. Quod autẽ friatum scintillas misyos modo non emittit, & alterius generis esse, & inualidũ, censendum est.* Vim, *& vstionem supradictis similem habet. dolori dentium cauernis inditum medetur, eosq; labantes firmat: ischiadicis ex vino infusum auxiliatur: illitum cũ aqua, varos extinguit.* Medicamẽtis *admiscetur, quæ capillos denigrant.* Hæc *autem ferè omnia, & alia, quæ vstionem experta non sunt. perustis validiora esse existimantur: præter salem, & vini fæcem, nitrum, calcem, & consimilia, quæ cruda remißiora sunt. cóbusta enim*

viri

viribus efficaciora redduntur.

Diphryges. CAP. LXXIX.

DIphrygis tria genera esse creduntur. Quoddam enim metallicum est, quod in Cypro sola gignitur: lutosum nanque extrahitur. ex luto cuiusdã inibi specus: extractũ sole siccatur, mox circumpositis sarmentis vritur. diphryges ideo vocatũ est, quòd & à sole, & à sarmentis vratur, arescat, & ferme torreatur. Alterum perfecti æris quasi subsidens fæx est: siquidẽ post frigidæ aquæ offusionem, vt suprà retulimus, cũ de flore æris dissereremus, sublato ære, fornacum ima parte cohærens id genus inuenitur, & adstrictionem, & gustũ æris habẽs. Tertium sic fit. Lapidẽm pyriten, vt calcem multos dies cremãt in camino: cumq; colorẽ rubricæ contraxerit, eximentes recondunt. Quidam tradũt hoc ex sola materia, quæ lapidem æris gignit, fieri: quando in dictis areis assata, & in scrobes tumulata peruritur. tunc enim ambientem scrobis locũ cõprehẽdit, & exẽptis lapidibus nihilominus inuenitur. Præfertur, quod saporem æris reddit, æruginisq;, adstringens, & vehementer exiccãs linguã: quod sibi exusta ochra nõ vẽdicat, quæ cremata diphrygis vice venit. Vis eius adstringere, perpurgare, extergere, siccare, excrescentia consumere, vlcera serpentia, & quæ cacoëthe vocant, ad cicatricẽ perducere. Suppurationes terebinthina, aut cerato exceptum discutit.

Aurip

Auripigmentum. CAP. LXXX.

AVripigmẽtum in eiſdem metallis, quibus ſandaracha gignitur. Optimum exiſtimatur cruſtoſum, aureo colore micans, nulli materiæ permiſtum, in ſquamas fiſsile: quale in Myſia Helleſponti *naſcitur. Huius duo genera fluxerunt. vnum ſuprà dictum eſt. Alterum glãdis effigie, pallidum, & colore ſandarachã imitans, gleboſum ex* Ponto, & *Cappadocia defertur: quod etiam ſecundum locum tenet. Torretur in teſta noua, viuis carbonibus ſubiectis, aſsiduoq́; verſatur, donec igne fragret, & mutet colorem: deinde refrigeratum, tritumq́; reconditur. Vim habet adſtrictoriam, & erodẽtem. Cruſtas cum vehementi vredine, & violento murſu excitat. reprimit quæ excreſcunt, & capillos euellit.*

Sandaracha. CAP. LXXXI.

SAndaracha probatur ruſa, & ſaturatior, & aliena materia vacans, friabilis, cinnabaris colore, ſulphuris virus redolens. Dos eadem, *& vſtio, quæ auripigmento.* Explet *alopecias, reſina excepta: & ſcabros vngues cum pice eximit: contra phthiriaſin ex oleo efficax eſt: tubercula cum adipe diſcutit.* Prodeſt *ad nariũ, oriſq́; vlcera, & cæteras papularum eruptiones cũ roſaceo: item condylomata.* Datur *ex mulſo, purulenta extuſsientibus. ſuffitur quoque cum reſina, aduerſus veterem tuſsim. rapit per fiſtulam*

nidore: vocem expedit cum melle delincta: suspi riosis cum resina in catapotio optimè datur.

Alumen. CAP. LXXXII.

ALuminis omne ferè genus in Aegypto, *et in eisdem metalis inuenitur : etenim scißile quoddam, quasi flos glebosi intelligitur.* G*ignitur & in alijs quibusdã locis, in* Melo, *in* Macedonia, *in* Liparis, Sardinia, Hierapoli Phrygiæ, Aphrica, Armenia, *& plerisque alijs regionibus, sicut, & rubrica.* P*lurimæ eius species: verũ ad medendi vsum scißile, rotundum, & liquidum expetuntur.* Optimum *est scißile, præsertim recens candidißimum, gustu per quàm adstringens, graue olens, calculorum expers, nec glebulosè aut assulosè compactum, sed sigillatim in capillamenta quædam canescentia dehiscens: quale est, qđ trichites, quasi capella re nominatur, in* Aegypto *natum.* Reperitur *quoque lapis huic alumini persimilis, qui gustus iudicio dĩ gnoscitur. quòd non adstringat.* Damnatur *in rotundi genere. quod manu confictum est, sed ex figura deprehenditur.* A*sumendum autem suapte natura rotundum, bullis turgens, albo proprius, atq; validius adstringens, præterea nõnihil palloris cũ quadã pinguitudine præ se ferẽs, sine arenis, friabile, natione* Aegyptium, *aut ex insula* Melo. L*iquidi probatio, vt sit lympidũ. lacteum, æquale, & semper succomadens, sine lapidibus, atque quendam coloris igniculũ expi-*

rans. Vim habent excalfaciẽdi, ſtrigendi, & ex purgandi, quæ caliginem pupillis oculorum oſfundunt. generum carnẽ, ceteraſq; excreſcentias extenuant. Sciſsile rotundo efficacius intelligitur. Vri, & torreri chalcitidis modo debent. Putreſcentia vlcera compeſcunt: ſanguinis fluxiones inhibent: gingiuas humore prægnantes cõprimunt: motus dentium cum aceto, & melle firmant. Proſunt cum melle vlceribus oris, eruptionibus papularum, & fluxionibus aurium, cum ſanguinalis herbæ ſucco. Lepris conueniunt cum braſsicæ folijs, aut melle cocta: item pruritui, & vnguium ſcabritijs, pterygijs, & pernionibus, aſperſa cum aqua. Valent cum aceti fæce, et galla, pari pondere cremata, ad phagedænas vlcerum: et cũ ſalis duabus partibus, ad vitia, quæ paſcunt. furfures, cum eruo, & pice illita absterg unt: ad lendes, pediculos, ambuſta, cũ aqua illita auxilio ſunt. Contra tumores, & graue alarum, inguinumq; virus illinuntur. Ex Melo autem aduectũ, mulieribus præſtat ne concipiant, ante coitum ori vuluæ inditum: partus quoque extrahit gingiuis, ſi caro excreuit, vuis ac tonſillis accommodantur: ori, auribus, & verendis: cũ melle illinuntur.

Sulphur. CAP. LXXXIII.

SVlphur optimũ exiſtimatur viuum, quod apyron vocant, nitedulæ modo ſplendidum, perlucens, minimè lapidoſum. Probatur in genere ſul

re sulphuris ignẽ experti, quod viret, ac præpingue spectatur. Plurimũ in Melo*, & Lipara gignitur. Supradictum sulphur calfacit, discutit, & celeriter concoquit. Prodest tußibus, suspiriosis, purulenta extußientibus in ouo sumptum, aut suffitum: præterea partus vsti nidore extrahit.* Lepras *lichenas, scabros vngues, cum resina terebinthina: mistũ aufert: cũ aceto autem illitum, ad lepras eficax est: vitiligines tollit. Scorpionis ictibus, addita resina, medetur: cum aceto verò, draconis marini, scorpionisq; plagas sanat. Pruritus toto corpore erumpentes, cũ nitro detersum sedat: regum morbum emendat, inspersum fronti cochlearis mensura, aut in sorbili ouo sumptum. Facit ad grauedinem, & destillationes: subdores quoque cõspersum inhibet. podacricis cum aqua & nitro illitũ, conducit. grauitatem auditus, suffiti nidorẽ raptim per fistulam hausto, sanat. Lethargicos suffitu excitat: erumpentẽ vndecunq; sanguinem sistit. Contusis auribus, cum vino & melle illitũ, medetur.*

Pumex. CAP. LXXXIIII.

PV*micis probatio, vt magnopere leuis, spongiosus, scißilis, nec arenosus, item teri facilis, & candidus. Crematur flagrãtißimis carbonibus obrutus, & vbi canduerit, extractus, vino restringuitur odorato: iterumq; incesus, rẽstringuitur: & tertia vstione exemptus, & p se refrigerat⁹, ad vsus cõditur. Vis eius astringere, gin*

giuas abstergere. purgat cum calfactione, quæ populis caliginē offundunt: explet vulcera, & ad cicatricem perducit, excrescentia cohibet. Fit *ex farina eius dentifriciū. Corpori crustā obducit: auelendis capillis aptus. Theophrastus author est, si quisquam in bullientem vrceum vini punicem iniecerit, feruorem statim sedari.*

Sal. CAP. LXXXV.

SAl *fossilis efficacior est. communiter, si est cādidus, calculis vacans, & perspicuus, densus, æquali compage. Peculiariter Ammoniacus natione laudatur. si modò findi facilè possit, & in recta segmenta diduci. In marino sale eligendus est candidus, æqualis, densus. Probatissimus in Cypro fit, & Salamine Cypri, & Megaris, in Sicilia, & Aphrica. Sed inter dicta salis genera lacustris præfertur: sed multò validissimus est Phrygius nomine tapeus, aut trit⁹ aut gnatæ. Salis natura in cōmune per quàm vtilis est: adstringit, absterget, expurgat, dissipat, reprimit, extenuat, & crustas inducit. sed hoc interest, qđ alius alio sit præstantior. Quin & à putredine vindicat. Admiscetur medicamentis psoras abstergentibus. excrescentia in oculis reprimit, & pterygia consumit, cæterasq; carnis extuberationes tollit. Clysteribus infunditur: discutit lassitudines ex oleo illitus. Contra hydropicorum tumores auxiliatur: dolores in saccis fotu mitigat: & pruritus sedat ex oleo & aceto infrictus ad*

ignem

ignem, donec sudent: item lichenas, lepras, psorasq́;. Anginam ex melle, aceto, & oleo illitus leuat: tunsillis, vuæq́; cum melle tostus. Vlceribus in ore manantibus, gingiuis, quas humor vexat, & phagedænis vlcerum, cum polēta crematus illinitur. Aduersus scorpionum ictus cum lini semine: contra serpentium morsus, cum origano, melle, hyssopo: aduersus cerasten cum pice, aut cedria aut melle auxiliatur: contra scolopendræ morsus, cum melle, & aceto: aduersus vesparū ictus, & teredines, albidasq́; capitis pustulas, thymos, & tubercula, cum seuo vitulino: furunculos, cum vua passa, aut suillo adipe, aut melle discutit: testium tumores, cū origano & fermento maturius concoquit. Crocodilorū morsibus auxiliatur, trictus in linteolo, et intinctus aceto, ita vt vinculis loca constringantur. Prodest ad bestiarum morsus, & ad sugillationes in facie ex melle. cōtra haustum opiū, & fungos, cum aceto mulso bibitur. Luxatis imponitur cum farina, & melle. ambustis igni cū oleo impositus postulas erumpere nō patitur. Podagricis itidē imponitur, & aurium doloribus, cū aceto. ignes sacros, & vlcera, quæ serpunt, cum aceto, aut hyssopo illitus sistit. Vritur fictili, diligenter opertus, ne exiliat, conditusq́; prunis, vsquedum efferuescat. Aliqui fossilem subacto polline obliniunt, & carbonibus subijciunt, vsquedum eius crusta exuratur. Solet & sal com

munis hoc modo vti. Aqua ſemel abluitur, & ſiccatus in ollā coopertā mittitur ſubdito igne, moueturq́;, donec iam non exiliat.

Salis ſpuma. CAP. LXXXVI.

SPuma ſalis ſpumoſi maris lanugo, ſiue ramentum eſt, in exilibus petris inuentum, cui vis eadem, quæ ſalis.

Muria. CAP. LXXXVII.

MVria effectus ſalis præbet, abſtergitq́;: dyſentericis, infunditur etiamſi nome inteſtina corripit, & iſchiadicis veteribus. Ad fotus, aquæ marinæ vſum præſtat.

Flos ſalis. CAP. LXXXVIII.

FLos ſalis flumine Nilo defluit: lacubus tamē quibuſdam innatat. Aſſumendus qui crocei coloris eſt, odore ingrato, ceu gari. interdū lōgè magis virus olet, guſtuq́; mordatior, & pinguiter lentus. Fucatus autē rubrica, aut ſcrupuloſus, improbatur. Præterea ſyncerus non niſi oleo reſoluitur: adulteratus nonnulla ex parte, etiam aqua, diluente factitium colorem. Ad vlcera, quæ cacoethe vocantur, & phagedænas, genitalium nomas, & purulētas aures, efficax eſt: oculorū hebetudines. cicatrices, albuginesq́; tollit. Emplaſtris, vnguentisq́; coloris cauſa, vt roſaceo, miſcetur. Sudorem cit, aluum turbat, in vino aut aqua ſumptus: ſtomachum malè habet. Additur acopis. & ſmegmatis, quæ albandi capilli gratia componuntur. Et in vniuerſum

atris est,& feruentis naturæ,vt sal.

Nitrum,spuma nitri. CAP. LXXXIX.

PRæfertur nitrum leue,roseo colore,aut candido,in foramina dehiscens , perinde quasi spongiosum quiddam , quale ex Bunis adfertur. Humores euocat,qui in alto concreuerunt. Spuma nitri optima esse putatur leuißima,glebosa,friabilis,colore penè purpureo,aut spumosa,& mordens,qualis ex Philadelphia Lydiæ defertur.secunda est Aegyptia.quin & in Magnesia Cariæ gignitur. Vim,& vstionē salis habet,tam nitrum,quàm spuma eius. Præterea nitrum tormina sedat,si tritū cum cumino bibatur in hydromelite,aut sapa,aut aliquibus,quæ inflationes discutere possunt,vti ruta , vel anetho. Febribus circuitu redeuntibus illinitur,ante suspectā accessionē. Miscetur emplastris,quæ extrahunt,& discutiunt,extenuāt, & lepras abstergūt. Cum aqua autē calida, aut vino infusum,inflationes,purulētas aures , & sonitus earundem sanat:sordes expurgat,cū aceto instillatū. Canū morsibus ex asinino adipe,aut suillo medetur. resinæ terebinthinæ admistū furunculos aperit:aquæ inter cutē cū fico illinitur:oculis ad claritatē visus cum melle succurit : & venenis fungorum,ex posca potum : aut si buprestis momorderit,ex aqua:ijs verò qui taurinum sanguinē biberint,ex lacerpitio : ijsq; qui cibum non sentiunt ,vtiliter obducitur : opi-

sthotonisq́; iam remissioribus, et luxatis cũ cerato in linguæ resolutione, pani commode permiscetur. Aliqui supradicta carbonibus vrunt, subiecta prius testa noua, donec incandescant.

Fæx. CAP. XC.

ELigenda Fæx maximè à vino vetere. Italico: sin minus, ab alio consimili. Fæx aceti viribus longè acrior est. Crematur, vt alcyoniũ, antè diligenter siccata. Sunt qui noua testa igni largo vrant, vsquedum penitus incẽdatur. Alij viuis carbonibus fæcis glebam obrunt, & idem opus prosequuntur. Experimentum est legitimè vstionis, vt aerio nitore inabescat, linguamq́; tactu vrere videatur. Eadem vrendæ fæcis aceti ratio. Vis ei super modum vrens, & astergẽs, vlcera ad cicatricem perducit, adstingit, vehemẽter exest, siccatq́;. Sed recenti vtendum est, quoniam celeriter examinatur: proinde non nisi in reconditorio, & vase aliquo reponi debet. Lauatur vt pompholyx. Quæ vstionem experta non est, tumores & per sese, & cum myrto cohibet. ventris, stomachiq́; fluxiones illita sistit: muliebre profluuiũ imo ventri, aut genitalibus imposita mittigat: panos discutit nondum exulceratos, & tubercula: rigentes mammas, suiq́; lactis impatientes, cum acceto perũcta extinguit. Cremata verò, vngues scabros cum resina aufert. Addito lenticino oleo, illita nocte tota, rufat capillum. Elota oculorum medicamentis,

vt ſpodos, adÿcitur: cicatrices eorum, & caligines eadem abſtergit.

Calx viua. CAP. XCI.

C*Alx viua hoc modo fit. Marinorum buccinorum teſtis igni condito, aut feruenti clibano, nocte dimittito: poſtera die, ſi candidiſsimæ fuerint, extrahito: ſin aliter, iterum vrito, vſquedum vehementer inalbuerint.* Dein *vbi in aquã frigidam demerſæ fuerint, in fictile nouum conÿcito, & exactè pannis operiens, noctẽ vnam conquieſcere ſinito: mane eam extrahens vbi perfecto omni opere elaborata fuerit calx recondito.* Fit *et è litoralibus calculis igne crematis, necnon è vili, & fuſaneo marmore, quæ cæteris præfertur.* V*is omni calci in commune ignea, mordens, adurens, & cruſtas inducens: quibuſdã alÿs immiſta, vt adipi, oleo, concoquẽdi vim aſſumit, mollit, & diſsipat: vlcera ad cicatricem perducit.* E*fficatior exiſtimatur recens, nec aſperſa aquis.* Gypſum. CAP. XCII.

G*Ypſum vim habet adſtringendi. obſtruendi: ſanguinis eruptiones, ſudoresq; cohibet, ſed potum, ſtrangulationis modo iugulat.*

Sarmentitius cinis. CAP. XCIII.

S*Armentorum cinis vrendi vim habet: cum axungia autem, vel oleo illitus, fractis neruis articulorum colliſionibus: & neruorum nodis prodeſt: cum nitro, & aceto excreſcentias carnis in ſcroto reprimit.* S*erpentium, canumq; morſi-*

bus illitus ex aceto medetur. crustas obducentibus medicamentis admiscetur. Fit ex eo lixiuium cōtra præcipitationes, & fungorum venena, cum aceto, sale, & melle.

Alcyonium. CAP. XCIIII.

ALcyonij *quinque esse genera compertū est. Vnum enim spissum, acerbi saporis, spongiosa facie, item tetri odoris, ponderosum, & piscem olens, quod plurimum in litoribus inuenitur. Alterum pinnulæ oculorum, aut spongiæ simile, fistulosum, & leue, odorem algæ referens. Tertium vermiculi forma, & colore magis purpureū, quod Milesium quidam vocant. Quartū succidis velleribus non dißimile, multis inanitatibus hians, leue. Quintū figura fungi, sine odore, asperum, parte interna quodammodo pumicosum, foris læue, acre, quod plurimū in Propontide iuxta insulam Besbicon appellatam gignitur, patrio nomine alos achnen vocāt. Duo priora in fœminarū smegmata assumuntur, contra lētigines, lichenas, lepras, vitiligines, nigritias, & maculas in facie, reliquoq; corpore. Tertium ijs qui difficili vrina vexantur, aut arenulas in vesica colligunt, idoneū est: item renibus affectis, aquæ inter cutem, linei. Vstum autem, & ex vino illitum, alopecias replet. Postremum deabandis dētibus aptum est. in alia smegmata, psilothraq; assumitur, cum sale mistum. Si quisquā alcyonium cremare velit, cum sale in crudum fi-*

ctile

ctile mittat. & oblinẽs vasis spiraculo luto, ita fornaci mandet, et cũ figlinũ percoctum fuerit, extrahẽs ad vsus recõdat. Lauatur vt cadmia.

Adarces. CAP. XCV.

F*It in Capadocia, quod adarces appellatur. Est autem tanquam concreta salsilago, humidis & palustribus locis siccitate emergens, & arundinibus, ac herbis agglutinata, colore flori lapidis Asij similis, & omni forma molli alcyonio, & aliquantũ cauo droxima, aut videri possit lacustre alcyonium. Ad euellendas lepras, lentigines, lichenas, & vitia cutis in facie, & similia, accommodatur. Et in summa vis ei acris. Humorem euocat, qui in alto cõcreuit, & ischiadicis prodest.*

Spongiæ. CAP. XCVI.

E *Spongijs alias mares appellauere, tenui fistula, spissis, quarum duriores tragos nominarunt. Fœminas autẽ, quæ contrarias dotes habent. Vruntur eæ, vt alcyonium. Recentes sine pinguitudine vulneraria sunt, & tumores reprimunt. recentia vulnera ex aqua poscáve conglitinant: veteres sinus ex decocto melle iungũt. Vetustæ autem inutiles. Aridæ ligatæ ligno, si penicilli modo adiungãtur, occlusa vlcera, callosq; laxant. Siccæ recentes, & vacuæ, senilia vlcera, & q̃ fluxiõe laborãt, aut cuniculatim exedũt impositu siccant. sanguinis pfluuiũ sistunt. Crematarũ cinis ex aceto aridæ lippitudini auxi liatur*

liatur: & vbi quid abstergere, aut adstringere opus est. Vtilius in oculorum medicamentis lauare cinerem. Omnium cinis cum pice crematarũ, profluentẽ sanguinem sisti. Candidæ curã fiunt, è mollißimis recentes per æstus tinctæ salis spuma quæ petris cohæret: insolantur inuersæ, hoc est, parte caua sursum spectante, & qua abscissæ fuerunt, deorsum. Si verò æstiua serenitate ad lunam sternantur, perfusæ salis spuma, aut maris aqua maximum candorem referent.

Corallium. CAP. XCVII.

Corallium, quod aliqui lithodendron appellarunt, marinum esse fruticem cõstat, qui alto extractus, duratur statim atque emergit, tanquã offuso aere protinus concrescat. Plurimum inuenitur ad Syracusas, in promontorio cui Pachyno nomen est. Laudatißimum rubẽs, colore antherici, aut sandycis saturatæ, nec secus terenti facilè cedens, æquabili vsquequaque cõcremento, rursus algæ, aut phuci marini odore, quàm ramosißimum, forma fruticis, cinnamomi æmulum. Quod autem in lapidis duritiam coit, scrupulosum, inane, & lacunosum, vitiosum, existimatur. Adstringit, & refrigerat mediocriter: excrescentia coercet, oculorum cicatrices abstergit: vlcerum caua, & cicatrices explet. Contra sanguinis reiectiones magnopere efficax est: vrinæ difficultati auxiliatur. quin & potum ex aqua lienem absumit. Quod antipathes vo-

tant, coralium esse arbitrantur, specie tantùm distans. Est autem colore nigro, arboris figura, ramosum magis. Vires supradicti habet.

Lapis Phrygius. CAP. CXVIII.

P*Hrygius lapis, quo infectores in Phrygia vtuntur, à qua nomen accepit, nascitur in Cappadocia. Optimus habetur pallidus, modicè grauis, non solida corporis compage, intercedentibus albis segmentis, vt in cadmia. Vritur autē vino optimo perfusus, viuisq; carbonibus obruptus, perflatur aßiduè follibus, donec mutato colore rufescat: rursus extractus eodem vino restinguitur. Hoc iterum, et trinis vicibus faciendum attendendum tamen ne minutim confringatur, et in fuligine euanescat. Vis crudo, vstoq; adstrictoria, expurgans: vlceribus crustas quadātenus inducit: ambustis cū cerato medetur. Lauatur, vt cadmia.*

Lapis Asius. CAP. XCIX.

A*Sius lapis assumi debet pumicis colore, leuis, fungosus, item friabilis, scißiles venas lutei coloris ad imum actas habens. Eius flos salsugo subflaua est, summo lapide insidens, compage tenui, colore in aliquibus albo; in alijs pumici simili, ad luteum vergente: admotus linguæ aliquantùm mordet. Vim habet vterque adstrictoriam, & modice erodentem. admistus liquidæ pici, aut terebinthinæ tubercula discutit. Longè validior flos existimatur. De cætero siccatus flos*

vetera vlcera, & cicatrici repugnantia sanat. excrescentia cohibet: tetra vlcera, & fungis similia, cũ melle expurgat: vlcerum caua explet, & expurgat cum melle: depascentiaq; cum cerato sistit. Fit cataplasma ex eo podagris, misto fabæ lomento: & lienosis ex aceto, & viua calce. Prodest flos ex melle phthisicis linctu. Podagrici iuuantur, pedibus in folio ex eo lapide excauato inditis. Fiunt quoque ex eo loculi, qui corpora erodunt: & luxuriantem carnem, & corporum crassitiẽ absumunt, cũ vice nitri in balneo sparguntur. Si lauare libet, cadmia modo lauatur.

Lapis pyrites. CAP. C.

P*Yrites lapidis genus est, à quo æs conflatur. Eligi debet æris similitudine, facilè scintillas edens. Vritur sic. Melle irrigatus, molli pruna cõtinuè flatur follibus, donec rufescat. Alij in multos carbones igni candentes, lapidem copioso melle perfusum deijciunt, & vbi ad fuluum colorẽ verge cœp rit, extrahũt: efflatoq; cinere, rurs' madefactum cremant, donec æquabiliter aßiccatus, friabilis reddatur: siquidem sæpe facies summa solùm vritur. ita crematus, siccatusq; reconditur. Si eloto opus sit, lauari debet, vt cadmia. Tam crudi, quàm vsti vis est excalfacere, abstergere, offusam oculis caliginem expurgare, duritias concoquere. & concoctas discutere. Resina exceptus excrescentia in carne cohibet. sed calorẽ quendam, & astrictionem parit. Ita vstum non*

nulli

nulli diphryges appellant.

Lapis hæmatites. CAP. CI.

HAematites optimus habetur friabilis, saturato colore niger, durus, & suopte ingenio æqualis, nulla sorde admista, nulloq; zonarum discursu. Vim habet adstringentem, & excalfactoriam aliquàtùm, extenuantemq;. Oculorum cicatrices, & scabritiam cũ melle purgat: cum lacte autem muliebri, lippitudini, fractis, et oculis cruore suffusis conuenit. Bibitur contra difficultatem vrinæ, & fluxiones mulierum in vino: & ab ijs, qui sanguinem reiecerunt, cum succo punici mali. Fiunt ex eo coticulæ, & collyria oculorum vitijs apta. Vritur vt Phrygius, sine vino duntaxat. Modus vstionis est, vt modicè leuis fiat, & bullis quibusdã intumescat. Sunt qui hæmatiten ita adulterant. Densam glebã, rotundamq; schisti lapidis, cuiusmodi sunt, quæ eius radices vocantur, in vrceum figlini operis, qui feruentem cinerem contineat, condunt: paucaq; interiecta mora eximunt, experimunturq; si tria ad cotem hæmatitæ colorem reddat. quòd si ita res se habet: reponunt: sin minus, iterum obruunt: & subinde conspicientes, periculum faciunt: siquidem in cinere diu dimissus, colore mutato diffunditur. Coarguitur malè confictus, primùm scissilibus venis: quippe in rectos venarum discursus refringitur. At hæmatites longè secus se in colore habet: nanque hic floridũ reddit

dit, hæmatites verò saturatiorem, atque cinnabarin imitantem. Inuenitur in Sinopica rubrica. Fit & è magnete lapide, vehementer ambusto. In Aegypto sponte naturæ cum metallis enascitur.

Lapis schistus. CAP. CII.

SChistos lapis in Iberia Hispaniæ gignitur. Probatur maximè, qui croci colorem æmulatur, friabilis, suapte natura fissilis, concremēto, & alterno cohærentium venarum discursu, pectinũ modo. Ammoniaco sali similis. Vim exhibet hæmatitæ, sed ad omnia infirmiorẽ. quin & caua replet muliebri lacte perfusus. ad procidentia, rupta, item genarum crassitiem, & vuas oculorũ, magnopere efficax est.

Lapis gagates. CAP. CIII.

IN gagatarum lapidum genere, præferendus qui celeriter accenditur, & odorem bituminis reddit. Niger est plerũque et squalidus, crustosus, perquam leuis. Vis ei molliendi, & discutiẽdi. deprehendit sonticum morbum suffitus: recreatq; vuluæ strãgulationes: fugat serpentes nidore. podagricis medicaminibus, et acopis additur. In Cilicia nasci solet, qua influens amnis in mare effunditur, proximè oppidum, quod Plagiopolis dicitur. vocatur autem & locus, & amnis Gagas, in cuius faucibus ij lapides inueniuntur.

Lapis Thracius. CAP. CIIII.

LApis Thracias dictus, nascitur in flumine quodã Scythiæ, cui Ponto nomen est. Vis ei

gagatæ. Traditur aqua accendi, & oleo restingui: quod in bitumine accidit.

Lapis magnes. CAP. CV.

MAgnes lapis optimus est qui ferrum facilè trahit, colore ad cœruleum vrgente, dẽsus, nec admodum grauis. Datur cũ aqua mulsa trium obolorum pondere, vt crassos humos eliciat. Sunt qui magnetem crematum pro hæmatite vendant.

Lapis arabicus. CAP. CVI.

ARabicus lapis maculoso ebori similis. Is tritus illitus emorrhoidas exicat. Eius cinis dentifricio optimus.

Lapis galactites. CAP. CVII.

GAlactites appellatur, quod lacteum succum resudet: cinerei tamen est coloris, & gustu dulcis. Ad oculorũ fluxiones, & vlcera cõuenienter illinitur. Oportet autem in aqua tritum, pyxide plumbea recondere, propter vim glutini, quod ei obhæret.

Lapis melitites. CAP. CVIII.

MElitites omnia galactitæ similis, hoc tantùm interest. quod dulciorem succum remittit. Eiusdem vt Galactites effectus.

Lapis morochthus. CAP. CIX.

MOrochthus lapis, quem aliqui galaxiam, aut leucographida vocauerunt, in Aegypto nascitur. quo, vtpote molli, & facilè liquescente, linteones dealbandis vestibus vtuntur.

Spiracula corporis obstruere videtur: conueniens ijs, qui sanguinem expuunt, cœliacis, & vesicæ doloribus cum aqua potus. itidem fluxionibus vuluæ, & impositus velleri. Mollibus oculorum collyrijs miscetur: explet enim caua, atque delacrymationes sistit. Idem cerato exceptus, vlcera, quæ fiunt in teneris partibus corporis, ad cicatricem perducit.

Lapis alabastrites. CAP. CX.

ALabastrites vocatus onyx, crematus, resina aut pice exceptus, duritias discutit. stomachi dolores cum cerato leuat: gingiuas comprimit.

Lapis thyites. CAP. CXI.

LApis nomine thyites, in Aethiopia gignitur, sub viridi colore iaspidem imitatus, cùm diluitur tamen, lacteum succum reddit. Vehementer mordet: tenebras, quæ pupillis obuersantur, expurgat.

Lapis iudaicus. CAP. CXII.

IVdaicus lapis in Iudæa nascitur, glandis effigie, candidus, scita admodum configuratione, lineis æqualiter inter se distantibus, quasi industria detornatis. Solutus nullam qualitatem manifestam gustui repræsentat. Potest ciceris magnitudine tritus ad cotem, vt collyrium, cum calidæ aquæ cyathis tribus, potu difficultati vrinæ auxiliari, & calculos in vesica comminuere.

Lapis amiantus. CAP. CXIII.

AMiantus lapis in Cipro nascitur, scissæ alumi

mini similis. quo, vtpote flexili, telas & vela tãtùm spectaculi gratia texunt, quæ ignibus iniecta ardent quidem, sed flammis inuicta splendidiora exeunt.

Lapis saphirus. CAP. CXIIII.

SAphirus lapis percussis à scorpione, potu prodesse existimatur. Contra intestinas exulcerationes bibitur. Excrescentia in oculis, vuasq́; & pustulas inhibet, & ruptas mẽbranas cogit.

Lapis memphites. CAP. CXV.

MEmphites in Aegypto iuxta memphin inuenitur, calculorũ magnitudine, pinguis, versicolor. Tradunt trito, et illito, quæ vrenda, aut secanda sunt, sine periculo obstupescere, ita vt non sentiant cruciatum.

Lapis selenites. CAP. CXVI.

SElenites lapis, quem aliqui aphroselemon appellarunt, quoniam noctu inuenitur lunæ imaginem reddere, qui cum ea quidem augetur, & decressit. Nascitur in Arabia, candidus, trãslucens, leuis. Huius ramenta comitialibus in potu dari iubent. Eo ceu gestamine ad amuleta mulieres vtuntur. Arbores adalligato eodem frugiferæ redduntur.

Lapis iaspis. CAP. CXVII.

IAspidum quædam smaragdum imitatur: alia crystallum, colore similis pituitæ: alia non dissimilis aeri, ob id vocatur aerizusa: alia veluti fumo infecta, quæ capnias ex argumẽto voca

tur. quædam lineis albis resplendentibus præsingitur. Aßyrios appellata. alia terebinthinæ similis, quæ terebinthizusa dicitur alia colore callaida gẽmã æmulatur. Omnes amuleta esse tradũtur, & accelerare partõ femoribus appensæ.

Lapis ætites. CAP. CXVIII.

AEtites lapis est veluti prægnans, cũ quatitur, alio in vtero sonante. Grauidis continet partus, cùm lubricæ sunt vuluæ, & partũ tenaces, sinistro brachio adalligatus: sed parturientibus è brachio admoueatur, & fœminibus alligetur, vt sine doloribus pariant. Furem deprehendit, si quis in pane conditum offerat: fur enim mansum deuorare non poterit. Quinetiã concoctus furem coarguit: quippe decocta cũ eo deuorare non poterit. Tritus, et cerato exceptus cyprino, aut gleucino, aut alio excalfaciente, comiciales magnificè iuuat.

Lapis ophites. CAP. CXIX.

OPhitæ genera multa. quidam ponderosus & niger, alter cinereo colore spectatur, pũctis distinctus. tertius lineis quibusdam candidis intercinctus est. Omnes alligati contra capitis dolores, & serpentium ictus prosunt. Feruntur, qui lineas habent, lethargo, & capitis doloribus auxiliari.

Lapides in spongijs. CAP. CXX.

LApides in spongijs inueniuntur, qui vesicæ calculos rumpunt, in vino poti.

Litho

Lithocolla. CAP. CXXI.

Lithocolla glutinum, quo lapides coniungũtur. conflatur autem ex marmore, lapide Pario, & taurino glutine. Potest candente specillo admotum, incõmodos oculis pillos replicare.

Lapis ostracites. CAP. CXXII.

Ostrasites testę similitudinem habet, crustosus, & in laminas fissilis. quo mulieres ad detrahendos pilos, pro pumice vtuntur. Menses drachmæ pondere potus ex vino sistit. Si quatuor diebus à purgatione bibatur sicilici pondere, fœminis præstat ne concipiant. Cum melle autem impositus, mãmarum inflammationes lenit &, nomas cohibet.

Smyris lapis. CAP. CXXIII.

Smyris lapis est, quo annularij sculptores lapides expurgant, ad erodendum, & vrendum vtilis, gingiuis, quas humor vexat, prodest, dentifricio commendatur.

Arena litoralis. CAP. CXXIIII.

Arena è litoribus sole feruefacta, hydropicorum tumores exugit, si capite tenus in ea obruantur. Torreri solet ad aridos fotus, pro milio aut tale.

Lapis naxius. CAP. CXXV.

E Cote Naxia, quod ex acuendo ferro deteritur, illitũ alopecias ad pilum reducit. virginũ mãmas coibibet, nec increscere patitur. Potum ex aceto lienẽ absumit, et comitialibus prodest.

Lapis geodes. CAP. CXXVI.

GEodes lapis adstringit, siccat, caligines oculorum discutit. Illitus autem ex aqua testium, mammarumq́; inflammationes sedat.

Terra omnis. CAP. CXXVII.

OMnis terra, ad medẽdi vsum recepta, summam & primam vim habet refrigerãdi, meatusq́; obducẽdi, occludẽdiq́;: sed specie distat, cùm alia adiunctis quibusdã ad alia sit vtilis.

Terra eretria. CAP. CXXVIII.

ERetriades duæ sunt, vna vehementer alba est, altera cinericia. Optima habetur ad cinereum colorem vergens, perquàm mollis, quæ si per æramenta tractim ducatur, lineam violaceã refert. Lauatur, vt cerussa, aut hunc in modum. Teritur seorsum, & cum aqua, & vbi pessum ierit, humor leuiter excolatur: siccata solibus, iterũ teritur interdiu, adiecta aqua, vt vespere considat: antelucanis colo excernitur, & demum in sole trita, si fieri potest, digeritur in pastillos. Quòd si tosta desideretur, pastilli magnitudine ciceris in fictile perforatum coniiciuntur, oréque vasis diligenter obturato, supra carbones candentes continenter follibus perflantur: vbi verò cinis in fauillas se conuertit, aut aëreũ colorem contraxit, exempti reconduntur. Vim habet adstringẽtem, & refrigeratoriam, leuiter mollientem: caua explet, & sanguinolenta conglutinat.

Terra samia. CAP. CXXIX.

Samia præfertur candida, leuis, tangenti linguæ glutinis modo adhærescens, mollis, succosa, friabilis: cuiusmodi est, quam aliqui collyrion vocant. Duæ enim species eius: vnam antè diximus: altera aster appellatur, crustacea, & cotis modo prædensa. Vritur, ac lauatur, vt eretria, vimq; consimilem habet. Sanguinis reiectiones sistit: fœminis fluxione vuluæ laborãtibus, cum flore syluestris punicæ datur. Testium, & mammarum inflammationes, illita ex rosaceo, & aqua, refrigerat: sudores arcet. contra serpentium morsus, & venena pota ex aqua auxiliatur.

Lapis samius. CAP. CXXX.

SAmius lapis in Samia terra inuenitur, quo aurifices vtuntur polliendo auro, vt resplendeat. Probatur cãdore, & duritia. Vis ei adstrictoria, & refrigerans. prodest stomachicis potus. sensus hebetat: verũ ad fluxiones oculorũ, & vlcera, cũ lacte efficax est. Partus, vt tradũt, adligatus accelerat, & cõceptus fœminarũ custodit.

Terra chia. CAP. CXXXI.

CHia eligi debet candida, vergens ad cinereum Samiæ similis. Est autem crustosa, albáque, sed fictitijs formis differens. Vis eadem, quæ & Samiæ. extendit faciem, & erugat, atque splendidam reddit: colorem in facie, & corpore toto commendat. in balneis pro nitro deterget.

Terra selinusia. CAP. CXXXII.

EAdem præstat Selinusia, maximè laudatur, quæ vehementer resplendet, candida, friabilis, & humore dilui celerrima.

Terra cimolia. CAP. CXXXIII.

CImoliæ duo genera, candida, & ad purpureum inclinãs. Optima existimatur, quæ innatam habet pinguitudinem, tactuq; frigida sentitur. Vtraque aceto diluta, parotidas, & alia tubercula discutit. Ambusta igni, si statim cimolia oblinantur, pistulas non sentient: testiũ duritias, & totius corporis collectiones cohibet: igni sacro imponitur. In summa, vtraque multùm in medicina cõmendatur, si incorruptæ originis, nec spuria assumatur.

Terra pnigitis. CAP. CXXXIIII.

QVæ pnigitis dicitur, colore ferè eretriæ similis est, grãdioribas tantùm glebis: manũ si quis admoueat, refrigerabit: tactu linguæ vsqueadcò glutinosa, vt pensilis hæreat. Cui effectus idem, qui cimoliæ, paulò tamen infirmior. Hanc aliqui pro eretriade vendunt.

Testæ fornaceæ. CAP. CXXXV.

FOrnaceæ testæ vehemẽter tostæ, crustas vlceribus obducunt: quare prurigini, & papularum eruptionibus, medentur. Podagricis prosunt: strumas discutiunt, cerato exemptæ.

Terra fornacum. CAP. CXXXVI.

FOrnacum terra, quæ retorrida fuluescit, eius

eiusdem cum testa effectus.

Terra melia. CAP. CXXXVII.

MElia colore cineream eritreã imitatur, aspera tactu: ea digitis friata, derasi pumicis modo crepitat. Vim habet aluminosam, sed remißiusculam, id quod gustu deprehenditur: modicè linguam siccat: purum corpus reddit, & colorem commẽdat: pilos extenuat: vitiligines, & lepras abstergit. Pictoribus vsum præbet, vt colores diutius perennent. Emplastris viridibus, quæ chloræ dicuntur, efficaciter inseritur. Ex omni melia terra, & omni alia in vniuersum, eligi debet recens, mollis, nõ lapidiosa, friabilis, quæ cùm humorem attigerit, facilè resoluatur.

Terra ampelitis. CAP. CXXXVIII.

EX ampelitide terra, quæ pharmacitis nomine in Seleucia Syriæ nascitur, laudatur inprimis nigra, piceæ longos carbones referens, modicè assulosa, æquabili splendore, quæ detrita, accepto, oleo, statim eliquescit. Vitiosa censetur candida, & cinerea, quæ in liquorem non resoluitur. Vim dißipandi, & refrigerandi habet. ad calliblephara additur, tingendis capillis idonea. Vsus eius ad illinendas vites, sub germinationis tempus, vtpote cùm innascentes vermiculos enecet.

Fuligo pictoria. CAP. CXXXIX.

FVligo, qua pictores vtũtur, ex vitrarijs officinis colligi solet: siquidem ei palma tribui-

tur. Vis ei ad adstringendum, & erodendum efficax. fracta, cum rosaceo cerato ad cicatricem perducit.

Atramentum librarium.

CAP. CXL.

ATramentũ, *quo scribimus, fuligine è tedis cocta colligitur. In singulas libras gũmis, ternæ fuliginis vnciæ adijciuntur. Fit etiam è resinarum, & pictoria fuliginæ, de quo paulo antè diximus. Assumitur autẽ fuliginis mina, gummi sesquilibra, glutinis taurini, atramenti sutoris, singulorũ sescuncia. Additur conuenienter erodẽtibus medicamentis, ambustis, ex aqua commodè crassius illinitur, sed non antè soluatur, quàm cicatricẽ induxerit: sanatis siquidem vlceribus, sua sponte decidit. Cæterùm habes, amicissime Aree, ferè quæ tradẽda duximus pro operis modo, quem destinaueramus, & materiæ, auxiliorumq; medicinalium copia.*

LIBRI QVINTI FINIS.

PEDACII

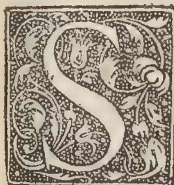
DIOSCORIDIS

ANAZARBEI, DE

Medica materia,

LIBRI SEXTI.

Præfatio.

Vperioribus, amicißime Aree, libris tradidimus de aromatibus, oleis, vnguentis, arboribus, & earundẽ frutibus, lacrymisq́;: item animalibus, melle, lacte, seuo, frumentis, oleribus, herbis, radicibus, liquamẽtis, vinis, metallisq́;. In hoc verò totius operis vltimo, facultates medicamentorum recensebimus, quæ prodesse nobis, aut officere possunt. Vitata igitur orationis prolixitate, opus institutũ prosequamur. Huiuscemodi autẽ tractatus cũ bifariã distributus sit, in partẽ venena præcauentẽ, ita vt ne fallãt sumẽtes, aut si quãdo per imprudentiã dẽtur, vt tũ quoq; innoxia fiãt, irritaq́;: & in

& in rationem iis succurrendi, qui iam noxam sentiūt: primùm disseram de præcauendi modo, quem esse difficillimum plerique maiorum arbitrantur, quòd dantes clam venena ita insidias temperant, vt peritissimum quenque decipiāt. Siquidē venena sua amaritudine, permistis dulcibus, spoliant, & graue odoris virus mistura odoramentorum eximunt. Aut medicamenta immiscent, quæ tuendæ sanitatis gratia dari putantur, & præsertim in valetudine, vt absinthium, tragoriganum, satureiam, aut hyssopū, quinetiam thymum, irim, origanum, abrotonū, castorium, aut si quid medicamentis purgatoriis cognatam habere qualitatem videatur. Aut potionibus inserūt, vt vinis asperis, iuribus, passo, mulsæ aquæ, musto: succis, vt in cremore lentis, polentis: aut medicaminibus, aut aliis, quæ assumuntur, edulii speciem referentibus. Quare qui in ea suspicione sunt, conditos cibos vitare debent, omniq; intenso sapore dulcium, aut salsorum, aut acidorum abstinere: nec sitibundi affatim bibere, aut esuriētes voraciter comesse, semperq; ad saporem horum diligenter attendere, præsertimq; potu frigidam aquam præsumere. Satiato enim appetitu, qualitates ægerrimè postea concoquuntur. In ægris quidem facilè caueamus potiones auxilii prætextu dari solitas, quas offerunt improbi veneficiorū artifices: itaq; ob id laborantes morbo non perinde audentium

iniur

iniurijs patēt. Et hæc quidē ne facilè incauti seductiq; homines capiantur dolis veneficorum, ratio est, & facultas. Sed alia superest expeditior, vt suspiciosi aliqua præsumāt, quæ venenorum vires hebetent, & inefficaces irritasq; reddant: cuiusmodi caricæ sunt cum iuglandibus nucibus manducatæ, & quæ cedromela vocāt, id est citria, seminusq; napi drachma cum vino. Item folia calaminthæ, aut creta, quæ Lemnia sphragis appellatur, pondere pari cum vino: aut rutæ folia, et nucis iuglandis nucleū: aut caricas duas, & salis callum ieiuni sumant, & nullo veneni genere lædentur. Antidota ex vino sumpta, eūdem effectū præbent: inter quæ intelligitur magnum Mithridatium, & quod scinco, & quod sanguine tēperatur. Quin & sæpe venenis obsistunt peculiares quidam corporum affectus certo quodam modo constitutorū, cum quadam cibi, potusq; qualitate, tum vini copia ita temperatorum, vt cum venenis dissentiant. siquidem ingesti veneni vires frangunt, atque iam priore alimento farctis, præclusisq; meatibus, obstant, ne membratim per digestionem insinuetur. Verùm enimuero, quoniā fortunæ necessitas interdū similia discrimina peregrè agentibus adfert, asque vllis insidijs hominum, nonnihil differendum mihi de hac re necessarium duco. Iam primùm igitur culinam apparare loco subdiali conuenit, cibosq; et potus in huiuscemodi loco strue-

re

re. Si id fieri commodè nequit, secunda erit conditio hæc, apparendi, apponendiq́; sub tecto. Sed tum diligenter laquearia animaduertenda: frequẽter enim à superioribus cõtabulamentis animalia decidunt exigua quidem, sed quæ non modicam perniciem moliantur, vt phalangia, stelliones, & alia quædã reptilia. Porrò vinaria vasa diligenter intueri oportet: nanque reptilia odore vini illiciuntur, quæ interdum sorbendo, noxium virus eructarunt, interdũ verò delapsa immersaq́; expirarũt, & exitij causas haurientibus attulerunt. Sed hæc hactenus dicta sint, ne cauti, & prouidi insidijs pateant. Quòd si qui sua sponte, aut ex quorũdam insidijs sumpserunt, auxiliari primo quoque tempore oportebit. siquidem dum comites singulorum venenorum notæ expectantur, immedicabile fit venenum, & pauisper neglectum, medicamentis ægrè cedit. Quare si qui pro cõperto se virus sumpsisse intelligunt, & fateantur, aut eorum, qui aderant, testimonio constet, protinus ad idonea remedia transeuntes, facilè peculiari, natiuaq́; constitutioni restituemus. Neque enim ijs assentimur, qui prorsus auxilia in huiuscemodi frustrà adhiberi contẽdũt. Quo enim modo morbi, quorum causæ cæcæ, latentésque corporibus insident, medicinam admittunt. & quæ forinsecus incurrunt venena, medendi rationem aspernantur? Aequè vero omnes morbi pro causarum in-

gruentium magnitudine, proq; antecedentibus affectionibus, qualitatibusq;, quibus sit opportunum corpus, vel medicabiles sunt, vel nullis cedunt medicamentis. Quòd si qui forsan obmutescentes, aut tremuli, aut nolentes alioqui venenum à se egeri, nullam nobis eius cognitionem præbeãt, tum protinus accedendum ad ea, quæ communiter epotis quibuscunque venenis opitulari consueuerunt. Atqui nullũ magis in omnia valens auxilium dari potest, quàm vt proximo loco virus foràs exhauriatur, priusquàm inualescat. Quare sine mora, calidũ oleum ex aqua, aut seorsum, vt vomitare cogantur, dari conuenit. Aut si oleum natura loci negat, butyrũ cum aqua calida, aut malua, aut lini semine, aut trago, vrtica, fœno græco, aut halicæ decoctio, vicem eius exhibebit. Hæc enim non modo vomitionibus exigent vi illa sua laxatrice, aut nauseam ciente, sed aluum quoque subducent, & corporũ inanitione ita aduersabũtur, vt acrimonias venenorum hebetent. Id quod euidenter huiuscemodi argumento deprehendere licet. Esto, vt quisquam viua calce, vel fæce, aut cantharidibus, aut alio quouis acri, corpus exulcerare statuerit, is si ipsum oleo leniter illinat, exulcerationem non accipiet. Atqui neque vehemẽter adstringi corpus, neque refrigerari poterit si antea perungatur. Quinetiã vomitus nõ ob id modò, quod vacuet, & noxiũ humorem exernat, iuuamen

uamentum adfert, sed quòd assumptum virus nonnunquam odore, coagulatis grumis, aut colore prodat. quippe cum odore, & amaritudine, meconiam: colore, cerussam, gypsúmve: grumis, lac aut sanguinem animalis recens iugulati ostendat. Nam *grauis odor regestorum, leporis marini, aut rubetæ veneficia deprehendit: ita vt nonnulla ab ijs remedia peti possint, ad idonea singulorum auxilia transeuntibus.* Oleo *etiam maluæ decoctum admiscetur, aut glaucium, aut adeps anserinus, aut pinguiũ carnium iura, aut lixiuium lignorum cinere factum.* V*bi verò vomitus diligenter citatus fuerit, ne quid in vétre coierit, quæ hæserunt intestinis reliquiæ, clystere acri deuocentur.* Facit *& nitrum tritum cum hydromelite sumptum, & vina vetera liberalius epota, gallinacea iura, prapingues pisces, vetustæ carnes pinguesq́; & quæ adipe aut recẽti butyro parantur.* A*luum nanque subducũt, vti diximus, & stomachum resoluentia, proniorem ipsum ad vomitum reddunt: & venenorũ acrimonias hebetant, atque meatus obstruentia, celerem virium penetrationem inhibent.* Q*uinetiam medicamenta dantur, quæ communi dote prosunt, vt* Lemnia *terra, agaricũ, abrotonum, irio, radix eryngij, semen pastinacæ, & calaminthæ, nardum* Gallicum, *castorium, ferulæ virentis medulla, flos rhododendri, succus marrubij, laser, aut laserpitium, sagapenum, peucedani*

succus

succus, aut panacis, & radix, quam magudarim appellarunt, aristolochia lōga, syluestris rutæ semen, & betonicæ, quam cestron nominant, folia. singula cum vino drachmæ pondo sumi debent. Effectum *præbet polij decoctum, & seseli, & liquida pix lincta.* Magnificè *ferūt opem antidota, quæ in calce operis scrupta reliquimus. Communis ratio præstandi auxilij ita se habet. Cæterùm ab ijs, quæ consueuerunt euenire, communia remedia sumptitari poßūt.* Ferè *enim vires venenorum quàm plurimorum in affectus consimiles corpus tandem redigunt.* Q*uam ob causam plerisque communia conducūt auxilia. varia etenim sunt venenorum genera, communes tamen, nec multi ijdem affectus oriuntur.* Neque *fieri potest, vt omnes concurentesq; casus, quæ symptomata vocant. vnum venenum sequantur. alioquin superuacanea fuisset venenorum singulorum traditio, cum suis remedijs ab authoribus descripta.* Neque *verò in vno eodemq; proptum est inuenire,* vt *quis stomachi, alui, intestinorum, iacoris, renum, & vesicæ dolore vehementer crucietur, vt singultiat, erodatur, contremiscat, refrigeretur, obmutescat, conuellatur, pulsus elanguscat, spiritus difficilis fiat, veterno prematur, vertigo obuersetur, caligent sensus, strāguletur, sitiat, sanguis erumpat, febre conflictetur, ægrè lotium reddat, torminibus vexetur, crebrò vomitet, nausea prematur*

matur rubescat, liuore sugilletur, pallescat, despiat, stertat, viribus deficiatur, & pleraque alia faciat, patiaturq́; singula enim in generales affectus deducta, pauca numero, & communia ea demonstrant, quæ euenire consueuerunt. Quare in singulis, quæ suprà diximus, facile sui erit deuoratum virus cognoscere. Nam oris & linguæ erosio, stomachi, ventris, vesicæ ac renum inflammatio, vehemens vrinæ difficultas, & interdum cruoris cum eo exitus, lancinatio, & in pluribus partibus quidam adustionis sensus, non in cantharidibus modò potis reperiuntur: sed in erucis quoque pinorum, & bupreste, & salamãdra. Porrò *non modò eos, qui meconium hauserunt, veterno, aut sopore premi, stertere, liuore sugillari, torpere, refrigerari, stupescere, toto corpore pruritum sentire, sensu priuari constat: sed eos etiam, qui mandragorã, aut cicutẽ deuorarunt.* Delirium *non hyoscyamus tantùm infert: verũ etiam, quæ toxica apellantur: itidẽ aconitum, & mel, quod in* Heraclea Pontica *gignitur. Strangulatio nõ minus in fungis, quàm in sanguine taurino, lacte, aconito, serussa, gypso conspicitur. In summa difficile vnum vnius veneno proprium inuenire signum, quod austum, gestatumq́; virus prodere possit: maximè, quòd hæc cæterorum etiam vitiorum, quæ in corpore exoriuntur, communia sequi solent.* Cæterùm *in his, quæ celeriter enecant, noxam signis forsi-*

tan

tan indicare poßis, si ad ea respexeris, quæ sumus dicturi. Sed in ijs, qui ad longas ægritudines spectant, nihil ad medendi rationem difficile, duntaxat quod pertineat ad indicia noxæ, vtpote cũ venena statim, atque præsentaneam vim illam perdiderunt, trasmutata in lõgos affectus, communia reliquorum, vitiorum remedia, compositionesq; flagitent, cũ veneficia proprietas non amplius insit. Si verò longa sit affectio, in aliquod diuturnorum merboram genus residet. à quibus facile fuerit medendi rationem assumere. Sed de ijs, quæ generaliter auxiliantur, hactenus. Consequenter quæ priuatim singulis prosunt. scriptis mandabimus, si prius sigillatim exposuerimus, quæ ex singulis ordinibus exitialem, aut maleficam vim sortiuntur, vt medicinæ studiosi ea cautè obseruent, quæ ad rationem salutis scripta inueniuntur quòd nõnulla eorum, quibus vtuntur, venenis sint commista. Iniuria enim magnas adfert noxas, & sæpe continuo vsu eorum, homo in perniciem agitur.

Proinde animalia, q̃ exitiosam vim habẽt, hæc sunt, cãtharides, buprestis, salamandra, pinorũ erucæ, lepus, marinus, rubeta, et rana palustris muta, deuoratæ hirudines. Semina sunt hyoscyamus, coriandrum, cicuta, gith, psyllion. Liquamenta, meconiũ, opocarpason, thapsiæ succus, elaterium, mandragoras. Radices, quas mittit chameleo, aconitum, thapsia, veratrum, ixia,

agaricum nigrum, ephemerum, quod aliqui Colchicum vocant, quod in Colchide nascitur. Arbores, herbæ, oleraq́; smilax, quam aliqui tithymalum appellant, Romani taxum: solanum manicum quod & dorycnium dicitur sardonia herba, quæ ranũculi genus est: corniculatum papauer, pharicum, toxicum, ruta syluestris, fungi. Ab animalibus, taurinus sanguis recens, lac intus coagulatum, mel Heracleæ in Ponto genitum. Metalla, gypsum cerussa, calx, auripigmentum, duo sandarachæ genera, spuma argenti, adarce, plumbum, & quod argentum, vinum dicitur. E liquoribus domesticis, vinum abunde post balneas potum, aut passum, & frigida aqua similiter.

Cantharides. CAP. I.

Q*Vibus datæ sunt cantharides, signa eueniunt grauißima. Ab ore enim ad vesicã vsque cuncta erodi sentiuntur: picem, aut simile quiddam cedriæ resipiunt: dextra præcordia inflãmantur, vrinam ægrè reddunt, & subinde cum lotio sanguinem emittunt: strigmenta non secus atq; dysentericis, aluo deferuntur: fastidia vrgẽt: animo linquũtur, obortaq́; vertigine cõcidũt. Postremò mẽte abalienãtur. Ergo antea quã tale nonnihil accidat, dato oleo, aut supradictorũ aliquo, vomere cogantur. mox vbi vomitione plurima reieserũt halicæ aut oryzæ, tragi aut ptisanæ cremor, aut decoctũ maluæ, aut* sem

seminis lini, aut fœni græci, aut radium althææ, quam Latinus sermo ibiscum appellat, clystere infundatur. Præterea nitrum eisdem dandū, ex hydromelite, vt q̃ stomacho adhuc, aut intestinis adhærent, eluendo excernantur, ac descẽdãt. Quæ nisi sic discutiantur, ingesta in aluum ex nitro aqua mulsa, vacuari debẽt. Detur deinde vinum, aut passum, in quo pineoli nuclei, aut cucumeris semina cõtrita sint, aut ex lacte, aut mulsa, aut anserinus adeps in passo liquefactus. Inflãmatæ autẽ partes, hordei farina cũ mulsa decocta perungantur. Ab initio admota cataplasmata nocent, quòd citatus ab eis calor, illapsum virus ita remoratur, vt in principes se partes insinuet: ipsa tamẽ interiecto tempore, molestissimis inflãmationibus opitulantur, vtpote quæ dolores & permulceãt, & leniant. Tũ vbi corpus calfaciente oleo inunctũ fuerit, in solium descendere oportet, ac lauare, vt per cutem summam, quæ corpori noxia inhæserunt, etiã excernãtur. Et deiectiones multifariã molieri oportet. ne affectus infigatur, & stabilitatem capessat. Gallinaceis carnibus, & hædinis, aut suillis catulis, maximè pinguibus, et tenerrimis, ac cũ lini semine coctis, vesci debent: siquidẽ aluũ ciẽt, atque venenorum acrimonias hebetant. Vinũ dulce liberalius ebibatur. Prodest thuris cortex, & Samia terra, quæ aster appellatur, si quaternæ singulorum drachmæ cum passo suman-

tur. item pulegium ex aqua tritum: irinũ, aut rosaceum, cum ruta decocto: recentes vitis ramuli, cũ passo detriti. Longè omnium potentissimè antidota auxiliantur, cũ aqua mulsa drachmis quatuor pota.

Pinorum erucæ. CAP. II.

IIs qui erucas pinorum hauserint, illico dolor in ore & palato exoritur: vehemens alui, linguæ, ac stomachi, inflammatio torquet: intestina dolor excruciat, ita vt pruriginem sentire videantur: corpus totum exæstuat: fastidium vrget. Quibus est succurendum remedijs, quæ deuoratis cantharidibus dantur. Peculiariter tamẽ pro simplici oleo & irino, melinũ, quod è cotoneis pomis & oleo temperatur, accipiemus.

Buprestis. CAP. III.

QVi bubrestin biberunt, non dissimile nitro virus sapiũt: stomachi, ventrisq; vehemẽs dolor insequitur: tam venter quàm stomachus mirũ in modũ, vt in aqua inter cutem, difflatus, inturgescit. vniuersa corporis facies contenditur, vrina supprimitur. Quibus eadem, quæ potis cantharidibus auxiliantur. Priuatim post vomitus, & vacuationes, quas clysteribus molimur, aridæ ficus prosunt: item earum decoctum, ex vino. Vbi verò iam ferè pericula inclinãtur, Thebaicarũ palmularũ cibo, aut earundem tritarum in mulso, aut lactis potu, iuuantur. Pyrorũ etiámnum omne genus esse, & lac humanum

num bibere, conuenit.

Salamandra. CAP. IIII.

SI salamandram hauserunt, linguæ inflammatio consequitur: mens, & sermo præpeditur: tremor cũ torpore, aut horrore quodam, ac exolutione accedit: partes nõnullæ corporis liuoribus circunquaque sugillãtur: sæpeq;, diutius immorante veneno, putrescentes defluunt. Quibus præstabimus cũcta, quæ potis cãtharidibus. Peculiaria verò remedia resina pinus, aut galbanum ex melle linctum, & aiugæ decoctum, quo nuclei pinei conterantur: vrticæ quoque folia, cum liliijs & oleo decocta. Prosunt etiam oua testudinis marinæ, aut terrestris cocta: item ranarum ius, cum quibus eryngij radix incocta sit.

Ephemerum. CAP. V.

SVmpto ephemero, quod aliqui Colchicõ, aut syluestrem bulbum appellant, pruritus in toto corpore excitatur, non secus atque ijs, qui vrtica, aut scilla lacessuntur: interna rosionem sentiunt: stomachus cum ingenti grauitate exæstuat. cæterùm inualescente morbo, cruor strigmentis admistus, per aluum exigitur. Quibus, vt ijs qui salamandram hauserunt, vomitione aut clysteribus auxiliari cõueniet: sed antea quã venenum inualescat, dandum est decoctum frondium quercus, aut glãdiũ aut malicorij: lac bibere prodest, in quo serpyllum sit decoctum:

item succum sanguinalis herbæ, aut ramorũ vitis, aut rubi, aut medullæ recẽtis ferulæ, aut myrti cum vino. Baccæ autem myrti tucæ tritæq́;, & aqua maceratæ, vt liquor inde sumatur, opem ferunt. Media castanearum tunicula, similem effectum præbet, si cruda in aliquo supradictorũ succo sumptitetur: origanum quoque cum lixiuio epotum. eximiè iuuantur asinini lactis, aut bubuli calidi potu, etiamsi in ore continuãt: ita vt quibus copia lactis huius adsit, nõ aliud desideretur.

Dorycnium. CAP. VI.

D*Orycnion, quod aliqui manicon solanum appellarunt epotum, lactis saporẽ in gustu refert: continentes singultus ciet, humor linguam vexat, sanguis cõfertim reijcitur: mucosa quædã perinde quasi dysentericis, aluo egeruntur. Itaque antequã aliquid ex ijs eueniat, auxilio sunt antedicta, vomitus, clyster, & quæcunq́; potũ venenũ expellere possunt. Priuatim ijs opitulatur, aqua mulsa, lac caprilũ, aut asininum, dulce vinum, quod tepidum cum aniso bibatur, amygdalæ amaræ, gallinacea pectora decocta, quinetiam conchilia omnia, tam cruda quàm tosta esse, salutare est. cõueniunt & locustæ marinæ, et gãmari, et pota eorundẽ iuscula.*

Aconitum. CAP. VII.

A*Conitum statim in lingua inter bibendũ, cum adstrictione quadã dulcescit et subin*

de, potißimum cũ exurgere conantur, vertigines offundit: lacrymas ciet: grauitatem pectori, & præcordijs adfert, simulq; crebri spiritus deflantur. Quare venenum vomitione abigi, aut clystere per aluum egeri opus est. vtimur inter propinandum, origano, ruta, marrubio, vel absinthij decocto, cũ vino absintithe, vel semperuiuo, vel abrotono, vel chamelæa, aut aiuga. Prodest etiámnũ opobalsami drachma, cũ melle aut lacte, cum castorio, pipere, & ruta, æquis ponderibus ex vino. coagulum hædi, leporis, aut hinnuli cum aceto: ferri quoque stercus, item vinũ in quo aurũ, ferrũ, argentúmve cãdens restinguatur, potum: liciniaq; cum gallina, & vino decocta, aut carnium bubularum præpinguium iura, cum vino sumpta. Fertur & aiuga priuatim ipsis obuenire.

Mel heracliæ. CAP. VIII.

M*El in* Heraclia *Ponti, vbi aconitum gigni solet, inuenitur, quod qui edunt, bibúntve non secus afflictantur, quàm qui aconitum ebiberũt. Iis eadem, quæ poto aconito conueniũt. Adiuuãtur in primis continuo vini mulsi potu, cui rutæ folia sint adiecta.*

Coriandrum. CAP. IX.

C*Oriandrum ob odorem latere non potest. epotum autem vocem exasperat: insaniã adfert à temulentijs non abhorrentẽ. qui sumpserunt, pudenda dictu blaterant, totiusq; cor-*

poris odore, venenũ fatentur. Quibus post vomitionem irino oleo concitatam, vti retulimus, merum & per sese, & ex absinthio potum auxiliatur: item oleum: nec secus oua in eodem exinanita, si liquefacta in muria sorbeantur: & epota muria, & ius salsum ex gallina, & ansere: passum quoque cum lixiuia sumptum.

Psyllium. CAP. X.

PSyllion epotum, corpori toti frigus, & torporem cum exolutione, & mœrore quodam adfert, ita vt animum despondeát. Cui omnia, quæ exhausto coriano auxiliantur.

Cicuta. CAP. XI.

CIcutæ pota vertiginem excitat, oculisq; caliginem offundit, ita vt ne minimũ cernatur: singultus ciet, mentem turbat, extremi artus gelantur: denique conuulsi, suppresso arteriæ spiritu, strãgulãtur. Quare inter initia, vti in reliquis, cicutã vomitu, exeutiemus: postmodũ deiectionem moliemur, vt quod ad intestina prolapsum sit, externamus: tũ demũ in meracã potionem, quæ maximo est auxilio, deueniemus, repetendum per interualla, in quibus proderit, lac asininum, aut bubulũ potui datũ, vt absinthiũ cũ pipere & vino, castorio, ruta, mentha cũ vino, aut amomi, cardamomi, aut styracis vncia, aut piperis, cũ semine vrticæ et vino, aut lauri folia. Item laser ex oleo, & paso, & passum per sese largius potum proficit.

Taxus

Taxus. CAP. XII.

SMilax, à quibusdã tithymalũ, à Latinis taxus appellatur. frigus vniuerso corpori, strãgulatus, & celerẽ interitũ infert. Cui eadẽq; cicutæ cõueniunt. Carpasi succus. CAP. XIII.

EPotus carpasi succus saporem, citamq; strangulationem adducit. Adiuuantur autem qui hauserunt, epotæ cicutæ remedijs.

Sardonia herba. CAP. XIIII.

SArdonia ranunculi herbæ generi aßignatur, quæ vescentibus mentem adimit, & quadam neruorum distentione labia in risum contrahit, vt risus speciem præbeant. à qua quidem affectione, de Sardonio risu adagium in vulgus infausto omine manauit. Post vomitum peculiariter conuenit aqua mulsa & lac, liberaliùs epota: irrigatio, perunctioq; à pinguibus medicamẽtis, totũ corpus excalfacientibus: in callidam aquam, oleumq; descendant. sed tum multum perfricare, & iungere expedit & in summa, curam omnem, quæ conuulsioni neruorum adhibetur, exequi oportet.

Hyoscyamus. CAP. XV.

HYoscyamum potum, aut comesum, similẽ ebrijs abalienationẽ mouet: sed facilè medicamentis cedit. Auxiliatur aqua mulsa copiosè data, lacq; præsertim asininum: si id desideratur, caprillum, vel bubulum, vel aridarum ficuũ decoctum. Faciunt ad id etiam nuclei pinei,

aut cucumis semen ex passo sumptũ,et vinum salsum,cum adipe suilla recenti, passoq́;itidem vrticæ semen,aut nitrum ex aqua, & intubus erraticus,& sinapis,et nasturtium,radix,cepa, & allium:& hæc singula cum vino sumantur. Postea sinendi quiescere,quemadmodũ qui vinũ biberunt,vt excoquant.

Mandragora. CAP. XVI.

MAndragora si bibatur,confestim sopor insequitur,exolutio,ac vehemens veternus, nihil temerè distans à lethargo. Cui,antequàm aliquid ex ijs accidat,vomitus & aqua mulsa proderit:postea nitrum,& absinthium,ex vino dulci,aut passo sumantur.caput rosaceo,& aceto perfundatur. Proficit excitatio,et motus corporis , & olphatus eupatorij, & piperis,sinapis,castorij,& rutæ, tritorum in aceto:& liquidæ picis,& odor è lucernarum exustione, & extinctu. Quod si ægrè ij reuocẽtur,sternutamẽta mouere,alijsq́; cõmunib⁹ auxilijs vti conueniet.

Meconium. CAP. XVII.

EPoto papaueris succo,quem meconiõ vocant, consequitur veternus cum perfrictione, & pruritu vehementi,ita vt sæpe inualescente veneno,tanta erumpat prurigo, vt hominem excitet:corpus id medicamentum olet. Post citatam oleo vomitionẽ,acres clysteres auxiliantur,acetumq́; mulsum cum sale potum,aut mel cum rosaceo calido:merum cum absinthio aut cinnamo

mo

mo copiosum, aut calidum per sese acetum: nitrũ ex aqua, & origanum cum lixiuia aut passo: & rutæ syluestris semen cum pipere, vino, & panace: piperq́; cum castorio, & aceto mulso, vel cũ saturciæ aut origani decocto cum vino. Hi olfactilibus excitandi, & ob enatam pruriginem in balneas descendant, & foueantur. Post lauacrũ prodest iuriũ pinguium vsus, cũ vino, aut passo: medulla etiam ex oleo pota.

Papauer corniculatum. CAP. XVIII.

QVod corniculatum papauer appellant, et potu, & cibo eadem inferre cõsueuit, quæ papaueris succus: nec alijs expugnatur auxilijs.

Pharicum. CAP. XIX.

QVod pharicũ vocãt, sapore syluestre nardũ imitatur. Resolutionẽ neruorũ potum adfert, conuulsione & delirio. Oportet autẽ post vacationes vinum absinthiten potui dare, cum cinnamomo, aut myrrha, aut nardo gallico, qđ serinen aliqui vocauerunt: aut spicæ nardi duas drachmas, & myrrhæ totidem obolos, cum passo: aut irim cum croco ex vino: derasumq́; caput illinire hordeacea farina cũ aceto, et trita ruta.

Toxicum. CAP. XX.

TOxicum ex eo nominari videtur, quòd barbarorũ sagittæ eo illinebantur. Qui biberint, labiorum & linguæ inflammationes torquentur. Incoercitus furor varias ijs imagines

obuersat. quare vix medicinæ locus est, raróq; qui hauserũt, euadẽt. Vinculis ergo cohibẽdi, aut vinũ dulce cum rosaceo bibere, & remouere cogãtur: rapi semen bibendum cum vino. Priuatim ijs conuenit quinquefolij radix, & hircinus sanguis, aut caprillus, codẽ modo sumptus: roboris, fagi, aut illicis cortex cũ lacte tritus: malaq; cotonea trita esse, aut cũ pulegio, et aqua bibere cõuenit: amomũ & balsami semẽ ex vino. Sed qui periculis defuncti sunt, diu lectícis decũbũt: et vbi surrexere, stupidi reliquum vitæ tempus degunt.

Ixia. CAP. XXI.

IXia quæ vlophonom appellatur: inter potandum aliquid ocimo simile gustu & odore redolet: vehementem linguæ inflãmationem excitat: mentem mouet: omnes excrementorum exitus supprimit: strepitum cũ animi deliquio ciet: ijsq; intestina latrant, nec egeritur quicquam. Post vomitionem aluúmque resolutam: auxiliũ præstat aqua, in qua absinthium maduerit, ex vino largiore, aut aceto mulso pota: rutéque syluestris semen, aut laseris radix. item tragoriganí decoctum, cum aliquo supradictorum, aut lacte, aut r-sina terebinthina, aut nardo, aut castorio, aut laserpitio, quorum singuli oboli conueniunt, quin & nuces iuglandes ex vino cum resina, castorio, & ruta tritæ, ita vt singula drachma põdus æquent. Itidem chameleæ, aut tapsiæ, aut

aut absinthij succi sicilicus cum aqua mulsa, & acetum calidum potum.

Cerussa. CAP. XXII.

C*Erussa suo colore proditur: sumpta enim, mox palatum, gingiuæ, lingua et commissuræ dentium: candore quodam inficiuntur: singultus, tußim, ac linguæ ariditatem excitat: ijs extrema frigescunt, mens labat, membra torpescunt. Quibus dare conuenit aquam mulsam, aut ficuum, aut maluæ decoctum, aut lac calidū aut sesamam ex vino tritā, vel lixiuiam ex salmentis factam, amaracinum oleum, aut irinū, persicorum ossa cum hordei decocto: columbina oua cum thure, aut hordei decocto, aut prunis, aut gummi, quod vlmus plorauit: aut humor, quem vlmea folia reddiderunt, cū tepida aqua sed tū quoq; vomant. Cōuenit etiam tapsiæ succus, aut scammoniæ, cum aqua mulsa potus.*

Fungi. CAP. XXIII.

F*Vngorum alij genere, alij copia lædunt: omnes tamen strangulatus suspendio similes cōcitant. Quibus confestim succurrendum: cōmuniter ex oleo vomere cogendi: mirificè iuuat lixiuia ex sarmentis, aut pyrastri surculis, epota cum sale, posca, & nitro. fructus, aut folia pyrastri cum fungis decocta, strangulantē illam vim auferunt. esitataq; eisdem auxiliantur. Aduersus fungos gallinacea oua cum posca proficiunt, adiecta aristolochiæ drachma: item absinthium*

cum

cum vino melleq́; sumptum, & ex aqua: potum apiastrum ex nitro: panacis radix & semen in vino: fæx vini cremata, cum aqua: atramentũ sutorium ex aceto: radix, vel sinapis, aut nasturtium esu prosunt.

Gypsum. CAP. XXIIII.

LApidescens gypsum strangulationẽ creat. Quare eadem proferenda sunt, quæ mansis fungis, auxilia: & ad hæc maluæ decoctum, quod etiam olei vicem pensat: vtpote cùm pingue sit, euomẽdo lubricas vias, & faciles reddit, deradique corpora non sinit. quod vbi duratur in lapidem, gypsum efficit. Quinetiam prodest oleum ex aqua mulsá, aut ficorum decocto: & lixiuia è ficulneo cinere, aut sarmentis facta, cũ vino copiosiore pota: & origanum, aut thymũ cum lixiuia, aut aceto, aut passo: hiq́; decocto maluæ praluendi.

Sanguis taurinus. CAP. XXV.

TAuri recens iugulati sanguis epotus, spirandi difficultatem, strangulatumq́; concitat: faucium, tonsillarumq́; mea[illegible]s cum neruorum distentione præcludit: lingua rubescit: dẽtes inficiuntur, & quædã concreti sanguinis vestigia, inter eorum commissuras restant. Quare vomitum vitabimus, sanguinis enim globi attractu illo in sublime relati, magis gulæ inculcantur. Dari ergo opus est quæ concretum sanguinem discutiũt, & aluũ subducũt. Grossi lacteo succo

turgen

turgentes ex posca, & nitrum per sese, auxiliã tur: nec secus coagulum omne cum aceto, & laser pitij radice, aut lascere: itidẽ & brassicæ semen, & è cinere ficulneo lixiuia: conyzæ folia cum pi pere, & rubi succus ex aceto, aluus resoluenda. Is qui seruãtur, stercorosa, & fluida per sedem egeri cõsueuerunt. Stomachum, *aluumq́; hordea cea farina ex aqua mulsa perungere oportet.*

Lac intus coagulatum.

CAP. XXVI.

EOS *qui coagulatum lac hauserunt, frequens illico strangulatio inuadit, quod in globulos quosdam lac coalescat. Quibus iuuandis pro an tidoto, coagulum ex aceto damus, & bibere sæ pius cogimus.* Damus *& calaminthæ folia ari da, item succum: aut laserpitij radicem, aut la ser cũ posca: thymumq́; ex vino, & cũ luto suo lixiuiam.* Sed *nulla salsilago obijciatur: quoniã magis lac coiret, & in caseum densaretur.* Neque *vllos vomere conuenit: siquidem concretum lac sese in gulæ angustiæ insinuans, strangulat.*

Argenti spuma. CAP. XXVII.

SPuma *argenti pota stomacho, ventri, & in teraneis grauitatẽ cum magnis torminibus adfert, & nonnunquam podere suo intestina vulnerat, vrinamq́; supprimit: corpus intumet, plumbeamq́; deformitatem concipit. Quibus subuenit secundum vomitionem, potum syluestris hormini semen, myrrhæ drachmæ octo. ab-*

 sinth

finthium, hyssopum, apij semen, aut piper, aut ligustri flos ex vino: aridum palumbis fimum, cum nardo & vino.

Argentum viuum. CAP. XXVIII.

ARgentum viuum potum eadem quæ spuma argenti infert, eidemq; vtendum auxilijs. Lac copiosè potum auxiliari constat: sed postea euomant, qui hauserunt.

Calx, sandaracha, auripigmentum.

CAP. XXIX.

CAlx, sandaracha, & auripigmentum, pota aluum, & intestina cum vehementi erosione excrutiant. Præbenda cuncta, quæ suo admistu illorum acrimoniam hebetant, ac soluunt, & facilem lubricamq; aluũ reddunt, cuiusmodi ibisci, & maluæ succus est: natura enim vtriq; per lubrica. Dandũ decoctum seminis lini, vel semen tragi herbæ, vel orizæ, lacq; cũ aqua mulsa copiosum, iura pinguia, & boni succi.

Lepus marinus. CAP. XXX.

QVi leporem marinum biberunt, piscium virus olent: procedente tempore, aluus dolore afficitur, & vrina sistitur: & si quando eã reddere contingat, purpureum colorem referet. omne piscis genus aduersantur, & odio habent: fœtido, ac graui sudore manant: biliosus vomitus, interdũ sanguini promiscuus, subsequitur. His dandum lac asininum, vel passum continuè aut radicis maluæ foliorumq; decoctum, aut tri-

ta

ta cyclamini radix cum vino, aut veratri nigri, aut ſcammoniȷ́ ſucci drachma, cum aqua mulſa, puniciq́; mali acinis. Cedria *contrita cũ vino efficax eſt: anſerinus ſanguis, vt tepebit, potus. Sed cùm piſces omnes reſpuant, aſpernenturq́; ſolis fluuia lilibus cancris veſci poſſunt, bibũtq́; eos admiſto vino, aiutiq́; ab his percoqunt. cumq́; appetere & commeſſe piſces cœperint, ſuæ ſalutis indicium habent.*

Rubeta, & paluſtris rana.

CAP. XXXI.

R*V beta, aut rana paluſtris aſſumpta tumores ciet: palor corpus vehementer decolorat, vt planè buxeum ſpectetur, ſpirandi difficultas torquet: & grauis halitus oris, ſingultusq́;, inuita interdum genituræ profuſio conſequitur. Adiuuantur ſecundùm vomitionem multò meri potu, & arundinis radicis binis drachmis, aut cyperi totidem.* Breuiter, *cogendi ſunt vt vehementi ambulationi & curſui ſe credant, ob torporem, quo corripiuntur, quinetiam quotidie lauandi ſunt.*

Hirudo. CAP. XXXII.

D*Euoratæ cum aqua hirudines, ſi ori ventriculi adhærent, tractatione partium, nõnullam ſuccionis imaginem præbent: eo enim argumento hauſta hirudo deprehenditur.* H*as muria ſorbitione excutit, et Cyrenacius ſuccus, aut laſerpitiȷ́ folia, aut betæ, cũ aceto, aut pota niuis*

glebula, cum posca. nitrum ex aqua gargarizatur, aut atramentum sutorium aceto dilutũ. Si *faucibus hæreant, in aquam calidam ingreßi, aqua frigida ore contineatur, & ad eam hirudines exilient.*

Veratrum album, thapsia, elaterium, agaricum nigrum.

CAP. XXXIII.

PRouidendum etiam ijs, *quæ etsi ferendi auxilij gratia tradantur: non minora tamẽ cæteris venenis pericula sæpius adferunt. Qualia sunt albũ veratrum, thapsia. elaterium. agaricum nigrum: siquidem ea strangulatus cõcitãt, aut immodicas deiectiones mouent. Quibus ea medentur, quæ in fungorum mentione, & similibus retulimus.* Nimios *autem deiectionum impetus, medicamentis, quæ excrementa supprimũt. coercebimus.* Neq; *negligenda quæ parum quidem nocere videntur; interim verò vitam in discrimina agunt. Quo in numero sunt syluestris ruta: gith, nouæ glacies, pappi recentes: flores autem sunt eius spinæ quæ cactos dicitur.* Eos qui *sumpserint, sola vomitio recreat.*

Domestica nobis. CAP. XXXIIII.

AQua *frigida abunde pota, aut meracum vinum liberaliùs epotum, aut passum, præsertim à balneo, aut cursu, aut vehementi exercitatione, strangulatus, & dolores infert.* In *quibus sanguinis mißio protinus, & vacuatio, immunẽ*

tia

tia soluunt pericula. Sed de notis veneficiorum, ac remedijs, & cauendi modo, hactenus dicta sint. Subiungeremus etiam antidota necessaria, quæ præclarè auxiliantur, quibus vtimur, quale Mithridatium est præsertim, & quod sanguine, et quod scinco temperatur. Verùm quoniam alijs in locis diligentissimè scripta sunt, hic ab eorum descriptione supersedemus.

De venenatis animalib.

Venenata. CAP. XXXV.

DE *bestijs, quæ virus eiaculantur, & exitialibus venenis, ideo adscribere aggredimur, vt tota curationis remediorumq; ratio ad vmbilicum perducatur. Siquidem pars hæc non minus quàm cæteræ aliæ, necessaria est ijs, qui artem medicam exercent, vtpote cum adminiculo eorum, quæ inibi trahuntur, doloribus, periculis, & cruciatibus, plurimisq; alijs malis homines liberari conueniat. Hæc autem in summa fastigia duo, sicuti ab initio relatũ est, distribuitur. Nam qui de feris virus inspuentibus sermo disserit, theriacus dici solet: qui verò de amolientidis veneficijs, Alexipharmacus: quo prius tradito, simul quæ sequi signa consueuerunt, præmonstrabimus: tum quæ nõnihl auxilij ferunt.* Omnia *autem in promptu, & ad manum habere arti-*

ficem oportet, propter vrgentem sæpenumero necessitatem. Siquidem pauca è venenis & virulentis animantibus, tarda & grassantia sensim pericula cient, ita vt dilationem admittant: pleraq; verò præsentaneam perniciem afferunt. Hominum autem partim malè alijs cogitantes, ingenita prauitate maleficium ita temperant, vt spatium curanti liberum non relinquant: partim sceleris admisci conscientia, aut tristi aliquo euentu oppreßi, hausto sponte veneno, mortem sibi consciscere conantur. qui postea deprehensi, aut resipientes, & vitæ cupidi, præsentaneam opem poscunt. Non desunt qui hostilles sagittas illinentes, aut fontes aquasq; puteanas hac labe polluẽtes, certã & ineuitabilẽ aduersarijs perniciẽ molliuntur. In quibus ipsis etsi maleficiũ nõ subitò, sed aliquãtò pòst grassari natura sua cõparatũ est: tamen nisi primo quoque tẽpore coerceatur, & remedijs subinde, excipiatur, frustrà tandem succurritur, occupatis iã corporibus exitiali vi veneni. Proinde non vulgari industria diligentiaq; in ea re vtendum est, vt quod in alijs incõmodis ars consueuit, in his quoque salutem mortalibus præbeat. Quin & apud priscos genus hoc vnam existimabatur esse eius partis, quæ medicamẽtis pugnat: sed recẽtiores idipsum discreuerunt, nominantes præcautionẽ, & modũ præcauentẽ, salubris sanantisq; medium statuentes, parua et leui supramodum persuasione decep

decepti. Siquidem tres in humanis corporibus constitutiones esse contendunt. vnam, qua sani degimus: alteram, qua sinistra valetudine corpora laborant: tertiā, quæ medium inter vtrasque locum sibi vendicat. In qua positi, sanitatē specie mētiuntur, facileq; in morbos, & pericula concidunt, ob vim corruptricem, quæ corporibus nostris incombit: quemadmodū in ijs videre licet quos excandescens rabie canis momorderit, necdum tamen aquam horrent: in ijs quoque qui cantharidas hauserunt, sed nondum vrinæ tormento cruciantur. Tripartitò igitur artem digeri, tripliciq; corporis constitutioni meritò respondere tradūt. Salubrem partem esse volunt, quæ sanitatem tuetur: præcauentem, eandemq; prohibentem, quæ obstat, quo minus in morbos incidant: & sanantem, qua vitia discutiuntur.

Quibus ita responderi potest, quòd primùm ex ista ratiocinatione non tres corporis tantùm, sed quatuor haberi constitutiones fatendum esset. quippe vt aliqui sunt, qui necdum morbo laborant, morbo tamen maximè ob impendentē causam sunt obnoxij: ita sunt, qui iā priore morbo defuncti, nōdum tamē secundæ valetudini restituti sunt: id quod in ijs qui à morbo proximè sese recolligunt, cernere licet, qui virium recreationem & robur desiderant. Sed quemadmodum curandi ratio ad partem medicamentariam pertinet, ita præcautionē eidem subijci par

est. Ad arcendas enim valetudines vehemētibus vtimur auxilijs, altiore sacrificatu, vstionibus, amputatione, derodentibus epithematis, potionibus perniciei occurrentibus, & plerisque alijs. Verùm enimuero sunt vsque eò rudes nonnulli, vt ne remedia quidem appellēt, quæ morbos arceant. Cuius sententiæ inire rationē haud promptum est: etenim cùm verbum ipsum, præcauere, tum agendi modus, omnino auxiliarem remediariamq; vim præ se ferunt. Mirum verò nisi etiam sua illa distributione partium eos complectuntur, qui in pestilentis cœli statu morbo nondum correpti sunt: pesti tamen, propter obuersantes aëris occasionem, opportuni, & in morbū proni redduntur. Dicere forsitan quis posset, salubris institutionis præcepta nō aliud esse, quàm arcendorum morborum rationem: quippe cùm firma reddere corpora. & minus vitijs obnoxia nitamur, vt inoffensa valetudine degant, nec morbis conflictētur. Neque id silentio prætereundum, quòd maximè præcipuum, & tanquā caput rei est, non oportere medicinæ partiū distributionem, totidem corporis constitutionibus respondere, sed naturas singulorum suis notis seorsum scrutari, ac explorare, vt suis locis ostendimus. Cum ijs igitur non pluribus agendū. Illud magis adnotare cōuenit, affectus, qui à virulentis animalibus, venenisq; contrahuntur, vocari cæcos, id est, quorum ratio minimè iniri potest.

Quin

Quin et ea, quæ eisdẽ auxiliãtur, nulli pariter sunt addicta causæ. quapropter quæstiõibus obseruatoriæ artis, & eius quæ ratione fulciatur, annumerari solent. Neque *prorsus verũ deprehenditur, affectus huiuscemodi cæcos esse. nam quod semper se protrahit, et nullum in quibusdam necessarijs vsum exhibet, haud facili coniectura colligi potest: etsi naturæ proprietate prorsus cæcos affectus concedimus, qui ab exitialibus venenis, & animantibus, quæ virulento morsu sæuiunt, contrahũtur.* Nam *quod ad opus nonnullum vsum præbet, datq́; medẽdi occasionem, neque imperceptibile, neque cæcum, nullive causæ obnoxium reputatur: sed magis ab ipso quis impulsus, demonstrationem se habere, & opinionem de abditorum cognitione confirmare poterit. Nam etsi sæpe minora sunt, quàm vt sensibus percipiantur, euidenter tamen ex ipsis inter se collatis deprehenduntur.* Diocles *autem in eo commẽtario, quem* Plistarcho *dicauit, satis modos perstrinxit, ad verbũ ita scribens. Nosse quis hoc potest cùm in alijs non paucis, tum in viperis, & scorpionibus, et reliquis id genus, secũ animo reputans, vt quamuis exiguo sint corpore, vixq́; conspetui subijciantur, magnorum tamẽ discriminum ac dolorem causas inferũt: quorum nihil præter quandam corporis exiguitatem, vimq́; præ cæteris animantibus datam illis, facile fuerit spectare. Quanta enim ea moles corpo-*

ris est, quæ à scorpij ictu, & aliorũ id genus venenatorũ, quæ nos morsu conficiũt, attingitur? quorum aliqua vehemẽter cruciatus excitant, alia erodũt, & putredines cient; nec desunt quæ præsentaneam perniciem moliantur. Aut quantulum est quod à phalãgij morsu ingeritur, & vniuersum corpus excruciatur? neq; enim quis magnitudinẽ ipsorum deprehendere posset, cùm prorsus exigua mole constẽt. Ergo quòd hæc ad affectus referantur, constitit inter omnes. Verum quòd exactè deprehensum sit, vim quandã ipsis inesse mortiferam, quæ insinuata corporibus, molestiarũ, quæ exoriuntur, nobis causa sit, in confesso est, & omnium consensu persuasum. Nec quisquam inuenietur vsqueadeò cõtentionis studio flagrans, qui aliũde exoriri molestias assueueret, quàm à materia mortifera partẽ corporis attingẽte. Porrò id erat, quod inter vtilia artis opera in omni opere dicere oportuit, quænam res opus hoc efficiat, vt nihil prorsus nos lædat, incõprehensa communis causa quæ proprijs inest ratio: quandoquidẽ tum euidẽter indicari posit, cũ deprehensa est. Ideo Erasistratus empiricorum pertinaciam graui cauillatione incessans, cæcis affectibus causas aßignauit inficiatus his communem, & supremam morborum causam incomprehensibilem esse: & hãc in eo, quem de causis scripsit, commentario aptißimè prodidit, candido signatam lapillo. Nec ferendos eos

esse censuit, qui se dicant in quibusdam, vt in venenis, serpentium ictibus, et cæteris id genus trita medendi ratione contentos esse. neque satisfacturam sibi obseruationē eam, quæ à causarum comprehensione separata est: primùm enim genere comprehēdi facilè possunt. Quòd autem sit lethifera vis, corporaq; permutans, ita vt perimat, ex ijs quæ per genus, nō per speciē vagantur, curationem indicat, qua hæc hebetare, & prorsus expugnare liceat. Cùm verò subiungit. Ad aquam dulcē, & potui idoneā venit quis, & ante obseruationem ad vomitum, ad vulneris dilatationē, ad demorsæ partis suctum, cucurbitulas adfixit, partem incidit, vrentia medicamenta, aut ea quæ vim eandē adipiscuntur. admouit, postremò partē amputauit: secum reputauit medicamina, quæ per summā cutim ferre, & applicari solita, immissæ ad intima perniciei repugnarēt. Hæc itaque disseruit Erasistratus, veritati consentanea sunt, nec arti refragātur. Sed methodicos demirari licet, qui mortiferam vim corporibus illapsam, negotiorum, quæ ipsa facessit, esse causam diffiteantur: verùm rudiusculè nomini attendunt. Nam apud ipsos palàm immissa vis φθοροποιὸς, id est mortifera, nominatur: φθοροποιὸν autem nullius officij alius esse potest, quàm causæ. Aiunt hæc nomina, μάρσιπος, & ἀνακαλύπτειν, esse reliquis omnibus similia, in quibus partes quadā dictionū non pro

virtu

virtute, ſed nuda enuntiatione comprehenduntur. Enimuero *quemadmodum in his vocibus* μάροιππος, *&* ἀνακαλύπτειν, *partes neque certos, neq; principes retinent ſignificatus: ſic in hoc verbo* φθοροποιεῖν, *partes productionis gratia, nõ pro virtute coaluerunt.* Hinc *ad cauſarum differentias tranſeunt, affirmantq; cauſarũ aliquas euidentes eſſe, quæ dum aduerſam valetudinem crearunt, ſeparantur: cuiuſmodi ſunt frigus, labor, æſtus, & ſimilia. quaſdam continẽtes, quæ permanent, poſtquàm morbum excitarunt, hoc eſt, quibus præſentibus, & effectus eorũ adſunt: increſcentibus, affectus augentur: decreſcẽtibus, minuuntur: & cùm deſinunt, ijdem finiuntur: quibus ſolis ac per ſe manentibus, effectus quoque ipſi manẽt.* Talia *quidem receptiſſima ſunt cauſarum diſcrimina, quorũ nulli phthoropœon ſubijci poteſt.* Euidens *enim cauſa non eſt, quoniam morbus ipſe permanet, nec ipſa à corpore ſeparatur.* Nec *continens cauſa dici poteſt, cùm magna ex parte hic adſit: quemadmodum accidit ijs, qui à rabioſo cane ſunt demorſi.* Quòd *ſi neque euidens cauſa, neque continens fuerit, neque per ſe, neque alterius cõſortio cauſa erit.* Quod *ſi à nulla cauſarum differentia phthoropœon deducere poſſumus, conſequitur, vt neque cauſam eſſe fateamur.* Quòd *autẽ aſſerunt, vocabula quædã in ſe non habere partes rerũ ſignificatrices, ſed nuda & ſimplici pronũciatione fi-*

cta

cta esse, fateri necesse est. Verùm non omnia, sed perpauca talẽ nancisci cõditionem existimandũ est: neque enim ποιεῖν in hoc nomine φθοροποιὸν, perinde atque assumptitia profertur, sed longè principem obtinet significationem. Quemadmodum enim φθορᾶς, id est corruptionis, nomen mutationẽ in peius significat, sic hoc verbum ποιεῖν sumi debet, vt nihil amplius ex eo quod hanc dictionem φθορὰ secum habeat, declaret. neque prorsus id significat, quod omnes palàm audiũt, & huic simile redditur, παιδὶ ἔχειν λίθος. Si dant à corruptione sanis fieri morbum, concedũt vtiq; vim in huiuscemodi verbo ποιεῖν subesse: siquidem aliquid est, quod corruptionem efficiat. Omne autẽ quod aliquid efficit, ostenditur per singulas, causas quæ corporibus subijciũtur idq; tam in lethalibus venenis, quàm in ijs quæ corporibus ingeruntur. Verùm nonnihil subiacere causarum differentijs produnt. Quinetiam aberrarunt, non exactam diuisionem assumentes. Qui verò se dogmaticos profitentur, causam esse partim præparantem, partim continentem asserũt, vt inguinum vlcus, & inguinariã febrim, & quæ effectui tum assistat, tum etiam separetur, vt à fractis præcipitatio. In summa quoties quidpiam suapte natura causa fuerit, nec vlla diuisione cõprehẽditur, vitiosum est, neque causæ adscribitur, eorũ quæ idem genus sortiũtur. Sed quòd phthoropœon causa sit, nomen ipsum

ipsum argumento est, & in ijs quæ contingunt, apertius ostēditur. Quid aliud causæ arbitrantur esse post impressum à serpētibus ictū, quàm ex animāte vim, & illapsum in corpora virus? Neque enim frigus, neque æstum, neque sectionē corporis, neque cruditatem, neque aliud quicquam simile causari possunt. Verùm quoniam causarū differētijs gaudent, & aliquas continētes, alias euidētes appellant, ipsis dicendū, vtroque istorum modorum euidentem quidem causam esse, quod affectum præcedit, & quod corporis substantiam præoccupat: continētem verò, quod morbis præsentibus adest, qua separata recedunt, quæ cum ipsa euenerant. Sed de ijs hactenus. Statuendum itaque mortiferā vim intrinsecus manifestißimam esse causam, ipsamq; principem facere scopum oportet. Et antequàm adima decumbant morbi, varijs modis est certandum, donec vis tota corporibus excutiatur. Modò enim reuocari debet ea parte, qua pestis intrauerit: modo aliqua alia, præsertim principatū non obtinente, antè coërceatur, quàm altius irrepens viscera tangat: aut eius pernicies eluatur, retundaturq;, cùm iam mēbratim peruagatura est. Itaque venena si hausta sint, crebris vomitionibus: si morsu impressa, scarificatione, affixis cucurbitulis, exuctu, carnis circunscriptione, nonnūquam amputatione extremæ partis, euocantur. Retinentur verò infusione, & imposit

medicamentorũ acriũ cohibẽtur. hæc ſimul vtiq; arcere virus, & eluere poſſunt. Reſtringuũtur, *& euincũtur meraciore potu, aut paſſo nulla aqua diluto, vel contrariorũ eſu, quæ acrimonia ſint prædita. Poſtremò deiectio alui, euocatus ſudor, & alia quædam in commune, quæ mẽbratim demonſtrabimus, auxiliũtur. Verùm enimuerò non lethiferam modò materiam, ſed & magnitudinem, & tempus, pro ſcopo conſiderare oportet. etenim ab ijs remedia quàm plurimũ diſcrimen capeſſunt. A magnitudine quidem, cùm nonnulla ex venenis, & viroſis animalibus pericula minantur: alia putredines altas, aut exteriores excitant: alia vehementiſsimos dolores, aut cæcos cient: alia vix medicamentis cedũt, & magis minúſve moleſtias excitant. Oportet autem ea, quæ pericula ferunt, peruicacioribus auxilijs expugnari: & minus infeſta, mitioribus. Quippe abſurdũ fuerit in grauioribus, ſegnioribus medicamentis homines in diſcrimen adducere: in minoribus verò, vehemẽtium auxiliorũ iniuria corpus laceſſere. Finitio à temporibus in promptu eſt: hoc enim ſubitò in pericula, & præſentes moleſtias adducit: illud verò ſenſim, & dilatas in diem longam, aut breuiorem producit. Itaq; in acutis quidem cõfeſtim multa ſimul auxilia repræſentari oportet: reliquis, paulatim. Hæc quadam artis formula breuiter definita ſint. Iam membratim rem proſequamur.*

Signa rabiosi canis,& demorsorum ab eo.

CAP. XXXVI.

DE rabiosi canis morsu sermonem aliis præposuimus, quòd id animal domesticū, ac frequens esse consueuit, & in rabiem sæpius agitur, ac perit, ab eoq; caueri difficile. inde periculum ineuitabile hominē manet, nisi multis vtatur auxiliis. Canis plerunque flagrantissimis æstibus in rabiem efferatur: interdū quoties frigora incesserunt. Rabiosus autem potum & escam auersatur: largam spumantemq; pituitam naribus, & ore proiicit: toruè & solito tristius intuetur: in omnes passim sine latratu irruit, & æquè feras hominésque, tam familiares, quàm ignotos mordet: nec protinus infestum quicquam infligit, nisi, vt vulnus, dolorem: exinde morbus ille, qui ab aquæ metu hydrophobicus Græca est voce appellatus, cōtrahitur. Euenit autem cum distentione neruorum, totiusq; corporis rubore, præsertim faciei, cum sudore, & languore quodā. Aliqui auræ splendorem fugiunt: alii sine vlla doloris intercapedine vexantur. Sunt etiam qui canum more latratus edant, & obuiam factos morsu adoriuntur, ac mordendo simili vitio labefactant. Proinde ex iis, qui hoc vitium senserint, neminem seruatum vidimus, nisi forsitan ex historia vnum aut alterum euasisse audiamus. siquidem

dem Eudemus superasse quendam affirmat. Themisonem aliqui demorsum in hunc furorem incidisse, & euasisse fatentur. Alij ipsum cũ amico aquã expaue senti morem gereret, & officium exhiberet, quadam naturarũ concordia, similem contraxisse affectum: sed post multos tandem cruciatus seruatum extitisse. Molestißimũ itaque genus morbi, à quo multos, ante aquàm ipsum experirentur, vindicauimus, & complures ab alijs medicis seruatos nouimus.

Remedia demorsorum à cane rabioso.

CAP. XXXVII.

Ratio medẽdi duplex. vna communis, quæ vtendum in omnes morsus, quos virulentæ animantes impresserunt: alia peculiaris priuataq́; , eorũ duntaxat quos rabiosi canes momorderint: quæ nonnullis quidẽ summã opẽ ferre consueuit: alijs verò inutilis, maximè qui ex multo iam tempore ictum acceperũt. Quæ ad hãc pertinent, primùm exponemus, deinde cursum perstrengemus, quæ ad communem medẽdi rationem pertinent. Cancros itaque fluuiatiles in sarmentis albæ vitis cremare oportet, & cinerem eorũ, quàm minutißimè tritum habere reconditum: itidem gentianæ radicem tusam, cribratamq́; reponere. Quoties autem canis rabio-

sus morsum intulerit, in quaternos cyathos meraci vini, bina cineris cancrorum cochlearia, vnumq; gentianæ conijciatur: hæc in polëtæ dilutioris modū subacta, quatriduo bibātur. Inter principia medicamentū hoc modo detur. Atqui si ab illato morsu bini terniue dies fluxerint, curationē auspicabimur à tripluato pōdere, supra id quod ab initio retulimus. Optimum hoc aduersus rabiosorū morsus auxiliū, quod et plerisq; vnum satisfecit, eoq; cū fiducia vti licet. Sed vt alijs etiámnum auxilijs cōtra ineuitabile periculū muniamur, nihil cæteris vti prohibet. Satius autē multò fuerit, etiāsi in vanū recidat, medicamentorum inhumanos tolerare cruciatus, quàm per inertiam, ac desidiam in discrimen adduci. Nec ita in demorsis à rabioso animali maiora vulnera vereri oportet, vti minora, et vlcusculis cutis similia: quippe maiori vulnere confertim copiosus sāguis emanans, potest nonnihil virulenti liquoris exhaurire: quod in minoribus non accidit, quum à maioribus abscedentes carnes hinc auferre, & labia acie scalpelli circunscribere, & prehensam hamulo aut vulsella carni amputare oportet. In vtrisq; circunstantia loca altioribus vlcusculis scarificanda, vt copiosior sanguinis vacuatio arceat, ne venenū mēbratim insinuetur. Cucurbitulæ cum multa flamma agglutinatæ id iuuamenti præstant, vt veneni vis extrahatur.

Vtio

Vstio demorsorum à cane rabioso.

CAP. XXXVIII.

Contra virulẽtos ictus, vstio expeditissimũ est auxiliũ, vtpote cũ ignis cætera viribus præstet. simul quòd virus domet, et ferri penitius nõ patiatur: simul quòd pars ignẽ experta, postea non vulgare fundamẽtum curationi futuræ præbeat manẽte diutius exulceratione. Animaduertendũ ex eo tẽpore, cũ crustæ decidẽt, ne vlceris oræ coalescant, & cicatrice induantur, sed si fieri potest ad multũ, idq; præstitutum tempus, vlcerationes, & sordidas adhuc & inflãmationẽ minantes prorogari conuenit. Quod inditum ijs salsamentum optimè præstabit, & syluestre alliũ detritum, itẽ cepæ, succúsve, præsertim Cyrenaicus, aut qui Medicus, aut Parthicus appellatur. Tritici grana tã mãsa, quàm non mãsa imponãtur: siquidem subacta pistáve à perfusione vulnera dilatant. Sunt qui à mandentiũ ieiunio, sibi aliquid asciscere arbitrentur quod suapte natura resistat: verũ id, certũ nõ est: cæterũ tempestiuus eorum vsus minimè est cõtemnendus. Si verò, quod persæpe accidit, ante dies præfinitos cicatrices coirẽt, cõmitterenturq;, manũ postulabũt: nanq; eas diducere, carnemq; scalpello circinare, aut iterũ inurere expediet. Vbi verò propositum tempus præterijt, vlcus ad cicatricem ducendum, & emplastro, quod è salibus conficitur, locus comprehendendus, nec

multò pòst sinapismo vtendum.

Ratio victus in morsu rabiosi canis. CAP. XXXIX.

QVæ ad partem istam pertinent præsidia, ita se habent. Cæterùm victus ratione ex ijs, quæ veneno aduersantur, coniectura quadã colligere oportet, simul vt veneni vires hebetet restringuatq́; simul vt arceat, quò minus ad intima pernicies illabatur. Etenim assumpta perniosarum viriũ penetrationi resistũt. Quorum vtrũque præstare potest vini meracioris, passi, & lactis potus, quippe qui hæc omnia capiũt ad curam, nonnihil veneno obijciunt, quòd omnem eius acrimoniam obtundat. Simili modo alliorũ, porrorum, ceparumq́; cibus: quòd ea difficulter conficiantur, vixq́; oboleantur. Nam multos dies huius cibi qualitates remanent, quo tempore nec euincuntur, nec permutantur à mortifera vi, sed cõtrarijs illa vis expugnatur. Cui rei antidoterum vsus accommodatur, & theriaces. Mithridatij, & eius quod eupatorio temperatur, denique omniũ quæ magnam aromatum partem sibi vendicant. quippe aromata omnia viribus & substantijs ægrè permutãtur: quare in corporibus euincunt. Victus ratio hoc modo se habet. Nosse conuenit, pauorẽ aquæ non stato, definitoq́; tempore exoriri: plurimum tamen ad quadragesimũ vsque diem neglectis differri consueuit: post semestre etiam nonnulos in-

ua,

vadit: quendam post annũ aquam horruisse cõstat. quæ nobis visu comperta fuere. Narrant et aliquos post septennium aquæ metu fuisse tentatos. Inter principia demorsorum à cane rabiosa curandi ratio talis est. Verùm enimuero si ea quæ retulimus auxilia, primis diebus præter missa fuerint, nec scalpro carnem circinare. nec vstionem experiri operæpretium est, non enim quod pertransijt, satis euocare possent. Nulla vtique istius rei occasio aut vtilitas, sed ĩn cassum corpora doloribus sternentur. Alter verò curationis modus accedat. Deiectio magnum præbet iuuamentum, vtpote cùm mouendo, corporis habitum transmutet: & quæ colocynthidem recipit hiera. item lac schistum, quod simul deiectionem moueat, & venenum domare poßit. cibi acres, & meraculi potu, quibus vis veneni vehementer retunditur, quotidie sumi debent. Cæterùm sudores ante cibos, & post etiam ciendi. Dropacismi sinapismiq; alternatim per corpus totum adijciendi. Sed longè omnium efficacißimum auxilium helleborismus cognoscitur: quo cum fiducia non semel atque iterum, sed frequentius ante quadragesimum diem, vel post hoc tẽpus vti licet. Tantam enim vehementiam hoc auxilium habere fertur, vt quidam qui iam aquæ metum sentirent, sumpto helleboro, simul ac primũ morbi impetũ experirẽtur. fuerint seruati. nã et iam vitio tentatos nemo vn-

quam seruare potest. Itaque primùm curam cõtra rabiosi canis morsus breui sermone exposuimus. iam ad alia, quæ venenatis morsibus sæuire consueuerunt, transeundum. Notas *vno contextu, deinde communem medendi modum, qui omnibus conuenire posit, explicabimus.* Cursim *deinceps subiungemus ea, quæ sua proprietate nonnullis auxilium præstare possunt.* Postremò *subnectentur etiam venenata, quæ nullis cedunt remedijs.*

Communis curatio in omnes ictus virulentos. CAP. XL.

ADuersus quidẽ omnẽ animalis ictũ, quod venenum vibrat, oris suctio conuenit. Sugentem *verò oportet ieiunum non esse, sed & cibum sumpsisse, & vino os abluisse: postea exiguum olei in ore continens plagam exugat.* Locus *ipse spongia fouendus, deinde sacrificandus: sed vlcuscula altius imprimere expedit, quò virosa materies profundo euocetur.* Circinatio autem *carnis, & sectio, scarificatione longè potentius opitulãtur: nanq; ab ijs duo peculiaria præsidia fiunt, vnũ quod virus è loco tollitur: alterũ, quòd eius veneni pars, quæ ad interiora grassatur, cũ multo copiosóq; sanguine excernitur.* Quod *si locus sectionem non admittat, cucurbitulæ cũ largiori flamma adfigendæ sunt.* Sed iã *de vstione suprà in rabiosorum morsu differuimus. Si verò icta pars, vtpote extrema, eam se-*

ctionem

ctionem cõmodè nõ respuat, præsertim in omnibus serpentium ictibus, vt aspidis, cerastæ, similiumq;, procul dubio amputanda est. Conuenientiora suprà dictis auxila sunt, quæ epithemata vocãt. Imponatur sarmẽtitius cinis, aut ficulnus, cũ lixiuio stillatitio subactus, garo, & acri salsamento: porri, cepæ, & alia modo minutissimè contrita illinuntur, modò cremata vulneribus miſciuntur. Quinetiam dissecti gallinarum pulli, cũ maximè tepent, percusso loco applicẽtur. Nec desunt qui hisce tanquã discordia quadam naturali pugnãtibus vtãtur: verũ huius rationẽ inire facillimũ fuerit. Gallinæ enim calida natura prædıtæ sunt, argumẽto, quòd deuoratum insigne virus cõficiunt, & aridissima quæque semina cõsumãt: item nonnunquã arenas lapillosq; ingluuie sua deuoratos, dissoluũt. Itaque animantis admoti calore adiutus spiritus, ab icta parte impetum capessens exiliensq; secũ venenum exigit. Nec me fugit, quid in Aegypto fieri soleat. Cùm spicas Aegyptij metũt, ollam picis paratam habent, & appensam fasciam: tunc enim maximè serpentiũ iniurias expauescũt, tũ propter spicilegij tẽpus, tum quòd opacis simul abditæ speluncis, & cauernis, densoq; aruorum cespite delitescunt. Molestissima enim animalia, et virus eructãtia. Aegyptus in campis ferre consueuit. Vbi ergo aut in pedem, aut partem aliam morsum intulerunt, qui ad-

ſunt, faciam in ollam picis conijciunt, & ſemel aut iterũ brachiũ aut crus paulũ ſupra vulnus obligãt & arctiſſimè duo è præſentibus diſtringunt, locumq́; ſequantes qua circumactus eſt laqueus, picẽ inſtillãt: cũq; ſatis vulnus excepiſſe videtur, laqueũ roſoluunt, & cepis alijſq; ſuprà memoratis illinũt. Præterea pix liquida cũ ſale trito & feruente illita, præſentaneo eſt auxilio, ſi iugiter innouetur. Cõuenit & cedria, et fimũ caprarũ ex vino decoctũ. Locũ aceto, calido, calamintha in lotio, maris aqua, aut acida muria decocta, foueri ſalutare eſt. Quinetiam nõ deſunt emplaſtra vehemẽtiſsima, et calidiſsima, q̃ venenũ elicere, expugnare, & diſcutere poſſunt. Cuiuſmodi ſunt q̃ ex ſale, aut nitro, ſinapi, et cachrye cõponũtur, de quibus cõſequenter erit tractandũ. Eraſiſtratus autẽ non iniuſta reprehẽtione eos inceſsit, qui incognitas ad hũc vſum facultates cõſcripſerũt, vt elephãti fel, crocodili ve ſanguinẽ, ouaq́; teſtudinis, et cõſimilia. Nã cũ inuãtia q̃dã literis tradidiſſe videntur, planè in hæc ſola incidẽtib⁹ impoſuerũt. Quare talia diuitãda ſunt, cũ difficilè, niſi regia facultate pueſtigari poſsint: neq́;, quò noſtra fides ijs obſtringatur, frequẽti obſeruatione; ſufficiẽs experimentũ p̃ſtiterint. Quæ autẽ ad communẽ omniũ vſum pertinẽt, quæq́; facile ſuppeditari, & omnibus à ſerpente pcuſsis auxilium ferre queũt, ſubiungẽda videtur. Intubus itaq́;,

& erica, & astragalus, cũ aceto pota, contra omnes serpentiũ morsus auxiliãtur. Itẽ bitumẽ, & virentes platani pilulæ in vino diluto coctæ, & paliuri decoctũ: radix aristolochiæ, & eryngij: decoctæ etiam lauri baccæ, & deuoratæ, piperq; largiùs esitatũ, ruta, anethũ, & cyclaminus: coma porrorũ priuatim ex pane, aut alliũ, aut cepæ, salsamentaq; quàm acerrima: origani decoctũ cũ vino potũ, fœniculi, pulegij, calaminthæ, porrorũq; succus cũ melle desorptus. hæc quidem à plantis cõquiruntur. Ab animãtibus verò quædã vtiliter peti solẽt, galinaceorũ cerebella in cibo, leporinũ coagulũ cum vino, itidẽ castorei sextãs: testes marinæ testudinis sumpti multũ prodesse traduntur: mustela sale inueterata inter auxiliaria medicamẽta est. Commẽdatur in primis exẽterata, q̃ sale siccescens inueteratur ex qua binas drachmas cũ vino bibisse satis est. Sed de simplicibꝰ, q̃ dari solẽt, hactenꝰ. Percussis à serpente ꝓdest alui deiectio, difluẽs sudor, vrina copiosè reddita. Sũt & cõpositæ quædã potiones quæ mira remedia polliceri traduntur, vt et opij & myrrhæ singuli oboli, piperis sicilicũ: ea melle excipiũtur, & instar Aegyptiæ fabæ dantur cũ vino. Itidem syluestris rutæ seminis, githo, cumini Aethiopici, aristolochiæ, galbani, singulorũ pares portiones tritæ, & cũ erucæ succo subactæ digeruntur in pastillos, qui drachmæ pondus æquent. dantur ex ijs terni cyathi cũ vino.

Hæc habui de cõmunibus auxilijs quæ dicerem. De peculiaribus remedijs contra bestias, quæ ve uena vibrant, consequenter est dicendum.

Vespæ, & apes. CAP. XLI.

INter ferientiũ venenatorum notas, nihil de vespis, & apibus articulatim digeßimus, qꝺ cõspicuæ omnibus sint, & nihil excellẽs, aut notatu dignum in his obseruetur: inter remedia tamen earũ meminisse nõ fuit alienum. Igitur *aduersus vtrarunq; ictus ꝓdest illita malua, et hordeacea farina cũ aceto, ficulneũ lac in vuln⁹ instillatũ, & muriæ, aut aquæ marinæ fotus.*

Phalangia. CAP. XLII.

DEmorsis à phalagijs locus quidem ipse, quasi ab impacto aculeo rubet, non intumesciens, nec per ambitum calidus est, sed mediocriter humescit: vbi verò contrariorum occursu refrixit, consequitur corpore toto tremor, distentiones poplitum, & inguinum, conuultionibus nõ dißimiles. in lumbis collectio exoritur, et perpetua vrinæ libido laceßit, multaq; reddẽdis excrementis colluctatio. vniuersa cute frigidus sudor emanat, colacrymant oculi, offusisq; nebulis caligant. Horum *ictibus ficulneum cinerẽ adiecto sale trito, & vino imponere oportet: aut radicem syluestris punicæ quàm tenuißimè tritam: aut aristolochiam cũ hordei farina, & aceto subactam.* V*lcera aquæ maris proluẽda, aut apiastri decocto, foliaq; eiusdem illinenda.* La-

uacris

uacris perpetim vtendũ, & propinandum abrotoni semen. anisum, aristolochiã, cicer syluestre, cuminũ Aethiopicũ, cedrides tritas, platani corticem, & trifoliæ herbæ semen: priuatim autẽ, singulorũ ex ijs binas drachmas dare cum vini hemina cõuenit. itẽ myricæ fructus, & chamæpityos, & viridium cupressi pilularum decoctũ, admisto vino. Sunt qui fluuiatilis cancri expressi succum cum lacte, assumpto apij semine, cõfestim molestijs liberare prodant.

Scolopendra. CAP. XLIII.

SI *scolopendra, aut dicta ophioctene, morsum intulit, locus per ambitũ liuore sugillatur. & cõputrescit: interdumq́;, licet raro, fæculentus. atque ruber cernitur. A morsu ipso exulcerari locus incipit, vlcusq́; id negotium exhibet, ferè remedijs inuictum: preterea toto corpore prurigo sentitur. Hæc vbi morsum infixit, sal quàm leuissimè tritus, ex aceto vulneri inspargendus, aut ruta syluestris superponenda. Locus acida muria fouendus, & danda in potu aristolochia cum vino, aut serpyllum, aut calamintha, aut ruta syluestris.*

Scorpio. CAP. XLIIII.

SCorpionis *morsu inflamari statim incipit locus, & indurescit, ac intentus rubet, vicissimq́; dolore premitur: modò siquidẽ exæstuat, modò frigore occupatur. Labor repentè fatigat, & aliquando meliusculè habet, aliquãdo*

recrudescit. Consequitur sudor, horroris sensus & tremor, extremæ corporis partes refrigescunt inguina extolluntur, per sedem flatus exeunt, capilli eriguntur, palor membra decolorat, & dolor tanquam expũgente acu, per vniuersam cutẽ sentitur. Percußis præsenti est auxilio ficulneũ lac in vulnus instillatum. Scorpius ipse, qui ictum vibrauit, tritus, et percusso loco impositus suæ plagæ remedium est, ob cæcam quandam naturarum (vt constat) discordiã, quæ antipathia appellatur. Preterea tritus & impositus cum sale, lini semine, & althæa, scorpius conuenit. Sulphur ignem non expertum, resina terebinthina exceptum, & emplastri modo adiectũ auxiliatur. Itidem garbanum ad splenij formã ductum, & calamintha, quæ trita illinatur, & farina hordei in vino parata, in decocto rutæ. Semen, trifoliæ herbæ tritum, et vulneri iniectũ opitulatur. Hæc ad effectum locum pertinent. Post hæc quàm efficacißimis potionibus vtendũ cuiusmodi sunt aristolochiæ, præsertim corticis binæ drachmæ cum vino, tusa gentiana, & pulegiũ decoctum, & baccæ lauri pauco numero tritæ, & calamintha cum posca, in qua magnopere discoqui debet: cupressus cum vino, & ruta, nec secus ficulneum lac: laserpitium, si adsit: sin desideretur, peucedani succo vtendum. efficax est potum trifolij, & ocimi semen. Horum autem omnium vicem pensat iugis lauacri vsus, euocatus

tus

tus sudor, & diluta vini potiones.

Pastinaca marina, Scorpio & Draco marini.

CAP. XLV.

SI *marina pastinaca pcußit, protinus accidūt molesti dolores, aßidua conuulsiones, laßitudo, & imbecillitas. mens percußis labat, postea obmutescunt: oculi caligant.* Percussus *autem locus in ambitu cum vicinis partibus denigratur, & ita obstupescit, vt tangentem non sentiat. hunc si quis premat, atra sanies, crassa, & malè olens excernitur.* Et *qui marina pastinaca icitur, omnia, qua de viperarum morsu paulò pòst referemus, simili modo conueniunt. peculiariter autem ictus à marino scorpione, & dracone inferuntur, qui molestos cruciatus cient: interdum autem, sed rarò, nomas excitant.* Quibus *absinthij, saluia, aut sulphuris ex aceto triti potio subuenit.* Ipsi *etiam dissecti, vulneribusq; impositi, sui cuiusque ictus remedio sunt.*

Mus araneus. CAP. LXVI.

A *Mure araneo percußis, circa morsum in orbem inflammatio exoritur, nigraq; pustula, diluta sanie turgens, exurgit: proximè partes liuēt.* Rupta *pustula, depascens vlcus, non eo dißimile, quod serpit, occupat. intestinorū quoque tormina, difficultas vrina, & frigida aspergi nis offusio consequūtur.* Huius *morsibus auxiliatur ex galbano splenium, per se vulneri exterius,*

rius impositum, vt medicamenti modo aceto tritum, & hordeacea farina cum aceto mulso illita. Quinetiam mus ipse, qui morsum intulit, si dissectus apponatur, ictus sui veneficia luit. Resistunt *quoque acini dulcis punici decocti, & illiti: item porri, & alia contrita, necnon aquæ calidæ fotus: sed hæc ad locum pertinent.* Prodest po*tum abrotoni decoctum, maximè si in vino detur. præterea serpyllum, & galbanum, & eruca vino madefacta: recentes cupreßi pilulæ cum aceto, & cyclaminus ex aceto mulso, & pyrethrũ cum vino, & chamæleonis herbæ radix.* Nec de*sunt, qui literarum monumentis tradiderunt, tritum murem araneum contra suos ictus commodè bibi. Quam historiam apud alios inuẽtã, dignã duntaxat censuimus, quæ adnotaretur. Alij asseuerant, demorsum non alias exulcerari, nisi prægnans mus araneus fuerit: tum sanè auxiliari ferunt.*

Vipera. CAP. XLVII.

SI vipera momordit, corpus intumet vehemẽter arescit, subalbidumq; colorem concipit. Sanies à vulnere profunditur, primùm suppinguis, mox cruenta, pustulæ adustis similes erumpunt: & antea depascens vlcus, quod in proxima repens, non summa modo corporis: sed intima quoque corripit. Gingiuæ ijs cruore suffunduntur: inflammatio circa iecur erumpit: tormina, & biliosi vomitus sequuntur. Sopor, tremor

mor, & vrinæ difficultas accedit. & frigidus sudor offunditur. Vbi verò vipera morsum impreßit, simum caprinum cum vino, studiosè impositum opitulatur, item laurus et abrotonum, & galbanum splenij loco superiectum, & origanũ viride inditum. pulli gallinarum discerpti: & confestim amoti: erui farina vino subacta: radicis cortex vsque eo tusus, vt in puluerem solutus abeat, & scilla tosta: detritũ chamæmelum, hordeaceæ farinæ cataplasma in aceto mulso præparatum, sed locus antè eo calido foueatur. hæc loco imponũtur. Cõtra viperinos ictus rubus cũ vino prodest. Aliqui anchusam tenui folio constantẽ auxiliari produnt. Leporini coaguli in vino terni oboli bibuntur, & porracei succi heminain mero, & foliorum apiastri succus, & syluestris ruta, hæc in vino potari debent. Vinum frequenter bibendum, allia mandenda, & cape, & porri recentes salsamenta acerrima, & opipara simplicia hæc sunt. percußis à vipera præclarè auxiliatur medicamentum, quod myrrhæ, piperis, castorij, floris portulacæ seminisq; dimidio acetabulo cõstat: hæc omnia in Cretico passo teruntur, aut in alio probato. Erasistratus in eo libro, qui περὶ δυνάμεων, id est de viribus, inscribitur, pleraque alia tradidit, quæ ictis à vipera auxilium ferre possunt: interq; talia maximè laudãtur. Gallinacea cerebella cum vino pota, semẽ satiuæ braßicæ tritum, et acetabuli mensura
cum

cum vino potum. Quinetiam bonum est digitū in liquidam picem intingere, deinde vinum quo digitus fuerit elutus, bibere. Hæc sunt quæ contra viperæ ictus auxiliantur.

Cæcilia, & amphisbæna.

CAP. XLVIII.

Consimilia suprà dictis in vipera eueniunt ijs qui à Cæcilia nomine, & amphisbæna demorsi sunt, eademq; ferè auxiliantur. quare hoc venenum priuatam descriptionem sortitum non est, neque visum est dignum, quod alio genere comprehendatur. De ijs autem mentionē hoc loco fecimus, quoniam ferè remedijs ad viperas scriptis, percusſi ab eis adiuuari soleant.

Drynus. CAP. XLIX.

A Dryno morsis pustulæ, molestiq; dolores incidunt, præsertim qua dilutæ sanies emissarium subest: quinetiam erosio, torminaq; consequuntur. Ab eo ictus conuenit aristolochia cum vino pota, trifolium herba, radix hastulæ regiæ similiter assumpta, & fructus ex omni glandiferarum arborum genere: & tussæ illicis radices, & illitæ parti ictæ auxiliantur.

Hæmorrhous, & dipsas. CAP. L.

AB hæmorrhoo ictus vehementes cruciatus accidunt, qui angusta, contractaq; corpora ex continuo dolore reddūt. Ex plaga copiosus sudor effluit, & quacunq; parte corporis cicatrix vlla fuerit, ea sanguine manat. Extremētā

per

per aluum cruentà eijciuntur, profluensq́; sanguis in globo coit. A pulmone sanguinem extussiunt, & in vomitiones effusi sine remedio commoriuntur. Quos verò dipsas percußit, solutus ac non constrictus tumor premit, sitisq́; vsque eò pertinax, vt satiari nõ poßit, ac sine vlla intercapedine excruciet: et si potum pleno ore affatim trahant, illico in eãdem sitim relabuntur: proinde toto habitu similes sunt ijs, qui antea potus nihil hauserint: quare propter continuam sitim, & præster, et causon, aut dipsas appellatur. Hæmorrhoi, dipsadisq́; morsus velut immedicabiles à plerisq́; maiorumq́; deplorati relinquebantur. quare si peculiaribus contra dipsadem remedijs egeamus, cõmunia experiri operepretium erit. Protinus autem safrificatione vti, vstionem facere, & si locus patiatur, extremorum amputatione opus erit, consequenter quàm acerrima, cataplasmata admouere, de quibus sæpenumero diximus. Nec me fugit, acres cibos, maximè à salsamentis, vtiles esse. Meracæ potiones, & lauacra prosunt, quæ subinde interiecto breui spatio assumenda sunt, priusquàm morbi genus emerserit. quo semel erumpente opem ferre non potest vlla medici opera. In ictu hæmorrhoi eadem prosunt. Insuper quæ in commune opitulantur, vt scarificationes, vstiones, acres cibi, meraci potus, & quæ nũc in dipsade definiuimus. Quinetiam decocta vitis folia, & cum melle trita.

Natrix. CAP. LI.

AB *natrice demorsis vlcus dilatatur, & liuidum, ac ingens euadit. Sanies ex eo multa, & atra, & malè olens, non secus atque ijs quę serpunt vlceribus, expuitur. Si ergo morsum natrix adegit, prodest origanum tritum, & aqua subactum: lixiuia cum oleo indita, aut aristolochię cortex: aut querna radix minutim contrita, & hordei farina cum aqua, et melle colliquata. Bibuntur etiam binę aristolochię drachmę in potione poscę cyatis duobus, deinceps marubij succus, vel decoctum alterius cum vino, sauum recens datur in aceto.*

Cenchrus. CAP. LII.

C*Enchri morsum, qui viperino ictui similis est putridum vlcus sequitur. carnes antea, vt in aqua inter cutem, prętumidę defluunt, lethargo corripiuntur, & veterno pressi somnos captant. Erasistratus eos iecinore, in testino ieiuno, coloq; conflictari author est. quippe dissectis ipsis omnes ferè partes corruptę reperiuntur. Morsis à cenchro auxiliatur lactucę fructus cũ lini semine illitus, & satureia trita, et syluestris ruta, & serpyllum, cum duabus hastulę regię dracmis, & tribus vini cyathis, aut aristolochię radix, item cardamomum, & gentiana.*

Ceraftes. CAP. LIII.

A *Ceraste percussis locus attollitur, cum duritia pustulosus. è plaga sanies pfluit, modo*

atra, modò pallidior: sed toto concretu varicosus intumescit: genitale intenditur, mens labat, & oculorum caligo exoritur: denique rigore neruorum distenti commoriuntur. Si cerastes percusserit, cita partis ãputatio suffragatur, quare sine mora ictam partem amputare, aut scalpro confestim circuncidere, & ijs similia prosequi oportet. Vrentia insuper reliquijs admouenda: siquidem virus hoc veneno basilici simile est.

Aspis. CAP. LIIII.

A*B aspide ictis vulnus exiguum prorsus, quasi ab adacta acu citra tumorem cõspicitur: sanguis exiguus ille quidem, sed ater distillat: caligo velox oculos obnubit: labor in totum corpus multiplex, omnino leuis, & non sine voluptate consequitur. Ideo Nicander perpulchrè cecinit. At vir perit absque labore, virens, atq; discolor. mediocris stomachi dolor afficit: frons perpetuò reuellitur: genæ contremiscunt, quasi sine sensu in sumno vacill nt. hos mors tollit, ad diei trientem non dilata. Caterùm ijs, qui ab aspide feriuntur, quæ de ceraste scripta sunt, auxilia dari debent. Nam venenum hoc quemadmodum basilici aut sanguis bubulus, celerrimè in alterijs sanguinem cogit.*

Basilicus. CAP. LV.

E*Rasistratus in libro, quem de medicaminibus, & venenis condidit, deuocato basilisco scitè ita refert. Cũ basiliscus momorderit, vulnus*

ad auri colorem efflauescit.itaque in plurimis, quæ virus eiaculantur, comites notæ ita se habent. Ad basilici morsum, vt idem erasistratus author est, auxiliatur castorij drachma in vino pota: item papaueris succus. Ictuum remedia ita se habent.

Libri sexti & vlti-
mi finis.

NOTHA ET DIOSCORIDI FALSO ADSCRIPTA,

quæ vt facilè, si quis ita velit, suis singula locis applicentur, numeris notantur: quorum primus Dioscoridis paginam, secundus versum signat.

6.12. *Iris ab aliquibus Illyrica. ab alijs thelpide, ab alijs vrania, à nonnullis catharon aut thaumastos, à Romanis marica radix, à quibusdam gladiola, ab alijs opertritos, ab alijs cõsecratrix, ab Aegyptijs nar appellatur.*

8.10. *Aliqui choron aphrodisias, Romani veneream, aut radicem nauticam, Galli piper apium vocant.*

9.15. *Romani iunci radicem aut iuncum.*

14 12. *Magi sanguinẽ Martis, Latini perpẽsam, alij bacchar, Osthanes thesam, Aegyptij cerea, alij nardum rusticum, Galli bacchar, Hetrusci succinum: odorata herba est, qua in coronamentis vtuntur.*

16.7. *Quibus odor inest cinnamomo proximus:*

mus: asperum siccúmque solum amat. Eius radix, ruptis, cõuulsis, in tussi vetere, & spirandi difficultate, & si vrina ægrè redditur, opifera est: menses ciet, contra serpentiũ ictus, eã in vino bibere salutare est. Folia, vt quæ adstringant, illita capitis doloribus, oculorũ inflãmationibus, incipientibus ægylopijs, mammis tumentibus à partu, ignibus sacris auxiliantur. Odor somnũ gignit. Crateuas herbarius de eo ita scriptum relinquit: Asarum.

25.12. *Alij sphanon, alij phasganon, Syridia xylon vocant.*

27.28. *Ab aliquibus castor, ab alijs cynomorphos, à magis Herculis sanguis appellatur.*

29.18. *Symphyton aliqui vocant, alij persicam, alij medicam, alij prestium, alij nectarion, alij cleoniam: alij idæãbaton, aut phlomũ idæũ, Latini terminalium, aut enulam campanam, Aegyptij lenen.*

74.2. *Iuniperũ paruam Græci arceuthida, aliqui mnesitheum, alij acatalidem, Aphri zuorinsipet, Aegiptij libyum, Galli iupicellum, Romani iuniperum vocant.*

74.9. *Iuniperus magna. Cap. Iuniperus magna, quam aliqui syluestrem cupressum appellant, alij mnesitheum, alij acaterã, Romani iuniperum, vulgò cognita est, cupresso assimilis: asperis maritimisq; locis plerunq; nascitur, easdẽ quas supradita vires habens.*

74.20. *Brathy, alijs baryton, alijs baron, Romanis herba Sabina appellatur.*

81.28. *Rhamnũ alij persephoniõ vocãt, alij leucacantham, Romani spinam albam, aut cerualem spinam, Aphri atadim.*

82.13. *Halimum alij damasoniũ vocant, alij erymon, alij britanicã, alij rhabdiõ, alij basiliõ, Magi Mercurij basim, aut Osiridis diadema, alij elystephanon, aut sacrum caulem, Pythagoras anthenoros, Aegyptij asontiri, alij asphen, alij ascaluri, alij asariphen, Latini albuciũ aut ampeluciam.*

91.25. *Agnon aliqui agynon, alij lygon vocant, alij amistomanon, alij tridactylon, Magi semnon, alij hamaideos, Aegyptij sum, Romani salicem marinam, alij piper agreste, alij tetristicum.*

131.28. *Eorum venter sale conditus, & in vmbra siccatus, cõtra eximias vacuationes medicamentorum, trium drachmarũ pondere, praesenti est auxilio: quandoquidem protinus deiectiones cohibet. Teri autem debet in farinam, et aqua subactus dari.*

169.5. *Telin, alij carpon, alij buceron, alij aegoceron, alij ceratiden, Latini foenumgraecum appellant, Aegyptij itasin.*

169.22. *Aliqui linocalamin vocãt, alij annon, alij linon agrion, Romani linum, Poeni zeraphoës.*

175.13. Thermon, Romani lupinum, Aegyptij brechon vocant.

176.9. Gogylen satiuã, alij gongylida: alij golgosium, Romani raptum vocant.

177.8. Alij polyides eryngium, Aphri thorphat.

177.29. Syluestris rhaphanus, quam Romani armoraciã vocant, alij montanum rhaphanum, alij apium, alij ischada, alij chamæbalanum. Romani etiam radicem syluestrem: ramulos tenues, iunceos, duos siue tres spargit, rubentes: folijs rutæ syluestris, oblongioribus, & angustioribus: semine paruo: radice albuci, rotundiore, turbinatiore, pyri figura, candido cortice. Ea lacteo succo madet. Pars radicis superior vomitione bilem pituitamq; extrahit, inferior per aluũ, tota susq; déque purgationes mouet. Quod si tibi in animo est succum extrahere, radix tusa in fictili mergitur, & qui supernatat succus pinna eximitur. Is sesqui obolo potus, vtraq; parte purgat.

179.24. Romani napium dicunt.

179.28. Aegyptij echloteripam appellant, alij riplam, Romani blitum, Daci bles.

180.2. Pythagoras anthema vocauit, Zeroastres diadema, Aegyptij chocortem, Magi lienem capræ, aut muris vrinam.

180.27. Atraphaxin, Romani atriplicem, Aegyptij ochi vocant.

180.29. Crambren Romani braßicam vocant.

182.2. Romani rusticam appellant.

183.5. Portulaca syluestris. Cap. Syluestris portulaca, quam aliqui azion syluestre vocãt, alij telephion, Romani illecebram, aliqui portulacam, Aphri mœmoen, Daci lax, Aegyptij mochmutim, folijs pusillis, ad satiuã accedentibus, hirsutũ, latioribus: naſcitur in petroſis, nonnunquam in hortis, folia oleæ habet, minora multò, plura & tenere, rubentes cauliculos, ex vna radice multos, in terra seßiles, qui manducati bonum ſuccum pariunt, viſcoſi, & aliquantum ſalſi. Vis ei excalfactoria, acris, exulcerans: diſcutit ſtrumas, cum axungia illita.

183.25. Aliqui petræon, alij myacãthan, alij myon vocant.

185.2. Arnogloſſon alij arnion vocant, alij probation, alij cynogloſſon, alij heptapleuron, alij polyneuron, Magi eurechnemona, Aegyptij aſonth, Romani plantaginem, Hiſpani theſaricam, Pœni atijrcon.

186.14. Syri ius plantaginis, & calaminthæ, cum melle produt ijs mederi, quos vires defecerunt, datum die ſecunda, & quarta, & paraſceue: id eſt, Veneris die. Hoc autem velut arcanum accipito, quod veraci experientia compertum eſt.

186.19. Aliqui aquatilem anagallida, alij

darenion, alij lauer, alij schinon aromaticum vocant.

186.29. *Alij Veneris coronam,* Romani *veneream, aut eusteralem.*

188.2. *Aliquibus ammonos, alijs astrion,* Pœnis *atirsite,* Romanis *caciatrix, alijs stilago, alijs sanguinaria dicitur.*

188.8. *Sonchon asperum aliqui cichorium vocant,* Romani *cicerbitam asperam,* Aphri *gathuonen.*

189.2. *Alij picrida appellāt,* Aegyptij *agon,* Romani *intubum.*

191.14. *Thridaca hemeron,* Romani *lactucā satiuam,* Aegyptij *embrosi dicunt.*

191.26. *Magi sanguinem Titani,* Zoroastres *pherumbrum,* Romani *lactucam syluestrē appellant.*

192.13. *Romani bisacutum,* Aegyptij *dorisatrum,* Syri *adorium,* Aphri *tiricla appellāt.*

192.21. *Romani herbā scanariam, aut aculam nominant.*

192.26. *Alij caucum, alij myitin,* Democritus *brion,* Romani *pedem gallinaceum, aut pedem pulli,* Aegyptij *seselin vocant.*

193.4. *Euzomon* Romani *Erucam vocant,* Aegyptij *ethrericem,* Pœni *asuric.*

194.5. *Alij cynomorion appellant, a similitudine canini genitalis, alij leonē,* Cyprij *thyrsinem, communiter lycon.*

197.9. *Crommyon aliqui polyidos vocant, Magi calabotim. Romani cæpam.*

198.9. *Græci ſcorodon, alij geboſcon, alij elaphoboſcon vocant.*

199.21. *Romani ſinape vocant.*

200.21. *Cardamon alijs cynocardamō, alijs iberis, alijs cardaminaca, Aegyptijs ſemeth, Romanis naſturtium dicitur.*

201.8. *Aliqui thlaſpidion, alij ſinapi Perſicum, alij myiten, alij ſylueſtre ſynapi, alij daſmophon, alij myopteron, alij bitron, Aegyptij ſuitempſum, Romani ſcandulatium, alij capſellam, aut pedem gallinaceum vocant.*

202.9. *Aliqui chamæplion, Magi Herculis alphita, Aegyptij erethmon.*

205.23. *Ab aliquibus cerdō, ab alijs catharſis, ab alijs ſtruthocamelus, à quibuſdam chamærrhytō, à Magis callirrhyton, ab Aegyptijs ueno, à pœnis ſyris, à Latinis lanaria herba, aut radicula appellatur.*

206.7. *A quibuſdam ciſſanthemon, ab alijs ciſſophyllon, ab alijs chelonion, ab alijs ichthyotheron, ab alijs ſilene, à Zoroaſtre triumphalites, ab Oſthane aſpho, à Magis miaſpho, Aegyptijs theſce, à Romanis rapum terræ, aut terræ vmbilicus, ab alijs arcar vocatur.*

208.2. *Dracunculus. Cap. Draguntium magnum aliqui aron, alij iſaron, alij iaron, alij hieraciū, alij biaron, alij armiagrion, alij ciperida vocant*

vocãt: in vmbrosis sepibus gignitur. Caulẽ habet rectum, læuẽ, duum cubitorũ, baculi craßitudine, versicoloribus draconum maculis, purpureis tamen euincentibus: folia rumicis, inflexa: frutum summo caule facit, racemosum, coloris primùm cineracei, mox per maturitatem in crocum & purpuram vergentis: radicem prægrandem, rotundam, candidam, cortice tenui vestitam. Colligitur, & dum maturescit, succus exprimitur, siccaturq́; in vmbra. Radix quoque meßibus effoditur, elotaq́; particulatim conciditur, & funiculo transfixa siccatur in vmbra. Cum diluta potione, crudam coctámve, cũ melle delingi prodest, contra orthopnœas, rupta, conuulsa, tußim, & destillationes: pota cum vino venerem stimulat: vlcera quæ cacoëthe vocantur atq; phagedænica, expurgat, præsertim cũ vite alba: ex ea & melle collyria ad fistulas & partus euocandos componuntur: ad vtiligines cum melle, efficaciter illinitur: polypos & carcinomata absumit. Succus ad oculorum medicamenta: item contra nubeculas, caliginem, albugines q́; effectum præbet: herbæ radicisq́; odor, teneros conceptus abortu vitiat: item si triginta grana eius in posca bibantur. Sunt qui eius succum cum oleo aurium doloribus infudere: quinetiam folia, vtpote quæ adstringãt, vulneribus recentibus imposuere, & cocta in vino pernionibus. Qui folia manibus affricuerit, aut radicem

exemerit, posse à vipera feriri inficiantur.

210.15. *Aliqui alimon, alij thymon, alij dracontiam, Cyprij colocasion dicunt.*

211.5. *Græci asphodelon, alij narthecion, Romani albucum vocant.*

212.6. *Floret mensibus albucũ. Quare æquinoctio verno, antequã semen adoleuerit, demetendum. Radicem aiũt potam, Veneris cupiditatem inhibere, quod herbarius Crateuas asseuerat: addiditq; sanare podagræ dolores, si drachmæ pondere bibatur.*

213.2. *Cocti cũ polenta, & ex suillo adipe impositi, tumores ac tubercula velocissimè ad suppurationem perducunt, & rumpunt.*

214.27. *Aliqui cynosbaton, alij capriam, alij corui malum, alij ophioscorodon, alij phyllostaphylon, quidam thalliam, aut petræam. alij olophyton, alij ionitem, nonnulli oligochloron aut acontion, aut hippomanes, alij trichomanes, Magi potera: alij pentheron, aut cor lupi, alij aloschorodon, alij crinon, alij thlaspin, Romani persicum synapi aut inturim, Aphri herbiæathon.*

216.11. *Ranũculum aliqui syluestre apium vocant.*

217.2. *Anemonen, alij agriam: aut nigram vocãt, alij anemonen phœnicam, alij enemion, nonnulli meconion, alij tragoceros, alij terræ pa rmẽ, aut barbylam, Osthanes berihon, item or-*

[redacted]

nios ceranion, Pythagoras atractilida, Mag. cnicũ agriã, Aphri chuſſit, Romani orci tunicã.

218.10. *Aliquibus œnone vocatur, alijs anthemis, alijs homonœa, aliquibus flos cãpeſtris, Romanis concordialis, aut pergalia, alijs liburnia, Gallis corona.*

218.15. *Ea, vt herbarius Crateuas author eſt, contuſa cum axungia, ſtrumas diſcutit. Cribrata eius farina cum nitro, & ſulphure ignẽ non experto contra vitiligines efficax eſt: eaſq; ſicco linteo antea confrictas in balneis ſanat: facit & ad ſcabiem.*

Altera argemone. Cap. Altera eſt Argemone, quã artemonem aliqui, alij arſelam, aut ſarcocollam vocãt. Romani argemoniam. Ea folijs ſylueſtri papaueri ſimilis eſt. Recens trita intercisiones impoſitu ſanat: oculorũ inflammationes mitigat: pota cũ aqua dyſentericis auxiliatur: vulnera cõglutinat: cõuulſis, & vellicatibus impoſita medetur, inflammationibus vtilis, contra ſerpentium morſus cum vino bibitur.

218.18. *Anagallis purpurea, quibuſdã qẽritis aut ægitis vocatur, alijs ſauritis, Magis oculi ſanguis, aut chelidoniõ: Romanis macia, Hetruſcis maſytipos, Gallis ſapana, Dacis cerceraphrõ. Anagallis communis, quibuſdam corchoron, alijs halicacabon, alijs zeliaurus, Magis nycteritis, Aegyptijs mecij, Romanis aneciaton, Aphris aſirriſæ.*

218.19. *Aliquibus citharon, alijs cissaron, alijs chrysocarpos, alijs poëtica, alijs corymbethra, alijs cyssiō, alijs dionysia, alijs ithytheriō, alijs persis, alijs cemos, alijs asplenos, Romanis sylua mater, alijs hedera, Galli suibites.*

221.5. *Chelidoniam magnam nonnulli pœoniam vocant, alij cratæam, alij aubiū, alij glauciam, alij pandios radix, quidam philomedion, alij othonion, Romani fabium, Galli thonan, Aegyptij mohoth, Daci crustana.*

222.11. *Auricula muris. Cap. Myosota alij myotō, alij anthyllion, alij alsinen, nōnulli myorthocon, alij myrthosplenon, Latini muris auriculam vocant, Aphri labatholabat. Nomen ideò accepit, quòd musculorum aures folijs imitetur. Lucos & sabulosa loca amat, ideò alsine dicta est. Ea belxinæ similis, sed humilior, ac folijs minor. Vim refrigeratoriam habet, oculorū inflammationibus cōueniēter ex polenta illinitur. Succus eius aurium doloribus instillatur: in totum eadem potest, quæ belxine.*

222.22. *Isatis satiua aliquibus augiō, alijs egne, Magis arusion, Romanis gluta aut glastum dicitur.*

223.6. *Sed sciendum est, ne tradita errorem pariant, satiuum glastum, luteū florem, tenuiores, multifidósq; ramulos proferre: in cacumine autem folliculos linguæ speciem repræsentantes, in quibus semen continetur melanthio simile,*

caulém

caulémq; supra binum cubitorum altitudinem attolli: syluestre verò nigriora ferre folia, caulem minorem, sed craßiorem: florem purpureum, aut cœruleum, fructum cruciformẽ, asperum, in quo semen, folijs exilibus quinquepartito diuisum.

223.8. *Aliqui syluestre semperiuũ, alij portulacam syluestrem appellant*, Romani *illecebram*, Aegyptij *anoth*, Aphri *atirtopurin.*

226.7. *Aliqui rhiam vocant.*

227.5. *Aliqui centauriã radicem, alij aloen* Gallicam, *alij narcen, alij chironion*, Dardani *aloitim*, Romani *gentianam aut cicendiã*, *alij ciminalem vocant.*

228.6. *Alijs melocarpos, alij teuxinon*, Latinè *aristolochia.*

229.13. *Appellatur à quibusdam ararisa, et melecaprum, epheistios, lectitis, pyxionyx*, Dardanion, *iontitis*, Gallis *theximum*, Aegyptijs, *sophoeph*, Siculis *chamæmelon*, Italis *malum terræ*, Dacis *absynthium rusticum: nascitur in montibus, & calidis locis, aut campestribus, & petrosis. Ad grauem febrim efficax est, si nidore subditis carbonibus febricitãs suffiatur, febris leuabitur: vulnera impositu sanat: carcinomatis narium, cum cypero, & dracunculi semine, & melle prodest: rigoribus medetur, cocta in oleo aut adipe suillo, illitaq;.* Crateuas *herbarius*, Gallus, *eadem de hac tradiderunt, & prætera*

terea podagricis eam auxiliari.

229.13. *Glycyrrhizam aliqui ponticam, alij glyceraton, quidā symphyton, alij leonticam, alij glyciphyton, aliqui scythion, alij adipson, alij sylithram, alij libiestason, alij homœnomœon, alij peenthaomœon,* Latini *dulcem radicem appellauere.*

230.2. *Aliqui narcem vocant, alij limnesion, alij maronem, alij plectroniam, alij chironiam, alij limnestim,* Magi Herculis *sanguinem,* Romani *phieri, & vneseram, & fel terræ.*

230.27. *Panacia appellata est, quoniam omnia mitigat vitia, quæ inflammationem minātur, plurimisq; scateat remedijs: pulsationes vulnerum, vrinæ stillicidia, calculosorum cruciatus, clystere immissa sedat,* Legitur *matutinis, sole ad ortum spectante, hora diei pura, cùm omnia lumine complentur.*

230.28. *Aliqui limnesion, alij helleboriten, alij amaranton,* Magi Herculis *sanguinē,* Latini *febrifugiam, alij auram, multi radicem,* Daci *tulbelam appellant.*

232.9. *Quibusdā chrysisceptron, alijs ixia,* Romanis *carduus varinus,* Aegyptijs *epher dicitur, alijs epththosechin.*

233.2. *Pancarpon aliqui, alij vlophonon, alij ixiam, alij cynomazon, alij ocimoides, alij cnidion coccon, alij cynoxylon, latini carduum*

nigrum

nigrum aut vernilaginem, Aegyptij *sobet vocant.*

234.6. *Aliqui crocodilion vocant, alij chamæleonem, alij onocardion, alij veneris lauacrum,* Romani *labrum* Veneris, *alij carduũ* Veneris, Aegyptij *seseneor, alij chir, alij meleta,* Daci *sciaram.*

234.23. *Aliqui agriocinaram, alij donacitin, alij erysisceptrum vocant,* Romani *spinam albã aut regiam, alij carduum ramptarium.*

235.9. *Quæ acanthis aliquibus dicitur.*

235.15. *Aliàs pherusa, aliàs pyracantha nominatur, in* Aegypto *cnus.*

235.24. *Aliqui phryniõ, aliqui acidoton.*

236.8. *Acantham aut herpacantham, quidã melamphyllon, aliqui topiariam, alij mamolariam, quidam crapulam vocant.*

237.18. *Quidam polygonaton, alij phyllon, alij ischiada vocant,* Romani *spinam albam.*

238.12. *Aliqui eryngen, alij eryneren, alij caryon, alij gorgonion, alij hermion, alij origanũ, chlounion, alij myracanthon, alij moly,* Aegyptij *crobysson,* Magi *sysserton,* Romani *capitulũ* Martis, Daci *sicupnoex,* Hispani *cẽtumea pita,* Aphri *cherdam, alij oriam chloem, alij chida appellant.*

239.3. *Aloë aliquibus amphibion, alijs herminion, alijs eryngion, alijs tragoceros,* Romanis *aloa,* Barbaris *aloë dicitur.*

240.27. *Aegytii somi, Romani absynthium.*

242.6. *Latini Sandonicum vocant.*

242.23. *alii abutonon, alii absynthiũ, alii heradion, alii cholopœon, alii absynthiomenõ, alii thelythorion, alii procampylõ. Magi aeuraphœnios, Alii cynaunchiten, Romani absynthium ponticum, nonnulli thelythamnum, alii glycinancona vocant.*

243.19. *aliqui later vocant, alii caßialam, Aegyptii pesalem.*

244.8. *aliqui syncliopa, alii alcibiadem, alii pancration, nonnulli styphoniam, Aegyptii suphlo, Magi pythonis oculum, Romani sciolebinam vocitant.*

246.12. *vers. vlt. Glicona alii blechron, alii arsincanthum, Latini pulegion vocant, Galli aluolum, Aphri apoleium, quidam galisopsim.*

247.2. *aliis embactron, aliis elonacos, aliis artemedeion, aliis cretica, quibusdam ephemeron, nonnullis eldia, aliquibus belotocos, aut dorcidion, aut helbunion, Romanis vstilago rustica.*

248.9. *alii elaphoboscon, aliqui phacon, alii ciosmin, alii phagnon, Aegyptii becion, Romani saluiam vocant.*

248.23. *Hediosmon satiuum alii mintham, alii calaminthan, Latini mentham vocant, alii nepetam, Aegyptiis tis, alii pherthrumerthumõthu, alii perxo, alii maceto.*

249.14. *quidem cephaloton, alij epithymida, alij thyrsion,* Latini *thymum,* Aegyptij *stephanem,* Daci *mosulam.*

251.7. *aliqui Zyginsylvestrẽ, alij polion vocant,* Aegyptij *meruopium,* Latini *serpillum.*

251.28. *aliqui nominant amaracum, alij triphyllon, alij agathides, alij cnecion, alij acapnõ,* Pythagoras *thramben.* Aegyptij *sopho.* Armenij *myuron,* Magi *ichrei asinum, aut hecigonon Isidis,* Latini *maioranam.*

253.5. *aliqui origanida, aut hysobrium vocant.*

253.13. *alijs sylvestre basilicum,* Latinis *ocimastrum.*

254.10. *ruta mõtana, quã aliqui rhytẽ mõtanã vocant: & ortensis, quã* Aegyptij *epnubum,* Syri *harmala, alij besasa,* Aphri *churma.*

256.11. *Sylvestris ruta* Cap. *Rutam sylvestrẽ aliqui appellant hypericon, alij androsænon, lij coron, alij chamæpityn.* Romani *hederalem, aut tentonalem,* Aphri *churma semmaced. odor seminis resinosus est, ideo chamæpitys aliquibus nominatur. Frutex est surculosus, rubescens, folia rutæ figura flores lutei, qui digitis triti sanguineo succo manãt, vnde androsæmõ vocitarunt. Ramuli subhirsuti, siliquæ terretes, hordei effigie, in quibus semẽ nigrũ resinã olens, gignitur in cultis & asperis. Vrinam ciet, mẽses appositu trahit, pota cũ vino quartana liberat, Folia cũ*

ſemine ambuſtis illitu medentur, & diebus qua draginta epota iſchiadicos ſanant.

256.28.*aliqui ſylueſtre leucoion appellant,*

260.18.*aliqui ceraſcomẽ vocãt,* Latini *ruſticam paſtinacam, aliqui carotam,* Aegyptij *babibyron,* Aphri *ſicham.*

261.8.*nonnulli ſphagnon vocant.*

261.21. Aegyptij *cyonum phricem vocant.*

263.15.*Anethũ quod eſtur, aliqui polgida vocant, alij anicethum,* Magi *cynocephali genituram, aut capillos, alij* Mercurij *ſemẽ,* Latini *anethum,* Aphri *ſicciriam,* Aegyptij *arachu,* Daci *pulpum.*

264.11.*ſiue cuminum ſyluaticum.*

265.4. Ammi, Latini *ammium* Alexandri*num, quidam regium cuminum appellant.*

265.17. Aegyptij *ochion vocant,* Aphri *gœd.*

266.2.*alijs ſonchites,* Romanis *lampuca,* Pœ*nis ſithileas.*

266.10.*aliqui ſonchitẽ, alij entimon agriõ,* Romani *intybum ſylueſtrem vocant.*

266.28.*ã quibuſdã pedinon, ab alijs hydroſelinõ agriũ,* Romanis *appiũ ruſticũ appellatur.*

267.1.*aliqui petroſelinon ſylueſtre appellãt,* Aegyptij *a nonim.*

267.16.*aliqui grielon, alij agrioſelinon.*

269.4.*aliqua elaphicon : alij neprion , alij ophigeniõ, nõnulli ophioctonon , aliqui herpyæ en, alij lymen* [illegible]*ocant,* Romani *cerui ocellum.* Ae[illegible]gyptij

gyptij chemin, aphri ascaucau.

270.7.*hippomarathrum, aliqui marathin, alij marathrum agrion, ægyptij sampfoth.* Ma*githymarnolion,* Latini *fœniculum erraticum, aliqui mion,* Galli *sistrameor.*

271.10.*alijs diachysis, alijs diachytos, alijs paralysis, alijs camarus, alijs hyacinthus, alijs delphinias, alijs nerion, alijs neriadion, aut sosandron, aut cronion,* Romanis *bucinus minor vocitatur.*

271.24.*aliqui dorycnion, alij pyrinon, alij pyroton, aut pyrothron, alij arnon pyriten,* Magi *pyriten,* Romani *saliuarem vocant.*

272.6.*aliquib⁹ zea aut cãpsanema appellatur.*

274.2. *aliqui arangẽ vocant, alij phalangion, alij asterion, nonnulli nesyrin aut sphondylin, quidã chorodanõ, aut œnanthen,* Romani *herbãrutinalẽ, ægyptij apsapher,* Magi *osirin.*

275.4.*aliqui agrion vocant, alij agriophyllon,* Magi *bonum dæmonem,* Romani *satariam.*

276.14.*aliqui melãthium, alij mecona agriõ melana,* Romani *papauer nigrum appellant.*

282.10.*herba est, ex qua ammoniacũ fit suffimen, quod thymiama vocãt, aliqui agaxyllõ, alij criotheum, alij heliustrum,* Romani *guttã.*

284.27.*aliqui ampellocarpon, alij omphalocar pon, nõnulli philantropon vocant.*

285.9.*aliqui aspidion, alij haplophyllon, alij*

accyseton, alij adyseton nuncupant.

281.21. *aliqui cisſion, alij ciſſophyllon.*

285.29. *aliqui armiron vocant, alij cnicō sylueſtre, alij aſpidion,* Magi *aphedrū,* Aegyptij *chenon,* Romani *præcepium, aliqui fuſum agreſtem, alij colum ruſticam.*

286.11. *quidā clinopedion, alij polygonaton, alij* Iouis *colum, alij echeonimon vocant.*

286.18. Edocuit *experientia cōtritos in vino albo ramulos, ijs qui affectibus laborāt, quæ violentiæ vocantur, magno eſſe præſidio.*

286.19. *aliqui cleonicon, alij ocimoides, alij Zopyrō vocant.*

287.2. *aliquibus leontopodiō, alijs leuceorō, alijs leōtiō, alijs doris, aut doricteris, alijs lychnis agria, alijs pardale, alijs thorybethron, alijs rhapeiō, alijs cornutū papauer, aliis anemone,* Romanis *patabelelon, aut ſemen leoninum dicitur.*

288.15. *aliqui athanatō vocāt, alii acilonīō, alij balarion, alii geranopodion, quidam corymbiō; aliqui taurion, alii ſceptrō, aut maloiō.* Aegyptii *ſemeon,* Magi *ſanguinem apocathamenes,* Romani *genicularem aut ballariam.*

288.24. *aliàs trāgonatō, aliàs atocion, aliàs hieracopodion, aut lampas vocatur, ægyptijs ſemura,* Magis *apocathemenes taurus,* Romanis *agreſte intubum.*

288.24. Crinon *baſilicon alii crinātbemon vocāt, alii galiriō,* Magi *Martis ſanguinē,* Oſthanes

nes aurẽ crocodili, Aegyptii sylphephon, quidam tialon, Latini lilium, aliqui rosam iconis syri sasa, Aphri abiblabon.

289.17. Alii magnũ vocãt, aliqui naphthã, alii notia nocemin, alii nosprassoñ, alii nothera, alii nochelin aut nostellin, alii nophryn, alii gnotorim, alii gnotera, Romani apniũ, aut medatam, aut vlcerariã, aut marubiũ nigrũ, alii canthurinũ: Aegyptii asphõ, magi Isionis sanguinẽ.

290.8. Alii melitæon, alii meliphyllon, alii erythran, alii temele, Latini apiastrũ aut citraginem, Galli merisimorion vocant.

290.27. Prasion, alii eupatorion, alii phyllophares, alii tripedilon, alii camelopodion, Aegyptii asteropẽ, Magi tauri sanguinẽ, aliqui aphedron, alii Hori geniturã, Latini marubium, aliqui labeoniam, aphri atierberziam.

291.29. Aliqui phyllin, alii acaulon, alii syluestre lapathum vocitant.

292.11. Aliis leucacantha dicitur.

293.1. Alii cnicion vocant, Romani trifolium acutum, aut odoratum.

293.29. Polium montanũ, aliqui teuthrion, alii pheux aspidiõ, alii achamenin, alii ebenitin, alii melosmon, nõnulli bellion, quidã leontocharon vocant.

294.14. Aliqui scorbiõ, alii pleuritin, alii dysosmon, alii sylueſtrem calaminthen, quidan chamædryn, alii mithridanion, Magi Podotis san-

guinē, Aegyptii apho, Romani trissaginem palustrem appellant.

295.6. *Bechion quidam rhichion, alii petrinā vocant, alii peganō, alii pithiō, alii pagonaton, alii chamaleucem, alii procheton, alii arcophyton, alii chamægeron, Aegyptii saartă, Latini tussilaginem, quidam pharphariam aut pustulaginem, Bessi asa.*

295.21. *Quibusdam polyclonos, aliis monoclonos, aliis toxitesia, aliis ephesia, aliis anactorios, aliis sozusa, aliis leia, aliis licophryx, Magis hominis sanguis, aliis chrysanthemon, Romanis valentia, aut cerpillum, aut herba regia, aut artemisia, aliis rapium, aut tertana, Gallis pona, Dacis zuoste dicitur.*

296.18. *Artemisia tenuior.Cap. Altera tenuiorib⁹ foliis, in sepibus et cultis, iuxta aquarū duct⁹, nascitur: cuius flores et folia cōtrita, iam psuchi odorē reddūt. Si quis stomacho laborās, herbam cum amygdalino oleo bene cōtundat in malagmatis lentorē, et stomacho imponat, sanitati restituetur: qui neruorū dolore cruciantur, si succum ex rosaceo illinant, sanantur.*

297.2. *Romani caprum syluaticum vocant, quidam botryn, alii apium rusticum, Aegyptii merseon.*

297.10. *Aliqui Pelonitin, alii tricā, alii geranogeronta, Romani vchinastrum, Aphri iescen appellant.*

297.13.aliqui mettryga, alii myrrhin, alij oxiphyllon, alii cardamomō, alii origanum vocant, Magi hierobryncas, Latini gruinama, aut Pulmoniam, aut cicotriam.

297.20.Gnaphalion, alii hires, alii ampetocō, alii anaxiton, alii anaphlin, ægyptii semeō, Galli gelasonen, Latini centumculum vocant, quidam tucularem, alii albirum.

298 14. Aliqui cerascomion, alii leucanthon vocitant.

298.22.Conyza magna. Cap. Conyza magna aliquibus cynozematitis, alius danais, aliis tanachion, aliquibus phycos, aliis ischiis, aliis dynosmos, Magis brephoctonos, quibusdā anubias, nōnullis hedemias, ægyptiis ceti, Romanis intybum, aut militaris, aut deliariū, aut febrifuga, aliis phragmosa, aliis musteros, aliis pissa nuncupatur.

299.10.aliqui conizam paruā, alii panion, alii libanotidem, Magi cronon vocant.

299.16.alii hemerocatalacton, alii crinon agrion, alii crinanthemon, alii porphirantes, alii bulbū hematicon, alii antichantaron, ægyptii iocri, Romani bulbū, aut liliū siluestre, aut marinum, aphri abiblabon vocant.

299.28. aliqui basilion vocant, Latini violam albā, aliqui angustiā, nōnulli violam matronalem, aut passarinam, aut polyphuram.

302.17.alii melion aqueum, alii entaticon.

aliȷ priapicon, aut satiriscon, aliqui satyri testiculum appellant, Latini molorticulum Veneris.

302.27. Latinis geminalis, a Dacis hormini dicitur.

303.20. Aliqui osmada, aliqui ononin, aliȷ phlomitin appellant.

304.21. Hanc nymphona alii vocant.

304.28. Sunt qui picrada appellent, aliȷ leucum, aliȷ thalaßiam.

305.7. Alii pteryx, alii lonchitim, aliȷ aturiō alii phrygiam, aut phrygitim, aliqui philtrodotem, Magi mustelæ sanguinem.

305.29. Quidā antibyllō, alii anthemida vocāt, aliȷ erāthemin, aliȷ leucathemon, alii soranthin. alii campestrem florem, Romani solastrū.

306.13. Anthemida aliqui leucanthemō, aliȷ eranthemon, quoniā vere floreat: alii chamæmelon, quoniam mali odorem habeat: nōnulli melāthemon, alii chrysocomam, alii calliam, Romani malium, Aphri astertiphen appellant.

307.13. Alii anthemida, alii leucanthemon, alii chamæmelon, alii chrysocalin, alii melabathron, nonnulli campestrem florem, Romani solis seculum, aliqui millefoliū, Hetrusci cautam, Aphri tamath.

307.25. Alii balsamenā, Magi hæmorrhā, alii Mercurii geniturā, alii aphthitis semē, aut mnesitheum, Romani Cappacoraniā, Aphri narat.

308.5. Aliis orobelion, quibusdam orobax, [illegible] aliis.

alijs hæmagogon, alijs pæsæden, alijs monogenion, alijs menion, alijs pæonion, alijs panthuceratos, alijs idæi dactyli, alijs aglaophotis, alijs theodonion, alijs ſelenion, Magis ſelenogonon, alijs phthiſis, Romanis caſta.

309.3. *Alij ægonychon vocant, alij leontion, alij leonnion lapidem, alij gorgonion, alij tantalitin, alij dioſporon, Romani columbam, Dacigonoletam, alij heracliam.*

309.24. *Aliqui teuthrion, alij dracanon, alij cinnabarim, Latini rubiam, Hetruſci lappā minorem, Aegyptij ſophobi vocant.*

310.17. *Alias ceſtron aut meduſa dicitur, Latinè venerea aut lanceola.*

310.28. *Latini longinā, aut calabrinā dicūt.*

311.6. *Alij althiocon vocant.*

312.16. *Aliqui cānabion, alij ſchinoſtrophō, alij aſterion appellarunt.*

312.22. *Aliqui hydraſtinā, Romani terminalem dicunt.*

312.23. *Aliqui acopon, alij anagyron, alij agnacopon vocant.*

312.24. *Alij alceam, alij acyron, alij lyron.*

314.16. *Aliqui onobrochilō, alij eſchaſmenē, alij hypericon, alij corion, alij chamæpytin, Romani opacem, alij brichilatam, alij loptam, alij iocinalem, Daci aniaſſexe appellant.*

315.19. *Alij aſcyron, aut dionyſiadem.*

316.16. *Alijs pityſoryſis, alijs orizelō, ijs, qui*

Pontum incolunt olocyron, aliis bryonia syluestris, Athenis ionia, Eboicis sideritis, Magis Mineruæ sanguis. Latinis aiuga aut cypripum, Dacis dochella appellatur.

320.8. Vettonica. Cap. Vettonica nascitur in pratis & mõtibus, locis mundis, et oppacis, circa frutices: animas hominum & corpora custodit, nocturnas ambulationes, & loca sancta: grauibus somnis resistit: ad omnem medendi vsum cõmẽdata. Radicẽ habet rubrã, odoratam, porracea folia, medio eorum puniceo, in recto calamo triangula, floribus in cacumine purpureis. Farina recẽtis vulneribus capitis indita, dolorẽ finit: vulnera glutinat: fracta ossa extrahit: sed quotidie imponi debet, dũ persanescant: dolori capitis medetur, si iure decocti perfundatur, aut tẽporibus cum bitumine illinatur, aut radix suffiatur.

320.21. Aliqui poligonatum appellãt, alij cynochalam, alij heracliam, alij asphalton, alij chilіophyllõ: alij clema, alij polycarpon, alij carcinethron, alij theuthalida, alij myrtopetalon, alij cnopodion, alij Zaritheam, alij pedalion, Aegyptij thephin, aliqui stemphin, Magi geniturам herois, aliqui vnguem muris, Latini sanguinariam aut seminalem, Aphrichulum.

321.28. Aliis philetharion, aliis daphnoides, aliis smyrnoides aut polinogoides appellatur.

322.10. aliqui epigetin, Aegyptij philacuũ, Rom

Romani ambuxum vocitant.

323.18.Romani *soldaginem vocant.*

323.25.*Rutaceis similes.*

325.2.*Alii calycanthemō, alii periclymenon, alii eliophyes, nonnulli hepatitim, alij milacem, alij anatolicon, alij diticon, alii merginem,* Latini: *volucrum, aliqui volucrum maius,* Aegyptij *oxyui, alij clymenon, alij clymenio, quod & ago non nuncupant.*

325.5. *Alij tobion,* Romani *stipam vocant.*

325.12.*Aliqui* Aeginam, *alii clymenon, alii carpathon, alii splenion, alii epatitim, alii axinam maiorem, nonnulli clematitim, alii myrsinen, alii calycanthemon,* Magi *polion* Veneris, Aegyptii *turcon,* Romani *volucrum maius,* Aphri *lanath appellant.*

326.2.*Tribulus aliquibus bucephalus, alii tauroceros,* Romanis *tribul⁹ aquaticus dicitur.*

326.23.*Sarxiphagon.Cap.Sarxiphagon aliqui sarxiprhagon, alii empetron,* Romani *saxiphragiam vocant frutex est surculosus in petris & asperis locis nascens epithymo similis. Coctus in vino, mox potus febricitantibus opitulatur: stranguriæ prodest: singultum sedat: calculos vesicæ frangit, & vrinam ciet.*

327.2. *Aliquibus potamogiton appellatur, alijs neuroides, alijs lonchitis, alijs rapionion,* Xysius *mendrutha:* Syris *neuda, alijs lycosymphilō, alijs hellebore semata, alijs scyllio,* Magis *lupicer,*

Romanis viartū nigrum, quibusdā tintinabulum terræ, Gallis tumbarum, Dacis dacina.

327.10. *Aliqui leporis cuminum appellant.*

327.14. *Aliqui medicam appellant alii triphyllon, alii clemation, nonnulli osmon, quidem trigonon, alij cybellion, alij polyphyllon, Romani trifollium odoratum, Aegyptij epaphon.*

327.23. *Ab alijs ermeos, ab alijs thryas, à nō nullis pollyrrhizō, à Romanis vindicta nominatur.*

328.3. *Aliqui anactorion, alij phasganō, alij machæronion, alij arion vocant, Romani gladiolam, quidem genitalem.*

328.23. *Alii bolum vocant.*

328.28. *Ab aliquibus iris agria, ab alijs cacos, à Romanis gladiolus, aut iris agrestis, à Dacis aprus dicitur.*

329.16. *Anchusam aliqui catanchusam vocant, alij libycam, alij archibellion, alij alcibiadion, alij onophyllon, alij porphyrida, alij mydusam, alii salyca, alii noneam, Aphri buinesath.*

330.28. *Aliqui aridam, alii alcibiadion, Romani alcibiacum nominant.*

331.13. *Aliqui & hanc echiō vocāt, alii scorpiuron, alii spargano, alii althæam, alii amarātida, alii probatæam, alii elaphion, alii anthimi nō, alii porphirida, alii augion, alii nemesion, alii phileterion, alii hyenopsolon, alii thyrsitim, alii thermutim, alii misopathos.*

331.22. Aliqui hydreron, aliqui ocymoides.

332.2. Agrostin aliqui ægicõ, alij amaxitin, Aegyptij amphi vocant, Latini gramen, aliqui asyphyllion, alii sanguinalem, alij vniolam, Hispani apariam, Daci cociatem, Aphri iebal.

332.27. Magi genituram, aut sanguinẽ Titani, alij scorpionis vrinam, Pythagoras parmirõ, Andreas xãthophanea, Osthanes boephthalmõ Aegyptii sendionor, Romani vertemnum, alii solea stron, Aphri vdedonin.

333.27. Aliqui myriomorphon nominãt, alii chiliophilon, alii stratioticon, alii heracleon, Latini supercilium Veneris, alii acron syluaticum, alii militarem, alii millefolium.

334.12. Batos, ab aliis cinosbatos, ab aliis selinoritiõn, ab aliis asyntrophos, à Magis Titani sanguis, ab aliis ibidis, sanguis, à Romanis rubus ab aliis sentes, à quibusdam mora baticana, à Dacis mantia, Aegyptiis hamoos, aliis ametros appellatur.

335.27. Alii hepatoriũ, aut hepatitis, Romani volucrum maius.

336.13. Pentaphyllõ aliqui pẽtapetes, alii pentatomõ, alii pentadatylon, alii pseudoselinũ, alii callipetalon, alii xylolotõ, nonnulli xylopetalõ, alii asphalton, alii pentacænon, alii thymiatitin, Aegyptii orphitebeocem, alii enotron, Magi ibidis vnguem, alii ibidis pennam, alii hermodatyllon, Romani quinquefolium, Galli pempedula

pempedulam, Daci propedulam appellant.

337.15. *Aliqui rhon, alij anchinopa, alij phœnicopteron, alij rhon ſtachyos, alij obſthalen,* Ae*gyptij athnon nominant.*

338.2. *Alij rhodida nominant.*

338.8. *Hippurin, alij trimachion, alij anabaſin, alij cheredranon, alij phædran, alij itiadendron, alij gis, alij ſchœnioſtrophon vocant,* Aegy*ptij pherphran,* Magi *Saturni cibum,* Romani *equinalen, alij equi ſalicem, aut anabaſion, alij ephydron.*

338.21. *Aliqui equition, et alij chedran, alij gynon,* Romani *ſalicem equinam appellant.*

339.21. *Alij ſcorpion, alij garganon,* Roma*ni cornulacam, alij bituenſa,* Daci *ſaliam,* Aegy*ptij ſober,* Aphri *achaoſim.*

340.11. *Oxyſchœnos aliquibus ſchœnos leuis alijs oxypternos, alijs* Solis *ſupercilium,* Romanis *iuncus marinus aut manualis,* Aphris *chudua dicitur.*

341.5. *Alijs adocetos, alijs neuras, alijs phrynion,* Romanis *bouinalis.*

341.11. *Alijs chryſitis, alijs chriſantemon, nōnullis amaranton, alijs dioſpogon,* Aphris *dubath, vel burcumaht,* Romanis Iouis *barba appellatur.*

341.18. *Aliqui chryſoſpermon vocant, alij daſpin, alij origanon, alij arcophthalmō,* Roma*ni arilariam.*

342.12. Aliqui chalchitin vocant, alij chalcã thon, alij chalcanthemon, Romani acantham, Hetrusci garuleum, Aphri churseten.

343.4. Alij trigoniõ, alij buniõ, alij hierobotanen, alij philtrodotẽ, Aegyptij pẽpsempte, Magi Iunonis lacrymã, nõnulli mustelæ sanguinẽ, alij sanguinem Mercurij, Romani cristam gallinaceam, alij pheriam, alij trixalidem, alij exuperam, aliqui herbam sanguinalem.

343.16. Alij erigenion, alij chamælycon, alij sideritin, quidam curitin, alij persephonion, alij Iouis colũ, alij dichromon, alij callesin, alij hipparison, nonnulli demetriada, Aegyptij pẽphthemphtham, Pythagoras erysisceptron, Romani cincinalem.

344.7. Aliqui chamæsycen, alij gatalẽ, alij ionycha vocãt, Romani pinũ triuiã, aut ficũ terræ, aliqui glandulam, alij tium, alij nonariam.

344.19. Aliqui beloniam, alij porphyrãtes, Romani vaccinium, alij vlcinum vocant.

345.21. Nonnulli oxytonon, Romani papaueralem, Aegyptij nanthi.

345.20. Papauer satiuum aliqui chamæsycẽ, alij papauer rhœada, alij oxytonon appellant. Romani papauer, Aegyptij nanti.

348.13. Aliqui paraliõ, alij syluestre papauer, alij thalaßion, Romani fabulum marinũ. Aphri sisimacum vocant.

349.2. Qui hoc papauer hauserit, non alia accid

accident, quàm qui opiũ ebiberit. Cui eisdẽ succurritur auxilijs. Semen æstate dum siccum est, colligitur. Decoctum radicis bibitur cum vino, sanatq; dysenteriam.

349.17. *Alij pythonion, aliqui diosoyamon vocãt, alij adamãta, alij adamenon, alij hypnoticon, alij emmanes, alij atomon, nõnulli dithiã briõ, Magi, Pythagoras & Osthanes, xeleo, Zoroastres tiphoniõ, Magi rhapõticã, Romani inanoẽtariam aut appollinarẽ. Aegyptij saphtho, Hetrusci fabulũ, Galli bilinuntiã. Daci dieliã.*

351.8. *Aliqui cataphysin, alij cynocephalion, alij chrystalion, alij cynomyã, alij psyllerim, alij siceliotìcon, Siculi comidun, Romani herbã pulicarem aut silbacium, Aphri vargugũ appellãt.*

352.3. *Romani strumum vocant, alij cacubalum, Aegyptij allelo, Galli scubulum, Aphri astrismunim vocant.*

353 10. *Aliqui dircion appellãt, alij strychnõmanicon, alij dorycnion, alij calliada, Romani apollinarẽ minorem, alij vlticanã herbam, aut opsagmem, Daci cycolidem, Pœni cacabum.*

353.28. *Strychnonmanicon, alij anydrõ, alij pẽtadryon, alij enoron, quidã orthogyiõ vocãt.*

355 2. *Alij exerãthes, aliqui antimnion aut antimion, alij bombochylon, nonnulli minon, Aegyptij apemum, Pythagoras antropomorphon, alij alœten, alij thridaciã, alij cammaron, Zoroastres diamonon, aut archinen, Magi hemia,*

mionos, aliqui gonogeonas, Romani *caninũ malum, alij terrestre malum.*

358.2. *alij cyamõ leucon,* Romani *colomestrũ.*

358.17. Conion, *aliquibus æginos, alijs ethusa, alijs apolegusa, alijs dolia, alijs amaurosis, alijs paralypsis, nonnullis aphron, quibusdã creidiõ, alijs cœten, alijs catechomeniõ, alijs abioton, alijs apseudes, alijs ageomoron, alijs timorõ, alijs polyanodynos, alijs dardanis, alijs captasyxis* Osthani *babathy,* Aegyptijs *apemphi:* Romanis *cicuta appellatur.*

351.21. A*liqui cynanchon appellant, alij pardalianches, alij cynomoron, alij cynoctonon, alij phaleon, alij cynanchen, alij oligoron, alij hippomanes, alij onistin, alij ophioscorodon, alij cynaricam, alij elaphoscorodon,* Magi *paralysin,* Romani *brassicam rusticam aut caninam.*

360.5. A*lij spongon, alij hæmostarin,* Romani *rhododendron,* Lucani *icmanen,* Aegyptij *schimphen,* Pœni *rhododaphnen dicunt.*

362.9. A*liqui elitim vocant, alij canoserceã, alij amelxinen, alij eusinem, alij amorginẽ, alij sucotachos, alij psychuacos, alij melampelon, alij citampelon, alij cissamethon, alij anatetamenõ,* Romani *volutum laparon,* Aegyptij *apap, alij parthenion, alij sideritin, alij heracleã, nõnulli agriam quidam clibodion, alij polyonymon.*

362.24. A*lij myortochon dicunt, alij myorto splenon,* Romani *muris auriculam :* Pœni *laba-*

tholabat.

363.6. *Agriā phacon aliqui, alij epipteron.* Romani *viperalem, alij iceosmigdonon vocant.*

363.12. *Aizoon maius, aliqui aithales, alij ambrosion, alij chrysispermon, alij zoophthalmon, alij bubophthalmon, alij stergestron, alij aoniō, alij aichryson, alij bolochryson, nonnulli chrysanthemon, alij protogonon, alij boron, alij notion:* Magi *paronichyam, alij chrysitin,* Romani *ceriam cuspiā: aut* Iouis *caulem nominăt, alij leapetes, alij sedum maius,* Aegyptij *pāphanes.*

364.4. *Aizoon paruum, alij petrophyes appellant, alij brotion, alij theobrotion, crobysson, alij chimerinen, alij cerauniam,* Romani *vitalē, alij semperuiuum,* Aegyptij *etijceltam.*

364.12. *Semperuiuum quod tenui constat folio, aliqui aizoon paruum, alij petrophyes, alij aizoon syluestre,* Romani *semperuiuum minus appellant.*

364.20. *Aliquibus cymbalion, alijs scytaliō, alijs hortus* Veneris, *alijs terræ vmbilicus, alijs stœchis, alijs stergetron,* Latinis *vmbilicus* Veneris *dicitur.*

365.11. *Acalyphē aliqui cnidem, alij adicē,* Latini *vrticam,* Aegyptij *selepsion,* Dacidyn *appellant.* Acalyphen *etiam alteram aliqui cniphen.* Romani *vrticam mollem vocant.*

366.5. *Alijs galeobdolō, vel galeophos,* Aegyptijs *atopi,* Latinis *vrtica labeo dicitur.*

366

366.16. Alijs galation, aut gallerion.

366.26. Erigeron à Latinis herbulum, aut ſenecio vocatur, aliàs erechthites.

367.13. Marinū bryon, aliqui ballarin, alij iranen, Latini gnomeuſilon vocant.

368.7. Aliàs ſtachyites, apud Aegyptios ethenchis, Latinè ſatalis dicitur.

368.13. Aliquibus fluuiatilis ſtratiotes nūcupatur, Aegyptijs tibus, Magis aluri ſanguis.

369.5. Phlomon, alij phlonon, Latini verbaſcum, alij pheminalem vocant.

371.11. Arcion alij proſopida, alij proſopion, alij aparinen, Latini perſonatam, aut lappam appellant.

371.27. Alijs borion appellatur.

371.2. Capnon, aliqui corydalion, aut corion vocant, alij ſylueſtre coridalion, alij capnon in hordeis, alij capniten, alij marmariten, alij capnogorgion, alij chelidonion micron, alij periſterion, alij cantharida, alij chalcocri, Romani apium aut fumariam, Aegyptij enyx, alij tucin.

372.10. Alij tripodion, alij tribolion.

372.15. Aliqui libyon, alij triphyllon.

372.27. Aliqui telinē, alij lotum magnū, alij triphyllon, Romani trifolliū maius appellant.

373.20. Alij melophyllon, alij ſtratioticē, alij achillion, Latini milleſoliū vocant, aliqui ſupercilium veneris, Galli beliocandas.

373 29. Alij [illegible], alij conilen vocant.

374.25. Aliqui buglossum magnum vocant. Romani *spinam mollem.*

375.7. Ab aliquibus buboniō appellatur, ab alijs asteriscos, alijs asterion, quibusdam hyophthalmū, Romanis *inguinalis,* Dacis *rathibis.*

375.21. Stellares huius radij noctu splēdent, quapropter qui ignari antea non viderunt esse inane, simulacrū arbitrantur. Medijs *saxis & asperis exit: inuenitur autem ab opilionibus.* Crateuas Rhizotomus *hæc de ea refert: Si viridis cum axungia vetere tundatur, contra rabiosorum morsus, turgentia guttura proderit, suffitu quoque serpentes fugat.*

375.29. Aliqui dasypodiō, alij priapeion, alij ion syluestre, alii cybelion, Romani *fettalin, aut murariam, aut violam purpuream vocant.*

376.9. Aiunt quod purpureum est in flore, anginis & comitialibus auxiliari, maximè pueris, in aqua potum.

376.18. Aliqui aton, alii actinen, alii anemosphorō vocāt: magi paradacry, Aegyptii *exoē,* Rom. *scopā regiā,* Aphri *zigar, nōnulli thepso.*

377.6. Alio nomine chamæleuce, alios cissos acarpos, aut terræ corona, aut selinitis, Latinè *hedera pluuiatica dicitur.*

377.21. Magi æluri gonon, Osthanes *txauuchi,* Aegyptii *autuenrinbesor,* Romani *linguam bubulam, alii libanium,* Pœni *asanaph vocant.*

378.2. Alii phyton, alii caballation, alii splineio

*neion,alij scolymon,*Romani *linguā canis,aut caninam appellant.*

378.15. *Aliqui zoonychon vocant,alij aūto nychon,alij cemos,alij dūnamenē,alij idiophyton,nonnulli phytobasilam,aliqui crosion,alij crossophthoon,*Magi *sanguinē crocodili,alij crocomerion,* Aegyptij *daphnœnen,*Romani *minerciū,alij palladium,alij neumatū,alij flāmulā.*

378.25. *Aliqui & id antirrhinon,alij anarrhinon,nonnulli lychnida agriam vocant.*

379.2. *Nonnulli lychnida agriam appellant.*

379.10. *Cacanance aliquibus damnamete, alijs dionysias,alijs thyrsion , alijs demos,alijs cemos,alijs crotion,* Magis *archaras,aliis arcopus,*Romanis *herba filicula,alijs datisca,*Dacis *caropithla dicitur.*

379.25. *Aliqui psychen,alij merida,alij potamogitona,alij stachyiten,*Romani *caliummarem nominant.*

380.7. *Alij callitrichon,alij trichomanes,alij ebenotrichon,alij argiō,alij corion enygron,* Aegyptij *epier,*Romani *cincinnalem,alij terræ capillum , alij supercilium terræ ,* Daci *phithophthethela vocant.*

380.29. *Aliqui pterion,alij opterō,*Romani *capillarem,alij pinulam,alij fidiculam,nōnulli & eam adianton appellant.*

381.8. *Aliqui phasganon,alij antithesion, alij chascanon,alij chœradolethron,alij & hāc*

aparinam nominant, Latini *lappam.*

381.21. *Aliquibus ſitoſpelos, alijs ſiphon, alijs bromos*, Romanis *auena dicitur.*

381.29. *Alij ſiphonion, alij acroſpelō vocāt.*

382.29. *Alijs epapitis, alijs lycanthemon, alijs cynosbaton, alijs aniceton, alijs heliophiton, alijs anatolicon, alijs dyticon, alijs helide*, Aegyptijs *lyiſthe*, Romanis *mergina*, Hetruſcis *radia appellatur.*

383.26. *Alijs hieromyrton, alijs myacātha, alijs agonon, alijs ſcineos, alijs mintha, alijs catangelos, alijs anangelos, alijs acæron, alijs ocneron, alijs cinen, alijs lichene, alijs chamæpitys, alijs chamæmyrte*, Bœotis *gyrenia*, Magis Herculis *genitura appellatur.*

384.14. *Aliqui idæan, alij danaēn, alij hippoglotton, alij zaliam, alij ſtephanen, alij daphnon, alij ſamothracicen, alij methrion, alij hypogloßion vocant.*

384.24. *Daphnoides alypo ſimile, flos vt nymphæa, cuius medium nuci cypreßi non dißimile, in quo ſemē: aliqui chamædaphnen, alij peplion, alij eupetalon vocant.*

385.7. *Aliqui & hanc Alexandrinā appellarunt, alij daphniten, alij hydragogon*, Romani *laureolam, alij lactaginem*, Galli *vſubim.*

385.16. *Aliqui aſcida vocāt, alij atomō, alij pigatoxarin*, Magi *ſanguinē* Herculis, *alij polyidos, alij anaphyſton*, Aegyptij *ſomphia, alij*

vnre

vnre, Galli laginum, aliqui anepsa.

386.28. Aliqui melãpodion vocãt, alii ecstomon, alii polyrrhizon, alii protion, alii melanorrhizon, alii cyiranion, Magi zomaritiou, Aegyptii isæam, alii elaphine, alii cemeleg. Latini veratrum-nigrum, alii saraca, Daci prodiorna.

388.18. Aliqui s.samiten, alii sesamin, alii lycocytalion, alii helleborum album appellant.

388.7. Aliqui coroniõ, alii sesamon syluestre.

388.6. Aliqui elaterion vocãt, alii grynõ, alii balin, alii syncrisin, alii bubalion, alii scopiõ, alii pherombron, alii peucedanon, alii notion, Romani ancetum, alii agrestem, Pœni cusimezar.

391.25. Satiuus cucumer. Cap. Satiui cucumeris trita radix, & drachmæ vnius põdere pota inhydromelite, vomitus ciet. Si quis facilè secundum cœnam vomere velit, binis obolis sit contentus.

391.26. Alii triphyllon, aliј stesion, alii astaphida, alii phthiroctonon, alii phthirion: alii apanthropon, alii polyides, alii pseudopathes, alii arsenoten, Aegyptii ibesaœden; Romani herbam pedicularia vocant.

392.15. Aliqui hypopyon vocãt, alii pãcranõ, alii scammonion, alii thelyterim, Romani ferulaginem, alii ferulam syluestrem. Pœni bœden.

394.9. Aliqui lygon, alii lobon appellant.

395.19. Aliqui narcisson anydron, alii autoges, alii bulbõ emeticon, alii lirion, Romani bul-

bum morbitarium dicunt.

396.9. *Alii hippophyes, alii hippophanes, alii hippion, alii echinion, alii pelecinon,* Romani *lappaginem vocant.*

397.10. *Aliqui sesamon syluestre vocāt, alii seseli cyprion, alii crotona,* Aegyptii *systhanna, aliqui trixin, magi sanguinem febris,* Latini *ricinum, alii lupam.*

397.29. *Aliquibus cometes, aliis gobios.*

401.4. *Aliqui clema, alii crambion, alii paralion, alii canopicon vocant.*

402.9. *Aliqui sycen, alii mecona aphroden.*

403.2. *Alii spumosum papauer vocitant.*

403.18. *Aliquibus scābonia radix, aliis colophonia, aliis dactyliō,* Romanis *colophonium,* Magis *apopleumonos,* Aegyptiis *sanilū dicitur.*

405.4. *Alii chamalea nigra, alii pyros achnen, alii heraclion, alii bdelyram, alii coccon gnidion,* Romani *citocacium, nonnulli oleaginem, quidam oleastellum vocant.*

405.16. *Alii chamaleam, alii pyros achnen, alii cestron, aut cneoron vocant.*

406.16. *Acten aliqui dendron arctu, alii hemeron,* Latini *sambucum;* Galli *scobiem,* Daci *sebam vocant.*

406.25. *Aliis heliosacte, aliis agria acte, aliis* Euboica, Gallis *ducone,* Dacis *olma.*

408.2. *Nonnulli ischiada, alii chamebalanū* [illegible]*riā, alii linoz ostin,* Latini *radicem syluestrē,* [illegible] Pœni

Pœnithorphathſadœ appellant.

408.16. *Aliquibus colocyntha agos, alijs ſicyapicra, alijs Alexandrina colocyntha, Zoroaſtri thymbra, Oſthani autogenes,* Romanis *cucurbita ſyluatica,* Dacis *tutraſtra dicitur.*

409.8. *Alij cedœs,* Romani *inuolucrũ vocãt.*

410.17. *Alij ophioſtaphylon, alii chelidoniũ, aut melothron, aut pſylothrõ, aut archezoſtin, aut agroſtin, aut cedroſtin appellant.*

411.26. *Alij chironiõ ampelõ, alij bucraniõ,* Romani *oblameniã, alij batanutã, alij betiſalcã,* Daci *priadelã, alij pegrinã,* Aphri *lauothen.*

412.12. *Pterin alij pteriõ, alij pterineon, alij daſyclonon, alij anaſphoron, alij blechnon, alij polyrrhizon vocãt,* Magi *hermubain,* Romani *filicem, alij laculam, alij filisfanariã,* Aegyptij *aſini ſanguinem.*

412.29. *Thelypterin aliqui nymphæã pterin nominant,* Romani *linguam ceruinam.*

413.14. *Polypodion aliqui ſcolopẽdrion, alij pterin, alij polyrrhizon,* Latini *filiculã vocãt.*

414.6. *Aliqui pterion, alij nymphæam pterin nominant.*

414.26. *Alij argyrõ, alij aritrillin, alij chryſitin,* Aegyptij *aphlopho,* Latini *mercurialem maſculam, alij teſſeculatam,* Aphri *aſumes.*

415.11. *Aliquibus linozoſtris,* Aphris *armas, alijs aſumes labon dicitur.*

415.19. *Aliqui ſcorpiurõ vocãt, alij heliotro-*

pon, alij dialion, alij heliopon, alij scorpiectonō, alij sesamon agrion, alij scorpij vram.

416.12. *Aliqui scorpiuron vocant.*

421.13. *Idē adstringit: prodest stomacho qui tibi tenax non est, aut tardius cibum cōcoquit. Item ijs qui ilei dolore conflictantur: conuenit in grauidarum malacia: sorptum auxiliari constat, cū populatim grassatur pestifera lues. Huiuscemodi omphacium non nisi post annos multos bibi potest.*

446.11. *Quam alij* Medicinā, *alij symphyton, alij idæum phlomon, alij orestion, alij nectarion vocant.*

465.2. *Alij larbason, alij gynæcion, alij* Chal*cedonion.*

475.21. *Alij pecton, hephtō, aractō, lōchotō.*

524.7. *Athenis ionia, in* Eubœa *sideritis dicitur.*

De Rhamno.

Rhamnum si quis eruat silente luna, & secum ferat, contra venena & improbos homines proderit: pecoribus iuuandis appenditur: nauigijs circumponi solet: valet contra capitis dolores & laruas.

De Artemisia.

Artemisiam herbā si quis teneat, dū iter facit, lassitudinē discutiet: & si in pedibus ferat, bestias & lemures abiget: si sanguis circa artus inualuerit, ramulos ex rosaceo in olla feruefacito, & locū totū oblinito, cū somno indulgendū est:

strang

ſtrangulatui vulua mirum in modum auxilia tur: vrinæ ſtillicidia & opiſthotonum leuat.

De Pentadactyllo.

Pentadactyllum ſi quis circum corpus portet, nullo dolore afficietur: oculos, ſtrumas, calloſos tonſillarũ tumores, vuã, articuloſos ſub lingua, neruorũ dolores et dẽtes, pſorã pruciali fame contractã iuuat: remoratos à partu menſes eÿcit: infuſa manibus ex aqua tepida contra terrores, faſcinũ, & laruas, mirum in modum cõmendatur, V ellito herbam cum luna creſcit, oriente ſole.

De Verbenaca.

Verbenaca recta genit ale intendit, ſed ſupina exicat. Recta appenſa doloribus oculorum auxiliatur: contra hebetudines eorundem, & capitis dolorem efficax eſt, trita ex aceto laßitudinem reficit. Strumas, calloſos fauciũ tumores, ſtatim diſcutit: febriũ horrores ſanat, ſi quis ſolùm ex aduerſo ſtans ramulos tenuerit.

De Dictamno.

Dictamnum ſiccatũ manibus terito, & redigens in farinam adiecta vini ſtilla, corpus tangito: ſiquidem contra omnes ſerpentiũ iniurias auxiliatur: vlcera & putreſcentes nomas prępurgans explet: adactis corpori aculeis oblinitur, vt præſenti ſit auxilio: ad lienem & in abditis locis nitia inflammatione turgentia, redactum in farinam illinito. Herbam vere, magnis æſtibus, autumnoq; eruito.

De Saluia.

Saluia singultum tußimq; discutit: omnibus malis vlceribus cum cera & rosaceo sumpta auxiliatur: lienis dolorem dysenteriamq;, pota cum vino albo pari modo sanat, sanguinem excreantibus, potu medetur: ad extrahēda vuluæ onera efficax est: peßimæ mulieres pessum ex ea subijciunt, vt partus excutiant.

De Cupresso.

Cupressus herba cōtra raucedines auriculasq; prodest: induratos tonsillarum tumores: aquam inter cutem, & coxendicum cruciatus persanat.

De Centaurio.

Centaurium contra inflāmata vitia & pur santes ictus valet, fœminis vuluæ malo laborantibus auxiliatur: stillicidij vrinæ, calculorumq; tormenta leuat. Herbā vere oriente sole legito.

De Buphthalmo.

Buphthalmum crescente luna legere oportet. Facit autem cōtra pauores, laruas, & mala medicamenta, fascinationes, vt potè cùm eas aduertat. Radicem si quis mandat dentem expuet, fluxionemq; confestim sistens auxiliatur: quin & ventrem resoluit.

De Pæonia.

Pæonia herba per æstus Caniculæ ante Solis ortū vellitur: appēsaq; cōtra venena, fascinū, pauores & laruas prodest: item contra febrem cum horrore venientem, diurnā nocturnámve, et ad-

uer-

versus tertianam. Proditur lemures à monte, in quo nascebatur, fugasse.

De Moly herba.

Moly herba si sectare radice feratur, veneficiorum & fascinationis amuletum est.

De Marina quercu.

Marinam quercum cum rosaceo & oleo misceto, & faciẽ illinito cùm ad negotia te cõferes: vegetiores reddit pueros, imo vẽtri appensa & ad arcẽdos pauores nocturnos manu teneto. Contra fascinũ, & omnia maleficia prodest: corpus tuetur: cùm enim fascinãtes recedũt, arescẽtẽ ramulũ occludit, & cùm propius accedunt, aperit.

De Chrysanthemo.

Chrysanthemon si terra ante solis ortũ eruatur, & collo appendatur, veneficas mulieres omnésque fascinantes amolitur.

De Erysimo.

Erysimon cum vino tritum, aduersus vẽtris dolorem bibitur: si quis grana septem domum iniecerit, rixæ & iurgia concitabuntur.

De Helleborine.

Helleborine, aliquibus epipactis, aliis boion dicitur. Frutex est exiguus, minimis foliis constans. Bibitur contra omne venenum, & iocineris vitia.

FINIS.

CVRATIONVM MORBORVM IN Dioſcoride contentarum

INDEX.

Abſceſſum remedia.

MEl
Cucurbita
Thlaſpi Mentha
Viſcum
Bechion ſiue Tuſsilago
Pentaphyllon
Bugloſſon.

Abortum facientia.

Aſparagus Ariſaron.
Ampeloleuce
Hediſſaron
Populus alba
Oxyacanthos
Coagulum
Braſsica ſatiua
Cyclaminos
Dracunculus duplex.
Onoſma Elaterium.
Scammonium
Thelypteris
Vinum phthorion, ſiue abortiuum
Vinum heleborites
Conixa.

Abortus remedia.

Sabina Galbanum.

Aconito contraria.

Balſamum Morus
Lac ſchiſton Coagulum
Chamæpitys
Vinum in communi
Scoria, ſiue recrementum ferri.
Dioſc. lib. 6. cap. 7.

Aculeos extrahentia.

Vide, ſpicula corpori infixa extrahentia.

Aculeatorum ictus remedia.

Laurus Malua
Siſymbrium Amiſum
Althæa Oxalme

Vinum thymite
Adipum medelæ
Diosc.lib.2.cap.68.

Adurentes medicinæ.

Buprestis
Cantharides
Pityocampæ
Salamandra.

Adustionum remedia.

Vide, Ambustorum remedia.

Aegilopiæ remedia.

Asarum Myrtus
Iugrans Oryza
Malua Plantago
Myosota, vel myosotis altera
Baccharis Anthemis
Strychnon satiuũ siue Solanum hortense
Aegilops
Vua œnanthe Alica.

Alarum virus extinguentia.

Myrrha
Myrtus
Scolimos, siue Carduus Alumen.

Algoris remedia.

Laurinum oleum
Ocyminum vnguentũ
Cinnamomum
Aristolochia terra
Abrotonum
Vinum scilliticum
Elcomel, vel Eleomeli.

Allij acrimoniam extinguentia.

Ruta.

Alopicæ morbi remedia.

Harundo Iuglans
Auellanæ
Erinaceus terrestris
Hippocampus
Ranæ Locustæ
Adeps Fimum
Rhaphanus Beta
Cæpe Milium
Sinapi Cyclaminus
Asphondelus
Batrachion
Miosotis
Nymphæa
Cynoglosson

Adianton *Thapsia*
Aerugo ferri
Sandaracha
Halcionium *Cotes*
Cinis vngularum caprinarum.

Aluum contur bantia.

Eruum *Orobus*
Braßica satiua
Allium *Capparis*
Peplus *Vuæ recentes*
Vinum dulce
Aqua maris Flos salis.

Aluum soluentia atque purgantia.

Asarum *Crocus*
Crocomagma
Oleum amygdalinum
Oleum cicinum
Oleum balaninum
Oleum cnidium
Olea Aethiopica
Fagus *Galla*
Faba Thebaica
Siliquæ
Mespilus *Cornus*
Ficus Aegyptia
Caprificus

Cerasia *Melimela*
Citrea mala *Pruna*
Amygdalæ amaræ
Morus *Ficus*
Tellinæ Chamæ
Iuncus odoratus
Cochleæ terrestres
Sepiæ *Silurus*
Pisces saxatiles
Lac *Lac schistum*
Butyrum *Medulla*
Fel *Fimum*
Tragus *Linum*
Lens *Phaselus*
Rhaphanus
Lapathum
Nasturtium
Eruum *Eruca*
Scandix Lactuca
Cucumis
Cucurbita *Atriplex*
Braßica satiua
Braßica marina
Malua *Blitum*
Asparagos
Porrum *Cæpe*
Struthion *Zinziber*
Cyclaminos *Scilla*
Bulbus exculentus

Agaricum Aloë Aluum sistantia.
Absynthium seriphium Aspalathus
Hyssopum Mastichinum Laurinũ
Ammoniacum Populus nigra
Phillitis Cestron Populus picca
Scordion Chamæpitys Paliurus Oxyacantha
Androsæmon Cynosbatos
Papauer ceratitis Cistos Rosa
Vrtica Cynoglossum Acacia Palma
Spartum Palma elate
Balanus myrepsica siue Malum punicum
glans vnguentaria Malus Siliqua
Hippophaës Cotonea
Characias Linozostis Mala epirotica
Lathyris Quercus Pyra Mespilus
Chamæsyce Cici Lotus Cornus
Scammonium Sorbus Pruna syriaca
Appeloleuce Lepus terrestris
Thelypteris Paßum Lac Caseus
Melicratum Fuligo butyri
Vinum Albanum Sanguis Fimum
Vinum Lesbium Lyncurion Triticum
Cocimela Braßica satiua
Vinum melitite Hordeum Plantago
Thalassomeli Crininon Seris
Vinum absynthite Bromos Chondrylla
Vinum helleborite Oryza Alica
Vinum scammonite Milum
Rubrica sinopis Faba

Lens Anethum
Apium Aphace
Smyrnion
Hippomarathrum
Acantha
Aloe Hama
Ruta Anisum
Orchis serapias
Paeonia Althaea
Polygonnon mas
Lagopus
Clematis daphnoides
Xyris Anchusa
Gramen Parnasium
Rubus Pentaphyllon
Phoenix herba
Idaea radix
Oxyschoenus
Rubrica sinopis
Aizoon
Papauer satiuum,
Adianton
Phlomides Vua
Vinum phalernum
Vinum oenanthe
Vinum passum
Vinum rhoite
Vinum myrtite
Vinū cedri Vinū lauri.

Aluinis vtilia.

Coagulum
Nymphaea
Clymenon
Papauer satiuum
Omphacomeli.

Amatorijs veneficijs attributa.

Cyclaminos
Catanance Doricnion
Cotyledon
Mandragoras
Leontopodion
Phyteuma.

Ambustorum remedia.

Acacia Asphodelos
Aristolochia
Althaea Asyron
Aizoon maius
Arction Alumen
Atramentū scriptoriū
Buccinum Beta
Cytoros Cistos
Coriū vstum, siue veterum calceamentorum
Cynoglossum
Cinnabaris
Ebulus Fimum

Phlomus, siue verbascū
Gallion Hedera
Hypericon *Helxine*
Latuca syluestris
Lilium *Myrtus*
Morus *Malua*
Narcissus
Oliuæ colymbades
Ouum *Picea*
Platanus *Plantago*
Sesamum *Stimmi*
Sal *Thus*
Vnguentum selinum.

Amphisbænæ morsus curatio.
Dioscori. lib.6.cap.64.

Anginæ remedia.
Acetum
Absynthium
Cyprinum vnguentū
Cedria *Cape*
Crocodilium
Elaterium
Fel animalium
Fimum *Hirundo*
Hissopus *Irinum*
Laserpitium
Mel *Oxymel*
Spartum siue genista
Sal *Viola*
Piper *Pix*
Rhaphanus.

Anhelitus difficultatis remedia.
Asarum *Balsamum*
Naphtha
Centaurium maius
Baccaris *Peucedanum*
Galbanum *Parthenū*
Adianton
Ampeloleuce.
Et infrà in verbo Orthopnoicis.

Animalium feritas mitigatur.
Oenagra.

Ani remedia.
Vide, Sedis remedia.

Animalia vētris expellentia.
Vide, Tineas latas pellentia.

Animalia quæ perimunt.
Diosco. lib.6. in præfationis fine.

Animalium ictus remedia.

Bdellium

Bdellium
Panaces hæracleon
Terra lennia
Disco.lib.6.cap.55.

Animi defectus remedia.

Cucumis *Pulegium*
Coris.

Animi voluptates auget.

Buglosson.

Animi deliquia generantia.

Diosco.lib.6.in præfat.

Anodyna.

Hyociamus
Aconitũ pardiliãches.

Antidotum ingredientia.

Acorus *Phu*
Amomum *Costum*
Iuncus odoratus
Cyphi
Scincus, siue singus
Sanguis *Rapæ satiuæ*
Napum, siue bunias
Braßica satiua
Piper *Abrotonum*
Stichas *Ruta*
Caros *Anethum*
Petrocelinon
Hedisaron
Mandragoras
Rubrica, siue terra lemnia.

Apum ictus remedia.

Laurus *Malua*
Sisymbrium
Althæa
Diosc.lib.6.cap. 57.

Apostematum remedia.

Vide, Suppurationum remedia.

Appetitum generantia.

Cerasia.

Appetitum incitantia.

Vinum in communi
Vinũ Selenite.

Aquæ inter cutem remedia.

Vide, Hydropicorum.

Araneis contraria.

Morus *Großi*
Melanthion.

Aranei ictus remedia.
Mullus piscis
Allium
Melissophyllon
Coris *Oxyschœnus*
Hiacinthus
Aizoon maius.
Argenti viui curatio.
Diosc.lib.6.cap.28.
Argematum morbi remedia.
Fel animalium
Vrina
Lactuca syluestris
Cera *Argemone*
Anagallis *Ocimizum*
Papauer ceratitis
Lotus satiua.
Arquatorum remedia.
Onos siue mille peda
Asparagus
Cyclaminos
Sphondylion
Oenanthe
Buphthalmos
Chrysanthemon
Vinum absinthite.
Accenici, siue auripigmenti curatio.
Diosc.lib.6.cap.29.
Articulorum morbis vtilia.
Amurca *Anethinum*
Agaricum *Arction*
Bulbus esculentus
Centaurium minus
Cinis vitium
Helleborus niger
Scammonium
Mandragoras
Meon *Naphtha*
Nardus *Narcissus*
Ouum *Oxymel*
Palma elate
Pentaphyllon
Psyllium
Ruta *Thapsia*
Thymoxalme
Vua passa
Vinum melitite.
Arteriæ remedia.
Irinum
Myrrha
Thus
Caryotæ, siue caryotides

des
Ficus *Sinapi*
Prason, id est porrum
Glycyrrhiza
Triticum
Rhaphanus
Lacerpitium
Pentaphyllon
Vua passa *Rhodomeli*
Tragacantha.

Aspidum morsus remedia.

Cimices lecti
Butyrum *Clematis*
Daphnoides
Aqua maris
Diosc.lib.6 cap.70.

Astrictoriæ medicinæ.

Aspalathus
Bryon *Crocus*
Oleum omphacinum
Oleum ex oleastro
Mirrha
Vnguentum melinum
Vnguẽtum œnãthinũ
Cortex thuris
Picea ac pinus
Pityides *Lentiscus*

Terebinthꝰ *Fuligo picis*
Cipressus *Iuniperus*
Vlmus *Paliurus*
Cyprus *Lilia*
Cistos *Hypocistis*
Cidonia *Rosa*
Acacia *Salix*
Vitex *Olea syluestris*
Quercus *Castanea*
Galla *Thus*
Palma *Palma elate*
Malicorium *Mirtus*
Myrtidanum *Malus*
Cotonea *Persica*
Pyra *Pyrasyluestria*
Mespilus *Mespilus alia*
Cornus *Morus*
Lixiuia ex ficu
Ioni asiue Cionia
Adeps
Adipum medicina
Faba Aegyptia
Lens *Portulaca*
Seris *Porrum*
Hedera *Myosotis*
Agaricum
Rhaponticum
Gentiana *Absythiũ*
Absynthium seriphiũ

Mentha *Melilotus*
Maron *Ruta*
Cyminum satiuum
Hieracium maius
Gonizæ tertium genus
Lisimachium
Clymenos *Anchusa*
Idæa radix
Granum tinctorum
Chrysocome
Aizoon maius
Phlomides
Lotus syluestris
Ebulus *Passum*
Vitis syluestris
Nuclei acinorum
Vua œnanthe
Omphacium
Vinum omphacite
Vinum nigrum, è labrusca
Vinum cydonite
Omphacomeli
Vinum apitie
Vinum myrtite
Vinum palmeum
Vinum è cedro
Vinum pißite
Vinum absynthite
Vinum tragorigatiite
Vinum prasite
Vinum calaminthite
Vinum aromatite
Spuma argenti
Chrisocolla
Cinnabaris
Chalcantō *Diphryges*
Arsenicum *Sal*
Fax vini *Spongia*
Lapis Phrygius
Lapis Asius
Lapis scißilis
Terra eretria
Lapis Samius
Fuligo pictoria.

Assulas fixas corporibus extrahētes.

Cochleæ terrestres.

Attonitis vtilia.

Ampeloleuce.

Auruginem tollentia.

Licium *Agaricum*
Libanotis coronaria.

Auricularum remedia.

Bulbus exculentus.

Aurium medicinæ.

Canna

Cannabis satiua
Araneus
Adipum medicina
Asphodelus
Absynthium *Anisum*
Aparine *Aqua maris*
Acetum
Acetum scilliticum
Alumen *Aphronitrum*
Blattæ *Beta*
Crocus *Cistos*
Cornix *Cucurbita*
Cæpe *Capparis*
Cucumis anguinus
Daphnides
Dracunculus maior
Ficus
Fel animalium
Faba Aegyptia
Flos æris *Flos salis*
Hedera *Helxine*
Irinum vnguentum
Hyssopus *Laurinum*
Lycium *Lapation*
Malum punicum
Myrtus *Mel*
Myosotis *Mentha*
Melilotus *Myrrha*
Oleum amygdalinum
Oleum balaninum
Oleum hyoscyaminum
Olea syluestris
Onos *Origanum*
Omphacium *Pix*
Populus alba
Plantago
Porrum *Peucedanus*
Prasion
Polygonon mas
Papauer satiuum
Psyllium
Rhus obsoniorum
Rosa *Salix*
Senecta serpentis
Sesamum *Sinapi*
Spondylium *Stœbe*
Strychnum satiuum
Sulphur
Thus cum pice
Terebinthina
Vermes *Vrina*
Vinum myrteum, siue myrsinite
Vinum cedrites.

BDellarum, siue hirudinum curatio.
Diosc. lib. 6. cap. 32.

Bestias fugantia.
Achanta leuce, siue spina alba.
Bestiarum venenatarum remedia.
Balsamum.
Bestiarum morsus remedia.
Helenium Aegyptium
Sanguis Porrum
Allium Argemone
Eryngion Pulegium
Apium vinum cedrite
Sal Terra samia.
Bilem agenerantia.
Iuglans.
Bilem purgantia.
Agrio rhaphanus
Androsamos
Anchusa Apios
Braßica canina
Calaminth
Clematis Cici
Cucumis anguinus
Characias Chamælea
Helleborum nigrum
Elaterium Ebulus
Epithymum Empetron
Helenium Hippophaes
Heliotropium
Iris Illyrica
Lychnis syluestris
Lathyris Linozostis
Malus Melanthion
Mentha
Mandragoras
Ocymum Parthenion
Peplos Scammonia
Thlaspi Thapsia
Thymelæa
Vitis satiua
Vnguentum susinum id est, lilij.
Blattas in se contrahentia.
Phlomides.
Boum scabiem emendantia.
Cedria.
Bronchocelas discutientia.
Vide gutturis remedia.
Buprestis veneni remedia.
Lac schiston.

Dioscorides libro sexto cap.3.

Cachexiæ, id est maciei remedia.

Aqua maris.

Cachœthe remedia.

Vnguentum rosaceum

Crocinum *Thus*

Glandes *Ficus*

Cicer *Plantago*

Dracunculus maior

Dracunculus minor

Hedera *Viscum*

Asclepias *Psylium*

Vrtica *Petasites*

Cadmia *Diphryges*

Flos salis.

Calcis curatio.

Diosco.lib. 6.cap.29.

Calculi remedia.

Cyperus.

Cardamomum

Oleum amygdalinum.

Cerasia

Amygdalus amara.

Oßifragus.

Vrina *Sion*

Struthion.

Centaurium maius

Bdellium *Daphnides*

Paliurus *Pruna*

Fimum *Lapathon*

Sisymbrium *Ononis*

Cyminum syluestre

Artemisia

Hippomaratrhon

Asplenon *Anthemis*

Parthenion *Pæonia*

Lithosperma

Althæa *Tribulum*

Saxifragum

Gramen *Tragium*

Acanthus

Cotyledon prima

Vitis satiua

Myrtus syluestris

Oxalme

Lapis Iudaicus *Ochra*

Lapides spongiarum.

Calefactoriæ medicinæ.

Adipum medicinæ

Medulla animalium

Fel. *Cera*

Propolis *Triticum*

Rhaphanus

Rhaphanus agria

Sisym-

Bisymbrium
Sisymbrium aquaticum
Sinapi Nasturtium
Thlaspi Erysimon
Piper Zingiber
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Asphodelus
Bulbus esculentus
Agaricum Gentiana
Anonis, siue Ononis
Eryngion Absynthium
Absynthium Seriphium
Hyssopum Origanum
Tragoriganum
Pulegium Mentha
Serpyllum Sampsuchum
Maron Aspalathus
Crocomagma
Helenium
Oleum vulgare
Oleum sicyonium
Strigmenta gymnasto-
rum & palastrarum
Elaomeli Laurinum
Sampsuchinum
Ocyminum
Anethinum Susinum
Cyprinum, siue ligustri-
num
Irinum Gleucinum
Amaracinum
Metopium
Stacte Nardinum
Malabathrinum
Myrrha
Myrrha Bœotica
Styrax Bdellium
Thus Terebinthus
Resina Palimpissa
Iuniperus
Sabina Cedria
Cedrides Laurus
Daphnides Cyprus
Cistosalia Vitex
Amygdala amara
Ficus
Lixiuia ex ficu
Cisseris
Cochleæ terrestres
Fiber
Buprestis pityocampa
Salamandra
Oesypus
Panaces heraclion, siue
herculeum
Ligusticum
Seseli Maßiliense

Si

Sison *Anisum*
Caros *Anethum*
Cyminum satiuum
Ammi *Oreoselinon*
Smyrnion
Hippomarathrum
Daucus *Libanotis*
Laserpitium *Galbanum*
Ammoniacum *Stachys*
Sterdion *Artemisia*
Anthemis *Chrysocome*
Portulaca agrestis
Lotus syluestris
Vinum picatum
Vinum in communi
Aqua maris
Vinum è cedro, arboribusq; alijs
Vinum è cypresso
Vinum cedrite
Vinum chamædryite
Aerugo aurificum
Chrysocolla
Chalcanthon
Alumen *Sulphur*
Flos salis *Pyrites*
Lapis hæmatites.

Calefactorum remedia.

Lana succida.

Caliginis oculorum remedia.

Fel animalium
Lactuca syluestris
Ocymum *Cepe*
Dracunculus maior
Sinapi *Nasturtium*
Erysimon *Piper*
Zinziber
Dracunculus minor
Anagallis
Chelidonium maius
Sagapenon
Chamædrys
Chamæsyce
Flos æris
Pumex *Fex vini*
Lapis thyites.

Callorum remedia.

Triticum *Laserpitium*
Chalcitis lapis.

Cancrescentibus vlceribus medetur.

Vrtica.

Canes occidentia.

Asparagus *Apocynon.*

Canis rabiem sanat. Bulbus esculentus
Alyssum.
Canis rabiosi morsus remedia.
Lycium *Cancri*
Cinis vitium *Garum*
Omotarichos
Smaris
Iecur ardens canis
Triticum *Sanguis*
Mel *Grossi*
Panaces heracleon
Cæpe *Laserpitium*
Vrina
Aster atticus
Melisophyllon
Vrtica *Cynoglosson*
Fœniculum
Ballote *Oxalme*
Aphronitrum, siue spuma nitri.
Diosc.lib.6.cap.37.
Herm. Coroll. cap .212.
Canis nō rabidi morsus remedia.
Amygdalæ amaræ
Iuglans *Ficus*
Mituli *Gobius*
Cucumis
Mentha *Ebulus.*
Canis impetum cohibentia.
Iecur & dens canis.
Canes necantia.
Chamæleon albus.
Canum scabiem emendantia.
Oleum lentiscinum
Cedria.
Cantharides fugantia.
Vnguentum melinum.
Cantharidum veneni remedia.
Lac schiston
Adipum medicinæ.
Diosc.li. 6.cap.1.
Capillorum defluuiū reprimentia.
Oleum ex oleastro.
Myrrha
Cistos alia, siue ladanum
Brassica satiua *Myrtus*
Nasturtium
Aloë *Adiantum.*
Capillum denigrantia.

Cupressus
Fagus *Ilex*
Palma elate
Myrtus *Hedera*
Elelisphacos *Rubus*
Vinum myrtite.

Capillum rufantia.

Cyprus *Lycium*
Lotus *Fæx vini.*

Cipillum flauum reddentia.

Aqua maris.

Capillum purgantia.

Fœnogræcum
Linum.

Capillos tingentia.

Acacia
Myrtus *Morus*
Stratiotes terrestris
Ebulus
Terra ampelites.

Capillos nutrientia.

Iugrans.

Capitis vlcerum remedia.

Balsamum
Oreum ex oleastro
Oleum amygdalinum
Vnguentum rosaceum
Telinum
Narcißinum *Thus*
Myrrha
Vrina *Fœnogræcum*
Cicer *Linum*
Malua *Allium*
Cyclaminos
Bulbus esculentus
Melilotus *Lilium*
Bettonica, siue Britannica
Xyris *Rubus*
Rubus idæus *Oxalme*
Vinum myrsinite *Sal.*

Capitis doloris remedia.

Iris yllirica *Asarum*
Meon, siue meu
Oleum oleastri
Oleum amygdalinum
Vnguentum rosaceum
Narcißinum *Cyprus*
Rosæ *Vitex*
Amygdalæ amaræ
Torpedo.

Lac humanum
Lana succida
Curmi *Sisymbrium*
Sesamum *Hedera*
Portulaca *Aloë*
Mentha *Serpyllum*
Baccaris *Ruta*
Sphondylion *Anisum*
Peucedanum
Melanthion
Coniza maior
Anagyris *Bettonica*
Radix hederæ
Oxyschœnos *Psyllium*
Papauer rhœas, siue erraticum
Strychnon, siue solanum satiuum.
Aizoon maius
Hippoglosson
Chamæ daphne
Myrtus siluestris
Elaterium
Scammonium
Vitis satiua *Vinum*
Vua œnanthe.
Aqua maris
Acetum scilite.
Lapis ophites.

Capitis dolorem facientia.

Stirax *Oliua*
Glandes *Palma*
Arbutus *Iuglans*
Eruum *Absinthium*
Meu siue meon *Ferula*
Peucedanus *Mādragora*
Vinum gypsatum
Vinum phœnicite
Vinum rhetinite
Vinum mesagite.

Caput purgantia.

Anemone
Braßica satiua
Beta *Cape*
Chelidonium minus
Chalcanthum
Cyclaminos *Origanum.*

Carbunculorum medicinæ.

Braßica satiua.
Cupressus
Cinnamomum
Cyprus
Coriandrum *Characia*
Eruum *Fimum*
Iuglans
Lupinum satiuum

Laserpitium *Nasturtiũ*
Olea syluestris
Pix *Plantago*
Panaces heracleon
Sabina *Vua passa.*

Cardiacorum remedia.

Buprestis
Serꝰ *Rubꝰ.*

Carnem teneriorem reddentia.

Vrtica siue acalyphe.

Carnem coalescere facientia.

Lixiuia ficꝰ
Symphyton.

Carnes superuacuas compescentia.

Characias *Cadmia*
Aes vstum *Flos æris*
Laserpitium *Lana vsta*
Lapis Asius
Spuma argenti *Smaris.*

Carcinomatum remedia.

Fuligo thuris
Buprestis *Cicer*
Erysimon
Dracunculus maior.
Dracunculus minor
Aristolochia tertia
Vrtica *Caliopsis.*

Caseus ne cariem sentiat.

Dracunculus minor.

Caua implentia.

Cadmia *Pompholyx*
Cerussa
Lapis schistos
Lapis morochthus
Terra samia
Fuligo thuris
Aristolochia tertia.

Cæpæ acrimoniam retundit.

Ruta.

Cærastæ ictus remedia.

Cedria, siue cedrinus liquor
Harundo
Rosa *Sal*
Dioscor. libro 6. cap. 55. & 69.

Cerussæ curatio.

Dioscor. lib. 6. cap. 22.

Cerionum vlcerum remedia.

Croßi Pepo
Quære, Fauos *rumpentia.*
Ceruicis rigoris medicinæ.
Vide, *Opisthotonicorum remedia.*
Chironicorum vlcerum remedia.
Plantago
Ampeloleuce.
Cholericis, vtilia.
Cotonea mala
Calamintha
Ferrum *Mentha*
Polygonon mas.
Cicatricum remedia.
Anemone
Aloe *Adeps*
Bulbus esculentus
Balanus myrepsica
Cistos *Centaurium*
Chamæsyce *Calx viua*
Corallium *Aes vstum*
Aeris flos
Aerugo aurificum
Fuligo butyri
Faba *Fæx vini*
Oleum myrtinum
Oleum Balaninum
Oleum cicinum
Olea Aethiopica
Peucedanum
Plumbum elotum
Pumex
Scoria argenti.
Cicutæ contraria.
Passum & vinum
Vinum in communi
Acorum
Hermo.Cor.*cap.*17.
Cimices fugantia & necantia.
Hermo.Cor.*cap*.366. & 806.
Clauorum remedia.
Smaris *Fimum*
Laserpitium.
Cœliacorum remedia.
Myrrha Hypocistis
Licium
Olea syluestris
Quercus aut robur

Galla

Galla Thus Acetum scillite
Myrtus Cotonea Buphthalmos
Morus Cerussa
Lixiuia ex ficu Cyminum satiuum
Ceruinum cornu Laserpitium
Faba Aegyptia Mastichinum
Lapathon Vnguentum rosaceum
Plantago Coronopus Vinum
Rhaponticum Vinum aromatite.
Acantha leuce, siue spina alba

Collectionum remedia.

Ferula Laserpitium Amomum
Tragos herba Vnguentum telinum
Papauer satiuum Zopissa Naphtha
Vinacei Nyrica Paliurus
Nuclei vinaceorum Cyprus Olea syluestris
Elæomeli Glandes Morus
Vinum phœnicite Grossi Ouum
Vinum rhetinite Triticum Hordeum
Ferrum Fœnogræcum
Lapis morochthus. Linum Cicer

Coli remedia.

Agriorhaphanus
Colocynthis Plantago Sonchos
Fimum Galerita Nasturtium
Mel Petroselinum Bulbus esculentus
Ruta Sesamum Argemone altera
Talus suis. Rhaponticum

Colorem commendantia.

Acantha leuce
Thymus Coriandrum

Smyrnium
Libanotis
Viscum
Parthenion
Cannabis syluatica
Anagyris syluatica
Helxine
Pentaphyllon
Peristerion supinus
Papauer satiuum
Stratiotes aquaticus
Cytisus
Ampelos leuce
Vinum in communi
Vinum adynamon
Vinum cidonite.

Comitialis morbi remedia.

Cardamomon
Balsamum
Naptha
Populus nigra
Ficus
Iuncus odoratus
Lepus terrestris
Mustela
Iecur
Vnguis asini
Lichen equi
Iecur hirci
Hirundines
Serum
Lac humanum
Coagulum
Fel
Sanguis
Fimum
Plantago
Eryngion
Ruta
Seseli Maßiliense
Libanotis
Spondylion
Peucedanum
Laserpitium
Galbanum
Sagapenum
Ammoniacum
Trifolium
Conyza
Amtyllis
Symphiton
Cestron
Pentaphyllon
Papauer aphrodeles
Viola purpurea
Helleborum nigrum
Hippophaston
Ampelos leuce
Ampelos melana
Oxymel
Acetum scillite
Lapis selenites
Lapis aetites
Cotes.

Conceptioni contraria.

Epimedion
Heliotropium
mam
Aerugo ferri

Alu

Alumen	*Iris Illyrica*
Lapis ostracites	*Acorus*
Hermo. Cor. cap. 267.	*Cardamomum*
Conceptionem facilitantia.	*Asarum Costus*
	Iuncus odoratus
Coagulum Lolium	*Balsamum Helenium*
Staphylinos agrios	*Calamus odoratus*
Lapis samius.	*Sampsuchinum*
Concoctioni vtilia.	*Metopium*
Anethum Althæa	*Bdellium Iuniperus*
Acetum scillite	*Cedrides Halimos*
Balsamum Crocus	*Lixiuia à ficu Fimum*
Crocomagma	*Dracunculus maior*
Caros Cestron	*Dracunculus minor*
Calx viua Eruca	*Asphodelus*
Ligusticum Pulegium	*Capparis Argemone*
Papauer satiuum	*Rhaponticũ Gentiana*
Resina Styrax	*Aristolochia tertia*
Seseli Maßiliense	*Centaurium maius*
Sulphur Vinum	*Acantha leuce*
Vinum resinatum	*Abrotonum*
Vinum absynthite	*Origanum Pulegium*
Vinum tragoriganite.	*Calamintha Serpyllũ*
Constrictoriæ medicinæ.	*Baccharis*
	Panaces heracleon
Vide, Adstrictoriæ medicinæ.	*Libanotis Peucedanũ*
	Laserpitiũ Sagapenon
Conuulsionis remedia.	*Galbanũ Clinopodium*
	Chamædrys

Alisma *Cestron*
Xyris *Symphytum*
Psyllium *Phlomides*
Ampeloleuce
Vinum scilliticum
Vinum chamædryte
Vinum tragorigantia
Vinum daucite
Vinum panacite.

Condylomatum remedia.

Strigmenta à balneis
Myrteum *Myrtus*
Cotonea *Ouum*
Aloë *Anethum*
Libanotis
Ballote *Stachys*
Phalangion
Pentaphyllon
Vitis satiua *Ferrum*
Plumbum elotum
Sandaracha.

Cordis tremoris medicinæ.

Nardi spica.

Coriandro contraria.

Vinum in communi
Dioscor.lib.6.cap.9.

Corpora defuncta à corruptione diu tuetur.

Cedria.

Corpus macrescentia.

Canchamum.

Coxæ doloris remedia.

Strigmẽta à palæstris.

Coxendicum doloris remedia.

Asparagus
Agaricus *Althæa*
Abrotonum
Aster *Atticus*
Acetum scilliticum
Centaurium minus
Calamintha
Coris *Cestron*
Cucumis syluestris
Erysimon
Euphorbium
Fimum *Garus*
Helenium
Ammoniacum
Hypericon *Hiberis*
Heliochrysos
Iris Illyrica *Lolium*
Lupi

Lupinum satiuum
Laserpitium
Laphtha Onos
Populus alba
Panaces heracleon
Peucedanum
Pentaphyllon Ruta
Scammonium
Vinum asarite Xyris.

Crassitudinem extenuantia.

Porrum
Staphis agria.

Croceum colorem facit.

Rhaponticum.

Cruditatis remedia.

Balsamum
Strigmenta à balneis
Gentiana
Vinum scilliticum.

Crustas generat.

Lana vsta.

Culices fugantia.

Cupressus
Coniza Ebulus
Absynthium
Hiberis
Plumbum vstum.

Cutem albicantia.

Rapum syluestre.

Cutem erugantia.

Oleum amygdalinum
Styrax.

Cutem lenientia.

Amygdala amara
Oleum sicyonium
Vnguentum telinum
Succus peponis
Terra Chia.

Cutis vitia tollentia.

Adarce Ampelos leuce
Amygdala amara
Cochlea terrestres
Costus
Chamaleon niger
Iris Illyrica Lac
Ficus Linum
Lupinus
Lotus syluestris
Mel Ponticum
Oleum rhaphaninum
Picea Sanguis leporis
Spuma argenti.

Cutis pruritus remedia.

Lac.

DEntium doloris remedia.

Amurca Halicacabus
Asparagus
Allium Anagallis
Aristolochia
Acantha leuce
Absynthium
Arction Acetum
Acetum scillite
Alumen Batrachion
Cedria Cytinus
Cochleæ terrestres
Capparis
Chelidonium maius
Chamæleon niger
Clematis daphnoides
Cucumis anguinus, siue syluestris
Characias colocynthis
Ephemeron
Helleborus niger
Ficus Galba
Galbanum Hedera
Hyoscyamus
Hyssopus
Laserpitium
Leucacantha
Myrica Morus
Melanthion
Melissophyllon
Naphtha
Olea Aethiopica
Picea Plantago
Panaces heracleon
Pyrethrum
Peucedanum
Pentaphyllon
Rhus Ranæ
Sepiæ
Senecta serpentis
Strychnon hypnoticon, siue somniferum
Vnguentum rosaceum
Vermes terreni.

Dentium stuporis remedia.

Portulaca.

Dentitioni infantium vtilia.

Leporis cerebrum
Butyrum cum melle.

Dentifricia.

Purpura Buccinum
Ceruinum cornu
Halcyonium
Corallium.

Dentibus stuporem adferentia.
Cadmia.
Dentes firmantia.
Lentiscus
Oliuæ colymbades
Myrrha
Oleum omphacinum.
Dentes albicare facit.
Halcyonium.
Dentes vitiatos extrahentia.
Amurca
Oleum oleastri.
Dentes mouentia.
Oleum oleastri.
Depiles facientia.
Scolopendria
Characias.
Desquamatis vtilia.
Strigmenta gymnastorum
Lana succida.
Destillationes coërcentia
Irinum *Styrax*
Naphtha
Et in verbo, Pituitæ destillationis remedia.
Dilacrymationes emendantia.
Picea *Pinus.*
Discussoriæ medicinæ.
Androsæmon
Althæa *Viscum*
Galbanum
Ammoniacum
Lapis Gagates.
Dolorum inueteratorum remedia.
Sinapi *Lana succida*
Ligusticum.
Dolores lateris.
Vide, laterum dolores.
Dolorem ne sentiãt qui vrendi secandive sunt.
Mandragoras
Lapis memphites.
Dorycnij curatio.
Diosc. lib. 6. cap. 6.
Draconis marini morsus.
Mullus piscis
Vrina
Ocymum

Absynthium
Plumbum elotū & crematum
Sulphur
Diosc.lib 6.cap 61.

Dyrini morsus curatio.

Diosco.lib.6.cap.65.

Duritiem emollientia.

Amaracinū vnguentū
Bdellium
Buphthalmos
Cyprinum
Capparis
Erysimon *Aegilops*
Ficus *Fimum*
Glans *Galiopsis*
Hydropiper
Ammoniacum
Lens *Linum*
Lapis alabastrites
Megalum *Melanthion*
Mandragoras *Porrum*
Panaces heracleon
Pentaphyllon
Paronychia
Pyrites
Styrax
Sanguis *Smyrnion*
Terra cimolia
Vinacei.

Dysentericorum remedia.

Adipum medicinæ
Asparagus *Argemone*
Agaricum
Althæa *Alcea*
Alisma
Aizoon maius
Butyrum *Cupressus*
Cotonea *Cornu*
Ceruinum cornu
Coagulum *Cera*
Clematis daphnoides
Elatine
Eupatorium
Fœnogræcum
Faba Aegyptia
Ferrum *Galla*
Omphacium
Hypocystis
Hedera *Hippuris*
Lentiscus *Lycium*
Lotus
Lixiuia ex ficu
Lac schiston
Linum *Lapathum*

Lysimachia
Myrrha *Macer*
Malum punicum
Melissophyllum
Naphtha
Nymphæa
Nuclei acinorum
Oryza *Omphacium*
Oyalme *Portulaca*
Plantago *Phyllitis*
Polemonium
Pentaphyllon
Papauer ceratite, siue corniculare
Quercus
Rubric. siue terra lēnia
Silurus *Sanguis*
Sium *Scordium*
Symphyton
Stœbæ
Sideritis Achilleia
Salsugo *Tragion*
Vitis satiua, siue vinifera *Vinacei*
Vinum cydonite
Et in verbo, Intestinorum remedia.

Ebrietati vtilia.

Amygdalus amara
Braßica satiua
Absynthium.

Elephantiæ remedia.

Cedria
Erinaceus terrestris
Serum
Fel animalium
Zythum *Plantago*
Calamintha.

Elephantias gignentia.

Vinum sicyte.

Emollientes medicinæ.

Adipum medicinæ
Bdellium
Cinnamomum *Cypros*
Cistos *Cera*
Cerussa *Chalcanthum*
Calx viua *Oesypus*
Fœnogræcum
Glucinum
Ammoniacum
Irinum *Laurus*
Lana succida *Linum*
Lapis *Gagates*
Metopium
Myrrha

Myrrha Bœotica
Medullæ animalium
Naphtha.
Palimpissa
Penaces heracleon
Psyllion
Plumbum elotum
Resina
Styrax *Viscum.*

Enterocelæ remedia.

Hippuris, siue equisetũ.

Ephelidis vtilia.

Balanus myrepsica
Cici.

Epinyctidis morbi remedia.

Olea syluestris
Myrtus
Amygdalæ amaræ
Grossi *Fimum*
Braßica satiua
Plantago *Cucumis*
Porrum *Absynthium*
Coriandrũ cum melle paßáque vua
Viscum
Heliotropium maius
Vua passa.

Epiphoræ remedia.

Asarum *Malobathrũ*
Cotonea *Crimnon*
Coriandrum *Lilium*
Ambrosia *Vua passa*
Terra samia.

Erucis pinorum conuenit.

Vnguentum melinum
Diosc.lib.6.cap.2.

Eruptionum remedia.

Serum
Lupinum satiuum
Beta *Portulaca*
Pentaphyllon
Balanus myrepsica
Vinum myrsinite
Alumen.

Excreationis crassæ pectoris remedia.

Pix liquida
Dracunculus minor
Tordylon.

Excrescentia deprimentia.

Alumen *Cerussa*
Cinis vitis
Diphryges

Erinaceus marinus
Lapis Asius
Ochra *Pumex*
Pyrites *Scordion*
Spuma argenti *Sal.*

Extenuatoriæ medicinæ.

Artemisia *Anthemis*
Iris Illyrica
Hyssopus
Lapis hæmatites
Pulegium
Panaces heracleon.

Extractoriæ medicinæ.

Galbanum
Viscum *Thapsia*
Scoria argenti.

Facies ne à sole aduratur.

Ouum.

Faciei vitia auferentia.

Ampelos agria
Halcyonium
Adarces
Braßica satiua
Bulbus esculentus
Balanus myrepsica.
Cinnamomum
Cochleæ terrestres
Cyclaminos
Eruum *Ficus*
Hedera *Iris Illyrica*
Lepus *Lilium*
Lotus syluestris
Masticbinum
Mel sardoum
Oleum amygdalinum
Oleum rhaphaninum
Pepo *Polygonaton*
Spuma argenti
Sisymbriū aquaticum
Thapsia.

Faciei rugas auferentia.

Cacalia.

Fastidium generantia.

Vinum catorchite
Diosc.6.in præfat.

Fatigationum remedia.

Adeps.

Fauos rumpentia.

Eruum
Vua passa
Peponis radix

Craf

Crossi.

Faucium morbi remedia.

Acetum
Acetum scillite
Cacalia Aethiopis
Ficus Lac
Laserpitium Mel
Papauer satiuum
Styrax.

Fauces asperas facientia.

Characias
Cimolia terra.

Febribus contraria.

Mala punica.

Febrifugia.

Centaurium minus
Conixa.

Febrium remedia.

Angaricum
Aristolochia tertia
Anthemis Anchusa
Aphronitrum
Balsamum
Buglossum
Costus Cucurbita
Clymenon
Fœniculus Hypericon
Hyoscyamus
Heliotropium maius
Lac humanum
Lagopus
Myrrha Ouum
Oleum sicyonium
Portulaca Piper
Panaces heracleon
Polygonon mas
Pentaphyllon
Peristerion supinus
Rhaponticum
Ruta Smyrnion
Sapapenon
Saxifraga
Trifolium vua
Vinum melitite
Vinum rhoite
Vinum hyssopite.

Febris quartanæ remedia.

Araneus Buglosson
Cimices lecti Dipsacum
Hypericon
Heliotropion maius
Pentaphyllon
Verbenaca supina
Trifolium Ruta.

Fell

Felle suffusis vtilia.

Adiantum
Vinum asarite.

Fellei humoris remedia.

Absynthium
Centaurium minus

Feritatem animalium mitigãtia.

Oenagra.

Ferruminandi vim habentia.

Spuma argenti
Rubrica sinopis
Spongia
Lapis morochthus.

Filium masculum generantia.

Phylon Orchis
Crataogonos.

Fistularum remedia.

Adeps *Arisaron*
Cinnamomum
Charatias
Calcites lapis
Dracunculus minor
Dipsacus
Heleborum nigrum
Orchis Serapias
Omphacinum
Papyrus Plantago
Pentaphyllon
Stratiotes terrestris.

Flatus discutientia.

Cinnamomum
Ocimum
Vinum stichadite.

Flatum ad generantia.

Malus *Zithum*
Phascolus.

Fluxionum remedia.

Fuligo butyri
Erysimon
Lichen in petris
Ocymum *Portulaca*
Pepo *Squama æris*
Papauer satiuum
Acantha *Arabica*
Chium vinum
Acetum *Ebenus*
Licium Lixiuia ex ficus
Vinum rhoite
Vinum terebinthinum

Vinum pißite
Vinũ melampſythium.

Fœtus necantia.

Vide, Partus necantia.

Fœminas ſterileſcentia.

Lepus terreſtris
Hedera.

Formicæ morbi remedia.

Cicer *Characias*
Chamæſyce
Batrachion *Dipſarum*
Heliotropium *maius*
Lacerta *Ruta*
Thus *Vitis ſatiua.*

Fracturæ remedia.

Fuligo pictoria.

Fungorum venenatorum remedia.

Verbenaca
Fimum Mel
Rhaphanus
Abſinthium
Meliſophyllon
Fungi
Vinum in communi
Acetum
Calcanthum *Sal*
Pyrorum ligni cinis
Aphronitrum
Cinis vitium
Lapis Aſius
Dioſco. lib. 6. cap. 23.

Furunculorum remedia.

Ficus
Großi *Triticum*
Rhaphanus
Aſphodelus *Galbanum*
Pygnocomum *Sal*
Aphronitrum.

Furfures tollentia. *Allium*

Adiantum *Alumen*
Fœnogræcum
Fel animalium
Großi *Linum*
Lilium *Myrtus*
Malua *Olea*
Oleum oleaſtri
Oleum amygdalinum
Oleum myrtinum
Oxalme *Salix*
Vnguentum melinum
Vnguentum telinum
Vrina

Vinum myrsinite
Allium *Beta.*

Gangrenę morbi remedia.

Ampelos leuce
Braßica satiua
Bulbus esculentus
Cinnamomum
Characias *Galiopsis*
Iuglans
Lixiuia è ficu
Lilium *Lens*
Lupinum satiuum
Laserpitium
Rhus *Rhaphanus*
Vrtica *Vua passa.*

Genitalium morbi remedia.

Asparagus *Amurca*
Aloë *Aster atticus*
Cyprinum *Cotyledon*
Fenograecum
Flos salis *Linum*
Malum punicum
Polygonon
Sampsuchinum
Vinum terebinthinū.

Genitalium virus extinguentia.

Alumen.

Genarum morbi remedia.

Aloë
Aerugo aurificum
Aerugo ferri
Ammoniacum
Lapis schistos
Mituli *Naphta*
Olea syluestris.

Geniturę profluuij in somno remedia.

Lactuca syluestris
Nymphæa
Hermol. Cor. cap. 932.

Generationem deprimentia.

Clymenon
Heliotropium maius
Mentha *Thelypteris*
Xyphion *Asplenon.*

Genituram extinguentia.

Cannabis satiuæ semen
Anethum.

Genituram augentia.

Semen coriandri

Coriandrum.

Genitalium torporem inducentia.

Cicuta.

Gingiuarum morbi remedia.

Aristolochia tertia
Aloe *Acetum*
Acetum scillite
Alumen *Butyrum*
Canchamum *Cytinus*
Chalcitis lapis
Aerugo aurificum
Aerugo ferri
Galla *Lycium*
Lepus terrestris
Lac schiston
Lapis arabastrites
Myrrha *Mastiche*
Oleum omphacinum
Pruna *Plantago*
Pumex *Rosa*
Rubus *Staphis agria*
Sal *Tribulus*
Vua œnanthe
Vinum rhetinite.

Glabros aut depiles facientia.

Scolopendra
Characias.

Gladiorum aciem perstringentia.

Malum syluestre.

Glādis membri remedia.

Mel.

Grauedinis remedia.

Styrax.

Gurgulioni vtilia.

Silurus.

Gutturis remedia.

Bdellium
Ficus *Aster Acticus*
Vinum halosantinum.

Gypsi curatio.

Lixiuia ex ficu
Diosc. lib. 6. cap. 24.

Haemorrhoidarū remedia.

Amaracinum
Allium *Anonis*
Aloë *Cape*
Irinum *Libanotis*
Lapis Arabicus
Ouum

Ouum *Palma*
Plumbum elotum
Rhus *Rubus.*

Hæmorrhoidarum curatio.

Diosco.lib.6.cap.69.

Halitus oris remedia.

Agallochum
Anisum *Bromos*
Citrum Malobathrum
Myrrha *Mastiche*
Vinum selenite.

Hastulas infixas corpori extrahentia.

Oxyacantha.

Hepaticorum remedia.

Vide, Iecinoris morborum remedia.

Herbæ quæ perimunt.

Diosc.lib.6.in præfat.

Herniæ medicinæ.

Cinnamomum
Cupressus *Cytinus*
Pentaphyllon
Psyllium *Xyphium.*

Herpetis contraria.

Stychnon satiuum
Acetum.

Hirundinum visus restaurantia.

Chelidonum maius.

Hirundines pellentia.

Acetum.

Hirudinis curatio.

Diosco.lib.6.cap.32.

Hominem necantia.

Iuniperi ramenta
Smilax seu taxus.

Hominis morsus remedia.

Iuglans.

Horrores excutientia.

Vide, Rigorem excutientia.

Hulcerantes medicinæ.

Buprestis Salamandra
Batrachion *Ruta*
Lonchitis Hedysarum

Clematis
Portulaca agrestis
Ampeloleuce.
Hulcerũ remedia.
Amygdala amara
Anemone Amylum
Anagallis Aristolochia
Aloë Anthemis
Althæa Anchusa
Astragalus Aconiton
Arction Acetum
Arsenicum Alumen
Braßica satiua Beta
Bulbus esculentus
Ballote
Caries lignorum
Cistos Chelidonium
Centaurium
Chamæleon niger
Coriandrum
Chamædrys
Chamæpitys
Chamelea
Cadmia Cinis vitis
Corallium
Dracunculus
Elelisphacon
Eupatorium
Ebulus Aes vstum
Ficus Fimum
Aerugo aurificum
Fel Glans
Großi Hedera
Goed, id est, coriãdrum
Gentiana
Iris Illyrica Isatis
Indicus lapis
Lixiuia cũ cinere ficus
Lentiscus Lycium
Lana combusta
Lolium Lens
Lupinus Libanotis
Laserpitium
Lilium Myrtus
Mel Mandragoras
Nasturtium
Narcissus
Olea syluestris
Oleum amygdalinum
Orobus Orchis
Oenagra Omphacium
Plantago Pix
Palma
Purpura combusta
Pepo Panaces
Peucedanum Prasion
Pentaphyllon
Peristereon supinus

Papauer ceratitis, id est, corniculare
Psyllium
Plumbum elotum
Pumex
Rhamnus
Ruta
Stratiotes terrestris
Scordion
Sandaracha *Sal*
Spongia *Thus*
Viscum *Thelypteris*
Testæ fornacum
Vrtica.

Humorum malorũ medicinæ.

Metopium vnguentum
Nardinum
Amygdalæ dulces
Mel.

Hydropicorum remedia.

Asarum *Amurca*
Halicacabus *Allium*
Absynthium *Anisum*
Androsaces *Alisma*
Ampelos agria
Aqua maris
Acetum *Aphronitrum*
Halcyonium
Buprestis *Cyperus*
Cinnamomum
Calamus odoratus
Cochleæ terrestres
Cicer
Chamæleon albus
Chamædrys
Cestron *Cotyledon*
Cucumis anguinus
Cici
Helleborum nigrum
Ebulus *Ficus*
Erinaceus terrestris
Hippophales
Hippophæston
Hyssopis *Laserpitium*
Lathyris *Origanum*
Plantago *Pancratium*
Polium *Rhaphanus*
Ruta *Scilla*
Sampsuchus
Staphylus
Smyrnion
Strychnon hypnoticon, siue solanum somnificum *Sal*
Trifolium *Tithymalus*
Vitex *Vrina*

Vinum scillite
Vinum rethinite
Vinum cedrite
Vinum asarite
Vinum panacite.

Hyoscyami curatio.

Diosc.lib.6.cap.15.

Iecinoris remedia. *Acorus*
Nardi spica
Nardum Gallicum
Amomum
Iuncus odoratus
Agallochum
Picea *Pinus*
Daphnoides
Palma elate
Amygdalæ amaræ
Lac humanum
Scandyx *Struthium*
Anagallis *Agaricum*
Rhaponticum
Gentiana
Glycyrrhiza
Eryngium *Absyntium*
Serpillum *Sphōdilium*
Ammoniacum
Anthemis *Chamæpitys*
Vettonica *Eupatoriū*
Hyoscyamus
Pentaphylion
Chrysocome
Papauer ceratitis, siue cornutum
Epipactis *Isopyron*
Vinum cydonite
Vinum pissite
Vinū absynthite
Vinum nardite
Vinum asarite
Vinū ex syluestri asaro
Vinum chamælates
Rubrica sinopis.

Ignis sacri remedia.

Asarum
Acacia
Acinos herba
Anchusa *Lycopsis*
Aizoon maius
Braßica satiua
Acetum *Beta*
Baccharis *Bechion*
Crocus *Cupressus*
Coriandrum *Cicuta*
Cotyledon *Cici*
Chalcitis lapis

Aerugo

Aerogo ferri
Harundo *Helcine*
Isatis *Lens*
Lilium *Lens palustris*
Lapis smyris
Myrtus *Malua*
Mandragoras
Portulaca *Plantago*
Parthenion
Polygonon mas
Pentaphyllon
Peristereon rectus
Papauer satiuum
Psyllium *Rhamnus*
Rosa *Ruta*
Rubus *Idæa*
Salix *Sanguis*
Seris
Strychnon, siue solanū satiuum
Stratiotes aquaticus
Vrina.

Ilei morbi remedia.

Oleum vulgare
Strythnos halicacabus.

Impetiginis morbi remedia.

Amygdalæ amaræ
Lapathon
Lichen in petris
Lolium *Thus*
Myrrha *Nasturtium*
Sinapi Propolis.

Incussis vtilia.

Phlomides.

Infantes mortuos vtero eiicientia.

Dictamnus.

Infantibus vtilia.

Athara Aster Atticus
Strychnum satiuum
Smilax aspera.

Infantium pupillæ vt glaucæ, non nigræ reddantur.

Auellana.

Inflationes facientia.

Allium
Capparis *Glans*
Lacerpitium *Porrum*
Bulbus esculentus.

Inflationum remedia.

Aspalathus

Amygdalæ amaræ *Adeps* *Asphodelus*
Ansynthium *Argemone*
Anisum *Anethum* *Anagallis* *Artemisia*
Anthemis *Althæa* *Aizoon maius*
Coctus *Cicer* *Acetum* *Butyrum*
Cyminum *Eryngion* *Braßica syluestris*
Epithymum *Bechion*
Helenium *Hyssopum* *Brion thalaßion*
Hieracium maius *Casia*
Iuncus odoratus *Cotyledon prima*
Iuniperus *Lac* *Elat ne* *Ebulus*
Ligusticum *Hordeum* *Faba* *Ficus*
Ocymum *Harundo*
Peucedanum *Hyoscyamus*
Papa syluestris *Irinum* *Laurus*
Rhaponticum *Linum*
Triticum *Lupinum satiuum*
Thymoxalme *Lonchitis*
Vrtica *Vinacei* *Lichen in petris*
Vinum *Lens palustris* *Lapis*
Vinum pißite *Melilotus* *Mãdragoras*
Vinum absynthite *Naphtha* *Ocymum*
Vinum scilliticum *Ochra* *Picea*
Vinum chamædrite *Platanus* *Portulaca*
Vinum tragoriganite *Pulegium* *Parthenion*
Vinũ syluestris nardi. *Polygonon mas*
Inflammationum remedia. *Papauer erraticum*
Rosa *Rhus*
Coriandrum *Susinum* *Sabina*
Sesa

Sesamum
Sconchos *Scordion*
Symphytum
Stratiotes aquaticus
Triticum *Tribulus*
Vinacei *Xyris.*

Inguinum morbi remedia.

Vide, Genitalium.

Ingenium promptum facientia.

Ouum.

Insaniam inducentia.

Hyoscyamus
Strychnon hypnoticon
Mandragoras.

Insanientium remedia.

Betonica
Helleborum nigrum.

In somnia inducentia.

Vide, somniferæ medicinæ.

Intestinorum remedia.

Agallochum *Anthemis*
Cochleæ terrestres
Hippuris
Irinum *Lac*
Linum *Mastichinum*
Malua *Hordeum*
Palma *Portulaca*
Rosaceum *Rosa*
Ruta *Salix*
Spartum
Vinum Surrentinum
Triticum
Et in verbo Dysentericorum remedia.

Intertrigo vt tollatur.

Vitex *Corium.*

Ischiadicorum remedia.

Asarum *Balsamum*
Cardamomum
Silurus *Fimum*
Nasturtium *Thlaspi*
Rhaponticum
Thymus
Ammoniacum
Leontopetalon
Erythrodanum
Ascyron
Andro sæmum
Chamæpitys

Pole

Polemonia
Ocymoides
Aethiopis *Arction*
Chamacissos
Spartum *Colocynthis*
Oximeli
Vinum panacite
Salsugo *Adarces.*

Iumentis contraria.
Gramen cilicum
Nerion.

Iumentorum scabiem emendantia.
Amurca *Alysson*
Lupinum satiuum
Oleum piscinum
Oleum lentiscinum.

Iumentorum vlcera emendantia.
Oleum picinum
Alysson Thelypteris.

Labiorum scissuræ remedia.
Adeps *Licium.*

Lac coagulantia.
Balsamum *Ficus.*

Lac extinguentia.
Cicuta.

Lacrymas trahentia.
Aerugo aurificum.

Lacertæ morsus remedia.
Portulaca
Seps, siue lacerta calchidica in vino epota.

Lacrymæ quæ perimunt.
Dioscorides libro 6. in præfat.

Lacrimationes emendantia.
Vide, dilacrymationes emendantia.

Lactis vbertatem facientia.
Argemone
Anethum
Ampeloleuce
Cicer *Cicca*
Echion *Fœniculus*
Halimos *Hordeum*
Latuca *Malua*
Melanthion
Ocymum

Sonchus

Sonchos *Vitex.*

Lactis coagulati curatio.

Dioſc.lib.6.cap.26.

Laſsitudinum remedia.

Anethinum
Adeps *Clymenon*
Laurinum
Ammoniacum *Sal*
Lapis gagates
Vinum chamælætes.

Laterum morbi remedia.

Acorus *Agallochum*
Aſphodelus
Ariſtolochia tertia
Ampeloleuce
Balſamum
Braſsica ſatiua
Bdellium
Cyprinum *Fimum*
Centaurium maius
Centiana *Galbanum*
Hordeum
Leucacantha *Myrrha*
Naphtha *Phu*
Panaces heraclion
Petroſelinon
Praſiũ, ſiue marrubiũ
Pſeudobunion
Ruta *Sagapenum*
Terebinthina
Thapſia *Vrtica*
Vinum cedrite
Vinum hyſſopite
Vinum ſtichadite
Vinum tragoriganite
Vinum aromatite
Vinum acorite
Vinum glycyrrhite.

Lendes necantia.

Cedria *Mel*
Myricæ *Beta*
Allium *Alumen*

Lentiginis maculæ remedia.

Alyſſon *Halcyonium*
Aqua maris
Ampeloleuce
Braſsica ſatiua
Bulbus eſculentus
Balanus myrepſica
Cinnamomum
Eruum *Galbanum*
Melãthion *Rhaphanus*
Sanguis leporinus
Siſymbrium ſylueſtre

Spu

Spuma argenti
Triticum cum aceto.

Lepræ remedia.

Allium *Anemone*
Aristolochia
Acantha *Anchusa*
Acetum
Ampelos leuce
Halcyonium
Alumen *Adarce*
Buprestis
Braßica satiua
Cochleæ terrestres
Clematis *Fraxinus*
Cucumis anguinus
Helleborum nigrum
Aerugo aurificum
Ficus *Fel*
Hordeum *Iuniperus*
Lolium *Lapathum*
Lepidium *Myosotis*
Oleum oleastri
Oleum cicinum
Olea Aethiopica
Oryza *Salamandra*
Serum *Sinapi*
Struthion
Scammonia
Sulphur *Sal*
Terebinthina
Thapsia *Terra melia*
Vlmus *Vrina*
Vitis satiua.

Leporis marini remedia.

Fiber *Cornus*
Lapis ophites
Halcyonium
Chamæleon niger
Cicer
Cucumis anguinus
Characias
Helleborum nigrum
Ficus *Glutinum*
Laserpitium *Olea*
Pruna
Rhaponticum
Ruta *Sal*
Vitis satiua
Vinum tethalassonienum.

Lienis morbi remedia.

Iris Illyrica
Nardum Gallicum
Myrice *Acorus*
Canchamum
Oleum amygdalinum

Lyc

Lycium Vitex *Hemionitis*
Cotonea *Linum* *Erythrodanum*
Ficus Aegyptia
Lac humanum
Lupinum satiuum
Rhaphanus
Lapathum *Sinapi*
Braßica satiua
Nasturtium
Piper *Struthion*
Hedera *Cyclaminos*
Pancration
Capparis *Lepidium*
Agaricum
Rhaponticum
Aristolochia tertia
Crocodilion
Absynthium
Hyssopum
Tragoriganum
Pulegium *Dictamus*
Sison *Anison*
Smyrnion
Peucedanum
Sagapenum
Ammoniacum
Viscum *Polium*
Chamadrys *Leucoion*
Nymphaa *Asplenon*

Vetonica
Lonchitis altera
Polemonia
Clymenon *Xyris*
Anchusa *Vrtica*
Adiantum *Pteris*
Ampelos leuce et agria
Aqua maris
Vitis satiua
Acetum scilliticum
Vinum panacite
Ferrum *Corallium*
Lapis Asius *Coris*
Hermol. Cor. cap. 124.

Linguæ vtilia.

Olea Aethiopica.

Lippitudinis remedia.

Ebenus
Lapis hymatites
Plantago
Spongia.

Liquores qui perimunt.

Dioscorides libro 6. *in præfat.*

Liuorem emēdātia.

Allium

Allium *Aqua maris*
Iuglans
Lana succida
Rhaponticum *Sinapi*
Lupinum satiuum
Thapsia.

Locorum muliebrium remedia.

Anethum *Althaea*
Fœnograecum
Linum *Leucoion*
Trifollium.

Lumbricos necantia.

Coriandri semen
Absynthium seriphium
Braßica satiua
Chamaleon albus
Calamintha
Myrrha *Portulaca*
Oleum cicinum
Thelypteris
Lupinum satiuum.

Lumborum affectuum remedia.

Asparagus *Capparis*
Chamaepeuce
Echion *Harundo*
Leucacantha
Papauer cornutum
Sampsuchinum
Smyrnion.

Lupos necantia.

Aconitum pardalianches
Aconitum alterum
Apocynum.

Lusciosorum remedia.

Fel animalium
Sanguis.

Luxatis vtilia.

Asparagus *Acantha*
Aphronitrum
Bulbus esculentus
Fimum
Harundo
Heliotropion
Iuglans *Lilium*
Narcissus
Polypodion
Vitex *Vrtica*
Vitis satiua
Vinum pißite
Sampsuchus *Sal.*

MAciei corporis remedia.

Erinaceus.

Maculas tollentia.

Oleum balaninum.

Maculas erubescere facientia.

Crocodilea, id est, Crocodili terrestris fimũ.

Malis medicamentis contraria.

Adeps *Ruta*
Pentaphyllon
Antirrhinon.

Malorum quæ serpunt remedia.

Acacia *Plantago*
Polygonon mas
Helxine *Cicuta*
Strychnum satiuum
Aizoon maius
Colymbades oliuæ
Sabina.

Mammarum morbi remedia.

Asarum *Cotonea*
Iuglans *Thus*
Erysimon *Ochra*
Lens *Eruum*
Asphodelus *Mentha*
Scammonia
Sandaracha
Triticum
Baccharis
Apium *Asclepias*
Hemerocallis
Althæa
Chamæpitys
Epimedion *Cici*
Hyoscyamus
Vinacei
Aqua maris
Fæx vini
Terra samia.

Mammæ virginũ ne crescant.

Cicuta *Cotis.*

Masculum filium generantia.

Cratæogonos
Phyllon *Orchis.*

Matricis morbi remedia.

Malua
Oleum balaninum
Pæonia.

Maxillarum doloris remedia.

Ceruinum cornu.

Meatus aperientia.
Allium *Cyperus.*
Meconio contraria.
Passum & protropon vinum
Acetum *Oxymel.*
Meliceridum morbi remedia.
Serum *Parthenion*
Helleborum nigrum
Epithymum
Acetum scilliticum
Amomum
Meliotus.
Menstrua prouocantia.
Iris Illirica
Meu *Cyperus*
Asarum *Casia*
Cinnamomum
Costum
Iuncus odoratus
Balsamum
Canchamon
Helenium *Myrrha*
Sampsuchinum
Amaracinum
Abrotonum
Styrax *Naphtha*
Cedrides *Myrice*
Tilia *Hypocistos*
Lycium *Acacia*
Vitex
Olea syluestris
Lotus
Amygdala amara
Ficus
Cochleæ terrestres
Fiber *Bupreстis*
Oesypus *Fimum*
Cicer *Rhaphanus*
Lapathum
Braßica satiua
Chondrylla
Lactuca syluestris
Caucalis *Eruca*
Ocymum *Cape*
Orobanche *Allium*
Porrum
Ampeloprason
Nasturtium
Thlaspi *Struthion*
Cyclamino *Asphodelus*
Capparis *Anemone*
Hedera *Agaricum*
Aristolochia tertia
Centaurium maius & minus

Eryngion Absynthium
Origanum
Tragoriganum
Pulegium
Elelisphacos
Calamintha
Thymus Serpyllum
Sampsuchus
Baccharis Ruta
Panaces heracleon
Ligusticum
Seseli Massiliense
Tordylon
Sison Anisum
Fœniculus
Oroselinum
Petroselinum
Hieporarathrum
Hipposelinum
Smyrnion
Daucus Libanotis
Melanthion
Laserpitium
Sagapenon Euphorbiũ
Clynopodium
Chamædrys Lilium
Melissophyllum
Prasium Stachys
Trifolium

Polium Scordion
Artemisia
Leucoion
Anthemis Pæonia
Erythrodanum
Anagyris
Alisma Coris
Hypericon
Cestron Medion
Xyphion Tragion
Heliochrysos
Mandragoras
Vrtica Myrtus
Adiantum
Myrtus syluestris
Laurus Alexandrina
Daphnoides
Chamædaphne
Helleborus niger & albus
Ampelos melæna
Heliotropion maius
Vinum scilliticum
Vinum absynthite
Vinum hyssopite
Vinum aromatite
Vinum daucite
Vinum panacite
Vinum helleborite

Vinum dictamnite
Staphylinus.
Menstrua sistentia.
Lentisci succus
Myrica
Oxyacanthos
Thus *Palma*
Malum punicum
Myrtus
Lepus terrestris
Fuligo butyri
Coagulum
Sanguis *Acinos*
Acantha Arabica
Hieracium maius
Nymphæa
Pæonia *Limonion*
Medion
Sideritis achilleos
Rubus *Idæa radix*
Tragos *Lysimachia*
Oxyschœnos
Heliechrysos
Papauer satiuum
Mandragora
Aizon maius
Aerugo ferri
Vinum rhetinite
Fæx vini *Lapis Asius*
Morochth⁹ *Hæmatites*
Ostracites *Terra samia*
Mentem commouentia.
Coriandrum
Oreoselinum.
Metalla quæ perimunt.
Diosc. lib. 6. in præfat.
Mollientes medicinæ.
Vide, Demollientes.
Morbi regij medicinæ.
Vide, Regij morbi.
Morborum quæ serpunt remedia.
Vide, Malorum quæ serpunt.
Mulierum desiderio quo satisfiat.
Acorum
Picea *Pinus*
Adeps bubulus.
Mulierum infirmitatum remedia.
Amomum
Balsamum *Susinum*
Sese

Seseli Maßiliense.

Mures necantia.

Chamæleon albus

Aconitũ pardalianches

Helleborus candidus

Hermol.Cor.cap.28.

Muris aranei morsus remedia.

Mus araneus

Absynthium

Chrysogonon

Diosc.lib.6.cap.62.

Muris morsus remedia.

Grosi *Allium.*

Muscas necantia.

Lysimachia.

Myrmecias tollentia.

Ficus.

Narium morbi remedia.

Malum punicum.

Nauseam discutientia.

Tragoriganum

Pulegium *Fœniculus.*

Nauseam mouentia.

Laurinum

Susinum.

Neruorum morbi remedia.

Oleum sicyonium

Oleum clæomeli

Laurinum *Cyprinum*

Gleucinũ *Amaracinũ*

Metopium *Bdellium*

Lixiuia ex ficu

Erinaceus terrestris

Cochleæ terrestres.

Vipera

Vermes terreni

Lac humanum

Triticum *Poterium*

Peucedanum

Laserpitium

Lilium *Satyrium*

Melissophyllon

Althæa *Coccus*

Erigeron *Cacalia*

Narcissus

Hippophæston

Vini qualitas

Aqua maris

Acetum scilliticum

Vinum stichadite

Vinum thymite

Fæx vini *Fiber.*
Neruos lædentia.
Malus Hedera
Vinum
Vinum gypſatum
Melagite.
Neruos tollentia.
Mel ſardoum.
Nigredines abſtergit.
Sabina.
Modis vtilia.
Bdellium.
Nomarum morbos curantia.
Aſparagus
Sabina *Papyrus*
Ciſtos
Olea ſyluestris *Olea*
Oliuæ colymbades
Malum punicum
Smarides
Fel animalium
Vrina *Lilium*
Plantago *Ariſaron*
Aſphodelus
Maron *Praſium*
Orchis ſerapias
Britannica
Periſtereon ſupinus
Galiopſis
Vua œnanthe
Omphacinum
Acetum *Oxalmi*
Squama æris
Aerugo aurificum
Chalcites lapis
Flos ſalis
Lapis oſtracites.
Nubeculas oculorũ emendantia.
Vide, Oculorum remedia.
Nyctiloparũ morbi remedia.
Vide, Luſcioſorum remedia.
OBmuteſcere facientia.
Mandragora.
Oculorum epiphoræ remedia.
Aſarum
Malabathrum
Cotonea *Seſamum*
Lens *Cucurbita*
Anemone
Argemone

Myoſo

Myosotis *Gentiana*	*Picea* *Cupressus*
Baccharis *Ruta*	*Sabina* *Platanus*
Apium Hemerocallis	*Populus alba*
Rubus idæa	*Myrice* *Acalis*
Papauer satiuum	*Ebenus* *Rosa*
Phlomides	*Lycium* *Acacia*
Aster atticus	*Salix*
Viola purpurea	*Olea syluestris* *Olea*
Cici.	*Olea Aethiopica*
Oculis contraria.	*Palma Thebaica*
Lactuca	*Cytinus* *Myrtus*
Porrum *Ocymum*	*Cerasia*
Coriandrum	*Halicababus* *Mituli*
Anethum.	*Cochleæ terrestres*
Oculorum morborum remedia.	*Scorpius marinus*
	Vipera
Acorum *Casia*	*Senecta serpentis*
Cinnamomum	*Sepia*
Amomum	*Mullus piscis*
Balsamum	*Ouum* Hirundines
Canchamum	*Ceruinum cornu*
Crocum	*Lac humanum*
Crocomagma	*Costus*
Oleum vulgare	*Fuligo butyri*
Elæomeli	*Lana vsta* *Oesypus*
Oleum amygdalinum	*Fel animalium*
Myrrha *Thus*	*Sanguis* *Vrina*
Fuligo thuris & resinæ & picis	*Mel* *Amylum*
	Faba *Lens*

Braßica satiua
Portulaca
Seris
Pepo
Lactuca syluestris
Ocymum
Cæpe
Sinapi
Piper
Zingiber
Cyclaminos
Asphodelus
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Argemone
Anagallis
Chelidonium maius
Othonna
Centàurium minus
Tragacantha
Aloë
Absynthiū
Abrotonū
Ruta
Sampsuchus
Melilotus
Ruta Galatica, siue syl
uestris
Panaces heracleon
Fœniculus
Libanotis
Sagapenon
Ammoniacum
Sarcocolla
Chamædrys
Prasium
Stœbe
Tribulus
Erinos
Gramon
Parnasium
Rubus
Elatine
Papauer satiuū, & cor
nutum
Hyoscyamus
Mandragoras
Aconitum pardalian-
ches
Aizoon maius
Helleborus albus
Cici
Chamæsyce
Capnos
Lotus satiua
Sesamoides maius
Aes vstum
Vua œnanthe
Vinum Surrentinum
Acetum scilliticum
Cadmia
Squama æris
Aerugo aurificum
Plumbum elotum
Stimmi
Cinnabaris
Chalcitis lapis
Alumen
Pumex
Sal
Flos salis
Fax vini
Spongia
Corallium
Pyrites

Ham

Hæmatites
Galactites *Thites*
Morochthus *Sapphirus*
Geodes *Samius.*

Opisthotonicorũ, id est, ceruicis rigore laborãtium remedia.

Acanthion
Eryngion
Laserpitium
Sagapenon
Satyrion *Coris.*

Opij remedia.

Sal
Disco.lib.6.cap.17.

Oris halitus remedia.

Vide, Halitus oris remedia.

Oris vlcerum remedia.

Cyperus *Aspalathus*
Fuligo picis *Cyprus*
Tilia *Acacia*
Olea syluestris
Castanea
Malum punicum
Mana
Lac schiston *Butyrum*
Plantago *Aloë*
Origanum
Leucoion
Orchis serapias
Anthemis
Periclymenon
Rubus
Staphis agria
Vua œnanthe
Omphacium
Acetum scilliticum
Sandaracha
Alumen *Sal.*

Orthopnoicis id est difficulter spirantibus remedia.

Helenium
Myrrha
Cupressus
Daphnides
Cotonea *Vrina*
Struthion
Cyclaminos
Dracunculus maior
Abrotonum
Hyssopus
Calamintha
Thymus *Baccharis*

Seseli Massiliense
Hieracium maius
Smyrnion
Sphondylium
Peucedanum
Melanthion
Ammoniacum
Melissophyllon
Bechion *Botrys*
Anemone *Hippuris*
Vrtica *Elaterium*
Hippophaston
Vinum panacite.

Ossium squamas extrahentia.

Aristolochia
Ampelos leuce.

Ossa fracta consolidantia.

Vetonica *Xyris.*

Oues necantia.

Nerion.

Oxypara ingredientia.

Ligusticum
Caros *Anethum.*

PAlpebrarum remedia.

Vnguentum rosaceum
Mastiche *Resina*
Fuligo picis *Grossi*
Lixiuia ex fica
Vrina *Alumen*
Chondrylla
Vide suprà, Genarum morbi remedia.

Palpebrarum pilli euulsi ne renascantur.

Tellinæ
Sanguis *Capnos.*

Pallidum colorem facientia.

Hierachium minus
Aloë.

Panorum remedia.

Atriplex *Acetum*
Bulbus esculentus
Coriandrum cum faba fracta
Coniza *Ficus*
Galiopsis
Olea syluestris
Helxine
Ocymastrum
Ammoniacum
Isatis *Plantago*
Xyphion.

Pantheras necãtia.
Aconitum pardalianches.

Papaueris curatio.
Dioscor. lib 6. cap. 17. & 18.

Papularum remedia.
Vrina *Flos æris.*

Paralyticorum remedia.
Capparis
Erythrodanum
Colocynthis
Ampelos melæna
Vinum scilliticum
Aphronitrum.

Partus necantia.
Daphnides
Coagulum
Adeps hircinus & ouillus & bubulus
Nasturtium
Thlaspi Ruta
Hedysaron
Helloborus albus & niger
Colocynthis
Ampelos leuce
Vinum phthorium.

Partus quibus iuuatur.
Iris Illirica
Cinnamomum
Balsamum
Vnguentum telinum
Irinum
Amaracinum
Myrrha
Picea *Fiber*
Olea Aethiopica
Oesypum *Fimum*
Cicer
Lupinum satiuum
Allium *Cyclaminos*
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Hedera
Gentiana
Centaurium maius
Centaurium minus
Pulegium
Elelisphacos
Calamintha
Baccharis
Panaces heracleon
Staphylinus
Thynni salsi caro

Seseli Maßiliense
Smyrnion *Peucedanũ*
Sagapenum *Galbanũ*
Clinopodium
Ammoniacum
Chamædrys
Prasium *Bechion*
Artemisia *Coniza*
Leucoion
Onosma *Anthemis*
Anchusa
Mandragoras
Laurus Alexandrina
Ampelos leuce
Heliotropium maius
Vinum panacite
Vinum helleborite
Alumen *Sulphur*
Lapis Iaspis
Aetites *Samius.*

Paronychiarum, id est, vngulũ morborum remedia.

Thus cum melle
Olea syluestris
Myrtus *Ebur*
Paronychia
Vua œnanthe
Aerugo ferri.

Parotidum id est, aurium apostematũ remedia.

Ficus
Fimum
Linum *Faba*
Lapathum
Plantago
Erysimon
Viscum *Althæa*
Psyllium
Strychnon satiuum
Vrtica *Galiopsis*
Terra cimolia.
Et in verbo, Aurium medicinæ.

Pauescentium remedia.

Linum *Melicratum*
Hydromel.

Pecoris scabiem emendantia.

Vide, Iumentorum scabiem.

Pecori vtilia.

Adiantum.

Pecus necantia.

Nerion
Aconitum lycoctonon.

Pecus mortuum extrahentia.

Aristolochia.

Pectoris morbi remedia.

Acorus *Meu*
Costum *Myrrha*
Iuncus odoratus
Pithides
Terebinthina
Iuniperus *Ficus*
Pomum
Nasturtium *Piper*
Chelidonium minus
Rhaponticum
Stichas *Thymus*
Ruta *Libanotis*
Sagapenum
Ammoniacum
Scordion *Bechion*
Vrtica
Isopyrum
Vinnm cedrite
Vinum aromatite
Vinum nectarite
Vinum daucite.

Pediculos necantia.

Allium *Alumen*
Mel *Cedria.*

Pedum qui à frigore alserũt remedia.

Cyclaminos.

Pedum rimarum remedia.

Scilla.

Perfrictionis medicinæ.

Iris Illirica *Cyperus*
Balsamum
Oleum
Ficus Aegyptia
Vinum stichadite.

Percussis à feris vtilia.

Balsamum
Paliurus
Mustela
Ouum
Argemone
Hippomarathrum
Coagulum
Sanguis *Piper*
Elaphoboscon
Phyllitis.

Pernionum remedia.

Vnguentum melinum & telinum

Thus

Thus cum ſuillo adipe
Acacia Ficus
Cancri
Pulmo marinus
Vngues aſini
Adeps Lens
Eruum
Rapa ſatiua Beta
Cyclaminos
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Aſphodelus Scilla
Batrachion Arction
Cotyledon prima
Aqua maris
Alumen.

Peripneumoniacorum remedia.

Abrotonum
Tragoriganum.

Peſtilentiæ contraria..

Myrrhis, id eſt celifolium
Vinum omphacite.

Phalangiorũ ictus remedia.

Cinnamomum
Terebinthus
Myrica Myrtus
Lixiuia ex ficu
Cancri Malua
Aſparagus
Lactuca ſylueſtris
Hedera Abrotonum
Daucus
Sphondylium.
Aparine Phalangium
Myrrhis Aqua maris
Dioſc.lib.8.cap.58.

Phagedænæ morbi remedia.

Fel Fimum
Dracunculus minor
Iſatis
Chamaleon niger
Panaces Staphylinus
Petaſites Characias
Ampelos leuce
Vinum.
Acetum
Alumen
Sal
Flos ſalis.

Pharico veneno contraria.

Vinum Albanum
Dioſco.lib.6.cap.19.

Phlegmatis contraria.

Plantago.

Phreneticorum remedia.

Crocinum
Vitex
Asparagus
Serpyllum
Conixa tertia
Lemoion.

Phthiriasis, siue pedicularis morbi remedia.

Strigmenta gymnastorum
Myrica
Hedera
Staphis agria
Sandaracha.

Phthisicorum remedia.

Pix *Adeps*
Porrum *Agaricum*
Rhaponticum
Acantha
Prasium
Cestrum
Lapis Asius.

Pili genarum ne defluant.

Spica nardi
Cochleæ terrestres
Oesypus
Chondrylla
Armenius lapis.

Pili palpebrarum euulsi ne renascantur.

Tellinæ
Sanguis
Capnos.

Pili alarum euulsi ne renascantur.

Fabæ.

Pituitæ crassæ remedia.

Iris Illyrica
Sesamum
Hyssopus
Thymoxalme.

Pituitæ remedia.

Cinnamomum
Styrax *Naphtha*
Vlmus
Auellana
Ouum
Serum

Vrin

Vrina
Hordeum
Linum
Faba
Lupinum ſatiuum
Agrio rhaphanus
Portulaca
Cucurbita
Cæpa
Sinapi
Piper
Cyclaminos
Dracunculus maior
Capparis
Anemone
Anagallis
Centaurium minus
Tragacantha
Hyſſopus
Origanus
Tragoriganum
Pulegium
Thymus
Ruta
Pyrethrum
Sphondylium
Melanthium
Parthenion
Clematis
Sideritis achilleos
Hyoſcyamus
Helleborum nigrum
Seſamoides maius
Cucumis
Elaterium
Staphis agria
Thapſia
Hippophaës
Hippophæſton
Cici Characias
Lathyris
Scammonia
Thymelæa
Ebulus
Apios
Colocynthis
Epithymon
Empetron
Ampelos leuce
Polypodion
Heliotropium maius
Vua paſſa
Aqua maris
Vinum rhetinite
Vinum aromatite
Vinum mandragorite
Vinum ſcammonite
Sulphur Peplus
Pityo

Pityocamparum curatio.
Diosc.lib.6.cap.2
Plagarum vibices emendantia.
Susinon.
Plantæ quæ perimunt.
Diosco.lib.6.in præfat.
Pleureticorum remedia.
Staphylinus
Laserpitium
Aethiopis.
Podagræ morbi remedia.
Amomum Naphtha
Populus nigra Amurca
Salix *Ficus*
Cochleæ terrestres
Mustela
Marinus pulmo
Lac humanum
Adipum medicinæ
Sanguis scilicet menstruus
Fimum Hordeum
Lens
Rapa satiua
Brassica satiua
Seris
Cucurbita
Aros
Asphodelus
Bulbus
Esculentus
Pulegium
Panaces Heracleon
Libanotis
Scordion
Leucoion
Androsaces
Helxine
Papauer satiuum
Hyoschyamus
Lens palustris
Aizoon maius
Brion thalassion
Phycus marinus
Cucumis anguinus
Balanus myrepsica
Ebulus
Heliotropium maius
Vua passa
Acetum *Ferrum*
Sulphur *Sal*
Lapis Asius
Lapis gagates

Testæ siue terræ fornacum.

Polypi morbi remedia.

Dracunculus maior
Dracũculus minor.

Presteris serpentis morsus remedia.

Omotarichos
Rubus.

Præpusitiorũ morbi remedia.

Aloë.

Præcordiorum remedia.

Scordion
Vinum thymite
Vinum daucite.

Præcipitatis ex alto vtilia.

Iris Illyrica
Vitex
Asparagus
Anisum
Cannabis satiua.

Profluuij geniture remedia.

Vide Geniture profluuij in somno.

Pruriginem facientia.

Scolopendra
Ephemeron *Opium.*

Pruriginem emendantia.

Vrina *Eruum*
Lapathum *Aloë*
Origanum *Pulegium*
Elelisphascos *Melilotus*
Balanus myrepsica
Acetum *Alumen*
Sulphur *Sal.*

Psilothrum, siue vnguentum depilatorium.

Lepus marinus
Hedera
Ampelos leuce
Dryopteris *Arsenicũ.*

Psoræ morbi remedia.

Cardamomum
Oleum amygdalinum
Lycium
Olea
Palma elate
Ficus
Erinaceus marinus

Cicer
Lupinum satiuum
Batrachion
Chelidonium minus
Origanum
Pentaphyllon
Staphis agria
Balanus myrepsica
Ampelos leuce
Vitis satiua
Aqua maris *Sal.*

Psyllij curatio.
*Disco.lib.6.cap.*10.

Pterygij morbi remedia.
Acacia *Rhus*
Malum punicum
Myrtus *Ficus*
Glycyrrhiza *Aloë*
Prasium *Pētaphyllon*
Characias
Ampelos leuce
Vua œnanthe
Acetum *Alumen*
Sal *Ferri rubigo.*

Pubertas ne erumpat.
Hyacinthus.

Pulmonis morbi remedia
Iuncus odoratus
Balsamum
Cedria
Amygdalus amara
Ficus
Lac
Pulegium
Ruta
Sagapenum
Symphiton
Pentaphyllon
Chrysocome
Vrtica
Thapsia
Melicratum
Vinum hyssopite
Vinum aromatite.

Pulices necantia.
Vnguentum telinum
Crocinum
Butyrum.

Putredinum genitalium remedia.
Aspalatus.

Putredines purgantia.
Irinum
Cinnamomum

Pix *Sal.*

Qvadrupedum scabiem emẽdantia.

Vide Iumentorum scabiem.

Quartanę febris remedia.

Vide Febris quartanæ remedia.

Radices quæ perimunt.

Diosc.lib. 6.in præfat.

Raucedinis remedia.

Tragacantha.

Reduuias sanantia.

Ferri rubigo.

Refrigerantes medicinæ.

Vnguentum melinum.
Cupressus
Rodides
Rosa *Acacia*
Ouum *Sonchos*
Seris
Lactuca *Caros*
Coriandrum
Hieracium maius
Polygonum duplex
Clymenon
Periclymenon
Helxine
Papauer satiuum
Psyllium
Cicuta
Lens palustris
Aizoon duplex
Erigeron
Phacos thalaßion
Potamogeton
Cytisus
Ebulus
Acetum
Omphacomeli
Pompholix
Plumbum olotum
Spuma argenti
Cerussa
Coralium
Terra
Lapis samius
Terra ampellitis.

Regij morbi remedia.

Nardi spica
Schistos
Ceruinum cornu

Fimum *Cicer*
Lapathum *Atriplex*
Aſparagus
Eriſimon
Scilla *Chelidonium*
Aloë *Abſynthium*
Origanum
Hipomarathrum
Libanotis
Sphondylium
Lacerpitium
Praſium
Scordion
Aſplenon
Anthemis
Pæonia
Erythrodanum
Chamæpitys
Pentaphyllon
Hyacinthus
Hlicacabus
Chamæciſſos
Oſyris
Myrtus ſylueſtris
Elaterium
Vinum chamedryte
Vinum calamintithe
Vinum nardite
Sulphur.

Renum doloris remedia.

Amygdala amara
Aſparagus *Anagallis*
Agaricus
Anthilis
Anchuſa
Halcyonium
Cardamomum
Calamus odoratus
Cicer *Caſia*
Cinnamomum
Chamæpitys
Paſſum
Glycyrrhiza
Iuncus odoratus
Laurinum
Lac
Lotus ſatiua
Meu
Piſtacia
Nardus Gallica
Nuclei pini
Oleum amygdalarum
Palma elate
Portulaca
Plantago
Porrum
Petroſelinum

Peucedanum
Pæonia
Rhaponticum
Saccharum
Scandyx
Smyrnion
Symphyton
Stratiotes aquaticus
Tragacantha
Cordylon
Vrina
Vetonica
Vua passa
Vinum
Vinum cydonite
Vinum holosanthinum
Erinaceus terrestris
Fœniculus
Vinum absynthite
Vinum nardite
Vinum aromatite
Oleum balaninum.

Rhagadum remedia.

Pix Lycium
Vitex Cancri.

Rheumatismis vtilia.

Acetum Cupressus
Daphnoides Ficus
Fæx vini Macer
Oleum oleastri
Ouum Persica
Portulaca
Plantago
Staphis agria
Triticum
Vini qualitas
Vinum labruscæ
Vinum ex pyris
Vinum myrtite.

Ricinos necantia.

Cedria.

Rigores seu horrores febrium excutientia.

Gleucinum
Piper
Panaces heracleum
Staphylinus
Vinum cedrite
Piretrum.

Rimarum sedis remedia.

Vide, sedis rimarum.

Rosionis remedia.

Lac schistum
Pæonia

Ructum mouentia.
Mastiche
Rhaphanus
Anethum
Smyrnium
Vinum daucite.

Ruptorũ remedia.
Acorus
Cardamomum
Asarum
Calamus odoratus
Helenium
Bdellium
Iuniperus
Cædrides
Halimos
Lixiuia ex ficu
Fel
Fimum
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Aspondelus
Bulbus esculentus
Capparis
Rhaponticum
Gentiana
Aristolochia
Centaurium
Acantha
Leucacantha
Abrotonum
Origanum
Calamintha
Serpyllum *Baccharis*
Panaces heracleon
Libanotis
Laserpitium
Sagapenum
Galbanum
Polycnemon
Clinopodion
Altæa *Cestrum*
Symphiton
Holosteum
Xiris *Hippuris*
Heliochryson
Phlomides
Ampelos leuce
Vinum daucite
Vinum tragoriganite
Vinum panacite
Lapis scistos.

Sagitas infixas extrahentia.
Vide, spicula infixa.

Saliuam euocantia.
Pirethrum.

Salamandræ veneni remedia.
Diosc.lib.6.cap.4.
Eryſimon *Agaricum*
Aloë *Rhaponticum*
Centaurium
Acantha leuce & Arabica
Ferula *Althæa*
Ceſtron *Lyſimachia*
Symphytum
Pelygonon mas
Symphytum alterum
Clymenon
Aethiopis
Iſopyrum
Adiantum
Vitis ſatiua
Vua
Omphacium
Vinum phœnicite
Corallium
Lapis hæmatites
Terra ſamia.

Sanguinem excreãtibus vtilia.
Iuncus odoratus
Aſpalathus
Thus in potu datum
Lentiſcus
Maſtiche potu data
Naphtha *Cupreſſus*
Macer *Myrica*
Hypociſtis *Roſa*
Lycium *Salix*
Quercus
Palma
Malum puniceum
Myrtus
Cichorium
Amygdalus amara
Ouum
Ceruinum cornu
Fimum
Coagulum
Triticum
Amylum
Portulaca
Plantago
Porrum

Sanguinem ſiſtentia.
Thus
Cupreſſus
Galla
Perſea
Cochleæ terreſtres
Ranæ

Araneus	tum discutientia.
Ouum *Coagulum*	*Lixiuia ex ficu*
Sanguis *Fimum*	*Thymus*
Faba *Plantago*	*Heliochrison.*
Porrum *Isatis*	Sanguinem per vri
Elelisphacos *Mentha*	nam expellentia.
Serpyllum *Ruta*	*Eruum*
Cyminum satiuum	*Canthariiles*
Stœbe *Ferula*	*Ammoniacum.*
Clymenon *Hippuris*	Sanguinem per nares expellentia.
Sideritis achilleos	
Pantaphyllon	*Crocodilium.*
Phœnix herba	Sanguinem per vri
Astragalus	nam reddentium
Lichen in petris	remedia.
Idæa radix	*Cyminum syluestre.*
Gallium	Sanguisugas necan
Stratiotes terrestris	tia.
Vua œnanthe	*Oxalme*
Acetum	*Diosc.lib.6.cap.32.*
Vinum terebinthinum	Sandarachæ cura-
Plumbum elotum	tio.
Stimmi	*Diosc.lib.6.cap.29.*
Cinnabaris	Sardoniæ curatio.
Alumen	*Diosc.lib.7.cap.14.*
Sulphur	Scabiem iumento-
Spongiæ	rum emendantia.
Gypsum.	*Vide, Iumentorum sca*
Sanguinem concre	*biem.*

Scabiei morbi remedia.
Argemone prima
Chameleon niger
Helleborus niger
Oesypum
Sal
Oleum oleastri
Sinapi
Sulphur
Vnguẽtum melinum.
Scolopendræ morsus remedia.
Großi
Scolopendra
Asphodelus
Sal.
Disco.lib.6.cap.59.
Scorpionis ictus remedia.
Cyperus
Amomum
Cardamomum
Cinnamomum
Daphnoides
Myrtus
Ficus
Cancri
Scorpius terrestris
Smarides
Mullus piscis
Locusta
Lacerta
Mures domestici
Fimum
Lapathum
Sonchos
Seris
Lactuca syluestris
Ocymum
Abrotonum
Sampsuchum
Hieracium maius
Delphinium
Lacerpitium
Atractilis
Lichnis vtraque
Millefolium
Phalangium
Polemonia
Chamæsyce
Heliotropium
Scorpioides
Aqua maris
Vinũ tethalassomenũ
Vinum cydonite
Sulphur
Sal

Lapis saphirus.
Diosc. lib 6. cap. 60.

Scorpiones necantia.

Cancri.

Scorpionis marini ictus remedia.

Vrina
Asphodelus
Plumbũ syncerum & crematum
Sulphur.
Diosc. lib. 8. cap. 61.

Scorpiones torpefacientia.

Delphinion
Lychnis syluestris
Lens palestris.

Secundinas trahẽtia.

Balsamum
Sampsuchinum
Abrotonum
Picea *Schistos*
Fiber *Iecur mergi*
Linum
Aristolochia tertia
Thymus *Pulegium*
Prasium
Stachys *Artemisia*
Oenanthe
Hemerocallis
Herythrodanum
Anagiris *Myrtus*
Adianthum
Ampelos leuce
Vinum dictamnite.

Sedis rimarum remedia.

Strigmenta balneorũ
Meu *Aloë*
Dipsacos
Leucoion.

Sedis inflãmationis remedia.

Oleum cicinum
Amaracinum
Lens *Libanotis*
Symphyton
Erigeron.

Sedis morbi remedia.

Thus
Lentiscus
Pix *Rosa*
Amurca
Malum punicum
Myrtus *Cancri*
Ouum

Ouum Oesipum Paliurus
Adeps Fel Vitex
Lens Malua Cancri
Althæa Portulaca Hippopotamus
Sonchos Anagallis Fiber Mustella
Melilotus Gallinaceus
Laserpitium Cantharides
Aster Atticus Chondrylla
Viola purpurea Nasturtium
Cucumis anguinus Dracunculus
Colocynthis Asphodelus
Acetum Rhaponticum
Oxalme Aristolochia tertia
Vinum terebinthinum Origanum silvestre
Flos æris Baccharis
Plumbum elotum. Ruta
Semina quæ perimunt. Phlomos, siue verbascum
Dioſc.lib. 6.in præfat. Panaces chironium
Sensibus nocentia. Staphylinus
Vinum annosum. Smyrnion
Sensus recreantia. Aparine
Lapis Samius. Chamædrys
Sepis bestiolæ morsus remedia. Lychnis satiua, siue coronaria
Portulaca Erythrodanum siue Rubia
Oximel. Sparganion
Serpentium venenis contraria. Polygonon mas

Clematis daphnoides
Polemonia
Anchusa
Ocimoides
Hyacinthus
Mandragoras
Nerion
Adiantum.

Serpētes fugantia.

Iuniperus
Cornu ceruinum
Adeps
Nasturtium
Dracunculus maior
Abrotonum
Origanum
Calamintha
Peucedanum
Melanthion
Galbanum
Polium
Oenanthe
Lysimachia
Aster Atticus
Vinum conizite
Lapis gagates.

Serpentium morsus remedia.

Iris Illyrica.
Asarum
Cinnamomum
Palsamum
Pix *Naphtha*
Iuniperus
Platanus
Erice. *Glandes.*
Pistatia
Ficus Aegyptia
Pastinaca piscis
Ranæ
Gobius
Fel
Omotharichos
Fimum
Marinus pulmo
Mel *Eruum*
Dictamnus
Rhaphanus
Agaricum
Bracica satiua
Cyclaminos
Ampelloprason
Dracunculus minor
Asphodelus
Anagallis
Acantha leuce

Abro

Abrotonum
Asclepias
Origanum
Lilium
Calamintha
Clinopodion
Serpyllon
Leontopetalon
Panaces heracleon & asclepion
Ciminum satiuum & syluestre
Ammi
Fœniculum
Daucus
Libanotis
Sagapenon
Prasion
Phyllitis
Trifolium
Scordion
Cestron
Periclymenos
Echion
Ocymoides, siue ocymastrum
Rubus *Eupatorium*
Heliochryson
Adiantum
Peristereon supinus
Ebulus
Ampelos leuce
Vitis satiua
Vinum
Acetum
Oximeli
Vinum conixite
Vinum panacite
Sal *Cinis vitis*
Lapis ophites.

Serpentes ne feriant.

Cerui medulla.

Serpentes necantia.

Anchusa onocheles
Vinum cedrite.

Siccantes medicinæ.

Ammi
Bromos
Cistos
Cyminum satiuum
Ebulus
Aes vstum
Arena litoris

Lib

Libanotis
Mentha
Pompholyx
Spodium
Rubus
Terra Chia
Rubrica sinopis
Fæx vini
Diphryges.

Singultum pellentia.

Fiber
Sisymbrium
Rhaponticum
Mentha
Aristolochia
Anethum
Ciminum syluestre
Alysson
Asplenon
Clymenum
Saxifragum.

Siriacis remedia.

Cucurbita
Pepo
Heliotropium maius.

Sitim generantia.

Cape
Allium
Capparis
Vini qualitas.

Sitim extinguentia.

Glycyrrhiza
Symphyton.

Smilaci contraria.

Vide, Taxo contraria.

Somniferæ medicinæ.

Amygdalæ amaræ
Halicacabus, siue solanum vesicarum
Anisum
Amomum
Cistos tertia, siue ladanum
Baccharis
Dorycnion
Hyoschyamus
Lactuca
Iris illyrica
Opium Mandragoras
Papauer rhœas, siue satiuum
Porrum

Styrax
Smil

Smilax hortensis
Strychinon hypnoticon siue solanum somnificum
Vitex
Vinum nouum
Lapis memphites.
Somnum discutiẽtia.
Sphondylion
Peucedanum.
Somnia imaginosa & mala inducentia.
Faba
Lens
Pygnocomum
Smilax leuis.
Sordes purgantia.
Irinum
Cortex thuris
Sabina.
Spaticorum remedia.
Fiber.
Spasmi remedia.
Vide, conuulsionis remedia.
Spiritum, id est flatum generantia.
Gentiana.
Spirantibus difficulter vtilia.
Vide, Orthopnoicis.
Spiritus discurrentes coërcentia.
Bdellium.
Spirantibus vitam auferentia.
Cedria.
Spicula infixa corpori extrahentia.
Anagallis
Harundo
Haristolochia
Dictamnus
Propolis
Narcissus
Oxyachantha
Silurus
Triticum
Tragion
Xyphion
Xyris
Lacerta.

Spi

Spissandi vim habentia.

Acacia
Malus
Cotonea
Malum sylverstre
Amygdalus amara
Baccharis
Britannica
Polygonon mas & fœmina
Clymenum
Medion
Rubus
Helxine
Idæa radix
Hippuris
Psyllion
Bryon thalaßion
Potamogeton
Acetum
Vinum Hadrianum
Aerugo aurificum
Vinũ nigrũ labruscæ
Vinum Tyburtinum
Cadmia
Pompholyx
Squama æris
Pumex Corallium
Rubrica sinopis
Lapis hæmatites.

Spleneticis vtilia.

Vide, Lienis *morbi remedia.*

Spumæ argenti cõtraria.

Vinum in commune.

Squamas ofsium extrahentia.

Aristolochia tertia
Peucedanum.

Squaphylomatis remedia.

Palma Thebaica
Lapis schistos
Lapis sapphyros.

Sternutamentum mouentia.

Iris
Illirica
Fiber
Ptarmice
Sinapi
Struthion Batrachion
Daphnoides
Helleborus albus.

Steriles fœminas facientia.
Vide, Generationem deprimentia.

Stigmatum remedia.
Batrachion
Mandragora.

Stomacho contraria.
Terebinthina
Cedrides
Melimela
Pruna
Arbutus
Iuglans
Auellana
Ficus
Hordeum
Lens
Malua
Porrum
Braßica satiua & marina
Cape
Nasturtium
Capparis
Absynthium
Absynthium seriphiū
Balanus myrepsica
Vua
Thymelæa
Ebulus *Prasium*
Galbanum
Aqua maris
Vinū tethalassomenū.

Stomachi morbi remedia.
Meu
Nardi spica
Nardum Gallicum
Malabathrum
Iuncus odoratus
Agalliochum
Helenium
Oleum balaninum
Mastichinum
Vnguentum rosaceum
Susinum
Nuclei pini
Mastiche *Cupressus*
Iuniperus *Laurus*
Populus nigra
Rosa
Oliuæ colimbades
Palma

Palmæ elatæ	*Lampſana*
Malum punicum	*Braßica ſatiua*
Siliquæ	*Portulaca*
Myrtus	*Sonchos*
Cotonea	*Seris*
Mala Epirotica	*Cucumis*
Armeniaca	*Lactuca*
Meſpilus	*Gingidium*
Lotus	*Scandyx*
Pruna	*Aphace*
Amygdala dulces	*Ampeloprаſum*
Piſtacia	*Allium*
Iuglans	*Zingiber*
Morus perſea	*Scilla*
Ficus Aegyptia	*Bulbus eſculentus*
Ionia	*Agaricum*
Cochea terreſtres	*Rhaponticum*
Ouum	*Gentiana*
Lac	*Acantha leuce*
Lac humanum	*Aloë*
Caſeus	*Abſynthium*
Lana ſuccida	*Mentha*
Oryza	*Tragoriganum*
Lyncurion	*Pulegium*
Saccharum	*Melilotus*
Faba Aegyptia	*Liguſticum*
Siſer	*Caros*
Lupinum ſatiuum	*Anethum*
Lapathum	*Cyminum ſylueſtre*

Hieratium maius
Apium
Petroselinum
Smyrnion *Foeniculus*
Scordion
Artemisia
Nymphaea *Paeonia*
Cestron
Poligonon mas
Rubus
Strychnon satiuum
Cotyledon prima
Erigeron *Adianthum*
Aster Atticus
Viola purpurea
Chamadaphne
Colocynthis
Vitis famia
Nuclei acinorum
Vua œnanthe
Omphacium
Vini qualitas
Phalernũ *Hydromel*
Thymoxalme
Omphacomeli *Vinum*
Vinum Surrentinum
Vinum omphacite
Vinum nigrum ex labrusca floribus
Vinum melitite
Vinum scilliticum
Vinum cydonite
Vinum apiite
Vinum anethinum
Vinum rhoite
Vinum myrtite
Vinum therebinthinũ
Vinum phœnicite
Vinum absynthite
Vinum bunite
Vinum dictamnite
Vinum calaminthite
Vinum aromatite
Vinum nectarite
Vinum nardite
vinũ ex syluestri nardo
Vinum selenite
Ferrum
Flos salis
Fæx vini
Lapis alabastrites
Lapis Samius.

Strumæ gutturis remedia.

Iris Illirica
Grossi
Vipera

Must

Mustela
Vnguis asini
Fimum
Hordeum
Lolium
Fabæ
Lens
Lupinum satiuum
Lapathum
Andrachme, siue portulaca syluestris
Plantago *Piper*
Capparis
Argemone
Coriandrum
Libanotis
Laserpitium
Aparine *Millefolium*
Scordion
Lithospermum
Cotyledon prima
Galiopsis
Pseudobunion
Adiantum
Testæ siue terræ fornacum.

Srangulatus remedia.

Irinum
Absyntium.

Stranguriæ morbi remedia.

Aspalathus
Cedrites
Locustæ
Asparagus
Sisymbrium
Medica
Panaces heracleon
Seseli Massiliense
Hipposelinon
Hippomaratrhon
Polycnemon
Clinopodium
Oenanthe
Coniza
Asplenon *Cape*
Onobrycis
Polygonon mas
Saxifragon
Xyris
Laurus Alexandrina
Tragion
Pseudobunion
Adianthum.

Stypticæ medicinæ.

Vide, Adstrictoria medici

dicinæ.
Succi qui perimũt.
Diosco.lib.6.in præfat.
Sudorem deprimẽtia.
Oleum
Oleum omphacinum
Oleum oleastri
Myrtinum
Lentiscinum
Vnguentum melinum
Rhodides
Myrtus
Bulbus esculentus
Vinum myrsinite
Sulphur
Gypsum
Terra samia.
Sudores euocãtia.
Metopium vnguentum
Smyrnium
Pyrethrum
Onobrychis
Flos salis
Anchusa *Lycopsis.*
Sues necantia.
Chamæleon albus.
Suffusionum morbi remedia.
Fel *Sanguis*
Sagapenum
Euphorbium
Chamæsyce
Harena litoris.
Sugillatorum remedia.
Acetum *Sal.*
Superciliorum raritati vtilia.
Picea.
Supercilijs glabris vtilia.
Fuligo resinæ.
Suppurationis tuberculorum remedia.
Crocomagma
Palimpissa.
Suppurationum remedia.
Ficus Aegyptia
Mel *Hordeum*
Lolium *Cucurbita*
Ligusticum
Smyrnion *Althæa*
Mandragoras
Vrtica
Narcissus
Ampelos leuce

Diphry

Diphryges.

Suspiriosorum remedia.

Canchamum
Cyphi
Oleum amygdalarum
Pix
Ficus
Vulpinus pulmo
Eruum
Plantago
Agaricum
Rhaponticum
Aristolochia tertia
Hyssopum
Thymus
Acinos
Ruta
Galbanum
Ammoniacum
Prasium
Parthenium
Anagyris
Adiantum *Thapsia*
Ampelos leuce
Vinum passite
Vinum hyssopite.

Tabidi corporis remedia. *Sal.*

Vide, Phthisicorum remedia.

Tabescentibus vtilia.

Daphnoides
Vinum strobilite.

Taxo contraria.

Vinum in commune
Acetum
Diosc. lib. 6. cap. 12.

Tela infixa corporibus extrahentia.

Vide, Spicula infixa.

Tenasmi morbi remedia.

Lac schiston
Fœnogræcum
Linum *Eruum*

Teredinem sententia.

Ficus Aegyptia
Hyoscyamus.

Teredinem non sentientia.

Tilia.
Hermol. Cor. cap. 133.

Teredinem necantia.

Testium morbi remedia.
Vitex
Myrtus
Cicer
Faba
Erysimon
Asphodelus
Melilotos
Ruta
Cyminum
Lilium
Hyoscyamus
Erigeron
Vua passa *Sal*
Geodes lapis
Terra samia
Cimolia.
Thapsiæ contraria.
Diosco.lib.6.in præfat. & cap.33.
Theriacam ingredientia.
Rapa satiua
Zingiber
Dictamnus
Apium.
Theriomatum remedia.
Lupinum satiuum
Elelisphacos.
Thoracis remedia.
Cerebrum gallinacei
Glycyrrhiza.
Thymos absumentia.
Smaris *Fimum*
Thymus *Ruta*
Heliotropium maius
Vitis satiua *Sal.*
Tibiarum vlcerum remedia.
Hydropiper
Ampelos leuce.
Tineas latas pellentia.
Cardomomum
Costum
Malicorium
Melimela
Iuglans *Morus*
Heliotropium minus
Vinum absynthite
Lupinum satiuum
Braßica satiua
Portulaca
Chamaleon albus
Hyssopum

Cals

Calamintha
Thymus *Ruta*
Coriandrum
Melilotum
Bryon thalaßion
Pteris
Thelypteris
Vinum cedrite
Calcanthum
Anchuſa tertia.

Tineas rotundas generantia.

Triticum.

Tineas necantia.

Abſynthium ſeriphion
Mentha
Heliotropium minus
Cedria
Aizoon maius.

Tineis contraria.

Citria.

Tonſillarum morbi remedia.

Pix *Cedria*
Lycium
Pruna
Morus
Ficus
Hirundines
Lac ſchiſton
Mel *Sinapi*
Aloë
Origanum
Britannica
Periclymenos
Helxine
Periſtereon ſupinus
Omphacium
Vinum myrſinite
Flos æris
Alumen *Sal.*

Torminis remedia.

Iris Illyrica
Acorus *Meu*
Cardamomum
Balſamum
Agallochum
Oleum
Iuniperus
Halimos
Iuglans
Ficus
Fiber
Talus ſuis
Triticum
Milium *Panicum*
Eruum *Atriplex*
Siſymbrium

Piper Scilla
Agaricum
Rhaponticum
Centaurium maius
Eryngion
Calamintha
Serpyllum
Sampsuchus Ruta
Panaces heracleon
Acetum
Cyminum satiuum
Seseli Maßiliense
Cyminum syluestre
Elaphoboscon
Petroselinum
Daucus
Libanotis
Ferula
Peucedanum
Asclepias
Melissophyllon
Phalangion
Conixa Alisma
Chamæpitys
Gramen
Pseudobunion
Chamædaphne
Vinum scillite
Vinum cedrite
Vinum hyssopite
Vinum tragoriganite
Vinum panacite
Aphronitrum
Et in verbo, Dysentericorum remedia.
Torporis remedia.
Fagus.
Torsionis remedia.
Tragoriganum.
Toxico contraria.
Glandes
Sanguis.
Tremorem excutientia.
Vnguentum cinnamominum.
Tremoris remedia.
Lepus terrestris.
Tuberculorum suppurationis remedia.
Strigmēta gymnastorū
Morus Cape
Asphodelus
Panaces Asclepion
Laserpitium
Viscum Thapsia
Mandragoras

Ephe

Ephemeron
Cucumis anguinus
Vrtica
Aerugo aurificum
Lapis Asius
Terra cimolia.

Tubera extenuãtia.

Triticum
Leontopodium
Scammonia
Vinum nigrum è labrusca.

Tumorũ remedia.

Anagyris
Platanus
Fagus
Ilex *Adeps*
Hordeum *Faba*
Braßica sativa & syluestris
Cucurbita
Nasturtium
Hydropiper
Bulbus esculentus
Isatis
Chamæleon
Tragoriganum
Sampsuchum
Ligusticum

Daucus
Libanotis
Melanthion
Orchis serapias
Orminum
Buphthalmus
Cannabis syluatica
Polygonon mas
Lagopus *Xyris*
Helxine
Pentaphyllon
Peristereon supinus
Hyoscyamus
Psyllium
Xanthium
Sesamoides
Ephemeron
Phlomides
Cucumis anguinus
Thapsia
Chamæsyce
Pygnocomum
Aqua maris
Indicus lapis
Fæx vini *Spongia.*

Tußis remedia.

Amygdala amara
Asphodelus
Apium satiuum

Bdellium
Bromos
Cinnamomum
Calamus odoratus
Cupressus
Cedrides
Cistos *Cacalia*
Chamaedrys
Tragacantha
Dracunculus
Faba *Helenium*
Hippuris
Hyoscyamus
Iris Illyrica
Lycium
Laserpitium *Mel*
Melicratum
Origanum *Pix*
Paliurus *Piper*
Peucedanum
Prasium
Papauer satiuum
Ruta *Styrax*
Struthion
Smyrnion
Sulphur *Triticum*
Tragoriganum
Terebinthina
Vua passa.

Tussis veteris remedia.

Asarum *Myrrha*
Nuclei pini
Mastiche *Naphtha*
Cerasia
Amygdala amara
Auellana
Allium
Ficus *Propolis*
Rhaphanus
Scilla *Hyssopus*
Centaurium maius
Baccharis
Seseli Massiliense
Daucus
Sagapenon *Galbanum*
Scordion
Bechion *Helxine*
Phlomides
Acetum
Vinum hyssopite
Sandaracha.

VAros purgantia.

Oleum balaninum
Myrrha
Lacerta *Linum*
Porrum *Cape*

Bulbus esculentus
Pulegium
Balanus myrepsica
Cici. *Sory*
Ampelos leuce.

Varices sanantia.

Cirsion.

Veneficijs medetur.

Scilla.

Venerem cum volu ptate expediētia.

Laurus Alexandrina.

Venerē cohibentia.

Portulaca
Lactuca
Lactuca syluestris.

Venerem stimulantia.

Costum *Crocum*
Mastiche
Linum
Rapa satiua
Sicer *Eruca*
Porrum *Cæpe*
Nasturtium
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Bulbus esculentus
Mentha

Staphylinus
Anisum *Orchis*
Orchis serapias
Satyrion
Satyrion alterum
Orminum
Xiphium
Vrtica *Caliopsis.*

Venenata fugantia.

Vitex
Dictamnus.

Venas excitantia.

Vinum Phalernum.

Ventris animalia expellentia.

Vide, Tineas latas.

Ventrem soluentia.

Vide, Aluum soluētia.

Venatorum ictus remedia.

Cardamomum
Nardum gallicum
Helenium
Cinnamomum
Bdellium
Vitex
Ficus *Propolis*
Rhaphanus
Triticum

Eryngium
Cyminum syluestre
Althaea Tribulus
Prasium
Smilax aspera
Aqua maris
Acetum.

Venenorum remedia.

Cinnamomum
Oleum Pix
Paliurus Lycium
Olea Aethiopica
Iuglans
Lixiuia ex ficu
Lepus terrestris
Fiber Butyrum
Sanguis Vrina
Rapa satiua
Malua
Erysimon
Agaricum
Aristolochia secunda
Abrotonum
Ruta Apium
Laserpitium
Leucas
Polium Cestron
Pentaphyllum
Colchicon
Epipactis
Passum
Linum gypsatum
Rubrica lemnia
Terra samia.

Vermibus cōtraria.

Cedria.

Verrucas tollentia.

Batrachion
Clinopodion
Characias
Chamaesyce Dipsacos
Ficus Grossi
Cicer Lacerta
Heliotropium
Fimum
Staphis agria
Scilla Thymus.

Vertiginis morbi remedia.

Balsamum
Lac humanum
Peucedanum
Galbanum
Ampelos leuce
Ampelos melana
Acetum scilliticum
Vinum scilliticum.

Vertiginem adgenerantia.

Cardamomum
Balsamum
Hyoscyamus
Mandragoras
Falernum
Vinum rhetinite
Mandragorite
Aconitum *Cicuta.*

Vesicæ morbi remedia.

Meu
Nardum Gallicum
Nuclei pini
Cupressus
Laurus *Palma*
Palma elate
Myrtus *Lac*
Ficus *Ouum*
Cochleæ terrestres
Cicadæ *Napum*
Ceruinum cornu
Saccharum
Gramen *Malua*
Hippuris *Portulaca*
Lotus syluestris
Plantago *Vua passa*
Cucumis
Scandyx *Passum*
Ochra *Porrum*
Bulbus vomitiuus
Rhaponticum
Glycyrrhiza
Tragacantha
Panaces heracleon
Petroselinon
Smyrnion
Peucedanum
Fœniculus
Nymphæa
Anthemis *Pæonia*
Phalaris *Cape*
Halcyonium
Cestron
Vinum terebinthinum
Vinum scilliticum
Vinum aromatite
Vinum halosanthite
Lapis morochthus.

Vesparum ictus remedia.

Laurus *Malua*
Sisymbrium.

Vestibus ne animalia noceant.

Absynthium
Heliochrysos.

Vib-

Vibices plagarum emendantia.
Susinum.
Viperæ morſus remedia.
Caſia *Coſtum*
Iuniperus
Macer
Fraxinus *Vrina*
Carles lignorum
Triticum *Eruum*
Ferula *Anchuſa*
Onocheles
Ocimoides
Dioſc.lib.6.cap.63.
Herm.Cor.cap.721.
Viriũ infirmitates roborantia.
Nuclei pini.
Viſco contraria.
Vinum in communi
Acetum
Vinum abſynthite
Dioſ.lib.6.cap.21.
Viſcerum morbi remedia.
Thus.
Vitiliginis remedia.
Daphnoides *Myrtus*
Ficus *Croßi*
Coclea terreſtres
Lepus terreſtris
Sepiæ *Faba*
Beta
Lupinum ſatiuum
Chondrylla
Cæpa *Allium*
Piper
Dracunculus maior
Dracunculus minor
Aſphodelus
Capparis *Argemone*
Gentiana
Teleplnon *Ruta*
Chamæleon niger
Libanotis *Lilium*
Nymphaa *Cicuta*
Erythrodanum
Helleborum nigrum
Cucumis anguinus
Balanus myreſica
Narciſſus
Sulphur
Halcyonium
Terra melia.
Vitra fracta conglutinantia.
Herm

Herm.Cor.cap.254.

Vmbilici remedia.

Lapis magnes.

Vnguibus vtilia.

Pix *Cupressus*
Daphnoides
Olea
Oryza
Linum *Lapathum*
Bulbus esculentus
Batrachium
Chelidonium minus
Viscum *Vua passa*
Sandaracha
Alumen
Sulphur
Fæx vini.

Vocem claram reddentia.

Myrrha
Styrax *Silurus.*

Voluptates animi augescentia.

Buglosum.

Volucrum morsus remedia.

Iecur aprinum.

Vomitiones mouentia.

Irinum *Laurus*
Cochleæ terrestres
Omotarichos
Blattæ *Pepo*
Asphodelus
Capparis
Bulbus vomitorius
Origanum *Cestrum*
Anagyris semen
Papauer spumeum
Mandragoras
Daphnoides
Helleborus albus
Elaterion Silybon.
Balanus myrepsica
Marcissus *Cici*
Melicratum
Aes vstum Chrysocolla
Rubrica lemnia.

Vomitiones cohibentia.

Atriplex *Acetum*
Apium *Faba*
Mentha
Eupatorium.

Vomicæ morbi remedia.

Paliurus *Thlaspi*
Struthion *Eryngion*

Bechion *Psyllion*
Mandragora
Acetum.
Vrendi vim habentia.
Misy Melanteria
Vredinem facientia.
Trifolium.
Vrinæ difficultatẽ generantia.
Diosc.lib.6.in præfat.
Vrinæ harenosę & asperæ remedia.
Papauer seratitis.
Vrinam cruentam mouentia.
Clymenon.
Vrinam arcessentia.
Eruum *Galbanum.*
Vrinam mouentia.
Acorus *Meu*
Cyperus
Cardamomum
Nardi spica
Nardum Gallicum
Asarum *Phu*
Malabatrhon
Casia *Cinnamomum*
Costum
Iuncus odoratus
Calamus odoratus
Balsamum
Crocum
Crocomagma
Helenium
Oleum amygdalinum
Vnguentum melinum
Susinum
Irinum
Amaracinum
Bdellium
Picea *Nuclei pini*
Lentiscus *Resina*
Terebinthus
Cupressus
Iuniperus
Populus alba
Paliurus *Tilia*
Olea Aethiopica
Glandes *Myrtus*
Palma elate
Siliqua *Cotonea*
Mala Epirotica
Cornus
Amygdalæ dulces
Erinaceus marinus

Cimites lecti — *Scilla* — *Capparis*
Oues — *Buprestis* — *Agaricum*
Vermes terreni — *Crocodilion*
Mel — *Hordeum* — *Centaurium maius*
Zithum — *Chamaleon albus*
Milium — *Acantha leuce*
Panicum — *Acantha* — *Anonis*
Cicer — *Eruum* — *Eryngion*
Rapa satiua — *Absynthium*
Rhaphanus — *Abrotonum*
Rhaphanus agria — *Tragoriganum*
Sicer — *Bunium* — *Elelisphacos*
Braßica satiua — *Thymus*
Asparagus — *Serpyllum*
Sisymbrium aquaticũ — *Baccharis*
Crithmon — *Ruta* — *Moly*
Cucumis — *Pepo* — *Ligusticum*
Lactuca — *Staphylinus*
Gingidium — *Tordylon*
Caucalis — *Eruca* — *Sisum* — *Anisum*
Ocymum — *Caros* — *Anethum*
Smilax hortensis — *Cyminum syluestre*
Porrum — *Opium* — *Oreoselinum*
Ampeloprason — *Petroselinum*
Capa — *Allium* — *Daucus*
Piper — *Libanotis*
Struthion — *Melanthion*
Dracunculus — *Ammoniacum*
Asphodelus — *Chamadrys*

Trifolium *Scordion*
Androsaces
Anthyllis
Anthemis
Lithosperma
Erytrodanum
Lonchitis *Althaa*
Hypericon
Choris
Chamapitys
Cestron
Polygonon mas
Polemonia
Saxifragon
Xyris *Gramen*
Gramen parnasium
Phœnix herba
Hippuris
Oxyschœnos
Heliochrysos
Astragalus
Hyacinthus
Papauer rhœas
Strychnon hypnoticon
Cotyledon prima
Vrtica *Arction*
Vinum Lesbium
Hidromel
Melicratum
Vinum rhetinite
Vinum catorchite
Vinum è cedro
Vinum è lauro
Vinum absynthite
Vinum calaminthite
Vinum aromatite
Vinum nectarite
Vinum nardite
Vinum asarite
Vinum sylueſtris nardi
Vinum daucite
Vinum acorite
Halcyonium
Lapis hæmatites
Lapis Iudaicus
Corallium
Vinum chamæpyteos.

Vrticæ herbæ pruritus remedia.

Herm.Cor.cap. 707.

Vſtis vtilia.

Vrtica ſiue acalyphe.

Vuæ faucium remedia.

Pix *Galla*
Pruna
Hirundines
Vrtica *Omphacium*

Acetum
Flos æris
Alumen Sal.

Vulpes necantia.

Apocynon.

Vulnerum remedia.

Amurca
Allium
Argemone
Aristolochia
Aloë *Antyllis*
Althæa
Androsæmon
Lycopsis *Acetum*
Butyrum
Braßica
Coccus
Chamæpitys
Centaurion
Cyclaminos
Cytinus
Cupressus
Dracunculus
Dictamnus
Aerugo aurificum
Oenanthe
Ficus Aegyptia
Fimum *Gentiana*

Glycyrrhiza
Glutinum
Hippuris
Isatis
Lana succida
Ligusticum
Lilium
Lysimachion
Minium sinopicum
Myriophyllon
Picea
Palma
Portulaca
Porrum
Polycnemon
Polium
Polygonon mas
Poligonatum
Pentaphyllum
Phœnix herba
Pteris
Peristercon
Papauer
Plumbum elotum
Scordion
Symphiton
Sideritis
Stratiotes aquaticus
Spongia

Cochleæ terrestres
Thus
Terra eretria
Vinum
Vinum œnanthe
Vnguentum citrinum
Vlmus
Vitex.

Vuluæ mulieris remedia.

Meu
Cyperus
Nardi spica
Casia
Costum
Iuncus odoratus
Balsamum
Bryon
Narcaphthum
Oleum amygdalinum
Mastichinum
Vnguentum rosaceum
Melinum
Sampsuchinum
Abrotoninum
Susinum
Narcissinum
Crocinum
Irinum
Gleucinum
Amaracinum
Metopium
Cinnamomum
Myrrha
Styrax
Bdellium
Lentiscus
Pix
Naphtha
Iuniperus
Laurus
Myrica
Cistos
Rosa
Lycium
Acacia
Amurca
Vitex
Galla
Palma elate
Myrtus
Cotonea
Iuglans
Cimices lecti
Lac schiston
Butyrum
Oesypum
Coagulum

Adeps
Fœnogræcum
Pinum
Malua
Portulaca
Plantago
Sonchos
Porrum
Sinapi
Piper
Agaricum
Rhaponticum
Pulegium
Centaurium maius
Melilotus
Ruta
Panaces heracleon
Ammi
Sphondylion
Peucedanum
Sagapenum
Galbanum
Asclepias Lilium
Circæa
Artemisia
Geranion
Anthyllis
Parthenion
Pæonia
Cestron
Clematis daphnoides
Chrysocome
Ageraton
Vinum terebinthinum
Vinum cedrite.
Vinum picatum, siue pissite
Vinum chamædryte
Vinum daucite
Vinum helleborite
Lapis gagates
Peristereon rectus
Hyoscyamus
Mandragoras
Ebulus
Ampelos leuce
Acetum
Acetum scilliticum.

INDICIS CVRATIVVS.

FINIS.

Lugduni,
Excudebat Balthazar
Arnolletus.

